Čišło 1

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbska centralna knihownja Budyšin

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 6. januara 1935 Bautzen

Sswjedźeń Tšjoch kralow.

Mat. 2, 1—12.

Njewěmy, kak dołho hischcźe budźemy móz ßwjedźeń Tšjoch kralow ßwjecźicź jako wołsebity ßwjedźeń. Lětßa padnje tutón ßwjedźeń na njedźelu a s tym ßu ßo shubiłe te wobcźežnoscźe, kotrež hewak wobsteja. Myßl tutoho ßwjedźenja pak je tak rjana, so budźe nam žel, hdy by saßo cźaß pschischoł, kiž by sa njón njeměł wjazy žaneho wołsebiteho dnja. A to, schtoż na tutym ßwjedźenju wołsebje lubujemy, so je ßo pschezo bóle scźinił sa ßwjedźeń mißijonstwa mjes póhanami. Wěscźe, my ßwjecźimy też hewak ßwoje rjane mißijonske ßwjedźenje. To pak je jenoż tak móżno, so ßo to w jenotliwej wołsadźe po dlěschim cźaßu wospjetuje. Sswjedźeń Tšjoch kralow pak chze kóżde lěto naß pokasacź na tu wulku, wschitke ludy semje wopschijazu luboscź Khrystußowu, kaž wón ju sjewi we ßwojej mißijonskej pschikasni a po kotrejž wón chze, so by jeho evangelijon wot naß pschezo dale pschipowědany był. A na tutym ßwjedźenju ma ßo k nam rěcźecź wo wulkej nusy póhanow, wo tym, kaž też hischcźe dźenßa klincźi s póhanskich krajow prósstwa: Pójcźe k nam a pomhajcźe nam. Też dźenßa njech je tohodla k nam prajene:

Też póhanjo ßu powołani k sbožu w Khrystußu.

Wjele je pobožna legenda pletwa wokoło toho, schtoż biblija powěda wo tamnych mužach s rańscheho kraja. Wona je jich cźiniła kralow, je jich licźbu postajiła na tšjoch a je jim mjena dała. Ale to wscho njeje nusne k tomu, so ßo nam lubosne cźini to, schtoż tu ßłyschimy. Wschak ßo nam tu jewi to wutrobne žadanje a pytanje póhanow a namakanje sbóżneho měra. Jow ßu prěnje spoczatki wscheho mißijonskeho skutka a my budźemy pokasani na to, kak wola njebjeskeho Wótza ßobuskutkuje, so by powěscź wo narodźe toho sbóżnika ßwě ta też psches mjesy židowskeje semje schła. A hdyž ßu posdźischo japoschtoljo jenoż cźežko ßo móhli nuts namakacź do toho, jo mějachu pschipowědacź evangelijon wschemu ludej, hdyž też dźenßa wjele na tutón nadawk sabudźa, dha klincźi tu s nascheho ßłowa hižo prjedy hacź je Jesuß sapocźał skutkowacź, ta wěrnoscź, so ßu też póhanjo powołani k sbožu w Khrystußu. — S wuwsacźom toho, so kral Herodasch pyta składnoscź, kak mohł to dźěcźatko skónzowacź dacź, je wscho w naschim tekscźe swjeßelaze. Pósnajemy, kak wě Bóh ßwoju wolu na dźiwne waschnje wuwjescź. S tamneho cźaßa, so běsche Daniel se židowskim ludom w Babylonskim jastwje był, je ßo tam sdźerżało wěschcźenje wo wulkim kralu, kiž budźe w Israelu powyschicź ßwój wulki kraj měra. A nětko sjewi jim tam Bóh to dopjelnjenje, tak so pschińdu, so bychu ßo k njemu modlili a jemu pschinjeßli ßwoje dary. Swjeßelaze je, kak ßo pschi pytanju wyschschich měschnikow a pißmawucźenych namaka, kak ßo nětko dopjelni wěschcźenje, kotrež je ßo psched lětstotkami stało, tak so tucźi mužojo s wěstoscźu namakaja toho sbóżnika w Bethlehemje. Swjeßelaze je, hdyž widźimy, kak Bóh ßam se ßwojim móznym schiftom wobdawa ßwojeho do ßwěta pósłaneho Messiaßa.

Ale to, schtoż je sa naß a sa wschón cźaß najbóle swjeßelaze, je tola to, so ßo hižo tu pschi narodźe Khrystußowym sjewi, so jeho pschikhad na semju płacźi wschitkim ludam. A to wjedźe naß s tamneho cźaßa do naschich dnjow, to staji psched naß universalnoscź mißijonstwa, kotruž Jesuß ßam napoßledk wupraji, hdyž napomina ßwojich wucźomnikow: Dźicźe po wschěm ßwěcźe a wucźicźe wschitke ludy a kcźicźe jich w mjenje toho Wótza a toho Ssyna a toho ßwjateho Ducha.

Do tutoho skutka mißijonstwa wjedźe naß nasch dźenßnischi ßwjedźeń, wjedźe naß nasch tekst. Na tym, kak budźa tam cźi mužojo s rańscheho kraja do Bethlehema wjedźeni, na tym, schtoż Jesuß praji k ßwojim wucźomnikam, pósnajemy, to je Boża wola, so budźe zyły ßwět ßobu nuts cźehnjeny

do toho ſboża, kotrež je Bóh pſchihotował we ßwojim ßynu. Jow njeńdźe wo to, hacž my to ſa nuſne mamy, niz wo to, hacž ßo póhanſtwo ſdźěla najprjedy wobara pſchecźiwo evangeliju, jow dźe jenož wo to, ſo ßo ſtajimy pod wolu Božu a ſo budźemy ßwěrni namakani też w tutym kruchu ßwojeho kſcheſcźijanſtwa. Hacž ßmy drje ßej wſchitzy zyle wědomi tutoho nadawka, kiž je nam daty?

Schto dha my cžinimy ſa mißijonſtwo? Wěſcźe je tajkich, kiž ſ zykej luboſczu ſteja k tutomu ſkutkej, a pſchinjeßu też ßwoje wopory. Ale na tym pobrachuje, ſo by kſcheſcźijanſtwo tu powſchitkownje ßwoju pſchißkuſchnoſcź cžiniło. — Nadawki na wſchěch mißijonſkich polach pak roſtu woßebje w naſchim cžaßu nießměrnje. Kajke kraßne pſchedſnamjo je nam runje tu japoſchtoł Pawoł, hdyž ßłyſchi w Troadźe woßnje napominanje: Pój do Macedonſkeje a pomhaj nam. Dha wón ßej njepſchemyßli. Njeboji ßo wobcźeżneho pucźa, jemu to niczo njewucžini, ſo dyrbi do zuſeho kraja; hnydom hotuje ßo na pucź a ſtaji ßo zyle do noweho nadawka. A kajka woporniwoſcź mißijonarow w naſchim cžaßu, wſchě wopuſchcźa domiſnu a wſcho to ßwoje, ſo bychu w zuſbje, huſto pod najwjetſchimi wobcźeżnoſcźemi póhanow dowjedli k Jeſußej a k wěrje do njeho. Kak ßnadne ßu dha wopory, kotrež ßo wot naß žadaja. — Nětko je jene naſhonjenje woßebje naſcheho cžaßa, ſo ßo nimale wſchudźom pucźe wotewrja k póhanam. Ssu byłe cžaßy, w kotrychž ßu mißijonarojo ßo dyrbjeli bědźicź dołhe lěta, prjedy hacž běſche móžno, pſchewinycź ſadźěwki, kotrež ßo jim napſchecźiwo ſtajachu ſe ſtrony póhanſtwa. Dźenßa je, kaž by Boži Duch ſkutkował w tutym dźěłu. Huſto ſ daloka pſchińdu k mißijonaram wotpóßłani wjednizy póhanſkich ludow, w kotrychž hiſchcźe ženje ßo njeje pſchipowědało Boże ßłowo, a woni proſcha: Pójcźe też k nam, póſcźelcźe k nam wucžerjow a prědarjow! — Woprawdźe, žně ßu wulke, wjetſche a wobſchěrniſche, dyžli hdy prjedy. Nimale ſe wſchěch mißijonſkich polow ßłyſchimy to ßamßne. — A naſche mißijonſke towaŕſtwa tu w kſcheſcźijanſtwje dyrbja wotmołwicź: Naſche dokhody ßu lěto a mjeńſche; ſkerje dyrbjeli dźěło mißijonſkich ſtazijow wobmjeſowacź a mißijonarow wotwołacź. Njeje ani na to myßlicź, nowe dźěło na ßo wſacź.

So je tomu tak, to je jene ſ najſrudniſchich naſhonjenjow tutoho cžaßa: wědźecź, ſo ßu tajzy, kiž chzedźa pſchińcź k Jeſußej a k ſbóžnoſczi, — a jim pomhacź njemóz, jenož tohodla, dokelž pobrachuje na ßrědkach.

Wěſcźe, my ſnajemy też nuſu naſcheho cžaßa, kotraž wotpocžuje na naſchim ludu. Ale to je nam też wěſte, hdyž naſch lud hiſchcźe wob lěto móže miljiardy wudawacź ſa alkohol a druhe wězy, kotrež njejßu nuſne, dha dyrbjało też móžno bycź, tute 8—9 milijonow hriwnow woprowacź, kotrež trjebaja mißijonſke towaŕſtwa němſkeho kraja k ſdźerženju a k dalewjedźenju ßwojeho ſkutka.

Bóh pokaſaſche tam tym mudrym ſ rańſcheho kraja pucź k Jeſußej. Też hiſchcźe dźenßa je to jeho wola, ſo bychu póhanjo pucź namakali k Jeſußej. Boža wola je ta ßamßna tam, kaž hiſchcźe dźenßa, jenož pucź a ßrědki ßu hinaſche. Sa kóždeho kſcheſcźijana, też ſa tebje, płacźi jeho mißijonſka pſchikaſnja. Wo to ßo jedna, ſo bychmy njewěrni namakani njebyli w tutym ßwojim powołanju. Dha proßymy toho Knjeſa, tych žnjow: Scźel wotroczkow do ßwojich žnjow a cžiń też naſche wutroby a ruzy hotowe, ſo njebychmy woßłabnyli, ale ſo bychmy pomhali na tym, kak by był jedn paſtyŕ a jene ſtadło.

Hamjeń.

Hdźe měr we nowym lěcźe?

Scź.: Luk. 24, 36. Jeſuß dźeſche k nim: Měr budź ſ wami!

Hłóß: Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu.

Aj, pytaſch měr na ſemi?
Tu jeho bydło njej',
Tu dowěra ßo ſlemi,
Měr wopuſchcźi cźe ſ njej!

Aj, pytaſch měr na ſemi?
Tu jeho bydło njej'!
Tu też bjes pſchecźelami
Se ſchkodu je ſła krej. —

Měr chzemy měcź na ßwěcźe!
Sswět nima ſa naß měr!
Bycź tu we ſeńſkej hěcźe
Bóh twój měr chze, to wěr!

Hrěch ſkaſy ſbožo w ßwěcźe,
Měr ſawěſcźeny njej',
We hrodach, w niſkej hěcźe
Stóſcź hroſy cžłowjekej.

Sso njedowěŕ na ludźi,
Ssu njewobſtajni cźi. —
Schtóž w njeſbožu tu błudźi,
Jich pomoz njewidźi.

A wěda njeſměruje,
Cźi žadoſcź wutroby;
Ta žedźi, ſawjeduje
Cźe w ſrudźbje khudoby.

Chzeſch wucžicź-li měr w ßwěcźe,
Měr ßwět dacź njemóže. —
Měr maja Boże dźěcźi,
Měr ſ hnady Božeje!

Hlej, knježi w hwěſdnym trónje
Cźi móz tak ſpodźiwna —
Ju tule widźiſch w ßonje
A ta cźe ſakita.

Sso k Bohu wobrocź zyły;
Wón k ßebi kiwa cźe,
Bóh wodźi ßwětow ßyły,
Twój troſcht, měr, pokoj je!

Wjerch kraßnoh' ſbóžnoh' měra
Je Sbóžnik naſch, to wěr!
Hdyž proßyſch, Jeho ßwěra
Do wutroby da měr!

J. W.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

Knjeni L. ſkóncza ſ tutym ßwoje ſajimawe wopißowanje Nürnbergſkeho ſjěſda a toho, ſchtož wona we Nürnbergu je widźała a naſhoniła.

Póndźelu, poßledni dźeń, běchmy ßo ſ knjeznami ſrěcźake, dóńcź na něhduſchi kěžorſki hród. Ssyły luda tu cžakachu na wotewrjenje wrotow. Ssnano poł hodźiny tu cžakachmy, wrota ßo njewotewrichu; tuž naſche knjeźny a wjele druhich knjeznjow woteńdźe. Ja pak dale cžakach. Tak dołhi pucź běch pſchiſchła, nětko pſched wrotami woteńcź, mi njebě móžno. Hiſchcźe jene poł hodźiny cžakachmy; tu hłóß ſaſpěwa „Deutſch iſt die

Saar". Wschitzy drusy ßobu ſpěwachmy, ſo móznje dale do měſta klinczeſche. Po khwili ßo wrota wotewrichu, a cžrjódy walachu ßo do dwora. Buch bóle njeßena dyžli běžach.

Pſchińdžechmy do prěnjeje wulkeje žurle; bě podobna na wulku łubju. S njeje dźěchu durje do kraßneje, bohacże poſtoczaneje kapałki. Maky bě to rumczk, czim kraßniſchi pak woltark. Pſchińdžechmy do druheje ponowjeneje rumnoſcże. Na wjerſche běſchtaj worjołaj namolowanej. Tu bě moleŕ něſchto ſkepßak: wjerch je czorny; worjołaj bě moleŕ žołtej namolowak; nawopak je pak tola prawje! Kachle běchu tu ſe 16. lětſtotka, na nich běchu widžecź 4 lětne czaßy. Pſchińdžechmy do krónowanſkej žurle. To je tež ponowjena rumnoſcź. Kraßne wolijowe wobraſy ßu tu wotkryli a to: „Kěžor Maximilian pſchepoda knježerſtwo ßwojemu ßynej". Pſchińdžechmy do rumnoſcże ſa knjenje; tu běchu tſi kraßne wulke wolijowe wobraſy: Herkuleßa narod, Herkules pola pſchelczow (na pſchaſy); tſeczi ßym zyle ſapomniła. W małej rumnoſczi bě dalſchi wobras: „Simſon Philiſczana ſ koſczu ſabije". — Pſchińdžechmy do ſpanſkeje iſtwy; tu ſtejeſche hiſchcże ſtare pyſchne łožo. We wſchěch rumach ſtejachu ſtare kraßnje debjene kachle. S hrodu dźěch do martrownje; tutu jenož pſcheběžach, nochzych ßebi dacź tamne rjanoſcże ſkaſycź. Žadławy grat tu leżeſche, ſ kotrymž běchu něhdy ludźi krjudowali a dracžowali. Drjewjanu klětku ßebi wobhladach. Pjekaŕ, kiž bě pſchelohki khlěb napjekł, bu do njeje ſamknjeny, a kelkož grammow khlěbej pobrachowachu, telko raſow bu do ſymneje wody podnurjeny.

Zyle horjeka bě prěni mały czaßnik a prěnje hußle; tute mějachu żeleſne truny. Dóńdžech tež na wyßoku wěžu a tak mózach daloko pſches měſto hladacź. Wot tudy wopuſchczich hród, a duzy wróczo bu mi jaßne, czehodla „Wartburg" hród wſchěch hrodow mjenuja. Tutón kěžorſki hród ßo njemóże nihdy ſ nim měricź. Po puczu pſchińdžech do kraßneje zyrkwje ſ lěta 1355—1365; tutu mózach jenož pſcheńcź, dokelž czaß khwataſche; bě to Marijina abo Knježnina zyrkej. — Zyrkej je hiſchcże kraßniſcha hacž tamna prěnja, a ja wobžarowach, ſo njemózach tu wſcho nadrobnje pſcheńcź. Pſchińdžech do zyrkwje ßwjateho Sebalda, 1256—1377 ßu ju twarili. Tež tu wulkotne a njewuprajomne bohatſtwo namakach.

Wjeczor bě bliſko; tuž khwatach do radnizy. Rady chzych wohladacź tak mjenowane němſke drohocźinki — „Reichs-Kleinodien". W prěnim poſthodźe we wulkej kraßnej žurli běchu wone wukładźene. Dołho czakach, prjedy hacž bě na rjad na mni. Pomólczko nimo duzy widźach: Staru kraßnu ſłotu krónu kěžora Barbaroßy, jeho ſzeptaŕ, jeho hlebiju, a jeho mały mjecź, kiž je po dołhoſczi kaž rospaczeny, a tam, hdźež je wón rospaczeny, je dołhi hóſdź ſaßadźeny. Wo tutym ßo praji, ſo je to jedyn ſ tych hoſdźow, ſ kotrymiž bu něhdy naſch Sbóżnik na kſchiž pſchibity. Běſche tam tež kraßny mały kaſchczik, ſ parlemi a dejmantami debjeny; w nim khowa ßo krawa ſemja, napojena ſ krwju prěnjeho kſcheſczijanſkeho martrarja. — Hiſchcże druhe wſchelake wězy běchu wupołożene. Tola nimale bych ſapomniła: to prěnje, ſchtož tu wohladach, bě „ſłota kniha" měſta Nürnberga wot 15. lětſtotka ßem. Tak mjenowanu „pyſchnu žurlu" a wſchelake druhe kraßne žurle ſ wulkotnymi wolijowymi wobraſami hiſchcże pſcheńdžech.

Wot tu wopytach twarjenje, hdźež je něhdy Dürer bydlił. Kuchina bě hichcże kaž něhdy w Dürerowym czaßu; bě, jako bych do kowarńje pohladała. Jena ſtwa bě derje ponowjena; ſjednoczenſtwo „Dürerbund" ma w njej ßwoje ſhromadźiſny. Dźěch potom nimo Hans Sachſoweho doma — w nim je hoſczenz — a nimo ſchibjeńzy; něhdy tam ſłóſtnikow powěſchachu. Hdyž běchu wudychali, buchu wotrěſnjeni a padnychu do rěki Pögnitz, kiž tam běži.

Wjele mohło ßo tu hiſchcże powědacź. Wſcha wuwutlena khwatach do ßwojeho hoſczenza. Tam hižo na mnje czakachu. Naßyczich ßo a dźěch do ßwojeje hoſpody. Wot tam podach ßo na dwórniſchczo k ßwojim ßerbſkim pſchecżelam. ¼12 hodźin w nozy tu wojědźechmy. Wokoło mje hnydom wſcho ſpaſche. Pchede mnu pak ſpar czěkaſche; pſchewjele dźěſche mi pſches myßle a ſtupnje mje ſpinachu. Tola ßo czaß rucże miny. Dopołdnja w 10 hodźinach běchmy w Drježdźanach, hdźež naß naſche wſchědne dźěło witaſche. L.

Jan Radyßerb-Wjela:

Spuſchczejmy ßo na Boha.

Je njebjo dejmantowy ſal,
A Bóhl'bykńjes w nim ßedźi kral,
Kaž ſerja ßo jom' kraßni trón,
A wot hwěžkow ma krónu wón.

A tola tón kral jandźelow
K nam dele hlada na ſeń jow,
Se pſche wſcho móznej prawizu
Naß wſchitkich wodźi ſa ruku.

A wonka žiwi ptaczki wichě,
Hacž nimaju tež ßyw a žně,
A draſczi róże, lilije
Pſches Salomona kraßnoſcże.

Bjes jeho wole ſchczedriwej
Ni wroblik ſ tſěchi padnył njej',
A włóſk tež ani jeniczki
Sso naſchej hłowy njepuſchczi.

Tuž ſpuſchczejmy ßo na njeho,
Wſchak tež ſa naß wón ſtara ßo.
Njech c.ini ſ nami, kaž njech je —
Wſcho póńdże ſ nim hacž najlěpje.

Jap. ſk. 17, 11

W lěcże 1908 ſałożichu w Jendźelſkej ſjednoczenſtwo: „Berojiſki ſwjaſk". Jeho wjednik bu Thomas Spurgeon, ßyn ßławneho prědarja Baptiſtow. Ssobuſtawy ſwjaſka ßo na to ſwjaſachu, kóždy tydźeń jenu ſchtuczku ſ Biblije ſ hłowy nawuknycź.

Dołho njetrajeſche a ſwjaſk měješe 360 pobocżnych towaŕſtwow a 14 000 ßobuſtawow.

Biblija.

1934 ßwjeczachmy 400lětny jubilej zyłeje Lutheroweje Biblije. Nětko ſhonimy, ſo je ſjednoczenſtwo „Luthergeſellſchaft" ßo rosßudźiło, tutón prěni wudawk zyłeje němſkeje Biblije ſnowa cziſchczecź a wudacź. S tutoho prěnjeho wudawka lěta 1534 ßu jenož hiſchcże někotre exemplary wukhowane. — Nowy wudawk dyrbi tamnu prěnju Bibliju zyle tajku poſkiczicź, kajkaž wona w lěcże 1534 wuńdże, a to na 1834 ſtronach; ßamo papjera dyrbi na papjeru tamneho wudawka podobna bycź a wěſo tež pißmo budże tajke, runje tak wobraſy a wudebjenje. A płaczišna njebudże wyßoka.

S tutym wudawkom zyłeje Biblije chzedźa ſhotowicź pomnik němſkeje a zyrkwinſkeje ſańdźenoſcże. Sdobom chze tuta Biblija napominanje bycź, w njej czitacź a pytacź, ju wužiwacź.

Schtož ſwjeßela.

W měſcźe Troſſingen we Württembergſkej je pola jeneje ſ tamniſchich firmow wot krótka ßem waſchnje, ſo rano do dźeła jedyn abo też dwaj dźełacźerjej piſkataj na hubnych piſkałkach khoral abo druhi kěrluſch.

Doſcź ſa zyły ßwět

Ras pſchińdźechu evangelſkemu hórnikej někotſi Jeſuitojo. Chzychu jeho ſ evangelſkeje zyrkwje do katolſkeje nawabicź. Poſkiczowachu jemu wſchelake katolſke knižki, legendy wo ßwjatych a druheho. Hórnik dóńdźe po ßwoju wulku domjazu Bibliju. Na njej bě prědku widźecź ßłónzo ſe ßwojimi pruhami a pod nim kula ſemje. Dokoła wokoło ſtejeſche pißane: „Sufficit orbi.“ To rěka: „Doſcź ſa zyły ßwět.“

Hórnik pſchiſtaji: „Schtóž ma ſtudźeń, njetrjeba žanych rěczkow!“

Zyrkej a ſtat.

Hody w Ruſkej. Hdyž kſcheſcźijenjo ßwoje wulke ßwjedźenje ßwjecźa, hibaja ßo jich njepſchecźeljo woßebje. Tak też hody. Tam ßu ßo bjesbóžne ſjednocźenſtwa ſjednocźiłe, ſo bychu ßo ſ zyłym wotmachom walile na kſcheſcźijanow a na hody. Hacž do 25. januara dyrbi tutón woßebity nadběh tracź. S nim chzedźa wſcho nabožne ſacźucźe wutupicź. Dźełacźerjow nuſuja, ßwjate dny dźełacź. — Cźehodla to pſchi wſchěm powſchitkownym wojowanju pſchecźiwo wěrje tajke woßebite nadběhi? Tohodla, dokelž bjesbóžni widźa a cźuja, ſo bywa nabožne hibanje w Ruſkej hłubſche a ßylniſche. To ßo też jewi w tym, ſo je khude a nuſu tradaze wobydleŕſtwo ſwólniwe, woprowacź ſa zyrkej a duchownych a ſo to też cźini. Dźěcźi ßu mjes dźełacźerjemi kollektiwow pjenjeſy ſběrali, ſo bychu ßebi móhli k hodam duchownych pſcheproßycź. Haj ßamo ſa twar Božeho doma ßu tam pjenjeſy hromadźili. — Prjedy bě tam w Ruſkej na 1 000 000 Evangelſkich, nětkle drje je jich tam na 4 000 000 w evangelſkim hibanju.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **woßadow.** Njewitane kažerki ßu ßo do hód a też we hodownych dnjach we wſchelakich kónczinach naſcheje Lužizy ſjewiłe: wſchelake khoroſcźe mjes dźěcźimi. Schulſke hodowne ßwjatocznoſcźe dyrbjachu ßo pſcheměnicź abo wotſtorczicź; też bě dźěcźom ſnjemóžnjene, w Božim domje Božu nóz ßobu ßwjecźicź. Tole bě n. pſch. w Bukezach tak. We woßadźe traſchеſche diphtheritis abo ſaduſchniza dźěcźi a ſtarſchich a žadaſche ßebi, kaž bu nam ſdźělene, ſ jeneje ßwójby njejabzy dwě dźěſcźi. Niz jeno tuta ßwójba, zyła woßada bu ſ tutym ßobuſrudźena. Na wumpjeru ſkhorichu na pſch. ſkoro wſchě dźěcźi Luhowſkeje a Noßacźicźanſkeje ſchulſkeje gmejny a hodowne ßwjatocznoſcźe běchu ſatorhnjene. Bóh chzył dacź, ſo naß khoroſcźe bórſy ſaß wopuſchcźa a ſo dźěcźi wotkhorja a ſo měli wſchitzy ſtrowe nowe lěto.

S **Maleſchez.** Zyrkwinſke powěſcźe ſ lěta 1934. (Liczby ſ lěta 1933 w ſpinkach. W minjenym lěcźe ßo w Maleſchanſkej woßadźe 35 (28) dźěcźatkow narodźi a 37 (2 ſ lěta 1933) wukſchcźi, 19 ßynkow a 16 dźowcźicźkow. Swěrowa ßo tu 13 porow a ſemrě 17 woßobow, 14 doroſcźenych a 3 dźěcźi, k tomu ßo jena woßoba wot wonka pokhowa. K Božemu blidu je pobyło 1398 (1258) woßobow a to 604 mužſkich a 794 žónſkich, mjes nimi 41 jako pacźeŕſkich, też 85 doma a woßebje, 3 dźěle na ßerbſkim, 2 dźělaj na němſkim, 16 wot NS-dźěłanſkeje ßłužby, jako ßo ſ njeje konfirměrowachu. Pſchi zyrkwinſkich kollektach je ßo 208 (308) hr. nawdało, wyſche toho na dobrowólnych darach 260 (327) hr. pſchi domjazej ſběrzy ſa ſnutskowne mißijonſtwo a hewak ſa ſwonkowne mißijonſtwo atd. Bóh daj k tomu ßwoje žohnowanje.

S **Noßacźiz.** Luboſcź k domiſnje, luboſcź k Božemu domej a luboſcź k ßerbſkemu narodej ßo ſjewi tu ßobotu do hód. Wnuk naſcheho ßerbſkeho fararja a kěrluſcherja Michała Domaſchki da ßo tu w naſchim Božim domje ſwěrowacź ſe ßwojej njewjeſtu, kotraž ſ połnózneje Němſkeje pokhadźa. Rad lubje dopjelni jich doſcź ſ woßady pſchecźe młodeju mandźelſkeju, ſaſpěwacź jedyn ſe ßerbſkich kěrluſchow dźědowych. Njech ſ Knjeſoweho woltarja naſcheho Božeho doma, w kotrymž farař Michał Domaſchka 43 lět ßwojemu Sbóžnikej a ßwojej woßadźe ßwěru ßłużeſche, dźe ſ młodymaj mandźelſkimaj bohate Boże žohnowanje.

S **Drježdźan.** Dotal hiſchcźe tudomni Serbja njeběchu ſhromadny wjecźork ſarjadowali, kiž by hodowny cźaß po domjazym waſchnju porjeńſchił. Pſches pohon knjeſa dir. Krawza je pak ßo tónkrócź poradźiło mjeńſchi pſchedhodowny ßwjedźeńk wſchěch tudomnych towaŕſtwow poſtajicź, kiž ßo też potom 13. t. m. wotmě. W hoſcźenzu „Bayriſche Krone“ knježeſche wjecźor po wóßmej hodźinzy wjeßołe žiwjenje. Evangelſzy kaž katolſzy Serbja ßedźachu žiwje ßo rosmołwjejo ſa njeſkónczńje dołhim blidom, na kotrymž ſelene hałoſy a ßwěcźki pſchijomnoſcź wjecźora powjetſchichu. Khutny kaž też wjeßoły dźěl porjada je ßo wſchitkim lubił. Deklamazije, pokaſki ſ naſcheje hodowneje literatury, hudźbne poſkiczenja, ßwětłowobraſy a ßměchapołne pſchednoſchki wupjelnjachu wjecźorny program. Wſchelake mjenje ſnate hodowne ſpěwy ſ knihi „Žórleſchko“ ßo ſanoſchowachu, ſo by rumpodich ßłyſchał, hdźe na njeho cźakaja. Skónczńje też pſchicźampa a wudźěli dołhož bě jemu móžno, ßwoje wulke a małke dary. Tuta derje poradźena ſhromadźiſna bu pſches radio do ßwěta ßłana, ſo bychu cźi, kiž doma woſtachu, też něſchto měli. Bě hižo po połnozy, hdyž ßo roszohnowachu. Ssnadź hodźi ßo w nalětnym cźaßu ſnowa tajki kulturny wjecźork ſarjadowacź, pſchetož ſajimzow je doſcź. F. Th. H.

We woßadźe Annweiler w Pfalzy ſaſtawa ßwójba Wack hižo dlěhe hacž połſchtwórta ſta lět ſaſtojnſtwo ſwónka. Tuta ßwójba je drje najſtarſcha ßwójba zyrkwinych ßłużobnikow w zyłej Němſkej. Wot lěta 1589 ßem bu pſchezo ßyn po nanje ſe ſwónkom.

Na pucź.

„Dźicźe a ſcźińcźe wſchitkich cźłowjekow mojich wucźomnikow ſ tym, ſo jich kſchcźijecźe w mjenje Boha Wótza a Ssyna a ßwjateho Ducha a jich wucźicźe dźerżecź wſchitko, ſchtož ßym Wam pſchikaſał.“ Mat. 28. — Mißijonſka pſchikaſnja Jeſußowa ſa wſchě cźaßy, ſa wſchěch kſcheſcźijanow.

Liſtowanje. Kni. L: Wulki dźak ſa woboje, woßebje ſa tak pilne dźěło. Redaktor. — Sa 1. po Epiph.: R . . cź w B. — Sa 2. po Epiph.: K. w B. — Sa 3. po Epiph.: M. w B:

Samoltwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 2

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 13. januara 1935 Bautzen

1. njedźela po Tśoch kralach.

Luk. 2, 41—52.

„To wěčne žwětło skhadźa tam,
Sjewi nowu žwětłosć nam,
Też w nozy jaßnje žwěći žo
A da nam Boże dźěćatstwo, Kyrieleis".

Tak spěwachmy saßo k hodam s naschim Lutherom, kiž je nam tutón luby kěrlusch dał. A dźenž tydźenja žłyschachmy wo wulkim žwětle, kiž je do žwěta pschischło, wobžwětlicź wschě ludy a zyke cźlowjestwo. Epifaniski cźaß, w kotrymž nětko stejimy, je cźaß žwětła. Sbóžna hnada Boża je skhadźała wschitkim cźlowjekam, tohodla ma sa naß nětko rěkacź: Stawaj a rosßwětluj žo, pschetoż twoje žwětło pschińdźe a ta kraßnosć teho knjesa skhadźa na tebi.

Nasch njebjeski Wótz je nam k hodam najkraßnischi dar wobradźił, kaž žadyn druhi szyła njeje, so je nam dał žwojeho jeniczkeho narodźeneho žyna, nascheho Knjesa. Kak móhli my potom hinak cźinicź, hacž žwoju dźakomnosć wopokasacź s tym, so pomhamy, so jeho mjeno žo sjewi do wschěch wutrobow a so jemu žłužimy.

Schtož nam tu evangelista Lukasch powjeda, wjedźe naß do dźěćatstwa Jesußoweho. Wjele njeshonimy s młodosćże nascheho Knjesa, tu je jeniczke powjedańczko. To na tym leži, so je žo nasche wumóženje psches Jesuža jako muža dokonjało, jako wón cźerpjesche a na kschižu wumrjesche a skónczinje to dobycźe tola mějesche. Wschě jeho kraßne žłowa a pschirunanja, jeho prědowanja a powuczenja žu s tuteho cźaža. Tak je wón nam wostajił wopißmo, so bychmy žlědźili sa jeho stopami. Hižom jako dźěcźo pokasuje nam, kak mamy žo Bohu napschecźo sadźerżecź. „Ja mam bycź w tym, schtoż mojeho Wótza je", je jeho wotmolwjenje na praschenje jeho starscheju. Jesußowe zyke žiwjenje bě wulke žłuženje w poßłuschnosći, pschetoż tutón dwanacźelětny hólz je poßłuschne dźěcźo njebjeskeho Wótza a žwojeju starscheju na semi.

Kajki kraßny napohlad je to był, hdyž zyły lud do Jerusalema na jutrowny róczny cźaß cźehnjesche. Wjele cźaža prjedy jenotliwi žo hižom hotowachu na tute dołhe pucźowanje. Rad žwoje dźěło sastachu a žwój grat na bok stajachu, so bychu žobu do žwjateho města cźahnyli. Pschezo saßo rad templ Knjesowy wohladachu, kak rjenje žo tam modlesche. Lube stare waschnje bě jim tutón kemschikhód, drohe namrěwstwo jich Wótzow. Starschi wsachu žwoje dźěcźi, je-li so běchu dwanacźe lět stare, žobu. Tak buchu w tutej starobje dźěcźi na templ swuczene. Kaž sa kóžde dźěcźo tak też sa Jesuža bě tutón dźeń woßebje ważny. Wón bu žebi tola teho wědomny, so po prawom jenemu druhemu pschißłuscha, mjenujzy Wótzej w njebjeßach. Tu w templu bě wón sawěscźe doma. Hdźež žo modlachmy, hdźež žo Boże žłowo wukładowasche a žo žwjate kěrlusche sanoschachu, tam wón žłuschesche. A tak njeje wón sa tym pschischoł, so jeho starschej hižom saßo běschtaj na dompucźu, mjes tym so wón tam w templu žedźesche a žo do žwjateho pißma sanurische, hdźež njemóżesche žo napoßłuchacź. A dźiwnje klinczi nam jeho wotmolwjenje na Marju, kotrež jenoż srosumimy, so Jesuß hižom tu jako dwanacźelětny hólz wjedźesche, so mamy Bohu bóle poßłuchacź hacž cźlowjekam. Jesuß bě poßłuschny žyn žwojeho njebjeskeho Wótza, ale też poßłuschny žyn žwojeju starscheju.

„Wón dźěsche s nimaj dele a pschińdźe do Nazaretha a běsche jimaj poddany". Kraßne, žwójbne žiwjenje w luboscźi a w měrje. Kak husto žo w naschim cźaßu wo njepoßłuschnoscźi dźěcźi skorżi. A kak wjele nowych waschnjow žo hižom pytasche, so by žo tutej njepoßłuschnoscźi wotpomhało. Lěta po wójnje žu nam wjele pucźow pokasałe, ale nimale wscho podarmo. Jenoż tam, hdźež žo cźlowjek staji pod žwětła

Boże a ßo wotwißneho wě wot njeho, tam pſchińdże prawa poßłuſchnoſcź. Wſcha naſcha próza budże podarmo, dźěcźi ke poßłuſchnoſcźi wocźahnycź, je-li ſo bohabojoſcź do nich njepłodźimy. Ale hdże je tuta bohabojoſcź? Wbohe dźěcźi, kiž njemóża ju wuknycź wot ßwojeju ſtarſcheju! Kak ſrudnje ſa pacźerſke dźěcźo, kotrehož ſtarſchej doma ženje Boże ßłowo njecźitataj abo ßo njemodlitaj. Potom też žadyn dźiw njeje, hdyž tajke dźěcźo mało do Božeho doma dźe, dokelž njeſnaje porjadny kemſchikhód. Schtóž Boha cźeſcźi a lubuje, tón cźeſcźi a lubuje też ßwojeju ſtarſcheju. A tak budże poßłuſchnoſcź hakle potom ſaßo pycha naſchich dźěcźi, hdyž budźa ſtarſchi pobožni a bohabojaſni. A k temu dóńdże, hdyž ßo naſch cźaß ſaßo praſchecź pócźnje: njewěſcźe, ſo mam bycź w tym, ſchtož je mojeho Wótza. Pſcheproſchenje do Božeje ßłužby wuńdże na kóždeho, ale tak kaž w Jeſußowym cźaßu je też dźenßa hiſchcźe, ſo ßo wjele wurěcźow a ſamolwjenjow namaka, ſo cźłowjek bóle na ßwět hlada hacž na Boha. Ně, ſa naß ma rěkacź: najprjedy Bóh a potom hakle my cźłowjekojo. Najprjedy luboſcź k Bohu a potom luboſcź k bližſchemu, najprjedy dowěra k Bohu a potom k cźłowjekam, najprjedy nadźija k Bohu a potom hakle k cźłowjekam.

O, bychu wſchitzy kſcheſcźenjo
Też k twojej ßłužbje měli ßo!
Tak zyła zyrkej w hromadźe
So budże, Božo, lubicź cźi. Hamjeń.

Khwaleny budź Bóh ſa wſchitko!

Khwalmy Boha, kiž nam ſ hnady,
Sswoju pomoz poſkicźi!
Jeho Ssyn ſa naſche pady
Na kſchižu ßo wukrwawi,
Tam je Boże jehnjatko
Sa naß woprowało ßo,
We wěrje, nětk w Khryſta mjenje,
Dóſtanjemy wumóženje.

Schtóž ßo, ſ Bohom wujednany,
Měr w duſchi, wjeßeli,
Tajki budże troſchtowany,
Runjež ma tu na ſemi,
Běděicź ßo a wojowacź,
Cźerpicź, tradacź, ſdychowacź.
Wón ßo wě we Božej ruzy
S tym, ſchtož potrjechi joh' duzy.

Dokelž ſ myßlemi na ſemi
My tak jara wißamy,
Bóh naß ſ kſchižom, ſtaroſcźemi
Wjedźe tu do cźiſchiny.
S tym naß luboſcź wótzowſka
Wocźehnje ſa njebjeßa. —
Dźak budź Bohu, kiž tak jara
Sso wo kóždu duſchu ſtara!

Schtóž ma k Bohu dowěrjenje,
Njejjebje ßo w nadźiji,
S horjom Bóh naß k ßebi cźehnje
Bliže k Sswojej wutrobje.
Wſcho, ſchtož tu nam póſcźele,
Žałoſcź abo wjeßele,
Ma też, khwalmy luboſcź Božu,
Sſłužicź k naſchom' wěcźnom' ſbožu. J. B.

Po hodźoch!

Hody ßu nimo, hodowne ſpěwy ßu wuklincźake a ßwěcźki hodownych ſchtomow ßu wuhaßke. Tuž chzemy ßo nětko praſchecź: Kak dha je ſ nami? Ssy my njebjeſkemu hoſcźej dali ſacźahnycź do naſchich wutrobow? Haj, ßmy we wěrje jemu durje ßwojeje wutroby ſchěroko wotewrili, ſo by ju napjelnił ſe ßwojim ßwětłom, kiž nam ßwěcźi po pucźu naſcheho dróhowanja a ju woſbožił ſe ſbóžnej radoſcźu na Božej wěcźnej luboſcźi a ſe ßwojim měrom a troſchtom, hdyž žołmy ſpytowanja, žałoſcźe a cźerpjenja ſtorkaja łódźicźku naſcheho žiwjenja, a ju ßylnił ſe ßwojej mozu, ſo bychmy ſkeho njepſchecźela, kiž naß ſ leſcźu a na wſchelake waſchnje nadběhuje, móhli wotraſycź?

Abo ßmy naſchemu Ssrědnikej, kiž pſchińdże do ßwěta, ſo by ßwojeho njebjeſkeho Wótza ſe ſatamanym cźłowjeſtwom wujednał, durje ßwojeje wutroby ſawrjeli, dokelž naß dźerżachu ſtaroſcźe a ßwěta wjeßele?

Abo ßmy ßnano, hdyž Jeſußowa luboſcź tak ßylnje khłapaſche wo wutrobu, ſo by nam ßwoje žohnowanje a Wótza hnadu wobradźiła, Jeſußej ſe ßwojej ßamoprawdoſcźu napſchecźo ſtupili a ſ tym wotpokaſali Sbóžnika a Wumóžnika naſcheje duſche?

Ach, luby pſchecźelo, kiž ßo hiſchcźe njejßy ſa Jeſußa rosßudźił, dokelž njechaſch ßwoje dotalne žiwjenje pſcheměnicź, abo kaž ty dwěluješch, hdyž njemóžeſch dźiw Božeje hnady ſe ßwojim roſumom ſapſchijecź, wěř tola jenož, ſo je Jeſuß Khryſtuß, Boži Ssyn, do ßwěta pſchiſchoł, hřěſchnikow ſbóžnych cźinicź.

Hlaj, Jeſuß nětk hiſchcźe na tebje cźaka! Ale wěſch też, kak dołho?

Móžeſch prajicź, ſo Jeſuß hdy ſaßo k tebi we ßwojej luboſcźi tak bliſko ſtupi?

Tuž cźłowjecźe, ßo njekomudź
A ſhotuj ßwojom' kralej pucź,
Kiž jara cźichej myßle je
A ſ wěcźnej hnadu k tebi dźe.

Wón je ßo pſches ßwój cźłowſki narod naſch bratr ſcźinił. Tuž wotewŕ też jemu ßwoju wutrobu: ſo móžech hižom tu na ſemi ſ nim do ſbóžneho ſjednoczeńſtwa ſtupicź. Wón ma też ſa naß wſchitkich měſto pſchihotowane we wěcźnej kraßnoſcźi pola ßebje. J. B.

13. januara 1935.

15 lět dołho ßmy w Němſkej, ßu pſchedewſchěm w Saarſkej a ßu we wukraju myßlili na tutón dźeń 13. januara 1935. Ssu wěſchcźili ſchmjatańzy a wójnu, ßu ßo nadźijeli ſměrowanja, wumóženja, měra. Dźenßa je nětk tutón dźeń a wot ſańdźeneje njedźele ſtejimy hižo cźiſcźe pod wliwom tuteho dnja — pſchedewſchěm Saarſzy ßami, ale runje tak wſchitzy w Němſkej a niz mjenje drje wſchitzy w Franzowſkej.

A pod tutym wliwom — ſchto cźinimy? Schto cźinimy? S horzym pſchecźom, ſo by ßo wſcho derje radźiło ſa wótzny kraj, kedźbujemy na kóždu powěſcź, kotraž pſchińdże pſchedewſchěm ſ radija. Ale je to wſcho? My ßmy kſcheſcźijenjo! My ßo modlimy a cźinimy nutrne dobroproſchenje k Bohu, w kotrehož mozy my, zyły wótzny kraj, wſchitke kraje a ludy! My ßo modlimy a proßymy dowěrliwje Boha, ſo chzył hnadnje ßo dacź wſchemu derje radźicź, tak ſo by to było wumóženje a ſbožo ſaarſkeho luda a ſo by to było ſbožo a žohnowanje zyłeho němſkeho wótzneho kraja a ſměrowanje a ſpoko-

jenje wschěch ludow a so by było wscho Bohu ßamemu k cześći. Tohodla swoła sakski biskop Coch też wschě woßady, wschěch wěrjazych schtwórtk wjeczor do nutrneho modlenja a dobroproschenja w Bożim domje.

Nasch Bóh je tola tón jedyn a jeniczki, je tón, kiž

„... wichor, wětry wodźi,
też wschitke mróczele,
pucź, po kotrymž ßo khodźi,
wón ßwojim sjewicź wě."

Jemu ßłuscha nascha dowěra a wěra, jemu khwataja tehodla też dźenßa nasche modlenja, założene na tu hnadu, kotraž nam ßo sjewiła w Jesußu Khrystußu, w tym Sbóżniku, w kotrymž chze wón hnadny a pomozny bycź tym, kiž k njemu pschińdu w ponižnosczi a dowěrje. Wón je nam a naschemu ludej pomhał hacž ßem psches cźežke, jara cźežke cźaßy, wón je wjednikej mudrosczź a móz dał, stracham, kotrež s tutoho wothłoßowanja hrożachu, wobaracź do 13. januara, wón chze nam dale pomhacź. Tuž pak my: budźmy lud jeho spodobanja a modlmy ßo k njemu! Modlmy ßo dźenßa k njemu sa tuto rosßudne „dźenßa!"

Też wotmołwa

Wyßoki khinski statny sastojnik woprascha ßo pola jendźelskeje kraloweje Victorije, schto je założk k mozy a dobrych wobstejnosczow Jendźelskeje. Kralowa wotmołwi s tym, so jemu póßła — Bibliju.

Zyrkej a stat.

Njedźela. Němski minister Seldte je jenotliwym krajam sjewił, so ßo postajenja wo njedźelskim měrje a njedźelskim dźěle sa zyłu Němsku snowa srjaduja.

Sa wothłoßowanje w Saarskej je Evangelska wyschscha zyrkwina rada w Barlinje s woßebitym ßłowom psched zyły lud stupiła. W nim rěka: „Nowelětne swony, kotrež lětej 1935 swonja, maja sa němskich krajanow Saarskeje krajiny woßebiteho synka. Wone swonja, da-li Bóh, lětej wußwobodźenja. Po 16 lětach padnje njesbožowne hacźenje, kotrež bu sczinjene mjes Saarskej a mjes domisnu. Na prosy tutoho noweho wusnamneho lěta strowi Evangelska zyrkej Staropruskeje Uniony evangelske synody a woßady Saarskeje. ... Psched Wami steji rosßudny dźeń wothłoßowanja. Evangelska zyrkej je wot spočatka ßem tomu ludej, do kotrehož ju Bóh staji, pschikhilena była. Evangelszy kschesczijenjo ßu sa to rosßudźenje, kotrež maja cźinicź, psched ßwojim ludom a psched Bohom, kotryž je nam ludstwo a macźernu rěcź dał, samołwiczi. Wy macźe se ßwojim rosßudźenjom na dnju wothłoßowanja samolwjenje sa dóńt domisny sa dóńt zyłeho luda, sa dóńt też pschichodnych narodow. Wy macźe tuto samołwjenje psched Bohom, kiž je Knjes stawisnow. Wy wěsczе jako namjesni Němzy najlěpje, kak jara Wasche sakorjenjenje w němskim ludstwje swißuje s Waschej evangelskej wěru. — Tak strowi Waß zyrkej k nowemu lětej s tym pschecźom żohnowanja: „Derje tomu ludej, kotrehož Bóh tón Knjes je! — Tuto póßelstwo bu Nowe lěto w Božich domach pschecźitane. Podobne wosjewjenje je też evangelska zyrkej w Pfalzy, kotraž je Saarskej ßußodna, wosjewiła.

Mexiko. Schtoż matej Europa a Asija w Ruskej, ma Amerika w Mexiku. Cźlowjekoju tam kaž w Ruskej pruhuja, kak daloko pschińdu bjes Boha a nabożina a schto samóża psche-cźiwo Bohu. Tu kaž tam wostanje praschenje sa naß: Kak dołho chze Bóh pschihladowacź? abo też: Kak dołho traje, so cźłowjekoju sa tym pschińdu, so hłupi praja, so Bóh njeje, a so saßlepjeni pschecźiwo Bohu du, w kotrymž tola wschitko sbožo cźłowjekow. — W Mexiku je ratarski minister postajił, so je hodownicźka dźěławy dźeń, a to, hacźrunje sakoń to hinak staja. W komorje jednaja wo tym, hacź zyrkwjam wschě drohotnostki wosmu a do noweho nazionalneho museja sa zyrkwinske stawisny pschewjesu.

Wschelake s bliska a daloka.

Zyrkej ßo wotpaliła. Struchły sapočatk noweho lěta 1935 je měła woßada Barchmin w Pomórskej. W Sylvesterskej nozy ßo Boži dom wotpali. Tuta zyrkwiczka bě jara stara — pokhadźa s lěta 1558 — a drjewjana. Jeho wěża bu kónz sańdźeneho lětstotka wobnowjena. Tuta ßo ßobu sniczi a tohorunja swony, kotryž ßo we wójnje njewotedaschtej, dokelž mějeschtej starożitnu hódnosczź, a pischczele. Też kulu, we kotrejž ßo na wěži dokumenty khowachu, snicži woheń. Wohenjej njemóżachu dowobaracź a Boži dom niz wukhowacź, dokelž woda pobrachowasche a dokelž bě woschkrot. Woheń je wobschkodźene parne tepjenje sawinowałe. — Pola naß ßo runje wokoło połnozy, hdyž nowe lěto witachmy, błyskasche.

S **Bukez.** W lěcźe 1934 narodźi ßo w naschej woßadźe 52 dźěczi, 25 hólzow a 27 holzow, to je 10 dźěczi wjazy hacź lěto prjedy. Mjes nimi bě 6 njemandźelskich a 1 morwonarodźene dźěczo. W prěnim lěcźe wumrěchu saßo 3 dźěczi, k tomu jene morwonarodźene. Tak je 48 dźěczi żiwych wostało. W naschej zyrkwi je ßo 74 porow pschipowědało, to je 29 porow wjazy hacź loni. Tu swěrowało je ßo 49 mandźelstwow, 16 porow wjazy hacź lěto prjedy. Wumrěło je 42 woßadnych, nimo tutych jena woßoba, kotraž do woßady njeßłuschesche. Tak je ßo tu dozyła 43 woßobow pokhowało, runje telko kaž lěto prjedy. Mużskich bęsche 23 a żónskich 20, hacź do 14 lět starych (s morwonarodźenym dźěsczom) bęsche 6, wot 20 do 30 lět 1, wot 40 do 50 lět 3, hacź do 60 lět 4, hacź do 70 lět 18, hacź do 80 lět 14, hacź do 90 lět 4 a psches 90 lět jena woßoba. Najstarscha woßoba bęsche żelesniski pschekhodny straźnik na wotp. Handrij Hänsel w Bukezach, kiž bu 91 lět a 18 dnjow stary. K Božemu blidu je w lěcźe 1934 pobyło 3607 woßobow, na němskim 1315 a na serbskim 2299. Kolekty ßu wunjeßke 936,96 hr. a dary sa swonkowne mißionstwo 300 hriwnow. Tak je ßo dozyła 1236,96 hr. nawdało.

S **Barta.** W naschje woßadźe je ßo w lěcźe 1934 narodźiło 35 (1933: 36) dźěczi, 15 hólzow a 20 holzow, mjes nimi 2 morwonarodźenej dźěsczi a 1 dźěczo wumrě njeschczene. Konfirměrowanych bu 46 (16) dźěczi, a to 19 hólzow a 17 holzow. Pschipowědanjow bě 31 (17) a wěrowanjow 21 (13). Semrěło je 21 (13) woßobow, najstarscha bě Handrij Granich w Dubrawzy, 87 lět 4 m. 19 dnjow. Spowědnych bęsche 1657 (1503), mjes nimi ßwiecźeschе 86 woßobow swonka Božeho domu Boże wotkasanje. Sběrało je ßo psches krajne sběrki 631,05 hr., sa woßadu a zyrkej 472,32 hr., sa mißijonstwo 350 hr. Wutrobny dźak sa wschě dary luboscźe. Bóh luby Knjes żohnuj naschu woßadu.

S **Minakała.** W sańdźenym lěcźe je ßo w naschej woßadźe narodźiło 50 dźěczi, 23 wjazy, hacź lěto prjedy. Mjes tymi nowonarodźenymi bęsche 31 hólzow a 19 holzow. 5 dźěczi bęsche njemandźelskich, 2 dźěsczi bęschtej morwonarodźenej. — Wot tych 50 dźěczi ßu 4 saßo wumrěłe, tak so je jich hromadźe

44 žiwych dźěćźi. — Wukschćźenych bu w sańdźenym lěćźe 48 dźěćźi. — Wěrowanjow běšche 28, runje tak wjele, kaž lěto prjedy. Pschipowědało je so 40 porow. — Konfirměrowanych bu 51 dźěćźi, 28 hólzow a 23 holzow. Lěto prjedy běšche jich 27 dźěćźi, 15 hólzow a 12 holzow, tak so je so w sańdźenym lěćźe 24 dźěćźi wjazy konfirměrowało, a to 13 hólzow a 11 holzow. — Wumrělo je we sańdźenym lěćźe 27 wosobow, 10 wjazy hač lěto prjedy. Mjes jemrětymi běchu: 7 wudowzow, 1 wudowa, 8 ženjenych mužow, 2 ženjenej žonje, 1 njewoženjeny młodźeńz, 1 dźěćźo 8 lět stare, 5 dźěćźi nižsche lěta a 2 morwonarodźenej dźěśćźi. — Najstarscha wosoba mjes jemrětymi běšche Hana Khrystiana swud. Köhlerka we Wjeselu, kotraž je w starobje 92 lět 1 měš. a 27 dnjow jemrěła. — K Božemu blidu běšche w sańdźenym lěćźe 1760 wosobow, 132 wjazy, hač lěto prjedy. Mjes spowědnymi běšche na serbskej spowědźi 1100 wosobow, 98 wjazy, hač lěto prjedy, a to 484 mužow a 616 žonow: na němskej spowědźi běšche 660 wosobow, 34 wjazy, hač lěto prjedy, a to 316 mužow a 344 žonow. Domach woprawjenych a tych, kiž su pschi domjazych Božich słužbach Boże swj. wotkasanje dostali, běšche 134, 22 wjazy hač lěto prjedy, a to 31 mužow a 103 žonow. — Hromadźe běšche k Božemu blidu 800 mužow a 960 žonow. — Pschi kollektach a sběrkach je so hromadźe nasběrało 457,65 hr., to je 92,30 hr. wjazy hač lěto prjedy. — Najwažnischi podawk w sańdźenym lěćźe běšche sa naschu wosadu poswjećźenje naschoho wobnowjeneho Božeho domu. Wosada so jara wjeseli, so ma nětk sasso rjany Boži dom, wo kotrymž móže so spěwać: „Kak lubosnje su twoje wobydlenja, Knježe Zebaoth“. Bóh Knjes spožč naschej lubej wosadźe dale prawu luboscź k Božemu słowu a sakramentej a daj jej roscź a pschibywać na tym, kiž nascha hłowa je, na Jesušu Khrystušu!

S **Rakez.** W lěćźe 1934 smy w naschej zyrkwi 51 dźěćźi wukschćźili, 34 dwójkow swěrowali a 52 pacźeŕskich dźěćźi požohnowali, mjes nimi 25 hólzow, 24 holzow a 3 swobodowólnych z dźěłańskeje słužby, kiž su z tym tež sdobom sasso do ev. zyrkwje sastupili. Wysche toho su hischćźe 3 sasso do zyrkwje sastupili, wustupow njebě žanych. Wopyt Božich słužbow je na swjeselaze waschnje stajnje pschiběrał, to samsne płaćźi sa liczbu spowědnych, kotraž je wot 2423 w lěćźe 1933 na 2662 stupiła a z tym 89,1 proz. pornjo 81,1 proz. w lěćźe 1933 wuczini. Sběrki wunjesechu 477,11 hriwnow.

S **Wjeleźina.** S wosadneho žiwjenja sańdźeneho lěta 1934: Spowjednych hosćźi smy naliczili 2445 pornjo 2275 lěta 1933, mjenujzy 1011 mužskich a 1434 žónskich. Mjes tutymi běchu 97 pacźeŕskich — 1933: 39 — a to 43 hólzow a 44 holzow a 62 — 60 —, kiž Boże wotkasanje doma wužichu. Liczba spowjednych je so potajkim wo 170 powyschiła. — Narodźiło je so we wosadźe 81 — 53 — dźěćźi, mjenujzy 41 hólzow a 40 holzow. Wukschćźenych bu jich 79 dźěćźi. — Pschipowjedanjow bě jich 69 — 54 — wěrowanjow 55 — 49 —. Semrěło je jich tu 51 — 43 — wosobow; pokhowali smy jich 57 — 51 —. Mjes tutymi bě jich 21 mužskich a 30 žónskich a 6 morwonarodźenych dźěćźi. Najstarscha wosoba mjes njeboczičźkimi bě 87 lět a 7 měsazow stara.

S **Wojerez.** Kaž se „Sserbskich Nowinow“ shonichmy, je we Wojerezach 3. januara rektor na wotp. Gustav Höhler swoje 100. narodniny swjećźił. 1835 je so w Dolinkach pola Grabina narodźił. 54 lět je był z wucźerjom. Ženje njeje khory był a dźensa masch jeho sa 60lětneho. Jeho mandźelska je 11 lět młódscha. Tak ma tuž nascha Lužiza tež swojeho 100lětneho. Abo je jich tu hischćźe wjazy? Pschejemy jemu Boże žohnowanje do 101. lěta.

S **Drježdźan.** Zyrkwinski wubjerk ev.-serbskeje wosady w Drježdźanach, kiž wot 9. hodownika sem z 5 wosobow wobsteji, bě so 15. hodownika sańdźeneho lěta sešoł k wuradźowanju. Shromadźisnu nawjedowasche knjes Pětr Kowař jako pschedsyda. Rosprawi so wo finanzielnym położenju pokładnje. Bu hnydom w spočatku seńdźenja tež k wědźenju date, so je knjes wyschschi zyrkwinski rada dr. Kubitz ertnje pschiprajił, so móže wosada pjenježne należnosće sama dosrjadowacź. Dla sapisanje poslednjeje wole knjesa njeboh Pětschki nasta dležšcha rosmołwa, kiž z tym skónči, so ma so wubjerk po měnjenju a namjećźe knjesa wyschscheho farara Sarjeńka složicź. Postaji so, so schtyrjo studencźa, kiž we bližschim czasu dostuduja, pjenježny dar pschepokasane dóstanu. Dale ma so dwazećźim potrěbnym z wosady hodowny dar w hotowych pjenjesach wupłacźicź. Napossledk bu pokładnja pruhowana, wscho bě w porjadku. Knjesej Guscźe Schołcźe wupraji so wosebity dźak, dokelž je zyły czasz wschě wosadne należnosće nadrobnje sapisował. Hodźinu trajaza shromadźisna skónči so we 8 hodź., potom pschisamkny so shromadźisna serbskeho towarstwa „Czornobóh“. F. Th. H. — Tutón sapisk tu wosjewjamy wosebje dla naschich studowazych, a to tohodla, so bychu woni tam wujasnjenje měli wo tym, kak a z czim je njeboczičźki na nich spominał, a dale tohodla, so by so z tym pschikład pokasał sjawnosći a wosebje tym, kiž smědźa něschto sawostajicź a kiž smědźa něschto wobsedźicź, kak jo nałožowacź sa powschitkowne dobre.

Barlin, hłowne město Němskeje, měješe 1934 na 4 242 501 wobydleri. Mjes tutymi bě jich wscho hromadźe 3 014 317 evangelskeho wěrywusnacźa, to je jich wot sta 71. S tutych sluschachu do krajnych evangelskich zyrkwjow 2 969 663, czi druzy k Herrnhutskim, Staroluthersim a druhim evangelskim wusnacźam.

Na pucź.

„Schtóž so boji, tón woblecź so panzer. Hdyž pomha, pomha. Ale my wěmy, so dyrbi pomhacź, pschetož wón je žiwy a wostanje žiwy, wón, tón „Scheblimini“. „Ssede a dextris meis“ Tu tczi. — M. Luther. G. p.“ —

„Scheblimini“ a „Ssede dextris meis“ stej hebrejski a łacźanski pschełožk Jesušoweho słowa: „Ssydń so k mojej prawizy!“ „G p.“ rěka: hnada a měr.

Listowanje:

Kni. L. a H. B. a k. H.: Wutrobny dźak sa pschipósłanki, sa pschecźa a pschilubjenja. Tuž dale do noweho lěta z Božej pomozu. Dźěłajmy Bohu czesći a swojemu ludej k spomoženju. Redaktor.

Sa 2. po E.: K. w B. — Sa 3. po Tr.: M. w B; — Sa 4. po E.: R. w B.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Nosacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćźernje w Drježdźanach wot Hłowneje serbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płaćźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 3

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 20. januara 1935 Bautzen

2. njedźela po Tśjoch kralach.

Sćenje ßwj. Marka 1, 14. 15.

Rjany čaß Jesußoweho skutkowanja ßwita. Kraßna tam krajina, hdźež s prědowanjom sapočnje. Koło wokoło Galilejskeho jězora widźiśch semju kaž Božu sahrodu. K wjecžoru wupschestrěwa ßo na 2 kilometrow schěroka runina s městaczkami a wjeskami kaž woßyta, lubosny płódny kraj. Pißař stareje stawisny Josefus powěda, so mějachu ludźo figi a winowe kicże tam psches 10 měßazow w lěcże. Schtoż hewak jeno wschelake krajiny poskiczeja, roscżesche tu wscho hromadże.

Ssylny bě tam wobkhad: Po pucżu pschi morju hibasche ßo pschezo wjele luda. Bě to ßwětowa dróha sa Židow, Romskich a Fenizišskich. Pschestrě=li Jesuß tu ßwoju ßycź, móżesche wjele ludźi kójicź.

Měschczenjo w Jerusalemje ludźi tejele krajiny njerodźachu. Mjenowachu tónle dźěl Galilejskeje „Galilejsku póhanow“. Schule drje tam běchu, ale wliw pißmawucżenych tajki wulki njebě kaž we hłownym měscże. Jich skażazy duch njebě hischcże smyßlenje wobydlerjow skasył.

Jesuß sapoča prědowacź. Jeho rěcź bě skoro Jana kschcżenikoweje rěcże runa: „Cżaß je dopjelnjeny a kraleśtwo Boże je ßo pschibliżało.“ Wo wulkim troschcże Israelskim prajesche jim ßłowa, a wo ßylnej nadźiji, kotruż lud mějesche. Ssam wo ßebi hischcże njerěcżesche. Jana kschcżenika běchu sajeli a do jaśtwa podali, nětko Jesuß lud dale wucżesche a wjedźesche.

Spodźiwne nam drje je, so ßu ßłowa Jesußoweho prědowanja Janowym ßłowam tajke podobne. Njeje dźě Jan kschcżenik prědał pokuty a Jesuß pschipowědał wjeßełeje powěscże? Ale kedźbuj na Jesußowe ßłowa: Cżińcże pokutu a wěrcże evangelijonej. Wěra njeje prawa wěra, khiba so ßo wot twojeho wopacżneho pucża wobrocźiśch na prawy pucź, khiba so ßo ßwojeje hordoscże wusnajesch a ßy ponižny.

Cżaß bě sa tajke myßle dopjelnjeny. Hdźež Jesuß pschińdże, rosumjachu jeho: Wopacżnosćź njemóże dale wěrnosćź rěkacź, hordy cżłowjek njemóże psched Bohom wobstacź. S pruhowazym wóczkom hlada Jesuß do žiwjenja cżłowjeka, a jako wusłužny lěkař cźi praji, schto w tebi strowe njeje.

Njemóżemy ßebi potom ßami pomhacź, hdyž ßwoje brachi znajemy? Khutny pobožny cżłowjek radscho „ně“ hacź „haj“ praji. Bjes Jesußoweho skutkowanja na tebi twoje prózowanje wustrowjenje njepschinjeße. Abo njeißy hižo po Jesußowych ßłowach cźisteje wutroby bycź chcył? abo ßmilny w ßłowach a skutkach? měrny, prawy, ßnano tajki, so by pschezo a wschudźom wěrnosćź prajił, a buchu ßłowa bjes luboscże rěcżane? abo tajki, so by pschezo pschecźelny był, a bu pschecźelnosćź hejchlerska?

Jeno Jesuß móże tu prawje radźicź, jeho lěkarstwo pomha. Je=li hórka, strowosćź je najlěpsche kubło na semi. Strowosćź nascheje dusche je nasche sbožo a budże nascha sbóżnosćź. Pomhaj Bóh nam psches nascheho sbóżnika Jesom Khrysta!

Hamjeń.

Bóh chze, so by wschitkim ludźom pomhane było.

Bóh, Knjes wschoh' ßwěta, wschitkich chze
Se skeho mozy wumóz,
Hdyž widźi wowzy shubjene.
Tuž njesazpi joh' pomoz!
Schtóž w hrěschnej liwkosczi
A ßamoprawdosczi
Wschu luboscź Božu sazpiwa,
Kónz srudny jónu namaka.

We njewuprajnej luboſczi
Bóh ßmili ßo nad nami.
O, w kajkej wulkej ſczerpnoſczi
Wón dże ſa hrěſchnikami!
Haj, Bóh je ważił wſcho
Sa hrěſchne człowjeſtwo,
Hdyž lubeho nam Ssyna da,
Wſchěch Wumožnika, Sbóžnika.

Hdyž Bóh Knjes chze, ach, czehodla
Sso mało prózujemy
Wo dary, kajkež ſa naß ma,
Sa ßwěta ſbožom dźemy?
Wſchak hrěchow wodacże
A ſbóžnoſcź doſtanje,
Schtóž hnadu Božu pſches Khryſta
We wěrje ßebi ſakhowa.

Hdzyž Bóh ßam naſchu ſbóžnoſcź chze,
Tuž ſ połnoſcże joh' hnady
Nětk chzu ja bracź a poßłuſchnje
Sa Knjeſom lubje rady
Hicź, kaž naß powjedże,
Njech tež pſches bědźenje!
Tak ßlědźimy ſa prawdoſczu,
Kiž Jeſuß doby kóždemu!

H. B.

13. januara.

46 613 ſa ſtatus quo — 2083 ſa Franzowſku — 476 089 ſa Němſku! — abo 8,8 prozentow — 0,4 prozentow — 90,5 prozentow!

To je to, ſchtož ßo 13. januara w Saarſkej ſta, ſchtož ßo 15. januara dopołdnja po zyłej ſemi rosnjeße.

A to je wulke kraßne dobycże ſa Němſku a ſa naß wſchěch! A wuwojowali a dobyli ßu jo Saarſzy ſe ßwojej ßwěru, ſczerpliwoſczu, nadźiju, luboſczu, czi Saarſzy, kiž tam w ſaarſkej krajinje, a czi Saarſzy, kotſiž, mějo prawo wolicź, khwatachu do Saarſkeje ſe wſchěch kónczin Němſkeje, ſe wſchěch kónczin Europy, haj zyłeje ſemje.

16 dnjow bě macź, kotraž w Chinje bydli, pſches Ssibirſku po puczu, woſta tam dwaj dnjej ſ czahom w ßněſy tczazy, ſkomdźi ſkoro rosßudny dźeń 13. januara, doleczi pak tola hiſchcże czaßa doſcź tam, wopuſchczíwſchi w Barlinje czah.

Dwaj na ßmjercź khoraj daſchtaj ßo na měſtno wothłoßowanja donjeſcź a dopjelniſchtaj ßylſy ronjo ßwoju pſchißłuſchnoſcź ſa wótzny kraj — ßnadź ßwoju poßlednju. Stara maczérka wuſna pſchi wothłoßowanju: „Němſka ßym ßo narodźiła, němſka chzu wumrěcź!“ — a dyrbjeſche ßebi lubicź dacź, ſo tutoho wuprajenja dla jeje hłóß njepłaczíwy ſczinichu.

A ſaßo bě tam macź. Tuta ßo morwa na ſemju ſwjeſe, hdyž bě ßwój hłóß wotedała. Druha macź ßo tohorunja na wólbnym měſtnje morwa ſwjeſe — ale njebě hiſchcże mohła ßwój hłóß wotedacź. Cżeża wulkeho rosßudźenja bě ſa njeju pſchecżežka była a ſahorjenje wulkeho dnja pſchehorze.

A ſaßo dwě maczeri: jena dojěwſchi do Saarſkeje, tam dźěcźatko porodźi, druha duzy do Saarſkeje w czahu dźěcźatko porodźi. Ani ta ani tamna njebě ßo dała wottraſchicź ſ dalokim puczowanjom, wukonjecź ßwjatu pſchißłuſchnoſcź ſa domiſnu a wótzny kraj.

A druha macź, wójnſka macź, ſtaruſchka, bě pſchiſchka hłóß wotedacź. Staruſchzy ruzy tak tſchepotatej, ſo jej wothłoßowanſka papjerkaw upadnje. A tohodla rosßudźa, ſo jeje hłóß njepłacźi. A ſchto praji maczerka ſrudna płakajo? Dweju ßynow ſhubi we wulkej wójnje, a nětko ſhubi hłóß, kotryž woběmaj ßłuſcheſche.

A kaž žónſke a maczerje, tak mužſzy a nanojo!

92 lět ſtary muž běżeſche 18 kilometrow daloko po woſchkrotowej drózy, dopjelnicź ßwoju pſchißłuſchnoſcź.

80 lět ſtary wojak wotpokaſa, ſo bychu jeho k wothłoßowanju dowjeſli. „Ja ßym“, rjekny, „pola gardegrenadirſkeho regimenta cżo. 1 ßłužił!“ Nětko chzyſche pěſchi ßobu bycź, hdyž wotrěſnjena kompanija „Saar“ ßo pſchedobywa k domjazemu regimentej „Němſka“.

To bě Saarſka! To běchu Saarſzy!

A ſ tutej ßwěru ßu njewuměrnje wjele dokonjeli ſa Němſku a ſa ßo a — ſa ßebje.

Schto ßy Ty ſa nich dokonał? Schto ßy Ty w tutych rosßudnych dnjach cżinił ſa nich, ſa Němſku, ſa ßo? Ssy ßo ſnajmjeńſcha ſa nich a ſa tuto dobycże ßobu modlił w ſhromadnych nutrnoczach w Božim domje abo tola doma ßam ſa ßo, ſaczuwſchi, ſo to tam w Saarſkej jenož wo Saarſku a Saarſkich njeńdże, ale tež wo zyłu Němſku a wo Tebje? Hdyž njejßy, njemóżeſch zyłe wulke wjeßele ßo ßobu wjeßelicź a ßo radoſcźiwje prawje ßobu dźakowacź.

A nětko! Saarſka njeje hiſchcże ſ Němſkej ſjednoczena. Dny, tydźenje cżakanja! A kajkeho cżakanja! Hida a njepſcheczelſtwo, kotrež ßo 13. januara a do toho pſchecźiwo Němſkej a Saarſkim pyrjeſche, njeje nětko nadobo wuhaßło. Proſchmy, modlmy ßo, ſo by ßo tež to poßlednje derje radźiło, ſo by ſe wſcheho ſbožo naſtało a měr Saarſkej, Němſkej, Europje, ſemi, ſbožowny měr!

Miniſter Goebbels wuſna wutoru we ßwojim krótkim ßłowje, kotrež k Němſkej poręcża: „Hnucźi ſběhamy ßwoju wutrobu k Bohu, kotryž je tak widomnje naſchemu wojowanju wo němſki kraj ßwoje žohnowanje dał. S nuſy a ſ podtłóczowanja naſta luboſcź k wótznemu krajej a woporniwoſcź, pſchesjednoſcź luda a nazionalna ſolidarita, wſchěm w Němſkej ſa wſchě czaßy drohotne dopomnjenje a ßwjate pominanje.“

A wjednik a kanzler Adolf Hitler wuſna ßo hnuty: „Hordoſtne ſacżucże je, bycź poſtajeny wot pſchedwidźenja jako ſaſtupjeŕ luda!“

Haj, Bóh, kotryž wſcho widźi, ſchtož budże, w kotrehož mozy wſchitko je, ſchtož pſchińdże jako dopuſchczenje abo póßłanje, dopomhaj Saarſkim a Němſkej a jeho wjednikej, ſo by ßo tuto wulke dobycże nětko dowutwariło tak, ſo je to Saarſkim a zyłemu ludej Němſkeje k žohnowanju, Bohu pak k czeſczi.

13. januara! Tuž niz ſ ertom jenož, ně, ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym žiwjenjom ßo dźakujmy Bohu, kiž tuto dobycże je dał. Njech je ſe wſcheho ßłyſchecź a widźecź naſch dźak, njech ſe wſcheho k Bohu klinczi dźakny kěrluſch, kotryž wutoru dopołdnja pſches zyłu Němſku a Saarſku, haj po zyłej ſemi ſaklincża:

Wulki Bożo, khwalbu cżi,
Ssylny Knježe, ſaſpěwamy,
Semja cżi ßo pokhili;
Kak ßo tebi dodźiwamy?
Twoja kraßnoſcź bě a je,
Woſtanje do wěcżnoſcże!

Na ſaźnych wjeczorach.

Prózdniny ratarjowe nětkole, praja ludźo, a maja nětkole wjazy prawa, tak prajicź, hacź pſched 40 a 50 lětami, haj hacź pſched 20 a 30 lětami. Niz ſo by tehdy ſyma bóle krótka była, ně, dźěła bě tehdy wjazy; młóczachu ſ zypami abo ſe ſkotom. To je dźenźa zyle hinak. A dobre je, na dołhich wjeczorach młodym a dźěczom powědacź, kak je to něhdy było. Saźny wjeczor ſa tajke rospominanje ſ młodymi a ſ dźěczimi nałożeny je derje nałożeny. S njeho pſchińdźe ſa toho dobre, kiž tak rosprawja wo ſańdźenym, a ſa toho, kiž to źłyſchi. Tak někotry je tak njepſpokojny ſ tutym czaźom a jeho wobſtejnoſczemi. Hdyž źo podnóri tak rospominajo do ſańdźenych czaźow, pſchińdźe jemu ſrosumjenje a ſpokojenje a wołóženje. A młodźi ſaczuja, ſchtoż źu ſtarſchi měli a móhli a byli, a saczuja, ſchtoż woni źami maja a móźa a źu. Jich napjelni dźakownoſcź, nowa wola, nowa radoſcź ſa pſchichod a jeho nadawki.

Na ſaźnych, dołhich wjeczorach, ow, kelko móżeſch na nich prajicź a wupowědacź, kelko na nich źebi wotpoſłacź a źobu wſacź — hdyž runje tam trjechił njejźy, hdźež źo źamo kachlaze ławki ſhibuja — pod njewěrnoſczemi, łžemi, ludanjom a podobnym. Tutón ſtrach, ſo tak trjechiſch, wěſo je. Ale tutón ſtrach je też hewak. Schtóż chze tajke něſchto wotbycź, pyta ſkładnoſcź źamo na žnjach. Ale ty źy tola ty! A maſch hubu a luboſcź ſa wěrnoſcź a ſprawnoſcź! A hdyž dyrbjał ty tak trjechicź na ſaźnym wjeczoru, móżeſch runje ty něſchto dobreho wuſkutkowacź, hdyž njemjelczíſch tajkemu bachtanju, ale rěczíſch a źwědczíſch, a to tych dla, kiž něſchto tajke bachtaja, a tych dla, kiž pſchipoźłuchaja, pſchede wſchěm też, hdyž źu to dźěczi, a to tych dla, na kotrychž jěda kidaju a kotſiž pódla njejźu, a to źebje dla, dokelž ſo ſprawny człowjek źy a wěrnoſcź a czíſtoſcź lubujeſch.

Na ſaźnych, dołhich wjeczorach je też dobre źonicź, źam ſe źobu bycź, ſ wóczkomaj niczo njewidźo, ſe ſnutſkownymaj wóczkomaj do źo hladacź a do toho, ſchtoż je było, ſchtoż je ſańdźene. A ſczicha poźłuchacź na hłoźy, kotrež w ſnutſkownym rěcza a ſe ſańdźenoſcze źem klincza. Wjele źłyſchiſch a widźiſch! Wjele ſrosumiſch a doroſumiſch! Toho źo kajeſch, tamneho źo wjeźeliſch! Ssylſojtej ſtej wóczzy, pak ſe źylſami roskacza, pak ſe źylſami radoſcze. Ow, kajki saźny dołhi wjeczor móże połny wulkeho žohnowanja bycź. hdyž jón wěſch prawje wutrjebacź. A hdyž jón takle wuźiwaſch, njejźy jón zyle wěſcze njewużitnje wużiwał. —

Na ſaźnych wjeczorach! Haj, ſchto wſcho na nich! Ssam wěſch, ſo je to, ſchtoż tu ſapiźachmy, jenoż wurěſk ſe wſcheho. Ssnadź źam tu něſchto dodaſch a podaſch źebi a druhim k wjeźelu a k ſpomoženju.

Math. 18, 21, 22.

Hłóź: O ty luboſcź pſche wſchu měru.

Wſchitzy czi źu ſa źud ſrawi,
Kiž tu ſchkodźa bližſchemu.
Na dźeń źuda wjetſchu twari
Sky źej hrěchow hromadu.
Skutki wſchěch Bóh wſchě je widźił,
Njech źu dobre abo ſke.
Schtóż je Boha, bližſchoh' hidźił,
Kak tón źudej wucźeknje?
Schkódne, wótre, hrube źłowa,
Hanibne, ſke, jědojte —
Kiž na Tebje ſłóſtnik woła, —
Do hańby cźe pſchinjeſcź chze, —
Czertowſke ſke ſkutki jeho,
Schipy helſke, ſranjaze,
Kiž źy ſaczuł też wot njeho,
Wodaj jemu, ſapomń je!

Winu wodajmy ſkym ſaźo!
Tajkim Bóh też wodacź chze!
Czěř naź, ſloty, hnadny czaźo,
Skym wſchěm wodacź — wutrobnje!
My we naſchim Wumožniku
Mamy hrěchow wodacźe,
Sahubjenu winu wſchitku
S Jeko krwě a prawdoſcźe!

Wodajmy wſchěm njepſchecźelam
Naſchim takle bjesbóžnym,
Hidźerjam a pſcheſcźěharjam,
Sazpiwarjam ſchkódniwym. —
Swój czaź ma wſcho tu na źwěcźe:
Skóſcź, wſcha hordoſcź bjesbóžnych!
Bóh da źwojim derjeměcźe,
Dobrocźel je pobožnych!

Boha my źo bojecź mamy!
Bóh wſchěm dawa prawu mſdu!
Hdyž Joh' źłowu poźłuchamy,
Czini Bóh nam dobrotu,
Haj, tym hacź do tyźaz ſtawow,
Kiž Joh' czeſcźa, lubuja,
Bohacźi źu ſ Jeho darow,
S Jeho kraźnoh' bohatſtwa! J. W.

Zyrkej a ſtat.

Němſki biſkop Müller pſchińdźe źobotu 26. januara do Budyſchina a poſtrowi wjeczor we 8 hodź. Łužizu. Naſch ſakſki biſkop jeho pſchi tym powita. Też naſche zyrkwinſke łopjeno ſtrowi wjednika Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje a wita jeho do naſcheje Łužizy, nutrnje pſchejo, ſo by ſ tutoho wopyta biſkopow nam a naſchej zyrkwi žohnowanje pſchiſchło.

W Ssowjetruſkej běchu 1933 hiſchcźe 62 evangelſkich duchownych w ſaſtojnſtwje. Nětkole jich tam jenoż hiſchcźe 34 ſkutkuja. Scźěhwki źowjetruſkeho bjesbóžneho knježſtwa. Ale Evangelſkich je jich tam wjazy hacź prjedy. Do wójny bě jich něhdźe 1 000 000 Evangelſkich w Ruſkej, nětkole je jich tam něhdźe 4 000 000. Też ſcźěhwk bjesbóžneho ſkutkowanja źowjetruſkeje wyſchnoſcźe.

W Italſkej ſaźudźi źo jeſuita, dokelž bě tutón ſpalił knihi, kotre proteſtantiſki rosnoſchowaŕ rosnoſchowaſche, a tuto mu ſadźěwał, źwoje dźěło wukonjecź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Kěrluſch. W 2. czíźle naſcheho łopjeńka woſjewjeny kěrluſch bě nam ſapóźłała naſcha źwěrna źobudźěłacźerka H. B., tohorunja też pohodowne khutne rospominanje: „Po hodźoch.“ To rad ſmylneho podpiźma dla woſjewimy, pokaſujo na to, ſo je derje móžno mjes Serbami a Serbowkami Łužizy, — tuta źobudźěłacźerka je ſ jeneje naſchich wjeſkow a

niz ſ dala, kaž ſwjetſcha naſchi porjadni a pilni ßobudźěłacźerjo a ßobudźěłacźerki, — ſo we wſchědnym dźěle njeſprózniwa ruka ßo tež pjera pſchima a něſchto piſche ſa ßerbſki lud. Tuž pak, lube Sserbowki a lubi Sserbja, ßo njekajcźe, ale piſajcźe! Woßebje nětkle je tola chwile ſa cźitanje a — ſa piſanje!

S **Khwacźiz.** (Zyrkwinſka rosprawa na lěto 1934.) Sswjatu kſchcźenizu doſta 40 (1933: 33) dźěcźi, 21 hólcźkow a 19 holcźkow, 37 mandźelſkich dźěcźi a 3 njemandźelſke; 38 dźěcźi ßo w tudomnej zyrkwi wukſchcźi, 2 ſ woßady w druhimaj Božimaj domomaj. Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 54 (28) pacźerſkich dźěcźi. Nimo toho ßu ßo 3 młodźi ludźo konfirměrowali. Wěrowanjow bě 30 (1933 runje tak wjele), mjes nimi wěrowanje pora, kiž je w lěcźe 1932 do mandźelſtwa ſtupił. Nimo tych 30 j eßo hiſchcźe ſa 13 porow pſchipowědanje ſtało, kiž buchu potom druhdźe ſwěrowane. Pohrjebanych bu na tudomnej Božej roli 28 (21) ſemrětych, mjes nimi 2 morwonarodźenych dźěcźi a 2, kotrajž běſchtaj ßamaj ruku na ßo ſkožiłoj. Se ſemrětych běchu ſtari pſches 80 lět: 4, pſches 70 lět: 7, pſches 60 lět: 3, pſches 50 lět: 4, pſches 40 lět: 3, pſches 30 lět: 1, pſches 20 lět: 2, pſches 11 lět: 1, pſches 2 lěcźe: 1. Dwaj ſemrětaj běſchtaj ßmjertnje ſnjeſbožiłoj. Spowědnych je ßo naliczilo 1303 (1059), a to 546 mužſkich a 757 žónſkich, 1263, kiž w Božim domje k Božemu blidu poby, a 40 doma woprawjenych. Kolekty w zyrkwi ſkładowane wunjeßechu wſcho do hromady 414,02 hr. (lěto prjedy 453,73 hr.). — Do móſchniczki a do ſchkliczkow je ßo nawdało wſcho do hromady 426,25 hr. (1933: 442,73 hr.). — Druhich jenotliwych darow ſa zyrkej abo miſijonſtwo bě 35 hr. (1933: 53 hr.). — Domjaza ſběrka ſa ſnutskowne miſijonſtwo wunjeße 87,87 hr. (1933: 82,91 hr.). — S dźakownoſcźu ma ßo na wſchě te dary, kaž tež na dobrowólnje płacźene zyrkwinſke dawanje a na dobrowólne dary wſchelakich woßadnych ſpomnicź.

S **Porſchiz.** (Zyrkwinſke powěſcźe lěta 1934.) W naſchej woßadźe je ßo 31 (1933: 41) dźěcźi narodźiło, 12 hólzow a 19 holzow, mjes nimi dwójnikaj, 4 njemandźelſke dźěcźi, morwonarodźena holza. S narodźenych je jene dźěcźo ſaßo wumrěło. W naſchej zyrkwi je ßo pſchipowědało 33 porow, 13 wjazy hacž 1933, tu je ßo 23 porow ſwěrowało, 12 wjazy hacž 1933. — Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 31 dźěcźi, 11 wjazy hacž 1933, 13 hólzow a 18 holzow; 20 dźěcźi ßo ßerbſki a 11 němſki konfirměrowaſche. — Wumrěło je 16 woßobow, 10 mjenje hacž 1933. Mjes nimi běſchtaj 2 mandźelſkaj mužej, 2 mandźeſkej žonje, 4 wudowzy, 3 wudowy, 2 nježenjenej woßobje, 1 dźěcźo ſtarſche 6 lět, 1 dźěcźo młódſche 6 lět a 1 morwonarodźene dźěcźo. Najſtarſcha woßoba běſche 87 lět. — K Božemu blidu je 1938 woßobow pobyło, 144 wjazy hacž 1933. Mjes nimi běſche 864 mužow a 1074 žonow; na ßerbſkim dozyła 1473, na němſkim 465 woßobow, doma je 35 woßobow Boże wotkaſanje wužiwało. — Kollektow je ßo 1421,80 hr. naſběrało, kollekta ßwjedźenja Tſjoch kralow wucźinjeſche ßama 405 hriwnow.

S **Hrodźiſchcźa.** (Zyrkwinſka rosprawa ſ lěta 1934.) Evangelſkich ma woßada po ludliczenju 1935: 1934. Narodow bě w lěcźe 1934: 24 (lěto prjedy 26), mjes nimi 4 njemandźelſkich, 9 hólzow a 15 holzow. Je ßo mjenujzy narodźiło we Wichowach 5 dźěcźi, w Hrodźiſchcźu, Drožďžiju, Worzynje a Skanezach 3 dźěcźi, w Rakojdach a Kortnizy 2 dźěſcźi a w Běłej Horje, Brěſezach a Wujeſchku 1 dźěcźo. 1 dźěcźo je w běhu lěta ſaßo wumrěło. Kſchcźenych bu 25 dźěcźi. Pſchipowědanjow bě 31 (26) a wěrowanjow 22 (16). Semrěło je 20 (20) woßadnych, pokhowanych bu 24 (26) woßobow. Mjes tymi 24 bě 4 dźěcźi. W ſtarobje wot 20 hacž 40 lět běſchtej 2 woßobje, wot 50—60 lět 3 woßoby, wot 60—70 lět 4 woßoby, wot 70 hacž 80 lět 3 woßoby a wot 80—90 lět 8 woßobow. Mjes doroſcźenymi ſemrětymi bě 1 nježenjeny muž, 7 ženjenych mužow, 1 ženjena žónſka, 3 wudowzy a 8 wudowow. Najwyſchſcha ſtaroba bě 83 lět 6 měßazow a 8 dnjow. — Spowědnych je ßo naliczilo 1901 (1831), a to 788 (758) mužſkich a 1113 (1073) žónſkich. Na ßerbſkich ſpowědźach wobdźěli ßo 1330 (1323) a na němſkich 571 (508) woßadnych. Doma woprawjenych bu 85 (86) woßobow a to 80 Sserbow a 5 Němzow. — Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowi 37 (29) dźěcźi, na ßerbſkej konfirmaziji wobdźěli ßo 11 (15) a na němſkej 26 (14) dźěcźi. — Sběrki wunjeßechu 790,50 (933) hriwnow. Ssobuliczene je domjaza ſběrka ſa ſnutskowne miſijonſtwo, kotraž ßama 212 hr. wucźinjeſche. Ssobuliczene pak nje je, ſchtož je ßo ſa zyrkej nawdało, mjenujzy 221 hr., tohorunja niz, ſchtož je ßo pſchi ſpowědźach, woprawjenjach a wot cźitarjow Miſijonſkeho pósła ſa ſwonkowne miſijonſtwo woprowało, 440 hr. Sa wſchu woporliwoſcź wutrobny dźak.

S **Klětnoho.** W naſchej woßadźe je ßo w ſańdźenym lěcźe 13 hólzow a 16 holzow wukſchcźiło. Wěrowanjow je 18 było. Wumrěło je 23 woßobow (5 mužſkich, 12 žóndſkich a 6 dźěcźi). K ſpowědźi je 1526 woßobow było, to je 84 prozentow wobydleŕſtwa naſcheje woßady. W pſcherěſku je 160 doroſcźenych kemſche wopytało, pódla toho konfirmandoju. Zyrkwinſke kollekty ßu 350 hriwnow wunjeßłe, ſběrka zyroby 400 hr., wſcho hromadźe 750 hriwnow.

Na pucź.

„Lubi bratſja, modlcźe ßo ſa naß.“ 2. Theſſ. 3, 1.

„Ja chzu tebi pokoj ſpožczicź pſched wſchitkimi twojimi njepſchecźelemi.“ 2. Sam. 7, 11.

„Ssam pak tón Knjse toho měra daj wam měr ſtajnje a na wſcho waſchnje.“ 2. Theſſ. 3, 16.

Prěnje ſ tutych tſjoch ßłowow ſteji w małym Herrnhurſkim bibliſkim pucźniku: „Herrnhuter Loſungen“ ſa wjecźor 10. januara. Dalſchej ßłowje ſtejitej tam ſa 13. januara. Tute knižki je ßwěru wužiwał Bismarck. Jako Hindenburg wumrě, namakachu tute knižki njedaloko ßmjertneho łoža. Wjednik a kanzler Adolf Hitler wužiwa tutón bibliſki pucźnik, kaž ſtaj to tamnaj wulkaj Němſkeje cźiniłoj. A ſa 15. januara je we nim ſapißane: 1. Theſſ. 3, 12: „Waß pak pſchiſporej tón Knjes a cźiń waß pſches měru połnych w luboſcźi mjes ßobu a pſchecźiwo kóždemu.“

Rospominaj wſcho najnutrniſcho! Sso ſatorhnjeſch. Dorospominaj wſcho najßwěrniſcho — a měj ßo po tym.

Liſtowanje. Njech žana woßada njeſkomdźi, ßwoju rosprawu wo lěcźe 1934 ſapodacź. Redaktor.

Sa 3 po Epiph.: M. w B. — Sa 4. po Epiph.: R. w B — Sa 5. po Epiph.: R. we W.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježďžanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čišło 4

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za slaw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 27. januara 1935 Bautzen

3. njedźela po Tśioch kralach.

Jana 1, 45—51.

Hdyž je wěrno, a wono je sawěśće wěrno, so je wschitko pišmo, s Božim nadunjenjom date, wužitne k wucźenju a k dowjedźenju, je nam wošebje tuto sćenje k temu date. Nathanael wschak tež po serbskim rěka: S Boha daty. Tuž móžemy sebi wschitzy jenož s wutrobu pschecź, so by nam runje tuto sćenje k powucźenju a k dowjedźenju date było. Pschetož wo cźim nam wono rěcźi? Wo něcźim jara wulkim a ważnym, wo cźlowjeku w Jesušowej mozy.

Nathanael abo: Cźlowjek w Jesušowej mozy.

Bjes Jesuša budźesche so pschi samym wulke njesboże stało.

S nim pak k wulkemu dobyczu a sbóžnemu shonjenju dóńdźe.

Nathanael měješe w swojim žiwjenju cźasy, w kotrychž w Jesušowej mozy njestejesche. Kajki wliw běschtaj jeho starschej na njeho wukonjałoj, nam swjate pišmo njepraji. Ale wonaj běschtaj wěscźe swoju pschišłuschnosć na nim dopjelnjałoj, běschtaj hólza sa pschichodne powołanje pschihotowałoj, ale tež jeho sahe wucźiłoj, so s ważnymi praschenjemi snutskneho žiwjenja saběracź. Wón bě to posdźišcho najskerje sam cźinił; pschetož wón njeběsche žadyn swjerschny cźlowjek. Nawopak běsche wón po swojim waschnju pobožny, pytasche swojeho Boha, ale jeho njenamaka. Tak bu wón po něcźim njewěsty w swojej wěrje, khabłaty, dwělowazy, bu cźlowjek dwojeje myšle a njewobstajny we wschitkich swojich pucźach (Jak. 1, 8). Najskerje jemu tež ludowa nusa jara należesche, hdyž pod romskej kwaklu sdychowasche. Jako Jan kschcźenik tam wonkach pschi Jordanje wustupi, běsche tež wón mjes pošłucharjemi a myšlesche sebi na wokomiki, so je tónle spodźiwny muž pschichodny wumóžeŕ. Ale schtož běsche wón wocźakował, so jemu tam njedopjelni. Srudny a hischcźe njewěsćźischi hacź prjedy so wón wrócźi, wulku porašku w swojim žiwjenju nashoniwschi. Hacź wón nětko tam wonkach pod starym figowzom sprawnje s Bohom wojowasche, abo hacź wón, kaž někotsi wukładowarjo měnja, tam se sadwělowanjom na srudnische wězy myšlesche, na kóždy pad běsche wón njesbožowny cźlowjek. Schto budźesche so stało, hdy njebudźesche jeho Jesuš widźał! Po prawym wón tehdy hižo, runjež njewjedźo, w Jesušowej mozy stejesche. — Kak wulke tola to je, so temu tak bě! Wschudźom wschak njetrjeba tak slě bycź kaž pola Nathanaela, a to dźakowano Bohu. Ale kak husto je na swěcźe tak kaž tam! Njepowjeda nam swjate pišmo wo tym doscź jimaze pschikłady? A schtož tam njesteji, to nam žiwjenje kóždy dźeń jasnje doscź wopišuje. Wěso njeje wschudźom tak slě, so so wobžarujomne njesboże stanje. Hdyž so njestanje, je pschede wschěm Jěsušowa smilna ruka strach wotwobrocźiła. Wón je wboheho cźlowjeka widźał. Kak troschtna tale wěra tola je, so wón wschitko widźi, njech je jich tež tajkich, kotrymž so wona njelubi. Schtóž je w tutej wěrje žiwy, móže wěso do cźežkich khwilow pschińcź, se swojej winu abo bjes njeje, ale njesbožowne sa njeho wone njemóža bycź. Wón tebje widźesche, tak chzemy wschitkim prajicź, kotsiž so kaž Nathanael bědźa, a dokelž wón tebje widźesche, njemóžesche ty so skasycź. Wón tebje widźesche, tak chzemy tež tym prajicź, kotsiž wo to njerodźa, so su widźeni, a to niz woi cźlowjekow, ale wot Jesuša, tym, kotsiž njewjedźa a wjedźecź nochzedźa, do kajkeho njesboža móža so runje w tajkej hodźinje shubicź. Wón tebje widźesche, my chzemy tak wošebje młodym pschecźelam prajicź, kotrymž so wěste wokomiki we schpatnym towaŕstwje lubja, lestne rěcźe a požadliwosću budźaze wobrasy lohko cźistosću swědomnja, dusche a druhdy samo cźěła kaža. Prajicź jim wschitkim chzemy: Bjes Jesuša móže so lohko njesboże stacź. — Hdy by tola kóždy wjedźał,

ſo w Knjeſowej mozy ſteji! Cžehodla pak wón jo njewě? Njeje wón wot młodoſcže tak wucženy, ſo ma Bóh najwótriſche widženje? Njewjedžeſche Nathanael, ſo w pſalmje ſteji: Knježe, ty wobhonjeſch a ſeſnawaſch mje, ty wěſch moje myßle ſ daloka? Wěſcže wón to wjedžeſche. Ale wón běſche ßo pſchejara do ßwojich ßamßnych myßlow ſanórił. Te wſchak njeběchu ſle: Hlej, prawy Israelſki, w kotrymž žane jebanje njeje, to Jeſuß ßam jemu praji. Nathanael njeběſche žadyn ſwjeŕſchny cžlowjek, hewak ßo jemu njeby tale khwalba ſtała, ale wón běſche cžlowjek ſe ßwojimi ßkaboſcžemi a brachami. Dženßa bychmy prajili: Wón bě cžlowjek, kiž je prawy a tež njeprawy, kiž ßo myli huſto doſcž ſwonknje a ſnutsknje, ſ wjedženjom a njewjedženjom, a kiž tola najlěpſchu wolu k dobremu ma. Lědma hdy je Jeſuß cžlowjeka, kotryž k njemu pſchińdže, ſ tajkej wješełoſcžu witał kaž Nathanaela. Tón bě hakle duzy po pucžu k njemu, a hižo jemu Knjes kaž ſ daloka prajeſche: Ty ßy mój. Kak mało po prawym a tola kak wjele Jeſuß wot tych žada, kotſiž k njemu pſchikhadžeja! Kak mało: Jenož ſprawnu wolu a wutrobne žadanje; kak wjele: Zyłeho cžlowjeka bjeſe wſcheho ſbytka! Naſcha njeſprawnoſcž budže huſto na tym wina, ſo do jeho mozy njepſchińdžemy. — Nathanael mějeſche tež wulke ſboże, ſo jeho Philippus namaka. Tež to bě ſkónczńje Jeſußowa móz. Ale ſo jich wjele žaneho Philippa nima, kiž by jich k Jeſußej dowjedł, njeleži to ßobu na tym, ſo ty a ja jim tule ßłužbu njecžinimoj? Hdžežkuli potajkim cžlowjeka wěmy, kotryž je w podobnych wobſtejnoſcžach kaž Nathanael, tam jemu pomhajmy, ſo do Jeſußoweje mozy pſchińdže. Wěſo njeje kóždy ſa tutu ßłužbu khmany. Jenož tajzy jo ßu, kotſiž móža kaž Philippus prajicž. My ßmy Jeſußa namakali!

Sapočžatk pucža, po kotrymž Nathanael k Jeſußej pſchińdže, njeběſche lohki, ale cžim rjeńſchi bě jeho kónz, cžežke bě bědženje, ale cžim kraßniſche bě dobycže. Njewěriwy drje Nathanael Philippej prajeſche: Kak mohł ty mi Meßiaßa pokaſacž, a to ſ proſteho a njeſnateho Nazaretha? Hdy njebudžeſche Philippus tak wěſty był a jemu ſnapſchecžiwicž mohł: Pój a wohladaj, budžeſche ßo Nathanael ſaßo wrócžił. Tež jako Jeſuß tak pſchecželnje a jemu roſumjejo jeho powita, dyrbjeſche ßo wón jeho woprašchecž: Kak ty mje ſnajeſch? To rěka: Mój ßo tola hiſchcže ženje njejßmój widžałoj. Kak chzeſch ty wjedžecž, kak ſo mnu ſnutsknje ſteji a ſtejeſche? Ja a bjes jebanja? To mje hubjenje ſnajeſch, a ſ teho widžu, ſo njejßy tón, kotrehož pytam. S kajkej prózu ßo tola dwělowazy cžlowjek hodži pſchewinnycž, a kak pomału pytazy cžlowjek ßwoje połne ſboże namaka! Ale Jeſuß móže, ſchtož hewak nichtó njemóže: Hdyž ty pod figowzom bě, ja cže widžach. Na to Nathanael ſpósna, ſo je tam, hdžež chze, a na kolenje padnywſchi wón praji: Ty ßy Boži Syn, ßy israelſki kral. Nětko běſche wón w Jeſußowej mozy. — Wěſcže ſ namakanjom doſpołneje ſbóžnoſcže wſchudžom tak njebudže kaž tu, wſchudžom tež tak rucže njepóńdže kaž tu, Boże pucže ßu tež w tutym naſtupanju jara wſchelake. Ale wſchitko ma ßo derje radzicž, hdyž cžlowjek wě: Jeſuß tebje widžeſche a widži. O ſbóžne: Ja cže widžach! Cže widžach w twojej ßamotnoſcži, w komorzy, w twojich nuſach a ſtyſkach, kak ßo ty rudžeſche wo něktajku lubu duſchu! Schtó chze prajicž, kak huſto naſch Knjes naß widžeſche, kak huſto ßo wón nam na ſdala ſjewi! — Nathanaelej ßo hiſchcže wjetſche ßlubjenje doſta: Ty budžeſch hiſchcže wjetſche wězy widžecž dyžli te, wot nětka budžeſch widžecž njebjo wotewrjene a Božich jandželow horje a dele pſchińcž na cžłowſkeho ßyna. Nathanael jako prawy Israelſki wěſcže ſnajeſche Jakubowy ßon ſ rěblom, kiž hacž do njeběß doßahaſche, ale nětko dyrbjeſche to niz wjazy ßón, ale wěrnoſcž a woprawdžitoſcž bycž. Nathanael bu mot nětka ſ druhimi wucžomnikami ſe ßwědkom wſchitkich wulkich wězow, wo kotrychž nam ßwjecži ſcženikojo powjedaju. Wón widžeſche, kak Jeſuß ßwoju kraßnoſcž jewjeſche, wón widžeſche, kak Jeſuß cžerpjeſche a wumrě, wón bu pak tež ſe ßwědkom jeho kraßneho ſ rowa ſtanjenja a bu tež ßwjatkowneho Ducha dželomny. Wón džěſche potom jako Knjeſowy japoſchtoł do ßwěta a poczerpi, kaž ßo nam powjeda, jako ßwěrny khorhojnik Knjeſowy martraŕſku ßmjercž. Jako prawy Israelſki wón tak naſhoni: Ja chzu tebje požohnowacž, a ty dyrbiſch požohnowanje bycž.

Móže ſchtó, njech je ſchtóžkuli a ſteji a khodži hdžežkuli, wjetſche wězy wocžakowacž? Schto do žohnowanja by to było, by-li kóždy ſ naß wot Nathanaela wuknycž chzył! Wěſo pak k temu jara krucže to ßłuſcha: Pój a wohladaj, abo: Podaj ßo do Jeſußoweje mozy!

Wopyt němſkeho biſkopa we Łužizy.

Wo wopycže němſkeho biſkopa, kotryž bě ſa 26. januara pſchiſjewjeny, njemóžemy tu wěſo hiſchcže niczo pißacž — pißamy tola tute ryncžki hižo 21. januara. Ale něſchto chzemy tu tola k tutemu wopytej dodacž, mjenujzy to, ſchtož je w tutych dnjach wjele druhich ſakſkich nowin a łopjenow wo němſkim biſkopje pißało, tež naſche Sserbſke Nowiny, ſchtož pak džeńß pſched tydženjom hiſchcže w rukomaj njemějachmy. Kak je mjenujzy němſki biſkop wyßoki turkowſki ſaßłužbny rjad doſtał, kotryž rad noßy, a cžehodla je jón doſtał. Se ſtawiſny tutoho wuſnamjenjenja ſeſnajemy lěpje toho muža, kotryž je wjednik naſcheje evangelſkeje zyrkwje w nowej Němſkej a kotryž je pſchiſchoł wopytacž niz jeno Łužizu, ale dozyła Sakſku a ſe Sakſkej ſdobom naſcheho ſakſkeho biſkopa Cocha. Němſki biſkop budže tež hiſchcže w Freibergu a w Plawnje k Evangelſkim Sakſkeje rěcžecž.

Wo jeho poßlednim wopycže w Sakſkej, a to w Drježdžanach je nam tu rosprawjała kni. L., kotraž je jeho tehdy ßobu ſ druhimi Sserbowkami w Sakſkim Domje w Drježdžanach poſtrowiła w ßerbſkej narodnej drascže.

Tola nětk naſpomnjenu ſtawiſnu wo wuſnamjenjenju:

„Pſchi ſapočžatku wójny běſche wón jako namórniſki duchowny wójnſkemu łódźſtwu ſa daloke morjo pſchidželeny. Wón ßłużeſche na łódźi „Goeben“, kotraž bu dla ßwojeje khrobłeje jěſby k Dardanellam ſnata, jeje dlěſche pſchebywanje w Konſtantinoplu naſchim tehdomniſchim ſwjaſkarjam pomhaſche. Po něcžim tež němſzy wojazy pſchi Boſporu na kraj pſchińdžechu. Jeneho dnja ßo naſtróžaza powěſcž rosnjeße, ſo je kholera wudyriła. Cžłowjek wě, ſchto to woſnamjenja! W dołhich rjadach w ßmjertnych barakach ležachu, žałoſcžachu a mrějachu towaŕſchojo. Lěkarjo a wothladarjo wukonjachu ßwoju ßłužbu jenož ſ najwjetſchej wobhladniwoſcžu, w ſanitetnych maſkach, gumijowej drascže atd. Jenož jedyn, namórſki farař, žadaſche pſchiſtup, druhim běſche krucže ſakaſane. Lěkarjo jemu nochzychu dowolicž. Tola dyrbjeſche wón ßo runje tak ſchkitajo kaž woni do ſcherjazych barakow ſaſtupicž. Ludwig Müller rjekny: „Ssym duſchowpaſtyŕ, ſteju w Božej ßłužbje a póńdu k cžerpjazym a mrějazym towaŕſcham, kajkiž ßym!“ Wón jo cžini, kaž je Luther w cžaßu móra cžinił, khodži won a nuts, pomha pſchi cžerpjenju a wumrjecžu, modli a bědži ßo ſ němſkimi ßynami, kotſiž ſdaleni wot domiſny mrěja. Njeſpróźniwje, njebojaſnje, ſo jo nichtó njemóže ſapſchijecž.

Niz pak jenož to, ale bliſko němſkich barakow ſtejachu też baraki ſa turkowſkich na tholeru tyorych. Schtó je ßo wo tutych wbohich ſtarak? Kaž ſkót woni mrějachu. Jenoż jedyn, jedyn pſchińdże też k tutym ſ bojoſczu ſamknjenym durjam, njeda ßo wotpokaſacź: Ludwig Müller! Też tu ßu mrějaze Boże ſtworjenja ſ njeßmjertnymi duſchemi, też tu bratſja nuſy a hubjeńſtwa. A hačrunjež rěcź njewobknježi, khodźi tola tak huſto wot jeneho k druhemu a lubje na nich hlada, na tute dźěčźi zuſeje raßy, podawa jim ruku, kładźe jim tu troſchtujo na ſymne czoło; hdyž je czežko a ſczíny ßmjercze ßo bliža, rěczi też ſ nimi wo Khryſtußowym ßłowje žiwjenja, muž a jandźel, rjek a měſchnik ſdobom.

Sa tutu njeßkyſchanu luboſcź, ſa tutu njewopſchijomnu ſwažliwoſcź a wutrobnu ßłužbu ſpožczi jemu turkowſke wójſkowe wjedniſtwo abo knježeŕſtwo tamny wyßoki ſaßłužbny rjad, połměßaz a hwězdu! Sroſumimy, ſo wón tutej ſnamjeni k dopomnjeczu na najczežſche, najrjeńſche hodźiny a na wulke wobarnowanje pſches Božu hnadu — na žadyn pad k wopačnej czeſczi — rad noßy.

Na ſaźnych wječorach.

Wěmy, ſo je někotryžkuli krótke ryncžki, pod tutym napißmom w 3. czißle woſjewjene, rospominak a ſa ßebje a ſa druhich ſ nimi dołhi ſaźny wječor wupjelnik. Ssedźeſche ßo czi tola tak derje nutſkach w czichej, czopłej jſtwi, bě tola wonkach tak ſtraſchnje ładko a ſymny wětr dujeſche czi tak njelubje wokoło noßa a ſyma ſchczipaſche cze do wuſchow.

Też my ßedźachmy ras wječor zyła hromada ſa blidom. „Baje, baje baßniczku," ſapocza jena. A hdyž rěkaſche: „Kak dale?" pytachmy wſchitzy ſa tutym ſtarym hrónczkom. A kóždy poda a doda něſchto. — Haj, hdy je pſchihódniſcha hodźinka, ſ dźěczimi, ſ wulkimi a małymi, ßo pſcheßadźicź do raja bajow, hdyž niz na dołhich wječorach? Stari a młodźi ßo na tajkich wječorach, hdyž je czmiczka, hdyž je tak dźiwno wo jſtwje, taž ßami wot ßo podnurja do dźiwow a ſa kuſłanja bajow a bajkow! Njeſabudźmy, ſchtoż nam dźěd a wowka bajachu a bajmy jo ſaßo dźěczom a wnuczkam! A hdyž chzeja wjaz a ſaßo wjaz ßłyſchecź, wſmimy knihi, pſchede wſchěm knihi, kotrež nam podawaja baje a ſtawiſny ſ naſcheje Łužizy. Hdyž žane nimaſch, dźi do ßerbſkeje czíſchczeŕnje we Sserbſkim domje! Tam wſchelake doſtanjeſch. Namakaſch w nich na pſch. też baje, tajkeż ßu ßebi naſche wowki a naſchi dźědojo bali na pſchaſach. Ssu drje mjes nimi też tajke, ſo cze ſyma łoji. Ale to ſkónczńje niczo njeſchkodźi.

Nichtón njeſczíń nam ſ teho wobſkórżbu, ſo ßmy tak ſa bajki a baßniczki. Se wſchěch woſmjeſch tola něſchto ßobu do žiwjenja, něſchto napominaze, pohonjaze abo něſchto wotraſchaze, warnowaze. So njechamy, ſo by jenoż ſ tajkim dołhe wječory pſchecźinił, ſpósna tola kóždy hižo ſ toho, ſchtoż we 3. czißle ſapißachmy wo ſaźnych wječorach.

Dołhi wječor je też tak prawje ſkładnoſcź, ſo ſaſtupi ßußod ßußodej, — ßußodźinka ßußodźinzy. So ßebi popowjedaja, ſo ßebi wuſkorża, ſo ßebi wuradźa a poradźa, — ßo hladajo ſtracha, kotremuž tak někotry a tak někotra njewucźekńje, kleſkacź wo tych, kotſiž njejßu pſchitomni. Ně, ſa to tu dołhe, ſaźne wječory njejßu! Schtóž je ſa to wužiwa, — a ßu, kiž njemóża ßej tu pomhacź, dokelž to nochzeja! — wužiwa njewužitnje tute wječory, tutón czaß, nam ſpožczene ſa wjele dobreho, pěkneho, ſpomožneho.

Ale, njech je to ſa dźenßa doſcź! Ssnadź ßo tola tón abo tamna ſmuži a nam pod tutym napißmom něſchto napiſche, kak nałożuje dołhe wječory abo ſchto hewak ßo czini abo mohło czinicź na dołhich wječorach. By tola rjenje było, bychu-li ßo naſchim dotalnym dopißowarkam a dopißowarjam dalſchi pſchidružili a ſa naſche czitarki a ſa naſchich czitarjow pěkneho a dobreho pſchinoſchowali a tak naſchemu łopjeńku pomhali ßo dale a bóle ſaměſtnicź w ßerbſkich domach. Haj, njech bywa naſche łopjeńko ßame ßobu wſate do roſmołwy tajkich dołhich wječorow a wſcho, ſchtoż wono piſche, njech ßo ſtanje kritika a njech njewoſtanu ani poroki ani žadanja a pſchecźa ani też pokhwalenje tczazy, potom w tajkim wječoru něhdże na wßy, ale njech pſchińdu hacž do Noßacźiz! A njech roſmołwa też dźe wo to, kak naſchemu łopjeńkej pomhacź, ſo by ßo ſczinił hiſchcze bóle woßadne łopjeno, — kak rjenje nětkle pornjo ßebi měcź woßadne roſprawy lěta 1934! — a ſo by ßo do hiſchcze wjaz domow ſkaſako, ſo by ßo w kóždej woßadźe hiſchcze bóle roſſchěriło a ſo nichtón ſ dotalnych czitarkow a czitarjow njeby wotſtupił. Njeměnicze, ſo bychmy tak Sserbſtwu a Božemu kraleſtwu, wótzow a macźerjow rěczi a wěrje a tak ßebi a druhim najlěpje ßobu ßłužili? Ja měnju to! Schtóž to njeměni, praj a napiſch, ſo to hinak! Njewoſtajmy pſchi tym njenaſpomnjene, ſo naſche ßerbſke njedźelſke łopjeno jako jeniczke druheho raſa a druheje rěcze ſ runym prawom w jenym rynku ſteji ſ němſkim woßadnym łopjenom, kotrež krajnozyrkwinſki hamt ſa wſchě ſakſke woßady wudawa. **Žaneho druheho woßadneho łopjena hacž tuteho krajnozyrkwinſkeho a naſcheho ßerbſkeho njeßmě w Sakſkej doznała wjazy bycź. Też to je pohoń, ßebi naſche ßerbſke łopjeńko „Bomhaj Bóh", kiž ßerbſzy k tebi rěczi, ſkaſacź.** —

Sa dołhe wječory a ſa to, ſchtoż prjedy wo bajach a bajkach prajachmy, dodamy a pſchiſtajimy tu hrónczko, kotrež je naſch njebocźiczki wótczinz Arnoſcht Muka ſtajił na ſpočatk 4. ſwjaſka Sejlerjowych ſpěwow a prjedy hižo do ſběrki: „Sserbſke baßnje":

„Do baßnje (bajki) wěrnoſcź ſadraſczich,
Kiž ſe žiwjenja naſhonich.
Też k czeſczi luda ßerbſkeho
Wſach druhdy jeho pſchißłowo —
Chze ßej ſchtó ſ teho wuczbu wſacź,
Tón njebudźe ßo nihdy kacź!"

Schto to do roſpadankow?

Tuto praſchenje wußłyſchiſch pola naß w Noßacźizach pſchezo ſaßo. Po prawom njeßměſch prajicź jenoż: „w Noßacźizach", dyrbiſch prajicź: pola naß w Noßacźizach a Trußyzach! Pſchetoż tu je to ſpodźiwne: Boži dom ſteji w Noßacźizach — a zyle po prawom naſchu woßadu po wjeſzy Noßacźizy mjenuja — ale fara — a też ſchula — ſteji w Trußyzach. To je pſchezo tak było, — abo ně pſchezo niz! Jako w lěcze 1587 bratraj von Gersdorf, — Michał nad Noßacźizami a Erasmus nad Luwocźizami — ſpytaſchtaj, ßamoſtatnu woßadu ſałożicź, wobnowiwſchi ſtaru, dodźerżanu kapału, njebě to tak. Njemějachu tehdy dozyła žanu faru, abo hdyž mějachu něhdże někajki dom ſa ßwojeho prěnjeho fararja, njemějachu tola žanu farſku leżownoſcź, žane farſke lehnſtwo, kaž nětkle. Bratraj von Gersdorf běſchtaj drje woßadu ßamoſtatnu ſczinikoj, jej kapału wobnowikoj, jej duchowneho powołakoj — wón rěkaſche Benediktus Georgius —, ale ſa wobſtacze woßady a woſtacze duchowneho njeběſchtaj ßo tak prawje poſtarałoj. Hewak njeby Benediktus Georgius ſa 6 lět hižo ſaßo Noßacźizy wopuſchczik a ßo do Wujeſda pſcheßydlił a hewak njebyſchtaj jemu pſchi tym bratraj von Gersdorf pomoznaj byłoj. Dokhody běchu w Noßacźizach tak ßnad-

ne, so też pschi tehdomnischich wobstejnoszach sa fararja niedoßahachu.

Wßy młodeje woßady sjednoczichu ßo saßo s Ketliskej woßadu, do kotrejež běchu prjedy safarowane. Po wschěm sdaczu pak je tehdy woßada wjetscha była hacž nětkle je. Luwoczizy ßu drje też do njeje ßłuschake.

Wokoło lěta 1651 sapocza knjes von Ziegler nad Klipphausen ßo snowa prózowacź wo ßamostatnu woßadu w Noßaczizach. To ßo jemu skónczńje po dležschim bědzenju s Ketlizami poradźi; tola wón dyrbjesche nowemu Božemu domej, kotryž ßo 1679 poßwiecźi, pschidacź też faru s lehnstwom, so by snajmjeńscha dźěl fararjowych dokhodow swěszeny był. A tuž dari wón ležomnoszź w Trußyzach, w kotrejž bě hacž ßem hajnik bydlił. Tak steji fara Noßaczicžanskeho Božeho doma nětk hižo wjaz hacž běrtlktyßaz lět w Trußyzach. Też wulki woheń lěta 1813, kotryž skoro zyle Noßaczizy a Trußyzy sniczi a farske twarjenja też, na tym niczo njepscheměni. Faru twarjachu saßo na starym blaku a ju 1818 dotwarichu. S tuteje Noßaczicžanskeje fary w Trußyzach ßu do Sserbow wuklinczake a wuschłe też kěrlusche naschego kěrluscherja fararja Michała Domaschki, a w njej narodźi ßo też nasch prěni ßerbski wyschschi farař, farař Moritz Domaschka.

Tola po tutym wokołopuczu psches lětstotki saßo wróczo k naspomnjenemu praschenju: „Schto to do rospadankow?“ Wotmołwa na njo naß dowjedźe tam, hdźež runje běchmy, do lěta 1813. Woheń, kiž wobej wßy sniczi a tohorunja faru, sniczi też hród — stary hród, kotryž tehdy ßwójbje Reichsgraf von Breßler ßłuschesche, haj, kaž ßo powjeda, nasta woheń we hrodźe ßamym; tola krótki sapiß w starych zyrkwinych knihach pische wo tym hinak. Tam je farař Ernst Richter sapißak: „Żałostna wójna mjes Franzowskej a Ruskej, kotrejež płomjo w lěcźe 1812 wupraßny, a na kotrejž ßo wjetschi dźěl Europy wobdźěli, walesche ßo s wójskom ßwojich sapuszczenjow a se ßwojimi strachotami w naléczu 1813 do Sakskeje, hdźež ßo wójska wjazy krócź tam a ßem honjachu, a w kotrejž bu hižo w czaßu bitwy pola Budyschina 20., 21. a 22. meje wulka ßyła wßow we Łużizy sniczena, pak zyle pak skoro zyle spalena, hdźež ßo kónz augusta po skónczenej měrnej pschestawzy srudoba snowa a ßylnischa sapocza a hdźež ßo pschi pschecźehnjenju franzowskich wojakow 10. septembra w dopołdnischich hodźinach to njeßožo sta, so buchu też Noßaczizy a Trußyzy s wohnjom domapytane. Płomjo wudyri w Noßaczizach na žiwnoszźi njedaloko zyrkwje(!) a spožera tam zyły knježi dwór a pjecź žiwnoszźow, wostaji pak zyrkej stejo, kotraž bu, njedźiwajo teho, so woßrjedź płomjenjow stejesche, a so wschě ßrědki sa wukhowanje pobrachowachu, tola s wyschschim schkitom sdźeržana. Pschi ßylnym wichorje buchu płomjenja bórzy hacž do Trußyz secźěrjene, hdźež bě ßo hižo w nozy do toho paliło, a tu sniczi ßo nimo fary knježi fórbark a — ßobuliczo, schtoż ßo nóz prjedy wotpali — wscho hromadźe 14 druhich kubłow, žiwnoszźow a domow.“ (Skónczenje scźěhuje.)

Zyrkej a stat.

Evangelska žónska ßłužba. Wjedniza Němskeho žónskeho skutka — Deutsches Frauenwerk — je wokolnik wudała, w kotrymž je ßo też wuprajiła wo ßobuskutkowanju Evangelskeho žónskeho skutka — Evangelisches Frauenwerk. — Wona wosjewja, so je wot 1. januara 1935 saßo móżno, nowe wotdźělenja Evangelskeho žónskeho skutka, kotryž pola naß „Kschesczijansku žónsku ßłužbu“ — „Christlicher Frauendienst“ — mjenujemy, sałożowacź a nowe ßobustawy pschijimowacź. Potom pische wona: „K zyrkwinskim wězam nascheho czaßa bych scźěhowaze prajiła: NS-žónstwo ma runje tak kaž w czaßu wojowanja naschemu hibanju ßłużicź s zyłej ßwojej mozu a tak sdobom naschemu ludej. My wěmy, so tomu ßłuscha wjele wěry a to, so ßam na ßo njemyßlisch. A my wěmy też to dalsche, so dyrbja ßo nam poßlednje mozy pschezo saßo wot Boha daricź. Puczow k Bohu je jich wjele, a ja wěrju, so dyrbi skutk jenotliweho wobßwědczicź, kak s jeho swiskom je — (mjenujzy s Bohom) —, hacž tutón wupłodźi dobroczinoszź a luboszź a sprawne shromadne dźěłanje abo njeměr, ßebicžnoszź a snutskownu hordoszź. Tehodla chzemy my, kiž ßmy s NS-žónstwa — NS-Frauenschaft — w „žónskim skutku“ kscheszczijanstwo skutka žiwi bycź — a jenotliwemu pschewostajicź, tón pucź namakacź, kotryž ßo jemu sa to po ßwojim snutskownym požadanju najlěpje hodźi.

Jedyn s tych puczow, duzy po kotrymž ßu ßo žónske evangelskeho wusnacza sjednoczile, shłubschicź a ßylnicź kscheszczijanske žiwjenje, je „Evangelski žónski skutk“. Tutón je ßobusarjadowany do „Němskeho žónskeho skutka“ a w nim schkitany a wón směje tam dopokazacź, kak daloko samóże nadawki, kotrež jemu zyrkej dawa, dopjelnicź. Jenotliwemu stawej NS-žónstwa je do wole date, w „Evangelskim žónskim skutku“ ßobuskutkowacź, je-li to jeho žadanje. My ßo nadźijamy, so ßo to potom pschezo stanje k spomoženju nascheho luda“. — Kóżdy, kiž ßobu w tutym dźěle je abo jo hewak snaje, wě, schto tute wuprajenja po prawom wuprajeja a waża a ßo toho wjeßeli a ßo s nowej nadźiju wo rosschěrjenje a poßylnjenje toho zyrkwinskeho a woßadneho dźěła stara, kotrež my „Kschesczijanska žónska ßłužba“ mjenujemy. Kóżda evangelska woßada ma tajku.. Do njeje ßłuscheja wschě žónske woßady. Wone ßo ßame dźěla do tych, kiž ßobu w tutej ßłužbje dźěłaja a skutkuja, a do tych, kotrež to njeczinja, hischcże njeczinja.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Noßaczizy.** W sańdźenym lěcźe 1934 narodźi ßo w naschej woßadźe 11 dźěczi, 3 hólzy a 8 holzow; kschczenjow bě jich 9, dwoje kschczenje sawosta sa lěto 1935. Kschczeński ßlub wobnowi jich 6 dźěczi, 3 hólzy a 3 holzy; lětßa je jich 8 paczerskich dźěczi. Wěrowanjow bě jich 4. Semrěło je jich s woßady 11, tu domach 9; khowanjow bě jich też 11; mjes njeboczickimi bě najstarscha woßoba woßady, swudowjena Wünschowa se Schpikałow, 91 lět stara. K Božemu blidu poby jich 486, s tutych doma 19. Do kolektow w Božim domje da ßo 297,70 hr., sa Swonkowne mißionstwo 136 hr. a 30 hr., sa Snutskowne mißionstwo 50 hr., druhich darow 40 hr. Duschow ma po statistizy nascha woßada 476. Mißionski poßok czitasche jich 25 ßwójbow.

Na pucź.

Schto czinjach a schto czinju ja sa dobre a spokojaze dorosßudźenje a dojednanje wo Saarskej? Schto czinju ja dozyła sa dobre a sbožo wótzneho kraja?

Listowanje: Sa 4. po Epiph.: R. w B. — Sa 5. po Epiph.: R. we W. — Sa Sept.: T. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoszźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu sobotu a płaczi schtwórczělětnje 108 pjenježkow

Čzišło 5

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 3. februara 1935 Bautzen

4. njedźela po Tśioch kralach.

Sćenje ßwj. Jana 1, 16: S jeho połnosćje ßmy wschitzy brali hnadu ša hnadu.

Lačnosćź dusche ſtajicź jenoź tón móže, wo kotrymź ßwjateho ſpěwarjowe ßłowo płaczi: pola tebje je žiwe žórło, a kiž ßam wo ßebi praji: woda, kotruž ja dacź budu, ta budźe ſtudnja teje wody, kotraž ßo do wěčźneho žiwjenja žórli. Pſchetoź Jeſuß Khryſtuß je jeniczke, ale woprawdźite žórło ſboža.

Kak niſke běſche dźěčźatko w Bethlehemje, kak ſazpity kſchižnoſcheŕ na horje Golgatha, a tola ßměmy ſ jeho połnoſćze bracź hnadu ša hnadu, dokelž w nim bydli połnosćź bójſtwa cźělnje. Abo njewobßwědcži to kraßnosćź, kotraž ßo we wſchej niſkoſcźi ſjewi, jako jaßnosćź Knjeſa paſtyrjow na Bethlehemſkim polu wobßwěcźi, jako na horje pſchekraßnjenja jeho wobliczo ßo ßwěcźeſche kaž Boże ßłóncźko, jako na Golgacźe cźma bu wokoło kſchiža? So w nim bydleſche połnosćź bójſtwa, njewobßwědcźa to jeho dźiwy, na kotreź niz jenoź ßam jako na ßwědcźenje toho, ſo je wot Boha póßłany, pokaſaſche, kotrychž woßebitu kraßnosćź też jeho njepſchecźeljo pſchipósnachu? So w nim połnosćź bójſtwa cźělnje bydleſche, njewobßwědcźi wón to ßam, hdyž ßo pſched Nikodemußom Božeho jeniczkeho ßyna mjenuje abo hdyž k Philippej rjeknje: ſchtóž mje widźi, tón widźi toho, kiž mje je póßłał, hdyž pſched židami wuſna: prjedy, dyžli Abraham bu, ßym ja — abo hdyž pſched wyſchſchim měſchnikom ſ pſchißahu wobkrucźa: ja ßym Khryſtuß, ßyn žiweho Boha? Dokelž pak w Jeſußu połnosćź bójſtwa cźělnje bydleſche, wón też Božu hnadu nam cźłowjekam pſchinjeſcź móżeſche. Pſchetoź hdyž je wot Wótza wuſchoł, Wótza nam ſjewicź móżeſche. Dokelž běſche bjes hrěcha, naſche hrěchi na ßo wſacź móżeſche. Dokelž Boža móz w nim bydleſche, móz hrěcha w naß ſłamacź móżeſche.

A kaž w nim połnosćź bójſkeje kraßnoſcźe bydli, tak też połnosćź njeßměrneho ßmilenja, dokelž je ßo narodźił ſ wutroby wěčźneje luboſcźe. Kak je ßobuželny wudowu w Nainje troſchtował: njepłacź, kak je ßmilnosćźiwy k jichtnemu prajił: twoje hrěchi ßu tebi wodate, kak je nad Jeruſalemom płakał, tak je też dźenża hiſchcźe hrěſchnikam luboſcźiwy a ßmilny pſchikhileny. Njedyrbjeli k njemu dowěrjenje měcź?

Połnosćź jeho kraßnoſcźe a jeho ßmilenja pak na bohatſtwa jeho ſboža pokaſa. W nim Wótza ßwjatu luboſcź a ſbóžnu radu wumoženja ßwěta ſpóſnajemy. Hnada rosßwětli, ale też troſchtuje. Hdyž ſ Davitom ſdychujeſch: moje hrěchi pſcheńdu moju hłowu; jako cźežke brěmjo wone mje wobcźežuja — budź dobreje nadźije: ßylniſcha hacź twoje hrěchi je móz wumoženja Khryſtußoweje krwje. A kaž hnada naß troſchtuje, tak naß też wußwjecźi. Hdyž je ſakoń ſe ßwojim: „ty dyrbiſch“ kaž muž, kiž jichtnemu praji, kak ma khodźicź, ale žaneje mozy žiwjenja do wotemrětnych ſtawow njedawa — Jeſuß tebi dawa niz jenoź žedźenje, ſo by ßo wußwjecźił a ſo by jemu ßłužił, kiž je nam ßłužił hacź do ßmjercźe, ale też móz k wußwjecźenju, ſo móżeſch ſe ßwjatym Pawołom wuſnacź: Khryſtuß je žiwy we mni.

Kajke to bohate ſbožo! A tuto ſbožo roſcźe. Hnadu ša hnadu, to rěka: kóžda hnada, kotruž ßmy doſtali, je nam ſawdawk wjetſcheje hnady, kaž tón Knjes rjeknje: ſchtóž ma, tomu budźe date, ſo doſcź ſměje, dokelž ßebi wutroba po kóždej doſtatej hnadźe pſchezo wjazy hnady žada. A njedyrbjało to też płacźicź ša tamny ßwět? Njebudźe tam ša naß dalſche roswicźe? Njedyrbjeli tam pſchekraßnjeni bycź wot jeneje kraßnoſcźe k druhe j? So ßměmy ſ Božeho njepſcheměrjomneho bohatſtwa hnadu ša hnadu bracź hacź do najdalſcheje wěcźnoſcźe, kajki kraßny wuhlad!

Komu pak to płacźi? Hnada je drje ša wſchitkich cźłowjekow poſtajena, kaž ßwj. Pawoł pſchipowěda: ſbóžna hnada je

ſkhadźała wſchitkim cźlowjekam. Semſke ſtrowe ſtudnje druhdy ſeſkhnyja — Jeſuß je wěcźne wumoženje namakał. „S tutoho źórka“, Luther praji, „wſchitzy ßwoju bleſchku pjelnicź móźa a ßo napicź ſ lóſchtom a ſ wjeßekoſcźu; pſchetoź jeho połnoſcź ani źaneje měry ani źaneho kónza nima.“ Semſke ſtrowe ſtudnje huſto jenoź ſa bohatych ßu — źórko hnady ßo źórli wſchudźom a darmo, teź ſa tebje, a hdy by hiſchcźe tak khudy, hiſchcźe tak hrěſchny byk.

Nětko pak ßo wo to jedna, ſo bychmy hnadu brali, kaź ſcźenik Jan praji: my ßmy brali hnadu ſa hnadu. Tuź bjeŕmy hnadu ſ ponižnej wutrobu, kotraź chze jenoź wot toho Knjeſa bracź a ßo wotrjekuje, jemu něſchto dawacź ſ dobrymi ſkutkami. Pucź hnady a niz ſkutkow je Bóh wuſwolił, ſo by jemu cźeſcź ſawoſtała a cźłowſka ßamßna khwalba ßo ſnižiła. Sapſchimúmy hnadu ſ pokutnej wutrobu ſ złonikowym wuſnacźom: Bożo, budź mi hrěſchnikej hnadny! Sapſchimúmy hnadu ſe žadoſcźiwej wutrobu. Schtó, kiž w puſcźinje trada, njeby ſ zyłej mozu ßo prózował, k ſtudni dóńcź, kotraź ſdala kiwa? A ty chzeſch ßwojej duſchi lawutlicź dacź, hdyž tak bliſko tebi źórko hnady ßo źórli? Tuž: „Nětk wſchitzy, kotrymž ßo picź chze, pójcźe ßem k wodźi.“ (Jeſ. 55, 1.) Hamjeń.

Schto to do rospadankow?

(Skónczenje.)

S knježim dworom wotpali ßo teź hród, kotryž bě knjes von Ziegler nad Klipphauſen w tych lětach, w kotrychž Boži dom twarjeſche, pſchetwarił a wobnowił, — wokoło 1670—81. — A jeho rospadanki pódla zyrkwje ßwědcźa dźenßa hiſchcźe wo tamnym hróſbnym dnju a wo wulkim ſtraſche, w kotrymž je tehdy Boži dom był. K wjeczoru paleſche ßo hród, k połodnju zyły wulki knježi dwór a k ranju a k połnozy wjeß. Boża ruka je jón ſchkitała dźiwnje a hnadnje!

Tute rospadanki ßwědcźa pak dozyła wo cźeźkim wójnſkim cźaßu, kotryž tehdy zyłu Łužizu domapytaſche a, kaź hižo ßłyſchachmy, wjele wßow ſniczi. Tak bě teź w Porſchizach wulki woheń, a tam ßo teź Boži dom ßobu ſpali.

Rospadanki — ruiny — ſtarych hrodow ßu wſchudźom pomniki dawnych cźaßow; rospadanki hrodow we Łužizy ßu něſchto žadne kaź dozyła w runinach naſcheho kraja. Na horach ſkěrje tajke namakaſch, kaź na horje Oybin. Noßacźizy maja potajkim něſchto žadne. Hacź runje hakle 121 lět ſtare, ßu tute rospadanki tola powoſtanki ſ dawnych cźaßow. We dawnych cźaßach bu tu hród ſałoženy a pſchezo ſaßo powjetſcheny. S tuteho hrodu pokhadźa ßwójba von Noſtitz. Ale tuta je Noßacźizy hižo pſched wjele lětſtotkami wopuſchcźiła, hdy, drje njeje dozyła ſwěſcźene. A drje jedyn ſ jeje ſtawow je tamne Noßacźizy w dalokej Pruſkej ſałožił, wucźahnywſchi wot tu k ranju w tehdomniſchich cźaßach, hdyž Němzy k ranju poſtupowachu.

Rospadanki hrodu tu ßu, niz pak dwora, kiž bu tehdy ßobu ſniczeny, ſnajmjeńſcha zuſy lědy ſchto wuhlada. Wulka ßadowa ſahroda je tam, hdźež bě něhdy ſtary dwór a pſches nju khodźimy ke mſchi. Jeniczke twarjenje tu hiſchcźe ſteji, ſaßo natwarjene na ſtarym městnje, „ſtara palernja“ ju mjenuja; w njej bě hacź pſched něſchto lětami korczmiczka; jeje ſnamjo je wulka, rjana lipa pſched domom. Wuſnam naſcheje zyrkwinſkeje wßy je, ſo nima korczmy. Njewěm hacź tajkeje hiſchcźe namakaſch. Sa kemſcherjow a ſa ſpowjednych je to njedoſtatk. Njemóżeja po ſpowjedźi po ſwucźenym waſchnju Serbow ßo pſchi ſchalzy kofeja poßylnicź a njemóżeja wupſchahnycź.

Rospadanki ſtareho hroda! Někotryžkuli zuſy je pſched nimi poſaſtał a ßo ſpodźiwany, tu něſchto tajke namakacź, ſa nimi praſchał. Wulke, wyßoke ſchtomy ſteja mjes wyßokimi, hiſchcźe ſtejazymi murjemi. Ale cźaß niczi teź ruiny. Naſchi ſtari wjedźa, ſo je hiſchcźe wjele wjaz ſtało w ſańdźenym cźaßu, woßebje nětk khětro rospadana wěża, a cźi w ßrěnich lětach powjedaja wo hrodowych pinzach, do kotrychž ßu móhli ſaléſcź. Schkoda by było, by-li ßo cźaßej poradźiło, nětk teź ruinu ſniczicź.

K wjecźoru wot ruiny, pódla ſtareho pohrjebniſchcźa, leži dwór, nowy dwór. Hrabja von Preßler njeje tehdy ſtary dwór ſaßo natwarił, ale zyle nowy dwór ſ jednorym hrodom twarił k wjecźoru na wyſche leżane hona.

Sa tych, kiž do Noßacźiz pſchińdu a faru pytaja, ßnadź ſo bychu ßo ſa ariſkej wowku wobhonili abo hewak, budź hiſchcźe ras prajene, ſo tuta w Trußyzach ſteji, wo ſahrodu a łuku wot Božeho doma ſdalena, a nimo toho teź, ſo ßo ſtare zyrkwinſke knihi 1813 ßobuſpalichu, ſo potajkim w naſchich zyrkwinſkich knihach niczo njenamakaſch, ſchtoź je ßo do lěta 1813 ſtało. S lětom 1813 je farař Ernſt Richter nowe wulke zyrkwinſke knihi ſapocźał piſacź, ſapiſawſchi teź hiſchcźe do nich, ſchtoź bě ßo w tutym lěcźe do wulkeho wohnja ſtało, a ſapiſawſchi do nich prědku mału khroniku naſcheje woßady a fary a naſcheho Božeho domu. Wſchěm ßwěrnym cźitarjam naſcheho kopjena je wona ſnata. Ssmy ſ njeje tola pſched lětami wſchelakeho tu woſjewili.

Wo ſcźěhwkach wohnja a wo ſniczenju zyrkwinych knihow piſche farař E. Richter hiſchcźe:

Na tamnym njeſbożownym dnju 10. ſeptembra 1813, do kotrehoż bě ſkoro wſcho, nuſowane ſ wójnſkim ſtrachom, kaź ſ druhich wßow tak teź ſ Noßacźiz a ſ Trußyz cźěkacź dyrbjało, — a dokelž tu ludźo a ßrědki pobrachowachu, bě wukhowanje zyle njemóżne! — buchu teź dotalne zyrkwinſke knihi — dwoje — a ſ nimi do nich ſapißane wſchelake powjeſcźe ſniczene. So pak by tola něſchto ſ toho ſa pſchichod wukhowane było, je podpißany hromadźił, kelkoż bě móżno, a jo ſ tym, ſchtoż ßam wjedźeſche, do tutych nowych zyrkwinſkich knihow ſapißał, ſo by ßo ßwěru dale khowało“.

Tute tehdy nowe knihi ßu nětk hižo ſaßo naſche ſtare knihi, hacźrunje maja 1128 ſtron.

Kak by było, hdy by — teź tak ſa te na druhim městnje wopißane „dołhe wjecźory“ — ßo někotryžkuli ſmužił, a něſchto podobneho ſe ßwojeje woßady a wßy napißał, woßebje, ſchtoź wě ſ Napoleonowych wójnow, na pſch. hnydom něchtón ſ Porſchiſkeje woßady. Woßebje pſchihódne je něſchto tajke runje ſa naſch cźaß, a woßebje ſa cźaß ſaarſkeho rosßudźenja. A nimo toho: tajke ſtare powjeſcźe ßo njeßmědźa ſhubicź!

Němſki biſkop w Budyſchinje.

Ssobotu 26. januara pſchijědźe do Budyſchina žadny wopyt: Němſki biſkop Ludwig Müller, kotrehoż pſchewodźeſche ſakſki biſkop Coch. Wopyt płacźeſche ſdobom zyłej Łužizy. Tohodla běchu ßo teź w kupnizy ſhromadźili duchowni ſ zyłeje Łužizy a łužiſzy ſchtyrjo ſuperintendentojo.

Krótko do 8 hodźin tam biſkopaj ſ pſchewodom ſaſtupiſchtaj. Najſtarſchi ſe ſuperintendentow, knjes ſup. Jagſch-Lubijſki, powita němſkeho biſkopa w mjenje łužiſkich woßadow a jich duchownych. Němſki biſkop na poſtrow hnydom wotmłowi a naſpomni preſidenty Hindenburga wulke a waźne ßłowo, kotreż bě tutón biſkopej prajił, ſawoſtajiwſchi tak

rjez teſtament biſkopej, wſchěm duchownym, wſchěm kſcheſczijanam: „Starajcże ßo ſa to, ſo by Khryſtuß byk w Němſkej prědowany!“ Na to wupraji k. wyſch. měſchczanoſta dr. Förſter poſtrowy měſta Budyſchina, pokaſujo na 1000lětny jubilej měſta a na rjenje wobßwětlenej wěži radnizy a doma. Kaž tutej wěži tak jena pſchi druhej do zykka ſjednoczenej, tak ſtej w Budyſchinje ſtajnje měſto a zyrkej pſchesjene bykej. Tež na tutón poſtrow wotmołwi němſki biſkop ſ krótkimi pſchecżelnymi ßłowami a ſapißa ßo, kaž tež ſakſki biſkop, do ſtotych knihow měſta Budyſchina.

Po tutej krótkej powitanſkej ßwjatoczność podaſchtaj ßo biſkopaj, a ſ nimi wſchitzy druſy, do wulkeje zyrkwje. Na czole czaha ſtupaſche wotdżělenje towaŕſtwa němſkeje mariny. Bě tola němſki biſkop ſa czaß wójny jako farař na łódźi „Goeben“ ſkutkowak, kotraż bě pſchi wudyrjenju wulkeje wójny w Ssrjedźnym morju a ßo ſkónczńje ſ turkowſkim wójſkom ſjednoczi. Mjes ſaſtupjerjemi bě jedyn ſ biſkopowych towaŕſchow ſ łódże „Goeben“.

Boži dom bě hacž do poßlednjeho měſtna połny kemſcherjow. Wjele ſ nich dyrbjeſche ſtacź. Tu bu doſtojna zyrkwinſka ßwjatoczność wuhotowana. Lutherowy kěrluſch klinczeſche pſches nju — jako jeniczki wot wulkeje ßyły, a to ſtejo, ſpěwany — móznje jako wuſnacże a ßlubjenje. Na piſchczelach ßo poſkiczińſchtej dwě kraßnej wězy a zyrkwinſki khór ſaſpěwa tohorunja dwójzy. Krótku woltaŕnu Božu ßłużbu wukonja farař Schneider-Budyſki. Zyła woßada wuſna ßwoju wěru ſ wuſnaczom tſjoch artiklow.

Sakſki biſkop powita tu ſ krótkimi ßłowami němſkeho biſkopa do Sakſkeje a do Łużizy, kotrejež wobydlerjo ßu jako pobožni a ßwěrni ſnaczi. Tež my w Sakſkej pſchewoſmjemy Hindenburgowe ſawoſtajenſtwo ſ Wami jako ßwoje, prědowacź Khryſtußa. — Sswój poſtrow ſkónczi wón ſ Božim ßłowom, ſ kotrymž bě jeho pſchi naſtupje wulzy ważneho ſaſtojnſtwa w Barlinje jako ſaſtupjeŕ ſakſkeje zyrkwje ſtrowił. Po nim poſtrowichu ſuperintendentojo němſkeho biſkopa ſ bibliſkim ßłowom, kóżdy ſa ßwój wokrjeß, mjenujzy: ſuperintendent Berg ſa Budyſki, ſup. Jagſch ſa Lubijſki, ſup. Thomas ſa Kamjenſki a ſup. Vetter ſa Żitawſki, ſup. Berg ſdobom tež jako farař Pětroweho doma.

Rěcź, ſ kotrejž němſki biſkop na poſtrowy wotmołwi a ſ kotrejž nětko woßadu, duchownych, zyku Łużizu ſtrowjeſche, bě ſdobom pokaſka ſa to, kak wón to měni, ludej evangelij w tej rěczi pſchipowědacź, kotruž lud ſroſumi. Wón wużiwaſche pſchi tym wobraſy a pſchikłady ſe ſtawiſnow a ſe wſchědneho żiwjenja, tak ſ wěžojteho a murjojteho měſta Budyſchina a ſ jeho wobydlerjow, tak ſ wulkeje wójny, w kotrejž bě ßobu na wójnſkej łódźi „Goeben“, tak ſe żiwjenja dźěſcża a ſtarſcheju. Wulki ſaměr prědowanja je w naſchim czaßu tón, człowjekej pokaſacź tón wulki ßwjaty ſwiſk, kotryž wón ſ Bohom ma. Schtoż Bóh je a ſchtoż Bóh czini, wo tym njeje żane wurěczowanje. Dowěra — doſpołna dowěra, to je to, ſchtoż Bohu ßłuſcha. Schtóż tutu ma a ßo w tutej Bohu da, je w prawej wěrje. So by to naſcha a naſcheho luda wěra była! W tajkej dowěrje nimaſch tež pſchi marach lubeho dźěſcża żaneho czehodla? czehodla? Ně: Bóh je to dopuſchczik! Bóh— a to je mi doſcź! Tuż ani njemorkotam ani njedwěluju. — My dyrbimy Boha tak widźecź a tajkeho widźecź, kaž a kajkehož je jeho Jeſuß Khryſtuß widźak: w njedowußlědniwej luboſczi a w nadobnej wulkoſczi. A tohodla dyrbiſch Ty k Bohu a pſched Bohom ſtacź kaž dźěczo. To Jeſuß chże. Tohodla wucźi Cźe ßo modlicź: „Wótcże naſch!“ Kaž nan k dźěſczu, tak Bóh k człowjekej! A hdyž je ßo dźěczo nanej wozuſbiło, ſchto pyta nan na dźěſczu? Niczo dale hacž kuſcziczk roskacża. Jeno ſo tole widźi, je wſcho dobre!

Rěczo wo tutej dowěrje, rjekny biſkop tež, ſo je wón bórſy po wuſtupje Adolfa Hitlera k tutomu tajku dowěru dobył, a k njemu ßo pſchidźělił a pſchi nim woſtał pſche wſchón czaß wojowanja a pſchi nim woſtanje hacž do kónza.

W tutej wěrnej a wulkej dowěrje k Bohu hakle ßo tež prawje a wěrnje modlimy. W tajkim dowěry połnym modleniu je nam potom ta ßwjata hodźinka ſpożczena, ſo my, ßo modlo, wocźichnjemy a ßłyſchimy Boha k nam rěczo.

So byſchcże Wy Boha ſnowa a tak po nowym wohladali!

Hdyž je tole wuſbytk biſkopoweho wopyta a ßłowa, je wón to żohnowanje měł, kotreż je biſkop nam wſchěm a ßebi pſchał.

Sſłowo kaž worjech.

Kſcheſczijanſtwo je ßo na naß ſtało, jeho dwajtyßazlětne wobſtacże w naß njehodźi ßo wuſchmórnycź, khiba ſo ßo my ßami ßobu wuſchmórnjemy. Schtoż buchmy my po jeho nadawku, to ßu naſche ſtawiſny, niz to, ſchtoż bychmy my byli, njeby-li tutón nadawk nam daty był. A naſche ſtawiſny njejßu knihi ſ wobraſami, kotreż móhli my na bok położicź; pſchetoż my ßami ßmy, kiž ßo w nich ſtachu. Sso ßami wſacź ſ toho, ſchtoż ßo ſta, — hdy bychmy to dozyła móhli—, by rěkało, niz jeno po ßłowje ſararjow do „toho niczo“ bjesbóżnoſcże hicź, ně, to by rěkało, němſke póßłanſtwo ſapręcź, — to by rěkało, wucźeknycź tomu, ſchtoż je naſche powołanje.“

Schtó piſche tole? Snaty pěßnjeŕ a ſpißaczel Wilhelm Schäfer, ſenator němſkeje akademije pěßnjeŕſtwa. Tuto jeho ßłowo wo tym, kak ſtej kſcheſczijanſtwo a Němzowſtwo njeroswjaſnje ſwjaſanej, je tak prawje ßłowo ſa naſch czaß, pſchede wſchěm tym do pomjatka, kotſiž chzedźa Němzowſtwo wot kſcheſczijanſtwa „wußwobodźicź“, kotſiž żadaja, ſo dyrbitaj Khryſtuß a kſchiž ſ Němſkeje, abo kotſiž chzedźa ſo by Khryſtuß zyle něchtó druhi był, hacž wón po Bibliji je.

Zyrkej a ſtat.

Saßo do zyrkwje. Lěto 1934 nima drje jich telko, kiž ßo do zyrkwje wrócźichu, kaž lěto 1933, tola pak tuto hibanje ßo ſaßo do zyrkwje wrócźicź, dale poſtupuje. Wſchelake woßady woſjewjeja, ſo wjazy diſſidentow nimaja. So nětko hiſchcże ſ zyrkwje wuſtupja, ßo porědko ſtawa. Kaž ſe ſakſkeje provinzy piſchu, maja tam woßebje wokrjeßy ſ induſtriju wjele tajkich, kiž ßo do zyrkwje wrócźeja; tute wokrjeßy mějachu pak jich tež w ſańdźenych lětach wjele tych, kiž ßo wot zyrkwje wobrocźichu. — Na wßach, na pſch. tež we Łużizy, njeje jich telko wuſtupiło kaž we wokrjeßach induſtrije, njech ßu to wßy abo měſta, woßebje niz tam, hdźež maja jenož ratarſtwo, — wokrjeßy induſtrije běchu pak tež tu we Łużizy ßobu do tutoho hibanja pſchecźiwo zyrkwi ſaplecźene. — Ale kak je to hewak nětko na wßach, tež ratarſkich? Sſłyſchachmy runje, ſo tam ani telko wuſtupow a tuž ani telko wrócźenja. Ale je tam wſchudźom lute nowe żiwjenje, kotreż ßo jewi w ſprawnym kſcheſczijanſtwje wſchědneho a njedźelſkeho dnja? Hladaj a roshladaj ßo, poßłuchaj a kedźbuj — ale bjeſe wſchěch nawocżow a nawuſchow! — Budźe drje bohużel tak, ſo na wjazy hacž někotrych měſtnach nadeńdźeſch te brachi, kotreż Jeſuß Khryſtuß — Sjewj. Jana 3, 15. 16. — tak wótrje tama! Żiwe kſcheſczijanſtwo w żiwych kſcheſczijanach ßo w zyłym żiwjenju jewi: w żiwjenju doma, ßwójby, wßy, gmejnje,

wożadźe a tak luda; niz mjenje w žiwjenju dźěławeho dnja kaž njedźelskeho dnja. A domjaze nutrnoscźe, blidowe pacźerje ßu runje tak tam doma, hdźež wěrni kscheścźijenjo ßu, kaž ßwěrne kemschikhodźenje a nutrne ßwěrne wužiwanje Božeho wotkasanja. Pschetož schtóž je žiwy we žiwej kscheścźijanskej wěrje, tón njeje bjes toho, dokelž njemóže bycź. Wscho jeho honi a wabi, wscho dopjelnicź pschecźiwo Bohu, pschecźiwo ßebi, pschecźiwo druhim, pschecźiwo Khrystußowej zyrkwi, niz najpožlesy też žadanje kschcźenizy, konfirmazije, wěrowanja. Spodźiwne je nashonjenje, so na psch. młodźi ludźo se wschelakich kónczin Łužizy, kiž do zusby dźěchu, tam ßo jara mało k Božim ßłužbam mějachu a maja, hacź runje je jich domisna cźicha a měrna. A schtó a schto je na tym a na druhim wina? — Tole je ßobu něschto jara pschihódne, so jo tam abo s druhimi na dołhich wjeczorach rospominasch — ale tak, so s toho pschińdźe wola a pucź pomozy, polěpschenja.

Boha hanicź. Jednaja wo sakonjach khłostanju kaž dozyła wo reformje abo wobnowjenju sakonjow a prawa. We tutym nowym sakonju budźe też paragraf, kotryž wo hanjenju Boha jedna, snowa sestajany. Kak budźe skónczńje rěkacź, njeje hischcźe wuczinjene.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hucźiny.** W lěcźe 1934 ßmy w naschej zyrkwi wukschcźili 5 hólzow a 8 holzow. Konfirměrowanych bu 19 dźěcźi, a to 11 hólzow a 8 holzow. Pschiporoědanjow bě 14, a wěrowanjow 11. Pokhowali ßmy 10 wožobow. Spowědnych běsche 555, mjes nimi 25, kiž Boże wotkasanje doma wužichu. Sběrali ßmy: kollekty 301,18 hr., sa snutskowne mißijonstwo 58,20 hr., sa mißijonstwo mjes póhanami 70 hr., sa zyrkej 384,33 hr. Wutrobny dźak sa wschě dary luboscźe. Nětko ma nasch rjany Boži dom wobßwětlenje a tepjenje. Wutrobny dźak też wschitkim, kiž ßu pschi tym pomhali. Njech wschitko ßłuži k twarjenju Božeho kralestwa.

S **Klukscha.** Narodźiło je ßo w naschej wožadźe w lěcźe 1934 (liczby sa lěto 1933 ßu w spinkach pschidate): 46 žiwych dźěcźi (30), mjes nimi běsche 8 njemandźelskich; nimo tych 3 morwonarodźene. — Kschcźenych bu 46 dźěcźi. — Pschipowědało je ßo 35 ßlubjenych porow, s nich bu wěrowanych w naschim Božim domje 26 porow (20). — Wumrěło je tu 16 wožadnych a ßo khowało 17 wožobow. Mjes semrětymi běchu 4 dźěcźi, 2 mandźelskaj, 3 mandźelske, 3 wudowzy, 4 wudowy. Najstarscha wožoba naschejе wožady dozpě starobu 82 lět 3 měßazow a 4 dnjow. — Konfirměrowało je ßo 65 dźěcźi (26). — Spowědnych běsche 1556 (1247), a to 665 mužow a 894 žonow abo 855 Serbow a 704 Němzow. Do zyrkwje saßo wrócźił je ßo 1 muž, s njeje wustupił nichtó njeje. Bóh žohnuj dale wožadu!

S **Lupoje.** (Zyrkwinska rosprawa na lěto 1934.) Sswjatu kschcźenizu dosta w sańdźenym lěcźe w naschej wožadźe 10 (1933: 15) dźěcźi, mjes nimi 2 njemandźelskej dźěsćźi. Sswój kschcźeński ßlub wobnowi 12 (5) pacźerskich dźěcźi, 2 hólzaj a 10 holzow. Pschipowědało je ßo 10 porow (1933 runje tak wjele); wěrowało je ßo 6 (9) porow. Pohrjebanych bu na tudomnej Božej roli 3 (5) wožobow, mjes nimi 2 mandźelskej, jena 63 lět a druha 34 lět, a 1 dźěczo, 16 dnjow stare. K Božemu blidej je 385 (400) wožobow pobyło — to je 84 proz. evangelskeho wobydlerstwa naschejе wožady —, a to 170 mužskich a 215 žónskich. Na němskich spowědźach wobdźěli ßo 217 (237) a na ßerbskich 168 (163) wožadnych. Sběrali ßmy wscho hromadźe 275,02 (218,69) hriwnow, a to pschi kollektach 172,65 (95,47) hr., s móschniczku 72,88 (73,06) hr. a w kaschńcziku na woltarju 29,49 (40,16) hriwnow. — Dale je hischcźe wosjewicź, so nascha wožada, kotraž skoro 2½ lěta žaneho fararja njemějesche, je w septembrje saßo farskeho vikara sa ßwojeho duchowneho dostała.

Sliczbowanje ßerbskeho pobocźneho mißionskeho tow. w Budyschinje a wokolnoscźi na lěto 1934.

W lěcźe 1934 je ßo sa swonkowne mißionstwo wovrowało:
(□ = mißionski kaschcźik, † = cźitarjo „Miß. pózła".)

s Bartskeje wožady: □ 234.30 hr., † 10.50 hr., pschi wo rawjenjach atd. 14.50 hr., wožebity dar we woboltach 90.70 hr.	350.— hr.
s Budschcź njeje wožady: □ 298.50 hr., † 118.50 hr., wožebte dary 24.84 hr, wot pacź dźěcźi 17.16 hr.	459.— hr.
s Budyskeje Michalskeje wožady: □ 121.75 hr., pschi woprawjenjach 101.— hr.	222.75 hr.
s Budyschinskeje wožady	31.66 hr.
s Bukeczanskeje wožady	300.— hr.
s Hrodźischczańskeje wožady	440.— hr.
s Hodźijskeje wožady: □ 75.31 hr., † 25.39 hr. . .	100.70 hr.
s Hucźinjonskeje wožady	70.— hr.
s Klukschanskeje wožady: □ a pacźerske dźěcźi 62.21 hr., † 19.71 hr.	81.92 hr.
s Khwaczańskeje wožady: † 12.— hr.	12.— hr.
s Maleschanskeje wožady: □ 16.85 hr., □ na farje 5.10 hr., □ 9.45 hr., adventske nutrnoscźe 4.80 hr.	36.20 hr.
s Minakalskeje wožady	—.— hr.
s Njeßwacźidlskeje wožady	22.75 hr.
s Nožacźiczańskeje wožady: □ 36.— hr., wschelake dary 100.— hr.	136.— hr.
s Porschitskeje wožady	500.— hr.
s Rakeczańskeje wožady	66.51 hr.
s Wjeleczańskeje wožady: □ 215.— hr., † 16.— hr.	231.— hr.
s Wóßlinczańskeje wožady: pacźerske dźěcźi 10.55 hr., L. 3.— hr., ßlěborny kwaß 15.— hr., □ w domach 12.16 hr., njemjenowany 20.— hr., † 1.54 hr.	62.25 hr.
hromadźe	3122.74 hr.

kotrež dosta Sakske hłowne mißionske towarstwo w Drježdźanach.

W lěcźe 1933 běsche darow . . . 2882.14 hr.
Tuž běsche sańdźene lěto 1934 wjazy 240.60 hr.

Bóh luby knjes žohnuj wschitke dary sa mißionstwo a wschitkich dariczel. w a sdźerź luboscź k ßwjatemu mißionstwu a pschisporjeju też w naschich lubych ßerbskich wožadach.

W Budyschinje, 25. wulkeho rózka 1935.

farar em. Rjeda, pokładnik.

Na pucź.

„Ja wěm, do koho wěrju,
Ja wěm, schto wobsteji."

Tak je spěwał we wulkim cźaßu Ernst Moritz Arndt, kotrehož ßmjertniny běchu sańdźenu wutoru; — wón wumrě 29. januara 1860. —

Ssy ßo Ty se wschej khutnoscźu a ßwěru pruhował, hacź je tole twoja wěra? Wěsch, do koho wěrisch? Wěsch, schto wobsteji?

Listowanje. Sa 5. po Epiph.: R . we W. — Sa Sept.: T. w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a placźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 6

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš
Swérnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dzeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 10. februara 1935 Bautzen

5. njedźela po Tśioch kralach.

Mark. 1, 21—28.

Kraleſtwo Boże je ßo pſchibližało, to je prědowanje tuteho cźaßa w zyrkwinym lěcźe. Ale w Božim kraleſtwje njejßu jenoż njedźele a ßwjate dny, ale też dźěławe dny. Wucźomnizy, kotrychž ßej naſch Knjes wuſwoli, běchu pilni dźěłacźerjo w Božim kraleſtwje, a jich žiwjenje bě wupjelnjene ſ cźeźkim ſkutkowanjom. Tak móžeſche japoſchtoł Pawoł pißacź: „ja ßym wjazy dźěłał, dyžli woni wſchitzy“. Ale najwjetſchi dźěłacźeŕ w Božim kraleſtwje bě tola naſch Knjes Jeſuß ßam. Se wſcheho pak, ſchtož nam ſcźenik Markus ſ tajkeho dźěławeho dnja naſcheho Sbóžnika powjeda, klinczi pſchezo ſaßo to jedne: Jeſuß ma bójſku móz a woſtanje pſchezo ſ dobycźerjom nad wſchitkimi ſeńſkimi mozami.

Tajku bójſku móz je Knjes Jeſuß wopokaſał w ßwojim prědowanju: wón wucźeſche jich móznje, a niz jako piſmawucźeni. Kóždu njedźelu — tehdy ßwjecźachu ßabat jako Boži dźeń —, wopyta wón Božu ßłužbu a wucźeſche. To běſche tak jimaze a wutrobu hnujaze, ſo poßłucharjo ßo jara na jeho wucźbje dźiwachu a ſo běchu jeje dla naſtróżeni. Tajke prědowanje hiſchcźe ženje njeběchu ßłyſcheli wot nikoho! Wón rěcźeſche, napjelnjeny ſ Božim Duchom, wo Boſy kaž něchtón, kiž Boha ſnaje jako ßwojeho wótza. Wón njepſchinjeße cźłowjeku mudroſcź, ale njebjeſku wěcźnu wěrnoſcź, po kajkejž ßo naſcha ßłaba hřěſchna duſcha na tutym njeměrnym ßwěcźe ſa ſbóžnoſcź žedźi, kajkuž trjeba. S jeho erta rěcźeſche Bóh ßam, a hdźež Bóh rěcźi, naſtróži ßo cźłowjek. Tak ßo hody paſtyrjo na polu naſtróża a wucźomnizy jutry; woni ßo bojachu, dokelž Bóh k nim rěcźeſche. Tak ßo póhanjo dźenßa hiſchcźe naſtróża, kaž nam miſſionarojo powědaju, hdyž ßo jim prěni krócź ßwjaty evangelion, wjeßela powěſcź wo Božej njewurjekniwej hnadźe, do wutroby prěduje. Snajeſch ty, luby cźitarjo, tutu móz Knjeſoweho ßłowa, ſo ßy ßo naſtróżił, hdyž Bóh ßam k tebi w prědowanju abo naſhonjenjach žiwjenja rěcźeſche?

A tuta bójſka móz naſcheho Knjeſa je ßo dale ſjewiła pſchecźiwo njecźiſtym ducham. Běſche tam cźłowjek, ſ njecźiſtym duchom wobßydnjeny. Wulka je móz njecźiſtych duchow nad cźłowjekami, też dźenßa hiſchcźe. Tajki wbohi cźłowjek nima wjazy ßam žanu wolu, ale dyrbi cźinicź, — njech chce abo nochce —, ſchtož jemu tutón ſły duch, kotremuž je ßo poddał, pſchikaſuje. Tajki cźłowjek njeje ßam ßwobodny, ale je ſwjaſany w hrońnych hřěchach. Wón cźuje móz teho ßwjateho, kiž tu ſ nim rěcźi, a tamny w nim bydlazy ſły duch ßo pſchecźiwo Jeſußej poſběhuje, ßo ſ njeho wudobudźe ſe ßłowami: „Schto mamy my ſ tobu, Jeſu Nazarenſki? Sſy ty pſchiſchoł, naß ſkaſycź? Ja wěm, ſchtó Ty ßy, tón ßwjaty Boži.“

To je ſrudna wohida pſchecźiwo Sbóžnikej ßwěta, ale we tutych ßłowach tola też něſchto druhe ßobu klinczi — něſchto, ſchtož je požadanje po pomozy a wumóženju. Cźłowjek wě ßo ſ rjecźaſami ſłeho ducha ſwjaſany, cźuje ßo njeſbožowny. A Jeſuß pohroſy jemu a dźeſche: „Mjelcź a wuńdź ſ teho cźłowjeka!“ A njecźiſty duch torhaſche jeho a wołaſche ſ wulkim hłoßom a wuńdźe ſ njeho.

Haj, wulka je móz njecźiſtych duchow, ale Knjeſowa móz je wjetſcha; wón roſtorha rjecźaſy a woſtanje ſ dobycźerjom.

Tole je nam wopokaſmo, ſo je ſ Jeſußom nowa móz do ßwěta pſchiſchła, kotraž ßej też tam polo dobywa, hdźež prjedy ſli duchojo, mozy cźěmnoſcźe knjeźachu. — To je ſtare naſhonjenje: ſchtóž hřěſchi, je hřěcha wotroczk. Też w naſchim cźaßu ſnajeſch tajkich wot ſłych duchow ſwjaſanych cźłowjekow: ßu wobknježeni wot ducha wopiłſtwa, lóſchtnych a cźělnych požadanjow abo ſkuposcźe. Woni ſnaja drje derje ßwo-

ju njeßwobodnoſcź, bychu ßnadno rad wumóżeni byłe wot tutych ſłych duchow, — a tola, hdyž ßo jim wumóžnik Jeſuß Khryſtuß jako jeniczki pomoznik ſjewi, — potom ßo pſchecźiwo njemu ſpiecża. Mój luby cźitarjo, kiž ßnadno hiſchcźe ßam pod tym abo tamnym njecźiſtym duchom cźerpiſch, wěř tola Božemu ßłowu, ſo njeje na zykym ßwěcźe ſa tebje žadneje druheje pomozy hacž jenož pola naſcheho Knjeſa. Jenož wón ma móz, taike rjecźaſy rostorhnycź! Tehodla je Ssyn Boži k nam hrěſchnym cźlowjekam pſchiſchoł, ſo by naß wot mozy cźerta a wěcźneje ßmjercźe wumohł!

Pſchińdu-li tebi cźaßy ſpytowanja, potom pytaj ßwoje wukhowanje w modlitwje a Božim ßłowje. Potom ßo też tebi Jeſußowa móz ſjewi, kotraž je móznischa hacž wſchitke cźěmne mozy tuteho ßwěta. Jeſuß ſprawnej duſchi rad pomha a je bli ko wſchitkim, kiž ßo k njemu wołaju. Potom naſhoniſch: Ja ſamóžu wſchitko pſches teho, kiž mje mózneho cźini: Jeſuß Khryſtuß! Hamjeń.

W nowym lěcźe porucź ßwój dóńt Bohu!

Hłóß: Njebudź ſparna moja duſcha.

Kajke horjo tychi cźe?
Schto cźi ſtyk a njeměr budźi
A cźe cźiſchcźa ſtarocźe?
Hdźe je twoja dowěra,
Tale ßylna ſepjera,
S kotrejž dyrbiſch w ßwěcźe khodźicź,
Sswojej wocźi k Bohu wodźicź?

Njewěř, ſo ßy wopuſchcźena,
So twój Bóh cźe poſaby!
Ně, ty droho wukupjena,
Wſchudźe w Jeho ruzy ßy!
Jeho woko kedźbuje
Wo dnjo, w nozy na tebje,
Liczi ßyſy, kotrež płaczeſch —
S nimi ßwoje łožo maczeſch.

Hdyž njej wſcho po twojej woli, —
Schtož je rada Wjeřſchneho! —
Wſmi wſchak kſchiž, też hdyž cźe boli,
Bohu Knjeſej podaj ßo.
Spomń na Jeho ßlubjenje,
So wón pomha, wumóże,
Hdyž ßo wołamy my k njemu.
A ßo dowěrjamy Jemu.

Tuž ßo wſcheje wuczby wdawaj,
Kotraž duſchu wobcźeża;
Boha khwalicź njeſaſtawaj
Sa tak mnohe ßmilenja,
Kotrež doſta w žiwjenju
S Božej wulkej miłoſcźu.
A ſchtó wſchitku hnadu liczi,
Kotruž Bóh cźi hižom ſkicźi!

Njech cźe tale hnada cźěri
K roskacźu a pokucźe.
Potom Bóh cźi ſnowa měri
Sswoju luboſcź ſchcźedriwje.
Wón drje druhdy polhłoſta,
Tola ßwojich lubo ma:
Rany hoji, ßylſy trěje,
Srudne duſche ſ troſchtom hrěje!

Tuž dha porucź ßwój dóńt Jemu,
Staroſcźe cźißń na Njeho,
Njeſpuſchcź nadźej, dźerž ßo k njemu,
Jeno Jemu dowěř ßo!
Wołaj, płakaj, ſpěwaj, proſch,
Sdychowanje k njemu noſch,
Doniž Bóh to, ſchtož cźe tyſchi,
Schtož ty proßyſch, njewußkyſchi!

Praj: Mój Božo, hladaj na mnje
A na moje hubjeńſtwo.
Khryſta dla měj hnadu ſa mnje,
Jeho kſchiža dźerżu ßo.
Sprózne mozy poßylń mi,
S mrokow wjedź mje k jaßnoſcźi;
Polóž moje běḑowanje
Hacž mi ßwita ſbóżne ranje!

O hdyž ſměju tole ſbožo,
Kak chzu potom khwalicź Cźe,
So mje Twoja ruka, Božo,
Takle hnadnje wjedła je!
Tam pod měra palmami,
Budu pſalmy ſpěwacź Cźi,
So ßo njeminy mi ženje
K Bohu duſchu dowěrjenje!

K. A. Fiedler.

Ja wěm, do koho wěrju.

Wutoru 29. januara bě ßo 75 lět minyło, ſo Ernſt Moritz Arndt wumrě. Wón wumrě 29. januara 1860. Ssmy winowacźi, jeho wopomnicź — a to runje w naſchim cźaßu! Bě wón tola jedyn ſ tych wullich, kotſiž pſchi ſpočatku 19. lětſtotka ßo horzo prózowachu wo wukhowanje a ſeßylnjenje a tohodla wobnowjenje němſkeho luda. A na kajkim ſałožku ſtejo pytaſche wón tutón wulki nadawk dokonjecź? Na ſałožku kſcheſcźijanſkeje wěry! Cźitaj a modl ßo ſ jeho kěrluchom — cźißło 408 w nowych ſpěwarſlich —: „Ja wěm, do koho wěrju, — ja wěm, ſchto wobſteji!“

Arndt je k tutomu krutemu ſtejniſchcźu w evangelſkej wěrje pchiſchoł pſches cźeżke ſnutskowne wojowanja a kriſy. Bě dźě tola tehdy cźaß, w kotrymž bě ſwulkimi poczinkami jenotliweho a luda wohrożena też kſcheſcźijanſka wěra. Trjebaſch ßo dopomnicź jenož na ſnate ßłowo nadobneje kraloweje Luiſy, kotraž pißaſche: „My ßmy wußnyli na ławrjenzu Wulleho Friedricha!“

Arndtowy ſtarſchiki dom bě ryſy lutherſki. — Ernſt Moritz ßo narodźi 26. dezembra 1769 w Schoritzach na kupje Rügen. — Po ſchulſkich lětach na wyſchichich ſchulach ſtudowaſche wón bohoßłowſtwo. Ale wón pſchińdźe do towarſchow a towarſtwow, kotſiž běchu pchecźiwo kſcheſcźijanſtwu. A tak ßo wón wda wotpohlada, ſ fararjom bycź. Něhdźe 10 lět trajeſche jeho njerosßudźenoſcź w nabožnym. Tola 1808 wróczi ßo wón ſaßo zyły do kſcheſcźijanſkeje wěry. Na kupje Rügen pſchińdźe wón do towarſchow a towarſtwow ryſy lutherſkich a ſ nimi hłubje a hłubje do lutherſkeje wěry a pobožnoſcźe. Tam ſeſna ßo też nadrobnje ſe ſtawiznami reformazije.

Tole chzemy ßebi ſpomjatkowacź, dołelž w naſchim cźaßu taizy ßu, kotſiž praja, ſo je Ernſt Moritz Arndt byk póhan ſ połnym pſcheßwědczenjom. Cźi, kiž to praja, ßu cźi, kiž chzedźa němſkemu ludej wſacź kſcheſcźijanſku wěru a jón wróczo dowjeſcź k nabožinje póhanſkich prjedownikow, hacž runje wo njej wjele njewědźa; woni ßo, tajke wudawajo, poczahuja

na wuprajenja, kotrež je Arndt w lětach ßwojeho khabłanja wuprajił: Schtóž žiwjenje Ernsta Moritza Arndta ſnaje, wě, ſo je to hinak, a dyrbi ßo pſcheczíwo tajkemu wudawanju wobroczícz.

Ernſt Moritz Arndt bu po tamnych njewěſtych lětach ryſy lutherſki a bě ßebi toho wědomy. A ſchtóž wě, ſchto a kak je wón w lětach po 1808, w tutych cżežkich, ſrudnych lětach Napoleonoweho cżaßa ſkutkował, tón wě, ſo je tutón ryſy kſcheſcżijan tež był ryſy muž. Runje jeho kěrluſch ßmy tola w lětach wójny tak huſto ſpěwali:

Muž prawy je,
Kiž proßycz wě,
Sso Knjeſej dowěrja.
Njech ſhinje wſcho,
Wón ſpuſchcża ßo
A twari na Boha!

A runje tohodla, dokelž wón chzyſche ßwojemu ludej k nowej ßylnej wěrje dopomhacz, ſo by jón tež w druhim, w tym, ſchtož je wótzny kraj a narod, wobnowił a ſeßylnił, bě wón ßobu prěni mjes prózowarjemi, kiž chzychu němſkemu ludej kſcheſcżijanſki kěrluſch a ſpěw ſaßo dacz.

Wón ßam ſaſpěwa nimo runje mjenowaneho mjes druhimi hižo naſpomnjeny kraßny kěrluſch:

Ja wěm, do koho wěrju,
Ja wěm, ſchto wobſteji;
Sa prochom jenož cżěrja,
Hdyž ßwět mi naleži.
Ja wěm, ſchto wěcżnje traje,
Hdżež tróny khabłaja,
Hdżež ſ mudrymi błud hraje,
Jich cżěmnoſcz wobdawa.

Tutej kěrluſchej mamy w naſchich nowych ſpěwarſkich. W němſkich ſteja hiſchcże 4 druhe. Mjes nimi tón, kotryž ßo huſto pſchi ſpowědži ſpěwa: „Kommet her, ihr ſeid geladen.“

To jenož něſchto ſe žiwjenja tutoho ryſy lutherſkeho muža, kotryž bě tež wěrny patriot. Stejmy ſa tym, ſo wuſnacże kóždeho, ſo je ſprawne wuſnacże naſche, ſchtož wón wuſna; potom budże tež to nowe, ſchtož twarimy, dobre a trajaze:

O khwalena budź ſkała,
Kiž Jeſuß Khryſtuß je!
Ta hnucz ßo njeje dała
A khabłacz njebudże,
Chze ſtacz kaž dejmant Boži
We wſchitkim njewjedrje.
Na nju ßo duſcha ſłoži
A twari do ßmjercże. K. 408, 4.

Ssuchota.

W ſtarym kraju Juda ßuchota wokoło khodźeche. S puſczíny bě wona pſchiſchła. Jeje wobliczo bě brune a ſtawy běchu kaž kijeſchki. Studnje a rěki namaka wona wußuſchene, ſchtož ju jara ſwjeßeli. Pomałku hibaſche ßo wona po dróſy, kiž wot Bethlehema do Jeruſalema wjedże. Na pol pucża pſchińdże wona k ſtudni, kotruž mjenuja „Studźeń tſjoch mudrych“. Wona ßydny ßo na kromu ſtudnje a namaka hewak połnu nimale próſdnu. Wodźiczka ſe ſtrachom ſapluſłota, jako tute brune wobliczo wohlada.

Ssuchota do ſtudnje rěczeſche: „Ja bych rad wjedźała, hdy budże ſ tobu ke kónzej? Njedoſtanjeſch dha wodźiczki, kiž by Cźi žiwjenje dała? A 3 abo 4 měßazy ſańdu, prjedy hacz deſchcz pſchińdże!“

„Niczo mi pomhacz njemóże!“ ſaſkorži ſtudniczka. „Paradiſowe žórleſchko je mi nuſne! Tak mohła ja žiwa woſtacz!“

„Ja tu woczaknu, doniž njebudże ſ Tobu ke kónzej!“ wotmolwi ßuchota a wjeßeleſche ßo, ſo móże wohladacz jenu kapku po druhej wumrěcz.

Laczni putnizy pſchińdżechu, cżerpachu tu mutnu wodu a žałoſczachu ſ laczноſczu. To bě ſa ßuchotu wjeßele. Cżmicz ßo pocża; ßuchota pohlada ſaßo do ſtudnje a widżeſche, ſo ma hi chcże troſchku wodźiczki.

„Ja tudy zyłu nóz woſtanu!“, wona do ſtudnje ſawoła. „Njeměj ßo do ſpěcha! Rano ja lěpje widżu, kak ty mrějeſch.“

W nozy cżopły wětr dujeſche. Boże hwězdy ßo jaßnje ſybolachu a młody měßaczk wobßwětli Judźine hory ſ módroſelenym ßwětłom. W tutym ßwětle wohlada ßuchota karawanu po hórzy k ſtudni cżahnycz. Radoſtna wona ſajuſka: „Tak dołhi laczny cżah tu wodu njenamaka! A kak wjele je tych wjelbłudow!“

Sdobom pak ßo jej ſda, jako by to něſchto njewſchědne było, jako bychu te cżrjódy ſ njebjeß dele pſchiſchłe. Prěnje tſi ſkocżata běchu dromedary, bohacże pychene, a njeßechu woßebnych jěcharjow. Cżah pſchi ſtudni ſaſta. Dromedary ßo łkonjachu a jěcharjo ſtupichu na ſemju. Pſchińdżechu hacz ke kromje ſtudnje a poſtrowichu ßuchotu ſ tym, ſo ruzy na cżoło a wutrobno położichu. Jich draſta bě ßněhběła, hłowa bě pchikryta; na njej ßo hwězka ſyboleſche, kaž by była ſ njebjeß wſata.

„My ſ zuſeho kraja pſchińdżemy“, rjekny jedyn ſ jěcharjow. „Je tuta ſtudźeń tych tſjoch mudrych?“

„Haj, dźenß ßo wona hiſchcże tak mjenuje!“ wotmolwi ßuchota. Jutrje budże po njej; tu nóz wona ſemrěje!“

„To mózu roſumicz, hdyž Cże tu widżu!“ wotmolwi jěchar. „Ale praj, njeje dha to jena ſ tych ßwjatych ſtudnjow, kiž ženje njewuſchnu?“.

„Wěm wſchak, ſo je to ßwjata ſtudźeń“, wotmolwi ßuchota. „Ale, ſchto wſcho pomha to! Cźi tjo mudri ßu we paradiſu!“

Jěcharjo pohladachu jedyn na druheho a praſchachu ßo: „Snajeſch Ty hiſtoriju tuteje ſtareje ſtudnje?“

„Haj!“ wona horda wotmolwi. „Ja ſnaju wſchě rěczki a ſtudnje a žórleſchka!“

„Powjedaj!“ wſchitzy tſjo proſchachu. A wona powjedaſche:

Měſto Gabes we Mediſlej ja huſto wopytuju. Tam bydlachu něhdy tſjo mudri mužojo, daloko a ſchěroko ſnacźi jich mudroſcże dla. Woni pak běchu jara khudźi. To pak bě ſpodźiwno. Tehdy bu wědomnoſcz bohacże ſapłaczena. Tutym pak ßo njemóżeſche hinak jeńcz, dokelž bě prěni jara ſtary, druhi wußadny a tſeczi bě cżornuch. Tak lud nochzyſche jich mudroſcz ßłyſchecz. Cźi tſjo pak hromadże dźerżachu, proſchachu wodnjo pched templowymi durjemi, a ſpachu w nozy na tſěſche. Tak móżachu woni w měrje wſcho we ſtwórbje wobkedźbowacz. Ras w nozy tón ſtary wotucźi, ſawoła ßwojich towarſchow a rjekny: „Khwalena budź naſcha khudoba, kiž naß nuſuje na tſěſche nozowacz! Poſběhńcże wocźi k njebjeßam! To bě nóz!“ ßuchota miła rjekny. „Schtóž je ju wohladał, ju cżaß žiwjenja njeſapomni! Jaßnoſcz tych mužow wobda. S dala widżachu woni něſchto cżěmne k nim pſchikhadżecz pſchezo bliże a bliże. S toho pocża ßo jaßnicz a ſkónczнje wuwi ßo ſ cżěmnoſcże kraßna hwězda, jaßniſcha dyžli wſchě druhe hwězdy! Cźi mudri pak ßebi prajachu: W tutej hodźinje je ßo mudry a wulki kral narodźił! Pójmy k ſtarſchim tu-

teho nowonarodźeneho, a powjedajmy, schtoż wohladachmy. Esnano naß woni wobdarja se slotom a ßlěbrom!“

Woni wsachu puczowański kij, wustupichu pched wrota města, wuhladachu tu puscźinu a poczachu dwělowacź, hacź bychu schli. Hladachu k njebjeßam a wuhladachu saßo tu hwěsdu. Jaßny scźěn padasche na puscźiny pěsk a pokazowasche jim tak pucź. Woni puczowachu zyliczku nóz a powjedachu wo tym nowonarodźenym kralu, kiž ßnano w slotej kolebzy spinka a kiž ßnano s dejmanczikami hraje. Pschemyßlowachu ßebi, kak pched kralowskeju starscheju stupja, a jimaj powjedaju: Njebjeßa wěschcźa Waschemu ßynkej móz, rjanoscź a wulke sboże, wjetsche dyžli krala Salomona. — Poczachu ßo s tym khwalicź: My ßmy cźi wuswoleni, kotrymž je Bóh tu hwěsdu póßlał! Dostanjemy ßnano 20 měschkow slota, a tak je nascheje khudoby hnydom kónz!

Ja leżach kaž law na straži, so bych ßo s wulkej laczinoscźu na nich waliła“, ßuchota dale powjedasche. „Woni pak mi pchezo wucźeknychu. Hwěsda wjedźesche jich w nozy hacź ke studnjam. Tam w khłódku wotpoczinychu a w nozy saßo dale puczowachu.

Zyrkej a stat.

Lutherowy pomnik chzeja w Budapeśtu stajicź. Sa to czinja ßo wobschěrne pschihoty. Sastupjerjo Wittenberg'skeho wustawa „Lutherhalle“ jednaja se sastupjerjemi Wuherskeje. Swisti mjes Wittenbergom a Wuherskej wobsteja hižo s reformoziskeho czaßa ßem. Na 1000 wuherskich studowasche tehdy we Wittenbergu. Wuherska evangelska zyrkej je tež Lutherowu medaliju shotowiła a tutu tež wschelakim sastupjerjam němskeje evangelskeje zyrkwje spożczika, kotsiž maja saßłużby wo wuhotowanje Lutheroweho a bibliskeho lěta 1934 a kotsiž ßu ßo hewak sa lěpsche Luther'keje zyrkwje prózowali; mjes nimi je na psch. direktor prjedy mjenowaneho Wittenbergskeho wustawa „Lutherhalle“ — wo tutym ßmy tu hdys a hdys něschto pißali — Lic. O. Thulin.

Ruskej hrosy hłód. Kaž s wosjewjenjow tych sjednoczeństwow, kotrež ßu ßo pschezo hižo sa tradazy lud w Ssowjetruskej starale, shonimy, ßu wschelake, woßebje ratarske krajiny we wulkim strasche, so hłód cźlowjekow snicźi. Ssuchota a sarjadowanje stej na tym wina. Wołaja na pomoz a żadaja prawo, pomhacź.

Wschelake s bliska a daloka.

— **Zyrkwinska rosprawa Michalskeje woßady s lěta 1934.** Liczby ßu sczěhowaze (w spinkach liczby s lěta 1933): narodow 169 (118), mjes nimi 28 (18) njemandźelskich, kschczenjow 155 (120), mjes nimi 23 (18) njemandźelskich, wěrowanjow 105 (79), pohrjebow 98 (117), pacźerskich dźěczi 185 (81), po czaßu konfirměrowanych 16 (10), hosczow Božeho blida 4444 (4158), a to 1787 (1664) muži, 2657 (2494) żonow, wustupjenych 8 (3), sastupjenych pak 48 (44), darow 2268 (2545) hr., ke kotrymž dyrbja ßo dary pschiliczicź, kotrež nětko w ludowym sjednoczeństwje zyrkwinszy ludźo hewak tež dawaja.

S **Njeßwaczidła** ßo nam powě, so je tam bywschi wjeßny ßłużomnik Handrij Mihank 6. februara ßwoje 90. narodniny ßwjecził. Wón ßo 6. februara 1845 w Njeßwaczidle narodźi a je ßo, pobywschi wjazy lět swonka Njeßwaczidła, 1874 tež saßo do Njeßwaczidła wrócził a tam ßo saßydlił a woženił. Wón je jim jich wjele snaty, dokelž je mnoho lět s póßelniskim wósnikom był. Bóh tón Knjes spożcź jemu żohnowany, sbożowny wjecźor żiwjenja.

S **Wóßlinka.** W naschej woßadze narodźi ßo w lěcźe 1934 54 dźěczi, a to 29 hólczlow, 22 holczkow a 3 morwonarodźene dźěczi. To je 6 narodow wjazy hacź 1933. Njemandźelskich dźěczi běsche 3. 52 dźěczi bu wukschczenych. Pacźerskich dźěczi běsche 54, lěto prjedy 45. Nimo toho buchu 18 doroczeni konfirměrowani. Czi pschińdźechu s Wyschczanskeho lěhwa dobrowólnych dźěłacźerjow. Zyrkwinskich pschipowědanjow bě 27, swěrowanych bu tu 26 porow. Loni běchu to 33. Semrěli ßu 25, s nich buchu 20 na Wóßlinczanskim pohrjebnischczu pokhowani, 4 pak w Czißowje. Jedyn tu semrěty je ßo we Drježdźanach khował, a jedyn w Drježdźanach semrěty młodźenz bu tu we Wóßlinku pokhowany. W lěcźe 1933 ßu tu 26 wumrěli. Spowědnych bě sche 1733. 50 woßobow je ßwjate wotkasanje doma wużiwało. Na běrało je ßo 265,47 hriwnow; 107,30 hr. wosta we woßadze, 158,17 wotedate. Nimo toho je ßo na dobrowólnych darach 84 hriwnow sa swonkowne mißionstwo woprowało.

S **kraja** ßłyschach se wschěch kónczin, so khripa ludźi, młodych a starych, pchescźěha. Tola njeje wona pola naß we Lużizy tak straschna kaž w druhich kónczinach Němskeje. Tola pak je nuzne a trěbne, ßo khripy hladacź. Hdyž wona ßama ßnadź straschna njeje, móże strach wo żiwjenje nastacź, hdyž ßo khripje nělajka druha khoroscź pschidźěli, kaž na psch. sahorjenje płuzow. S blakami ßu, na wßach kaž w městach schule sawrěcź dyrbjeli. Tež diphtheritis a scharlach ßo tam a ßem jewitej a stej straschnej a żadatej żiwjenje. Hižo tuteju khoroscźow dla, kotrejž pschezo hnydom njespósnajech, mamy skhorjene dźěczi ßwěru wobkedźbowacź.

Na pucź.

„Schtóż ßo Boha boji, wyschsche toho nichtón njeje; pschetoż bohabojoscź dże psche wscho. Schtóż tutu sakhowa, komu móżesch toho pschirunacź? Każ dom, kotryž, wěscże w ßwojim snutsknym swjasany twjerdże steji, njerospadnje we wichorje, tak ßo tež wutroba, kotraż je ßebi ßwojeje wězy města, niczeho njestróżi. Kschescźijan je wjeßoły w żiwjenju, wjeßoły we wumrěczu, pchecźelny pschecźiwo ßwojim pschecźelam a khrobły pschecźiwo njepschecźelam; jenicżzy kschescźijan ma prawu żelesnu krutoscź, kotraż ßamo njesbożo pchewinje. Pschetoż w njesbożu jewi ßo pruha, schto muż je a kak wěri.“

Tole pische Ernst Moritz Arndt. My pchi tutym ßłowje — runje każ ßo modlo s jeho kěrluschom: „Ja wěm, do koho wěrju“ — sacżuwamy, so jo něchtón praji a pische, kiž je wscho to wupruhował a kiž nětk twjerdże steji na wěstym założku, — mudry twarz po Jesußowym ßłowje.

Ssy ty mudry twarz?

Listowanje:

Kni. L.: Wulki dźak sa list a nastawk. Haj, tajke něschto sda ßo mi runje prawe bycź — woßebje tež nětle sa dołhe wjecźory. Wasch tamny wudźělk tu wěso hischcźe je. Nadźijomnje ßměmy bórsy czischczecź. Redaktor.

Sa Sept.: T. w B.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczinoscźi krajnozyrkwinske e nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischcź „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kożdu ßobotu a płaczi schtworczlětnje 108 pjenjezkow

Čzišło 7

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. februara 1935 Bautzen

Njedźela Septuagesima.

Mat. 9, 35—38.

Hdźež hida knježi a schczuwarjo lud naschkaraja, tam też strowy rosum wjazy njerukuje. Tak běsche w njesbožownych lětach, kiž nětko sady naß leża, mózno, so mjes dźěłaczerjemi duchowne dźěła mało abo niczo njepłaczachu abo tola mjenje czesczje mějachu. Ssobu wina na tym wschak je duchowna hordosczć měła, s kotrejž na prosteho dźěłaczerja dele hladachu a ßo jednorych dźěłow hańbowachu. Boża mudrosczć je tajku njeprawdosczć a błasnosczć krucze thłostała: dźěłaczerjo dźěło shubichu, a někotry wyßoki knjes je w czaßu inflazije ßam ßwoje wuhlo do pinzy noßyczć dyrbjał.

Nětko knježi saßo rosum; wschitko prózowanje ma ßwoju czesczć a ważnosczć, a duchowne dźěła ßu husto dosczć czežsche hacž ruczne. Dźěło ßame na ßebi je strowe. Dźěło je hibanje, a žiwjenje je kraßne było, hdyž je próza było. Najstrowische žiwjenje maja tajzy, kiž czělnje a duchownje dźěłaja, burja, duchowni; pschetoż duchowny dyrbi też pschezo won. W tymle lěcze wo jara starych generalach ßłyschimy, kiž ßu 70lětni hischcze czili a strowi na konju ßedźo wójnsku ßłužbu dokonjeli. Tajkim, kiž kaž wuczerjo a pißarjo we ßwojim powołanju jenoż nutska dźěłaja, dyrbi sport k tomu ßłužicz, so ßo też czěło na doßahaze waschnje wuhiba, a dźěłaczeŕ, kiž w jenakim dźěle steji kaž wbohi njewólnik, dyrbi s dobrymi knihemi, s wjeßełym spěwanjom a se sdobnym stowańschenjom ßebi ßwoju myßl natwaricz a wobohaczicz, duchownu ßmjercz a wostudu pschewinycz. Pschi tym a k tomu jim duchowni dźěłaczerjo ßłuża: pěßnjerjo, wuczerjo, duchowni, nowinarjo a druhy, a jim saßo ßłuża najwobdarjenischi wulzy duchojo, kotsiž s bohateho žórła hłubokeho duchowneho žiwjenja czerpaja, so móże kóždziczki wot nich mudrosczć wuknycz, bjes kotrejež žane sbožo mózne njeje.

Mjes tutymi „wulkimi mužemi“ je Jesuß najwjetschi. Ale wón je wjazy hacž jeno wulki muž abo wulki wucžeŕ. Tajki wulki muž na semi steji pschezo s wěstej hordosczu nad ßobucžlowjekami, jemu njemóża wschitzy rosumicz, ma wěstu wyßokosczć wucženosczje, kotraž sa lud njeje pschijomna.

W Jesußu je Bóh! Boża lubosczć w nim ßo sjewja s tajkej ponižnosczu, mikosczu a mozu snutskowneho žiwjenja, s tajkej ßylnej wěrnosczu a połnej ßwjatosczu, so njeje jenož wucžeŕ, ale noscheŕ a dawaŕ žiwjenja a sbóžnosczje. Wón pschekhodži wschitke města a městka, wucžesche w schulach, přědowasche wjeßelu powěsczć wo njebjeskim kralestwje a hojesche khorosczje a ßłabosczje na ludžoch. Jeho wutroba czujesche žiwje a hłuboko s ludom. Jeho nusa bě nusa człowjekow, s kotrymiž czujesche. Jemu bě žel wschěch ludźi, kotrychž widżesche sawutlenych a roshonjenych kaž wowzy bjes pastyrja.

Tak wón ßwojim wucžobnikam wo wulkich žnjach rěczesche a to sa wulku nusu wobhladowasche, so je mało dźěłaczerjow. Dźěło měschnikow a pißmawucženych jemu njeběsche woprawdźite dźěło na ludžoch, na duschach, na wutrobach. Jeho połnomóz běsche, dźěłaczerjow powołacz do Božich wulkich žnjow, jich napjelnjecz se ßwjatym žiwjenjom a jim dobroproschenje do dusche dacz, so by knjes žnjow dźěłaczerjow do ßwojich žnjow póßłał. Tajke modlenje je prawje zyrkwinske. Schtóž je na wutrobje ma, tón ßebi myßli na sbóžnosczć ludźi, na sbóžnosczć druhich, a jemu dyrbi khutne praschenje nastacz, schto mohł a dyrbjał a hacž mohł něschto dźěłacz na tutym žnjowym polu. Tole dźěło je runje tak ważne kaž ratarske dźěło, haj ważnische, dokelž ßo jedna wo njeßmjertne dusche. Žně ßu wulke! Tole ßłowo Jesußowe njehlada jenoż na wulke polo a wulke žně, dokelž je wjele luda, ale też na wulkosczć duchownych žnjow pornjo žitnym žnjam. Te ßu trěbne k czělnemu žiwjenju. Wulke žně Jesußej rěkaja žně Boże,

ſo ßo ßnopy njeßmjertnych duſchow khowaja do njebjeſkich bróžnjow.

Hdyž bě zyrkwinſke dźěło ſazpjene, běſche też burſke dźěło ſazpjene, haj też dźěczo wobſtaracź a wocźahnycź bě mnohim wohidne. Tak lud duchownje a cźělnje mrějeſche. Skaženje bě wulke. Duchowni, ratarjo, wucžerjo wěry, ſdobni pěßnjerjo běchu hidźeni. Schtož wulke je pſched Bohom, to ſańcž njemějachu.

Boże žně ßu wulke žně. Lud, kiž te ma na modleŕſkej wutrobje, ſměje też dźěłacźerjow na wulkich Božich žnjach. Bóh budź ſ naſchim ludom a ſ naſchej drohej zyrkwju!

Ssuchota.

(Skónczenje.)

Ssuchota dale powědaſche: „Pucźujo w nozy ßebi woni powědachu: „Bóh naß ſchkituje a žohnuje; my ßmy jeho póßli.“ Po cźaßu pak ja tola nad nimi dobych. Ja wußuſchich jich wutrobu, ſo bě ßuſchiſcha hacž pěſk w puſcźinje, po kotrejž pucźowachu, a napjelnich jich wutrobu ſ hordoſcźu a nahrabnoſcźu. „My ßmy Boži póßli“, ßo woni hordźachu. Nan nowonarodźeneho krala naß pſchejara njewobdari, hdyž nam zyku karawanu ſłota dari!“ Skónczńje wjedźeſche hwěſda pucźowarjow pſches rěku Jordan na hórki kraja Juda a woſta wyſche měſtaczka Bethlehema ſtejo. Tu pytachu woni podarmo ſa kralowſkimi hrodami, wěžemi a murjemi. Po jich měnjenju to ke kralowſkemu měſtej ßłuſcha, a ſpodźiwachu ßo, ſo hwěſda jich hacž pſched město wjedźeſche, hdźež wyſche maleje hródźiczki poſaſta. Hwěſdźina jaßnoſcź ßo pſches ſchkałobu do hródźiczki dobywaſche, a tu wohladachu, kak ßwětła jaßnoſcź jako króna dźěſcźowu hłójczku pyſchesche, woni tola do hródźiczki njeſaſtupichu, jemu kraleſtwo a bohatſtwa wěſchcźicź. Ně, woni ßo wobrocźichu a cźěkachu pſched tym dźěcźatkom. „Ssmy dha my k proſcherjam wucźahnyli, kiž ßu runje tak khudźi kaž my? Je naß Bóh póßłał, ſo bychmy tuto dźěcźatko hanili, hdyž jemu telko cźeſcźe wěſchcźimy? To dźěcźatko dale niczo njebudźe hacž ſo tu jónu ſtadła paßy!“

Ssuchota powědajo khwilku poſaſta, jako chzyła rjez: „Nimam ja prawje? Něſchtožkuli je njepłódniſche dyžli pěſk puſcźiny, najnjepłódniſcha pak je cźłowſka wutroba!“

Mudri pucźowarjo tak ſaßo wróczo cźehnjechu. Smolom pak pytnychu, ſo drje ßu ßo ſabłudźili, ſo njejßu na hwěſdu derje doſcź kedźbowali. Woni poſběhnychu ßwojej wocźi k njebju; hwěſda pak bě ßo ſhubiła, cźehož ßo woni jara ſtróžichu a ſrudźichu. Nětko pak ßo něſchto poda, ſchtož je po cźłowſkim měnjenju jara ſwjeßelaze, powědarka dale rěcźi. „Wěſte je, ſo, hdyž pucźowarjo hwěſdu njewohladachu, hnydom pytnychu, ſo ßu pſchecźiwo Bohu ſhrěſchili ſe ßwojej hordoſcźu. Se ſtrachom woni tſchepotachu, a ponižnoſcź ſacźahny do jich wutroby. Tſi dny a tſi nozy pytachu woni ſa tym dźěcźatkom, jo pak wjazy njenamakachu. We tſeczej nozy pſchińdźechu cźi pucźowarjo k tutej ſtudni a pijachu jeje wodu. Bóh tón Knjes pak woda jim jich hrěch, ſo jako wodu cźerpachu, wuhladachu hwěſdu, ßo w njej ſybolo, hwěſdu, kotraž bě jich ſ rańſcheho kraja pſchiwjedła. Też na njebju ßo hwěſda ſyboleſche, jaßniſcho dyžli prjedy a wjedźeſche pucźowarjow wróczo do Bethlehema. Woni padnychu pſched dźěcźatkom na kolena a dźachu: „My pſchinjeßemy Cźi duchowne ſłoto, Ty budźeſch najwjetſchi kral, kiž je něhdy na ſemi žiwy był. To dźěcźatko połoži ßwojej ruczzy na ſkhilene hłowy a jako ßo pucźowarjo ſběhnychu, pytnychu, ſo bě jich wobdarilo, bohatſcho dyžli najbohatſchi kral: Tón ſtaruſchk bě ßo ſaßo womłodźił jako młodenz, tón wußadny bě ſaßo ſtrowy a tón cźornuch bě ſaßo rjany běły cźłowjek. Wo nich pak ßo powěda, ſo woni wjeßeli domoj cźehnjechu, a kóždy bu ſ kralom we ßwojim kraju.“

Tu bě Ssuchota dopowědała.

„Ty ßy derje a mudrje powědała!“ cźi zuſbnizy khwalachu. „Ale mi je ſpodźiwno“, dźeſche tón prěni, ſo cźi tſjo mudri ſa tu ſtudźeń niczo njecźinja, kiž je jim hwěſdu ſaßo pokaſała. Ssu dha woni tule dobrotu tak zyle ſapomnili?“

„Njedyrbi tale ſtudźeń pſchezo žiwa bycź“, dźeſche tón druhi zuſbnik, „a cźłowjeka dopominacź, ſo ſbožo, kiž jemu na wyſchinje hordoſcźe cźeknje, ßo da we hłubinje ponižnoſcźe ſaßo namakacź?“

„Ssu ßnadź ſemrěcźi hroſniſchi dyžli cźi žiwi?“ dźeſche tſecźi zuſbnik. „Semrěje dźakowanoſcź pola tych, kiž ßu w paradiſu?“

Tu Ssuchota ſ kſchikom poſtany. Wona bě zuſbnikow ſeſnała. Kaž wobłudnjena cźerjeſche wona ſ hórki do puſcźiny wróczo, ſo njetrjebała pſchihladowacź, kak ßłużobnizy tych tſjoch mudrych wodu do mrějazeje ſtudnje lijachu, wodu, kiž běchu wjelbłudy we wodowych měchach ſ paradiſa pſchinjeßłe.

Kak to?

S wjeßnych woßadow Łužizy je ſwjetſcha ßłyſchecź ſkórźba — mjenje ſ erta duchownych hacž ſ erta woßadnych —, ſo njejßu Boże ßłużby tak wopytane, kaž by to bycź mohło a bycź dyrbjało nětko w nowym cźaßu naſcheho kraja. Bjesbóžne hibanje a materialismuß a marxismuß, to wſcho je pſchewinjene. Tak ſnajmjeńſcha rěka. Čžehodla potom njeje naſch lud w Božich domach, w Božich ßłużbach, pſchi Božim blidźe, tak kaž by to nětko dyrbjało bycź? A niz jenož tuto praſchenje! Ně, też to: Cžehodla njejßu to nětko w kſcheſcźijanſkich domach domjaze nutrnoſcźe a modlitwy a blidowe pacźerje, hdyž nětko tu wjazy njeje — kaž ßo praji — materialismuß, kotryž hladajo na dźěło a nuſnotu a hrabajo ſa pjenjeſami, njemějeſche khwile ſa to, abo tajkeho nochzyſche, — hdyž tu wjazy njeje bjesbóžna myßl, kotraž Boha prějeſche a nabožinu a wěru hidźeſche, — a hdyž tu njeje wjazy marxismuß, kotryž pſchecźiwo zyrkwi ſtejeſche a ſchcźuwaſche a kemſchikhód a modlitwu hacźeſche. Cžehodla? Cžehodla niz tu w naſchej Łužizy, kotraž ma ſwonka Łužizy woßebitu khwalbu, ſo je tu pobožnoſcź doma?

Kak to, ſo nětko ßamo ßłyſchiſch, ſo ſwonka Łužizy tu a tam naprawjeja Boże ßłużby ſa wſchědny dźeń, haj ßamo ſa wſchě wſchědne dny tydźenja? Tak ßu na pſch. w měſchczańſkej zyrkwi města Eßlingen wot septembra ßem kóždy wſchědny dźeń wjecźorne Boże ßłużby. A to niz jenož nětkle w ſymje. Ně, wone tam budźa pſches zyłe lěto. A nimo toho maja tam ßrjedu rano krótku nutrnoſcź.

Kak to? a kak to? — Nam ßo ſda, ſo je runje tuta zyła należnoſcź tak prawje něſchto ſa dołhe wjecźory, ſo bychmy ßebi to rosmyßlowali a rospominali. Ale ſ tym niz kónz a wſcho! So bychmy pucźe pytali, wotpomhacź tutomu njedoſtatkej! Abo njeje to žadyn? Njeńdźe kſcheſcźijan kemſchi? Njekhodźi kſcheſcźijan ßwěru kemſchi? So woßadni ßwjecźa ßwěru Boże ßłużby a ßwjate wotkaſanje w Božim domje, ſa to ſtacź a ßo ſtaracź a ßo prózowacź, to njeje nadawk a pſchiſłuſchnoſcź jenož duchownych — a też niz nadawk a pſchiſłuſchnoſcź jenož zyrkwinych pſchedſtejicźerjow a woßadnych ſaſtupjerjow, ně, je runje tak nadawk a pſchiſłuſchnoſcź kóždeho woßadneho a kóždeje woßadneje. A ſchto je najlěpſche dopjelnjenje tutoho nadawka a tuteje pſchiſłuſchnoſcźe? So ßam

ßwěru kemschi khodźisch, so ßy ßam ßwěrny nutrny hóscź pschi Božim blidźe a so — a to njesapomń! — a so doma a we wschědnym žiwjenju wo tym ßwědczisch se ßłowom kaž se skutkom. Na tajkeho ßwědka ßłowo a pschikład potom też kedźbuja a też po nim czinja. Ani ßłowo pominanja ani ßłowo wusnacza njeßmě pobrachowacź a wuwostacź — a też njewuwostanje tam, hdźež kscheszźijenjo wěrnje a sprawnje měnja se ßobuczłowjekami a s tym, schtož jich je: s woßadu s zyrkwju.

Kak to? Haj praschejmy ßo: Kak to, so je druhdźe wschědny dźeń kemschenje a so druhdźe saßo njedźelski dźeń niz telko kemscherjow kaž mohło — dyrbjało byczź? Kak to? — Je ßnadź tak, so mjes nami pschezo hischcźe tczi materialismuß, tuta na semske a sachodne složena myßl, a so je wona ßylnischa w naß hacź ta na Boha složena myßl? — Je tak, so ßmy my tu we Łužizy bóle sajědojcźeni s bjesbóžnoscźu, hacź to pytnychmy, a so ßo tutón jěd nětko wuskutkuje, — wuskutkuje woßebje s tej jenej tak ßmjercź straschnej khoroscźu: s liwkoscźu? — Je tak, so ßo marxismuß na polu wěry a naboźiny dale a bóle rosschěri hacź na polu politiki a hospodarstwa a so ßo mjes nami nětko hischcźe dale s tym žiwi, so ßo žiwi s „kscheszźijanskim smyßlenjom“ a tak tutomu bjerje móz?

Pchepytujmy to ras ßwěru a s wěru! Na ßebi a w ßebi najprjedy! A potom czińmy ßwěru a s wěru wscho, so by tu pola naß wscho rysy kscheszźijanske było.

Sa 50 lět ßo saßo namakałoj.

Je pyschna ßerbska wjeska. Na wyschinje ležo hlada jeje zyrkwiczka dele do Łužizy. Zusbnik, kiž ju wopyta, ju tak ruczje njesapomni; komuž pak bě wona něhdy domisna, ženje. Runjež je wjeska mała, je tola na ßwěcźe daloko snata, a ßwětna historija wo njej pische. Wjesk mjenuje ßo Bukezy.

Schtó jón njeby snał: „Nadpad pola Bukez“! Sswědki sańdźenoscźe hischcźe dźenßa wo nim rěcźa. 175 lět je ßo minyło. Bukezy wuhotowachu ßwjedźeń dopomnjecźa na tutón srudny podawk a czesczachu s nim padnjenych rjekow, kiž tam ßwoje žiwjenje dachu sa bratrow.

Dopołdnja bě ßwjedźeńska Boża ßłužba, popołdnju pak hibasche ßo historiski czah psches wjeß. Serbowki w pyschnej ßerbskej narodnej drascźe pomhachu jón porjeńschecź. Też Drježdźanszy Serbja towarstwa „Czornobóh“ tam běchu. Boże ßłónczko ßměwasche ßo s njebjeß hacź do wieczora; skónczńje pak ßebi tola myßlesche: „Ssym dołho doscź ßwěczisło!“ a poda ßo do łóžka a saczeże kraßny, słoty sawěschk. Tak běchu hoscźo nucźeni, ßo na dompucź podacź.

Też Drježdźanki hižo w Pomorzach na dwórnischczu stejo czakachu na czah, kiž by jich saßo do jich měschczańskeje domisny wotwjesł. Rosmołwjachu ßo wo tym, schto tu na jenym dnju pschežiwichu; też dobry kosej a tykanz bě jim ßłodźał. W pěknym ßerbskim domje běchu jón tam dostali, a młoda ßerbska hospoßa jón na žadyn pad nochzysche sapłacźeny měcź. Ssměwk ßo Serbowkam na wobliczu koboleschе, hdyž pomyßlichu, schto budźe prajicź, hdyž spody tykanzoweho talerja to namaka, schtož běchu jej woni spody njeho położili.

Starschi ßerbski knjes, kiž też na czah czakasche, ßo k nim pschida. „Wy drje scźe s Drježdźan?“ ßo wón jeneje se Serbowkow woprascha.

„Haj, to ßmy“, wona wotmołwi. „My běchmy w Bukezach na ßwjedźenju.“

„Też ja tam pobych!“ knjes snapschecźiwi. „Pschi Božej ßłužbje Waß hižo wohladach. Ja też jara rad Boże ßłowo ßłyschu, woßebje s erta ßerbskeho duchowneho, a pschezo proschu: Božo, sdźerź nam nasche Serbstwo. Ssym też wo Waschich Drježdźanskich ßerbskich Božich ßłužbach czitał a ßebi wotmyßlik, ras Waschu ßerbsku Božu ßłužbu wopytacź.“

„Pschińdźcźe wěscźe!“ Serbowka proschesche. „Wy naß tam wschitkich namakacźe, a proschu, hdźe bydlicźe?“

„W Budyschinje“, knjes wotmołwi.

W tym wokomiku czah pschijědźe a rosmołwu rostorže. Kóždy khwatasche do wosa, so by městno namakał, ßo poßydnycź. To pak bě ßerbsku czrjódźiczku rospjerschiło. Nascha Serbowka ßedźesche ßama mjes Němzami w kuźiku. Jeje myßliczka saběrasche ßo s tym, schtož bě dźenßa nashonika, woßebje pak, schtó abo schto mohł tutón knjes byczź, s kotrymž je ßo rosmołwjała. Jednory dźěłacźeź? Ně, tak wón njerěczesche, a jeho drasta bě jej něschto druhe powědała. Ssnadź wuczeź na wotpoczinku? Ně, tomu bě wón psche ponižny. Skónczńje pak jeje myßliczka rjekny: Zusy czi je, to je wěste, ale hewak je nětak njewschědny człowjek, runy sroscźeny; jeho nosy słóschtnje stupaschtej, liczka běchu czeźwjene, wóczzy ßo błyschczeschtej kaž dźěscźowej, hdyž na Božodźěscźowy chtom hladatej, ale fałdki we wobliczu pscheradźichu, so je hižo w starschich lětach. „Božo, sdźerź nam nasche Serbstwo!“ wón proßy, a w Bukezach běch s erta jeneho knjesa ßłyschała: „Wy Serbstwo njesdźerźicźe! Romjenjo a Grichojo běchu wulki lud, a schto je s nich wostało? Serbstwo mrěje, a „žadyn honacź njebudźe sa nimi spěwacź!“

To bě Serbowku roshoriło, a wona je jemu wotmołwiła: „Spěwacź budu sa ßerbskej hosposu, dokelž němszy njerosumja, to pak ma hischcźe dołho czaßa!“

Czah w Budyschinje sasta. To ju s jeje ßonjenja wubudźi. Wona rucźe sa towarschkami pytasche. Toho knjesa pak, s kotrymž bě ßo zyły pucź saběrała, wjazy njewohlada, a myßlesche, so jeho něhdźe na ßerbskim ßwjedźenju abo ßnano na ßerbskich kemschak saßo setka.

Lěto dźěsche ke kónzej. W pschichodnym lěcźe bě w Budeschezach ßwjedźeń. Tam wona jeho podarmo pytasche. Runje tak w Radworju na slěcźe. We winowzu hotowasche ßo Budyschin na wulki ßerbski konzert, kotryž też někotsi Drježdźanszy Serbja, mjes nimi też nascha snata Serbowka, wopytachu. W žurli wona sa pschecźelemi pytasche. Sboka pak ju nadobo ruka witasche, a ßo wobrocźiwschi, hladasche wona do woblicza toho sa nju njewschědneho knjesa. To ßebi njebě nadźała. Wón pocza saßo wo Drježdźanskej Božej ßłužbje rěczecź. S tym ßo rosmołwa dale plecźesche, kotruž bě lěto prjedy w Pomorzach czah pschetorhnył, a wona skónczi ßo je ßłowami: „Zyle wěscźe ja pschińdu. Wasche bydlenje nětko mam, a tak s Wami ke michi póńdu. To daj Bóh.“

(Pokracźowanje.)

Zyrkej a stat.

„Pomhaj Bóh“. Mějachmy poßedźenje, w kotrymž ßo rosprawjesche wo tutym naschim njedźelniku a wo tym, kak je s nim było w poßlednim czaßu, sa kotryž ma nětko „Hłowna ßerbska prědarska konferenza“ nakład ßama. S tutoho wuradźowanja mamy mjes druhim rosnjesecź wschěm czesczenym czitarkam a czitarjam w Sakskej a Pruskej a runje tak wschěm woßadam a wschěm ßerbskim domam tu naležnu próstwu, ßo wo rosschěrjenje łopjeńka ßwěru staracź a też tak sprawnje ßobu ßłužicź, kaž kscheszźijanskej zyrkwi a wěrje, tak zyłemu ludej. Tuž chzyli wschitzy tutu próstwu pschijecź a ßo sa to staracź, so by ßo po njej stało Bohu k czesczi a Serbam k wužitku!

Konfirmazija ßo ſaßo bliži a pſches woßady dźe praſche-nje, hacź ju Bołmonczku ßwjeczimy, hdyž ßu jutry poſdźe. Dowolene je, ju na Laetare położicź, tola kóžda woßada bu-dźe ßo wěſcźe prózowacź, dotalnu njedźelu, Bołmonczku, ſa tutu woßebitu ßwjatoczńoſcź wužicź. By rjenje było, by-li to wſchudźom móžno było.

Sa paczeŕſke dźěczi kupuja nětkle kmótſja a kmótry a pſcheczeljo a pſchiwuſni dary. Sa paczeŕſke dźěczi ßerbſkeju ſtarſcheju ßu prěni a najrjeńſchi dar nowe ßerbſke ſpěwarſke. To drje ßo tola hakle prajicź njetrjeba. Wo druhich rjannych a pſchihódnych darach ſa dźěczi tu njechamy dale niczo pra-jicź; je jich doſcź. Tola na rjane mjeńſche dary abo pſchidawki k daram chzemy tu pokaſacź: to ßu mjeńſche a wjetſche dobre ßerbſke knihi a knižki. Woßebje pſchihódne ßu tu knižki: „Wotroczk“. — So wſchitko tajke w Serbſkej knihaŕni do-ſtanjecźe, njetrjeba drje ßo hakle prajicź. A też woßadny du-chowny budźe ſwólniwy, ßo wo tajki dar poſtaracź. — S tu-tymi pokaſkami nochzemy wěſo Bibliju naſad ſtajicź. Biblija woſtanje nam žórło wſcheje wěrneje mudroſcźe, wſcheje wo-prawdźiteje ßylnoſcźe a měra ſa zyłe žiwjenje. Hdyž dźěczo ſ domu dźe, dajcźe jemu Bibliju ßobu abo tola ſ najmjeńſcha Nowy ſakoń! Ale to njeje hiſchcźe doſcź a wſcho! Dajcźe jemu ßobu to, ſo nětko też ßwěru tute knihi trjeba a wužiwa. A ſchto to je? To, ſo dźěczo tajke ſ domu dźe, ſo dozyła hinak njecha a nochze, hicź Bibliju wſacź a w njej cźitacź a pytacź — a runje tak ſpěwarſke! — a to tohodla, dokelž je doma ſe ſtarſchimaj to ßwěru cźiniło a nětko ßo toho woſtajicź ani njecha ani njemóže.

Hinbanje „Deutſche Glaubensbewegung“, kiž chze, kaž ßmy tu pißali, němſki lud wot Khryſtußa precź k wěrje bjes Khry-ſtußa dowjeſcź, nochze wěſo ſ kſcheſcźijanſkej zyrkwju niczo cźi-nicź měcź. Wot ßwojich młodych pſchiwißowarjow njeżada pak wono ßebi, ſo ſ zyrkwje wuſtupja; wono woczakuje — tak ßo piſche —, ſo wſchitzy, kotrymž ſtarſchiſki dom wuſtup ſ zyrkwje njepocźežuje, też tutu poßlednju krocźel cźinja a ſ zyrkwje wuſtupja. —

Radio. Hamburgſki ſcźelak je ßo ſapowědźił, Boże ßłużby ßłacź. Potajkim wón nochze njedźelu rano wſchěm tym poßłu-charjam, kotſiž ſtaroby dla abo khoroſcźe dla njemóžeja w Bo-žim domje Božu ßłużbu ßobußwjecźicź, tutu ßłużbu wopoka-ſacź — a to w ſtacźe, kotryž wěruwuſnacźe ſchkita a kotryž chze zyłemu ludej ßłużicź.

Mißijonſtwo we wulkej nuſy. Němſke mißijonſtwo nje-cźerpi ſ tym nuſu, ſo dźěło bywa wjetſche a wjetſche, niz pak dary luboſcźe, ně, tukhwilu też ſ tym, ſo nima doſcź deviſow w Němſkej, ßwojich dźěłacźerjow wonka ſaſtaracź. Jendźelſki arzybiſkop je, na to pokaſujo, prajił: „Wy ſroſumicźe, kak wulki je ſtrach ſa zyłe kſcheſcźijanſtwo wſchudźom na ſemi, hdyž wulke kſcheſcźijanſke woßady rospaduja!“ Tuž je naſcha wěz, niz wuſtacź w modlenju a darowanju ſa Knjeſowe mi-ßijonſtwo.

Sa Pruſku bu ſakaſana ſekta Weißenbergowa abo kaž ßo ſ wulkim mjenom ßama pomjenowa: „Evangeliſche Johanni-ſche Kirche“. Wo njej je ßo doſcź njelubeho pißało ſ Pruſkeje. W Sakſkej njeje tak wuſtupowała. Wona je ſe ßwojimi ma-giſkimi, ſpiritiſtiſkimi cźinkami na nabožnym a politiſkim polu ſchkody doſcź nacźiniła. — Kaž wona ßama wudawa, ma 100 000 pſchiwißowarjow. S njej ßobu ßu też ſakaſane jeje poddźěle a wojeŕſke towaŕſtwa „Ewiges Leben“.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan.** Sańdźenu njedźelu ßo naſch luby krajan Guſta Smij ßwjatej ſemi pſchepoda. Popołdnju w 2 hodź. ſhromadźichu ßo pſchiwuſni a pſcheczeljo na Janſkim pohrjeb-niſchcźu, ſo bychu ßo ſ nim roszohnowali. Żarowanſku rěcź a wužohnowanje cźěła wukonjeſche knjes farař Kramer ſ Kſchižneje zyrkwje, w kotrejž njebocźiczki cźaß žiwjenja, dok-hož bě jemu ſmóžnjene, ßerbſke kemſche wopytowaſche. Hnuja-za bě rěcź knjeſa hudźbneho miſchtra Krawza, kiž ßwojemu něhduſchemu ſchulerjej a dobremu pſcheczelej poßlednje do-pomnjeńſke ßłowa wěnowaſche a jako ſaſtupjeŕ towaŕſtwa „Hromadnika“ wěnz ſe ßerbſkej ßeklu na jeho row położi ja-ko ſwonkowne ſnamjo dźakownoſcźe. Też pſchedßyda towaŕ-ſtwa „Cźornoboha“ ryßowaſche ſemrěteho jako pſchikładneho dobreho Serba a pſcheßwědczeneho evangelſkeho kſcheſcźija-na. Serbſki Wótcźenaſch a ßerbſka khorhoj, ſ kotrejž je prje-dy njeboh krajan Smij wjele lět jako khorhojnik ſwjaſany był, běſchtaj poßledni poſtrow domiſny. Spi derje, luby bratſje!

F. Th. H.

Na pucź.

Deń 18. februara je dźeń Lutheroweje ßmjercźe. 18. fe-beruara 1546 wón w Eislebenje cźiſche wumrě we ßwojej wěrje do Jeſußa Khryſtußa, ſa kotruž bě wojował na ſałožku evangelija. Luther — a ſchto je był — ſchto je dokonjak, haj, to je ſawěſcźe něſchto na pucź! Tuž wſmi to ßobu na pucź, a niz mjenje to, ſo ty ßo evangelſko-lutherſki mjenujeſch — abo tola kſcheſcźijan! Wſmi to też ßobu do „dołhich wjecźo-row“, kotrež nam nětkole woßebje ſkładnoſcź a khwile dawa-ja, rospominacź a ßo pſchihotowacź niz jenož na dźěło rukow, kotrež na naß cźaka w naléczu a pſchichodźe, ale też na wſcho wojowanje tutoho žiwjenja — a też na to poßlednje wojo-wanje, kotrež Luther 18. februara 1546 tam w Eislebenje do-bycźeŕſzy dowojowa. So bychmy my ſtajnje dobycźerjo byli! My budźemy dobycźerjo, hdyž ſ tym wojujemy, ſ kotrymž Luther wojowaſche, wo kotrymž Luther wyſkajo wuſnawaſche:

Muž prawy ſa naß wojuje,
Bóh jeho k bitwje wabi!
Hdyž ſchtó joh' póſnacź chze:
Wón Jeſuß Khryſtuß je,
Knjes mózny na wójſkach,
Haj, Bóh na njebjeßach,
Tón dyrbi wěſcźe dobycź.

Tuž pak dźi ßwój pucź ſ modlitwu! Budź modleŕ kaž Luther! Luther praji runje wo modlitwje:

„ . . . Pſchetož też ßwj. Pawoł praji Eph. 3, 20: Hdyž je naſche proſchenje ſpodobne, myßli Bóh wjazy a wyſchſcheho cźinicź, dyžli my móhli ſapſchijecź a ßebi pſchecź. Tohodla wón tak cźini, ſo ßo nam ſda, ſo chze wón jo tak prawje ſlě cźinicź, ſo bychmy my wuknyli, kaž japoſchtoł praji Rom. 8, 26: So my ſawěſcźe njewěmy, kak dyrbimy proßycź, ale wón jako tón ßwěrny Wótz wě a widźi derje, kak dyrbimy proßycź, a cźini, kaž wón to wě, a niz **kaž my proßymy . . .** “

Liſtowanje. Kni. L.: Wutrobny dźak a wjele dobreho. Redaktor. — Sa Sexag. poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Eſtomihi: K. w Hr.

Samoltwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čzišło 8

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 24. februara 1935 Bautzen

Njedźela Sexagesima.

Luk. 8, 4—15.

Husto móżemy praschenje słyschecź: „Hdyž so Boże słowo hižom tak dołho prěduje, czohodla wjazy płodow wot teho njenamakamy?“ Pschi tajkim praschenju lohzy wotmolwjenje namakamy, hdyž jenoż na druhich hladamy. Ale prawe wotmolwjenje sa to namakasch hakle pschi praschenju: „Czohodla so njenamaka wjazy płodow pola mnje?“

Na tole Jesuß wotmolwi. Wěso ź tym pschecźiwjenje swěta namaka. Mjes tym so so swětej dźije, so wschitko jenoż na prawym žiwjenju leži, žada sebi Khrystuß, so dyrbi człowjek prjedy Boże słowo słyschecź, hacź móże prawje žiwy bycź, płody sa Boha pschinjesecź.

Ssymjo je Boże słowo. A nasche žiwjenje je jenoż potom płód sa Boha, hdyž rosćże ź Bożeho słowa. Husto su spytali, Boże słužby měcź, w kotrychž Boże słowo nasad stupi a hudźba nabožne myßle budźi. Ale Boże słowo je słowna wěz. Nutrnosćź njeje niczo druhe hacź wotmolwjenje na tuto słowo, je sadychnjenje dusche ź Bożeho słowa. Ssymjo, praji Jesuß, je słowo Boże.

A to tehodla, dokelž je Bóh w słowje, w Khrystußu k nam pschischoł a wschědnje k nam pschikhadźa, a so so tam, hdźež jeho słowo do dusche pada, człowjek zyle pscheměni: człowjek, kiž ma nětk towarstwo ź Bohom, niz jenoż w někotrych nabožnych wokomikach, kotrež pschińdu a sańdu, ale we swojim złym žiwjenju. S pschinarodźenja smy pokhileni, nabožinu ź nabožnymi myßlemi saměnicź. Wschitka nabožina na stronje człowjeka někak se sprózowanjom sapocznje, so k Bohu pschedobycź. Ale tak dyrbimy sami shonicź, so to njesamóżemy; tak potom człowjek sbóżne evangelijon srosumi, so je Bóh w swojim słowje k nam pschischoł a pschikhadźa a so w nim k towarstwu ź nami poskicźa. Ssymjo je Boże słowo.

Pschetoż schto je to słowo? W swjatym pißmje je Jesuß sam to słowo. W nim a psches njeho je Bóh k człowjekam rěcźak, a rěcźi hischcźe dźensa k nam. A tam, hdźež Bóh k nam rěcźi, sastupi zyle nowy swět do nascheho žiwjenja.

Tutón nowy swět njesteji pódla tuteho swěta a njeje pschecźiwo njemu. Wjele bóle dyrbimy ź tamneho njewidomneho swěta samóz cźerpacź, so bychmy tu na semi prawje žiwi byli, prawje dźěłali a wumrěli. Wěso zyle hinaschi swět wostanje tón, kotryž chze Boże słowo do nascheho žiwjenja saměstnicź: niz wjazy swět sachodnosćże, ale wěcźnosćże; niz wjazy swět sdacźa, ale prawdosćże. W swojim słowje žiwy Bóh do mojeho žiwjenja stupi, so bych nětk w cźasu žiwjenja wěcźnosćże žiwy był. Boże słowo naß na semi nascheho Boha wěstych cźini.

To wschak je jenoż tam móżno, hdźež so tuto słowo do człowječeje wutroby dobywa. Tehodla dyrbimy jo prawje słyschecź.

Jesuß wo tych njerěcźi, kiž nochzedźa jo słyschecź. Ale runje mjes nimi, kiž jo słyscha, wón tajkich snaje, kiž to prawje njecźinja. W pschirunanjach wo tych rěcźi, kiž su Boże słowo bórsy sabo sapomnili. Drusy w hodźinje spytowanja wustanu, korjenjow w Božim słowje nimaja a, hdyž na wichor hladaja, so wustróża. Pola druhich cźernje staroscźow, bohatstwa a lóschtow Boże słowo saduscha. Jesuß nam pokaże: pola tsjoch schtwórcźinow wschěch poßłucharjow, žane płody! Tam symjo Bożeho słowa so podarmo rosßywa. Ale to njeje synerja wina, też niz symjenja wina — ale role wina to je, człowječeje wutroby wina. Ssyjeć bjes pschestacźa swoje symjo rosßywa, hacźrunje wě, symjo budźe podteptane pschi pucźu wot tych, kiž wěry nimaja; symjo budźe wuskhnycź na skale pola tych, kiž nadźije nimaju; symjo budźe so sadußycź pola tych, kiž luboscźe k Bohu nimaja. Ale

wón wě też wo tych, kiž ßłowo ßkyſcha a ſakhowaju a płody pſchinjeßu w ſcźerpliwoſcźi.

W ſcźerpliwoſcźi! Kak mało tuto ßłowo lubujemy! Ale kak je to pola ſornjatka? Wono ßo ßyje, ſeńdźe, roſcźe, ſrawi, płody pſchinjeße. Niczo ſ teho wſcheho njeßmě pobrachowacź! Też w roswicźu ſnutskomneho žiwjenja njemóžemy wot ßwojeje ſtrony ßem niczo ſ teho wuwoſtajicź! Dyrbimy ſcźerpliwi bycź! Pſchetož kak wſchelako Bóh też cźlowjekow w jich duchownym žiwjenju wjedźe, też tu ma wſchitko ßwój cźaß. Na naß leži, ſo dawamy Božemu ßłowu woprawdźe k nam rěcźecź. Njeje doſcź, ſo wo Božim ßłowje rěcźimy. Ně, wono dyrbi k nam rěcźecź, žiwy Bóh, kiž ſteji ſa tutym ßłowom, dyrbi ßam ſ nim k nam rěcźecź. A Bóh dari nam ſe ßwojeho ßłowa twjerdu, wěſtu, wjeßołu wutrobu! Tehodla chcemy wſchědnje Boha proßycź, ſo by wón naß dobru rolu ſcźinił, ſo bychmy, hdyž też ſe ßylſami, dha wſchak w ſcźerpliwoſcźi roßßywali, ale jónu ſ wjeßełoſcźu žnjeli bjes pſchestacźa. Hamjeń.

Wěra do Jeſußa.

Hłóß: Wojuj prawje, hdyž ta hnada.

Sbóžnoſcź duſchow je we jenym
Wumožniku, Sbóžniku!
Tajka móz a kraßnoſcź w žanym
Kaž w Knjeſu Jeſußu!

Jeſuß Khryſtuß naſche ſboże
Je w cźaßu, wěcźnoſcźi!
Pſches njeho ßmy dźěcźi Boże,
We nim mamy žiwjenje!

Sswjate mjeno Jeſußowe,
Pſche wſchě mjena cźeſcźene,
Duſche khore cźini ſtrowe,
W Jeho Duchu ßwjecźene.

Sswjecźicź dajmy ßo wot Ducha
Božeho we cźaßnoſcźi!
Jenož ſ njeho cźěło, duſcha
Sbóžna wſcha je we wěcźnoſcźi!

Pójcźe, ſprózni, wobcźeženi
Wſchitzy, Jeſuß wokſchewja.
Bědni, khori — wuſtrowjeni
Ssu pſches prawoh' lěkarja.

Lěkarja dźe nětko mamy
Praweho a ßwěrneho.
Rany hojicź Jemu dajmy!
Wuſtrow khorych, lěkarjo!

Wěcźnje ſbóžna duſcha moja
Je we Knjeſu Jeſußu!
Jeſu, ßylna ruka Twoja
Wjedź mje k Wótzej mojemu.

Božo, Wótze dźak budź Tebi!
Ty ßy dał nam Sbóžnika!
Wěrjazych Joh' prawdoſcź debi,
Wumóžnika duſcha ma!

J. W.

Sa 50 lět ßo ſaßo namakałoj.

(Skónczenje.)

Pjatk pſched druhim adventom doſta Sserbowka dopißnizu ſ Budyſchina: „Ja do prěnjeje hodźiny tu wotjědu a ßym ßnano da-li Bóh wokoło druheje hodźiny pola Waß. Waſch M. W....." Mjeno bě wupißane Tak bych nětk jeho mjeno wědźała, Sserbowka myßleſche, dalſcheho drje njedźelu ſhonju.

Njedźelu ſ dypkom w 2 hodź. ßo ſaſwoni w jeje bydlenju. Schtó ſa durjemi ſteji, wona hižom wědźeſche a njedołho ßedźeſchtaj pſchi khoſeju ſa blidom. „Tykanz ſ Budyſchina ßym ja ſa Waß ßobu pſchinjeßł", knjes nuſowaſche; wón ßam pak jědźeſche Drježdźanſki khlěb a powjedaſche ſe ßwojeho žiwjenja: „Mějach ßerbſkeju ſtarſcheju; nan je ſahe wumrěł; ſchulu wopuſchcźiwſchi, dźěch do ßłužby k buram". Wón ſkrótka powjedaſche, dokelž bě cźaß jeno krótki. Sserbowka pak někak pſchekhwapjena poßłuchaſche: „Ssym drje ßo tola w nim mylika! To njeby dale niczo njewſchědne było!" ßebi pomyßli.

Knjes powjeda dale: „Poſdźiſcho běch potom ſ pohonczom w Hodźiju. Scźe ßnadź wo naſchim wótcźinzu Jmiſchu ßłyſchała? Teho ßym woſył, ßym tam wowß ßył, ßykł a ſaßo ßam woteběrał; ßyno ßym ßam ßykł a ßam dźěłał. Potom ßym ſaßo konje ſapſchahnył a wulkich knjeſow woſył. Ja běch poßledni pohoncź a ßłužomnik naſcheho wulkeho Jmiſcha."

Kaž ſ dala Sserbowzy tute ßłowa we wuſchomaj klinczachu. Sdaſche ßo jej, ſo kuſk ſańdźenoſcźe pſchi njej ſa blidom ßedźi. „S teho cźaßa je na Waß něſchto wißajo woſtało, ſchtož žana woda njewotmyje!" rjekny wona. Tola, cźaß je nimo, mamoj hicź, ſo Wy kraßne ſwony kſchižneje zyrkwje ßłyſchicźe!"

S Łužizy bě cźeſcźeny a lubowany knjes wyſchſchi farar Sarjeńk pſchikhwatał a naß powucźi, ſo mamy ßo pſchihotowacź a wotewricź wutrobu temu dźěcźatku. Po kemſchach ſeńdźechu ßo kemſcherjo w ſnatym hoſcźenzu k małej ſabawje a bjeßadźe. Sserbowka ſ knjeſom W. tam też ſa jenym ſ blidow ßedźeſche. Pſchi druhim blidźe też ſtarſchi knjes ſ mandźelſkej ßłowam naſcheho wyſchſcheho fararja poßłuchaſche. Sserbowka pytny, kak knjes W. pſchezo ſaßo na tuteho knjeſa ſhladuje, ſkónczńje ſtanje a ßo ſcźicha wopraſcha: „Wodajcźe, knježe, njejſcźe Wy tón a tón knjes?"

„Haj, tón ßym", bě wotmolwa, „a to je moja mandźelſka!"

„Ja pak ßym M. W. Ssmój tola hromadźe ßłužiłoj pola bura; to bě w lěcźe 1883."

Nětk ßo wobaj ſeſnaſchtaj, a to bě wjeßele! — Wſcho pak ma ßwój kónz, a tak mějeſchtaj ßo tutaj ſtaraj a nětk ſaßo nowaj pſchecźelej też ſaßo dźělicź. Ale to ßo ſta ſ pſchilubjenjom, ſo ßo pſchi pſchichodnej ßerbſkej Božej ßłužbje tuto wjeßele a pſchecźelſtwo dale plecźe.

Sserbowka wjedźeſche ßwojeho ßerbſkeho hoſcźa k cźahej na dwórniſchczo. Pſchedawańnje běchu wobßwětlene; w nich běchu widźecź hodowne žłobiki, wowzki a wſchelake druhe kraßne wězy. Pſchezo ſaßo jej knjes W. wobkrucźeſche, ſo je ßo jemu tu žadnje rjenje lubiło. Sserbowka pak ſ poßměwkom wotmolwi: „Sa mnje pak bě to najrjeńſche Waſche dźěcźaze ſtróženje, hdyž pſchi ßwojim pſchikhadźe myßleſchcźe, ſo ſcźe ßnadź ſmylił a ſo zuſa žónſka pſched Wami ſteji. Byſchcźe najradſcho ſaßo cźeknył! Haj, luby knježe, draſta ludźi cźini!"

To bě to poßlednje. Potom cźah ſ nim cźěkaſche. Lubi cźitarjo! Njeje to rjenje? Njedołho, a ſaßo je w Drježdźanach ßerbſka Boža ßłužba! Njeſapomńcźe na ßwojich pſchi-

wusnych a pschecźelow! Sdźělcźe jim ßobu, schtoż tu cźitaschcźe, a namołwcźe jich, so bychu ßerbsku Bożu ßłużbu wopytali. Namołwcźe woßebje ßwoju młodźinu. Towarstwo „Cźornobóh“ ma skupinu młodźiny. Póscźelcźe ßwojich młodych tam. Tam ßu woni domach a derje skhowani; maju tam tež sabawu a wjeßele a móża tak pomhacź twaricź nowe Sserbstwo. To daj Bóh! L.

Pjate scźenje.

Něchtóžkuli je drje w poßlednim cźaßu něschto cźitał wo „fünftes Evangelium“ abo kaž napißma rěkachu. Pschi tym je tajke a hinajsche myßliczki namakał, kotrež ßu wězywustojni a wězynjewustojni wuprajili abo pißali. Tuž ßnadź je po dobrym, so tež my tu něschto napißamy wo tutej wězy:

Londonski Britiski musej je loni wot někajkeho wikowarja kupił walczk starych Grichiskich pißmow; — papyri je mjenuja. Papyri ßu popißane łopjena, kotrež ßebi w starych cźaßach — woßebje w Egiptowskej — hotowachu s rostliny papyrus. Tuta roscźesche tehdy kaž w žumpawach Afriki tak tež Palestinje, Syriskej a woßebje Egiptowskeje. A wo Egiptowskich wěmy, so ßu wulzy wustojni a wucźeni byli. Egiptowszy wuźiwachu tutu rostlinu, kotraž bu ßamo 3 metry wyßoka, jako zyrobu a hotowjachu s njeje to, na cźoż pißachu; tole mjenowachu „papyri“. A po tym mjenujemy my nětk to, na cźoż pißamy, „papjeru“, hacź runje je w macźišnje a wuhotowanju wobeju wulki rosdźěl. Sa pißanje wužichu Egiptowszy hornje dźěle kijeschkow. Tute rosrěsachu na schlipki, a kładźechu tute jenu pschi druhej po dołhoscźi a na tute saßo jenu pschi druhej prěki; wobeju kładbu stłóczichu hromadźe a ßuschachu. Schtoż s teho nasta, bě jim „papjera“. Na nju pißachu s pjerom a s cźornikom kaž naschi stari s pjerom a s cźornikom pißachu.

Pschispomnicź chcemy, so tamnu rostlinu tež hewak hischcźe wschelako wužiwachu: korjenje a delnje dźěle kijeschkow jědźichu; kijeschkow plecźechu wschelakore pletwy, schtryki, sandale atd. Scźěhwk toho, so bě rostlina sa tak wschelakoru potrjebu wužicź, bě drje, so ßo rostlina w Egiptowskej zyle schubi.

Tute „papyri“ běchu pak dobra „papjera“, lěpscha hacź ta, kotruž my tak wužiwamy. Ssu tu hischcźe „papyri“, kiž ßu 2000 lět stare a starsche.

A wjele njepobrachuje na starobje k 2000 lět. Papyram, kotrež běchu w tym prjedy naspomnjenym walczku. Tute běchu drje něhdźe w Egiptowskej Fellachojo namakali a wikowarjej pschedali. Mjes nimi pak je nětk dohladowar Britiskeho museja něschto zyle woßebiteho wußlědźił: dwě łopjeni, na kotrymajž namakasch dźěl hacź dotal njesnateho scźenja. Tak ßo snajmjeńscha sda bycź. A tohodla to pomjenowanje: „5. scźenje, 5. Evangelium“. K dotalnym scźenjam Mateja, Marka, Lukascha a Jana by ßo nětk pschidružiło tuto „5. scźenje“. Wucźeni wězywustojni budźa ßo s namakańku nadrobnje dale saběracź a swěscźicź, schto po prawom s njej je, hacź je cźiscźe nowe, t. r. hacź ßem njesnate scźenje abo hacź někajke sestajenje a spißanje s dotalnych snatych abo schto hewak.

Něschto wulzy wažne je pak nětkle hižo swěscźene: Tutej papyri stej najstarschej kschescźijanskaj rukopißaj; starschich snajmjenscha hacź ßem njesnajemy a nienamakachmy. Buschiej drje w prěnjej połojzy 2. lětstotka pißanej, posdźischo niz. Druhe hacź ßem namakane a wukhowane kschescźijanskej rukopißaj ßu se spocźatka 3. lětstotka.

Ale tež po wobßahu, po tym, schtoż je na tute 4 strony napißane, je tuta namakanka po wschěm sdacźu, kaž hižo pißachmy, jara ważna a sajimawa. Snajmjeńscha měnja cźi, kiž ßu ßo s łopjenomaj saběrali, so maja tu dźěl Jesußoweje stawisny, kotraž njeje po druhich nam snatych scźenjach do zykka spißana, ale něschto ßamo saßo. Haj, někotsi chceja ßamo wědźecź, so je scźenik Jan tutu stawisnu Jesußoweho žiwjenja psched ßobu měł, hdyž je ßwoje scźenje pißał. Po tutych nahladach njeby namakany spiß ßłuschał do tak mjenowanych „Apogryphnych Evangelijow“ a „Wuprajenjow Jesußowych“, kajkichž jich wjazy snajemy a kotrež ßu w posdźischich cźaßach nastałe, ale něschto wažnische, něschto sakładne.

W scźěhowazym chcemy pschełožk toho podacź, schtoż bu hacź ßem s tuteju łopjenow w němskej rěcźi wosjewjene. Je to pschedewschěm stawisna wo nashonjenju wußadneho. Tak tam rěka:

„Sso k wyschschim luda wobrocźejo, rjekny wón tute ßłowa: „Wobhońcźe ßo w pißmje; pschetoż wam ßo sda, so macźe wěcźne žiwjenje w nim; a to ßame je, kiž wo mni ßwědcźi. Wy njedyrbicźe sa to měcź, so ja waß psched Wótzom wobskoržu; pschetoż jedyn je, kiž waß wobskoržuje: tón Mójsaß, na kotrehoż wy nadźiju stajecźe.“ — Jan. 5, 39, 45. — „A jako woni prajachu: My wěmy, so je Bóh s Mójsaßom rěcźał; wo tutym pak njewěmy, s wotkal wón je“ — Jan. 9, 29 — „wotmolwi Jesuß a dźesche k nim: Nětk je wascha njewěra wobskorżena . . .“

Dale je tam potom rěcź, kak pytaja Jesußa kamjenowacź, jeho jimacź a ludej pschepodacź, ale bjes wuspěcha, „pschetoż jeho hodźina njebě hischcźe pschischła“ — Jan. 7, 30. — Na to powjeda namakańka stawisnu wo wuhojenju wußadneho: Matej pische — 8, 2 —: „A hlaj wußadny pschińdźe, modlesche ßo k njemu a dźesche: „Knjeże, chceśch-li, móżesch ty mje wucźiscźicź.““ — Markus sapocźnje takle — 1, 40 —: „A někajki wußadny pschińdźe k njemu, tón proschesche jeho, poklakny ßo psched nim a dźesche k njemu: „Chceśch-li jeno, móżesch ty mje wucźiscźicź.““ — Pola Lukascha rěka to — Luk. 5, 12 —: „Jako tón Jesußa wuhlada, padźe wón na ßwoje wobliczo a proschesche jeho a dźesche: „Knjeże, chceśch-li, móżesch ty mje wucźiscźicź.““ W namakanym rukopißu pak cźitasch: „A hlaj, tu pschińdźe k njemu wußadny a rjekny: „Knjeże Jesu, j tym, so ja s wußadnymi pucźowach a s nimi w hospodźe jědźich, buch ßam wußadny. Chceśch-li ty, ßym ja cźisty.““

S tuteho namakaneho łopjena shonimy potajkim wo tutym wußadnym něschto noweho, schtoż pola žaneho s tych tsjoch — abo schtyrjoch — njenadeńdźemy. A tole ßobu sa to rěcźi, a to cźim bóle, dokelž je rukopis tak stary, so je w nim wot druhich njewotwißna stawisna sapißana.

(Pschichodnje dale.)

Zyrkej a stat.

Sa sakske schule je porucźene, so maja njedźele Laetare, Judika, Palmarum bycź bjes pschedstajenjow, kajkež schule pschi wotkhadźe schulerjow wuhotuja. Tohorunja je ministerium ßwojemu wukasej, so ßmě ßo w schulach kemschi pscheproschowacź, dodało, so je dowolene, so ßo tež pscheproschowanja sa druhe zyrkwinske wuhotowanja sa młodźinu w schuli wosjewja.

„Herrnhuter Losungen“ — tutón po zykej semi snaty, do wschelakich rěcźow kóžde lěto snowa pschełożowany biblisti pucźnik bu sa tuto lěto tež w pólskej rěcźi cźischcźany. Wěmy,

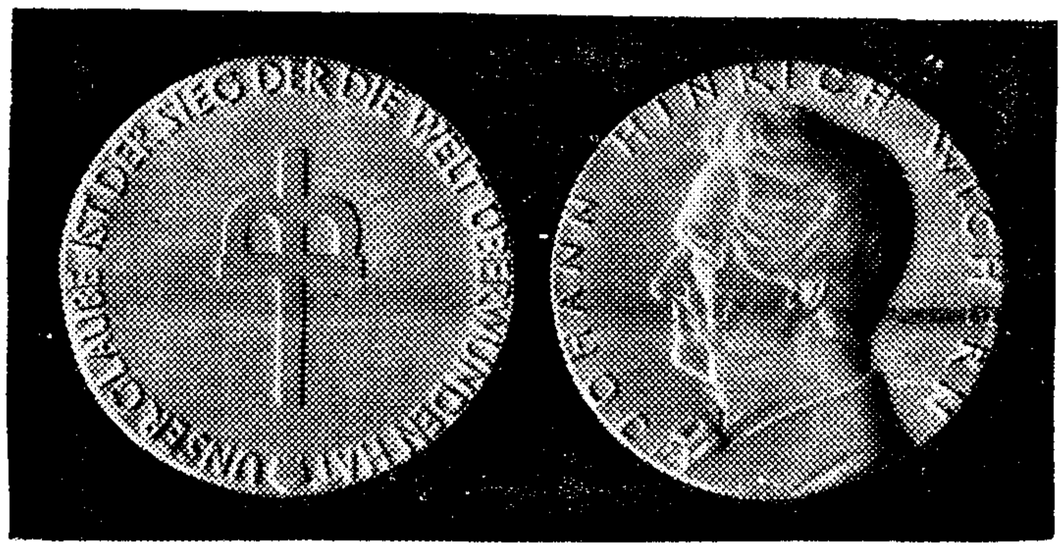
so ſ tutej knižku dźěſchtaj ßwój pucź Bismarck a Hindenburg a so ju też wjednik a kanzler Adolf Hitler ma.

W **Sakſkej** bu pſched krótkim mjenowana „Weißenberg-Sekte“ tohorunja ſakaſana — kaž hižo w Pruſkej je.

Woßada Göhren w Kroßenſkim wokrjeßu rosprawja wo wſchědnych Božich ßłużbach, wo kotrychž njedawno piſachmy. Wot lěta 1933 ma wona kóždy pjatk — wot oktobra hacž pſches Jutry — rano w 9 hodź. w Božim domje krótku raňſchu nutrnoſcź. Woßadni pſchihadźeja njedźelſzy ſwoblekani. Pſchi ſpočatku žnjow ſhromadźa ßo woßadni rano ſahe na wßy — w faŕſkej wßy a tohorunja w ſafarowanych wßach — k nutrnoſczi, a to we wſchědnej draſcźe.

Schpaniſka bě w poßlednim cźaßu khětro w roskorje ſ katolſkej zyrkwju. Po wſchěm ſdacźu ßo pak poměry polěpſchuja. Bamž je ſa 6 njewobßadźene městna ſaßo biſkopow a arzybiſkopow pomjenował. Schpaniſka wyſchnoſcź chze najwótriſche zyrkwi pſhecźiwne poſtajenja ſběhnycź.

Mexiko w ßowjetruſkej ſchuli. W Mexiku ma póſt ſakaſane, rosnoſchowacź wſchě poßyłki, kiž chzeja něhdźe někak nabožne wucźby rosſchěrjecź.

Wichernſka plaketa Snutskowneho mißijonſtwa.
Po poruczŋoſczi zentralneho wubjerka ſa Snutskowne mißijonſtwo je profeßor Böhland tutu Wichernſku plaketu Snutskowneho mißijonſtwa ryßował. Statna porzlinowa manufaktura w Barlinje je ju po Böhlandowym nacźiſku ſhotowiła. Na ßwojej prědnjej ſtronje plaketa wobras ſałožerja Snutskowneho mißijonſtwa, Jana Hendricha Wicherna, pokaſuje. Jeje ſadnja ſtrona pſchedſtaja ſnamjo Snutskowneho mißijonſtwa, ſ bibliſkim ßłowom wobdate. Tuta plaketa je ßo prěni krócź direktorej evangelſkeho towaŕſtwa diakonije, duchownemu Pilgramej w Barlinje, k jeho 25lětnemu jubilejej pſchepodała.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Naſche łopjeno ſkónczi 17. februara powjedańczko: „Ssuchota“ a ſapocza naſhonjeńku: „Sa 50 lět ßo ſaßo namakałoj“. Woboje je nam napiſała naſcha ßobudźěłacźeŕka knjeni L.-Drježdźanſka, pſcheložiwſchi to jene ſ němſkeho, napiſawſchi to druhe, kaž bě jo ßama naſhoniła. Woboje ma nam wjele prajicź. Pſchińdźemy tola ſ lěta ßuchoty a ßmy tu tola we ßerbſkej Łužizy. Woboje je tohodla też runje něſchto ſa „dołhe wjecźory“. Tuž budźmy dźakowni a pſchimajmy ßo pſchezo ſaßo ſnowa naſcheho łopjeńka a ſtarajmy ßo wo to, ſo by ßo bóle a dale rosſchěrjało do woßadow a do domow. My tak ſ nim ßobuſkutkujemy Sserbam k wužitku, Bohu k cześcźi.

Do Bukez ſcźele naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ ßwěrnemu ßerbſkemu wótcźinzej a prózowarjej Krónje wutrobne ſbožopſchecźa k 80. narodninam, kotrež móżeſche ſchtwórtk tydźenja ßwjecźicź. Knjes Króna je wjele dźěłał cźaß ßwojeho žiwjenja ſa ßwój dom, ſa ßwoju woßadu, ſa ßwoje Sserbſtwo. Bóh ſpožcź, ſo je wjecźor jeho žiwjenja nětk pokoj pokny žohnowanja.

S **Noßacźiz.** Lukaßez Marja ſ Noßacźiz, kotraž wjele lět hižo ſwjetſcha w Trußyzach pola Peukertez pſchebywa, ßwjecźeſche pjatk, 15. februara ßwoje 91. narodniny. Naſche łopjeńko pſcheje tutej ßwojej ßwěrnej cźitarźy, ſo by Bóh jej ſpožcźił žiwjenja wjecźor połny pokoja a po dopjelnjenju ſemſkeho cźaßa ſbóżne domojpſchińdźenje — kaž jo wona ßebi pſchezo ſaßo pſcheje.

S **Łužizy.** Kaž po zyłej Němſkej je ſańdźenu njedźelu wichor howrił ſe ßněhowymi mjecźelemi a ſ hrimanjom a błyſkanjom też pſches Łužizu a je wulkeje a małeje ſchkody doſcź nacźinił. Na Božim domje w Noßacźizach wutorhny ſ tſěchi wulku dźěru a cźißny zyhele na pohrjebniſchcźo a na ſchcźežki, po kotrychž běchu něſchto wokomikow prjedy ſchli ſ prěnjeje Božeje ßłużby kemſcherjo, kotſiž ßo njeběchu ſ wjedrom dali wotraſchicź, kemſchi hicź a po kotrychž chzychu runje do Božeho domu hicź nutrni na druhu Božu ßłużbu, pſchiſchedſchi — kaž na prěnju też — ſ dalſchich wßow. To bě hnadne Boże ſwarnowanje. — Druhdźe ßu, tak na pſch. we Wrótßławju, wichory ßebi cźłowſke žiwjenje žadałe. Bóh tón Knjes chzył naſch zyły kraj ſchkitacź hnadnje pſched tak niczazymi wjedrami.

Na pucź.

Cźom' cźerpjenja tak wjele
A ſboża mało je?
K cźom' luboſcźi Bóh ſcźele
Tak nahłe dźělenje? ...

So bychmy dopomnili
Sso na dom njebjeſki
A w tutej krótkej khwili
Tam horje khwatali!

Tole je pſchezo něſchto na pucź, jo rospominacź a ßo po tym měcź, w tutych dnjach pak woßebje. Cźehodla? 20. februara bě 100 lět, ſo ßo pobožna ſpěwarka tuteho — najprjedy němſkeho kěrluſcha — narodźi: Eleonora wjerchowka Reuß rodź. hrabinka von Stollberg-Wernigerode. Semrěła je wona 1903.

Liſtowanje: Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invoc.: K. w K. — Sa Rem.: H. w B.

Serbske spěwarſke
su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczŋoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždy ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 9

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróčny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 3. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Estomihi.

Mark. 10, 32—34.

Dźenšnischa njedźela Estomihi ma swoje mjeno wot 3. schtuczki 31. psalma: Budź mi swylna skała a twjerdy hród, so by mje skhował. Ale ma też druhe mjeno Quinquagesima, to rěka 50. dźeń, mjenujzy do jutrow. 50. dźeń po jutrach su swjatki. Je sydom njedźel do jutrow a runje tak wjele po jutrach. Ale kajki rosdźěl! Do jutrow srudny a po jutrach wjesely čas. Do jutrow čas cjerpjenja, w kotrymž so katastrofa pschihotowasche, a po jutrach bě wscho dokonjane, dobyte a pschewinjene. Ssydom njedźel do jutrow su cježsche a hórsche hacž hewak sydomdźesaca. Cjerpjenje bu s kóždym tydźenjom wjetsche, hacž so skónczi na kschižu na Golgatha a Jesuš sawoła: Wótcže, do twojeju rukow poruczam swojeho ducha.

Jesuš póčnje wucžomnikam prjedy prajicź, schto so jemu stacź budże.

1. Budże wot swojich ludowzow saswudźeny a 2. wot pohanow morjeny.

Lubi cžitarjo, to je wusnam syna Božeho, so wucžomnikam swój kónz prjedy praji. Też pschispomni, schto budża jemu prjedy skeho cžinicź, schto budże wscho pschětracź dyrbjecź. Jesuš widźi to w jasnym swětle. Troscht tu žadyn njeje. Też Pětr niczo pschecźiwo tomu cžinicź njemóže, njech rjekne: Bóh to njedaj, to so tebi stacź njebudże. Pschetož to bě jenož cžłowjeske měnjenje. Bóh bě hinak wobsamknył. A runje tak kaž Jesuš to w duchu widźesche. Cžłowjek ma też cjerpicź. Ale jemu je potajne hacž do wokomika, hdźež ból sapočnje. To je derje tak, dokelž cjerpjenje hewak snjeßł njeby. Je cježke dosću, hdyž pschińdże. Jesuš so w tym kaž w druhim wot naš rosesnawa. To je tón, kiž móznje wucžesche a niz jako pißmawucženi. To je tón, kotrehož so wucžomnizy praschachu: Cžehodla my jeho njemóžachmy wustrowicź, a wón wotmołwi: Waschoje njewěry dla. Jesuß móże też prjedy wědźecź, schto skeho na njeho cžaka. Je wjetschi hacž wscho, schtož jemu cžłowjekojo cžinjachu. Wyschschi měschnizy a pißmawucženi wschak to njesrosumichu. Cži widźachu w Jesußu jenož wschědneho muża a posudźowachu tohodla wschitke wuprajenja a skutki toho sameho jako tajke wschědneho muża. Cži žaneho srosumjenja njemějachu sa jeho móz w cjerpjenju a wumrěcźu. Mějachu to sa saßakkoscź. W Nazarecźe dźiwachu so jeho wucžbje a dźachu: S wotkel ma tón tuto? A kajka je to mudroscź, kotraž jemu je data, so tajke skutki so psches jeho ruzy stanu? Hdyž bě njecžisteho ducha wuhnał, dźiwachu so a wopraschowachu so mjes sobu a dźachu: Schto je to? Kajka je to nowa wucžba? Farisejszy dźachu: Wón honi cžertow won psches najwyschscheho tych cžertow. Lute spodźiwanje. Ale žana wěra. Lubi cžitarjo, dźenža je podobnje, hdyž martrać smjercź namaka. Dże-li cžłowjek wjeßeły a stroschtny do smjercže, dha drje cži, kotsiž jeho smjercži pschepodadźa, so dźiwaja, to je jim njesrosumliwe, so móże cžłowjek wjeßeły do smjercže hicź a k tomu hischcże spěwacź: Moje žiwjenje sy Khrystcże, smjercź je moje dobycże. Woni wißaja na žiwjenju, semja je jim město sboža. Njewědźa niczo wo tym, so su hoscźo a podružnizy na semi. Wěra pobrachuje. Tohodla so njenamakaju do žiwjenja a wumrěcża naseheho Knjesa a Sbóžnika. Woni su zusbnizy w kscheścźanstwje. A woni dokonjeja kaž wyschschi měschnizy a pißmawucženi, so kaž cži Jesuša, tak woni swojich ludowzow saßudźa. Woni njejßu niczo lěpschi hacž cži saßudźeni, ně, hischcże hrosnischi, ale hdźež stósću knježi, tam też stóstnizy prawych saßudźa. Lubi cžitarjo, to je so w Jerusalemje stało. Tam tón cjerpjesche a mrějesche, wo kotrymž Jesajaš pißa: Wón njesesche nasche khoroscże a napołoži sebi nasche boloscże, my pak dżerżachmy jeho sa toho, kiž by sranjeny a wot Boha sbity a poniženy był. Ale wón je naschich pschestupjenjow dla sranjeny a naschich hrěchow dla

ſbity. Ta ſchtrafa leži na nim, ſo bychmy my měr měli a pſches jeho rany ßmy my ſahojeni. Cžehodla ßo to njedyrbjało pſchezo ſaßo ſtacź? To njeje jenoź ſtawiſniſki podawk, kiž je ßo ras ſtał a nětko ženje wjazy. Ně, to je podawk, kotryž je dźenßa tak nowy kaž pſched 19 lětſtotkami, a ßo pſchezo ſaßo wospjetuje. Wucžomnikam ßo njemóže hinak hicź hacž miſchtrej. Wucžomnik njeje pſches ßwojeho miſchtra ani wotroczź pſches ßwojeho Knjeſa. Ssu=li mje pſcheſcźěhali, dha budźa waß też pſcheſcźěhacź; ßu=li moje ßłowo dźerżeli, dha budźa waſche też dźerżecź. Ale to budźa wam wſchitko cžinicź mojeho mjena dla, dokelž woni toho njeſnaja, kiž je mje póßłał. Wyſchſchi měſchnizy a pißmawucženi jeho ſaßudźichu, ale morjeny bu wot póhanow. To ßu romſzy wojerſzy wotroczzy, kotſiž jeho tſchižowachu. Romjenjo tehdom w ßlubjenym kraju knježachu. Romſka bě wyſchnoſcź. Jej měješche wſcho poßłuchacź. Jej židźa też Jeſußa pſchepodachu. Jeſuß je ludej pſchirunanje wot ſłych winizarjow powědał. Jako tón knjes teje winizy ßwojeho ßyna póßła, dźachu winizarjo mjes ßobu: To je tón herba, pójcźe, chzemy jeho ſabicź, ſo by to herbſtwo naſche było. A wuſtorcžichu jeho ſ winizy won a ſabichu jeho. We winizy ßo tola bojachu jeho ſkónzowacź. Ludowz drje je hotowy ludowza ſaßudźicź, ale jeho moricź ßo tola ſtrachuje. To dyrbja druſy wobſtaracź, zuſi cžłowjekojo, kotſiž hewak ſe ſaßudźenym niczo cžinicź njemějachu. Tak ſkaženy je cžłowjek jenoź porědko, ſo tomu, kiž je jeho cžěła a krwě, žiwjenje woſmje. Też židźa ßu to póhanam pſchewoſtajili, Jeſußa kſchižowacź. A Boža hnadna wola bě, ſo bu pſches to ſkutk wumoženja dokonjany. Hamjeń.

W ßwjatym póſtnym cžaßu.

Pomhaj Twojej martry dla
Nam, o jehnjo Boże.
Twoja ßwjata ſaßłužba
Daj nam wěcžne ſboże!
Daj, ſo wſchitzy ſ pokutu
Na nju ſpominamy,
S zyłej duſchu, wutrobu
Khwalbu, cžeſcź Cźi damy!

J. W.

Pjate ſcźenje.

(Pokracžowanje.)

Njemolimy ßo, ſo je podata rosprawa wo namakanju łopjenow, kotreż chzedźa rad „pjate ſcźenje“ mjenowacź, jich wjele jara ſajimowała. Po prawom dyrbjeli naſche napißmo ſ praſchenſlim ſnamjeſchkom woſjewicź a pißacź: „Pjate ſcźenje?“ Pſchetoź praſchenje je hichcźe tuta zyła wěz, ale ſajimawe a wěſcźe też jara ważne.

A ważna je tuta wěz też tohodla, dokelž někotrehožkuli nawabi, Bibliju wſacź a pytacź a cžitacź a pſchirunowacź. A to njebudźa cžinicź jenoź tajzy, kotſiž hewak w Bibliji pytaja, ale ßnadź też tajzy, kotſiž ßo ſrědka abo dozyła niz Biblije pſchimaja, haj ßnadź ßamo tajzy, kotſiž ßu pſchecźiwnizy Biblije; tucźi ßnadź ßebi myßla, ſo móža tole někak pſchecźiwo Bibliji a kſcheſcźijanſkej wěrje wužicź a cžitaja a pytaja — a pſchi tym mohło ßo ſtacź, ſo ta Biblija, kotruž chzedźa woni pſchewinycź, jich pſchewinje, kaž je hižo tak někotreho pſchewinyła. —

My podawamy tu nětko dalſcheho ſ namakanki, kotraž, kaž ßmy naſpomnili, je jenoź dwě łopjeni abo dwaj „papyraj“ wulka.

Na nimaj namakaſch dale rosprawu wo tym, kak někotſi Jeſußa ſpytuja, ßo jeho praſchejo: „Knježe, my wěmy, ſo ßy ty wot Boha pſchiſchoł; pſchetoź te ſkutki, kotreź ty cžiniſch, ßwědcža mózniſche ßwědcženje hacž wſchitzy profetojo. Praj nam tohodla . . . “ Tuto praſchenje ßame tam pobrachuje, wotmoła Jeſußowa pak tam ſteji. A tutu wotmołwu da Jeſuß ſ tym, ſo ßo, kaž to też hewak ſ evangelijow ſnajemy, na pſchikład pſchi dańſkim kroſchu, ßam ßwojich pſchecźiwnikow praſcha: „Cžehodla mjenujecźe mje ſ hubomaj knjes, hdyž njepoßłuchacźe na to, ſchtoź wam praju?“ Tuto praſchenje naß dopomina na ßłowa profety Jeſajaßa, kotreź pola Mat. 15, 8 namakaſch: „Tón lud ßo ke mni pſchibližuje ſe ßwojim ertom a cžeſcźi mje ſe ßwojimaj hubomaj, ale jich wutroba je daloko wote mnje.“

Runje tute ßłowa ßu tak prawje něſchto ſa rospominanje a podnurjenje, a to ſaßo runje w naſchim cžaßu, hdyž mamy hiſchcźe pſchezo dołhe wjecžory a khwile, rospominacź a wopominacź. Je, kaž by nam ſ tutej namakanku tuto ßłowo Jeſußowe ſnowa naſtało, ſo bychmy ßo pruhowali a ßebi pokoja njepopſcheli, khiba ſo ßmy ſ duſchu a ſ cžěłom mjes tymi, kotrychž Jeſuß Khryſtuß pſchirunuje mudrym twarzam tam na kónzu wulkeho prědowanja na horje, wo kotrymž kóždy wot ſchulſkich lět ßem wě, ſo ſteji Mat. 5—7.

Britiſki muſej chze bórſy wudacź knihi, kotreź budźa něhdźe rěkacź: „Kruchi njeſnateho evangelija a druhe kſcheſcźijanſke papyri.“ — Schto „papyri“ ßu, ßmy ſpytali tu tydźenja trochu rospißacź. — W tutych knihach budźe nadrobnje pißane wo tutej namakańzy, kaž też wo druhich ſtarych kſcheſcźijanſkich ſpißach. Ssnadź jamóžemy też my poſdźiſcho hiſchcźe dalſcheho wo tutej ſajimawej namakanzy ſdźělicź. Sa nětkle je to doſcź.

Próſtwa k Jeſußej.

Knježe, ſpomń we hnadźe na mnje,
Snajeſch moje hubjeńſtwo. —
Ty maſch troſcht, měr, radu ſa mnje;
Pomhaj mi, mój Sbóžniko!
Pomhaj ſe wſchej nuſy mi,
Wjedź mje bliže k ſbóžnoſcźi,
Sdźerž a poßylń wěru wěru moju,
Khwalicź chzu ja ßwěru Twoju!

Jan Wicźas.

Zyrkej a ſtat.

Saſſki biſkop Coch woſjewja w ſakońſkim łopjenu — cžo. 5. — mjes druhim ſcźěhowaze:

W póſtnym cžaßu maja ßo we woßadach wotměwacź porjadne póſtne Boże ßłużby. Prěnja ma bycź w tydźenju po njedźeli Invocavit, poßledńja Cźichi pjatk popołdnju. Kotry dźeń ßo ſa tute nutrnoſcźe wuſwoli, poſtaji ßebi woßada ßama. —

Jutrowniczku rano ma bycź jutrowna nutrnoſcź a to, jeli móžno, wonkach. — Ani to jene ani to druhe njeje něſchto zyle nowe: w naſchich ßerbſkich woßadach ßmy pſchezo hižo póſtne nutrnoſcźe měli a Cźichi pjatk ſpominali na ßmjertnu hodźinu Sbóžnikowu — ale je jich doſcź woßadow — też we Łužizy —, kotreź tute hodźiny nimaja abo nětko wjazy nimaja. Jutrniczku rano ſahe woßebitu nutrnoſcź wuhotowacź, njeje we Łužizy powſchitkownje rosſchěrjene waſchnje, njech też tu a tam je woßada, kotraž to hižo měješche.

Bratrowska gmejna je pak tajke nutrnoscze pschezo hižo ßwjeczika, tak w Herrnhuczе a we Wjelkowje. — Niczo nusnische, hacz so w czichim póstnym czaßu tez woßrjedz tydzenja mamy woßebitu hodzinu, w kotrejz wopominamy luboscz Bozu, kotraz ßo sa naß na kschiz da. Budzemy to nětko tez czinicz? Smějemy khwile? Wosmjemy ßebi khwile?

S dalschim wukasom wosjewja biskop, so je pokutny dzeń póstneho czaßa, kotremuz bu po wójnje statny schkit wsaty, wotstrnonjeny a ßo wjazy njeßwjeczi ßrjedu po Reminiscere. Mózno pak je, so ßebi woßada na tutym dnju nutrnoscz wuhotuje abo so póstnu nutrnoscz tutoho tydzenja sa to wuzije abo tez Boze ßłużby niedzele Oculi. — K tutomu wukasej wosjewja sakońske łopjeno dodawk k rosjaßnjenju: „Nalětni pokutny dzeń ßłuscha, dokelz bu jemu 1919 statny schkit wsaty, do wbohuschkow mjes ßwjatymi dnjemi krajneje zyrkwje. Ale hižo dołho do toho běchu w sakskim ßejmje a tez w synodze ßylne mjeńschiny jeho wotstronjenje zadate. — Je srosumicz, so spytachu pschecziwo namóznemu postajenju zyrkwi njepschecželnje smyßleneje marxistiskeje wyschnoscze tutón pokutny dzeń tez bjes statneho schkita sdzerzecz; tola bě tutón pospyt wot wscheho spoczatka we wulkim a zylym kaz sa njeporadzenje pschihotowany, dokelz by jich najwjazy tutón dzeń jenoz ßwjeczicz mohło pschi wulkich woßobinskich a pjenjeznych woporach. Tak dóndze k tomu, so běchu hłowne Boze ßłużby swjetscha pak ßnadnje wopytane, pak swjetscha wot schulskich dźěczi wopytane, sa kotrez njebě pokutny dzeń pjenjezny wopor, ale dobyty dzeń bjes schulskeho roswuczowanja — něschto to, schtoz sa zyrkej njesnjeßlime. Dopokasa ßo, so ßo pokutny dzeń njemózesche bjes statneho schkita sdzerzecz. — Mjes tym bu se srjadowanjom zyrkwinskich ßwjatych dnjow w nazionalsozialistiskim stacze drje dzeń reformaziskeho ßwjedzenja sa Saksku skruczeny, wusamknjene sda ßo pak bycz, so sakski pokutny dzeń, kotryz ßo nimo toho jenoz mało do luda sadoby, hdy saßo schkit ßwjateho dnja dostanje. S tutych wobstejnosczow sczěhuje sa zyrkej jaßnje, schtoz ma czinicz. Wona njemóze jako ludowa zyrkej ßwjeczicz ßwjaty dzeń, kotryz njemóze lud dozyła ßwjeczicz. — Tutych pschiczinow dla bu nalětni pokutny dzeń wotstronjeny.“

Tuto 5. czišło sakońskeho łopjena wosjewja tez druhu pokojzu 3. rjada perikopow, kotryz bu sa Saksku snowa sestajany.

Němski biskop Müller, kotryz njedawno tez Łużizu wopyta, je, dziwajo na sa zyłu Němsku tak ważny dzeń 1. měrza, woßebity wukas w sakońskim łopjenu wosjewił. W nim wón mjes druhim praji:

„My ßmy po saarskim wothłoßowanju w dzaknych Bozich ßłużbach spominali na wulki dziw, kiz ßo sta. My budzemy 3. měrza hischcze ras na to spominacz, so je Saarska nětko saßo zyła nam pschißwojena. — Pschirunanje wo woßadze, kiz je kaz jene czěło, pschi kotrymz „wschitke stawy ßobu czerpja, hdyz jedyn staw czerpi, a wschitke stawy ßo ßobu wjeßela, hdyz je jedyn staw kraßnje dzerzany“, podawa nam to prawe ßłowo niz jenoz sa woßady, zyrkej, ale tez sa nasche ludstwo.“

W tutym wosjewjenju spomina wón sdobom tez na njedzelu Reminiscere, na kotrejz zyły němski kraj wopomina tych, kiz wumrěchu sa wótzny kraj, a praji něhdze tole:

„Khrystuß je nam to prawe wukoženje sa to wscho dak se ßwojim ßłowom: „Schtóz chze ßwoje ziwjenje sakhowacz, tón jo shubi, schtóz pak ßwoje ziwjenje shubi moje dla, tón jo namaka.“

Khrystußej je to czinicz wo ziwjenje, niz wo ßmjercz. Ziwjenje je to rosßudne ßłowo zyłeho Bozeho ßłowa, ziwy Bóh chze ziwjenje a chze, so ßamo ßmjercz stupi do ßłużby ziwjenja. Tohodla je tu sa naß jeniczkeje myßle: ziwi bycz tak, so nasche ziwjenje wopraudze ziwjenju ßłuzi, a nasche ziwjenje tak sastajicz je-li nusne, bywajo hotowi tez wumrěcz —, so tez wumrěcze ziwjenju ßłuzi. Wschě nasche myßle maja ßo na ziwjenje słoziczˊ, tez hdyz pucz k ziwjenju wjedze psches wumrěcze.

Kózdy, kiz je ziwy, njewě, schto ziwjenje woprawdze je: ziwjenje s Boha, ziwjenje s wěczˊnoscze, ziwjenje s jaßnym wuhladom na wschědny dzeń a na to, schtoz je tu, a na to, schtoz je Boza wola sa wschěm.

Sa to dyrbja ßo nam wocži wocžinicz, sa to ßłuzi wobthad s Bozim ßłowom, so nam wono wocži sa to pschezo saßo wocžini; sa to dyrbi ßłużicz pschipowědanje Bozeho ßłowa, so wosmje wodzecze s wocžow, so cžłowjekow wucži, hladacz niz na widomne, ale na njewidomne, niz jenoz na honjenje a cžinjenje a khwatanje cžłowjekow, ale na myßle a pucze Boze, kotrez ßu tak wjele wyschsche, kaz ßu niebjeßa wyschsche dyžli semja.“

Sdychnjeńczko.

Wsmi mje, Knjeze, pod kschidło,
Hdyz ßo njebjo samróczuje,
Czežke bije njewjedro
Wójny symny wichor ruje;
Pod ßwoje mje k schidło wsmi,
Mi ßu styschcze we duschi.

Wsmi mje, Knjeze, pod kschidło,
Doniz nóz ßo njerosjaßni,
Njebjo snowa módri ßo,
Kotrez ßłónza měra kraßni;
Wsmi mje, Knjeze, pod kschidło,
Njech czaß rjeńschi wróczi ßo!

Wschelake s bliska a daloka.

„Łużiza“, tutón nasch stary ßławny ßerbski měßacznik, wukhadza saßo. By njedobre było, bychmy-li ßo jeho wsdacz dyrbjeli. Tohodla ßłuscha dzak wschěm ßwěrnym prózowarjam, kotsiz ßu smóznili, so nascha „Łużiza“ ßwojich Serbow swjeßeluje. Tutón dzak wopokazmy s tym, so ßebi ju skasamy a runje tak nowy czaßopiß „Domowina“, kotryz s njej wukhadza. Schto tutón podawa a chze, praji hižo jeho mjeno. Jón wudawa nasch derje snaty ßerbski wjednik, k wucžeŕ Nejdo-Rakojdzanski. Wudawaŕ měßacznika „Łużiza“ je nasch ßławny ßerbski prózowaŕ k. stud. direktor profeßor O. Wicžas-Stollbergski. Wobaj měßacznikaj cžischczi a nakładuje knjes dr. Zyž, kotremuz mamy ßo sa wjele, woßebje sa sdzerzenje nascheje cžischczeŕnje dzakowacz.

Naschich ßwěrnych cžitarjow a nasche ßwěrne cžitatki proßymy, samołwicz, hdyz ßo pschezo saßo cžischczeŕski smylk do naschich rynczkow ßunje. Tak ma na psch. wěso tydzenja na 31. stronje w 2. schczěpku rěkacz „wo wuhojenju“, niz: „wo nashonjenju“. A w prěnim schczěpku ma rěkacz: „A wjele njepobrachuje na starobje k 2000 lět papyram, kotrez běchu we

tym prjedy naſpomnjenym walczku.“ — My budźemy ßo prózowacź, tajkich ſkepßankow ßo ſminycź.

S woßadow. Khripa nochze naß ani wopuſchczicź ani žanu krajinu pſchepuſchczicź. Sda ßo, ſo bywa, cźim dlěje ßo tu mjes nami dliji, dźeń a ſtraſchniſcha, ſo žada wjaz a wjaz cźlowſkeho žiwjenja. Tak ſhonimy wo ſrudnym podawku: Nan wumrě, tydźeń poſdźiſcho macź, a dwójnikaj khodźitaj na paczerje a pſchihotujetaj ßo na konfirmaziju. — Hladajmy ßo tohodla khripy. Wobarajmy ßo, ſo hakle naß njenadpadnje, a hdyž naß tola nadpadnje, wobarajmy ßo! Ženje ju njeſanjechajmy! Mohł rjez, ſo wona to kaž ſa ſko woſmje. Ssobu drje najlěpſchi ßrědk je, ßo ſ cźaßom poczicź. Chzedźa wědźecź, ſo lětßa cźopły alkohol abo dozyła alkohol mało pomha, ſo maſch wjele bóle zitronu picź a ßo poczicź. — Bóh daj, ſo naß tuta pſcheſcźěharka, kotrejž drje też tuto dźiwne wjedro hoji, bórſy wopuſchczi, — a ſ njej też tute wſchelake khoroſcźe, kotrež ßu lětßa na dźěczi pſchiſchle, kaž ſcharlach, diphtheritis, wumpawa.

„Deutſche Glaubensbewegung“ mjenuje ßo to hibanje, do kotrehož chzychu wſchěch ſjednocźicź, kiž ſa to ſkutkuja, ſo ßo lud Němſkeje wróczi do póhanſkeje wěry ſtarych Germanow. Chzychu tak ßylny zykk wutworicź, kotryž by cźim prjedy cźim lěpje Jeſußa Khryſtußa wuſtorkał ſ wutrobow němſkeho luda. Profeßor Hauer bě abo je wjednik tutoho zykka. Ale tutón zykk njeje tak zykły, kaž bychu to chzyli. Wſchelake mjeńſche ſjednocźeńſtwa ßu ßo ſaßo dźěliłe, tak: „Germaniſche Glaubensgemeinſchaft“ a „Adler und Falken“. Ale pſchi tym njeſměrujmy ßo, měnjo, ſo njemóže nam, t. r. kſcheſcźijanſkej wěrje, tuto hibanje wjele ſchkodźecź! Wono je to hižo a ßo też dale rosſchěrja. To ſpósnajemy woßebje ſ toho, ſo pißmowſtwo a nowinaŕſtwo tutoho hibanja pſchecźiwo Khryſtußej pſchiběra. A wono je roſtło woßebje tohodla, dokelž je jich tych wjele, kiž měnja, ſo hakle je cźaß němſkeho luda potom dopjelnjeny, hdyž ßo ſtarym boham wróczi. „Starym boham“, tu tczi pak ſdobom ſchpak. A wo tym ßwědczi też rosſchcźěpjenje runje wutworjeneho zykka. Woni njejßu pſchesjene. A njemóžeja to też bycź. Njewěmy tola telko wo wěrje a naboźinje ſtarych Germanow abo nordiſkich ludow, ſo bychmy ßebi móhli ſwěricź prajicź, to je jich wěra a to je nětko naſcha wěra, a ſo bychmy ßebi móhli ſwěricź ſtupicź na tutón nowy pucź, ßebi wěſcźi, ſo naß a naſch lud k ſbožu wjedźe. Ale, ale, ſa tym ßo huſto cźlowjekojo njejßu praſcheli, ale ßu ßo podali na nowy pucź bjes wjele praſchenja a pruhowanja a to huſto tohodla, dokelž njeběchu ſ dotalnym ſpokojom. A tu je ſa naß wſchěch, kiž my chzemy kſcheſcźijenjo bycź, wulki, ważny nadawk: My dyrbimy ſ myßlu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym žiwjenjom bycź kſcheſcźijenjo, wěrni kſcheſcźijenjo, a ßwědczicź wo tym, ſo ßmy my duzy po tym pucźu, kotryž k ſbóžnoſcźi wjedźe a k ſbožu. A ſa tajke ßwědczenje njeje tu jenož njedźela. Ně! Cźi tamni hladaja bóle na wſchědny dźeń, t. r. na to, kak ßmy žiwi, kak ßo ſadźeržimy we wſchědnym žiwjenju. Pſchetož njedźela, měnja woni, ßo ßamo roſumi, ſo ßo kſcheſcźijan po kſcheſcźijanſku ma. Ale we wſchědnym žiwjenju. A tu je — wěſo runje tak ßamo wot ßo njedźelu a w Božim domje — to měſtno dźěła a wojowanja, na kotrymž mamy ßo jako kſcheſcźijenjo wopokaſacź a ßwědczicź a wojowacź ſa njo a ſa dobycźe Jeſuß Khryſtußa w naſchim ludu.

Mydlinowy pucheŕ.*

S woknom ſhladuju, ßo wjeßelu,
Boże ßkónczko ßwěcźi na njebju. —
Mydlinowy pucheŕ ke mni pſchileczi,
Runoſtajnje pomałku ßo pſchituli.
Pode mnu ßo dźěczi ſraduja,
Sa pucherjom ſe ßměwkanjom ſhladuja.
Wulki mydlinowy pucheŕ ſyboli
Sso we ßedmich ßwojich barbow kraßnoſcźi!
Sswjatocźnje a kraßnje cźehnje nimo mje,
Sswěcźaty ßo měrnje noſchuje.
Hdyž je bliſko ke mni dóſchoł, nadobo
We nim widźu cźlowſke wobliczo.
Widźu wocźi khutnje hladazej,
Na mnje ſ pucherja ßo praſchazej:
„Cźeji ßy, a ſwotkel, bratſiko?
Schto ßej kažeſch ßwoje žiwjenczko?
Schto ßo drějeſch tudy na ßwěcźe?
Wěrnoſcź, dźak a dźěło — kajke próſnoſcźe!
Hladaj, kralowſzy ßo njeßu we ßkónzu.
Žanych twojich kubłow njeſnaju.“
Wobliczo ßo na mnje ßměje ſ pucherja,
Kiwa, ſtrowi, a ßo hotuje do daloka.
Nadobo ßo pucheŕ rospukny,
Swoſta hroſna kapka mydlinu.
A ta cźežzy padny na ſemju.
Hižo dźěczi druhi pucheŕ dujachu.
Po nim běſche, też po wobliczu.
Ja pak hiſchcźe dale ſ woknom ſhladuju.
Schtó mje błudźeſche? O kajka ſetkańka?
Bě to něchtó druhi, abo ja?

* Tuta pěßeń je ſ lětuſcheho 1. cźißła „Łužizy“.

Na pucź.

Póſtnizy — póſtny cźaß! Nima mi to niczo prajicź a nimam ja ßebi pſchi tym niczo prajicź? A niczo cźinicź? A ſchto mi praja póſtnizy a ſchto póſtny cźaß? A ſchto mam ja ßebi pſchi tym prajicź? Hiſchcźe je cźaß dołhich wjecźorow, a tohodla khwile. A njeby-li też tutón cźaß dołhich wjecźorow był, khwile bych tola měcź dyrbjał, abo khwile ßebi wſacź dyrbjał. Njewěm dźě, hdy a kak bórſy žaneje khwile wjazy nimam — tu.

Liſtowanje. K. J. W.: Wulki dźak ſa liſt a poßyłku. Wobžarujemy, ſo běchu w 6. cźißle w kěrluſchu ſmylki. Red. — Sa Inv.: K. w K. — Sa Rem. (dźeń padnjenych): H. w B. — Sa Oculi: poſtaji k. w. ſ. S.

Ke konfirmaciji
serbske spěwarſke

su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje předarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóžde ßobotu a płacźi ſchtworcźlětnje 108 pjenježkow

Čisło 10

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosc da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje · 10. měrza 1935 · Bautzen

Njedźela Invocavit.

Mat. 16, 21—26.

Do póstneho cžaża žmy sastupili. Wón naš pomina na najwjetschi hrěch cžlowjestwa, kotrež je žwojeho najlěpscheho pscheczela, najžwěrnischeho pomoznika a najžmilnischeho sbóžnika kschižowało, ale sdobom też na najwyschschu hnadu nascheho Boha, kotryž žwojeho jeniczkeho narodźeneho žyna, na kotrymž jeho dospołne spodobanje wotpočžowasche, njeje pschepuschczik, ale je jeho sa naš do žmjercze dał, so bychmy my psches njeho živi byli. Sawěscze wón njeżesche nasche khoroscze a žebi nałoži nasche boloscze; to khłostanje leži na nim, so bychmy my měr měli, a psches jeho rany žmy my sahojeni. Wón je sjednanje sa nasche hrěchi. W Khrystušowym cžerpjenju žo zyła luboscz Boža cžlowjekam jewi, a w zyłym skutku Khrystušowym je bójske smyślenje: Bóh běsche w Khrystušu a sjedna žwět žam se žobu a njepschizpi jim jich hrěchi. Boże myśle pak dźeja na to, schtož k měrej škuži a k polěpschowanju cžlowjekow mjes žobu. Chzesch ty to też abo chzesch ty žwój žamžny wužitk na schkodu druhich? Prawy kschescžijan dyrbi žo saprěcž a wopory pschinjescž. To wschak cžlowjekoju ſ pschinarodźenja rad njechadža. Jich smyślenje je semske, žebiczíwe, w najlěpschim padże cžlowjeske. Woni chzedža po žwojim cžlowjeskim srosumjenju wězy na žwěcze wuwjescž a sabywaju pschi tym, so Bóh wjerschny nad cžlowjekami knježi a jich wjedże po žwojej bójskej mudroscži. Tajzy sakomdža žo najwyschschemu knjesej njebježow a semje podrjadowacž a do jeho raja sarjadowacž. Tajkeho też hischcze Pětra, Knjesoweho japoschtoła, w naschim tekscze namakamy. Wón žam potajkim hischcze njeběsche dospołnje wumóženy, ale chzyssche jeno cžlowjeske. Też jeho dyrbjesche nasch Sbóžnik hakle wumóz. Praschej žo tohodla žam: Na cžo žebi ty myślisch?

Chzesch ty cžlowjeske abo bójske?

Runje běsche Pětr jara rjane wusnacze wotpołožił. Knjes Jesuš běsche žo žwojich wucžobnikow praschał: Schto dha pak Wy prajicze, so ja žym? Schiman Pětr dźesche: Ty žy Khrystuš, živeho Boha žyn. To běsche woprawdże hłuboke pósnacze, kotrež teho Knjesa dospołnje spokoji; a wón rjekny k njemu: Sbóžny žy ty Schimanje, Jonažowy žyno; pschetož cžło a krej njeje cži to sjewiło, ale mój Wótz w njebježach. Nětko wón měnjesche, so je prawy wokomik pschischoł, žwojim wucžobnikam też něschto sjewicž, na kotrymž budžichu žo woni hórschicž a storkacž, schtož pak dyrbjesche žo po Božej woli stacž a běsche nusne sa wumoženje hrěschneho cžlowjestwa. Wón pocža rěcžecž wo tym, so dyrbi wón hicž do Jerusalema a wjele cžerpicž wot starschich a wyschschich měschnikow a pišmawucženych, a so budże morjeny a na tsecži dźeń sažo stanucž. To pak běsche jeho wucžobnikam dospołnje njesrosumliwe. Kak móżesche žo jich knjes a mischtr tak žwojim njepschecželam wustajicž a žo jim dacž pschescžěhacž, hanicž a moricž!? A Pětr jeho sadžerža, wsa jeho k žebi a wrjeżny na njeho: Bóh cže swarnuj; to žo cži stacž njebudże. To běsche wschak wot Pětra derje měnjene, a w tym žo nam jewi niz jenož hrosa psched wožamocženjom wucžobnikow a jeho rosshorjenoscž pschecživo njepschecželam žwojeho Knjesa ale też jeho horliwoscž a horza luboscž sa teho Knjesa, kotraž chzyssche jeho drohe a žwjate živjenje schkitacž a sdźerżecž. Wón žamo cžujesche wěstu samolwitoscž sa jeho živjenje. A tola — běsche to jeno cžlowjeske smyślenje a njedožahaze cžlowjeske srosumjenje teho, schtož dyrbjesche žo bórsy stacž; a by móhło tomu Sbóžnikej wschitko skasycž. Tutón žo wobroczi a dźesche k Pětrej: Dži wote mnje prjecž, satanaže, ty žy mi k pohórschenju; pschetož ty njeměnisch, schtož Boże, ale schtož cžlowjecžne je. Schtož wucžobnik Pětr chzyssche, to stejesche cžiscže Božemu wotmyślenju, cžlowjestwo psches žmjercž žwojeho

ßyna wumóz, napſchecźiwo tak, ſo tón Knjes ſady ßwojeho wucźobnika niz Boha widźeſche, ale ſkeho njepſchecźela, ſatana, ſpytowarja. Wſchitko tola to dźeſche, hacź budźe tón Knjes ßwěrny ßwojemu cźežkemu wopornjwemu, cźernjowpołnemu powołanju a ßwoje žiwjenje woprowacź ſa ßwojich bratrow a ſ tym wobßwědczicź ßwoju luboſcź a wěrnoſcź ßwojich ßłowow. W tym jeho njeßmědźiſche nichtó mylicź, abo jemu jeho rosßudźenje poczeźicź. Pětrowa luboſcź běſche jenoź cźłowſka a niz wodźena wot Božeho ducha. Kajki wyßoki, nadobny, njebjeſki ſtejeſche pornjo njemu jeho knjes a miſchtr. Jeho bójſke ſmyßlenje bu na najcźeźſchu pruhu ſtajene; ſ zyłej jaßnoſcźu pak běſche wón Božu wolu ſpóſnał: Cźłowjeka ßyn dyrbi cźerpicź a wumrjecź; a wón je rosßudźeny, to wuwjeſcź. Bójſke ſmyßlenje! S połnym prawom wón ras praji: Ja a tón Wótz ßmój jene. Pſched tajkim ſmyßlenjom ßo ponižnje pokorjamy. Kóžde cźłowſke wobaranje je jow hrěch.

Chzeſch ty w ßwojim žiwjenju teź to bójſke? K temu je trěbne, ſo ty wſchu cźłowſku hordoſcź wotpołożiſch a ßwoju mudroſcź ſtajiſch pod Boži ſakoń a Božu wolu a ßwoje ſmyßlenje ßebi njerjaduješ po ßwojej ßebicźiwoſcźi, ale po Božej hnadźe a Božej wſchehomudroſcźi. K temu pak ßłuſcha, ſo cźłowjek ßwoju pſchinarodźenu ßleposcź duſche ſpóſnaje a ßwoje hrěchi pytnje a ßo pokłoni pſched kſchižom Khryſtußowym a ßwjatemu duchej ßo dawa roswucźicź a wußwjecźicź! Haj, cźłowjek dyrbi ßo ßam ſaprěcź, pſchetoź w nim njebydli wot pſchirody ßem niczo dobre, kaž Khryſtuß k ßwojim wucźobnikam praji: Chze-li ſchtó ſa mnu pſchińcź, tón ßam ßo ſapřěj. Pſchetoź chze-li wón Khryſtußowy wucźobnik bycź a teź bójſke ſmyßlenje měcź, dyrbi wón wſcho, ſchtoź jemu ſadźěwa, ſaprěcź, zyłe ßwoje cźělne ſmyßlenje, wſchu ßamopaſchnoſcź, wſcho honjenje ſa ſeńſkim dobytkom, wſcho wißanje na ſachodnych kubłach a wſcho wužiwanje ßwěta, wón dyrbi ſtareho Hadama w ßebi kſchižowacź a wſcho móz woprowacź. Potom pak je wón teź ßwobodny k wſchemu dobremu ſkutkej a wotpołożił, ſchtoź jeho wjaſa na ßwět. To wſchak teź ſa jeho woprawdźite žiwjenje žana ſchkoda njeje; pſchetoź cźłowjeka cźělne žiwjenje ßo ßamo wot ßo minje a jeho mozy woteběraju. Schtóž jeniczku staroſcź ſnaje, kak by wón ßwoje ſachodne žiwjenje ßebi ſdźeržał, tón ßo podarmo prózuje a budźe jo ſhubicź, haj njewutrjebane a próſdne woſtajicź: Schtóž pak jo pſchetrjeba ſa Khryſtußa a jeho bójſke kraleſtwo, a do jeho ßłužby ſtaja ßwoje cźělne a duchowne mozy, haj ßamo jo ſhubi ſa bójſke ſaměry, tón namaka prawe žiwjenje a ßebi ßwoje žiwjenje a jeho mozy hódne ſczini. Hdyž ßo ty pſchetrjebaſch we wukonjenju bójſkich myßli, je twoje žiwjenje najwjetſchu hódnoſcź a cźeſcź měło. Khryſtuš njech je twoje žiwjenje. — Potom pak teź cźe njebudźe wſchitko horjo žiwjenja a wſcho cźerpjenje a wſchitke ſtóſcźe cźłowjekow a wſcha nuſa porasnycź, ale ty to wſcho ſwólniwje na ßo wosmjeſch a budźeſch to njeſcź k cźeſczi ßwojeho Sbóžnika. Ty w tym wſchěm widźiſch ſpomožny kſchiž ſa ßebje, niz jenoź hubjeńſtwo a wobcźežnoſcź. A ſ tym ßy Božu wolu ſrosumił a budźeſch ſpokojeny, a tak ßo horjo lóžſcho njeße. Wono ma ßwoju dobru myßl, a njeje, kaž pola njewěrjazeho cźłowjeka něſchto njerosumne. Hdyž je nam cźerpjenje tuteho cźaßa ßwjaty kſchiž, kotryž ſwólniwje nješemy, dokelž w nim Božu dobrocźiwu wocźehnjeńſku ruku widźimy, potom ßmy dobyli a mamy bójſke ſmyßlenje, a ſkónczńje žohnowanje a wješele.

Haj to dyrbjeſche Pětr wſchitko hakle wuknycź, ßebje ßameho ſaprěcź a ßwój kſchiž na ßo wſacź a jón ſa Khryſtußom njeſcź. Rjenje běſche, ſo bě wón ſpóſnał, ſchtó Khryſtuß je a tak rjane wuſnacze wěry wotpołożił, ale nětko dyrbjeſche wón hiſchcźe to ważniſche wuknycź, ſa Khryſtußom khodźicź a jemu ßo runacź w ſmyßlenju, haj na zyłu Božu wolu ßebi myßlicź, a ßo jej podcźißnycź; to rěka to bójſke chzycź. To wſchak běſche wjele cźežſche. Kóždy budź ſmyßleny, kaž Jeſuß Khryſtuß teź běſche!

Kelko tola nětko k temu ßłuſcha, ßo ßameho ſaprěcź a ßo kſchižowacź! W mandźelſtwje ßo huſto měr njehodźi hinak ſdźeržecź, hacź ſo ßo jedyn dźěl wobſtajnje ßam ſaprěwa, pſchewinje ßwój hněw a njeße ßwój kſchiž. Ssnano ma na ßwěcźe kóždy ſnajmjeńſcha ßwój kſchižik; njech jón teź njeße prawje. A kak huſto mataj ſtarſchej njeporadźene dźěcźo abo brachniwe dźěcźo; kelko wopornjwoſcźe a ßebjeſaprěcźa ßebi to žada; derje jimaj, hdyž to jako kſchiž ſpósnajetaj a njeßetaj ſe ſcźerpliwoſcźu. A ſchto ma muž pſchecźerpicź, hdyž ma njerodnu mandźelſku, a žona, hdyž ma pjaneho muža! Jow rěka, niz ſtóſcź ſe ſtóſcźu ſapłacźicź, ale ßebje ßameho ſaprěcź a druhemu ßłužicź abo ſnajmjeńſcha jeho njeſcź. Huſto móže jeno ſ tym jeho dobycź. Chzeſch ty to cźłowſke abo to bójſke? — Teź nikoho druheho njewotdźerž wot bójſkeho. Je-li ſo je ßebi ſchtó wotmyßlił, cźežki a hódny ſkutk wuwjeſcź po Božej woli, kotryž jeho zyłe mozy trjeba, njebudź jemu ſpytował k ſtemu abo ſadźěwnik! Kak huſto ſtarſchej ßwoje dźěcźi jenoź na cźłowſke waſchnje lubujetaj, jim lohke a próſdne žiwjenje pſchejo, a jim wot cźežkeho a bójſkeho dźěłapołneho ßebjeſaprěcźa wotßadźuja. Woni chzedźa cźłowſke a niz bójſke. Ale chto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował? Hdyž ſchtó ßo wopruje ſa druhich w ßwojim dźěle abo powołanju, kak huſto jemu dobri pſchecźeljo wotradźuja! A ßamo hdyž horliwy Serb dźěła ſa ßwój lud, ßo wotrodźenzy jemu ßměja abo wotradźuja: Ty tola njebudźeſch ßo do ſtracha podacź! Haj wſchak, lóžſchi a ſchěroki pucź je hinaſchi. Abo hdyž młodźenz ßwój pucź bies poroka khodźi a ßo ſawjednych lóſchtow hlada, teź towarſchojo jeho ſpytuja: Ty tola njebudźeſch zyły rjany cźaß młodoſcźe ſkomdźicź! Derje jemu, hdyž wón potom wě: ſchtóž je ſ cźaßom bohabojaſny, niczo ſ tym njeſhubi, ale dobudźe prawe njeſachodne wješele; a ſchto pomha cźłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował? Ty ßam pak dyrbiſch wjedźicź, ſo wſcho cźłowſke ßame na ßebi twoju duſchu njeſpokoja a ſo ty ſ tym ßwojemu Bohu hiſchcźe bliže njepſchińdźeſch abo ſnajmjeńſcha jeho kraleſtwo njetwariſch. Tehodla měj bójſke ſmyßlenje!

Mój kſcheſcźijano, ſa mnu dźi, dźi ſa mnu, Khryſtuß rjekńje, ßo ſapřěj ßam, kſchiž na ßo wſmi, njech duſcha ßwětej cźekńje. Budź mojom' hłoßej poßłuſchny, we žiwjenju mi podobny. (Kěrluſch 463, 1).

We ßwjatym póſtnym cźaßu.

Hłóß: Jeſuß moja nadźija.

S Jeſußom na Golgatha
Kſcheſcźijenjo nětko dźeja,
Dokelž ßo wot Jeſußa
Duzy dźělicź njemóżeja;
Sswjata dróha njebjeſka
Wjedźe jich pſches Golgatha.

Wuſki pucź kral ßam je ſchoł,
My teź ßobu hicź jón mamy
Pſches tón cźěmny ßmjertny doł,
Pſches kotryž Joh' pſchewodźamy.
Wuſki pucź dźe k ſbóžnoſcźi,
Njech je teź cźim cźěßniſchi.

Kschiž tež mamy na žo wsacź
Tak, kaž wón wsak kschiž je na žo,
A tón kschiž tež lubowacź,
Kiž Bóh Knjes nam sczele sažo —
Kschiža niz žo wobaracź
Ale czísche pod nim stacź.

Daj nam jenož na Tebje,
Luby Knježe Jesu, hladacź
A njech doscź tež czěžnosczże —
S wutłosczu niz k semi padacź!
Hdyž žo bliži czěmna móz,
Budź Ty žwětło nam sa nóz!

S Jesušom tuž hromadźe
Pucź žwój psches czerpjenje dźemy;
S Jesušom we towarstwje
Sbóžny kónz tež doczehnjemy.
S Jesušom! — Tak tu a tam
Wěsczże dźemy k njebježam! J. W.

Reminiscere.

Njedźela Reminiscere psched nami. Wona je njedźela wopominanja naschich padnjenych a po poruczności wjednika nětk tež sdobom njedźela wopominanja tych, kiž po wulkej wójnje sa wótzny kraj wumrěchu. Tuž chzemy ju žwjeczicź khutni a jeneje myžle.

Lětža směje tuta njedźela woželbiteho wusnama. Khorhoje a standarty stareho wójska a stareho namórnistwa dóstanu na tutym dnju czestny kschiž sa frontslich wojowarjow.

A pschedewschěm, njech nasch Bóh naž wschěch namaka psched žwojim wobliczom a pschi jeho žłowje.

Knihi.

Czaž do jutrow a do Palmarum je czaž, w kotrymž knihi kupuja sa dźěczi, sa młodźinu. Pschedewschěm spěwarske. W nachej žerbskej kniharni w Sserbskim Domje žu kopizy nowych žerbskich spěwarskich pschihotowane. So žu rjane, to wěmy. Tuž wěmy, so je darujo tež rjany dar damy, niz rjany jenož tehodla, dokelž žu po swonknym pěknje shotowane a czischczane, ně, pschedewschěm tež tehodla, dokelž snutskny wobžah rjany a bohaty, — něschto sa zyke žiwjenje — a tež sa wumrěcze.

Bibliju ke konfirmaziji daricź, njeje tak jara waschnje było. Ale wono ma něschto na žebi, kaž žmy hižo ras pisali, so ma kóždy, tež kóždy młody, žam žwoju Bibliju — abo snajmjeńscha Nowy Testament. S tutymi knihemi žym ja žam sa žo a s tutymi knihami žym ja zyle žam sa žo pched Bohom samolwity. A tohodla je dobre a spomožne, daricź tež paczerskim dźěczom Bibliju abo tola Nowy Testament, kotryž ma swjetscha tež psalmy jako pschidawk. Žane dźěczo pak, kotrež se starschiskeho doma czehnje, njedyrbjało bjes Biblije abo Noweho Sakonja czahnycź! Kak dha mohło wono hewak czinicź po Knjesowym žłowje a žo wobhonicź w Sswjatym Pismje? A Bibliju w žerbskej maczerskej rěczi poskiczi czi tohorunja nascha žerbska knihadnja — abo dostanjesch ju drje tež pola žwojeho fararja.

Mjeńschich knihow a knižkow, kotrež žo hodźa a žu hódne, so je darisch, namakasch tam w Sserbskim Domje tež doscź na wubjerk, kaž žmy to tu czasczischo hižo naspomnili. Žedźenje, njespokojene žedźenje bydli a je žiwe w kóždym człowjeku, w młodym pschede wschěm. Tohodla žu na pšch. knižki: „Spokojene žedźenje“ pschihódny dar sa naschich młodych, a niz mjenje — a to niz jenož sa hólzow — knižki: „Wotroczk“. Ale tež stari je rad czitaja. To njech žu jenož dwě s wubjerka.

Sdobom tu dźenža pokažemy na němske knižki: „Das Tor zum Glück“. Rosjažnjaze napižmo pschistaji: „Ein evangelisches Wort zur Ehe und Familie“. Napisał je je farar Bodenstein w Hochweitzschenje, prjedy farar swjaska evangelskeje žónskeje młodźiny a do toho tu we Lužizy farar w Schěrachowje, a wudało je je 1934 krajne towarstwo sa Snutskowne mišionstwo w Sakskej. Wone płacża 25 pj. a nascha žerbska knihadnja je wěscże tež wobstara. Ssu to knihi sa starschu młodźinu, sa njewjesty a nawoženjow, sa mandźelskich młodych a starych. W mi je žobu a daj je žobu. Wone žu dobry pucźnik psches žiwjenje dozyła, psches mandźelstwo a žwójbu wožebje. „Mandźelstwo je porjad žiwjenja, kajkiž chze Bóh jón měcź“, rěka w nich. A w tutym smyžle tu pisane. Rěcża wo jědže wopaczných nahladow wo mandźelstwje a wo strachach a nusach, pokasuja prawy pucź a poskiczeja pomoz, so po nim tež dóńdźech k wotyknjenemu kónzej. Wo tym, schtož žwójba je a bycź dyrbi, praja nadrobnischeho, pokasujo pucź do wěrneho sbožowneho žwójbneho žiwjenja. Na kónzu rěka: „Hromadubycże w mandźelstwje je kaž dopomnjenje na paradis. W tamnym starym powjedańczku“ — mjenujzy wo prěnimaj człowjekomaj w paradisu — „wobrasuje žo mnoho, schtož rosmyžlowazy człowjek, žo podnurjejo do toho, schtož mandźelstwo je, saczuwa. Žane mandźelstwo njewostanje bjes nusy a staroscżow, bjes sjebanja a winy, ale hdyž mandźelstwo wjedźemy hladajo k Bohu a jo mamy sa porjad jeho stworjenja a žo czujemy w nim samołwiczi Bohu a człowjekam, hdyž je we wěrje do Jesuža Khrystuža móz wodawanja mózna w nim, hdyž žu wutroby Sswjatemu Duchej wocžinjene, je nad mandźelstwom njebjeski błyschcź, je wono połne žohnowanja a wrota k sbožu.“

Alkohol.

Wudawki sa piwo, wino a palenz žu pschiběrale kaž je tež pschetrjebanje alkohola pschiběrało. W lěcże 1932/33 wuczinjachu tute wudawki 2,7 miliardow, w lěcże 1933/34 pak wjaz hacž 3 miliardy. Tež sa tobak budźa wudawki wyschsche hacž lěto prjedy. 1932/33 běschtej to něhdźe 2 miliardźe.

Wudawki sa alkohol a tobak žadachu žebi 1932 11 prozentow zykych dokhodow němskeho luda; tute licža 46,5 miliardow.

Sjednoczenstwo „Arbeitsgemeinschaft für Volksgesundung“ pische: „Sda žo skoro, jako njeby žiwjenje, kotrež je wjednik žam žiwy, telko wliwa na sadźerženje młodźiny měło, kaž žebi to dyrbimy pschecź, hladajo na strowotu a dobre poczinki, njepraschejo žo hakle hacž žměmy tajke wudawki sa wusprawnjene měcź, hladajo na njewuměrnu nusu, kotraž tež dźenža hischcże w schěrokich worschtach luda doma.“

Zyrkej a stat.

Deutsche Glaubensbewegung. Wo tutym hibanju, kotrež chze němski lud k połnóznogermańskej wěrje, t. r. póhanstwu dowjescź, žmy huczischo pisali. Ssamo na žebi njeje tuto hibanje tak straschne kaž žo sda. Schtož jo straschne czini, je to, so je mjes kscheszijanami telko liwkoscże, swjerschnoscże, bjesmyžlnoscże, lěnjoscże w tym, schtož je wěra, nabožina. Hdyž něchtón pschińdźe a něschto wo nowej abo starej „wěrnej wěrje“ powjeda abo pische, je jemu lóžko, jich wjaz abo

mjenje nawabicź, so ſa nim běža abo so ſ druhimi ſa nim běža. Cžehodla? Woni njeběchu hacž ßem ſzyła ſa tym pſchiſchli, ſchto po prawom wěra abo naboźina je. A tola dyrbi ßebi ßamo Roſenberg lubicź dacź, so jemu němſzy wězywuſtojni a wucźeni wjele wuſtajeja na jeho knihach a so jemu dopokaſachu, so je dwělomne źórła wužiwał, so je wopacźneho woſjewjał a wſchelakich ſmylkow a ſmylenjow cźinił. Hdyž tutón njewobſteji pſched njeſtronſkej wědomnoſcźu ſ tym, ſchtož pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej wěrje piſche, kał hakle potom druſy. So pak ma wón tola hiſchcźe telko pſchiwiſka, ſwißuje ſ tym, ſchtož prjedy prajachmy wo liwkoſcźi, bjesmyßlnoſcźi atd. a ſ tym, so w ludu hiſchcźe wjele liberalneje theologije tcźi. Je dźě tola ſwjaſk „Bund freireligiöſer Gemeinden“ jako tajki ſtaw ſjednocźenſtwa „Deutſche Glaubensbewegung“. A tucźi „Freireligiös“ ßu bywſchi „Freidenker“, kotrychž hižo ſ dowójnſkeho cźaßa ſnajemy. Woni nětkle něhdźe to ſaſtupuja, ſchtož profeßor Bergmann wucźi. — So tuto zyłe pohańſke hibanje ßamo na ßebi tak ſtraſchne njeje, ſpóſnajeſch ſ teho, ſo tucźi nowopóhanſzy njeißu pſchi wſchěm prózowanju wo ſjednocźenje a zykk ani zykk ani pſchesjene. A to njemóźeja też bycź, a to tohodla niz, dokelž wo wěrje a naboźinje ſtarych germanow pſchemało wěmy, ſnajmjeńſcha praja wucźeni a wězywuſtojni, ſo mało wo tym wjedźa — druſy ßnadź „wjedźa“ wjazy, praja ſnajmjeńſcha, ſo wjazy a doſcź wjedźa. Ale nihdźe a nihdy wſcho, ſchtož někak wěmy, njedoßaha, wſacź ſa podłožk noweje wěry ſa lud Němſkeje, njech bychu jón też hiſchcźe bóle pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu naſchcźuwali abo jemu kſcheſcźijanſku wěru hiſchcźe bóle ſa germana njepſchihódnu wopißowali. Tohodla ßo też njedźiwamy, ſo na pſch. ſjednocźenſtwo „Nordiſche Glaubensbewegung“ — jene ſ wulkeje liczby nowopohanſkich hibanjow — ſteji runu wěru pſchecźiwo hibanju „Deutſche Glaubensbewegung“, kotrež dyrbjeſche hłowa a zykk zyłeho pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu a ſa nowe póhanſtwo ſtejazeho hibanja bycź. Tucźi „nordiſzy“ chzeja ryſy póhanſku wěru. — Saßo druſy ßu cźi, ſiž ßu ßo Ludendorffez mandźelſkimaj pſchiſamkli. Jich je wulka cźrjóda hacž runje bu ſwjaſk „Tannenbergbund“ ſakaſany. Mjes nimi je njepſchecźelſtwo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu najradikalniſche a ſjednocźi ßo ſ njepſchecźelſtwom pſchecźiwo Židam, jeſuitam a ßwobodnym murjerjam. — Pſchecźiwo tutomu zyłemu wojowanju a woßebje pſchecźiwo Roſenbergej a jeho wuprajenju ſ lěta 1931, ſo ßu jeho ſtawiſniſke podawanja we jeho knihach njepowalne, ßu ßo też někotſi katolſzy wězywuſtojni a wucźeni ſjednocźili a ſhromadnje jeho ſtawiſniſke podawanja pruhowali. A ſchto ßu namakali? Woni praja: Wobras zyrkwje, kotryž Roſenberg podawa, njeje ani na jenym městnje prawy! — Je jara ſajimawe, tuto dźěło tutych katolſkich wucźenzow cźitacź, kotſiž Roſenbergej a dozyła wſchemu hibanju, kotrež ßo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu měri, dopakaſaju, ſo ßu podłožki a ſtołpy jich ſtojniſchcźa pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu njekhmane ſa někajki trajazy twar. A to njemóże też hinak bycź: Jeſuß Khryſtuß wczera a dźenßa a tón ßamy, kiž wón je, też hacž do wěcźnoſcźe! A Boże ßłowo woſtanje do wěcźnoſcźe! Sa naß ma to na ßebi, ſo ßo ßami a ſo ßwoju wěru pruhujemy, hacž wona je ſałożena a my ſ njej a ſe ßwojim źiwjenjom ſałoženi na tu ſkału, kotraž ßo ßylnuje, na Jeſußa. Ale pſchi tym woſtanje: W němſkim kraju naſtawaju tajzy, kotſiž Jeſom Khryſtej pſchihotuja nowu paßionu, nowe cźerpjenje ſe ßwojim prózowanjom, jeho ſtorcźicź ſ thróna we wutrobach, jeho wuſtorkacź ſ domow, ſ kraja. Naſcha wěz, kſcheſcźijanow, kſcheſcźijanſka, je, ſo ty ßwědcźiſch tuž cźim ßwěrniſcho a ſmužicźiſcho ſ ertom a ſe ſkutkom ſa Jeſußa, ſo bychu jich wjaz a wjaz ſpóſnali wěrnoſcź a ßo do njeje podnurili.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Namakanki. Wo ważnej namakanzy pißachmy pod napißmom „Pjate ſcźenje“. Nětk woſjewja też dohladowak Winſkeje nationalneje bibliotheki, ſo ßu ważne ſpißy namakali, kotrež ßu ſ 2. lětſtotka po Khryſtußowym narodźe — t. r. ſ lětow 101—200 —. Tuta namakanka je pak wo wjele wjetſcha. Kaž ßo piſche, je to 190 łopjenow, kotrež ßo na 12 knihow Stareho a Noweho Teſtamenta pocźahuja. — Dale ſhonimy ſ woſjewjenjow, ſo je jendźelſka expedizija, kotraž w Aſiſkej wurywa, 10 cźrjopow namakała, kotrež ßu popißane. Tute ßu ſ lěta 588 do Khryſtußoweho naroda a ßu drje w rěcźi Samaritanſkich pißane.

Poſawniſtojo. Němſki ſwjaſk poſawniſtow Němſkeje ma w tukhwilu 80 000 dujerjow.

Riecźaſne liſty, kotrež ſ wójnſkeho a ſ powójnſkeho cźaßa ſnajemy, ßu ſaßo po wſchelakich krajinach po pucźu. Wyſchnoſcźe, kotrež ßu pſchecźiwo wěſchcźenju poſtupowałe, ßu ßo nětk też pſchecźiwo tutym cźinkam ſ rjecźaſnymi liſtami wobrocźiłe, tak woßebje Stuttgartſki polizajſki preſident. Mjes druhim wón piſche: „Hdyž tuta hłupoſcź ſkoro njepſchestanje, pſchepodam ja pißarjow ſ woſjewjenjom jich mjenow ſjawnej hańbje abo khłoſtam jich dla njekhmanſtwa“. Kaž tuta ßu też druhe wyſchnoſcźe podobneho woſjewiłe.

Na pucź.

Póſt! — Sswjaty póſt! — Jeſuß Khryſtuß cźerpi ſa naß — ſa mnje! — Wjetſcheho, khutniſcheho njeje, ſchtož móhli a ſchtož dyrbimy na pucź ßobu wſacź a rospominacź. Tuž rospominajmy jo też! Je dźě póſt, ßwjaty póſtny cźaß! Haj:

Mój Jeſu, ſpożcź, ſo w tutym cźaßu
Ja na twój kſchiž rad ſpominam.
To wucź mje, ſo ßo hrěchow paßu
A cźěło ſ duſchu tebi dam.
Ty ßwjatu krej ßy ważił na mnje,
Też we ßmjercźi mje lubował,
Sſy ſwólniwje a lubje ſa mnje
Wſchěch hrěchow cźwilu na ßo wſak.

Liſtowanje: Sa Reminiſcere (dźeń padnjenych) H. we B. — Sa Okuli poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Laetare: B : : ; w B. —

Ke konfirmaciji
ſerbske spěwarſke
su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Roßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinařnje a powěſcźerńje w Drjeźdźanach wot Hłownej ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtworcźělětnje 108 pjenjeźkow

Čišło 11

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewk će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Reminiscere.

Jan 12, 24—26.

Reminiscere — wopomńcźe — ludowy žarowańſki dźeń — dźeń wopomnjenja naſchich padnjenych rjekow! Myßle jich wjele, ſtarſcheju, bratrow, ßotrow, njewjeſtow, dźenßa tu njejßu, ale tam wonka něhdźe na cźichich pohrjebniſchcźach, hdźež naſchi rjekojo nětk hižom dołhe lěta ſpja a wotpocźuja wot cźežkeho dźěła, kiž ßu ſa wótzny kraj a domiſnu, ſa naß wſchěch dokonjeli. Ssmy w prjedawſchich lětach poniženja drje druhdy ßo praſcheli, cźohodla to, hdyž bě napoßledk podarmo, to nětk wěmy, ſo niczo podarmo njeje, ſo njeje wopor, kiž je ßo pſchinjeßł we wěrje a nadźiji, ſo je tak, kaž naſch Knjes dźenßa w pſchirunanju nam praji. „Je-li ſo pſcheńcźne ſorno do ſemje njepadnje a njeſemrje, to woſtanje wone ßame; hdyž pak ſemrje, pſchinjeße wjele płodow.“ Tak je ßo ſtało. Jich rjekowſki duch je ſaßo ſtanył w naſchim ludu; dźenßa nichtó wjazy ßo njepraſcha: bě ßnadno podarmo? Dźenßa wěmy, cźohodla ßu ßami ßo ſa wopor pſchinjeſcź dyrbjeli, ſo bychu pucź pſchihotowali k nowemu žiwjenju zyłeho naroda. Tak nětk zyły lud w dźakownoſcźi na nich pohlada a cźeſcźi jich jako dobycźerjow a rjekow, kaž ßu ßebi ſaßłužili, a cźeſcźi ſ nimi też tych, kiž ßu w prawym ſroſumjenju jich wopora w cźežkich a njerosßudźenych lětach ſnutskowneho wojowanja do jich ſtopow ſtupili a wjednikej ſ woporom krwje a žiwjenja pomhali nowy wótzny kraj natwaricź. Hdyž ßebi to wſcho prawje wobhładujemy a pſchemyßlujemy, kajku ważnoſcź to Knjeſowe ßłowa ſa naß maja. „Schtóž ßwoje žiwjenje lubuje, tón budźe jo ſhubicź; a ſchtóž ßwoje žiwjenje na tym ßwěcźe hidźi, tón budźe jo ſdźerżecź k wěcźnemu žiwjenju“. Kak wjele cźłowjekow je ßamo dźenßa hiſchcźe, kiž myßla, ſo ßu ßwoje žiwjenje wot Boha jenoż doſtali, ſo bychu w tutym žiwjenju prawje wjeßele a rjenje ßami ſa ßo žiwi byli, wo druhich njechaja ßo ſtaracź. Hdźež tajki duch knježi, ßłěduje rospadnjenje wſcheho, ſhinje lud a ſ nim zyle ßamo wot ßo też jenotliwz. Schtóž tak ßwoje žiwjenje lubuje, ſo njecha druhim ani kuſka ßwojeho žiwjenja pſchidźělecź, tón jo ſhubi; hižom tohodla, dokelž ſzyła njewě, ſchto žiwjenje je. Wón měni, žiwjenje měcź, ale nima, dokelž njeje ſapſchimnył Božu wolu wo žiwjenju. Bóh njeje pak cźłowjekow jako jenotliwzow ſtworił, ale jako ludy, jako zyłk. Duž dyrbiſch też ſa tutón zyłk ſtejecź. Schtóž je to cźinił, a jenoż tón — to płacźi ſdobom też ſa kóždeho, kiž je ſ njehladanjom na ßwoje žiwjenje cźłowjekam dale pomhał na pucźu wuwicźa a praweho ſpóſnacźa — budźe dale žiwy w pomjatku tych ßwojich. Wón pak je też po Božej woli žiwy był a — kaž Knjes praji — ſdźerži ßwoje žiwjenje k wěcźnemu žiwjenju. Jeho je napoßledk — hacź ßam pytnje abo niz — wěra wjedła a wón je woprawdźe ſa Jeſußom khodźił. To dale pſchepytacź, wo to ſa naß dźenßa njeńdźe, ale to dyrbimy ſpóſnacź, ſo je wſcha naſcha wěra jenoż njedoſcźpołna, haj hoła, hdyž woſtanje pſchi tym ſtejo, ſo ßebi myßle cźinimy. Knjes praji: Schtóž mi chze ßłužicź, tón khodź ſa mnu; a hdźež ja ßym, tam dyrbi też mój ßłužownik bycź.“ Haj a hdy bychmy połnoſcź ſpóſnacźa we wěrje měli, a bychmy pſchi tym ſtejo woſtali, by było kaž niczo, hdy njebychmy hotowi byli, woprawdźe ſa Jeſußom khodźicź, to rěka, wſcho, ſchtož mamy, haj ßamo žiwjenje dacź ſa tych, kiž ßu naſchi bližſchi, kiž ßu ſ nami jeneje krwje, kaž je wón, naſch Knjes a Sbóžnik, jako Boži Ssyn ßo dał a woprował ſa wſchěch tu na ſemi. Wón chze, ſo bychmy ſ wěry do njeho a do jeho wopora tak wjele mozy nabyli, ſo bychmy we wſchěm jeho wucžomnizy po prawom też byli, ſo by jeho luboſcź ſnowa w naß žiwa była a my jemu tak ßłužili ſ zyłeje ßwojeje wutroby. „A je-li ſo ſchtó mi ßłuži, praji Knjes, teho budźe mój Wótz cźeſcźicź.“ Tuto ßłowo kaž jaßne ßłónczko dźenßa ßwěcźi, njech też naß wo-

hrěwa, so budźemy tym runi, kotrymž je Bóh ßam móz k jich rjekowſtwje darił, so bychmy ſwólniwi byli w dźakownoſczi Bożu wolu dopjelnicź a w žiwej wěrje ſa Khryſtußom khodźicź. Hamjeń.

Czežki nadawk.

Pſches njeměrnu nóz tak hrubu a ßurowu
Honi wichor deſchcź pſches tołſtu czmu.
Njemdry torha wón ſa durje, wokeńzy,
Hdźež ſ dźěczatkom macź ſpi we komorzy.
Měrnje a hłuboko dycha to dźěczatko;
Tak žada ßwoje prawo młode žiwjenczko;
Spar ßłódki wſchak hoji dobrej ſtrowoſczi. —
Macź pak czežko a ſrudnje žałoſczi.
Ju ſły ßón tak czežki w ßwojej mozy ma,
Do wotucženja ju pſchewodźa! —
Ha, ſchto dha tak ſrudnje žawoſczeſche?
„Wichor je, wichor!“ jej myßliczka prajeſche.
„Ach Bożo, ſdźerž czihoh' mi mandźelſkeho.
Schkitaj mi mojeho dźěſcźa nanka lubowaneho.
Sjednocź naß po czaßu ſaßo tu hromadźe,
Dopjelń, mój Bożo, tole mi žedženje.“ —
Rano ßo ßłónczko ſa mróczele khowaſche.
Wojak tam pomałku po trawnej ſchcźežzy dźe,
Dopjelnicź poßlednju próſtwu tak lubemu pſchecželej:
„Luby, mi donjeß poſtrow dźěczatku, mandźelſkej!
Ssnano ßo bórſy ſaßo domoj namakam!
Tola, Twojej woli, Bożo, ßo podawam!
Widźiſch ty rańſche ſerja te błyſchcźate?“ —
To běchu joh' ßłowa poßlednje! —
„Nadawk tak czežki mi njebu czaß žiwjenja! —
Ha, tſchepjeta pſchede mnu wſcha trawina?“
K ſemi pſchecźela waczok wojaka tłóczeſche,
Kiž we ruzy domoj wón njeßeſche. —
Naſtróženaj macź, dźěczatko hladaſchtaj.
„S czeſczu je padnył wón ſa wótzny kraj,
Wudychał, Bohu wſchón podany!“ —
Wojak ßo wróczi ſaß do wójny. — —

L.

Sſłowa wopominanja.

Wopominajo tych, kiž ſa wótzny kraj a lud padnychu, wopominamy też toho, kotryž je ſa wótzny kraj a lud ſtak we wójnſkim a powójnſkim czaßu ßwěrny hacž do ßmjercźe: to je pólny marſchall preſident Hindenburg. A tutoho wulkeho wopominajo damy jemu ßłowo, ßłowo wopominanja wſchěch ßwěrnych wojowarjow a ßłowo napominanja nam, kiž ßmy ſchkitarjo a hajerjo jich ſawoſtajeńſtwa.

Hindenburg rjekny 21. měrza 1933:

„ . . . ja ſpominam ſ czeſczowanjom a ſ dźakom na tych, kiž ſa wótzny kraj padnychu. W njekhabłazej ßwěrje ſtrowju ja ſawoſtajenych naſchich drohich njeboczičzkich a we wutrobnej towarſchnoſczi wſchěch mojich towarſchow ſ wulkeje wójny. Wopory žiwjenja a ſtrowoty, kotrež ßebi tuta wójna wot Němſkeje žadaſche, njejßu podarmo byłe. S rospadanja wudobywa ßo Němſka ſaßo k nazionalnej ßylnoſczi w duchu tych, kotſiž ſa lud a wótzny kraj wojowachu a padnychu. Ssylna Němſka dyrbi jich hordy a trajazy pomnik bycź!“ —

We ßwojim „politiſkim teſtamencźe“ piſche Hindenburg 11. meje 1934:

„Hdyž budu ßo ja k ßwojim towarſcham tam horjekach, ſ kotrymiž ßym na telko bitwiſchczach ſa wulkoſcź a czeſcź naroda wojował, wróczicź, pſchiwołam ja młodej generaziji: Wopokažcźe ßo ßwojich prjedownikow hódni a njeſapomńcźe ženje, ſo dyrbicźe wy, hdyž chzecźe měr a derjeměcźe ßwojeje domiſny ſwěſczicź, hotowi bycź, ſa tutón měr a ſa czeſcź kraja też to poßlednje dacź!“ —

A pſchi Tannenbergſkim pomniku, kotryž je nětko ſe ßwojej hłownej wěžu woßebity pomnik naſcheho wulkeho marſchalla a preſidenty, rjekny Hindenburg, jón ßwjecźo 18. ſeptembra 1927:

„W njeliczomnych rowach, kotrež ßu ſnamjenja němſkeho rjekowſtwa, wotpoczuja bjes rosdźěla mužojo wſchěch ſtron. Woni běchu tehdy pſchesjeni w luboſczi a we ßwěrje k ſhromadnemu wótznemu krajej!“

A wopominajo tutoho wulkeho a wopominajo wſchěch, kiž ßwěrni hacž do ßmjercźe wojowachu ſa lud a wótzny kraj, njech wo nim a wo nich k nam woſpjetnje kanzler a wjednik Adolf Hitler ßłowa, kotrež je rěczał 7. auguſta 1934 pſchi khowanju Hindenburga w Tannenbergſkim pomniku:

„Pſched nětko ſkoro 20 lětami wuſwonjachu ſ tutoho měſtna ßem k prěnjemu raſej po zyłej Němſkej ſwony mjeno generalneho pólneho marſchalla. Dźenßa je naziona pſchi ſwonjenju ſwonow morweho ſchědźiweho rjeka k wulkemu wojowaniſchczu jeho njepſchirunjomneho dobycźa dowjedła.

Tu woßrjedź drěmazych grenaděrow ßwojich dobyczéríſkich regimentow měj mucžny wójwoda nětko ßwój poßledni wotpoczink! Wěže hrodźiſchcźa njech ßu ſtražnizy njekhabłaczi tutoho poßlednjeho hłowneho kwartěra k ranju! Standarty a khorhoje maja tu wěczu paradu.

Němſki lud pak budźe pſchikhadźecź k ßwojemu morwemu rjekej, ſo by ßebi w czaßach nuſy ßobubrał nowu móz ſa žiwjenje.

Tola ßamo tehdy, hdyž dyrbjał poßledni ſbytk tutoho cźěła bycź rospróſcheny, budźe tuto mjeno hiſchcźe pſchezo njeßmjertne . . .

. . . Njech lěttyßazy ſańdu, ženje njebudu ßměcź powědacź a rěczecź wo rjekowſtwje, khiba ſo ſpominaja też na němſke wójſko wulkeje wójny. Tehdy ſjewi ßo ſ mhły ſańdźenoſcźe želeſna fronta ſchěreho worzloweho kłobuka, njekhabłaza, njezofaza, — pomnik njeßmjertnoſcźe. Dołhož pak tu Němzy žiwi budu, budu wopominacź, ſo běchu to něhdy ßynojo jich luda.“

Reminiſcere:

ſpominaj, wopominaj, rospominaj!

Wojowarjo wojeŕſzy wojowachu.
Běďźerjo běďźeŕſzy ßo běďźachu .
Dobycźerjo dobycźeŕſzy dobywachu.
Rjekojo rjekowſzy wojujo, ßo běďźo, dobywajo mrějachu! —
Dźakuja dźakowni dźakni ßo? — —

Pólny liſt padnjeneho.

Bu pißany pola Yperna 14. ſeptembra 1915; 27. ſeptembra tam tón, kiž jón pißaſche, padny.

„Schtož mi da ſměrom a ſpokojom do pſchichoda hladacź, je to pſcheßwědczenje, ſo we wſchěm a w kóždym dóńt twori Bóh a ſo je też to najmjeńſche, ſchtož ßo na ßwěcźe ſtanje, ſa to wotmyßlene a poſtajene, ſo ma ßłužicź poßlednjemu ſamerej cźlowjeſtwa, Božemu kraleſtwu. Tuta jednora wěra dawa móz a pſchewinjenje cźerpjenjow a ßwěta, dokelž pucź cźlowjeſtwa njewjedźe do cźěmnoty, ale k ßwětłu. Kak ja k tomu po ßwojim ßnadnym pſchinoſchuju, hacž ſe žiwjenjom abo ſ wumrěcźom, je wſcho jene. Jenož ſo ja, wědomnje a njeßebicźi-

wje na tutón wotyknjeny kónz hladam, cžini tutoho žiwjenja dźiwne pucźe rosumliwe a da nam prawje spósnacź, schto je po prawom žiwjenje hódne. Moja duscha njeje wobcźežena. Ja wumru rad, jelisо je Bóh to wo mni wobsamknył.“

Poßwjecźenje noweje Lucźanskeje zyrkwje.

Sańdźeny pjatk, 8. nalětnika, bě ważny dźeń sa maku Lucźansku woßadu w pruskej ßerbskej holi. S wulkej prózu je ßej nowy Boži dom natwariła. Nětko dyrbjesche ßo poßwjecźicź. Lucź, Schepschezy a Bjerwałd, wßy, kiž woßadu tworja, běchu rjenje wupyschene. Kraßny nalětny dźeń bě tutón pjatk, bohužel pak khětro symny. Ale njedźiwajcy symneho cžaßa je ßo rjana cžrjóda luda seschła, so by s Lucźanskej woßadu poßwjecźenje noweje zyrkwje ßobu ßwjecźiła.

Krótko do 2 hodź. wołachu naß swony noweje zyrkwiczki k poßwjecźeńskej Božej ßłużbje. Nasch schlesyski biskop D. Zänker, byrnjež bě khorowaty, bě do małeje holanskeje woßady pschikhwatał, so by nowu zyrkej poßwjecźił. S knjesom biskopom shromadźichu ßo nimale dwanacźe duchowni, Lucźanska zyrkwinska rada a zyrkwinske sastupjerstwo, sastupjerjo statneje wyschnoscźe, pscheproscheni hosczo a woßadni w schulskej jstwi, kotraž je wot lěta 1929 ßem „Lucźanski Boži dom“ była. Vikar Adler, tucžaßny sastupowaŕ Wujesdźanskeje a Lucźanskeje woßady, porěcža rosžohnowaze ßłowo, a woßada sanjeße „Božo, wonkhód požohnuj“. Pod swonjenjom wschěch tsjoch swonow cźehnjechmy w ßwjedźeńskim cźahu wot schule k zyrkwi a do koła wokoło njeje. Biskop D. Zänker pschepoda klucze zyrkwje Lucźanskej woßadźe. Faraŕ Malink-Lasowski na to Boži dom wotamknu se ßłowami psalmisty: „Wotewŕcźe mi wrota prawdoscźe, so ja do nich póńdu a tomu Knjesej ßo dźakuju.“ Rjenje wupyscheny Boži dom bě hnydom pschepjelnjeny; a někotryžkuli, kiž to sbožo njeměješche, ßo do Božeho domu nuts ßunycź, dyrbjesche pschi wótsjerěcžaku w schuli na ßwjedźeńsku Božu ßłużbu poßłuchacź. Dźěcźazy khór wuspěwa pschi sapoczatku ßwjedźeńskeje Božeje ßłużby kěrlusch: „Hacź ßem je Bóh mój dowjedł mje se ßwojej wulkej hnadu.“

(Pokracžowanje scžěhuje.)

Ssłuž tym, kiž ßu woßamocźeni!

Snutskowne mißijonstwo je měko pschezo hižo ruzy połnej dźěła. To ßo też nětko w nowej Němskej pscheměniło njeje, hacź runje je Snutskowne mißijonstwo wschelake nadawki wotedało. Tohodla wobsteji dale nasch nadawk a nascha pschißłuschnoscź w tym, jemu pomhacź dźěłacź, jemu smóžnicź dźěłacź.

Do jeho dźěła ßłuscha też, ßo staracź sa a ßo staracź wo tych, kiž buchu khłostani a sa tych a wo tych, kiž s khłostańnje a s jastwa saßo pschińdu. Kak cžežko to sa tutych, saßo dźěło a městno namakacź a kak cžežko to, tajkim smóžnicź, po prawym pucźu hicź a ßebi sprawnje ßwój wschědny khlěb saßłużicź.

Bjes dźiwa tohodla, so ßu woßebite sjednocźenstwa nastałe, kotrež ßu ßebi nadałe, ßo wo a sa tajkich ßobucžłowjekow staracź. Tak mamy tajke sjednocźenstwo pod mjenom: „Arbeitsgemeinschaft zur Ausbreitung des Evangeliums unter Gefangenen, Strafentlassenen und Einsamen“; wono je ßo Snutskownemu mißijonstwu pschisamkło. Wo ßwojim poßlednim hłownym seńdźenju je wono rosprawu roseßłako. S tuteje chzemy tu něschto podacź. Hdyž ßo do toho podnurimy, naß wěscze dźakownoscź nawabi, ßobudźěłacź na tutym polu kschescźijanskeje luboscze kaž dozyła na dalokim a schěrokim polu Snutskowneho mißijonstwa, na kotrymž je telko dźěła.

Wo dźěle mjes woßamocźennymi pischu woni we ßwojej rosprawje tole:

„Sskužo jatym pschińdźemy też husto k cžłowjekam, kotsiž ßu ßo, wopuschcźeni, sjebani, roshorjeni, do srudoby a staroscźow ponurjeni, pak herjekajo wobskoržujo, pak poraženi, wsdali, dale wojowanje žiwjenja wojowacź, a tohodla trózkajo s Božeje schule tłóchynchu — snajmjeńscha woni měnja, so ßu tłóchnyli! — Woßamocźeni dźeja ßwój pucź — do sahuby.

Kelko młodych, sjebanych cžłowjekow nadeńdźemy my tola, kotrychž njeskutk někajkeho mužskeho wo pjenjesy, kubło, starschiski dom, ßłużbu a sastojnstwo sjeba, kotsiž tohodla shubichu wěru do Boha, — wscho wopory tych, kotrymž my we wustawach ßłużimy. Też nimo tutych njeßměmy nimo hicź! My jich pscheproschujemy k tomu, kotryž jich wutrobu snaje a kotryž chze jich srudobu do radoscźe pschewobrocźicź, hdyž woni swola do toho, bjes cžehož njeńdźe, mjenujzy: ßo jemu zyle dowěricź.

Woßamocźenu a wopuschcźenu namakam tak staru macź, kotraž mi se ßylsami powěda wo njesbožu,, kotrež je na nju pschischło s tym, schtož je s jeje ßynom było. Tu rěka sa mnje, macź pokasacź na wopacžnoscźe, kotrež tak někotraj starschej pschi wocźehnjenju dźěcźi sawinujetaj a kotrež maja ßwoje scźěhwki. Bóh pak wužiwa tole podeńdźenje sa to, staru macź zyłu a zyle dobycź sa ßwoje kraleństwo.

Abo: Starschej pschińdźetaj do nascheje rěcžneje hodźiny. Ja widźu na jeju rosßudźenym wobliczu a na jeju ßylsojtymaj wóczkomaj, so je jeju srudźba wulka. Staj s nahladnych worschtow města. S njeskutkom stawa ßwojeje ßwójby shubischtaj samoženje. Njeßmilnje wustorcžichu jeju jeju dotalne worschty se ßwojeje ßrjedźisny, hacź runje běschtaj lěta dołho tam wobkhad mełoj. Nětko staj tu woßamocźenaj a stejitaj pschi boku, měnjo, so njemóżetaj tole snjescź. — Boża hodźina też jimaj hischcźe w jeju žiwjenju wotbije. A hdyž też ßwět jeju wopuschcźi — Jesuß Khrystuß je tu sa njeju! Kak rjenje byschtaj-li wonaj bórsy ßobu spěwacź samohłoj:

„Hdyž mam jenož jeho,
Swět rad puschcźicź chzu,
Wotrjeknycź ßo duzy wscheho;
Ja sa ßwojim Knjesom du,
Njech też drusy wschitzy
Po schěrokim pucźu khodźa spizy.“

S mißionstwa.

W auguscźe budźe to lětßa sto lět, so w Khinje wumrě mißionar Robert Morrison, kiž bě prěni protestantiski mißionar w Khinje. Tuto dopomnjenje sbudźuje wschelke dopomnjeńki na cžaß prěnjeho evangelskeho dźěła w Khinje. Wono bě jara cžežke.

Robert Morrison bě wot wschěch bokow wot njepschecźelow mißionstwa wobdaty. Khinski khěžor bě 1793 prajił: „Rosschěrjenje kschescźijanskeje wěry njemóże ßo dowolicź“. Morrison pißasche tehdy: „Khinesam je pschi ßmjertnym khłostanju sakasane, naß w khinskej rěcži roswucžowacź“. Tola wón bu bórsy mischtr w tutej rěcži. Skradźu bě ju nawuknył. Też rumcžk jeho bydła a pschebytka bě ßnadny a jara wobmjesowany. Wscho dyrbjesche jeho dźěło haczicź. Tola 27 lět wutra wón na tutym měscze. Prěnje 5 lět ßo kóżde wosjewje-

nje kſcheſczijanſkich knihow khłoſtaſche. Ale niz jeno to. Tež Portugiſojo běchu jeho njepſchecželojo. Tu ßo tak prawje jewi móz mamona: Kſcheſczijenjo pſchecziwo rosſchěrjenju kſcheſczijanſkeje wěry w pohanſkim kraju! Tola wón wutra a pſchětra a dokonja pſchełožk Noweho Sakonja do khinſkeje rěcže. Ale runje w tutym wokomiku dozpichu portugiſiſzy pſchekupzy, ſo bu Morriſon wotwołany. Tola bórſy tam ſaßy bě. Woni ßami jeho nuſnje trjebachu jako tołmaczerja. Jeho nadawk bě, ſhotowicz khinſko-jendželſki ßłownik. Tutón wón tež dokonja. Tohorunja pſchełoži tež zyku Bibliju a ſeſtaja ßłownik kantonſkeho dialekta, kotryž bě woßebje ważny.

Njepowalny ſtejeſche Robert Morriſon tam, hdzež bě jeho tón Knjes do dźěła ſtajił a ßo njebojeſche, hacz runje dokołowokoło njepſchecželjo. Tuž je po prawom, ſo jeho w lěcze jeho 100. ßmjertninow wopominamy a něſchto ſnowa nawuknjemy: ſo ßmy wſchitzy ſwołani na dźěło w Jeſußowym kraleſtwje: doma a wonka. —

Zyrkej a ſtat.

Tak woni to czinja! Schtó? Czi, kiž ßluſcheja do tych, wo kotrychž 10. měrza pißachmy —: „Deutſchgläubigen“. — A kak czinja? Naſch czaß, naſche lěta liczimy pak „do Khr. n.“ = v. Chr. G. — pak „po Khr. n.“ = n. Chr: G: Schto praja, piſchu woni? „Es iſt gewiß nur eine kaum bemerkte Gewohnheit, aber wir Deutſchgläubigen ſollten nicht dazu beitragen, daß Chriſtus — und ſei es auch nur bei Geſchichtsdaten — in den Mittelpunkt der Geſchichte ſo gedankenlos geſtellt wird. Sagen wir alſo z. B. „vor oder nach der Zeitenwende“ (abgekürzt: v.d.ZW.).“ — Njechamy ſ tutym wupłuſkom antikhryſtoweho ducha naſche ßerbſke pißmowſtwo wobohaczicz, tohodla tute ryncžki tak, kaž je czíſchczane namakachmy.

Najſtarſcha zyrkej Ruſkeje — budźe podtorhana. We Kiewje ſteji ßławna kathedrala Sswj. Sophije. Wona je maczerna zyrkej rußowſkeho kſcheſczijanſtwa, t. r. wot tuteho Bożeho doma wukhadźejo pſchewiny kſcheſczijanſka wěra ludy Ruſkeje. Ssowjetwyſchnoſcz je wobſamkła, tutón Boži dom podtorhacz a chze to nětk tež wuwjeſcz, hacžrunje je ſ wukraja wjele proteſtow doſtała. Kak mohło to tež pola antikhryſtowych pſchiwißowarjow hinak bycz!

Evangelium w Khinje. Mjes khinſkej młodźinu jewi ßo evangeliſaziſke hibanje. Wot wójny ßem njebu mjes khinſkej młodźinu telko ſa evangelij wotewrjenych wutrobow namakanych, kelkož nětkle. To je nadźija.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **Lucza** pſchinjeße dźenßa a na dalſchich njedźelach naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ rjanu a wobſchěrnu rosprawu wo poßwjeczenju noweho Božeho doma. To wěſcze wſchěch woßadnych a wſchěch, kiž ßu móhli rjany ßwjedźeń ßobu ßwjeczicz, wulzy ſwjeßeli. Njech ßebi ſ tym tež naſche łopjeńko prawje wjele wutrobow a domow wotewri, niz jeno ſa tute njedźele, ale ſa pſchezo. Wono chze tola woßadnik bycz — woßadnik tež ſa pruſke woßady, ſ kotrychž je w poßlednim czaßu jara mało rosprawow doſtawało. Njech Wam tute ryncžki ſdobom pſchinjeßu naſche najwutrobniſche ſbožopſchecza ſa Waſch Boži dom a ſa zyłu woßadu. Hajo ßebi wótzow

rěcz a wěru, twarmy ßobu ßwěru Bože kraleſtwo Bohu k czeſczi, ßebi, ßwojim, ßwojej woßadźe, ßwojemu ludej k żohnowanju!

Nadawk dobrych evang. Sserbow.

Po pſchikaſni wjednika Domowiny je ſarjadowany tydzeń k wabjenju czitarjow ſa naſch jeniczki dźenik „Sserbſke Nowiny“ a druhe ßerbſke czaßopißy. Woßebje evangelſkim Sserbam płaczi tuto namołwjenje. Wěmy, ſo je to ßnadny dźěl evangelſkich Sserbow, kiž naſch jeniczki njedźelnik „Pomhaj Bóh“ woteběra. Pſchirunamy luboſcz katolſkich Sserbow k jich czaßopißu „Katolſki Poßoł“ (1600 czitarjow na 13 hacz 15 000 duſchow), bychu evangelſzy Sserbja niz 1800 exemplarow czaßopißa „Pomhaj Bóh“ woteběrali, ale trójzy tak wjele, abo ſnajmjeńſcha hiſchcze ras tak wjele. Bohużel njeje tomu tak a ma ßo wobżarowacz, dokelž je to k ſchkodźe naſcheho luda. Schtóž „Pomhaj Bóh“ w domje nima, tež ſa „Sserbſke Nowiny“ kroſchika wyſche nima. Skuposcz to bycz njemóże, pſchetoż „Pomhaj Bóh“ płaczi běrtlětnje 1,08 hr. a „Sserbſke Nowiny“ měßaczńje 1,50 hr. Swjetſcha je to ſaſparnoſcz a bjesintereßnoſcz. My ßwěrni czitarjo pak mamy tón ßwjaty nadawk, tež ßo ßobu prózowacz, ſo bychmy zykk we woßadnym a narodnym żiwjenju byli; tohodla je nuſnje wabicz ſajimzow ſa naſche czaßopißy. Mějmy ßo po heßle naſchich katolſkich narodowzow: „Sa zyrkej a lud!“ — Hewak móże ßo ſtacz, ſo jónu ſtejimy bjes njedźelſkeho łopjena a naß wſchěch ſwjaſazeho ßerbſkeho dźenika, kaž nětko naſchi ßerbſzy evangelſzy wěrybratſja a ßotry w Delnjej Łużizy. Strażujmy prjedy hacz je pſchepoſdźe!

F. Th. H.

Pſchiſpomnjenje, a to jenoż jeniczke, ale tuto czini, ſo tute ßłowa, kotrez niz ſ Łużizy, ale ſ Drježdźan pſchikhadźeja, czim khutniſcho k nam wſchěm rěcza a ßo czim wótſiſcho wo wſchě ßerbſke wutroby kłapaja: Czitarjow hižo dawno wjazy 1800 njeje!!!

Czehodla pſchiſpomnichmy, ſo tute ßłowa ſ Drježdźan a niz ſ Łużizy: Dokelž je tež tu ſe Sserbami tak kaž ſ kóždym druhim ludom: Swonka domiſny wuknjeſch domiſnu czim bóle, a tak tež maczerńu rěcz, dokelž ſpóſnajeſch, ſchto droheho czi poprawom je. Tuž hajmy ßerbſkich wótzow a maczerjow rěcz a hajmy ju tež ſ tym, ſo naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ czitamy a rosſchěrjamy!

Na pucz.

Woni, naſchi pólnoſchěri, wojowachu, wumrěchu ſa naß — ſa mnje.

Liſtowanje.

Hdyž nadobo póſt 3 liſty ſa naſche łopjeńko pſchinjeße a ſdobom ſchtwórty ßobudźełaczer ßam ſ wobſchěrnej rosprawu pſchińdźe — kak njedyrbjał ßo to redaktor tuteho łopjeńka radowacz?! Je tola huſto doſcz ſe wſchelkim ßam na ßo pokazany a wopuſchczeny! Tohodla: Kni. L. a B. a kk. H. a P. najwutrobniſchi dźak. A runje tohodla tež: druhi ras ſaßo tak!

Redaktor.

Sa Okuli a Judica a dalſche njedźele poſtara ßo k. w. ſ S. — Sa Laetare: B..z w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacz w Noßaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cziſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórczlětnje 108 pjenjezkow

Čišło 12

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 24. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Okuli.

Mark. 10, 51.

Dźenžnischa njedźela rěka Oculi, tb rěka: mojej wocži hladatej stajnje na Knjesa, pschetož wón chze mi nohu se žycże wucžahnycź. Nasch tekst pak je prawa Oculi-próstwa. Na njedźeli Oculi dyrbi na Jesušowe praschenje, kiž też tebi dźenža staji, schto chzesch, so bych ja tebi cžinił, nascha najnutrnischa modlitwa bycź: Knježe, so bych ja widźił.

Hladaj jenož do žo, kak nusno trjebasch runjež ty tutu próstwu. My trjebamy w naschich dnjach wschitzy hodźiny, hdźež do žo dźemy, hdźež žo wo duschu staramy, hacž duchowne wóczko hischcże widźi abo niz. Dowol mi jenož to jene praschenje, hdże leži wottyknjeny kónz twojeho žiwjenja; schto je twoje žadanje a žedźenje, twoje dźěło a twoja próza? Je wschitko jenož honćtwa po sbožu žiwjenja na semi? Masch myžle jenož sa to, schtož je tu tak wulke, rjane, kražne, lubosne? A twoja duscha dyrbi sawutlicź, wumrjecź, žo skasycź? Pschetož wscho, schtož je wot tuteho žwěta, je cžažne, swjadnje, padnje rósno, sańdże, ach, kak husto, w pschichodnej nozy hižo. Ssy žlepy? Jesuž dźenža tebje žo prascha: schto chzesch, so bych ja tebi cžinił? — Knježe, so bych widźił, so bych wuknył rosžudźicź wěrnosćź wot kžě, trajaze wot sachodneho, wěcžne wot cžažneho, so bych wjedźał, schtož k mojemu měrej žkuži. Dha žkyschu teho a tamneho, kiž praji, to wěm dawno hižo žam, wot žebje, pschetož žym tola kscheścźijan! Tamny jandźel Sardiskeje wožady jo też bě a wón bě pschi tym ani symny ani cźopły a žo khwalesche: ja žym bohaty a mam do wole doscź a njepotrjebam niczeho. Ale jako wotmolwjenje dyrbi žkyschecź: Ty njewěsch, so ty žy hubjeny a žałožny a khudy a nahi, ja cźi radźu, namaž žwojej wocži ſ wocžazej žałbu, so by widźił.

Tak móžesch wjele kscheścźijanow widźecź, kiž žu tak bohacźi a nažyczeni we wězach žwěta. Maja žo kóždu njedźelu k Božemu domej, žwiecźa žwjate Boże wotkasanje, žu też swonkownje kscheścźanszy smyžleni, ale woni žu pschi tym zyle žlepi. Woni njewidźa jich žebicžnosćź, njewidźa potajne skutki cźěła, njewidźa, so maja jenož sa tute žiwjenje a sa pjenjesy srosumjenje. Tak jich wjele žamo žo jeba.

Ja cźe nětko proschu, hladaj do žo! Ssy w strasche tajkeho tak mjenowaneho kscheścźijanstwa, kiž žaneje mozy a žaneje sbóžnoscże nima? Jesuž žo prascha cźe hischcże ras nětko, schto chzesch, so bych ja tebi cžinił? Prosch jeho, Knježe, so bych ja widźił.

Hlaj, tamny žlepy w evangeliji, wón rěkasche Bartimäus, njeje Knjesa Jesuža podarmo prožył. My žłyschimy, so Jesuž rjekne: „Dźi, twoja wěra je cźe wustrowiła. A hnydom wón widźesche a dźěsche sa Jesužom po pucźu“. Kak sbožowny je tutón muž był, wón bě snowa narodźeny. Kak je wěscże Boha a žwojeho wumóžnika ſ najwutrobnischeje dusche khwalił. My móžemy rosumicź, so njemóžesche žo wot tuteho Jesuža wjazy dźělicź, ale so sa žwojim mischtrom jako wucžomnik na pucźu do Jerusalema khodźesche. W žwojim cžažu žlepy, nětko pak widźazy, swonkowny khudy, ale we žwojim snutsknym tola tak bohaty, tak wješoły, tak sbóžny!

Je spodźiwnje, so žo nam w scźenjach tak husto pschipowjeda, kak je Knjes žlepych hojił. Tucźi wbosy žłuschachu zyle wožebje ke skutkam, kiž dyrbjesche žlubjeny Mežiaž dokonjecź. Tak wěschcźi profeta Jesajas hižo: pschetož w tym žamym cžažu budźa wocži tych žlepych ſ mrokoty a ſ cźmy hladacź (29, 18) a na druhim měscże (35, 5): tehdy budźa žlepych wocži wotewrjene a hłuchich wuschi žłyschaze. Njeje pak tu jenož na semske sahorjenje myžlene, ale wjele bóle chze profeta na žleposcź dusche pokasacź, kiž dyrbjesche Jesuž Khrystuž, to žwětko žwěta hojicź.

Chzeſch widźecź? Jeſuß cźehnje też w tutej hodźinje pſchi tebi na pucźu do Jeruſalema. Jemu je też dźenßa hiſchcźe data wſchitka móz w njebjeßach a na ſemi a jeho wutroba je pſchezo hiſchcźe połna luboſcźe a njeſkónczńje wulkeje ßmilnoſcźe. Proſch jeho, Jeſu, ty ßyno Davitowy ßmil ßo nade mnu, wón chze pſchi tebi ſtejo wostacź, wón tebi kiwa, pój ke mni, hdyž ßy ſprózny a wobcźeżeny, ja chzu cźi pomhacź. Haj wo to ßo jedna, ſprózny a wobcźeżeny dyrbiſch pſchińcź, to rěka jako jedyn, kiž je do ßo ſchoł, kiž je ßwoje hrěchi ſpósnał a nětko we prawej pokucźe a zyle mały pſched Jeſußa ſtupi. W tutym wokomiku budźe Jeſuß tebi też twoje wóczko wěry woczińicź, ſo jeho widźiſch jako to jehnjo Boże, kiž je twoje hrěchi njeßło, jako to jehnjo Boże, kiž je pſches ßwoju krej tebi ſboże a měr dobyło. Budźe też pola tebje kaž pola tamneho ßlepeho ſdźěłaneho muża. Wón njebě jenoż bohaty na ſeńſkej mudroſcźi, ně, w jeho wutrobje bydleſche też Jeſuß jako najwyſchſcha mudroſcź, a we wěrje do Jeſußa ßo tutón ßlepy pſchezo troſchtowaſche ſ pſalmiſtom: Ja pak wěrju, ſo budu widźicź to dobre teho Knjeſa w kraju žiwych a ſbóżnych. Tutón muž bě ßlepy a tola widźazy.

Schto chzeſch, ſo bych ja tebi cźinił? Knjeże, ſo bych widźił, ſo bych jako widźazy a ſahojeny pola tebje wostał! Jako Bartimäus, tón ßlepy, wot Jeſußa ſahojeny bě, dha bě tón prěni, kotrehoż wón wohlada, Sbóżnik, Khryſtuß. Tak chzemy my, kiž hnadu mamy, ſo cźělnje widźimy, ſtajnje na Jeſußa pohladacź, kiž je ſpocźatk a kónz naſcheje wěry. Bóh tón Knjes njech pak też hnadu nam ſpożcźi, ſo by we wokomiku, hdźež wotßalcźehnjemy, Jeſuß Khryſtuß tón był, na kotrehoż naſche wóczko hlada a ſo jeho, hdyž do njebjeß pſchińdźemy, wohladamy ſ wobliczа k wobliczu a ſo wón naß ſtrowi ſ poſtrowom wěcźnoſcźe: O ty dobry a ßwěrny wotrocźko, ty ßy nad małym ßwěrny był, ja chzu cźe nad wjele poſtajicź; dźi nuts k twojeho Knjeſa wjeßełoſcźi. Hamjeń.

Sa póſtny cźaß!

Ssyno Boži, ſa naß kſchižowany,
Twoju luboſcź njeſkónczńu
Chzu ja khwalicź; mi twoj' krawne rany,
Žórła žohnowanja ßu.
Žane ſbožo na ſemi wſchak ženje,
Njepſchinjeße duſchi ſpokojenje,
Khiba ty, mój Sbóżniko,
Kiž ßy ſa naß cźerpił wſcho.

Schto ßy tola wſchitko wuſtacź měło
Sa naß, Boże jehnjatko!
Njeje cźwile ſa duſchu a cźěło,
Kiž ty njeby cźerpiło.
Hdyž ßo w cźežkim bědźenju mi ſtyſchcźe,
Ja pod twojim kſchižom, Jeſom Khryſcźe,
Widźu twoju ſcźerpnoſcź wſchu,
Nowe mozy doſtanu.

Jeſu, hdyž mje ſaßudźuja druſy
Mojich pſcheſtupjenjow dla,
We Tebi ja w ßwojej hrěſchnej nuſy
Namkam prawoh' lěkarja.
Kak ßměm tola, nětko wucźiſcźeny
S Twojej krwju, ſa ſbóżnoſcź wuſwoleny,
Knjeże, ſ wulkej radoſcźu
Khwalicź twoju ßmilnoſcź wſchu!

Jeſu, twój kſchiž, ſnamjo dobywanja,
Njepſchińdź ženje ſ myßlow mi,
Na njón hladam woßrjedź wojowanja!
Kak ty ßej naß wubědźi! [mnje,
Pſches ßmjercź twoju, — ſchtoż też pſchińdźe na
Je wſchak hnada pola Wótza ſa mnje.
O, na twoju ſaßłužbu
Ja też junu wumrěcź chzu! J. B.

S póſtneho cźaßa ſa póſtny cźaß.

Póſtny cźaß je, — haj ßwjaty póſtny cźaß, prajimy ſe ßwojimi ſtarymi pobožnymi. Ale na cźim pytnjeſch to, widźiſch to, ßłyſchiſch to?

Sa tydźeń ſwonja ras wjazy ſwony, haj! Ale, kelko jich je, kiž cźinja po jich wołanju a dźeja, ſhromadnje wopominacź wſcho, ſchtoż póſtny cźaß pſchipowjeda? Kelko? A ſchtó ßu cźi, kiž du? Ssy ty też mjes nimi?

A cźichi cźaß — rěka tutón póſtny cźaß. Je wón cźichi? Je wón cźiſchiſchi hacź druhi cźaß zyrkwineho lěta? So wón to dyrbi bycź, to praji tola mjeno: „cźichi cźaß.“ A wono praji dale, ſo dyrbja cźłowjekojo w tutym cźaßu cźiſchiſchi bycź hacź hewak, a ſo to dozyła hinak móżno njeje, hacź ſo to ßu, dokelž tutón cźaß ſ tym, ſchtoż wón pſchipowěda a woni rospominaja, jich cźichich cźini. Haj rospominaja dha woni, ſchtoż cźaß pſchipowjeda? Podnurja ßo do ßwjateje ſtawiſny Jeſußowej paßiony? Podnurja ßo do ßo a ßwojeho žiwjenja a do ßwojeho pſchichoda?

Cźichi cźaß lěta 1935! Je wón ſchto hinajſchi hacź na pſch. lěta 1930? To rěka pſchezo: Ssu ludźo tuteho cźaßa a w tutym cźaßu ſchto hinajſchi lětßa hacź tehdy?

Po wukaſu biſkopowym ma tutón cźaß mißionariſki nadawk mjes zyłym ludom, to rěka: my jón mamy, my kſcheſcźijenjo mamy tutón nadawk. Dopjelnjamy my jón? A dopjelnjachmy my jón? Pſchetoż: kſcheſcźijan bycź — rěka pſchezo: mißionariſki nadawk měcź a wukonjecź. A to niz jeno pſchi woßebitych ſkładnoſcźach, ně pſchezo. A pſchezo ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym žiwjenjom!

Kak ßmy to cźinili hacź ßem? Kak cźinimy to nětkle? Cźujeſch, ſo maſch hižo ſ tutymaj praſchenjomaj wjele ſa cźichi cźaß rospominanja?

Poßwjećenje noweje Lucźanſkeje zyrkwje.

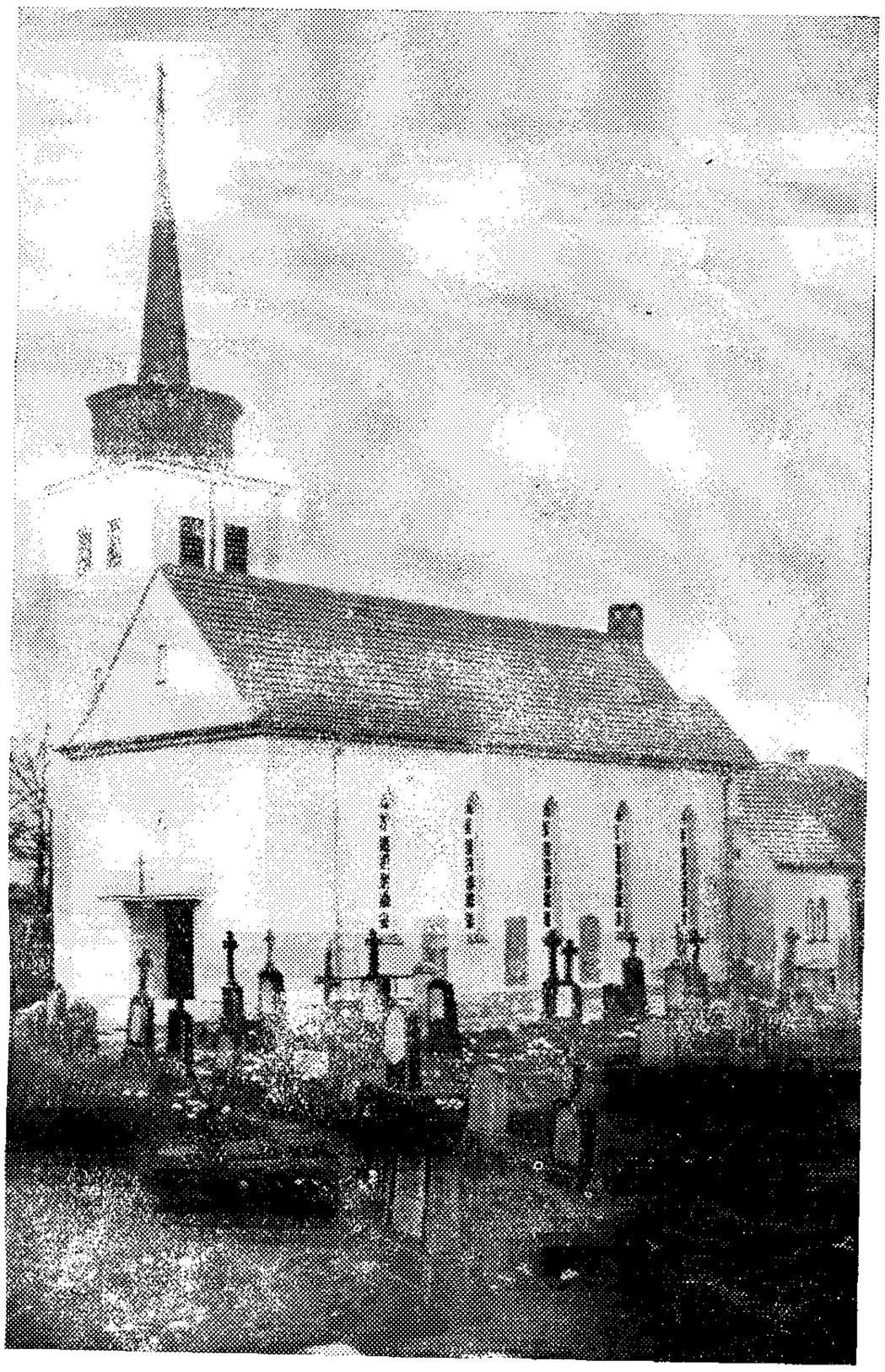
(Pokracźowanje.)

Biſkop D. Zänker ſtupi na wołtaŕ, ſo by zyrkej poßwjecźił. Sa prědowańſki tekſt měješche ßłowo Sswjateho Pißma ſ 2. liſta na Koloßeſkich: „Tehodla, kaž wy teho Knjeſa Jeſom Khryſta ſcźe horje wſali, tak w nim khodźcźe, kiž wy ſcźe ſkorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni pſches wěru, jako ſcźe nawucźeni: dha budźcźe w tej ßamej tak połni, ſo ßo ſ dźakom pſchelijecźe.“

Tutón Boži domcźk je ßo nam dźenßa wotewrił. Njeje wulki, ani wulkotny, ale małej wjeſzy zyle pſchituleny. Nětko ſtražuje ſaßo wěża zyrkwiczki nad cźichej holańſkej wjeſzy. Sswjedźeń wjeßela je tutón dźeń ſa Lucźanſku woßadu. Kak ßu ßo wſchitzy na njón wjeßelili, kak ßu ßo wſchitzy ſ luboſcźu ſtarali a prózowali wo tutón nowotwaŕ! Hdyž je tutón Boži dom nětk dotwarjeny, dźakujemy ßo naſchemu Wótzej we njebjeßach, dokelž jako widomne ſnamjo jeho žohnowanja ſteji tutón Boži dom pſched nami. W tutej hodźinje ſpomina-

my na wschitkich, kiž ßu ſ hłowu, ſ rukomaj, ſe ßrědkami a ſ próſtwami ßobu twarili na tutym Božim domje. Nowy ſtawiſniſki wotrěſk ſapoczina ßo dźenßa ſa tutu woßadu. Na wßach lud cźaß liczi po zyrkwjach, kiž ßu tu ſtali a po duſchepaſtyrjach, kiž ßu tu ſkutkowali. W prjedawſchej Lucźanſkej woßadźe je w lětach 1691/92 ſkutkował kěrluſcheŕ Jan Mentzer. Dźenßa móźemy ſ nim ſpěwacź „Hdy bych ja ſ tyßaz jaſykami.“

Dźenßa móźemy ßo ſaßo jako woßada cźucź, mamy ſaßo doſtojny Boži dom! Njech tež běchu Boże ßłużby w ſchuli rjane, je tola wjele rjeńſcho a kraßniſcho, w tajkim rjanym Božim domje ßo wokoło Boźeho ßłowa ßo hromadźicź. My ßo ſa to dźakujemy wſchěm, kiž ßu nam to ſmóžnili wot ſtatneje wyſchnoſcźe hacž k jednoremu dźěłacźerjej.

Nowa zyrkej we Lucźu.

A nětko pſchińdźemy my! Sa cźo tutu nowu zyrkej? Něłajki wuſnam ma wona jenož, hdyž žiwjenje ſ njeje wukhadźa. Tola, kak pſchińdźe žiwjenje do woßady? Kak ßo žiwjenje we woßadach budźi? Japoſchtoł Pawoł nam ßo praji: „Khodźcźe w Khryſtußu, kiž wy ſcźe ſkorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni pſches wěru.“ S tym ſapoczina ßo nowe žiwjenje. S Boźeho ßłowa dyrbi móz wukhadźecź, potom ßmy ſakorjenjeni a natwarjeni w Khryſtußu Jeſußu, kiž je naſch wjednik, kiž je hłowa, a my jeho cźěła ſtawy. Pſched něhdźe 1000 lětami pſchińdźe ſ daloka ſwjeßelaza powěſcź, ßwjaty evangelij k prěnjemu raſej k nam do Schleſyſkeje! Wſchě ſtawy naſcheho luda buchu ſjednocźene ſ kſcheſcźijanſkej wěru. Wěra bu móz w žiwjenju naſchich wótzow. A ſaßo lětſtotki poſdźiſcho: k druhemu raſej pſchińdźe evangelij k nam do naſcheje domiſny! Wittenbergſzy ſtudencźa pſchińdźechu do Schleſyſkeje a pſchinjeßu wot Luthera ſaßo wußłědźeny evangelij. Woßady žadachu ßej evangelſkich prědarjow. Haj, naſchi wótzojo běchu ſakorjenjeni, natwarjeni w Khryſtußu a khodźachu w nim. W žanym cźłowjeku njemóźemy khodźicź, jeniczzy w Khryſtußu. Je to w tutej woßadźe tež tak? Ssu tež tudy žiwi kſcheſcźijenjo, kiž we Khryſtußu khodźa? Haj, najprjedy dyrbimy ſakorjenjeni a natwarjeni w Khryſtußu bycź a w nim khodźicź, potom ßmy zyle wěſcźe tež žiwi kſcheſcźijenjo.

Khryſtuß dawa nam ßwoje ßłowo, a w naſchich ertach dyrbi tute ßłowo wuſnacźe bycź. Woßebje we Schleſyſkej běchu proteſtantojo nuſowani, ßebi ſ wuſnacźom ßwojeje wěry drohi evangelij wukhowacź. Cźeźke běchu lěta po reformaziji ſa evangelſkich kſcheſcźijanow we Schleſyſkej. Wjazy dyžli 1500 zyrkwjow jim rubichu abo ſamknychu. Dny dołho dyrbjachu pucźowacź hacž do ßußodneje evangelſkeje zyrkwje. My pak, lubi woßadni, macźe nětk waſch Boži dom zyle bliſko! Sſlubcźe dźenßa: my chzemy ßwěrniſchi we wěrje bycź hacž dotal! Tuta zyrkwiczka njedyrbi wam jenož deba waſcheje woßady, ale dyrbi wjele bóle waſcha domiſna bycź! Jena ßwójba ma tuta woßada bycź, kotraž ma tudy ßwój rjany ſtatok! Bóh je nam bliżſche, hacž ßej to myßlimy; ale hdyž my jemu ßwěrni njeſßmy, ßo wón tež wot naß wotwobrocźi. Tehodła: ſtejcźe krucźe we wěrje! Haj, ſtejmy wſchitzy krucźe we wěrje a w žiwjenju! Naſch lud a kraj trjeba dźenßa ßwěrnych a krutych ſtacźanow, kiž ßu ſkorjenjeni we wěrje ßwojich wótzow!

A w tutej wěrje mamy bycź połni dźaka! Dźakowni chzemy bycź, ſo mamy naſchu wěru, naſch evangelij, naſchu zyrkej! Hdyž dźenßa jena woßada ßej ſwěri, ßej nowu zyrkej natwaricź, wona ſ tym pokaſa, ſo ma nadźiju do pſchichoda naſcheje evangelſkeje zyrkwje. A hdyž je tajka woßada tež dobra woßada, je wona ſdobom tež kamjeń ſa zyku naſchu zyrkej, ſa zyły naſch němſki lud. Dźenßa chzu tutu próſtwu wuprajicź: chzemy wſchitzy ßo ſatwaricź dacź jako žiwe kamjenje do zyrkwje, kotraž pſchińcź ma, a po kotrejž wutrobne žadanje mamy! Naſch lud je ſjednocźeny, njemohła naſcha zyrkej tež ſjednocźena bycź? Zyrkej pak budźe hakle potom ſjednocźena a woprawdźita zyrkej, hdyž budźe natwarjena a ſałożena w Khryſtußu Jeſußu, kiž je wczera a dźenßa, a tón ßamy, kiž wón je, budźe tež do wěcźnoſcźe.

My proßymy Boha, ſo chzył wón ßam tutón Boži dom poßwjecźicź, ſo by była jemu ßwjatniza, woßadźe, evangelſkej zyrkwi a němſkemu ludej pak k žohnowanju. — A w mjenje Boha Wótza, Ssyna a ßwjateho Ducha poßwjecźi biſkop D. Zänker nowy Lucźanſki Boži dom.

(Pſchichodnje dale.)

Schto jeniczke ßłowo ſamóźe!

Hdyž ßłyſchu ja to ßłowo: „domiſna“
Kaž ſwony mi to we mni ſabiła.
So we mni ſchumi, ſchucźi wſcho,
Tak cźěri krej mi pſches cźěło.

Hdyž ßłyſchu ja to ßłowo: „domiſna,“
Mi duſcha radoſcźiwa ſajuſka.
Sso wobliczo mi porjeńſchi
A ßměwk do njeho ſaſtocźi.

Hdyž ßłyschu ja to ßłowo: „domisna“,
Sso do mnje hóscź nuts dobywa.
Tón cźehnje mje kaž ſ rjecźaſom:
Ach pój Ty ſo mnu ßobu dom!

Zyrkej a ſtat.

W **Mexiku** bywa to ſ podtłóczowanjom kſcheſcźijanſkeje zyrkwje dźeń a hórje. Jedyn ſ arzybiſkopow je prajił, ſo měſchnikam njeje dowolene, ani prědowacź ani wucźicź. We wſchelakich krajinach buchu duchowni nuſowani, ßwoje dźěło wopuſchcźicź. Po ſakonju ßmě tam ſa 50 000 duſchow pſchezo jenož jedyn duchowny bycź. W krajinach, kotreż maja mało **wobydleri**, ſcźěhuje ſ toho, ſo wſchelake kónczźiny krajiny dozyła bjes duchowneho ſaſtaranja woſtanu. Nimo toho tam ſe ſjawnymi pſchednoſchkami a ſ lětakami pſchecźiwo zyrkwi dźěłaja.

Dom do zyrkwje! W Hamburgu maja wſchě woßady wjecźorne roswucźowanja w lutherſkej wěrje. S tym poſkicźeja wſchěm tym, kiž w poßlednich lětdźeßatkach bjes naboźneho roswucźowanja woſtachu a tohorunja bjes kſchcźenizy a konfirmazije, ſkładnoſcź, po krótkim roswucźowanju do zyrkwje ſaſtupicź. Krajny biſkop je wſchěch, kiž pod wliwom markſiſma zyrkej wopuſchcźichu, napominał, ßo ſaßo wrócźicź: „Kaž ßmy jako lud zykk, tak chzemy też we wěrje zykk bycź!“

Japanſka ma po najnowiſchim liczenju 196 965 kſcheſcźijanow. Kelko je to porno zyłemu wobydleŕſtwu? 0,29 proz. — Wjele je dźěła a ßohnowaneho, ale mało je dźěłacźerjow.

Měſchane mandźelſtwa. W Němſkej bu w lěcze 1932 509 597 mandźelſtwow ſwjaſanych. W 425 447 ſ nich běſchtaj mandźelſkaj jenajkeho wěrywuſnacźa; to je 83 prozentow. Měſchanych mandźelſtwow bě jich potajkim 84 150 abo 17 prozentow. Lěto prjedy — 1931 — bě jich ſ 515 403 mandźelſtwow 83 014 měſchanych — abo 16 prozentow. — Se žónſkich, kotreż 1932 do mandźelſtwa ſtupichu, bě jich 330 538 abo 65 prozentow evangelſkich, 159 876 abo 31 prozentow katolſkich. S evangelſkich žónſkich wſa ßebi 85 prozentow evangelſkeho muża, 8 6 prozentow katolſkeho a 6,4 prozentow muża druheho wěrywuſnacźa. S katolſkich žónſkich woženi ßo 79 prozentow ſ katolſkim, 18 ſ evangelſkim. Potajkim ſtupi jich wjaz katolſkich hacź evangelſkich žónſkich do měſchaneho mandźelſtwa. S evangelſkich mužſkich wſa ßebi 89 prozentow evangelſku žonu, 9,2 prozentow katolſku, ſ katolſkich mužſkich pak 81 prozentow katolſku a 18 evangelſku.

Jutrowniczku rano w 5 hodź. ma ßo ßwjecźicź. rańſcha jutrowna Boża ßłužba a to pak w Božim domje pak na druhim pſchihódnym měſtnje. Prašcha ßo, hacź tuto poſtajenje we woßadach wſchudźom pſchihłoßowanja namaka. Někotre woßady ſnaja tuto wuhotowanje hižo. Ale ſchto nětk te woßady, kotrymž to něſchto nowe? Ale njeje tak, ſo ßo mjes ludom powjeda, ſo Jutrowniczku rano ßłónczko ſkhadźejo trójzy poſkoczi, ſo ßu tak ludźo wot wſcheho ſpočatka po prawom na to ſłożeni, hižo pſchi ſkhadźenju ßłónczka Jutry ßwjecźicź? A njeßu woni hacź ßem też hižo do ſkhadźenja ßłónczka duzy po puczu byli, jutrownu wodu cźerpacź. Kóžda woßada, kotraž njeje tutu rańſchu Božu ßłužbu hiſchcźe měła, ſměje ßo ſ tym ſaběracź, kak a hdźe ju ßwjecźi. Ssobu najpſchihódniſche měſtno je też pohrjebniſchcźo.

Se Sserbow a ſ daloka.

Dźěcźi. Dźěcźi du ſe ſchule a póńdu do ſchule. Woboje naczźini ſtarſchim a dźěcźom ſtaroſcźow. Kak wſchelakore ßu pak tute pola tych, kiž du ſe ſchule też ſ wyſchſchich ſchulow — a pola tych, kiž du do ſchule. Woßebje žadaja ßebi ſtaroſcźe wo dalſchi pucź a pſchichod tych, kiž ſe ſchule du, ßwěrneho rospominanja a — ßwěrneho modlenja. Abo ßnadź niz? „Ach porucź Bohu ßwěru ßwój pucź!“ tola ſpěwamy. My ſprawnje ſ tutym ſpěwom a ſe ßobu a ſ dźěcźimi njeměnimy, hdyž runje tutón pucź Bohu njeporucźimy; — ale jako kſcheſcźijenjo! To rěka: ßami wſchě ßwoje mozy napinacź a Boha ſ zykej wutrobu proßycź wo prawu mudroſcź a wo pomoz Tuž cźińmy to, bywajo tak dźěcźom ſ dobrym pſchikładom ſa to, kak maja też wone hicź ßwój pucź ſ Bohom, kak maja woprawdźe ſpěwacź a ßo modlicź: „Ach porucź Bohu ßwěru ßwój pucź!“ Tole cźinjo, ßmy cźi, kiž też to dalſche ſamóża: Bohu porucźicź też ßwoju ſrudobu. Haj: „Ach porucź Bohu ßwěru ßwój pucź a ſrudobu!“

„Zyrkej dźaka“ chze mała evangelſka woßada Rohrbach pola St. Ingbert twaricź. Tam bydli jich na 4000 katolikow, mjes nimi jenož 500 proteſtantow. Tucźi ßu wobſamkli, dźakowni ſa to, ſo bu Saarſka wußwobodźena, twaricź nowy Boži dom a ſ nim ſtajicź ſnamjo ßwojeje dźakownoſcźe. Gmejnſka rada je hižo měſtno ſa nowy twar poſkicźiła — darmo. 8000 hr. je hižo ſa twar nahromadźenych. Zyrkej budźe na hórzy ſtacź a daloko do kraja ſhladowacź.

Ssobota, 16. měrza bu ſ ważnym dnjom ſa zyły kraj a lud. Wjednik a kanzler Adolf Hitler da ludej a ſdobom zyłemu ßwětej woſjewicź, ſo ßo Němſka, njedźiwajo na wucźinjenja, ſałoži ßama na to, ſchtož ßebi prawa a pſchißłuſchnoſcźe kóždeho luda žadaja ſa ſchkitanje wótzneho kraja, ſo potajkim ßwoje wójſko twori po ßwojim a niz po tym, ſchtož druſy ßebi ras — 1919 — wunuſowachu. S tym buchmy hiſchcźe ras tak prawje dopomnjeni na to, ſchtož je było we poßlednich 21 lětach; ſdobom pak buchmy dorańje pokańani, na nadawki a pſchißłuſchnoſcźe, kotreż mamy a kotreż mamy nětk w pſchichodźe wukonjecź. Hroſa, kotraž ßo tu a tam pokaſowaſche, dźiwajo na to, ſchto druhe kraje praja, njeje we powjeſcźach ſ druhich krajow žaneje podpjery namakała. — Njech je też tuta krocźel krocźel dale po puczu, kiž k wěrnemu ſbožu zyłeho luda a kraja wjedźe!

Na pucź.

„Boże ßłowo je ßwěza, kotraž ßo w cźmowym ßwěcźe a ßwěcźi ßo jaßniſcho dyžli ßłónzo połodnjo; pſchetož w ßmjercźi njehaßnje jenož ßwětło tutoho ßłónza, ale też roſum ſ zykej ßwojej mudroſcźu. Tam ßo ßwěcźi ſe wſchej ßwěru ßłowo Boże, wěcźne ßłónzo, kotreż jenož wěra widźi a ſa mnu dźe hacź do wěcźneho jaßneho žiwjenja.

Liſtowanje. Sa Laetare: S. w K. — Sa dalſche poſtaji k. w. ſ. S.

Ke konfirmaciji
serbske spěwańske
su na předań w Serbskej knihańni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſcźeńnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědańſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Čišło 13

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 31. měrza 1935 Bautzen

Njedźela Laetare.

Mat. 9, 14—17.

Hdyž žu dźěćźi něschto sawinowałe, hdyž žu žebi ſ njepošłuschnoscźu abo hewak ſ někajkej njepěknoscźu khłostanje saßłużiłe, žałoscźa a płakaja, so bychu na tajke waschnje žwojimaj starschimaj pokasałe: „Hlajcźe, kak žel mi je mojeje skóscźe, kak žo mojeho hrěcha kaju!“ S tajkim žwojim sadźerženjom chzedźa žo tute dźěćźi hrožazeho pokhłostanja sminycź.

Tajkim dźěćźom runaja žo ludy stareho cźaßa — też židowski lud. Wone bojachu žo psched Božim hněwom, so žu žo pschehrěschiwschi drohotu, wójnu abo narażaze khoroscźe žebi saßłużiłe, a potom žo poscźichu. Njejědźachu ani njepijachu, woßebje žo sdawachu wscheje mjaßneje jědźe. Ssami žebje krjudowachu a tak boloscźe na žo bjerjechu, so bychu ſ tym hněwneho Boha směrowali. Postajichu sa poscźenje wěste dny a cźaßy. Kaž se snateho pschirunanja wěmy, poscźichu žo woßebje farisejßzy huscźischo hischcźe, hacž bě to w Mójsaßowym sakonju pschikasane. Poscźachu žo sjawnje, so by wschón lud se spodźiwanjom jich pobožnoscź widźał. Sa woßebje saßłużbne žo wobhladowasche, hdyž pschi poscźenju we žarowanskim wobleczenju khodźachu, hdyž žebi włoßy njewucžeßachu, ale žebi popjeł na hłowu žypachu.

Ssamo Jan kschcźenik žo tutych židowskich waschnjow dźerżesche a žebi to też žadasche wot žwojich wucžobnikow. Niz pak tak Jesuß. Wón tajke poscźenje wotpokasa. Tohodla pschistupichu ras Janowi wucžobnizy k Khrystußej ſ tymi žłowami: „Cźehodla poscźimy žo my a farisejßzy tak wjele, a twoji wucžobnizy žo njeposcźa?“

Haj, cźehodla wotpokasuje Jesuß tajke poscźenje, kiž žo tola hewak po móžnoscźi po židowskich wustajenjach měješche? Cźłowjek widźi, schtož psched wocžomaj je, wón pak hlada do wutroby cźłowjeka. Tohodla nima wón poczinanja a swucžowanja farisejskich sa skutki, kiž bychu žo Bohu spodobałe. Wón wě, so je to něschto zyle swonkowneho. Trjeba njeje, so kaž Farisejßzy kißałe wobliczo cźinimy. Khrystuß praji we žwojim wulkim prědowanju na horje: „Hdyž wy žo poscźicźe, njehladajcźe kißale, jako jebakojo; pschetož woni smorschcźa žwoje wobliczа, so by było ludźom wědome, so žo poscźa. Sawěrnje, ja praju wam: Woni žu žwoju mzdu dostali.“

Mamy my tutym žłowam tak rozumicź, so žo szyła poscźicź njetrjebamy? Cźehodla by potom kóžde lěto nastawak ja na kschescźijanow žwjaty póst? A žwjaty póst nima nam wón pschezo saßo do wutroby a do žwědomnja poscźenja? Jesuß praji we žwojej wotmołwje: „Kak móža kwaßni hoscźo srudni bycź, tak dołho hacž je nawoženja pschi nich?“ Ale sa naß kschescźijanow płacźi druhi dźěł jeho wotmołwy: „Tón cźaß pak budźe pschińcź, so budźe nawoženja wot nich wsaty, a tehdy budźa woni žo poscźicź.“

Pschetož nasch Sbóžnik, kiž tola žam žebje tu měni ſ nawoženju, je nětko wot naß wsaty. Wón je skónczik žwój semski běh, hdyž je schoł cźernjow połny pucź na Golgatha. A na jeho hórke cźerpjenje spominamy my kschescźijenjo w tutych njedźelach do jutrow. Nasche myßle dźeja k cźerpjazemu Sbóžnikej. Pschesßadźujemy žo nutrnje do tamnych nimo měry cźežkich dnjow a hodźinow, hdyž je cźerpił, kaž prjedy njeho a po nim žadyn cźłowjek cźerpił njeje. Wón je cźerpił sa naß, so bychmy my měr měli a pschez jeho rany wuhojeni byli.

To je wěso sa naß khutny a cźichi cźaß, w kotrymž shladujemy ſ hłubokim rudźenjom na kschiž Khrystußa, kaž kěrlusch napomina: „Dobru nóz, wy wjeßełoscźe, dobru nóz cźi, žwěcźe, dam“, a saßo: „Precź, wy hrěschne wjeß'la, dźicźe, ja waß zyle sacźißnu.“ Ale kak je móžno, so rěka w tutym cźichim cźaßu dźenßniscza njedźela Laetare? to rěka: Wjeßelcźe žo? Haj, my mamy woprawdźe wschu pschicžinu žo wjeßelicź,

hdyž spominamy na nasche wumoženje psches cerpjenje a wumrěcze nascheho Sbóžnika.

Tajke swjeßelenje pak ßo derje snieße s poscenjom, hdyž ßo prawje poscimy. Njeßměmy ßo poscicz po waschnju farisejskich. Njeßměmy sabycz, schtož Marczin Luther praji: so je poscenje pěkny, runjež swonkowny skutk abo poczink, kaž je ßam waschnje měł a sakhował, ßo tójhdy jědże sdżeržał, hdyž by chzył k Božemu blidu hicz, kaž naschi pobožni stari Serbja spowědny dżeń naczwutrobu Boże cżěło a krej ßwojeho Sbóžnika wužiwachu a potom hakle něschto k ßebi bjerjechu.

Prawe poscenje wucži naß Jesajaß, hdyž rjeknje: „To je pak prawe poscenje, kotrež ja wuswolu: Dżěl ßobu hłódnym ßwój khlěb, a wjedź sahnatych do ßwojeje khěże; hdyž ty naheho widżisch, wodżewaj jeho, a njewotczehń ßo wot ßwojeho cżěła. Thedy budże twoje ßwětło kaž rańsche serja skhadżecz, a twoje sbožo budże nahle roscz, a twoja prawdoscz prjedy tebje pójdże, a kraßnoscz toho Knjesa budże tebje wobarnowacz.“

Jesajas ma prawje. Schtožkuli kschescżijan ßam ßebi wotkama abo pschikrótschi Boże dla, so by dawacz měł potrjebnym, woßebje najmjeńschim mjes Jesußowymi bratrami a ßotrami, — sawěscże to je Bohu spodobne poscenje. Hdyž ßwěrnaj starschej ßnadź wulke wopory ßebi napołożitaj, so byschtaj ßwoje dżěczi, kaž ßo jimaj saleži, wocżahnyłoj w bojoscżi a w napominanju ke Knjesej, hdyž młodżenz ßo rosprószchenjow, tež hewak njewinowatych, sdaluje, so by k wjeßelu ßwojeju starscheju poßłuschny schtwórtej kasni ßo se wschej pilnoscżu pschihotował na ßwoje pschichodne powołanje, hdyž młoda holza bjes sawiscże a mórczenja ßwojim towarschkam na jich sawjeßelenja hicz da, dokelž ma doma pschi ßwojej khorej maczeri wostacz a ju wothladacz, saßo praju: To je prawe evangelske poscenje. Szyła schtóž ßo rad a wjeßele wscheho wostaji, schtož by jeho samylicz mohło a wotdżerżowacz wot dżakowneho spominanja na Jesußa a jeho kschiž; schtóž tam njeńdże ,hdżež mohł hicz bjes hrěcha, ale njemohł tam ßobu pscheproßycz ßwojeho Sbóžnika, njemohł tam na ßebje słożeneju sacżuwacz jeho ßwjatej wocži a njemohł tam w jeho mjenje mjelczo sdychowacz k ßwojemu Bohu, — tež to wschitko ßłuscha do praweho poscenja.

Hischcże ras pak budź wospjetowane, so dyrbi ßo to stacz Boże dla, niz ludźom k wocżomaj, a s hotowej wutrobu. Potom to budża wěrnje dobre skutki jako płody żiweje wěry, kotraž Jesußa njewidźi a wschak na nim wißa jako na ßwojim najwjetschim kuble, so by dopjelnjene było, schtož wón praji: „Cżaß pschińdże, so budże nawoženja wot nich wsaty, a tehdy budża woni ßo poscżicz.“

Mi je žel toho luda.

„Mi je žel“, o tak Ssyn Boži
Rjekńje połny ßmilenja.
Kajki kschiž wón na ßo słoži,
So by wumohł s kaženja
Cżłowjestwo, w hrěchach sabłudżene,
Kaž tam wowzy roshonjene
W puscżinje bjes pastyrja,
Prjedy dyżli sawutla!

„Mi je žel“, o kak ßo sjewi
Khrystußowa luboscz k nam,
Hdyž wón, wißajo na drjewje,
Sa naß wopruje ßo ßam.
Njemoleny w sazpiwanju,
Wußměschenju, cżwilowanju
Jesuß wschitko cżerpjesche,
Dobycz nam wschěm żiwjenje.

Boża prawda, ßwjatoscz żada
Sapłacżenje sa nasch dołh,
A tuž njebě druha rada
Sa naß khudych hrěschnikow,
Hacz so Boži Ssyn je nětko
Pschecżerpił tu sa naß wschitko,
Jom' bě žel, haj tohodla
Sswoje wowzy wukhowa.

Jesu, wěczna luboscz Twoja
Wschitko sa mnje dokonja!
Ja wěm, so tež wina moja
Je Cże na kschiž pschinjeßła.
W swjaskach hrěcha wuputany
Był ja wěczńje satamany,
Hdyž tu Boże jehnjatko
Njeby sa naß wumrěło.

Mi je žel, mój Wumožniko,
So ja njeczinju, schtož chzu.
S tym ja, ßwěrny pomozniko,
S noweho Cże wurudżu.
Wostań pschi mni w spytowanju,
Daj mi khrobłoscz k wojowanju,
Tak ja wěscże dobudu.
Jesu, ja Cże njepuschczu.

H. B.

Ludowy dżeń Snutskowneho Mißijonstwa.

Snutskowne Mißijonstwo ma tež lětßa ßwój dżeń. Na tutym dnju móże kóżdy pokasacz, hacz wón jo lubo ma a hacz món lubo ma Knjesa tutoho wulkeho skutka, Knjesa Jesußa. A kóżdy to tež pokasa, chzyjo nochzyjo, njech něschto da abo njech niczo njeda.

Kohoż wutroba luboscże połna je, luboscże ke Khrystußej, tón njemóże hinak, hacz luboscz wopokasacz, byrnjež Snutskowne Mißijonstwo runje nětkle po měßazach dawanja sa symsku pomoz pschischło po dary luboscże a dżaka.

Tuž pschihotujmy ßo na tutón dżeń! Budże to Palmarum. Dny wot 8. hacz do 14. haprleje ßu sa domjazu sběrku dowolene a 13. a 14. haprleje tež sa sběrku na haßach.

Loni bě prěni woßebity ludowy dżeń Snutskowneho Mißijonstwa. Hacżrunjež ßo wón kaž lětßa symskim měßazam, kotrež ßebi pschezo snowa dary żadachu, pschisamkny, bě jeho wudobytk tola jara rjany a wo wjele wjetschi hacz sběrki, kotrež w prjedawschich lětach sa tutón skutk kschescżijanskeje luboscże sběrachmy. To nam wobßwědcża, so stej luboscz a dżakownoscz żiwej mjes kschescżijanami. A hdyž lětßa tutu sběrku sběramy na kónzu wulkeho póstneho cżaßa, cżaßa wulkeje woporniweje luboscże Khrystußoweje, kak mohła to nascha luboscz a dżakownoscz mjeńscha bycz?

Poßwjecżenje noweje Lucżanskeje zyrkwje.

(Pokracżowanje.)

Móznje saklincża kěrlusch, kotryž woßada sanjeßy: „Hdy bych ja s tyßaz jasykami.“ Farar Wowczeŕ — sastupjeŕ Wojerowskeho superintendenty — mějesche ßwjedżeńsku liturgi-

ju. Dźěčźazy khór saspěwa kěrlusch: „O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam“, a wosada „Bóh, Wótcže, wschěch wězow pschiczina“.

Farař Malink-Lasowski měješche ßwjedźeńske prědowanje s tekstom: „Haj, sbóžni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha a to ßame wobarnuja“ (Luk. 11; 28). Pśches Bożu njesaßłużenu dobrotu ßmy skónczńje nowu zyrkej dotwarili. Rjenje wudebjeny steji tu nětk nasch Boži dom. Pśches wyßokodostojneho knjesa biskopa bu poßwjeczeny a do rukow wosady daty. Mamy prěnju Božu ßłużbu w nowej ßwjatnizy. Haj, ßwjatniza je tutón Boži dom, temu poßwjeczeny, kiž tam wyßoko wysche wschěch cźlowjekow trónuje. Jeho hłóß budźe wosada w tutej ßwjatnizy wußłyschecź, hdyž budźe tudy shromadźena, dźenßa, a da-li Bóh, hischcźe wjele, wjele krócź. Bóh ßam chze tudy s nami rěcźecź pśches ßwoje ßwjate ßłowo, a my s Bohom pśches modlitwy a kěrlusche.

W ßwěcźe je mnoho knjesow, a my kschescźijenjo ßmy jim poddani, ale jenoż teho Knjesa dla. A tutón knjes je nasch Knjes Jesuß Khrystuß, knjes zyrkwje, wjerch wosady. Jeho ßłowo jenicźzy ma ßo w zyrkwi prědowacź. We zyrkwi płacźi jenoż: „To praji tón Knjes!“, niz žane cźłowjeske rěcźenje. A to kralestwo tuteho Knjesa je hinasche hacź kralestwa tuteho ßwěta. Wone njeje wobmjesowane na žadyn kraj, na žadyn cźaß, wone knježi nade wschěm a wostanje hacź do wěcźnoscźe. Tute kralestwo njeje s tuteho ßwěta. Wone njeje wobmjesowane na žadyn cźaß, wone knježi nade wschěm a wostanje hacź do wěcźnoscźe. Tuto kralestwo njeje s tuteho ßwěta a tehodla njeje też tak wobknjeżene kaž kraje tuteho ßwěta. W tutym ßwěcźe hrěcha a njeprawdy ßo knježi s mozu, se satonjom a s namozu. W Knjesowym kralestwje pak s luboscźu. A hdźe je tuto kralestwo? „Hlejcźe, Boże kralestwo je s nutskach we waß“. Kaž tuta nadobna zyrkwiczka woßrjedź wßy steji, tak chze Khrystuß pśches ßwojeho ßwjateho Ducha woßrjedźa we waschich wutrobach bydlicź a chze nad wami knjeżicź s luboscźu k waschemu sbožu. Wón rěcźi rěcź evangelija: „Sbóžni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha a to ßame wobarnuja“. Wón njerěcźi: wy dyrbicźe Boże ßłowo ßłyschecź! ale: sbóžni ßu cźi, kiž Boże ßłowo ßłyscha! My pak chzemy se Samuelom prajicź: „Rěcź, Knjeże, pschetož twój wotroczk ßłyschi“. Tón Knjes pak chzył žohnowacź wschitkich, kiž tu won a nuts khodźa a khodźicź budźa, a chzył jim sacźuwacź dacź něschto wot sbóžnoscźe ßwojeho ßłowa!

Schto je pak Boże ßłowo? Biblija? Zyle wěscźe. Ale kelko cźłowjekow nadeńdźemy, kiž praja, Biblija je tola tak wobschěrna, tak cźežko srosumliwa, tak połna napschecźiwnoscźow, tak stara, wona je pißana wot mužow, kiž hinascheje krewje běchu, atd. A woprawdźe, cźežko je, Swjate Pißmo srosumicź, hdyž jenoż swonka ßo jemu pschibližujesch, kaž někajkim druhim starym kniham. Swjate Pißmo prawje srosumicź, to je potajnstwo. My dyrbimy najprjedy ßrjedźischczo biblije sesnacź, potom budźe nam wschitko druhe też jaßne.

A tute ßrjedźischczo je nasch Knjes Khrystuß. Wón ßam je to žiwe ßłowo Boże: „To ßłowo sczini ßo cźełko a bydlesche mjes nami“. A dokelž Khrystuß njeje morwy, ale je žiwy a knježi do wěcźnoscźe, tehodla njeßu Biblija też žane morwe knihi, tehodla njeje Boże ßłowo žane morwe ßłowo, ale je wótry mjecź. A tehodla płacźi to ßłowo Boże sa wschě cźaßy, ludy a kraje.

Khrystuß je ßrjedźischczo zyłeho Swjateho Pißma. Stary Testament pokasuje na njeho, a Nowy Testament ßwědczi wo nim. Wot njeho hakle dostawa wschitko ßwoje ßwětło, ßwoju móz, ßwoju płacźiwoscź. Tehodla ma po prawym kóždy prědaŕ evangelija jedyn jenicźki thema we wschěch cźaßach, padach a wobstejnoscźach: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta, tak budźesch ty a twój dom sbóžny“. Wschelakori cźłowjekojo do Božeho domu pschikhadźeja: khudźi, bohacźi, khori, strowi, srudni, wjeßeli atd. a po prawym ßo wschitkim to ßamßne prěduje: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta!“ A tola praji tute ßłowo Boże kóždemu něschto druhe. Jenemu je wone khutne napominanje, druhemu pschecźelne pohonjenje, tsecźemu swjeßelazy troscht. Haj, studnja, s kotrejeż ßo Boże ßłowo žórli, njemóże ßo ženje wucźerpacź. Kak mnoho prědarjow je hižom na klětkach stako, dobri a schpatni, a woni ßu wschitzy prědowali: wěr do teho Knjesa Jesom Khrysta!“

To ßłowo toho Knjesa cźini cźłowjekow sbóžnych. We ßwěcźe knježi sakoń. A wón njeknježi jenoż w stacźe, ně we zyłym naschim žiwjenju. Tutón sakoń dyrbimy snacź a wobkedźbowacź, hewak njemóżemy wobstacź. Wschudźom płacźi wón, jenoż niz w kralestwje nascheho Knjesa a Sbóžnika. Tu na semi ma ßo wschitko po ßłowje, ale tam ßo tola też pschipowěda evangelij: „Dowěŕ ßo, twoje hrěchi ßu tebi wodate!“ W Božim kralestwje postrowja naß wobras kschižowaneho, wobras toho, kiž njeßesche nasche khorosczе a napołoži ßebi nasche bolosczе. Tam mamy wodacźe hrěchow, a hdźeż wodacźe hrěchow je, tam je też žiwjenje a sbóžnoscź. Tohodla je to sbóžnych cźinjaze ßłowo, kotreż ßo tu prěduje: Knježe, ty ßy mój hrěch, a ja twoja prawdoscź! Haj, sbóžni ßu cźi, kiž tuto ßłowo Boże ßłyscha a to ßame wobarnuja.

(Skónczenje scźěhuje.)

Sa khorych a strowych.

Snajecźe Wulku Sskónzu njedaloko Lubija? Wulki to statny wustaw ja wbohich ßobucźłowjekow, kiž ßu na ducha ßłabi a khori. Wjele wulkich domow tam steji na wulkej ležownoscźi, kotraž je kaž rjana sahroda. Wone leža daloko rósno a ßu tola saßo zykk. Wone ßu, schtož njewidźiśch, pod semju wschě mjes ßobu swjasane a to tak, so wot zentralneje naprawy sa parne tepjenje a sa wobßwětlenje dźeja pod semju wuske khody do kóždeho s tutych twarjenjow, tak wutwarjene, so móżesch s jeneho do druheho pod semju hicź.

W rjanych, ßwětłych domach pschebywaju tam khori: na ducha ßłabi abo hewak na ducha khori, epileptiszy a drusy. A s nimi cźi, kotsiž jich lěkuja a hladaja, lěkarjo, hladarjo a hladarki; jich je wulka ßyła. Ale wulka ßyła je też tych, kiž ßu khori.

Schtóž je dom widźał, a schtóž wothladanje a lěkowanje snaje, tón wě, so ßu wbosy khori tam derje skhowani a sastarani, so ßo wscho stanje, schtož móże jim jich cźaß bědy wolóžicź abo jim, jeli so je wustrowjenje móżne, wustrowjenje pschinjescź. Naprawy sa to ßu pornjo prjedy wo wjele hinasche. A wustaw we Wulkej Sskónzy ma we ßwojim direktoru lěkarja, kotryž je ßobu s wjednikom po pucźach, po kotrychž ßu cźłowjekojo duzy, pomhacź tutym khorym se ßrědkami noweho spósnacźa, nastajneho pschepytowanja a pruhowanja. A sdobom ma tutón wustaw też mnoho, schtož jemu móżne cźini, po najnowischich nashonjenjach lěkowacź. Tak tam widźisch wulku sahrodu, w kotrejž jich wjele khorych dźěła; tak je tam wulke kubło, na kotrymž ma jich tohorunja wulka ßyła khorych dźěło. Njeje wjazy tak, so lěkarjo khorych bjes dźěła a rosprószhenja ßedźo wostaja; ně, khori dyrbja ßo hibacź,

dyrbja wokoło khodźicź, dyrbja něschto cźinicź — wěso zyle po mozach, cźělnych a duchownych, kotrež maja —, dyrbja woßebje tež won na cźerstwy powětr.

Dozyła, tute wustawy ja duchakhorych njejßu hižo dawno wjazy to, schtož něhdy běchu, njejßu nihdźe to, schtož je ßo něhdy wo tajkich padach powědało! A tohodla mohła a dyrbjała ßo wscha hrosa psched tym, wboheho khoreho pschiwusneho do tajkeho wustawa dacź, shubicź. Bóh swarnuj hnadnje kóždeho a kóždu ßwójbu psched tym, so ma mjes ßwojimi lubymi tajkeho khoreho, ale my chzemy tež dźakowni bycź. so tajke wustawy mamy, hdźež tutych wbohich tak hladaja a lěkuja, a chzemy dźakowni bycź tym mužskim a žónskim, kotsiž w tutych wustawach tuto cźežke dźěło wukonjeja. Pschetož cźežke, jara cźežke a khutne je tuto dźěło w tajkich domach!

Tohodla pak mamy tež wscho cźinicź, so bychu ßo tute khoroscźe bóle a bóle w ludu shubiłe. Tohodla tež bjes dźiwa, so je stat ßo ja dokładne pucźe a postupy we wojowanju pschecźwo tutym khoroscźam rosßudźił, so je sakoń wo pschewinjenju „herbowanych khoroscźow“ wudał, so je pschi tym tak mjenowany sakoń wo sterilisaziji pschewjedł. Sterilisazija, to praji, so lěkař s lohkej operaziju pola tych, kiž na tajke khoroscźe cźerpja, snjemóžni, so maja potomnikow. Pschetož potomnizy tajkich khorych ßu saßo khori, njech to hnydom widźisch, so ßu khori, abo njech to njewidźisch. Haj, runje so to njewidźisch, je to, schtož je straschne pschi tym. Tajka khoroscź móże tež w tych, kiž ßu po cźěle, po pohladanju po wschěm sdacźu strowi, tcźecź — měnimy nětkle potomnikow wbohich khorych. — A hdyž tucźi potomnizy, kiž ßu po wschěm sdacźu strowi, saßo dźěcźi maja, je tu nadobo tyschna khoroscź saßo zyle widomna. A nowa nusa, nowa srudoba ßo sapocźnje! So je to tak, ja to je stawisna tak někotreje ßwójby tych, kiž ßu w tajkich wustawach, srudźazy a nastróžazy dopokas. Tohodla pschihłoßuje kóždy, kiž tute strachi snaje a kiž snaje khoroscź a bědu, kotrež wone sawinuja, tutomu sakonjej wo sterilisaziji. A hdyž ßebi tutu wěz pschemyßlisch, njeje wona niczo dale, hacž krocźel dale po pucźach lěkowanja. Schtóž dozyła ja lěkowanje je, njebudźe ßo dlijicź móz, tež do tutoho noweho dalscheho pucźa swolicź.

Wulka Sstónza. Abo njetrjeba runje tutón wustaw bycź? Kóždy wustaw ja khorych a běднych — je na wschěm pošledku wucźerńja a modleńja. Wucźerńja: nawuknjesch khoroscźe spósnacź, nawuknjesch sesnacź winycź khoroscźow a ßo jich hladacź, nawuknjesch spósnacź, kajke wulke kubło strowota je, nawuknjesch luboscź, sćerpliwoscź, wutrajnoscź. A modleńja: dźakujesch ßo Bohu, so ßy strowy a so strowe dźěcźi masch a proßysch Boha wo hnadne wobarnowanje ja ßebje a ja ßwojich lubych a wo mudroscź a pomoz, ßo sminycź móz wscheho, schtož ja tebje, schtož ja twoje dźěcźi sawinuje tajke a hinasche skhorjenje; dźakujesch ßo Bohu, so nam cźłowjekam dale a bóle spósnawacź da khoroscźe a jich winy a lěkarske ßrědki a pucźe pschecźiwo tajkim khoroscźam; dźakujesch ßo Bohu, so pschezo saßo telko mužskich a žónskich do tuteje cźežkeje ßłužby dźe — njech jako lěkarjo, jako wothladarjo, jako ßotry a wothladarki, jako duchowni abo hewak.

A hdyž masch składnoscź, ras psches tajki wustaw hicź, dźi. Ty pschińdźesch hnuty, nastróżany, — dźakowny saßo. Dobre by było, by-li kóždemu, młodemu a staremu, móżno było, psches tajki dom khorych a běднych hicź.

Zyrkej a stat.

Do schule sastupja nětko saßo naschi mali. To je ważna krocźel sa zyły dom a sa dźěcźo. Kak móhli a ßměli ju cźinicź bjes Božeho ßłowa a modlitwy. Tohodla je zyrkej postajiła woßebite nutrnoscźe sa małych schulerjow a jich pschiwusnych a ministerium je porucził, so maja schule pschi pschijimanju na to dźiwacź.

Němski a pruski minister sa wědomoscź a wukubłanje je porucził, so maja schule w poßlednim tydźenju do próśdninow ßo w hodźinach sa nabožinu saběracź se Snutskownym Mißijonstwom. 13. a 14. haprleje je dźě lětßa wulka ludowa sběrka sa Snutsokwne Mißijonstwo. Tutón wukas jewi, so stat pschipósnawa hobrske dźěło, kotrež je Snutskowne Mißijonstwo dokonjało, a so stat wobßwědczi, so tuto dźěło tež nětkle a dale je nusne sa lud. Tuž chzemy tež my evangelszy kscheścźijenjo wschitzy ßebi rospominacź, schto Snutskowne Mißijonstwo, tutón wulki skutk kscheścźijanskeje, Khrystußoweje luboscźe je a chze, a chzemy jo spěchowacź a podpjeracź.

Se Sserbow a s daloka.

Boži dom ßo wotpalił. Nastróżaza powěscź rosnjeße ßo kónz tamneho tydźenja po Lužizy — tež s radijom —: Seifhennersdorfski Boži dom je ßo wotpalił! Mjes tym dóńdźechu wobrasy: Murje jenoż hischcźe steja a wěża. Mało ßu móhli s Božeho doma wukhowacź. Tutón bě jedyn s najwjetschich wjeßnych Božich domow; měješche 2500 městnow. Sdobom ßobu jedyn s najstarschich łužiskich Božich domow. Hižo s lěta 1384 mamy prěnju powěscź wo nim. Kak je mohł woheń nastacź, njeje drje hischcźe pschezo swěscźene. Dohladali ßu ßo wohnja ½2 hodźin. Tola prjedy hacź mózachu k wohnju wołacź, wupraßnychu płomjenja hižo s tšěchi. ½6 hodźin bě zyrkej wupalena a wobory wopuschcźichu saßo městno, na kotrež njemóżeśch hinak hacź se srudobu hladacź. — Bohu dźak, so naß tajke powěscźe jenoż porědko trascha! Bóh chzył wschě nasche Boże domy hnadnje se ßwojimaj wschehomóznymaj rukomaj schkitacź!

„Schto jeniczke ßłowo samóże!“ tak rěkasche spěwczk, kotryž w 12. cźißle wosjewichmy. Dodamy, so jón nam pschewostaji nascha ßobudźěłacźerka kni. L. „Domisna“ bě tuto „jeniczke“ ßłowo. Dopokas wjazy ja to, so a kak naschi Sserbja a nasche Sserbowki swonka Lužizy ßwoju ßerbsku domisnu lubuja a cźescźuja. Spißacźelzy wutrobny dźak sa budźaze hrónczka!

Do Pruskeje. Do Lucźa móżachmy w 12. cźißle póßłacź pěkny wobras noweje zyrkwiczki. Njemylimy drje ßo, hdyž je to kóždeho swjeßeliło. A molimy ßo, hdyž ßo nadźijamy, so tole tež w Pruskej žadanje sbudźi, so by nasch njedźelnik wjazy a wjazy s woßadow rosprawjał, a so ßo jemu wjazy a wjazy ßerbskich wutrobow a domow wotewri?

Na pucź.

Póstny cźaß — cźichi cźaß,
póstny cźaß — wulki cźaß,
póstny cźaß — hischcźe cźaß!

Listowanje. Sa scźěhowaze njedźele postaja k. w. f. S.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čžišło 14

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 7. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Judica.

Scź. Mateja 20, 20—28.

Pschečžitaj žebi nutrnje tute žłowa a wopominaj najprjedy, kak wutrobnje tu macź ja žwojej dźěśći proßy. Haj, njeczini macź ja žwoje dźěczo, schtoż móże? Kak někotre wopuschći w tutych dnjach žwój starschiski dom, a kak lubje stara žo macź ja njo a hotuje jemu wscho na pucź, a běha, jo by žo tola niczo njesabyło, haj, jo by dźěczo na tym abo druhim, hdyž budźe potom mjes zusymi, žo dopomniło, kak je macźerna luboscź ś nim žobuczahnyła.

Džak budź Bohu, jo je to, jo macź žwojim dźěczom da hłoda wumrěcź, kaž žmy dyrbjeli njedawno w nowinach czitacź, mjes nami tola něschto zuseho, a kak někotry je žo na tajkim njesłuku pohórschował. Nasche macźerje njebychu wutracź mohłe, hdy bychu wědźałe, jo dźěczi tradaju a na žwoju macźeŕ czakaju. Tuž žo nam tak spodoba, jo macź žynow Cebedejowych ja njeju Jesuža proßy. Hdyž by tu Jesuž dźenža był pola naß czělnje kaž tehdy, macźerje bychu wěscze też pschischłe k Jesußej a proßyłe ja žwoje dźěczi, ja małe kaž ja wulke. Ale też dźenža móżemy žo na Jesuža wobroczicź a proßycź; wschak je žlubił, jo je stajnje pola naß — to ženje njesabudźemy. Chzemy žwoje dźěczi k Jesußej dowjescź, chzemy jeho proßycź, jo by jim stajnje bliško był a jich wobarnował a dźěczom ś wukhowarjom był.

Wukńmy pak prawje wot Jesuža, jo bychmy prawje proßyli a jo by duscha dźěczi žo daka wot Jesuža prawje wjescź. So macź Jana a Jakuba ja njeju proßy, žo Jesußej derje lubi, jemu žo jenoż njelubi, jo wona wo něschto proßy, schtoż njeje bójske, ale schtoż je człowjeczne. To njeje Bohu spodobne, jo człowjek žwoje swonkowne derjehicźe pyta, jo wón schtó wě schto ja žebje dobudźe, ale to je Boże wotmyßlenje, jo by człowjek žwojim žobuczłowjekam žłużił, kaž je Jesuž też žłużił a dał žwoje žiwjenje k wumoženju ja jich wjele. Tajke smyßlenje chzemy płodźicź do wutroby naschich dźěczi a wone směja tak psches Jesuža žwoje prawe spokojenje. Bóh žo njeprascha, schto něchtó je, ale kajki wón je, wón njehlada na swonkownu dostojnosćź, ale na snutskownosćź; a to czini człowjeka hakle prawje dostojneho a hódneho, jo wón we wschěm žłuži.

Schto pak to je, a kak my jo wuknjemy, to chzemy žebi rospominacź.

1. Kschesćzanstwo je wjeßoła powěscź Boža na žwět, wono chze žwětłosćź pschinjesćź do žwěta a žiwjenja człowjekow, žłónzo do domow a wutrobow, jaßnosćź do wschěch wobstejnosćzow tuteho semskeho bycza.

Kschesćzanstwo twari Boże kralestwo na semi, jo bychu człowjekojo sbožowni a w měrje mjes žobu žiwi byli k Božej czesćzi. Wono chze wscho tu wobnowjecź, polěpschecź, pschekraßnicź a człowjske wutroby swjeßelicź. Ale kschesćzijanstwo chze człowjekow wobarnowacź, jo njeby jěd hrěchow wscho skasył. A psched tym budźemy wobarnowani, czim bóle my ja Jesußom póńdźemy. Wón pak njeje nihdźe žwoje pytał, njeje chzył knježicź a kraßny psched człowjekami bycź, ale wón je žłużił a runje w tym Božu žwjatu wolu dopjelnił hacź do žwojeho kónza.

Macź Zebedejoweju žynow ma něschto druhe w myßli; wona žo nadźija, jo Jesuž wulke a kraßne kralestwo tu na semi sałoži, w kotrymž budźe wón knježicź ś wulkej mozu, a wona proßy, jo byschtaj po nim wobaj najprěńschej byłoj w tutym kralestwje. A to skutkowasche kaž jěd w sjednoczeństwje wuczownikow; tamni wuczobnizy to tutymaj njepopschachu, jo byschtaj najwjetschej byłoj. A tohodla Jesuž jich na to pokasuje, jo je psched Bohom a w Božim kralestwje tón najwjetschi, kiž najbóle žłuži a schtóž móże žo žam saprěcź. — Po horzej bitwje stoji, jako bě njepschecźel sbity a czěkasche, na bitwischczu wojak; wón je nimoměry laczny a chze žo ś tymi kapkami kofeja, kotrež hischcźe w žwojej pólnej bleschi ma, wokschewicź. Kak žo hižo na tute woczeŕstwjenje wjeßeli! Ale jako bleschu woczini, dohlada žo czežby franje-

neho a ßłyschi, kak tón žałoscži. Wón k njemu dźe, ßo pokhili a dźerži jemu bleschu k hubomaj, so by jemu wokschewjenje popschał; jemu ßamemu pak bě to wjetsche spokojenje hacž so by ßam wupił, schtož w ßwojej bleschi mějesche: — wón je ßłużił.

Wulka khěža ßo pali; woheń pschima dale a dale, a nichtó njemóže wjazy nuts, so by hischcże to a tamne wukhował. Tu pschiběži macž, kotraž njeje była domach a wola: „Hdże je moje dźěczo?“ Wona bě, jako bě dźěczo wußnyło, schła, ßwoje wobstaracž. Wona chzyschе do khěže, ale jej wobarachu, dokelž widźachu, so njeby tam wjazy k dźěsczu doschła. Ale młody czerstwy człowjek je hotowy, po dźěczo hicž. Kajke czakanje, kajke proschenje! A wón pschinjeße dźěczo k maczeri; dźěsczu niczo njebě, ale młodźeńz bě czežzy ßranjeny a dyrbjesche do hojerńje, hdźež je psches měßaz pschebywał; wulke bolosczże je měł, ale rady je je snjeßł; wón běsche człowjske žiwjenje wukhował, wón běsche ßłużił.

Sskużicž, to njech je tebi napominanje ßa twoje žiwjenje! Ty smějesch, je=li chzesch ßłużicž, składnosczże k tomu doscž. Starschej pschinjeßetaj wschě wopory ßa ßwoje dźěczi. Pokažmy pak też w ßwojim hromadźebyczu s druhimi, kajkeho ducha dźěczi ßmy; tu je tajkich, kiž jenož na to myßla, kak mohli ßwojich ßobuczłowjekow ßa ßebje a ßwoju ßebiczną wutrobu wužiwacž, so bychu jim dobytka pschinjeßli. Ale to njeje Jesußowy duch. Chzemy ßo wjele bóle pschezo praschecž, kak mohli druhemu něschto bycž, jeho swjeßelicž, ßwětło jemu pschinjescž do jeho khudeho a czěmneho žiwjenja, w jeho nusy a staroscži jemu pomhacž — tak pschinjeßemy jemu Boha druhdy lěpje hacž psches najrjeńsche ßłowa. Tak ßwoju ßebiczność pschewinjemy a Bohu prawje ßłużimy.

Jene ßłowo pak hischcże, hdyž mamy czerpicž, hdyž ßmy khori abo hubjeni. Wuproschmy ßebi też tu praweho kschescžijanskeho ducha.

Wono je wěste shonjenje, so khori pschewjele na ßwoju khoroscž myßla a woczakuja, so też drusy na jich czerpjenju dźěl bjeru, a tak husto njewopomnja, so maja tola ßwoje nadawki dopjelnicž kaž hewak. Ty móżesch też w khoroscżach ßłużicž, hdyž niz s rukomaj tola se ßwojej scżerpliwej a dźaknej wutrobu, kaž też s tym, so ßo do Božeje wole podasch a wschitko jemu poruczisch. Ty dyrbisch a móżesch też se twojej khoroscżu se žohnowanjom ßa ßwojich a druhich bycž. To rěka ßłużicž.

2. Ale kak móżemy to nawuknycž?!

Wotmolwjenje na tute praschenje je krótke. Najlěpje jo nawuknjesch, hdyž k Jesußej dźesch. Hdże móhli jaßnischo widźecž, hacž pola Jesußa, schto to rěka: „Ssam ßo sapręcž?“ Jeho zyłe žiwjenje běsche ßłużicž, ßo woprowacž, poßłuchacž, lubowacž. Pomyßlmy ßebi na jeho ßłowo: „Lischki maja jamy a ptaki pod njebjeßami maju hnězda; ale teho człowjeka ßyn nima, hdźež by ßwoju hłowu położił.“ Wón pschinjeße jedyn wopor po druhim hacž k najwjetschemu, so je ßwoje žiwjenje dał, so by był Bohu poßłuschny a so by człowjekam ßłużił. Haj modlmy ßo k luboscži, kiž je na kschižu ßo nam sjewił! Hdyž žadyn człowjek, by Jesuß ßebi ßměł žadacž, so bychu drusy jemu ßłużili, ale człowjeka ßyn njeje pschischoł, so by ßebi dał ßłużicž, ale so by wón ßłużił a dał ßwoje žiwjenje k wumóżenju ja jich wjele.

A kotre běsche jeho prěnje ßłowo, jako na kschižu wißasche? Je wón skorżił dla martry, kotruž mějesche njescž? Ně, dobroproßył bě ja ßwojich krjudowarjow, so by Bóh jim chzył wodacž. Wón, kaž w liscże na Hebrejskich czitamy, na měscże ßebi prjódkstajazeho wjeßela snoßy kschiž, njerodźiwschi wo hańbu.

Praschamy ßo, s wotkel je japoschtoł Pawoł móz brał ßa ßwoje skutkowanje, Boże kraleństwo, s wotkel martrarjo móz ßa ßwoju rjekowsku ßmjercž ßa ßwoju wěru, s wotkel Luther móz ßa ßwoje straschne a czežke bědźenje, s wotkel wubjeru luboscž ßa ßwój lud, Pestalozzi a Falka luboscž ßa dźěczi, mißionar luboscž k pohanam, ßmilna ßotra luboscž ke khorym: Wschitzy maju jenož jene wotmołwjenje, wschitzy pokasuja na kschiž a praja: to czinjesche wón ßa naß!

Jesuß pschiwoła nam wschitkim: Pój ßa mnu! Hdyž ßebi Bóh wot tebje žada, so by ßo wostajił teho abo druheho, so by něschto woprował, hdyž Bóh czi kschiž napołoži, pohladaj na Jesußa, so by tebje poßylnił, so móhł ßwoju pschißłuschnosczj dopjelnicž a ßo podacž do wole twojeho Boha. Bjes bědźenja to wschak njepóndźe, ale měj ßo k Jesußej, a ty dobudźesch.

Sso sapręcž, ßo pschewinnycž je drje czežke, ale tola kraßne dobycże. Ssebicznemu wostanu njebjeßa samknjene, temu pak, kiž ßo ßam pschewinje, ßu njebjeßa wotewrjene.

Hamjeń.

Jesußowy kschiž, nasche wumóżenje!

Hłóß: Schtóž Bohu wjerschnemu ßo poda.

Budź postrowjene, snamjo hnady,
Na kotrymž Sbóżnik wudycha
A psches ßwój wopor se wschej' swady,
Nam troscht, měr wěczny warbowa!
Mje njenastróża hrěchow móz,
Wschak wujednany je mój Wótz!

Haj kschiž je žiwe drjewo wěrnym
A ßylny schkit we wschěch wichorach.
Bóh woda hrěch wschěm jemu ßwěrnym,
Jich wokschewja we czerpjenjach.
Sa ßmjercž, kiž msda je poklecża,
Nam ßwoje sboże poskicża.

Na Golgatha, — hdźež kschiž tam jeho, —
Nasch Wumóżer nam shotowa
Se shubjeneho ßwěta skeho
Tu runu schczežku do njebja.
Naß kschiża powjescž swjeßela,
Nam sbóżny domkhód pokasa.

Sso s kschiża błyschczi kraßna króna.
Nam wěra dawa žiwjenje.
Knjes s wutrobow stysk, njeměr wuhna,
Hdyž s rowa žiwy stanył je!
Joh' wopor Bóh je pschijimał,
Skutk wumóżenja krónował.

Nětk njejßmy wjazy w hrěschnej winje.
Naß Jesuß s winy wumohł je,
Bóh s nami wschitko derje czini,
Nam dawa hrěchow wodacże,
Psches ßwojoh' Ssyna Khrystuża
Naß wjedże nuts do žiwjenja.

Budź khwalba naschom' Wumožerjej
Sa tajki wopor luboscże!
Czescž dajmy rowa pschekamarjej!
My we nim mamy žiwjenje!
Psches njeho Boże dźěczi my
A s hnady wěczńje sbóżni ßmy!

J. W.

Póſtne paczerje.

„Póſtne paczerje ſa dźěczi a młodźinu ßo, da-li Bóh, we tutym tydźenju ſapoczinaju!“ Tele ßłowa ßłyſchach něhdy jako ózěczo a w młodych lětach kóžde léto pſchi ſapoczatku ßwjateho póſtneho czaßa w Njeßwaczidlſkej woßadźe njedźelu ſ klětki wosjewicz. Posdźiſcho běch do zuſby wuczahnyka. Tak buchu ſa mnje tute ßłowa troſchku ſhubjene, niz pak zyle. Wone mi pſchezo dale klincza. Běchu mi tola twjerdźe do pomjatka ſaſchczěpjene.

Hacz běchu tute póſtne paczerje też w druhich ßerbſkich woßadach, to njewěm. My dźěczi wſchak mějachmy ſajim jenoż ſa to, ſchtoż naſch wulki farař Jurij Jakub-Njeßwaczidlſki czinjeſche. Farař Jakub bě nam dźěczom něſchto druhe dyżli druſy fararjo a ludźo. Něſchto woßebite, wyßoke; ſ poczeſczowanjom k njemu ſhladowachmy. Hižo ſwonkownje ßo wón wuſnamjenjeſche ſe ßwojimi dołhimi włoßami a ſe ßwojej wubjernej czornej draſtu. Jenoż w czornej draſcze da ßo wón widźecz. Ryczerſki bě jeho wuſtup.

Bórſy po hodźoch ßo my dźěczi mjes ßobu praſchachmy: „Kajki budźeſch Ty kěrluſch na paczerjach ſpěwacz?“ To tehodla, ſo njebyſchtej dwě ßamßny kěrluſch wuknyłej. We póſtnym czaßu běchmy my dźěczi pilne. Kóžde wuknjeſche jedyn póſtny kěrluſch, kotryż bě ßebi ßame wuſwoliło. Rad my wuknychmy, rad na paczerje dźěchmy. Po móżnoſczi wuknychmy dlěżſchi kěrluſch. Rad wuknychmy drje tehodla, dokelż tu ßamoſtatnje dźěłachmy. Wuczeŕ ßo njepraſcheſche ani hacz ßmy ßebi kěrluſch wuſwolili, ani hacz ßmy jón bjes ſmyłka nawuknyłe. Póſtne paczerje mějeſche farař Jakub w kóżdej wßy a wjeſzy woßebicze. Njedźelu ßłyſchachmy ſ klětki, w kotrej wjeſzy a pola kajkeje ßwójby paczerje budźa; to bě po móżnoſczi pſchezo pola ßamßneje ßwójby. Na paczerje dźěchu wſchě ſchulſke dźěczi, młódſcha młodźina a dźědojo a wowki, kiž njemóżachu tak huſto do Božeho domu dończ, a jeli ſo mějachu żadanje, móżachu po paczerjach Boże wotkaſanje wużicz. Też dźěczi, kiž jutry do ſchule ſaſtupichu, huſto pſchińdźechu, jeliſo běchu ſchtuczku bjes ſmyłka nawuknyke.

(Skónczenje ſczěhuje.)

Poßwjeczenje nowoje Luczańſkeje zyrkwje.

(Skónczenje.)

Sbóżni ßu czi, kiž Boże ßłowo ßłyſcha! Niz Martha, kotraż ßo jara ſtaraſche a wulzy prózowaſche, ale Marija, kotraż ßedźo k Jeſußowymaj nohomaj na jeho rěcz poßłuchaſche, doſta khwalbu: „To jene je nuſne, Marija pak je ßebi dobry dźěl wuſwoliła, kotryż njebudźe wot njeje wſaty.“ Luba woßada, k tomu je tebi tutón Boži dom pſches Božu hnadu a dobrotu darjeny, ſo by też tudy namakała to jene, ſchtoż nuſne je, tón dobry dźěl, kotryż ßo njedyrbi wot tebje wſacz.

Hdyż ma naſche żiwjenje bycz Boża ßłużba, dyrbimy też do Božich ßłużbow khodźicz. Božemu ßłowu njemóżemy poßłuſchni bycz, hdyż ßej jo njedamy prědowacz. W Božim domje ßo Boża ßłużba ſapoczina a w domjazym żiwjenju potom pokraczuje. Schtóż ke kemſchi njepſchińdże, je jako hoſpodař, kotryż na wußywje lutuje. Ale hdźeż ßo niczo njewußywa, njemóże też niczo roſcz a njemóże ßo niczo żněcz. Tehodla, ſbóżni ßu czi, kiž to ßłowo Boże ßłyſcha a to ßame wobarnuja. Hdyż cże, luba woßada, ſwony do ßwjatnizy Boże je wołaja, potom njeſadźerż ßo ta, każ tamni cźłowjekojo w pſchirunanju, kiž ßo ſ próſdnymi ſamołwami ſamołwjeja a njepſchińdu. Mnoho ßu drje ſamołwow, ale wone wſchitke njebudu płaczicz pſched tym Knjeſom na ßudnym dnju.

Sbóżni ßu czi, kiž to ßłowo Boże ßłyſcha a to ßame wobarnuja. Czehodla niz: a po tym ßamym czinja? Kóżde ßłowo naſcheho Knjeſa a Sbóżnika je ważne a prawe. Naſch Knjes ma prawje, hdyż praji: a to ßame wobarnuja! Schto czini rola na polach ſe ſornjatkom? Wona jo w ßwojim klinje ſakhowa a wobarnuje. A potom hibaja ßo mozy w ſornjatku, wono ſkhadźa, roſcze, ſrawi hacz do żnjow. A tak je też naſcha wutroba tajka rola, a to ſornjatko je to ßłowo Boże. Tute ßłowo dyrbimy wobarnowacz. Potom budźa ßo mozy tuteho ßłowa hibacz a pſchinjeßu płody. To ßłowo Boże dźěn żadyn morwy pißmik njeje. Wono płodźi wěru, wono naß poßłuſchnych czini, a poßłuſchnoſcz je lěpſcha, dyżli wopor. Sßłowo Boże naß wucźi ßo modlicz, niz to ßwoje pytacz, wono naß wucźi naſchemu bliżſchemu ßłużicz, wono naß wucźi, ſo nimamy tudy żane wobſtajne měſto. ale ſo to pſchichodne pytamy. Rowy, kiž tutu zyrkej wobdawaja, njemóża naß molicz ani ſatraſchicz. Tam budźemy też my k poßlednjemu wotpoczinkej położeni, ßnadź hižom prjedy, hacz ßebi to myßlimy. Tola to ßłowo Boże naß wucźi czakacz na naſchu ßmjercz, na horjeſtawanje morwych a wěczne żiwjenje w pſchichodnym kraleſtwje naſcheho Knjeſa a Sbóżnika. —

Po kěrluſchowej ſchtuczży dźakowaſche ßo farař Malink jako tukhwilny pſchedßyda Luczańſkeje zyrkwinſkeje rady, knjeſej biſkopej, ſo je k nam pſchikhwatał, evangelſkemu konſiſtoriju, pruſkej wyſchnoſczi (ju ſaſtupowaſchtaj dwaj ſaſtupjerjej knjeżerſkeho pſchedßydy a krajny radźiczel dr. Schmige-Wojerowſki), wſchěm rjemjeßlnikam a dźěłaczerjam, wſchěm daricelam a pomoznikam, kiž ßu pomhali, Luczańſku zyrkej natwaricz.

Nětko ſpěwaſche woßada prěnju ßerbſku ſchtuczku w nowym Božim domje: „My knjeże, ſ hnutej wutrobu czi dźak a khwalbu damy!“ Farař na wotpoczinku Jurk, poßledni prědař w ſtarej zyrkwi, porěcza někotre ßerbſke ßłowa k woßadźe. Nimale 7 lět dołho dyrbjeſche woßada na nowy Boži dom czakacz. 1927 naſta wotpohlad, nowu zyrkej we Luczu natwaricz. 1929 bu woßada nuſowana, ſ wjazy hacz 300 lět ſtareje zyrkwiczki wucźahnycz. Kak czeżko bě to ſa woßadu! Żadanje po nowej zyrkwi bu pſchezo móznijſche. Ale mnoho ſadźěwkow dyrbjeſche ßo pſchewinycz. Tutón czaß je nětk nimo. Rjany nowy Boži dom tu nětk ſteji. Dźak budź Bohu, ſo je nam wón tutón dźeń doczakacz dał! Njech wón pſchezo żohnuje ſe ßwojim ßwjatym Duchom tutón jemu poßwjeczeny dom!

„Do tutej Božej ßwjatnizy nam ßwěru khodźicz dajcze!“ woßada ſaßo ſaſpěwa. Na to biſkop Zänker prěnje dźěczo we nowej zyrkwi wukſchcze. Woßada ſaßo wuſpěwa kěrluſchowu ſchtuczku: „Ach, twoje ßłowo ßwjate njech bydli pola naß.“ Biſkop Zänker dźakowaſche ßo woßebje fararjej Malinkej, kantorej Rungej a zyrkwinſkej radże a ſaſtupjeŕſtwje ſa jich wulke prózowanje wo nowotwar zyrkwje. Knjes kantor Runga doſta woßebite cześne wopißmo. „Ach, ßwoje żohnowanje ſtaj k naſchej khudobje“, tak proßy woßady. Skónczu modlitwu wuſpěwa naſch biſkop. „Wótcze naſch“ my wſchitzy ſhromadnje. S biſkopſkim pożohnowanjom a ſ wuſpěwanjom kěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi“ ßo rjana ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſkónczi.

Pſchi koſeju a tykanzu we Wenigerez hoſczeńzu namaka potom poßwjeczenje zyrkwje ßwój kónz.

P.

Wusnamna wosadna shromadźisna w Drježdźanach.

Saschła njedźela bě ja ev. Serbow sakskeje stolizy važny dźeń. Serbske kemsche a Boże wotkasanje w Kschižnej zyrkwi wschěch tudomnych Serbow shromadźuja k duschownemu a duchownemu natwarej. Tak bě tež njedźelu wopyt kemschow dobry a ma so wosebje wusběhnycź, so bě tež serbska młodźina sylnje sastupjena. Wjeczor po kemschach pschisamkny so derje wopytana wosadna shromadźisna, kiž měješche ja nasche kulturne prózowanja wjele wuspěcha. Shromadźisna so sahaji je serbskej hymnu. Po starym waschnju wěnowasche knjes farar Mjerwa s Bukez wosadnym so na Lužizu a nasche serbske strony so poczahowazu narěcź. Je pschezo rjenje, hdyž so na lubu domisnu spomina. Tež postrowjaze słowa knjesa Kowarja, kiž běchu wosebje wěnowane knjesej fararjej Mjerwi a knježni dźowzy, kaž tež naschemu mischtrej Krawzej běchu smyślapolne. Potom wuwi so płódna rosmołwa dla naschich Serbskich Nowin a njedźelnika evangelskich Serbow „Pomhaj Bóh“. Pschedsyda wosady, kiž je sdobom tež pschedsyda towarstwa „Cžornoboha“, wosadne towarstwo evangelskich Serbow w Drježdźanach, rěcžesche wo wažnosczi serbskeho nowinarstwa a spominasche wosebje na nasch serbski dźenik, kiž pódla „Pomhaj Bóh“ do wschěch naschich swójbow sylscha. Knjes farar Mjerwa rosłoži nětczische położenje naschich cžasopisow, kiž njejsu rózojte. Tak poruczi Serbske Nowiny naležnje wschěm dobrym Serbam, so bychu tež se skutkom dopokasali, so su swěrni domisny. Tohorunja wobrasowasche nabožnu a narodnu luboscź katolskich Serbow, kiž je sa nasch pschikładna a skónczi swoju rěcź s namołwjenjom woteběracź nasch njedźelski „Pomhaj Bóh“, kiž by dyrbjał bycź w kóždym serbskim domje. Knjes hudźbny dir. Krawz spomni tež na nasche serbske nadawki a radźi, hdyž hinak njeńdźe, shromadnje nasch dźenik woteběracź, (so kóždy połojzu nješe). Probe-cžišła Serbskich Nowin, Pomhaj Bóh a Mišionskeho Posoła so rosdźělichu a napossledku bě móžno, schwarnu liczbu nowych woteběrarjow sapisacź sa nasche cžasopisy. Tute shromadźisna skónczi se spěwanjom naschich ludowych spěwow, na kotrymž měješche młodźina najwjazy podźěła. F. Th. H.

Zyrkej a stat.

Sa Snutskowne Mišionstwo je němski snutskowny ministar dowolił sběrku na haszach a sběrku po domach, a to wot njedźele Judika hacź do njedźele Palmarum. Nětk su wschitzy swołani, Snutskownemu Mišionstwu darowacź, woprowacź, Snutskownemu Mišionstwu, kotrež wucźbu Jesušowego wulkeho pschirunanja wo smilnym Samariskim wuskutkuje a Jesušowe słowa wo luboscźi a skuženju cźini. Palmarum, na prěnim dnju wulkeho tydźenja, kotryž nam luboscź Jesušowu najmóznischo prěduje, pschikhadźa Snutskowne Mišionstwo a prošy wo dar luboscże, wo luboscź; hdyž snadź cźlowjek hewak samolwjenje a wurěcź namaka a niczo njeda abo mało da — wo woprowanju hakle žaneje rěcže njeje! — w tutym tydźenju swjateje luboscże zyle wěscże žaneje njenamaka, — abo wón nihdy njeje sacźuł w sebi najmjeńscheje luboscże k Jesušej Khrystušej. My pak to tola smy!

Sekty. Hanseatiski wosebity sud je 30 wukonjerjow sekty „Ernste Bibelforscher“ s jastwom khłostak. Woni běchu spytali, sakasanu sektu snowa wutworicź a wožiwicź a ludźi sa to hromadźili.

Schwedska je kraj, kotrehož lud je po swojej wěrje najbóle psches jene. 98 prozentow luda słuscha do protestantiskeje ludoweje zyrkwje; se 6 211 566 wobydlerjow je jich 6 195 000 evangelskich. Katolikow je jich něhdże 4100. We krajnej evangelskej zyrkwi sawosta jich tež 53 855 Baptistow; něhdże 7265 Baptistow je s njeje wustupiło. S Methodistow je jich w krajnej zyrkwi 1 627, swonka njeje 5452. Dissidentow, t. r. tajkich, kiž ani w krajnej zyrkwi ani w sekcże njejsu, je jich 800! — Je sajimawe, ras tute liczby runje se Schwedskeje shonicź, s kraja Gustav Adolfoweho a je pschirunowacź s druhimi.

Se Serbow a s daloka.

S **wosadow do wosadow.** W pschezo wjazy Božich domach wuhotuja „słote konfirmazije“. A to je dobre tak a spomožne. Tuž pak njech tež wschudźom wosadni pomhaja pschihotowacź tute swjatocžnoscże, tak s tym, so pscheproschuja, so napisma fararjej dawaja, a pschedewschěm, so jubilarojo, jubilarki so njedaja wottraschicź, snadź pucź krótschi abo dležschi do susodneje abo dalscheje wosady hicź a tam, hdźež něhdy swój kschcźeński slub wobnowichu, s dźaknej wutrobu swjecźicź „słotu konfirmaziju“.

Sasso je so jedyn Boži dom wotpalił. W Seifhennersdorfie swědcža cžorne rospadanki wo struchłej nozy, w kotrejž woheń wulki Boži dom snicži. Je drje swěscźene, so tutón woheń wobschkodźeny miliny wód sawinowa. Nětk pschińdże nowa powěscź, so woheń Boži dom snicži. W sněhowych wichorach a njewjedrach poslednich dnjow dyri błysk do katolskeho Božeho doma w Nagelshainje we Württembergskej. Mjecźela dla so swoprědka na kur njedohladachu. Jako jón pytnychu, bě so woheń tak rosschěrił, so njebě woboram móžno, Boži dom wukhowacź. — Tute njewjedra su wschelakeje schkody nacźinike. W Mehrstethenje dyri a sapali błysk twarjenje, a woheń, kotryž wudyri, snicži tsi domy a dwě bróžni.

Na pucź.

Dźenš, Judika, su pruhowanja paczerskich dźěcźi do konfirmazije. Schto je cžaš po konfirmaziji? Cžaš pruhowanja! Kak sy hacź sem tuto pruhowanje wobstał? Kak jo dźenša wobstejisch? Posledni rosud wo tym njemóže žadyn cźlowjek wuprajicź, tež ty niz. To móže jenož Jesuš Khrystuš. A schto praji wón wo tebi a twojim žiwjenju, kotrež bě žiwy po konfirmaziji? Hacź wón samóže prajicź: „Twoja wěra je wulka. Cžehń w měrje swoju dróhu!“?

Listowanje.

Kni. L. a k. H. w Drj.: Dostach posylku a so dźakuju jara. Dźak Wam sa wscho prózowanje wo serbske nowinarstwo a tak tež sa nasche łopjeńko. Strowimy wutrobnje nowych cźitarjow, kotrychž scże nam Laetare pschidobyli. — K. J. W.: Wutrobnje dźak sa wscho; — pschedołhe pak njedyrbjałe spěwy sa nasche łopjeńko bycź. Redaktor.

Sa Palmarum: W...s w H. — Sa dalsche njedźele postaja k. w. f. S.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Nosacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosczi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje serbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a placźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 15

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 14. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Palmarum.

List na Kol. 2, 6 a 7.

Njedźela Palmarum, tutón wjeßoły a khutny dźeń, naß dopomni na prěnju njedźelu Palmarum, na tamny dźeń, na kotrymž je nasch Sbóžnik do Jerusalema nuts cźahnył. To běsche dźeń wulkeho wjeßela sa město a lud. Kak łyskasche tehdy wschitkón lud! Wjele luda pschescźěrasche też drastu na pucź, a kak rjenje klinczesche to Hosianna se erta młodych a starych! Ale mjes tym, so lud ßo wjeßeli a Hosianna woła, běsche Jesuß srudny a s khutnymi myßlemi napjelnjeny. Wón wědźesche: tón ßamßny lud budźe bórsy, na cźichim pjatku, wołacź: „Kschižuj jeho, Kschižuj jeho!“ Lud njebudźe wo njeho, ale wo Barabaßa proßycź; zyle sjawnje na stronu słóscźe stupi a saßudźi njewinoscź. A mjes wucźomnikami, kotsiž s nim tam do Jerusalema cźahnu, je też Pětr, kiž jeho sapřeje, je też Judasch, kiž jeho pscheradźi.

Też dźenßa nasch Knjes a Sbóžnik saßo psches nasch kraj, psches města a wßy cźehnje. Też dźenßa wjele luda jeho wita a se erta woßebje młodych kscheścźanow dźenßa to Hasiana ßłyschimy. Zyle wěscźe ma tón Knjes ßwoje wjeßele na tym, so pacźerske dźěcźi dźenßa dobre wusnacźe wusnaja a pschißlubja, so chzedźa sa Jesußom khodźicź ßwoje žiwe dny. Ale też dźenßa Jesuß na wschitkich khutnje hlada a ßo prascha: „Hacź to tak wostanje?“ A njedyrbimy ßami na to spominacź, so je tak někotry, kiž běsche njedźelu Palmarum ßebi Jesußa sa wjednika wuswolił, potom sa druhim — sa Barabaßom khodźił! Njedźela Palmarum je pschi wschěm wjeßelu, kotreż nam pschihotuje, tola khutny dźeń. Runje też dźeń słoteje konfirmazije, kotryž ßo saßo tu a tam ßwjecźi, nam to praji. Ssu wschitzy, kiž ßu psched połsta lětami psched Knjesowym wołtarjom ßo pokłonili, ßwój ßlub też dźerželi? Hdyž też to abo tamne saßo sapomnimy, to jene wschak njeßmémy sapomnicź: „Kaž wy teho Knjesa Jesom Khrysta běschcźe horje wsali, tak w nim khodźcźe; kiž wy scźe skhorjenjeni a natwarjeni w nim a wobtwjerdźeni psches wěru, jako scźe nawucźeni.“

Toho Knjesa ßmy pschiwsali, ßmy rad wo nim ßłyscheli, kak je wón prědował a khorych hojił, so běsche pschecźel hrěschnikow, nasch Sbóžnik, kiž je sa naß na kschižu wumrěł, kiž je nam Božu luboscź sjewił, ßmjercź a row pschewinył a je žiwy do wscheje wěcźnoscźe. Jemu ßmy ßwoju wutrobu dali, wěcźnu ßwěru ßlubili. Ale po tym to wo to dźěsche, so we wschědnym žiwjenju po tym cźinjachmy, schtož běchmy w pacźerskej wucźbje wuknyli. A schtož ßmy ßebi prjódk wsali, dyrbimy cźinicź: „Tak we nim khodźcźe!“ W ßwěcźe je doscź dobrych mužow a žonow, kotrychž móżemy ßebi sa dobry pschikład wsacź, ale psched Jesußom wschitzy niczo njejßu. Wón je tón najlěpschi, sa kotrymž móżemy khodźicź. W nim ßmy derje sakorjenjeni, s nim móżemy sle pschewinycź a wjele dobreho cźinicź. Runje kaž wulki dub we hłubokej semi ßo sakorjeni, tak dyrbimy ßo sakorjenicź w žiwjenju a wěrje s Jesußom. Potom smějemy pschezo móz a ßylnoscź.

Jesuß Khrystuß je ßylny sałožk, drohi wuswoleny rózkny kamjeń. Hdyž ßmy sakorjenjeni a natwarjeni w nim, nam niczo njeschkodźi, ani dwělowanje, ani bědźenje wěry. A hdyž hrěch naß cźwiluje, jeho hłóß naß woła: pójcźe ke mni, hdyž scźe wobcźeżeni! Jesuß je a wostanje nasch najlěpschi pschecźel, kiž chze s nami bycź, hdyž pola njeho wostanjemy.

Hdyž ßebi s tymi po lětach saßo do wocžow hladamy, kiž dźenßa psched wołtarjom steja, so to móżemy jako tajzy, kiž ßu ßwěrni wostali, k temu pomhaj nam Bóh! Hamjeń!

Sa konfirmaziju.

Dźenß, lube dźěcźi, s wjeßełoscźu nětko
Sso chzecźe ßwojom' Knjesej pschißlubicź

A Sbóžnikej, kiž na waß waži wschitko,
So Božim dźěczom mohł waß pschidźělicź.
Njech jeho ßwěrnej luboscźi,
Kiž też ßa nami dźe, ßo kóžde dowěri!

Hdźe było ßa waß hewak wukhowanje,
Hdyž ſ leſczu pschińdźetaj cžert, ßwět tu k wam.
A wabi waß jej' wſchelke ſpytowanje.
Wam ſaracźicź pucź prawy k njebjeßam,
Hacž jenož pola Jeſußa?
Tuž modlcźe ßo! Wón ſłóſcźi wobara.

Wy lubi, kiž ſcźe dźenß ßo ſhromadźiłe
We ßwjatnizy, pschi Božim woltarju,
O kedźbujcźe, ſo byſchcźe njeſkomdźiłe,
Nětk ßwojom' Knjeſej dale ßłužicź tu!
Ach, kak ßo tola ſ liwkoſcźu
Wo ſbóžnoſcź ßwojej duſche telko pſchinjeßu!

Haj njej' to hnada, ſo tu wo naß rodźi,
Kiž Boži Ssyn a wjednik ßwěta je!
Ach, wón też, hdyž to chzecźe, wodźi,
Kaž ßwěrny pſchecźel waß pſches žiwjenje!
Strach njehroſy wſchak wowzam tu,
Kaž dołho woſtanu pschi dobrym paſtyrju.

Też Jeſuß je ßo, na to ſpominajcźe,
Sa waſche winy podał k woporu.
Tuž ſ luboscźu ßo jemu pschepodajcźe
W horju kóždym, kaž we wjeßelu!
Tón wuſwoli cźěř prawu ßej,
Kiž dowěri ßo zyle ßwojom' Sbóžnikej. H. B.

Kěrluſch konfirmazije.

„Czemy hicź do „doma ſtarych a khorych" a jim ſpěwacź a ſ tym jich ſwjeßelicź!" rěkaſche to ras wjecžor w ſhromadźiſnje młodych holzow. A wjedniza ſwoli rad do toho. Njeje tola nadawk tajkich ſjednocźenſtwow, kaž je naſcha evangelſka młodźina ma, jenož, ſo ßame saßo něſchto maja a ſo ßame ßebi něſchto wuhotuja; ně, maja a chzedźa też druhim něſchto dacź — a ßłužicź.

Tuž tam njedźelu Judica dźěchu a ſpěwachu, a to we wjetſchej iſtwi, w kotrejž bě ßo jich wjazy ſ tutoho doma ſhromadźiło, a tohorunja w jenotliwych iſtwach, w kotrychž běchu khori a bědni. A ſo ſ tutej ßłužbu ſwjeßelichu, to widźachu a ßłyſchachu. —

Spěwachu runje w iſtwiczžy, w kotrejž žónſka leżeſche. Bě drje hižo ſtarſcha. Po jeje wobliczu ſnajmjeńſcha. Ale na tutym wobliczu bě telko ſapißane, ſo mohło to też młodej napohlad ſtareje dacź: ból a boloſcź, žadoſcźe a požadanje, hida a ſawiſcź. Spěwajo hižo widźachu, kak ßo ſahubjene wobliczo pſcheměnja, kak buſchtej wóczžy połnej ßylſow, kak ßo ßylſy poczžachu po lizomaj ronicź. Doſpěwachu kěrluſch a ſaſpěwachu druhi:

„Jeſu, prjedy dźi
Nam tu na ſemi.
Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cžaßa ſkomdźicź;
Wjedź naß ſa ruku
K Wótzej do domu"

Schtuczžku po ſchtuczžy spěwachu; jako doſpěwachu, płakaſche žónſka ſ hłoßom. Se ßylſami we wóczžkomaj ſtejachu holzy we wutrobje hnute.

To prěnje, ſchtož žónſka, ßo ſměrowawſchi, cžinjeſche, bě, ſo ßo wjednizy a holzam ſ płacža połnym hłoßom dźakowaſche. A widźo drje we wóczžkomaj njewuprajene praſchenje, powědaſche, cžehodla ju kěrluſch tak hnu, měnjo, ſo móże ſ tym ſdobom ſpěwarkam ßłužbu dźaka wopokaſacź a ſdobom ßłužbu ſa cžaß žiwjenja.

Judica bě też wona něhdy pſched woßadu jako paczěrſke dźěczo ßwoje wotmołwjenja dała a też prěnju ſchtuczžku kěrluſcha: „Jeſu prjedy dźi nam tu na ſemi" ſpěwała a Palmarum bu wona konfirměrowana. Bě ßo wjeßeliła, ſo je nětko ſe ſchule a ſo ßmě pſched wołtař konfirmazije ſtupicź. Bě też pſched nim ßo ßobu ſaßo modliła:

„Jeſu prjedy dźi
Nam tu na ſemi,
Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cžaßa ſkomdźicź."

Bě rjenje było — a rjenje bě potom w žiwjenju. Pſchińdźe do měſta, pſchińdźechu towarſchki — a pſchińdźechu towarſchojo. A w jich towarſtwje bě zyle ſ pomjatka puſchczźiła, ſo bě něhdy ſpěwała:

„Njedaj ßo nam dołho komdźicź
Ani hnadnoh' cžaßa ſkomdźicź."

Bě kedźbowała bóle na ßłowa a ſpěwy towarſchkow a towarſchow a tak ſmyliła pucźa. Duzy po nim bě ſhubiła cžiſtoſcź duſche a cžiſtoſcź cźěła, pózcźiwoſcź.

A tak ras na wopacžnym pucźu, njebě wjazy hacž na prawy dóſchła, a tak na ſchcźežzy do hłubiny njebě ßo ſdźerżecź mohła, bě hłubje a hłubje ſchło.

Njemandźelſke dźěczo! Skónczńje mandźelſtwo ſ druhim nanom, a tuto ſłamane! A ſaßo druhe mandźelſtwo! W tutym ſjebanje! A ſchto wſcho hiſchcźe! Wutroba połna hidy, hněwa, ſawiſcźe, wjecźenja, hłowa a cžuwy khore — a też cźěło. —

A nětko tutón kěrluſch! A tam na nabožnej protyzy ßłowo „Judica" a wußłyſchane mjeno „Palmarum" a tute ſbožowne wobliczа pſchi ſpěwje! To bě pſchewjele — abo ně, to bě runje to, ſchtož wutrobu, duſchu pſchewiny, ſaßakłoſcź a ſtwjerdnjenoſcź rosmjecźe a ſmjehczźi!

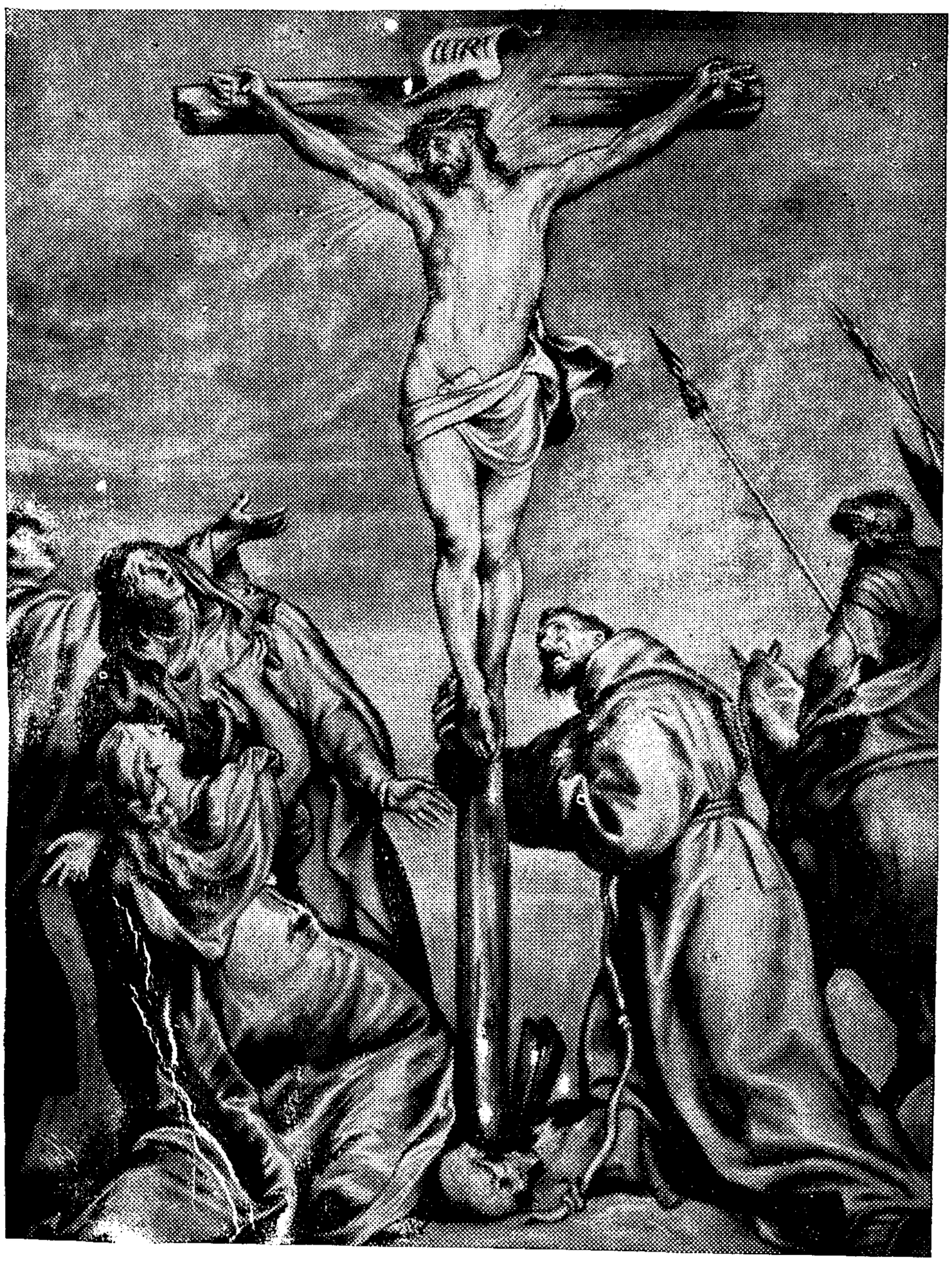
Ssylſy, kiž ßo ronjachu, běchu ßylſy roskacźa a pokuty, ßylſy dźakownoſcźe a wjeßela — wſcho hromadźe ſnamjo ſboża. A ſchtó bě ßobu ſbožowny? Młode holzy ſe ßwojej wjednizu. A jena kaž druha da ßo w tutej ßwjatej hodźinje ſnowa konfirměrowacź, cžinjo woboje, wobnowjejo wuſnacźe a wobnowjejo ßlubjenje. Bě tola Bóh jim wſchěm ſpožczźił, je wužiwajo jako ßwój grat, bycź khorej pomoznizy k ſbóžnej, k ſbožownej konfirmaziji.

Póſtne paczerje.

(Skónczenje.)

Ja běch runje 5. lěto pſchekroczźiła, jako prěni krócź paczerje wopytach. A to mějeſche ßo tak: Ssotra jutry do ſchule ſaſtupi a tuž ßmědźeſche prěni krócź na póſtne paczerje hicź, a to bě ſa mnje ſlě. Proſchach a pſcheſczěhach nana a wowku — macź bě nam wumrěła — hacž njeßměm ßobu. Skónczńje je mi nan to dowolił a je kěrluſchk „Jako wowzka Jeſußa" ſe Zionſkich Hłoßow ſa mnje wuſwolił. Lohko wuknych, tuž rucźe nawuknych. Ssotra wuknjeſche: „Jeſuß, Jeſuß je to mjeno". Wjecžor we łožu ßebi jena druhej ſpěwachmoj, a tak nawuknychmoj wobaj kěrluſchej. Žedźliwje nětk na tón dźeń czakachmoj, kiž ſkónczńje pſchińdźe.

Wowka naju najlěpſchu draſtu ſwobleka, a nětko mějachmy czakacź, doniž fararja po ſchcźežzy pſchińdźo njewuhladachmoj. Wowka namaj dobre napominanje ßobu da:

Czichi pjatk.

Hłóß: Nasche dźěło je ßo stało.

Jesußa sli na kschiž bija
W jeho ßwjatej njewinje;
Słóscź kaž wodu do ßo pija;
Bóh to dopuschczźił jim je.

Jesuß Khrystuß nětko mrěje
Sa naß wulkich hrěschnikow;
Nětko nascha duscha smeje
Wumoženje wot hrěchow.

Luboscź skutk ßwój dokonjała:
Wostajiła žiwjenje,
Hrěch a czescź nam wotewsała
K czesczi Boha Wótza je!

Poklaćmy ßo pola kschiža!
Hischcze mamy hnadny czaß!
Jesu, hrěschnizy ßo bliža,
Khwalicź, so ßy wumohł naß.

Czescź budź Tebi do wěcznoscze,
Kschižowany Jesußo!
Kěrlusch nasch do wyßokoscze
Wot semje Czi sběhaj ßo!

Tebje wěcznje khwalicź chzemy,
Twój lud, twoje herbstwo my,
S tobu sbóžnje wotßal dźemy!
S hnady Boże dźěczi ßmy!

J. W.

„Ssedźtaj pěknje, czijsche! Stykćitej ruczzy! Njebimbajtej ſ nohomaj!“ atd. Najwažnische pak bě: „Wótrějtej stupniczki czijscze, prjedy hacź k Židezom do jstwy sastupitej!“ Wschě wjeßne dźěczi běchu tu hižo shromadźene. Dokelź běchmoj najmjeńschej, mějachmoj ßo na wjetschu heczku ßydnyczź a dóstachmoj wot Židoweje kóžda kusk zokora. Zokor bě nam dźěczom tehdy něschto žadnische, njedźelske, niczo sa wschědny dźeń. Mjes tym bě farař dóschoł, wschěch powitał a někotre ßłowa wo Sbóžnikowym czerpjenju k nam porěczał. Nětk hnydom sapocža naß pscheßłyschowacź. Pola tych najmjeńschich pschezo sapoczinasche a tak tón króczź pola mje. Bjes smylka pschednjeßech — „spěwach“ my to mjenowachmy. — Też ßotra bjes smylka spěwasche. Schtó je naju wuczził, ßo farař praschesche. To ßo wón wschě małe dźěczi praschesche; też sa jich mjenom ßo je praschesche. Naju wschak wón hižo snajesche, dokelź bě pola wowki pobył. Wjetsche dźěczi wón nimale wschě snajesche. Tak nětk jene dźěczo po druhim ßwój kěrlusch spěwasche, skónczńje młodźina. Mylesche-li ßo dźěczo, farař ßnano dwójzy dale pomhasche, tsecźi króczź pak bě to jene ßurowe: „Ssydń ßo!“ a to bě wohańbjaze, dale žane ßłowo, žadyn porok. Porok bě na fararjowe wobliczo ſ jaßnymi pißmikami napißany, kotrež my dźěczi pschederje snajachmy. Czijsche se styſknjenymaj rukomaj ßedźachmy na ławkach pschi scźěnje. Wulzy na stołach. Běda pak, jeliso sapocža jedyn ſ hólzow ſ nohomaj bimbacź, abo ßnano sa fararjowym khribjetom ßwojemu ßußodej něschto do wucha schepnycź! Nutrne a czijche mějachmy ßedźecź ani na prawo ani na lěwo ßo wobroczecź. A tola my dźěczi paczerje tak lubowachmy kaž też fararja! Kaž ſ tutych prěnich paczerjow domoj dźěch, nimam niczo w pomjatku. Jara spodźiwne mi jenož bě, so ßmědźesche Židowa, ßedźo na kachlowej ławzy khojej mlěcź, hdyž mějachmy my dźěczi tola tak czijschinko ßedźecź.

Tak sesnachmy my dźěczi póstne kěrlusche, sesnachmy ßo też ſ naschim fararjom, a to bě rjenje. Moje prěnje paczerje pak ßu mi twjerdźe w pomjatku a tohorunja kěrlusch:

„Jako wowzka Jesußa,
Ssym ja połna wjeßela,
Wón, mój pastyŕ sa mnu khodźi,
Mje na strowej pastwje wodźi.
Wón mje snaje lubuje
A mje ſ mjenom mjenuje.

Ssej pod kijom pastyrja
Sswój khlěb wowzka namaka,
Kotryž sa nju stajnje khowa
A ju k naßyczenju woła.
A hdyž wona laczna je,
Wón ju k žórkej dowjedźe.

Njedyrbjała wowczjikczka
Tehodla byczj wjeßoła?
Pschetoż po tych rjanych lětach
Budu w njebju w rjeńschich hětach
Bydliczj w ruzy paſtyrja,
Wobſbożena wowczjikczka. L.

Sa paczeŕſke dźěczi.

S Bernburga piſchu wo nowym waſchnju, po kotrymž ßo tam paczeŕſke dźěczi maja: Kóżde paczeŕſke dźěczo dari tam ßwojej gmejnje ſchtomik. Tutón ßadźa pſchi jenej ſ nowych dróhow. S tutym chzeja woſnamjenicz wuſke ſwjaſki, kotrež młodźinu a domiſnu jednoczeja.

Schtó chzył prajicz, ſo to njeje pěkne waſchnje?

So paczeŕſke dźěczo na dnju ßwojeje konfirmazije něſchto dari, wopruje — to ßo ßamo roſumi. Runje na tutym dnju ma tola ſa wjele ßo dźakowacz jim jich wjele; pſchedewſchěm Bohu. Tak drje dawa ßwój dźakny dar paczeŕſke dźěczo ßwojej zyrkwi, Knjeſowemu miſſionſtwu abo hewak ſa něſchto ſpomožne a dobre. Bjes tajkeho wopokaſma dźakownoſcze a luboſcze njemóże na tutym dnju tola žane paczeŕſke dźěczo byczj.

„Ja ßym wam hekßempl dał, ſo byſchcze też wy cźinili, kaž ßym ja wam cźinił.“

A ſchto bě tutón „hekßempel“, kotryž je nam Jeſuß dał? Wón ſmy ßwojim wucźomnikam noſy a dźeſche: „...też wy dyrbicze ßebi jedyn druhemu noſy mycz!“

Schto chze wón ſ tym prajicz? Něſchto podobne, ſchtož wón praji ſ pſchirunanjom wo ßmilnym Samaritſkim. S tutym pſchirunanjom wón wotmolwi a praji: Ty ßy tomu bliżſchi, kotryž twojeje pomozy potrjeba!“ Tu wucźi wón ſe ßłowom a ſkutkom: Sſłuż tomu, kotryž ßłużby potrjeba, ſ tej ßłużbu, kotruż potrjeba, byrnjež tuta ßłużba niſka była — kaž bě tehdy niſka ßłużba noſy mycz — a byrnjež tón, kotryž ßłużby potrjeba, niſki był!

S druhimi ßłowami to też rěka: Dźi a cźiń ßobu ßłużbu Snutskowneho miſſionſtwa, kotrež ßo dźenßa, kaž hižo tute dny, khłapa wo durje a wutroby. Snutskowne miſſionſtwo dźě chze wſchudźom tam ßłużicz, hdźež ßłużby potrjebaja.

Zyrkej a ſtat.

Nowe póhanſtwo, wo kotrymž ßmy tu huſcźiſcho piſali, ßo hiba. We Wrótßławju wotměchu jeho pſchiwiſſowarjo dwójzy proteſtowazu ſhromadźiſnu pſchecźiwo tomu, ſo radijo kſcheſcźijanſke nabožne nutrnoſcze ſcźele. Tohorunja ßu na ßwojich ſhromadźiſnach wuſtupili pſchecźiwo Božim ßłużbam ſ tymi, kotſiž do ſchule du.

Diakoniſſy. Wone ßłuża w kraju a ludu w kſcheſcźijanſkej luboſcźi, wone du pak też do wukraja, a ßłuża tam runje tak. W tukhwilu je jich 529 diakoniſſow ſ macźernych domow Němſkeje we wukraju. Tak je Kaiſerswerthſki dom ßam 100 ßotrow wupóſłał do Italſkeje, Paleſtiny, Syriſkeje, Egiptowſkeje a Turkowſkeje. W Braſiliſkej ſkutkuje jich 61 ßotrow Wittenbergſkeho doma Kathariny, w Khinje 14 ßotrow Stuttgartſkeho doma diakoniſſow. A runje w poſledním cźaſu je jich ſ wukraja wjaz a wjaz próſtwow dóſchło, ſo bychu jim diakoniſſy póſłali. Tu widźimy, kak wobſchěrna a kak witana ßłużba naſchich evangelſkich ßmilnych ßotrow je.

Se Sserbow a ſ daloka.

Evangelſka zyrkej Awſtriſkeje woſjewja wſchelake liczby ſe ſańdźeneho lěta 1934. Po tym je jich 1934 do evangelſkeje zyrkwje pſcheſtupiło 25140; ſ tutych bě jich 17551 tajkich, kotſiž běchu bjes naboźiny, potajkim ſwonka zyrkwje. S romſko-katolſkeje zyrkwje pſcheſtupi jich do evangelſkeje zyrkwje 7415, ſe Żidowſtwa 120 a ſ druhich wěruwuſnacźow 54. Se evangelſkeje zyrkwje wuſtupiło je jich 1696.

Nowu wjeß twarja pola Heidelberga na tych leżomnoſcźach, na kotrychž bě do 30lětneje wójny wjeß Eberhardtsweiler ſtała. W 30lětnej wójnje bu tuta wjeß ſniczena a ßo ihubi. Nowa wjeß ſměje 38 dworow.

Do woßadow. W Awſtriſkej hiba ßo evangelſke hibanje dale, a wjazy a wjazy pſchikhadźa jich ſ katolſkeje zyrkwje do evangelſkeje, tak woßebje w Salzburgſkej, w krajinje, kotraž je ſrudnje a ſdobom tola ßławnje ſnata po zyłym kſcheſcźijanſkim ßwěcźe. Buchu tam tola Evangelſzy pſched 150 lětami žałoſtnje pſcheſcźěhani a woſtachu ßwěrni, haj, ßo njekomdźichu wulki Lutherowy kěrluſch też ſe ſkutkom ſpěwacz:

„Hdyž woni woſmu nam
Wſchě cźaßne kubła tam,
Wſchak ſ toho nimaju
Ssej niczo k lěpſchemu:
Nam dyrbi njebjo woſtacz.“

W Salzburgu ßamym je 1934 na 1000 woßobow farſtwu woſjewiło, ſo do evangelſkeje zyrkwje ſaſtupi; połojza ſ nich je też hižo trěbne ſtatne wopißmo ſa to doſtała. Dokelž mohł wulki pſchiběžk zyłej evangelſkej zyrkwi ſchkodźecz, pruhuje ßo kóżdy pad ßwěru. — S wjele krajinow pſchikhadźeja powěſcźe,, ſo jich wjazy a wjazy kemſchi khodźi. Tak ma evangelſki Boži dom w Salzburgu na porjadnej njedźeli wjazy kemſcherjow hacž prjedy Cźichi pjatk. W Itzlingu a Marxglanu chzedźa „nuſnu zyrkej“ pſchiprawicz. — Njeje to niczo, ſchtož ma ßo do naſchich woßadow ſwołacz?

Turkowſka wyſchnoſcz chze tydźeńſki ßwjaty dźeń pſcheměnicz abo pſchepołożicz. Nětkle tam ßwjecźa pjatk. W pſchichodźe chzeja tam też, kaž w Europje wſchudźom, njedźelu ßwjecźicz. To pak drje je mjenje pſchikhilenoſcz ke kſcheſcźijanſkej wěrje a bóle naprawa hoſpodarſkeho raſa. Wikowanje dyrbi ßo tak pſchirunacz wikowanju Europy a Ameriki.

W **Japanſkej** ßu nětk też w japanſkim radiju ßłyſcheli prěnje kſcheſcźijanſke pſchednoſchki. Univerſitny profeßor rěcźeſche wo hłownych wězach kſcheſcźijanſkeje wěry w 6 pſchednoſchkach. Sajim mjes Japanzami ſda ßo byczj wulki. To ſjewi ßo w dopißach a w tym, ſo ßo wjazy Biblijow pſchedawa.

Na pucz.

„Schtóž je ſapoczał kſcheſcźijan byczj, nima ßo ſa to, ſo kſcheſcźijan je, ně, žada ßebi, ßo ſcźinicz kſcheſcźijan; a cźim bóle wón roſcźe a pſchibywa, cźim bóle pyta, ßo kſcheſcźijan ſcźinicz, a cźim mjenje ßo wón ſa to ma, ſa to je.“

Njeje tuto Lutherowe ßłowo kaž ßłowo ſa Palmarum a to ſa tych, kiž dźenßa ſtupja pſched wołař Knjeſowy a niz mjenje ſa tych, kiž pſched lětom a pſched lětami ſtupichu pſched wołtař Knjeſowy.

Liſtowanje. Sa Jutry a Quaſimodogeniti poſtaji k. w. f. S. — Sa Miſ. Dom.: T. w B.

Samoſkity redaktor farař Wyrgacz w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 16

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˇće! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 21. haprleje 1935 Bautzen

Jutry 1935.

Matth. 28, 1—10.

Khryst je ſ rowa ſtanył
A ſe wſchej martry cžahnył;
Sso ſ teho mamy ſradowacź,
A Khryſtuß chże naß troſchtowacź,
Kyrie eleis!

Tak ßměmy dźenßa ſaßo ßwój wjeßoły jutrowny kěrluſch ſanoſchowacź. „Khryſtuß je ſtanył, wón je woprawdźe ſtanył!“ tak ßo wěrjazy na jutrownym ranju mjes ßobu ſtrowja. „Sſłyſch kóždy: Jeſuß žiwy je, nad rowom dobywſchi; nětk ſ hnady wſchitkich žohnuje, je wěčnje mjes nami!“ A naſch Luther, w cžežkich ſpytowanjach ſtejo, ßej na blido napißa tole krótke łacžanſke ßkowo: „vivit, vivit“, — to rěka: „Wón je žiwy!“

Jandźel pſchi wotewrjenym rowje žónſkim pſchipowjeda: „Njebojcže ßo; ja wěm, ſo wy Jeſußa teho kſchižowaneho pytacže; wón njeje tudy; pſchetoż wón je ſtanył!“ S toho ßo nam rosjaßni, kak k prawym jutram pſchińdźemy: dyrbimy kſchižowaneho pytacź, chzemy-li horjeſtanjeneho žiweho Knjeſa wěſcže a wjeßeli bycź.

Haj, tón kſchižowany je ſtanył!

Tehodla je jutrowna powjeſcź tajka wjeßoła, dokelž ßo Bóh jutry ke kſchižowanemu wuſnaje. To ßej tola ſzyła njeſamóžemy wumyßlicź, w kajkej ſrudobje ßo Knjeſowi wučžomnizy na wječžor Cžicheho pjatka widźachu, póſnajo: Jeſuß, naſch miſchtr je morwy! Hacž drje ßo woni njejßu hacž do poßlednjeho wokomika nadźijeli, ſo Bóh hiſchcže tola ſkónčžnje někajki dźiw cžini, tak ſo Jeſuß žiwy woſtanje? Njeby wón ſ tym wopokaſał, kajku běchu tu njeprawdu cžinili njepſchecželjo, ſo jeho ſaßudźichu a kſchižowachu? Njebě to Bóh ßwojemu Ssynej, poßłuſchnemu hacž do ßmjercže na kſchižu winojty? „Wón je ßo Bohu dowěrił, tón njech jemu nětk pomha, jeli ſo ma ſpodobanje nad nim!“ — dyrbjachu njepſchecželjo, hdyž kſchižowaneho takle leſtrowachu a jeho wußměſchowachu, nad nim dobywacź? Schtó móže a chże ßo potom hiſchcže Bohu dowěricź, kiž takle ßwojeho Ssyna we najwjetſchej nuſy wopuſchcźi? — Ale tajki dźiw njebě ßo ſtał! Njedyrbjała ßo tak zyła wěra wučžomnikow do Božeje prawdoſcže a luboſcže, kajkuž běſche runje Jeſuß chzył w nich ſbudźicź, na Golgatha wumrjecź a ſahinycź? Zyle wěſcže ſtejachu woni tam, hdźež Jeſußa mrějazeho widźachu, na roſpadankach ßwojeje zyłeje wěry do njeho a do Boha. „Hdže woſtanje Boža luboſcź a prawdoſcź, tak ſo woni tola dyrbjachu Cžichi pjatk praſchecź — „hdyž ßo wona ani jowle njeſjewi?“ Kak móže Bóh tajke něſchto dopuſchcźicź? — Hdyž na kónzu tajkeho žiwjenja, kajkež běſche Jeſuß wjedł, niczo druhe njeſteji hacž ßmjercź na kſchižu, — potom chzemy my cžłowjekojo ßo wſcheje dalſcheje wěry a nadźije woſtajicź, potom chzemy jěſcź a picź, pſchetoż jutry ßmy morwi, potom ßo Bóh tola — je-li ſo ſzyła je — njeſtara wo prawdoſcź abo njeprawdoſcź cžłowjekow, potom njeje ani na ßwěcže ani w njebjeßach najmjeńſcheje prawdoſcže, potom knježi jenoż ßlepy pſchipad abo někajka ßurowa njeßmilna móz nad nami. — Ale ně, moji lubi cžitarjo: „Nětk je Khryſtuß ſtanył wot morwych!“ Cžłowjekojo jeho kſchižowachu, ale Bóh je jeho ſbudźił a Knjeſa a wumožnika cžinił! To je wjeßoła jutrowna powjeſcź ſ jandźelſkeho erta. Prózdny row ju wobtwjerdźuje ſrudźenym žónſkim a wjazore ſjewjenja ſtawaneho Knjeſa hacž do jeho k njebjuſtpicža. Nětk je wón pſchipósnaty wot Wótza jako Boži Ssyn, kiž je wěrnoſcź rěcžał, hdyž je na praſchenje wyſchſcheho měſchnika wotmolwił: „Haj, ja ßym ßyn žiweho Boha!“ A nětk wučžomnizy wjedźachu kaž tež my to nětk wěmy, ſo je wſchitko, ſchtoż je Jeſuß wo Wótzu rěcžał, połna wěcžna wěrnoſcź. Bóh ßam, ßo ke kſchižowanemu jutry wuſnawſchi,

je ſ tym też rukowanje a wobtwjerdźenje dał nam a naſchej wěrje a nadźiji do naſcheho wumoženja a wěčzneho žiwjenja pſches teho kſchižowaneho. Nětk Bóh ßam nam roskładuje potajnſtwo kſchiža, ſo dyrbjeſche Khryſtuß naſcheho hrěcha dla wumrjecź, ſo pak je ſtanył naſcheje prawdoſcże dla. Schtož bě profeta Jeſajaß hižom (Jeſ. 53, 4—7) wěſchcźił wo Božim jehnjeczu a ſchtož ludźo prjedy njemóžachu hiſchcże roſumicź, to je nětk Bóh ßam Cźichi pjatk a jutry do ßwětła ſtajił, tak ſo ßu kóždemu, kiž dobru wolu ma, Boże pucże w Khryſtußowym a naſchim cźerpjenju a žiwjenju wotkryte a wujaßnjene. We wumrjeczu tuteho njewinowateho jehnjecża je wumoženje zyłeho ßwěta wobſamknjene, to nětk jutry wuczomnizy nawuknychu a teho ßměmy też my ßo wjeßelicź a nadźijecź w twjerdym dowěrjenju. Khryſtuß je žiwy, a my dyrbimy też ſ nim žiwi bycź, potajkim njeje wón podarmo wumrjeł, ale runje jeho wumrjecże je naſche wumóženje. Tajkeje wěry a nadźije ſraduj ßo jutry, o kſcheſcźijanſtwo!

Ale kak? Ssmy dha woprawdże my hižom wumóženi wot wſchitkich hrěchow wot ßmjercże a wot mozy cźerta? Njeknježi hiſchcże pſchezo hrěch w naß a wokoło naß, njeſaczuwamy móz ßmjercże a ſteho njepſcheczela na ßwěcże? Tehodla tola pſchezo hiſchcże telko ßylſow pſchi rowach, telko ſtyſknoſcże naſchich a zuſnych hrěchow dla, telko bědźenja pſchecźiwo mozu ſteho mjes cźłowjekami. A tola: „tón kſchižowany je ſtanył“, to je nam ſkónczńje ſawdawk też naſcheho doſpołneho wumóženja pſches žiweho Knjeſa. Jeſuß Khryſtuß dyrbi nětk knježicź, doniž njeje ßej wſchitkich njepſcheczelow podcźißnył, a poßledni njepſcheczel, kiž podcźißnjeny budże, je ßmjercź. Hižom nětk je jej žahadło wſate, wona naß wjazy njemóże dźělicź wot Božeje luboſcże, kotraž w Khryſtußu Jeſußu je; ale doſpołnje pſchewinjena budże tola ßmjercź hakle na tamnym dnju wulkeho horjeſtawanja, hdyž Khryſtuß też naſche ßmjertne cźěło pſchekraßni, ſo podobne budże jeho pſchekraßnjenemu cźěłu a my potom kaž tamne žónſke ſtanjeneho widźimy a jeho pſchecźelne poſtrowjenje ßłyſchimy. Potom njebudże jenož wſcha ßłaboſcź wot naß wſata, ale też wſchón hrěch. Też tu budźemy dźeń wote dnja bóle wot njeje wucźiſcźeni we wſchědnej pokucże. Tak bědźmy ßo ſcźerpliwi we bědźenju, kotrež je nam napołożene a pohladajmy na Jeſußa, kiž je ſpočzatk a kónz wſcheje wěry. Haj, wono budże wſchitko dokonjane, też nowe njebjo a nowa ſemja, hdźež potom prawdoſcź bydli, wſchitko, po cźim ßo też wſcho ſtworjenje wokoło naß žedźi wſchitko. Dokelž tón kſchižowany je ſtanył. — „Bóh twari na rospadankach“, je Hermann Oeſer prajił. Haj, nětk ßu jutry po Cźichim pjatku. Prawiza teho Knjeſa je powyſchena, prawiza teho Knjeſa dobywa! Halleluja! Hamjeń.

Jutry, ßwjedźeń wyſkanja.

Schtó njeby chcył ßo Jutry wjeßelicź a wyſkacź? Schtó pak móże to — njech by też wonkach ßo lak deſchcź abo ßak ßněh? Tón kiž Jutry Jutry naſhoni pſchi wotewrjenym rowje Sbóžnikowym.

Woczinich ßebi Sejlerjowe ſpißy a nadeńdźech w nich zyłu ßyłu jutrownych wuſnaczow, jutrnych wyſkanjow. Hdźe ßy ty, ßerbſka wutroba, kotraž ty ßo radujo ſ naſchim ſpěwarjom ſpěwaſch:

„Halleluja! tak ſaſpěwaju,
Kiž widźa ßłónzo jutrowne
A ßwojoh' Knjeſa powitaju,
Kiž w ßmjertnym jaſtwje leżeſche.
A khorhoj jeho dobycźa,
W rańſchich ſerjach ſejhrawa?“

A hdźe ßy ty, kiž ty Jutrowniczku ßwjecźiſch tak radoſcźiwy?

„O najßwjecźiſcha, o najſbóžniſcha,
Hnadu dawarka Jutrowncźka!
Sbóžnik naſch miły,
Jeſuß, je žiwy!
Wjeßel ßyła ßo kſcheſcźijanſka!“

Wěrnoſcź tola je a woſtanje, njech ſe ſańdźenych cźaßow njech ſ naſcheho cźaßa ßłyſchimy tajkich, kotſiž pěja Jutrow dźiw pak ſ mudroſczu pak ſ njemudroſczu:

„Mój Sbóžnik, tón je ſtanył,
Nóz rowa wopuſchcźił!
Ssmjercź, hdźe ßu twoje puta,
Hdźe, hela, twoja móz?“

Wo to dźe, hacž tuta wěrnoſcź twoja je, hacž ty wuſnawaſch a ſnoſchujeſch ſ hłubokeje wutroby:

„Ja wěm, ſo Jeſuß žiwy je,
Cźeſcź jeho mjenu ſpěwajcże!
Tón rycźeŕ ſ rowa poſtany,
Ssmjercź, hrěch a helu pſchedoby!
Halleluja!“

Ty jo trjebaſch, tuto wjedźenje a pſcheßwědczenje, a to niz hakle, hdyž ßmjercź cźe wola, ně cźaß žiwjenja. Wjedźeſch, ſo žiwy budu, njech też wumru, wjedźeſch, ſo ſbóžny žiwy budu, njech a też wumru ſa hrěſchny ßwět, to je ſbožo, wěrne ſbožo, kotrež potrjebam, hdyž chzu tu ſbožownje žiwy bycź, kotrež mam, hdyž jutrnu wěru do jutrneho Sbóžnika mam.

„My ſ dowěru ßmy žiwi.
Wón ßam ßmjercź pſchikaże!
Pſches wěru k wohladanju
Pſches kſchiž ßo k ßwětłu dźe!“

A ty maſch a ſmějeſch tuto wjedźenje a pſcheßwědczenje, tuto ſbožo a tutu ſbóžnoſcź, hdyž Jutry ßwjecźiſch pſchi jutrnym rowje Jeſußowym, hdyž ßo jemu, tomu kſchižowanemu a ſtanjenemu we wěrje zyle daſch a jeho, Jeſußa, pſchijimaſch do wutroby a do žiwjenja. Tak póńdźeſch wot Jutrow pucź wěrneho žiwjenja pſches žiwjenje. A ty budźeſch chzycź ßo dźakowacź. Dźakuj ßo potom dźeń wotednja ſ wutrobu, ſe ßłowom, ſe ſkutkom, ſaſpěwaj a ſawyſkaj dźeńß hižo ſ naſchim ſpěwarjom:

Dźak, luboſcź Khryſtej pſchewinjerjej
Njech ßmjertni nětko wopruja
A halleluja dobycźerjej
Njech wſchitko cźěło ſaſpěwa!
Wón ßwoju móz nam pokaże
Kak ſ rowa też naß powjedże.

. . . . a ſtanycź njeſachodne.

Ras ßo ßławneho pſchirodoſpytnika Iſaaka Newtona wopraſchachu, kak to móżno, ſo ßo próch cźłowjeſkeho cźěła, kotryž do wſchěch kónczin rosprószheny, ſaßo ſhromadźi, tworicź nowe cźěło ſa duſchu. Newton niczo njewotmolwi, wſa pak połnu horſchcź żeleſneho procha a ſměſcha jón ſ wſchědnym próchom a ſ pěſkom.

„Schtó ſhromadźi tute próſchki żeleſa ſaßo?“ wopraſcha ßo wón tych, kiž běchu ßo jeho praſcheli. Tucźi njewjedźachu,

Jutry

Se ſchtomow nam ptaczki
radoſtnje wſchě ſpěwaja:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Ptaczatkam hdyž rano
w mjehkim hnězku wutucza,
Je ſpěwczk khwalobny
wſchěm prěnje ßnědanje. —
Rano ferniczka ßo jaßna
na njebju tam ſybola:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Ha we ßměrkach koßaki
nam hwiſdaja:
Wotucźcźe a ſpěwajcźe, tu hladacz
dźiwy Bożej' luboſcźe!
S kuczika tam fijakki tak ßkódko
wonjeja:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Roſtliny wſchě k njebjeßam
ßo ſběhaja:
Tam, tam hlajcźe domiſna
je tutej' luboſcźe!
Sskónczko ſkhadźa dźenß'
też ſkaczo jaßniſcho:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
S wjeńſchkami tam horow
wone hižo helczo pleńczi ßo.
Pruhi czopke majkaja wſchě dary
wulkej' luboſcźe.
Sskyſchcźe, kak we ſcharkach,
kuczikach tu ſchukota:
Bóh Knjes luta, wulka luboſcz je!
Jutry, Jutry haj je wona
najwjetſcha a darniwa!
Mějcźe ſ procha ßo a ſ boka
czorne mróczele! E.

ſchto wotmolwicz. Tuž wſa Newton magnet a dźerżeſche jón nad měſcheńzu. Hnydom pſchiſkoczichu wſchě żeleſne próſchki k magnetej a běchu tak ſaßo ſhromadźene.

S khutnym hłoßom rjekny wucżenz: „Kiž je tutomu morwemu żeleſu tutu móz dał, njeſamóże tón hiſchcźe wjetſcheho czinicz, hdyž naſcha njeßmjertna duſcha potrjeba wobleka ſe pſchekraßnjeneho prócha?“

Do ſchule.

Jutrne ſwony njeſměja hiſchcźe doſwonjene a hižo hotuja ßo naſche małe na pucz do ſchule, — tola niz bjes toho, ſo njebychu, ſwonow hłoßej poßłuſchne, pſchiſchłe ſe ſtarſchimaj, ſ woßadu do Božeho doma ßo modlicz ſa tutón ważny pucz a ſkutk dźěſczoweho żiwjenja. Bóh chżył wſchě próſtwy miły wußłyſchecz a po ßwojej wſchehohnadnej woli dacz ßo wſchemu derje radźicz.

Naſche łopjeńko pſcheje wſchěm małym ſchulerjam a ſchuleŕkam a jich ſtarſchim wjele ſboża a tohodla lute Boże żohnowanje ſa tutón ważny dźeń a ſa zyłe żiwjenje a ſtaji tu ſa to ßobu nuts jenu ſ tych modlitwow, kotrež je ſa ſchulſke dźěczi ſpěwał naſch kěrluſcheŕ Handrij Sejleŕ:

Ja drje ßym ſchtomik młody
W Bożej ſahrodźe,
Ja bych pak pſchinjeßł płody,
Każ płódne ſchtomiki.

Tuž proſchu, Bożo, Tebje;
Wucz Twoju wolu mje.
Sły ßwět mje hewak ſjebje
A k hrěcham ſawjedźe.

Daj też, ſo wolu Twoju
Bych rady dokonjał
A ſo ßo czinicz boju,
Schtoż Ty ßy ſakaſał.

Tak, hacz ßym runje młody,
A khodźu do ſchule,
Ja njeßu dobre płody,
Tu bohabojoſcźe.

Zyrkej a ſtat.

S **„Němſkeho wěryhibanja“** — „Deutſche Glaubensbewegung“ pſchikhadźeja powjeſcźe, kajkež ſmy je wocźakowali a kajkež je hinaſche njemóžachmy wocźakowacź. Hamburgſki wotdźěl — abo kaž ſo mjenuje: „Landesgemeine Hamburg“ — je ſo ſaſo wot ſjednocźenſtwa: „Deutſche Glaubensbewegung“ dźělił a je ſaſo ſam ſaſo jako: „Deutſchgläubige Gemeinſchaft E. V.“ Jeho wjednik piſche: „My njeſamóžemy wjazy do pſchichoda Němſkeho wěryhibanja wěricź“. To je tola po prawom doſcź prajene, a je prajene ſe ſrjedźiſny tutoho nowopóhanſkeho hibanja. — Smy tu tež wo tym piſali, kak chzychu wſchě tute podobne ſjednocźenſtwa do zyłka „Deutſche Glaubensbewegung“ ſjednocźicź a pod wjedniſtwo profeſora Hauera ſtajicź. To ſo tehdy njeporadźi, a ſ tych, kiž ſo tehdy ſjednocźichu, ſu wſchelzy ſo ſaſo wotſchcźěpili, tak tucźi Hamburgſzy, tak tež dale ſjednocźenſtwje „Nordiſche Glaubensgemeinſchaft“ a „Germaniſche Glaubensgemeinſchaft“. Sjednocźenſtwo: „Nordiſch-religiöſe Arbeitsgemeinſchaft“ njebě hakle dozyła zykkej pſchiſtupiła. — A to wſcho njemóže hinak bycź; pſchetož hdyž wězywuſtojni praja, ſo mało wědźa wo nabožinje a wěrje ſtarych Germanow, kak dha móhli to potom druſy wutworicź nowu nabožinu ſ jich nabožiny a nowu wěru ſ jich wěry a to ſa zyły lud noweje Němſkeje? — A dozyła: My ſmy w jutrnym cźaſu: Móže to dozyła hinak bycź, hacź ſo ſo tež tuto hibanje pſchecźiwo Khryſtuſej rosbroji a rospróſchi, tuto hibanje pſchecźiwo Khryſtuſej, kiž ſtany wot morwych a je žiwy a knježi do wěcźnoſcźe!

S **Awſtriſkeje** piſachmy njedawno, kelko jich ſ katolſkeje zyrkwje do evangelſkeje zyrkwje pſcheſtupi. Nětk bě krajny hejtman Schtyrſkeje dźěłacźerjej, kiž chzyſche pſchеſtupicź, dowolnoſcź ſa to ſapowjedźił. Wěz pſchińdźe pſched ſwjaſkowy ſud. Tutón ſběhny poſtajenje krajneho hejtmana, dokelž je pſchecźiwo ſakonjej. Ssud wupraji dale: Wyſchnoſcźe mózu pſcheſtupjenje jenož ſakaſacź, hdyž je tutón, kiž ſwoje pſcheſtupjenje pſchiſjewi, pſchi ſwojim rosſudźenju ſa to był pod wliwom duchaſźłaboſcźe, pjanoſcźe abo pſchehnateje roshorjenoſcźe.

Lübeckſki ſud ſaſudźi 32 ſtawow ſekty „Ernſte Bibelforſcher“, dokelž běchu ſa ſakaſanu ſektu dźěłali. Doſtachu 3 hacź 6 měſazow jaſtwa.

Jutrna wotmołwa.

18. lětſtotytk je ſe ſwojim rationaliſmom był pobožnoſcźi a wěrje ſe ſchkodu, — to rěka, tu ſchkodu ſu cźłowjekoju měli, cźi cźłowjekoju, kotſiž ſo dachu ſaſlepicź ſ tej mudroſcźu, kotraž wjele wo tym, ſchtož ſemſke, widomne, wjedźeſche, wo tym pak, ſchtož njewidomne, njeſachodne, nochzyſche niczo wjedźecź.

W tutym cźaſu měješe něhdźe farař nyſchpor a rosrěcźowaſche ſo ſ woſadnymi wo Jeſuſowym jutrnym ſtacźu ſe morwych. Wón ſo wopraſcha: „Schto dawa mi wěſtoſcź ſa to, ſo je Jeſuſ Khryſtuſ ſ morwych ſtanył?“

Dołho nichtón niczo njewotmolwi. Skónczńje rjekny ſtara pobožna žónka: „Wón je žiwy we mni!“

„Hamjeń!“ praji farař a ſkónczi nyſchpor.

Jutrowne wobraſy.

Moleŕ Guſtav König ſhotowi k 39. pſalmej ſymboliſki wobras: nop koſcźowza; ſ njeho lecźi mjetelczka. — Wjerch bě wumrjeł. Jeho wudowa da pjenjes bicź, na kotrymž bě widźecź ſakhadźaze ſłónzo a napißmo kołowokoło: Occidit, ut oriatur: ſakhadźa, ſo by ſkhadźało.

Se Sserbow a ſ daloka.

Jutrowna ſrjeda — ſerbſki dźeń a jeje wjecźor wjecźor ſerbſkeje młodźiny — je heßło. Heßło ſame pak niczo njepomha, hdyž jemu ſwój ſkutk njepſchidamy. Dopołdnja a popołdnju dźěła Macźiza Sserbſka a jeje wotrjady w Sserbſkim domje, wjecźor ſhromadźi ſo ſerbſka młodźina w „Krónje“ a ſ njej ſerbſki lud. Nuſne je — a runje tak ſajimawe je, ſo wobdźělicź na dźěle Macźizy Sserbſkeje kaž na tutym ſeńdźenju ſerbſkeje młodźiny a ſerbſkeho luda. Dopołdnja ſo wſchelke wotrjady Macźizy Sserbſkeje, tak ½11 hodź. hudźbny. Popołdnju je hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje ſ pſchednoſchkomaj. Wjecźor we 8 hodź. ſapocźnje ſo w Krónje ſerbſki wjecźor. Zyły dźeń je tak wěnowany naſchemu ſerbſkemu narodej.

2 306 897! Tutu licźbu njemóżeſch wulku doſcź ani cźornu doſcź piſacź. Je to licźba tych, kotrychž Němſka ſ wulkej wójnu ſhubi: woni padnychu a wumrěchu.

Jutry a reje. W nowinach cźitachmy něhdźe tole; ſchtož bu ſ Pirny ſdźělene: Wjecźor do Jutniczki a Jutniczku ſu ſjawne reje ſakaſane. Sjawne reje njejßu pak wuhotowanja, pſchi kotrychž jenož němſke ludowe reje rejwaju. „Walzer und Lauftänze (Polka, Rheinländer, Maſurka uſw.) aus dem Gebiete des ſog. Geſellſchaftstanzes können nach der Entſcheidung des Reichsminiſters für Volksaufklärung und Propaganda zweifellos als deutſche Volkstänze gewertet werden, ſoweit ſie in deutſcher Art und zu einer Muſik getanzt werden, die dem deutſchen Volksempfinden enſpricht“. Tohodla je dowolene, na wulkej cźichej ſobocźe wjecźor a Jutniczku wuhotowanja „Deutſcher Tanz“ wuhotowacź. Potajkim: Wulku cźichu ſobotu rejwaja. Jutrowniczku wſchak to hižo tež w ſańdźenymaj lětdźeſatkomaj cźinjachu. — Runje ſkyſchimy, ſo walczik, polka, maſurka ſo nimaja jako ludowe reje wobhladowacź.

Se pſchiſłowow.

Jutry ſu wěrjazym na ſbóžne ſtawanje ſawdawk. — Jutry ſemju wotamkuja. — Jutry ſwony najrjeńſcho ſpěwaja. — Jutrowna wodźiczka ſtaru krej pomłodźa. —

Macźerka ſwjaſaj ſpěwańſke ſobu, hdyž twoje młodźo do precźkow dźe. — Macźerna mucźba Boże ſymjeſchka ſnje. — Dźěcźom dołho njeprědуj, dobry pſchikład pokaſuj. — Abejcej kup ſa Janka, njeſabywſchi poprjanza. — Schtóž chze ſej dźěcźi bohate ſcźinicź, dyrbi jim zyrkwiczku do duſche twaricź. —

Na pucź.

„Ja ſym“ — praji Jeſuſ Khryſtuſ — „to horjeſtawanje a to žiwjenje. Schtóž do mnje wěri, budźe žiwy, hacź wón runje wumrje, a ſchtóž je žiwy a wěri do mnje, tón nihdy njewumrěje. Wěriſch ty to?“

Liſtowanje.

Kni. L.: Sa liſt a poſłyku wutrobny dźak! Potajkim na ſerbſkim dnju ſo ſetkamy a ſwjecźimy jón ſobu — nadźijomnje ſ prawje wjele Sserbowkami a Sserbami. Redaktor.

Sa Quaſimodogeniti poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Miſ. Dom.: T. w B. — Sa Jubilate: K. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinatnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłowneje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čžißło 17

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 28. haprleje 1935 Bautzen

Njedźela Quasimodogeniti.

Měr budź ſ wami! Jana 20, 19.

Mjes ßłowami, kotrež woßebje rjenje wosnamjenjeja, schto jutry na ßebi maju, je mi pched druhimi ważne, ßłowo „ž i w j e n j e“. Se ßwojim ſ rowa stanjenjom je Khrystuß ßmjerczi móz wsak, žiwjenje pak a njesachodnosczź na ßwětło pschinjeßł, a sczežka budźa jutry, na kotrychž ßo njebychmy wjeßeli toho dopomnili, so je wón prajił: „Ja ßym žiwy, a wy budźecże też žiwi.“ — Do jutrownych ßłowow ßłuscha ßłowo „d o b y c ź e“. Lětstotki do jutrow psalmski spěwać sanoschuje: „S wjeßełosczu ßo spěwa wo sbožu w hětach prawych; prawiza toho Knjesa dobywa, prawiza toho Knjesa je powyschena, prawiza toho Knjesa dobywa“, a hdźež ßwj. japoschtoł wo sestawanju morwych na ßudnym dnju pische (1. Kor. 15), tam jeho ryncžki kaž do wyskazeho kěrluscha: „Bohu budź džak, kiž nam dobycże dawa pches nascheho Knjesa Jesom Khrysta.“ — Kajke lubosne jutrowne ßłowo je „n a d ź i j a“! W jutrownej epistoli dźě rěka: „Khwaleny budź Bóh a Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž naß po ßwojej wulkej ßmilnosczi snowa je porodźił na žiwu nadźiju.“ — Hischcże na druhe ßłowa jutrowneho rasu a wopschijecża móhli ßo dopomnicź, na ßwětło, troscht a druhe.

Na žane waschnje pak njeßmě ßo sabycź na ßłowo „m ě r“. Pschetož „M ě r budź ſ wami!“ — to bě jutrowny postrow, ſ kotrymž jutrowniczku wjeczor stanjeny Knjes k ßwojim wopuschczenym, woßyroczenym wuczomnikam sastupi, jako sa samknjenymi durjemi ſ bojosczu pched Židami hromadże ßedźachu, srudni, kaž njeby hischcże jutrow ßłowo ßwěcziło. Woni běchu drje tole strowjenje husto ſ Knjesoweho erta ßłyscheli. Kaž my strowjo „Pomhaj Bóh“ pschiwołamy, tak tamni tehdy „Měr budź ſ wami“! Ale ženje hewak sczenikojo to njenaspomnja. Nětko po jeho horjestaczu wospjet wo tym rěcża. Njeje kaž chzyli ſ tym prajicź: Prjedy bě nam to pschecżelniwy, luboscziwy postrow a niz wjazy, nětko pak bě nam to wjele wjazy, nětko bě nam to dar, ſ kotrymž naß požohnowa, dar a kubło a myto a rubjeństwo, kotrež bě wón w horzym běd̄zenju nam dobył a ſ czmoweho rowa nam ßobu pschinjeßł — a my derje srosumjachmy, sapschijachmy a saczuwachmy, so ßo jeho měr pscheliwasche kaž miła, hojaza žałba, kaž wokschewjaza, płódna rěczka na nasche wurudźene, sranjene wutroby?

Jeho měr njeje semski, ßwětny měr. Tež tón hižo je kraßna wěz. Hdźež je swada, roskora, hida, njepschecżelstwo, wójna — njech je w domje abo w gmejnje abo w kraju, tam ßebi ludźo ßami naczinja poł hele, a ßnadź ßu to hižo Boże ßudy a pruty, hdyž je ludy a ludźi podał do saßlepjenja, so dobroty skoteho měra sańcź nimaju a na to myßla, schtož dyrbi jich njesbožo bycź. Poł njebjeskeho kraleństwa, kruch sbóžneho raja pak je tam, hdźež měr lubuja, wo njón ßo prózuja a sa nim honja! A hdźe je zyłe njebjeske kraleństwo, hdźe je ßamón sbóžny raj pschi wschej njedokonjanosczi a pschi wschěm njedostatku tutoho czaßa? Tam, hdźež je Jesußowy měr saczahnył do wutrobow, hdźež jeho měr wobarnuje myßle a pomyßlenja, hdźež jeho měr szeptać wjedźe a žiwjenje krónuje. Pschetož jeho měr je měr ſ Bohom. A měr ſ Bohom dyrbi cžłowjek měcź. Hewak mohł wschitko měcź, schtož ßebi wschón ßwět wyßoko waži w tuytm žiwjenju: strowosczź, samoženje, czesczź a widźane mjeno a tohorunja — woprawdźe sbožowny njemohł bycź. Najlěpsche by jemu pobrachowało. Wón njemohł wěsty bycź, so ma wodacże ßwojich hrěchow pches Jesom Khrysta, kiž je naschich hrěchow dla podaty a nascheje prawdosczże dla sbudźeny, njemohł k ßwojemu Bohu ſ dowěrjenjom shladowacź jako k ßwojemu njebjeskemu Wótzej, kotremuž ßmě czěło a duschu a wscho poruczicź na czaß a wěczność, njemohł w mozy ßwjateho Ducha ßwoju dróhu czahnycź ſ wjeßekosczu

ßwój wottyknjeny kónz, prawu domisnu Božich dźěczi, psched wocžomaj, wscheho ßo ßwěru hladajo, schtož dyrbjako jeho sadźeržecź a jemu sadźěwacź duzy po puczu.

Tutón měr s Bohom we wutrobje mějo ßu japoschtoljo wucźahnyli do wschěch krajow a ßu Jesußowy jutrowny postrow dale noßyli k wschemu stworjenju. Hdźežkuli bychu pschischli, bychu wustupili jako póßli měra, kiž napominachu: Dajcźe ßo sjednacź s Bohom. Stanjeny Knjes dźě bě jim pschikasał: Kaž je mje mój Wótz póßłał, tak póscźelu też ja waß. A kotsiž bychu jich prědowanje pschijeli, tych bychu pschiwjedli k stadleschku dobreho pastyrja, a wschudźe by ßo rosschěrjało kraleństwo měrneho fěrschty. Tohodla je też w listach japoschtołow pschezo saßo rěcź wo měrje wot Boha a wot Knjesa Jesom Khrysta. Psches jich ßłužbu steji hacź do dźenßnischeho a hacź do wscheho pschichoda w mozy a w skutku Knjesowe: Měr budź s wami! —

Daj ßo, luba duscha, też ty wobhnadźicź s tutym płodom jeho wumrěcźa a horjestacźa. Schto chzesch ßo dacź wokoło honicź w lutych sachodnych wězach? Te cźe njenaßycźa, dokelž njejßu khlěb sa tebje, ale jenož schtož běchu ßłodźisny sa shubjeneho ßyna, ani žiwa woda s wěcźneho žórła, ale wotestata, mutna woda, kotraž cźi twoju lacźnoscź njemóże stajicź. Ty wostanjesch njepokojna ßama we ßebi, doniž njejßy ßwój wotpocźink, ßwój měr namakała w Bosy! A móżesch tola měcź, schtož cźe sbožownu, haj sbóżnu cźini. Kaž Boże ßlubjenja wschěm tym płacźa, kiž ßo jich we wěrje mozuja, tak ßu też Boże dary a tuž jutrowny měr sa wschěch tych, kotsiž ßwojej prósdnej ruzy we wěrje po nje wupschestrěwaju. — Ty njetrjebasch dale psches měru ßo strózicź wschěch ßwojich hrěchow dla. Měr tu je sa tych, kiž je sprawnje wopłakuja, k Bohu sdychuja w mjenje ßwojeho wumožnika a ßwěru ßebi ßu wotmyßlili jim ßo wotrjez na stajne. Ty njetrjebasch rodźicź wo njepscheczelsku słóscź sleho, stareho pschecźiwnika. Lestny je a jara mózny, ale měr tu je sa tych, kiž ßo prawje bědźa a ßo dźerža toho, kiž je wjetschi hacź tamny a praji: Hdyž cźežko cźi je, prjedy du, chzu ßwěru pomhacź tebi. Ty njetrjebasch ßo wobcźežicź se staroscźu, se srudnoscźu, se stysknoscźu, se ßmjertnej bojoscźu a schtož hewak tyschi. Měr tu je sa wschěch tyschenych, wurudźenych, žarowazych, haj sa mrějazych — měr, kiž je wurostł s nascheho Knjesoweho wotewrjeneho a prósdneho rowa, měr, kotryž wón dźerži we ßwojimaj rukomaj a wudźěluje wschitkim, kotsiž ßo jemu poddawaju. Schtož je ßo hdy sapocžało, to je ßo jutry skóncziło a wobsamkło:

Nětk wulki měr je bjes kónza,
Wscha skórźba kónz je wsała.

Jutrowna radosćź.

Hłóß: Jesuß, moja nadźija.

Halleluja jutrowne
Snowa klincź do wscheho ßwěta! —
Žiwjenje je wyskaze
Wrócźiło ßo w běhu lěta:
S rowa stanył Sbóżnik je,
A s nim pschischło žiwjenje!

Stwórba Boža wozucźa
Wschudźom se ßmjertneho spanja,
Nowy wodnych žiwjenja
Pschipowěda sastup ranja,
Kotreż cźlowstwu seskhadźa,
Hdyž je nóz ßo minyła.

Nóz je cźěmna shubiła
Sso we rowje Jesußowym,
Sswoboda je dobyła
Nam se skutkom Ssrědnikowym.
Wumoženi se ßmjercźe,
Dostali ßmy žiwjenje!

Žiwjenje ßo rosschěrja
Widomnje po zyłej semi,
W njebjeßach ßo sraduja
Dźěcźi Boże s jandźelemi.
Cźaß a wěcźnoscź prěduje:
Sbóżnik s rowa stanył je!

Dokelž stanył woprawdźe
Se ßmjercźe je Boži ßwjaty,
Sahubjeny hrěch nasch je,
Sbity satan ßam a jaty.
Ssmjercź, cźert, hela, poklecźe
Traschicź naß nětk njemóże.

Halleluja wyskajmy
S Boha sbóżnje wobhnadźeni!
K jutrownemu stawajmy
Žiwjenju na Khrysta kschcźeni!
Radoscź wschudźom jutrowna
Sslyschecź njech ßo s mozu da! —

Jesuß nam da žiwjenje!
Ssmjercź naß traschicź njesamóże!
Horjestawanje s nim dźe,
Wěcźne wón je nasche sboże!
Dźěcźi Boże nětko my
Jeho lud a herbstwo ßmy!

Khwalbu Knjesej spěwajmy!
Psches njeho ßmy wumoženi,
Radoscźiwi wyskajmy
K sbóżnom' herbstwu wuswoleni!
Semja s njebjom ßłuscha nam,
Nascha cźěř dźe k njebjeßam!

Serja Boże skhadźeju,
K nam ßo bliži wumoženje!
Jónu morwi stawaju,
Sbóżne pschińdźe pschekraßnjenje!
Jesuß, žórło žiwjenja,
Swój lud wjedźe do njebja! J. W.

W Lipsku pola kantora Domaschoweje zyrkwje.

Lětßa ßu jubileje hudźbnikow. Schtó njeby hižo wschelakeho wo tym cźitał a ßłyschał. Też nasche łopjeno hischcźe wjazy wo tym pschinjeße a w Božich domach budźe ßo tak abo hinak na to dźiwacź. Tu dźenßa jenož mały wuřešk se žiwjenja ßławneho hudźbnika Jana Sebastiana Bacha; je to sdobom powědańczko s cźaßa pschescźěhanja Evangelskich a tohodla tak prawje něschto sa nasch cźaß runje nětkle, hdyž je měra a ßwěra Evangelskich tak abo hinak w pruhowanju.

Nasche powědańczko ma w „Ev. D.“ dalsche napißmo: „Wuhnacźi Salzburgsźy w Lipsku abo: Kak H-moll-mscha nasta.“

Hanna Madlena — Bachowa mandźelska— ßo njemało dźiwaſche wopyta, kotryž jej mandźelſki ßobu pſchiwjedźe. Wona njebě ßobu wonka na haßach była, dokelž bě ſaßo ras jeje hodźinka pſchiſchła. Jako pak ßłyſcheſche, kajzy to zuſi hoſczo běchu a ſo je ßamo młoda macź mjes nimi, kaſaſche dźowzy, ßo do ſpěcha měcź a njewoſta też ßama bjes dźěła. Sdaſche ßo ji bycź ſbožowne wjedźenje, ſo bě ßo jich bydlenje pſchi poßlednim pſchetwarjenju powjetſchiło, a to ßamo wo 5 jſtwow, dwě wjetſchej a tſi mjeńſche; wſchě běchu w 3. poſkhodźe. Po wuſkim drjewjannym ſkhodźe pſchińdźeſch ty k nim horje ſ dotalneho wobydlenja. Tuž dyrbjachu to nětko hólzy ſ delnjeho bydlenja horje do 3. poſkhoda. Wſchě komory pſchi runej ſemi buchu ſa zuſych hoſczi pſchihotowane.

Zuſi hoſczo ſhubichu też bórſy wſchu ßwoju bojaſliwoſcź; ſwuczichu ßo k nim a wutroba ßo jim wotewri.

Tak pſchecźelniwje kaž w Lipſku njeběchu jich wſchudźom w němſkim kraju witali, powědachu. Augsburg, město evangelſkeje konfeſſiony — evangelſkeho wěrywuſnacźa — bě ßamo khwilu wrota pſched nimi ſawrěło. We wokrjeßu Würzburgſkeho biſkopa ßu ßamo ſa ſchkleńzu wody dyrbjeli 2 krejzarjej płacźicź. W Donauwörthu běchu ßamo naſchcźuwane cźrjódy luda dźěl wucźahowarjow w nozy ſ wokrjeßa wuhnale.

Hdźe ßem poprawom pſchikhadźeja, woprascha ßo Emanuel, kotryž pſchi wſchěch wězach rad hacž do dna dźěſche.

Tuž ſhonichu kantorezy ſcźěhowaze: Sslepy ſtarz — rěkaſche Matthias Stigenmolger — bě měł wot ſtarſchich ßem burſke kubło w Wagrainu w Pongawſkej krajinje. Jako běſchtej ßo jemu wóczzy ſacźěmniłej, bě jeho ßyn Handrij na kuble hoſpodaril; wón, nan, bě ßwój wumjeńk měł. Jako edikt pſchińdźe, bě zyła Pongawſka pſches jene była: Radſcho wumrěcź hacž papiſtiſki — bamžowſki! A tak běchu dyrbjeli wucźahnycź do zuſby. Duzy po pucźu běchu wotroczzy pſcheſcźěhazeho biſkopa Firminana — wo nim a wo jeho pſcheſcźěhanju Evangelſkich je tu we ßwojim cźaßu naſche łopjenko drobniſcheho pißało — jeho ſajeli, wudawajo, ſo je ſběžkař. Na to běchu Jeſuitojo też jeho njedoroſcźene dźěcźi ſadźerželi a ſkhowali, tſi dźěcźi, pěkne dźěcźi, 5 hacž 11 lět ſtare. Barbara, pſchichodna dźowka, jich macź, je wjele hórkeho měła cźerpicź.

Hana Madlena ſcźeże ßwoje móliczke k ßebi. „Hdźe dha je tuta Barbara?“ chzyſche wědźecź.

Barbara je ßo duzy po pucźu wutrobnje rudźiła dla dźěcźi a je ßo do domiſny wrócźiła pěſchi.

Marja Braunmeyerez — młoda macź ſ małym dźěcźatkom — pak bě była ßłužobna pola Steigenmolgerez. Wona bě Barbarje na ruku ßlubiła, ſo ſtareho njewopuſchcźi. Tydźeń poſdźiſcho hižo, wjele prjedy hacž bě ßebi myßliła, bě wona ßama ßwoje dźěcźatko porodźiła. Bě to ſtrowy hólczk a bě cźiły. „„Sbóžni ſcźe wy, hdyž waß ludźo moje dla hanja a pſcheſcźhaju a rěcźa wſcho ſle na waß, hdyž na tym łžu. Budźcźe wjeßeli a ſradujcźe ßo; pſchetož to budźe wam w njebjeßach derje ſapłacźene!“ tak ſteji w Bibliji“, pſchiſtaji wona ßwojej rosprawje wo ßebi. Na njej je Bóh wulku hnadu cźinił. Hacž ßměła nětko ras ſa ßwojim hólczkom pohladacź, ßo woprascha.

Hanna Madlena ßuny Liſku a Reginku ſ klina a wſa zuſu macźeŕ ſa ruku. Pódla tuteje łoża ſtejeſche kolebka, w kotrejž bě hacž pſched krótkim Khryſtlka lěhała.

Młody karla, kotryž bě na woſyžcku tutych cźěkanzow pohoncźa cźinił, rěkaſche Simon Biler. Wón bě chzył Braunmeyerez hižo dawno ßebi ſa žonu wſacź, ale jeſuitojo běchu pſchecźiwo wſchěm mandźelſtwam byli ſ ludźimi, kiž njeběchu katolſkeje wěry. Nětko běſchtaj duzy po pucźu dźěcźatko dałoj pola evangelſkeho duchowneho kſchcźicź; — rěkaſche nětko kaž nan: Simon — a w Rańſchej Pruſkej, w kraju pruſkeho krala, chzyſchtaj ßo ſwěrowacź dacź. Hacž drje ßu w tutym kraju pſchezo hiſchcźe wjelki a bary? Kapuzinſzy mnichojo běchu ßo wſchudźom rosſchěrjeli.

Bach ſměrowa ßwojeho hoſcźa.

Heinrich a Liſka chzyſchtej pak nětko na kóždy pad něka jku ſtawiſnu wo barach ßłyſchecź. Bernhard, kotryž bě wſcho ßłyſchał, na rosmołwje pak ßo njewobdźělił, cźinjeſche jimaj po woli. Kak wón po ßwojim kuſk woſtudłym waſchnju a pomałku powědajo wuroſcźeneho bara wopißowaſche, dźěſche Friedmannej na ßmjecźe.

„Schto ßo ßmějeſch?“ ſawoła Emanuel. „Woſtaj jeho tola!“

„Ja ßebi myßlach na Hallu. By-li ty tam ßobu był, by ßo cźi też nětkole ßmjecź chzyło!“

Hacž ßmědźa ßebi wěſcźi bycź, ſo pruſki kral ßwoju wěru ženje njepſcheda, praſcheſche ßo ſtarz, jako bě ſtawiſna wo barje ſkónczena. Sakſki kurwjerch tu je drje to tola cźinił.

Bachej bě wokomik tak, jako by ßo dyrbjał pſched ßlepymaj wóczkomaj ſa ßwój wjerchowſki dom hanibowacź. „Pruſki kral“, rjekny wón doraſnje, „je ſnaty jako tajki, kajkiž ßo k ßwojemu ßłowu ma!“ Pſchi tym położi wobej ruzy na lódſymnu ruku ßlepeho ſtarza.

Jako naſajtra Salzburgſzy dale cźehnjechu, ßmědźiſchtej Heinrich a Liſka kruch ßobu po haßach jěcź. Bach ßam krocźeſche ſe ßwojimi tſjomi wulkimi ßynami ſ boka woſa. Dorka a Hanna Madlena, kotraž mějeſche Reginku pſched ßobu na woknowej deſzy ßedźo, hladaſchtej ſa nimi, dokhož bě jimaj to mózno.

Pſched wrotami pola budow bě žałoſtna měſcheńza. Pruſki kommißarius mějeſche wulku nuſu, ßwój cźah ſaßo ſrjadowacź.

Lipſcźenjo wißachu tak rjez na tutych exulantach — wucźahowarjach —. Kóždy nanuſowa hiſchcźe ßwojemu hoſcźej něka jki dar. A k tym, kiž ſjawne dary pſchepodachu, pſchidruźichu ßo franzowſzy pſchekupzy, kotſiž běchu do woßebiteho ſjednocźeńſtwa ſjednocźeni. Woni rosdźělichu, zyle mudrje, nohajzy, płaſchcźe a rubiſchka ſa ſchiju. Měſchcźanſzy duchowni běchu tu wſchitzy ſhromadźeni; dawachu ſ kraßnymi ſchpruchami Biblije a ſ kěrluſchemi wucźahowazym poßylnjenje a troſcht ßobu na pucź.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Zyrkej a ſtat.

Jutry a reje. Schtož tydźenja dyrbjachmy wo tym pißacź, je wěſcźe něko trehožkuli ſrudźiło, roshoriło, naſtróżało. W poßlednim wokomiku cźitachmy potom něſchto dnjow poſdźiſcho wukas němſkeho ſnutſkowneho miniſtra. Po tutym njemóża ßo walczik, pólka, Rheinlandſki atd. do tak mjenowanych němſkich ludowych rejow liczicź a jutrowniczku njeßmědźachu ſjawne reje bycź. To je wěſcźe jich wjele ſměrowało! Ale ſo bě móżno, nam kſcheſcźijanam w cźichim tydźenju tajke něſchto ſa cźichi wjeczor cźicheje ßwjateje ßoboty preſentowacź a to tak, ſo ßo mjes ryncźkami cźitajo wulku ßobotu na reje pſcheproſcheny cźujeſche, to woſtanje a to budźi a woła naß, ſo ſtejimy ſa naſchich pobožnych wótzow a macźerjow wěru a ſa to, ſchtož je nam a naſchej wěrje ßwjate a drohe.

Ssowjetruſka a jeje bjesbóżne hibanje ſtej we wſchelakim poraženje poczerpiłej. Jeje nowinarſtwo nam pokaſuje, kak to poprawym ſ tym tak wukhalowanym ſahorjenjom ſa

bjesbóžnoſcź je. Tak měješche jena ſ tutych bjesbóžnych nowin 1930 na 300 000 wotebĕrarjow a 1931 na 500 000. Wona wjazy njewukhadźa. Druha tajka nowina měješche 1931 něhdźe 199 500 wotebĕrarjow, nětkle ma jich na 100 000. Dalſcha bjesbóžna nowina ſpadny ſe ßwojej liczbu wot 31 500 lěta 1931 na 12 000 lěta 1934. Ale wěſo njeje bjesbóžne hibanje pſchecźiwo naboźinje pſchewinjene. 80 bjesbóžnych muſejow, 100 pucźowazych bjesbóžnych wuſtajeńzow, bjesbóžne brigady a druheho doſcź ſteji tam pſchezo hiſchcźe we wótrym wojowanju pſchecźiwo wĕrje.

Se Serbow a ſ daloka.

Po jutrach. Jutry bě nam Bóh tón Knjes kraßne wuhotował. Saßo klinczeſche po zyłej ſemi wyſkazy hłóß jutrowneho evangelija: „Tón Knjes je ſtanył! Tón Knjes je ſawĕſcźe ſtanył!“ Sſłowo źiwjenja to, bjes kotrehoź też hiſchcźe bóle ßłóncźne jutry a bóle ſelene jutry njejßu niczo dale hacź kóźdy druhi wſchĕdny nalĕtny dźeń tutych nalĕtnych mĕßazow. Saklinczało je wyſkanje: „Tón Knjes je ſtanył!“ nětko wo to dźe, ſ kelko wutrobow wothłóß, wotmołwa ſaßo wyſka: „Tón Knjes je ſawĕſcźe ſtanył!“ Abo hiſchcźe lĕpje: w cźejim źiwjenju, w cźejim domje, w cźejej ßwójbje je nětko njedźelſki a wſchĕdny dźeń ßłyſchecź a widźecź a ſaczucź: Tón Knjes je źiwy — tu! — Tute jutry woßebite jutry, jutry dźaka! Haj tute jutry ßwjedźeń dźaka, kotryź dyrbimy kóźde jutry ſnowa Bohu ſpĕwacź a dawacź, Bohu, kotryź tak wulkeho nam cźinił. Jutrowniczku ßwjecźachmy ßobu narodniny wjedníka a kanzlera Hitlera, kotrehoź je Bóh naſchemu wótznemu krajej póßłał w cźaßu wulkeje nuſy jako pomozníka. A wón je ſamohł wulkeho dokonjecź a je też wohroženej zyrkwi a wĕrje ßwobodny pucź pſchihotował, niz jenoź powſchitkownje, ale też w ſchuli, we wuſtawach. A wón ßam wuſnawa, ſo ſ Boźeho ßłowa bjerje móz ſa ßwoje wulke dźĕło a prózowanje. Schtó njeby to chzył ſ dźakowanjom ßwjecźicź jeho narodniny, ſ dźakowanjom jemu, ſ dźakowanjom Bohu, kotryź tutoho wjedníka póßła! A tohodla ßmy jutrowniczku ßwoje modlitwy a dobroproſchenja, kotrež ſ dźaknej wutrobu pſched Bohom ſpĕwachmy ſa wjedníka, tutomu jako dar pſchinjeßli, ßlubjo, w tajkim dobroproſchenju njewuſtacź, ſo by wón mohł a ßmĕł po Boźej woli ßwoje wulke a dobre a ſpomoźne ſamĕry ſ naſchim wótznym krajom dozpicź też w jenotliwym a hacź do najmjeńſcheho. A tajku Boźu pomoz a tajke Boźe źohnowanje pſcheje wjedníkej nĕmſkeho wótzneho kraja też naſche łopjeńko. — A druhi dźeń jutrow bě woßebita ſkładnoſcź, ſ woßebitym darom ßwoju dźakownoſcź Bohu wobßwĕdczicź a ſa naß Luźiczanow dwójzy. Składowachmy dar ſa ſaßonatwarjenje Seifhennersdorſkeje zyrkwje. Jeje ſniczenje ſ wohnjom je naß tola wſchĕch tak jara naſtróźało! A runje jutry w Boźim domje ſaczuchmy, kak jara dźakowni to bycź mamy Bohu ſa mike ſwarnowanje a kak rad to ßwój dar ſa tamnu zyrkej woprowacź. — A Luźiza měješche — kaź kóźde jutry hacź ßem — też lĕtßa ſaßo ßwój woßebity jutrowny ras. A ſo ßo tutón lĕtßa tak rjenje roswi a wuwi a tak kraßnje ſjewi, ſpożczi Bóh ſ kraßnym jutrownym wjedrom. A jich doſcź ſ dala a ſ bliſka jich pſchińdźe, łuźiſke jutry ßobu ßwjecźicź, kotrychź woßebity wuſnam ßu kſchiźerjo a Budyſke jejkakulenje. Schtó njeby ßo ßobu ſradował na dołhim cźahu kſchiźerjow, a ſchtó njeby — woßebje ſ rataŕſkeho luda —, hdyź ſroſumi myßl tutoho jutrowneho ſkutka, ßo ßobu modlił k Bohu ſtworicźelej, ßo dźakujo jemu, ſo hacź ßem a pſches ſymu ſdźerźa a ſakhowa hona a ſtatoki, ßywy a roſtliny, a proſcho, ſo chzył Bóh miły wſcho ſchkitacź a źohnowacź a ßo wſchemu dźĕłu ratarjowemu dacź derje radźicź a wobradźicź dobre źně? — Jutrowneho juſka a radowanja je ßo nahladał a naßłyſchał, ſchtóź je w Budyſchinje był pſchi jejkakulenju. Spomożeŕſki ſkutk chze to bycź a ſdobom ſkutk jutrowneho wießela. — Jutry ßu nětko nimo. Hižo ßu ſaſtupiłe naſche małe do ſchule! Hižo ßu młode jutry! Bóh ſwarnuj, ſo je ſa naß ſ jutrownym ßwjedźenjom też wſcho jutrowne nimo. Nĕ! Bóh ſpożcź hnadnje, ſo runje ſ tutych jutrow kroczimy dale jutrni, ſo ßmy ſeßylnjeni a womłodźeni a wobtwjerdźeni w jutrownej wĕrje do ſtanjeneho Sbóźnika Jeſußa Khryſtußa. Trjebacź budźemy to wſchitzy jenak jara, cźi, kiź dóńdu, prjedy hacź ßu jutry ſaßo tu, k rowej ßwojemu, a cźi, kiź maja tu zyłe lĕto źiwi bycź — doniź ßu ſaßo jutry.

„Evangeliſches Deutſchland“ piſche, ſo je Nürnbergſka woßada ßwj. Lorenza woßadnych ſa Cźichi pjatk popołdnju 3 hodź. pſcheproßyła do Boźeho domu pod heßłom: „Um die neunte Stunde“, ßłyſchecź tam wo cźerpjenju a wumrĕcźu naſcheho Sbóźnika. Na tym ßo my we Luźizy troſchtu dźiwamy, t. r. na tym, ſo ßo to jako woßebita powĕſcź woſjewja, ſnajmjeńſcha w tych woßadach, kotrež maja tutu nutrnoſcź hižo wot dawna a ju ßebi wuhotuja na pſch. po małych knižkach: „Cźichi pjatk“, kotrež je wudał njebocźiczki Hodźijſki farař Jan Kſchiźan. Wot nětka wſchak je tuta nutrnoſcź Cźicheho pjatka powſchitkownje poruczena, ſnajmjeńſcha ſa Sakſku, kaź też póſtne nutrnoſcźe ſa kóźdy tydźeń wot tydźenja njedźele Invocavit ßem. W tamnej naſpomnjenej powĕſcźi ſteji potom dale: „Pſchi ßłowje Swjateho Pißma: „a pokhili hłowu a ſpuſchcźi ßwojeho ducha“ maja wſchĕ ſwony najwjetſchi ſkutk Boźi pſchipowĕdacź a woßada ma pod kſchiźom w cźichej nutrnoſcźi ſawoſtacź.“ Hižo 1905 piſaſche farař Kſchiźan, ſo pſchi tutych ßłowach ſwón pſchebiwa a ßo wſchitzy cźiſche modla. Pſchebiwanje ſda ßo nam pſchihódniſche bycź hacź ſwonjenje wſchĕch ſwonow; ale ſaßo, hdyź pſchi ßmjercźi kſcheſcźijana wuſwonjeja a ſwonja wſchĕ ſwony, potom tu ſ prĕnim prawom. Ale njewucźi naſhonjenje to, — w tych woßadach, kotrež tutu nutrnoſcź hižo mĕjachu a też te tamne —, ſo je tajki nowy wukas biſkopa zyle na cźaßu, dokelź je wopyt tutych nutrnoſcźow woßłabnył, abo nĕ, dokelź je luboſcź, dźakownoſcź, poboźnoſcź kſcheſcźijanow woßłabnyła a njeje wjazy ta wulka, kotraź hinak njemóże hacź hicź w ßwjatym póſtnym cźaßu, hacź hicź Wulki pjatk „wokoło dźewjateje hodźiny“ do Boźeho doma a ſhromadnje wopominacź pod kſchiźom luboſcź, luboſcź bójſku, ſ kotrejź ßmy wſcho, bjes kotrejež ßmy niczo. Wukas biſkopa tu lĕtßa bĕ. Na cźo cźakaja cźi, kiź po nim njeczinjachu? Cźakaja woni, hacź wukas wuńdźe wot Boha, wukas — kotryź cźłowjekojo potom ſtyſkniwi mjenuja njeſboźo, domapytanje? — Schtoź je tu pißane wo ßwjatym póſcźe a Cźichim pjatku, to móżeſch po myßli woſpjetowacź też wo njedźeli. Abo niz? A hdyź haj, cźehodla?

Na pucź.

„Khryſtuß njeje niczo, khiba lute źiwjenje.“ Luther.

Liſtowanje. Sa M... Domini: T. w B. — Sa Jubilate: K. w B. — Sa Cantate: R..cź w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powĕſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ſerbſkeje prĕdaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóźdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźĺětnje 108 pjenjeźkow

Čišło 18

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 5. meje 1935 Bautzen

Njedźela Miserikordias Domini.

Matth. 18, 1—7.

Hdyž ßu cźłowšzy ludźo praschenja na Jesußa stajili, ßu kóždy krócź ſ połnoscźe jeho ducha a mudroscźe, luboscźe a ßwjatoscźe wotmołwjenje dostali. Wjazy krócź je ßo pschi tym stako, so to, schtoż je Jesuß na tajke praschenja prajił, wjele wjazy wuczby podawasche hacź w tajkim praschenju leżesche. Na pschikład na tamne praschenje, hacź je prawo, kěžorej dawk dawacź, Jesuß ſ krótkim ßłowom niz jenoż pschißłuschnoscźe w semſkich wězach, ale sdobom te w niebjeſkich wězach do woczow wsa: dajcźe kěžorej, schtoż je kěžorowe, a Bohu, schtoż je Bože! A pschi tym dyrbjachu jemu dawkowy pjenjes pokasacź.

Na to je jara podobne, so Jesuß pschi praschenju, schtó je najwjetschi w njebjeſkim kraleſtwje, dźěczo k ßebi sawoła a nad nim, hdyž w ßwojej niewinoscźi mjes wuczobnikami stejesche, tole žiwe a kraßne wotmołwjenje da, ſ kotrymž hordoscź pokłosta, kotraž ſ tuteho praschenja hladasche. Wón móznje napominasche: „Sawěrnje, ja praju wam, je-li so ßo njewobrocźicźe a njebudźecźe jako dźěczi, njebudźecźe do njebjeſkeho kraleſtwa pschińcź. Schtóž ßo ßam ponižuje jako to dźěczo, tón je najwjetschi w njebjeſkim kraleſtwje“. Mjes wulkimi ludźimi stajnje na to hladaja, hacź je schtó něschto wjazy hacź druhi, wjazy po bohatſtwje abo cźeſcźi, mozy abo saßłužbje, drascźi abo rjanoscźi. Njewinojte dźěczo ßebi wo tym wschěm niczo njewě a njemyßli, khiba so ßnadź horda macź ßwoje dźěczo rjenje wobleka a hordoscź w nim sbudźuje. Na tajku macź wěscźe jeho myßle dźeja, hdyž wón potom praji: „Schtóž pak pohórschuje jeneho tych mólczkich, kiž do mnje wěrja, temu by lěpje było, so by młynſki kamjeń na jeho schiju powjeſcheny a wón potepjeny był w morju, hdźež najhłubſche je“. Tajkemu pohórschenju staji wón napschecźiwo ſkutk ſtarscheju abo druhich, kiž ßo ſa dźěczo staraja: „Schtóž jene tajke dźěczo horje wosmje w mojim mjenje, tón wosmje mje horje“. Tuž ßu wěrjazy ſtarſchi najwjetſchi w njebjeſkim kraleſtwje. S nimi pak dale wuczerjo, wuczekki a wschitzy, kiž ßo wo młodźinu a ſzyła wo druhich prózuja, so bychu Khryſtußowi byli, cźi ßu wſchitzy pěni a najwyſchſchi w njebjeſkim kraleſtwje.

Schto to hižo rěka: žaneho pohórschenja dacź! Najwjetſche pohórschenje, wothladane wot ſjawnych hrěchow pſched woczomaj dźěcźi, leži w tym, so ſtarſchi na nabožinu žaneje ważnoscźe njekładža, ſ dźěcźimi njedźelu njeßwjecźa, ſ nimi kemſchi njekhodźa, pſched nimi ženje ßwoju wěru njewusnaja. Schula a pacźerſka wuczba tola jeno pomhaja wěru a pobožnoscź do dźěſcźoweje dusche wußywacź; hłowny wliw na młodu duschu ma ſtarſchiſki dom. Starſchiſke domy tworja kſcheſcźijanſku woßadu abo njewěrjazu woßadu. Jesuß praji, so pohórschenje pschińcź dyrbi. A w najlěpſchim ludu je pschezo pohórschenjow doscź. Ludkažerjo ßu wſchudźe. Schto dyrbi ſ cźłowjeka bycź, kiž pod pohórſchenjom wotroscźe w ßwojim ſtarſchiſkim domje! „Běda cźłowjekej, pſches kotrehož pohórſchenje pſchińdźe!“ praji Jesuß, a ſchto dyrbitaj ſtarſchej naſhonicź, kotrajž ſtaj wot tajkeho Jesußoweho ßłowa ßudźenaj! Běda je nad ſtarſchimaj, hdźež dźěcźi we wěrje njeſteja a pſchecźiwo ſpytowanjam žiwjenja žaneje brónje, žaneho ſnutſkowneho ſchkita nimaja. Luboscźe k dźěczom ßo ſawěscźe wjele namaka w ludu, też hdźež je mało wěry. Alle cźłowſka luboscź žněje mnoho njedźaka. Boža pomoz dyrbi pſchiſtupicź, a to ßo jeno tam ſtanje, hdźež najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoscź pytaja w domach, w kotrychž ßo pobožnoscź wot ſtarſchich na młodźinu pſchenjeße.

Hdyž pak ßu dźěcźi kſcheſcźijanſkeho doma najwjetſche w njebjeſkim kraleſtwje, potom tajke lube dźěcźi ßobu k temu dopomhaja, so ſtarſchi roſtu we wěrje a póſnacźu, haj, huſto doſcź pſches ßwoje njewinojte dźěczo ſtarſchi ßo wobrocźa.

Kaž móże cžlowjek pśches wěrjazu mandželsku do Božeho kralestwa pśchińcź, tak móża dźěcźi nana a macźeŕ ßobu wsacź do njebjeß. Haj, kóždy kśchesćźijan budźe pśches ßwoje dźěcźi lěpśchi, pobožnischi. Wschak je jemu hakle pśches dźěcźi móżne, po tutym ßłowje Sbóżnika cźinicź: „Je-li ßo njewobrocźicźe a njebudźecźe jako dźěcźi, dha wy njebudźecźe do njebjeskeho kralestwa pśchińcź“.

Tak też ßu młode mandželstwa, kotrychž je nětko saßo wjele, s wulkim žohnowanjom sa zykk nascheho luda. Dźěcźi ßu noscherjo sboża, ßu najwjetsche w njebjeskim kralestwje.

Hamjeń.

Spěwajcźe Bohu wschitke ludy, dźěłajcźe k cźesći Jeho mjena!

Hłóß: Budź cźesćź, dźak, khwalba Wjerschnemu.

Hacź ßem ßy, Božo, pschiwjedł mje,
Hacź ßem, mój ßwěrny Božo.
Hacź ßem mi sdźeržał žiwjenje
Ty, moje wěcźne sbožo!
Ssy mje tak jara lubował,
Mi cźěło, duschu, wodych dał
We ßwojej wulkej hnadźe!

Hacź ßem ßy Knjeże, pschiwjedł mje!
Cźe khwali duscha moja:
Pśches zyłe moje žiwjenje
Bě so mnu ßmilnosćź Twoja!
Ty prjedy, hacź běch rodźeny,
Ssy postajił wschě moje dny,
Wschě lěta moje w ßwěcźe.

Hacź ßem ßy Knjeże, pschiwjedł mje!
Pśched Tobu padnu dele.
Daj mi wschěch hrěchow wodacźe,
Mam jich tu takle wjele —
Cźiń na mni wjele ßmilnoscźe
A daj mi sbóżne wumrjecźe
Hdyž cźaß mój je ßo minył.

Hacź ßem ßy, Knjeże, pschiwjedł mje!
Ssy dźeržał ßluby ßwoje!
Daj so nětk w nowym narodźe,
Ssym dźěcźo lube Twoje.
Cźe wutrobnje chzu lubowacź,
Cźe stajnje měcź, Cźe wobkhowacź,
Mój Wótcźe, ßmil ßo na mni!

Hacź ßem ßy, Knjeże, pschiwjedł mje!
Budź cźesćź, dźak, khwalba Tebi!
Ty žórło wěcźnej' luboscźe,
Cźehń mje pschez bliže k ßebi
We ßwojim Ssynu Jesußu
Daj Ty mi sbóżnosćź njebjesku
Tam w twojim wěcźnym ßwětle!

J. W.

W Lipsku pola kantora Domaschoweje zyrkwje.

(Skónczenje.)

Bach njemóżesche ßo dodźiwacź. Tucźi burjo, hórnizy, dźěłacźerjo njeběchu w ßwojej domisnje žaneho evangelskeho Božeho doma a žaneje evangelskeje schule měli a žanych evangelskich prědarjow a žanych evangelskich wucźerjow, pola kotrychž bychu móhli namakacź roswucźenje w tej wěrje, kotruž chzychu měcź. A nětk cźehnjechu jako wěrni protestantojo, jako wuswoleni Boži, a niczo njepobrachowasche, khiba tamny mrócźelowy a wohnjowy stołp, so by ßo toho zyły lud dohladał.

„Ich bin ein armer Exulant,
Also muß ich mich schreiben ...“

tak spěwachu nětk jich wutroby połne hłoßy hižo nasdala. Poł Lipska cźehnjesche s nimi hacź do wßow ßobu.

Lisku k lěwizy, Heinricha k prawizy, tak wrócźi ßo Bach domoj. Jemu bě, jako by pod požohnowanjom krocźił.

W kak někotrej s hodźinow, kotrež nětk pschińdźechu, móżesche ßo stacź, so ßo wośrjedź někajkeho dźěła kaž postróži, haj ßamo spizy: Pschezo hischcźe ßo nětkle pucźowańsći kij w horschcźi, dale wlecźu pśches krajiny, kotrež njesnaja, pśches města, wßy, lěßy a hona, pśches deschcź a wětr. A měßazy dołho ßu woni hižo po pucźu, — dołhe měßazy — tucźi putnikarjo, tucźi ßwědkojo woprawdźitoscźe, tucźi wěrjazy! Tu cźehnje lud a cźerpi lud, kotryž wo ßwoju zyrkej wojuje. Pschezo hischcźe bije ßo bitwa wo wěru w němskich krajach, haj bitwa wo wěru!

Do tuteho bolosćźiweho spósnacźa podnuri ßo se ßwojim snutskownym dźeń a bóle. Katolikojo a protestantojo wojowachu w nim, mnichojo a diakonojo. Wěruwusnacźa ßo w nim wadźachu. Wukładowanja Sswjateho Pißma běchu pschecźiwo ßebi. Reformazije wupłodźachu napschecźiwne reformazije. Horliwi sbudźichu horliwischich, kschcźijerjo saßokschcźijerjow — a na wschěm poßledku njebě wschón ropot a wscha hara, wscho wojowanje a wobaranje niczo druhe, khiba wěcźne bědźenje cźłowjeka s wěcźnym jandźelom Božim: „Ja tebje njepuschcźu, khiba so mje požohnujesch!“

K jenemu ßwjatemu krajej cźehnjechu wschitzy tucźi mucźni wojowarjo, jenej ßwjatej zyrkwi woprowachu woni s póßelstwami a listami a se ßmahowazymi khorhojemi, jenemu ßwjatemu snamju pschißahachu njekhabłazu ßwěru se stynknjenymaj rukomaj: Tón kschiž, na kotrymž Boži Ssyn ßwoju krej pschela sa cźlowjekow semje, tón kschiž, kotryž wobdawasche kraßnosćź Boha Wótza s błyschcźatym hołbjom Ducha, tón kschiž kschesćźijanstwa stejesche wyschsche wschitkich powyscheny, jenak wyßoki, jenak schěroki. Wón tam stejesche jako wottyknjeny kónz jich tyßazorych žedźenjow, kotrež ßo wschě jednocźachu do jeneho jenicžkeho kschika: „Ja wěrju!“

Dźěło, do kotrehož Bach nětk wo dnjo a w nozy ßwoje skutkowańske mozy da, bě mscha, kotraž dyrbjesche Katolikam a Evangelskim a wschitkim kschesćźijanam tuteje cźłowjeskeje semje ßłuschecź, mscha sa jenu zyrkej Sswjateje Trojizy, kotraž je jenicžka a pschezo saßo jenož jenicžka, jena nascha we jeho najlubschim a najßwjecźischim spěwnym waschnju h-moll. „Credo“ — „Ja wěrju“ — bě tón dźěł jeje hobrskeho twara, kotryž najprěńschi sapocza a dokonja.

Se stareho ßławneho Gregorianskeho khorala wsa wón hłoßy, s kotrymiž wón to: Credo in nuum Deum — Ja wěrju do jeneho Boha — ßwjatocžnje wopiša. Bě jako by s tym wuprajicź chzył: Tak wusnawasche cźlowjek wot wěcžnoscźe ßem, tak wón wusnawa a tak budźe wón wusnawacź hacź do kónza ßwěta. Na to sawyskachu jeho khory s wyskanjom instrumentow Bohu Wótzej, stworicźelej wschehomóznemu njebjeßow a semje, a potom syncžesche a klincžesche to wscho s połnymi hłoßami wo Ssynu, kotryž ßo cźlowjek na-

rodźi, kotryž na kschižu ja naß wumrě, krawjo se ßwjatych ranow; póßelstwo wo horjestaczu pschetorže želenje pod kschižom a pschi rowje a schumjesche ſ wyskanjom k njebju. A we hłoßach móznych a ßylnych ßłyschesche na poßledku stup Salzburgskich exulantow, kotsiž czehnjechu jako poßli poßlednjeje ponižnoscże k ranju, pschezo k ranju.

A tuta wulka melodija klinczi a klinczi dale ſ tuteho wulkeho dźěła ßławneho mischtra Jana Sebastiana Bacha. A wona chze wothłóß bycź też dźenßa stupa ßwěrnych, wěrnych kscheszźijanskich wěrjaznych, kiž czahnu ßwoju dróhu k ranju, k ranju wěczneho ßwětła, kotrež Jesuß Khrystuß je, kiž ßam praji: — Jan. 8, 12. —: „Ja ßym to ßwětło toho ßwěta. Schtóž ja mnu dźe, tón njebudźe khodźicź w czěmnoscźi, ale směje ßwětłoscź teho žiwjenja.“

A tuto ßwětło, tuta ßwětłoscź je to, schtož my trjebamy. Tamni Salzburgßy, wot njesnjeßliweho biskopa Firmiana ſ domisny wuhnaczi, mějachu tuto ßwětło, tutu ßwětłoscź, a tohodla czehnjechu stroschtni pucź, kotryž by tak někotreho druheho do sadwělowanja dowjedł.

Tuž dźimy też my ja Jesußom, naschim stanjenym Sbóžnikom, tak ßwěrni, tak wobstajni, tak njemyleni!

Dźeń dźěła.

„My chzemy ßebi nowy postup nascheho luda se ßwojej pilnoscźu, se ßwojej wutrajnoscźu, se ßwojej wolu czeſtnje saßłužicź. My njeproßemy wschehomózneho: „Knjeże wußwobodź Ty naß!“ My chzemy bycź dźěławi, my chzemy dźěłacź, ßo bratrowßy snjescź, shromadnje ßo bědźicź, so by junu pschischła hodźina, w kotrejž ßměmy psched njeho stupicź a jeho proßyczź: „Knjeże, Ty widźisch, so ßmy ßo pschemění-li; němski lud njeje wjazy lud bjesczeſnoscże, haniby, rosschczěpjenja, ßłaboscże a małowěry, ně, Knjeże, němski lud bu saßo ßylny w ßwojim duchu, ßylny w ßwojej woli, ßylny w ßwojej wobstajnoscźi, ßylny, snjescź wschitke wopory. Knjeże, my tebje njepuschczimy. Požohnuj Ty nětk nasch dźeń a naschu ßwobodu a ſ tym nasch němski lud a wótzny kraj.“

Tole je prajił Adolf Hitler 1. meje 1933.

„Dźěłajcże ßwěru! To wam sbožownje pschepomha pschewscho. Dźěło je to, k czomuž je naß Bóh swołał.“

Bismarck.

„Niczo wjazy ßo njepyta na hospodarjach, hacź so budźa ßwěrni namakani. Potajkim to płaczi, to płaczi wschěm, so ßwěrni ßu, kóždy w tym powołanju, w kotrymž je powołany a psched Bohom njepłaczi to „schto“, ale to „kak“.

Claus Harms.

Mißionstwo w nusy.

Wjaz hacź junkrócź ßmy tu na to pokasali, so ßu nětczischе hospodarske, pjenježne a politiske wobstejnoscże sawinowałe, so nasche mißionske dźěło pod wulkej nusu czerpi a so jemu strachi hroża, woßebje se sarjadowanja tak mjenowanych devisow.

Mißionstwo w nusy! To rěka ja kscheszźijanow: Na pomoz!

Tuž na pomoz my wschitzy naschemu mißionstwu mjes póhanami.

S czim?

S modlitwu a ſ dobroproschenjom. Ale ſ wěrnej modlitwu, ſ wěrjazym dobroproschenjom!

S darami, ſ woporami, małymi, wulkimi! S darami a ſ woporami dźaka — dźaka ja to, so my mamy Jesußa Khrystußa Sbóžnika — ſ darami a ſ woporami poßkuschnoscże: Jesuß Khrystuß praji, kasa: „Dźicże a sczińcże wschitkich człowjekow mojich wuczomnikow!“

Se wschěmi ßrědkami, kotrež někak móżne a wużitkne. Móżne je — a wużitka ma — so hromadźisch wschě póstne snamki. Njetrjebasch je precź torhacź; ně wurěsaj kóždu tak, so dokoło wokoło papjera wostanje ßnadź porst schěroko. Schtož ßy nahromadźił, wotedaj tam, hdźež hewak mißionske dary wotedawasch; to budźe pschedewschěm na farje. — Tole njeje niczo nowe, to pak je něschto, schtož je ßo pschemało činiło. S kóždej snamku, kotruž spalisch, wosmjesch mißionstwu něschto, schtož jemu ßobu ſ pomozu. Tuž nawucź woßebje ßwoje dźěczi, tu ſ pomoznikom bycź.

Protyka.

Wokoło jutrow czitasch ras saßo něschto wo postajenju jutrowneho ßwjedźenja — niz na wěsty dźeń měßaza, ale na wěstu njedźelu a sdobom też wo pscheměnjenju zykeje protyki. Ale sda ßo, so maja czi prawo, kiž praja: „S toho tola niczo njebudźe, tuž wostajmy hnydom zyku wěz!“ Tak je to ſ tuteje pschiczźiny njedawno jendźelska wyschnoscź czinika. Tola, tuta wěz njeje powschitkownje tak na bok wotstajena. Hibaja ßo, tola někajkeje reformy dobycź. Tak ßo woßebje jena ſ amerikanskich protestantiskich zyrkwjow ſ tutym praschenjom jutrow a zykeje protyki saběra. Wona ma też wěste namjety ja tajke pscheměnjenje. Mjenuje nam protyku, kotruž chzedźa dozpicź: „Sswětowu protyku“.

Tuta dyrbi měcź: 12 měßazow; januar, haprleja, juli a oktober kóždy 31 dnjow, tamne měßazy kóždy 30 dnjow. Kóžde běrtlěta ma tak 91 dnjow, 13 tydźenjow, 13 njedźelow a 78 wschědnych dnjow. Nimo toho ma tuta proyka lěto skónczaze dny a pschestupneho lěta dny.

Tuta protyka je w Amerizy wjele pschihłoßowanja namakała, też pola sastupjerjow druhich zyrkwjow.

Też w Němskej buchu psched krótkim žadanja wosjewjene, so bychu ßo jutry na wěstu njedźelu — ßnadź prěnju w haprleji, postajike. —

Zyrkej a stat.

Njedźela Kantate ma ßo lětßa woßebje jako njedźela hudźby a spěwa ßwjeczicź. Je dźě tuto lěto tola woßebite jubilejne lěto wulkich hudźbnikow. Spominamy dźě woßebje na: Jana Sebastiana Bacha, Händela a Schützu. Sa dopomnjecże ßławneho Bacha bu też woßebita plaketta pschihotowana; bayerska pjenjesylijerńja wuda też woßebity pjenjes k jeho 250. narodninam.

Njedźela Jubilate je powitanje a sapokasanje paczerskich dźěczi, kotrež chzeja pschichodne Jutry ßwój kschczeński ßlub wobnowicź. S nimi ßu starschi, kmótsja a pschiwusni do tutych Božich ßłužbow pscheproscheni a jenak khutnje zyła woßada. Haj zyła woßada! Abo njebě tak, so je hacź ßem se starschiskim domom a se schulu zyła woßada a tak kóždy woßadny woßebje tutym dźěczom měł paczerske roswuczowanje dawacź ſ zykym ßwojim sadźerženjom? Schtož wone nětk na paczerjach ßłyscha, chze wscho tole jim jako zykk pschedstajicź, chze jim zyku, wulku kscheszźijansku wěru jako tu jenu móz pokasacź, kotraž w žiwjenju dobywa a ßebi wěcznu sbóžnoscź dobudźe. Ale to budźe w tutych krótkich hodźinach czežke, ßnadź ßamo njemóżne, hdyž njeißu to widźeli w ßwojim ži-

wjenju w ſtarſchiſtim domje, w ſchuli, we woßadźe. Abo niewěſch ßam, ſo na žiwym pſchikładźe najlěpje, najlóžſcho wuknjeſch a potom też, ſchtož wohladaſch a nawuknjeſch, najradſcho cžiniſch? Sawěſcźe, kaž poßlednja konfirmazija je tuta Boža ßłužba njedźele Jubilate něſchto wulke a khutne niz jeno ſa dźěcźo, ale runje tak jara ſa doroſcźenych, ja wſchěch woßadnych. Tohodla ßwjecźmy ju wſchitzy ßobu a podnuźmy ßo hłuboko do toho, ſchtož wona nam prajicź ma, też tehdy, haj runje też tehdy, hdyž ſ njeje ßo wobſkórźby ſběhaja pſchecźiwo nam. Pſchetož my chzemy tola wſchitzy to, ſchtož najlěpſche a najſpomožniſche ſa dźěcźo a — ſa naß.

W **Eiſenachu** ßwjecźi gymnaſium, kotryž ſ teje farſkeje ſchule naſta, do kotrejež też Luther khodźeſche, w juniju ßwój 750lětny jubilej. Na tutym dnju chzeja ſtarym ßławnym ſchulerjam wopomnjeńſke tafle poßwjecźicź, a to Lutherej, J. S. Bachej a Walterej Flexej.

W **Ssowjetruſkej** dźe wojowanje pſchecźiwo zyrkwi a nabožinje dale a je wótre. Wjednik tuteje bjesbóžneje ßowjetruſkeje agitazije pſchecźiwo wěrje a zyrkwi je mjes druhim ſcźěhowaze woſjewił: „My chzemy wſchě zyrkwje ßwěta ſapalicź do jeneho płomjeniteho wohnja. Naſche atheiſtiſke hibanje bu móz njewuměrna, kotraž wſcho nabožne ſaczuwanje wutupi .... My dyrbimy naſche antireligioſne dźěło, kotrež podrywa ſakłady ſtareho ßwěta, hiſchcźe bóle ſeßylnicź. Boži ßłužownizy wſchěch nabožinow dyrbja wjedźecź, ſo njemóže ani žadyn Bóh ani žadyn ßwjaty ani žana modlitwa kapitaliſtiſki ßwět pſched ſahubu wukhowacź.“

Schpaniſka je ßo bóle ſměrowała a njeſteji wjazy tak pſchecźiwo zyrkwi. Snajmjeńſcha móžeſch to po tym ßudźicź, kaž ßu tam Jutry ßwjecźili. Loni wuhlada tam jenož někotre prozeßiony, lětßa běchu nimale po zyłym kraju ßwjatocžnoſcźe po waſchnju prjedawſcheho cžaßa wuhotowane. Hacž runje njejſtej Seleny ſchtwórtk a Cźichi pjatk wjazy ſtatnje pſchipóſnataj ßwjataj dnjej, běchu tola we wulkich měſtach ſkoro wſchě klamy ſaczinjene. Se ſahorjenoſcźu, tak piſchu, wobdźěli ßo lud pſchi ßwjatocžnoſcźach.

W Kanadźe w Połnóznej Amerizy běchu ßo ſeſchli evangelſko-lutherſzy duchowni, a to němſzy, danſzy, ſchwediſzy a norwegſzy. Woni chzeja Lutherſkich, kiž tam njeißu we wulkej liczbje, do zyłka ſjednocźicź.

Se Sserbow a ſ daloka.

Sserbſki dźeń w Budyſchinje bě jutrna ßrjeda a ßerbſki wjecžor ſa młodźinu a lud. A hacž ßo runje wjedro jara pohubjeńſchi w běhu dnja, bě ßo tola popołdnju kaž wjecžor rjana liczba ſeſchła, a też dopołdnja dźěłaſche hižo mała cžrjódka na polu ßerbſkeje hudźby. Ale wěſo, mohło, haj dyrbjało tam hiſchcźe wjazy Sserbow, młodych a ſtarych bycź! So něſchto naſpomnimy: wußłyſchachmy tam miſchtra B. Krawza rěcžo wo ßerbſkej hudźbje a wo ßerbſkim ſpěwje, a to pſchede wſchěm wo tym, kak mamy jón ſpěwacź. K. ſtud. direktor O. Wicźas-Stollbergſki poda nam wulzy ſajimaze dróbnoſtki wo Sserbach wokoło Wittenberga a w Lutherowym cžaßu. Cžerpaſche woßebje ſ Lutherowych rěcžow ſa blidom. W tutych ßu Sserbjo wjazy krócź naſpomnjeni. K. dr. Scholta pſchednoſchowaſche wo ßerbſkim pißmowſtwje a nowinaŕſtwje a pokaſa nam wobras jeho roswicźa. Mamy ßo tola wſchitzy hromadźe wo to prózowacź, ſo ßwoje nowinaŕſtwo ſdźeržimy a dale wutwarimy. Tak mamy ßo też wſchitzy ſtaracź ſa to, ſo też naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ ſkhowa ßwojich dotalnych cžitarjow a ſo jich wjazy a wjazy pſchidobudźe. A tuž budź też tu próſtwa pſchidata, ſ kotrejž wſchě cžitarki a wſchěch cžitarjow, wſchěch duchownych a wucžerjow, wſchěch Sserbow proßymy, ßo wo rosſchěrjenje tutoho łopjeńka ſtaracź a tak ßobu ßłužicź w tutym cžaßu Božemu kraleſtwu. Haj, hajmy ßebi naſchich ßerbſkich wótzow a macžerjow rěcź a wěru!

Łužiza 300 lět dołho ſakſka! to je lětßa daloko a ſchěroko po Łužizy heßło. A to chzeja też hódnje poßwjecźicź, woßebje ßwjatki. Tak pominaja na pſch. w Lubiju hižo plakaty wyſche dróhow, ßo wobdźělicź. Też naſche łopjeńko k tomu hiſchcźe to a tamne naſpomni. Woßady ßu woßebje ſwołane, ßobu pomhacź wuhotowacź wuſtajeńzu ſtarožitnoſcźow, kotraž ßo w muſeju w Budyſchinje 30. meje ſapocžnje. Tuž ju też njech potom naſchi woßadni ßwěru wopytaja, ſo bychu wohladali, ſchto wſcho naſche woßady a Boże domy rjaneho maja.

Hindenburghöhe. To je w Rańſchej Pruſkej. Tam chzeja lětßa prěni krócź paßionſke hry hracź. Ssobuſtutkowacź budźeja domjazy a hrajerjo ſ Južneje Němſkeje, hdźež mamy tola w Oberammergawje hižo dołho ßwětaßławne paßionſke hry.

Słoty a dejmantny mandźelſki jubilej je wěſcźe něſchto, ſchtož kóžda woßada kóžde lěto nima abo dozyła nima. Nětk je ſajimaze ßłyſchecź, ſo w Rańſchej Pruſkej loni 700 porow k słotemu jubilejej dopomnjeńſki pjenjes, ſa słoty kwaß wěnowany doſta a 9 porow jubilejnu Bibliju ſ wobraſami Rudolfa Schäfera k dejmantnemu kwaßej.

S **Norwegiſkeje** piſchu, ſo je tam nabožne hibanje naſtało. W jenotliwych woßadach ſteja ſchěrſche kruhi w tutym hibanju.

W **Jendźelſkej** ßwjecźachu zyrkwje njedźelu 28. haprleje jako „njedźelu dźěła“. Dozpicź chzeja ſ tym, ſo by w hoſpodarſkim žiwjenju ſkutkował a knježił kſcheſcźijanſki duch.

W **Khinje** hroſy w krajinje Honan ßmjercź 12 000 000 cžłowjekow ſ hłodom. Bě tam wulka ßuchota.

Na pucź.

„Khryſtuß je nam daty k ſbožu a k ſbóžnoſcźi. W nim je wobſamknjeny wſchón troſcht a wſcha radoſcź ſa duſchu, kotraž ßwój hrěch ſacžuwa. Ale prjedy njemóže Khryſtuß naſcha móz bycź hacž my njeißmy ßami ßebi njemózni a kſchižowani je wſchelakorym cžerpjenjom. Potom pak je też wón naſch pſalm, kěrluſch a ſpěw. A na to pſchińdźe dobycźe a ſbožo do wěcžneho žiwjenja.“ Luther.

Liſtowanje: Sa Jubilate: K. w B. — Sa Kantate: R..cź w B. — Sa Rogate (Boże ſtpicźe) a dalſche poſtaji k. w. ſ. S. —

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samotwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoneje ßerbſkeje předaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórtlětnje 108 pjenježkow

Čžišło 19

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok.
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 12. meje 1935 Bautzen

Njedźela Jubilate.

Sbóžni ßu cźi, kiž hłódni a lačžni ßu po prawdoscźi; pschetož woni budźa naßyczeni. (Scźenje ßwj. Mateja 5, 6.)

Poßlednje lěto je někotraßkuli wieß naschonika, schto to na ßebi ma: žiwy bycź a dźěłacź a wscho saschtaracź, hdyž nimasch wokschewjazeje nusneje wody. Kelko prózy je ßo nałožiło, najnusnische sa picźe wschědnje wobstaracź. A kak je Boża pschiroda cźerpiła cźakajo stajnje njedźelu po njedźeli na Boži deschcź. Tež wěmy, kak srudnje je pschihladowacź, hdyž ßu hłódni a njemóża ßo naßyczicź. Tu a tam njeje skót to měł, schtož trjebasche: wbohe to swěrjata.

A Bóh luby Knjes pschihladuje? Ma dha ßnano hłód a lačžnoscź mjes cźłowjestwom w ßebi też něschto dobreho? To snajmjeńscha, so cźłowiek ßo hiba a prózuje, ale też, so ßo ßameho sabudźe a s mozu pschecźiwo druhemu postanywschi schkodu nacźini, haj žiwjenje druhich njehlada.

Duscha cźłowjekej wot Boha data snaje, dołhož je žiwa a strowa, też hłód a lačžnoscź. Pyta, ßo prascha, ßo žedźi, doniž nima schtož dyrbi měcź. Snaty zyrkwinski wótz Augustin je prajił: Moja dusch a je njeměrna, doniž měra njenamaka w Bosy.

Tónle muž bě ßwojeho wěrneho wucźerja nadeschoł a naschoni žohnowanje, kotreż tcźi w žedźenju cźłowóskeje dusche. Druzy ßebi wuswolichu spytowanja sa wucźerja, na kotrehoż pěknje poßłuchachu a ßebi wot schtoma ßrjedźa w sahrodźe wsachu.

Hdyž ßy woptał a je cźi seßłodźało, požadasch wjazy a wjazy, a dyrbisch skónczńje spósnacź, so ßy hłódnischi a hubjeńschi. Město khlěba ßy dostał kamjeń, kotryž njeżiwi, město ryby hada, kiž s jědom sawdawa, město jeja schkorpiona, kotryž mori.

Eswjate pißmo mjenuje ßwět tajkeho spytowarja. Hdyž wboha dusch a wo pomoz woła, wotwobrocźi ßo ßwět se ßukanjom. Wón je tu bjes mozy, naßyczicź duschu njemóże.

Ale tu klincźi hłóß kaž njebjeski synk w cźłowóskej tyschnoscźi: „Sbóžni ßu cźi, kiž hłódni a lačžni ßu po prawdoscźi, pschetož woni budźa naßyczeni.“ Kiž je to prajił, je tón, kiž ßmědźische wo ßebi wusnacź: „Ja ßym khlěb žiwjenja“ a „Komuž ßo picź chze, tón pschińdź ke mni a napij ßo.“

Bóh luby Knjes je hłód a lačžnoscź do cźłowjeka położił, wón móże jej też stajicź. Wón to też cźinicź chze psches ßwojeho ßyna, kiž je se ßrědnikom mjes Bohom a cźłowjekami. Schtóž ma w Khrystußu pschikhad k Wótzej, tón budźe naßyczeny.

Nasch Knjes rěcźi wo hłodźe a lačžnoscźi po prawdoscźi, to rěka wo horjazym žedźenju, w Jesußowej myßli lěpschi, dospołnischi a Bohu podobnischi ßo scźinicź. Kak dha s tobu steji? Prajisch kaž jich wjele: „Ja bych ßo rad lěpje měł“, abo ja dyrbjał scźerpliwischi bycź, wjazy luboscźe měcź, ßwěrnischi bycź, jasyk swusdźicź, swólniwischi bycź, Bohu ßo sa wscho dźakowacź, też spokojnischi bycź?

Ssam to njesamóżesch. Pschezo saßo wostanjesch wróczo, haj móże ßo stacź, so ras zyle pschi sapoczatku saßo stejisch a nadźiju shubisch, ßam na prawdu Božu pschińcź. Runje tu je tebi pomoz kaž ženje blisko. Twój sbóżnik cźi praji: Wsmi moju prawdoscź, woblek ßo moju drastu, daj ßebi wobradźicź Božu hnadu, a budźesch sbóżny. Hamjeń.

Moja róžiczka.

Ha, kcźěje mi drobna tak róžiczka
W młódnym tam w hłubokim, luboßnym dole!
Boże ßłónczko jo hrěje a posłocźa,
Sswobodna roscźe tam se ßwojej' wole.

„Njesapomniczka“ ßo mjenuje
Tuta drobna, maka różiczka!
Kralowa, hlaj, módrina ju krónuje!
Krónu debi jaßna sernicżka. —
Ha, druha mi kcżéje 'schcże różiczka
Kraßnje tak, lubosnje, pěknje a rjenje!
To je moja njesapomniczka!
Njesańdże a njeshinje mi ženje!
Tuta luba, moja różiczka
W mojej wutrobje mi kcżéje:
Droha mi to moja luba macżerka!
Njesapomniczka ßo jej tak s wóczkow ßměje. —
Kak chzu ju ja krjepicż, pěstowacż,
So rjenischo mi hischcże kcżéje!
Różiczka mje budże żohnowacż,
So w żiwjenju mi wschitko tyje! L.

Macżerka.

Macżerka, kiż sprózniwa bě sa mnje,
Macżerka, kiż modlesche ßo sa mnje,
Macżerka, kiż rudżesche ßo wo mnje,
Macżerka, kiż staraschе ßo wo mnje,
Macżerka, kiż spěwasche ty so mnu,
Macżerka, kiż wjeßeła bě so mnu,
Macżerka, ja kłonju ßo psched tobu,
Macżerka, ja proschu s wutrobu:
„Macżerka, mje požohnuj!“

Pacżerskim dżěczom.

Dżenßa pschińdu nasche pacżerske dżěczi se ßwojimi starschimi a pschiwusnymi do Božeho domu, ßo poßwjeczicż sa tuto woßebite lěto a sa nadawk, kotryż maja dżěczi w nim, a sa nadawk, kotryż maja starschi w nim. Tutón nadawk je dowuhotowanje na wulki dżeń konfirmazije a sa żiwjenje kschesczijana, kschesczijanki. To je něschto tak wulke a nadobne a rosßudne sa dżěczo a sa starscheju, so ßami pschińdu do Božeho doma k Bohu ßo modlicż, jeho ßłowo ßłyschecż a ßo dacż požohnowacż, a so woßada pschińdże s nimi, ßo modlicż a dobroprdßnycż.

Hnydom s tutej Božej ßłużbu a s prěnim dnjom tutoho cżaßa staj ßo dżěczo a staj ßo zyła ßwójba do saßady, wschitko cżinicż a wschitko na to nałożicż, so by to był żohnowany cżaß, cżaß, w kotrymż ßo snowa sałoži a skrucżi sałožk a sakład żohnowaneho a tohodla sbożowneho żiwjenja sa dżěczo — a sa starscheju, haj tež sa starscheju. Abo njejstaj starschej hakle potom prawje sbożownaj, hdyž dżěczo widżitej duzy po pucżu, kotryż Jesuß Khrystuß żohnuje a kotryż tak pucż wěrneho sboża je, dokelž je to pucż do wěcżneje sbóżnoscże? Staj. —

Tuž pak: W Božim mjenje do tutoho noweho a tak rjez poßlednjeho pschihotowanja sa tajki pucż żiwjenja, ty dżěczo, wój starschej! Pacżerske dżěczo je dżěczo pacżerjow, modlitwow. Tute spěwa wono ßame, tute spěwataj starschej sa njo a tute spěwa woßada sa njo, hdyž woßada woßada je, ßebi wědomna nadawkow, kotrež ma. Hdyž pak woßada, tež kóżdy woßadny, kóżda woßadna! Je dżě naß hakle njedżelu Jesuß Khrystuß puschcżił wot ßwojeho ßłowa s porucżenjom: Paß moje jehnjata! Paß moje wowzy! Tuž: njedaj ßo nam dołho skomdżicż! Ně, wschitzy hromadu do tutoho noweho dżěła, kotrež pak ma wěcżne żohnowanje, w Jesußowym mjenje!

Kraßne je, dozpicż, ale pak cżeżke, so je tak w żiwjenju, kaž w kěrluschu wusnawamy:

„Njech sjewi kóżda krjepka krwě,
So ßym Cżi, Knjeże, poßłuschny!“

Kraßne je a pak też cżeżke, so to tak wostanje hacż do kónza. Tohodla pak budźmy wschitzy „pacżerske dżěczi“!

Sslowo kaž worjech.

Wschelake prozeßy a to, schtoż wone wotkrychu, ßu wschelakich nahladnych muži, tak presidenta wyschnoscże Eggera, krajnoßudniskeho presidenta Haasemanna a wyschscheho statneho rěcżnika dra. Hahne w měscże Osnabrücku pohnuke, sjawne ßłowo wuprajicż wo tym, kak ma ßo na dżěczi a młodżinu kedżbowacż, a wo tym, schto wscho ßo skomdżi a sawinuje, hdyž to ßwěru njecżinja wschitzy.

Woni praja mjes druhim: Niz jeno w městach, ně, runje woßebje na wßach sda ßo, so tam jara pobrachuje to dohladowanje dżěczi, kotrež je nusne a trěbne, a so tam knježi wulka liwkoscż w tym, schtoż je po dobrym, po pózcżiwym a schto niz. S toho hrosy strach sa ßwójbu a sa lud. Woni, cżi, kotsiž sjawne ßłowo podpißachu, maja tohodla sa starschich, wucżerjow a doroscżenych khutne napominanje:

„Kedżbujcże na młodżinu doma a w schuli! Kedżbujcże woßebje na to, s kim maja wobkhad! Roswucżcże wotroscżazu młodżinu pschihódnje wo strachach, kotrež jeje strowemu, cżistemu, pózcżiwemu sacżuwanju a myßlenju a jeje natursкemu roswicżu hroża. Młodżina, kotraż ßo ßwojeho żijenja wjeßeli, kotraż pak ma bycż w dobrych pocżinkach a w pózcżiwoscżi skrucżena, je nadżija nascheho pschichoda a sakład nascheho luda!“ —

Sawěscże ßłowo to, kotrež wupraja, schtoż je ßmjercż nusne sa nasch cżaß — a schtoż bě ßmjercż nusne sa sańdżene cżaßy! A też to, so na wßy pokasuja, kotrež hewak s wěstej hordoscżu na města shladowachu, hdyž wo pózcżiwoscż dżěsche, ma ßwoje prawo. Abo njeje żanych hospodarjow, żanych hospodarjow, kotsiž ßu s tutymi ßłowami wobskorżeni a kotsiž ßu wobskorżeni psched tym, kotryż je jim tu młodżinu dał do doma, tola niz jenoż, so by sa nich dżěłała! — Bohużel ßo s tym studżeń sawodżěwa, do kotrejež je dżěczo hižo padnyło. Bóh daj, so pak ju nětko snajmjeńscha wschitzy sawodżeja a to wschudżom!

Sawěscże, ßłowa to, kotrež ßłuscheja k njedżeli pacżerskich dżěczi a starschich! Mjes woßebitymi nadawkami je to runje tu woßebity nadawk! Hladajcże sa dżěczimi. Tu a tam macż abo nan nětkle hischcże macż abo nan s małuschkom ßobu dżetaj do schule. Schtóż měni, so to tu a tam njeby nusnische było, so s dżěczimi poßlednich schulskich lět ßobu du, ßo myli!

Sawěscże, ßłowa to, kotrež ßłuscheja k njedżeli macżerje, k njedżeli starscheju, k njedżeli ßwójby! Tu staj wjele skomdżiłoj nan, macż! Njejstaj ßyna, njejstaj dżowku roswucżiłoj wo wězach, wo kotrež tute ßłowa rěcża, wo roswicżu a wuwicżu młodeho cżěła a wo najsnutskownischich praschenjach pózcżiwoscże. Schtoż dyrbjesche najcżiscżische bycż, wo tym bu dżěczo husto doscż s najmasanischim powucżene a sdobom hižo womasane. Kak dołho dyrbi to wopacżneje a każazeje hańbicżiwoscże mjes starschimaj a dżěczimi w tutych sa żiwjenje sakładnych praschenjach hischcże bycż?

A hischcże něschto: tute ßłowa ßu też pschede wschěm sa tych mjes naschimi młodymi, kotsiž chzedża bycż a wostacż cżiscżi a krucżi a chzedża sa tute saßady stacż. Pschetoż tucżi

maja najwjazy składnosćże, tajkim njepočinkam a schkodowanjam wobaracź a s pucźnikom bycź. Budźćże to! Budźćże to, runje dokelž to tak cźežke a ważne!

Budźćże to swoje dla, druhich dla, luda dla! A budźćże to, hdyž cźežko, psche cźežko to tak a stym, so scże dźeń wote dnja „pacźerske dźěcźi“!

Rjeńscho by było!

K swjedźenjej młodźiny, kotryž bě jutrownu srjedu we Budyschinje, chzu k tomu, schtož poslednje łopjeńko pisasche, pschispomnicź: Małe spěwarki a rejwarki Hucźinjanskeje schule so wosebje spodobachu. Ja widźach pak je pschede mnu w serbskej pyschnej drascźiczźy: dlěsche, schěroke sukniczki so jim tschasechu a hibachu, pisane banty smahowachu. To by wjele rjeńscho było, bychu-li holczki tam w serbskej drascźe skakałe a so wjercźałe! Wěso to s pjenjesami swisuje, a pjenjesy su tola tak žadne! Pschikles bu jim bohaty. Wosebje swjeselaze pak je, so so młodźina tak k Serbstwu wusnawa, sa Serbstwo skutkuje a so po serbsku ma. Serbska je macź, serbske budźćże, dźěcźi! S tym swoju macź swjeselicże! A to pschinjescże, lube dźěcźi, dźensa na macźerńej njedźeli macźeri jako dar: „Macże, my wostanjemy swěrni Serbja, kaž Wój, lubaj starschej, staj!“

L.

Wopor.

Młoda holczka, jenicżke dźěcźo swojeju starscheju bě hižom psched nješchto měsazami pytnyła, so so jejna macź pschi: sebi dla něcżeho rudźi. Runjež so ju sa tym wjazy krócź praschesche, njeshoni wot njeje pschicżinu. Schto dha pak ju tyschesche?

Ras wjecźor, jako chzysche runje wusnycź, słyschesche na sali ropot. Wěscże jejny nan domoj dźěsche. Wot nješchto cźasa sem mějesche to waschnje, so posdźischo domoj khodźesche. Ale dźiwnje, kajki tupy hłóš tola mějesche! Bě to woprawdźe jejny nan? Madlenka chzysche na wěste pschińcź. Mjelczo stany, powoczini durje. — Haj, woprawdźe, to bě jejny nan. Ale kajki tam stejesche! Kłobuk kschiwje na hłowje sedźesche, wobliczo sapyrjene, drasta natorhana. Bě to woprawdźe jejny nan? Madlenka jeho lědma spósna. A tola wón to bě. Macź wschak bě pschi nim a wón so na nju sepjerasche. Wutrobnje jeho proschesche, so by mjelczał. „Mjelczo, mjelczo!“ tak jeho napominasche, „hdy by naju dźowka tole wjedźała, hdy by tebje słyschała!“ — Ale wón schmórny ju na bok a pocża w swojej pjanosći spěw sanjescź, tajki hrosny spěw, kajkiž Madleńka hischcże ženje słyschała njebě. Nětko wbohe dźěcźo wscho wjedźischе. Jejny nan bě so hotowy wopiłz sczinił.

Wona samkny durje, mjes tym, so macź nana do jeju sparneje komory dowjedźe. Ale to dha bě sa nju nóz! Pjaneho nana potajkim mějesche. Kajka hańba sa nju; Schto na nju nětko wscho njeczakasche? Schto drje mohła tu cźinicź? O Božo pomhaj mi, so jeho wobrocźu!

Nasajtra cźi tsjo: nan, macź a Madlenka pschipołdnju kaž hewak sa blidom sedźachu. Macź bě blěda, wocźi běschtej sapłakanej, kaž bě to we poslednim cźasu huscźischo. Nan pokasowasche so wjeselý, ale to so jemu dźensa hubjenje radźi, dokelž běsche Madlenka cźiscże hinascha, dyžli hewak.

Wona dźensa niczo ani njewopta. „Schto dha cźi je“, praschesche so macź, „sy snano skhoriła?“ „Ně“, wotmołwi dźowka. „Duž wsmi snajmjeńscha kusk kokoschzyneho mjasa, mój lubuschko“, radźesche nan a połoži jej prawje dobry kusk na taleŕ. „Sso dźakuju“, wotmołwi směrom dźowka, „ja pak tola jěscź njebudu!“ Starschej wjedźeschtaj, so jeju dźowka khłóschcża njeje. Duž ju dale njenusowaschtaj.

Wjecźor Madlenka sazo niczo njejědźische. Nan so rosskobi. „Ale Madlenka, to je tola skoro psche wschu měru, to tola na dźěcźazu sazakkoscź pokasuje! A hdyž pak cźi nětko pschikasam, so masch jěscź?“ — „Dha tebje posluchacź njebudu, luby nano“, bě jejne wotmolwjenje. A pschi tym bě na njej słyschecź, so je rossudźena a so wě, schto chze.

To pak bě nanej pschewjele. Wón poskoczi a prěni krócź w swojim žiwjenju — wón wschak bě posledni cźasz poczak trochu nahły bycź — pschimny swoje dźěcźo, so by jo bił. Tola pak jeho nětkajka njewidźomna móz putasche, so ruku sběhnycź njesamó. Wón so sazo syny a pocża: „Mohła mi snano, Madlenka, samyst swojeje spjecźiwoscże prajicź?“ „Haj“ dźesche wona, „to chzu rad. Ssym psched Bohom slub cźiniła, so hdyž sy ty wjecźor do korczmy schoł, nasajtra niczo njejěm.“ To nan wotcźakał njebě. Teho dla tež niczo wotmolwicź njemóžesche, ale pokhili swoju hłowu a Madlenka dźěsche se jstwy.

Tón wjecźor nan domach wosta a Madlenka bě nasajtra wosebje luboscźiwa k swojemu nanej. Tež jej wscha jědź derje słodźesche. Ale jeho pokhilenje k picźu a w korczmje sydanju bě so hižom pschehłuboko do njeho sažrało; a teho dla by husto wjecźor wotescholł a posdźe so wrócźił a nasajtra by Madlenka, swojemu slubjenju swěrna, zyły dźeń bjes jědźe wostała. Nan a macź so wobaj jenak jara prózowaschtaj, jej jejne pschedewsacże wurěcźecź. Wona pak, runjež pschi tutym poscźenju dźeń a bóle wjadnjesche, kruta wosta.

Husto bě nan hižom na tym był, swojej dźowzy tuto waschnje s pukami wuhnacź a bě hižom ruku posběhnjenu měł. Tola pak to ženje samohł njebě; kaž swjata by tehdy psched nim stała.

Duž ras po wjecźeri, jako nanej dobru nóz prajesche, so njemózna k semi swjese. Zyłu khwilu bjes wjedźenja leżesche. Jako jej, runjež wscha wuhłódnjena wotucźi, nan schkleńzu wina poda, so by mozow nabyła, ju wot so storczi. „Dha by radscho wumrjeła?“ dźesche nan wschón shórknjeny. „Haj, nano, hdyž tebje sahojicź njemóžu, chzu radscho wumrjecź“, wotmolwi wona se swabym hłosom.

To bě sa nana tola pschewjele. Wschón slemjeny swojej dźowzy wokoło schije padny, ju wokoschesche a dźesche: „Moje dźěcźo, ty sy mje pschewinyła. Wot nětka pak tež wjazy kapki wina a piwa do mnje njesmě. A s tobu chzu swojemu Bohu słužicź!“

Wón je słowo dźeržał. Cźežko je jemu było. Ale Bóh je jemu dobywacź pomhał. Sbožowne žiwjenje w domje bě sa wschěch domjazych bohate myto.

Zyrkej a stat.

Słota konfirmazija dobywa swjedy wjazy a wjazy wosadow — tež w naschej Łužizy. Tež w městach je hižo doma. Tak swjecźachu njedźeleu Quasimodogeniti tajku słotu konfirmaziju w dwěmaj Božimaj domomaj města Potsdam. Tu bě tuta swjatocžnosć wot konfirmazije młodych paczeŕskich dźěcźi dźělena. Pola nasz je wona s tutej swjatocžnoscźu naschich młodych swjesca sjednocźena. Myslimy sebi, so budże jich pschichodne jutry, da-li Bóh je nam hischcże swjecźicź,

hiſchcźe wjazy „ſłotnych konfirmazijow“ a „ſłotnych paczeŕſkich dźěczi“, A pſchejemy to! Je to nuſne! Pſchetoż naſch czaß je tajki a budźe tajki, ſo dyrbi kóždy, kóžda bycź „paczeŕſke dźěczo“, ſo kóždy, kóžda ſpěwa paczerje, ßo modli ſa wſchěch, ſa lud a kraj, ſa wjedníka a wyſchnoſcź, ſa zyrkej a jeje wjedníkow, ſa kóždeho jenotliweho. Haj, tajkich „paczeŕſkich“ a tajkich „konfirměrowanych“ — tajkich w kſcheſczijanſkej wěrje wobnowjennych a wobkrucźennych, wěſtych a njekhabłazych je nam a naſchemu czaßej, je naſchej zyrkwi a naſchemu ludej trjeba! A je trjeba kóždemu jeniczkemu, ſo wón to ßam je, kóždej jeniczkej, ſo wona to ßama je, — wſcho jene hacź ßu lěta hiſchcźe młode abo ſtare! Njewſmi to nichtó jako powucźenje, kotrež dyrbi tak farař prajicź, dokelž farař je — kaž to huſto doſcź praja kſcheſczijenjo, hacźrunjež kſcheſczijenjo rěkaja. Nad nami ſteji pominajo a hrožo runje ſ mjenomaj „kſcheſczijan“ a „modlitwa“ to ßłowo Eswjateho Piſma: „Budźcźe pak cźinjerjo toho ßłowa a niz jenoż poßłucharjo, ſ kotrymž wy ßo ßami ſjebacźe.“

Se Eserbow a ſ daloka.

Do Budeſtez pſcheproſchuje ſa njedźelu Jubilate Enutskowne Mißionſtwo na ßwój tulětny ßwjedźeń. W 2 hodź. budźe ßerbſka ßwjedźeńſka Boża ßłužba a ½4 hodź. němſka. Prědowacź budźetaj kk. ſ. Mjerwa-Bukecźanſki a ſ. Höfer-Drjeźdźanſki. W 5 hodź. pſchiſamknje ßo hłowna ſhromadźiſna w domje ſa młodźinu; w njej pſchednoſchuje k. ſ. Höfer a zyrkwinſki khór budźe ſpěwacź.

„Eserbſke Nowiny“, naſch dźenik, woſjewja pſchezo ſaßorjane a ſajimawe naſtawki ſe Eserbow a wo Łužizy. Tak, ſo jenoż dwoje naſpomnimy, w jeniczkim cźißle — ßobotu 4. meje — „D. Jaroměr Hendrich Imiſch“, jónkróczny naſtawk a „Stawiſny ßerbſkich wßow“, tole piſche k. wyſch. wucźeŕ Kral. Woboje je ſa wſchěch, a je ſa powucźenje a ſa ſabawu. A ſchtóž ßo ſa ßwoju domiſnu a ſa ßwój lud ſajimuje, cźita to a ßo raduje. — Dozyła je runje naſpomnjene cźißło jara bohate; maſch tam też pěßnje, tak: „Tſi dźakne dary ſa tſi kußy khlěba“, ſpěßnił je to Jan Radyßerb-Wjela — a „Ratař w nalěcźu“; tole ſaſpěwa nam Jurij Schewcźik. Nimo toho ſteji w tutym cźißle hiſchcźe njewocźiſchcźana pěßeń Radyßerba: „Ryby“. S druheje mjenowaneje pěßnje tu mału pokaſku:

Schtó powołanje rjeńſche ma,
Hacź ratař w nalěcźu?
To zyła ſemja wobleka
Sſo draſtu ßwjedźeńſku,
Sſo w polu žita ſybola
Kaž parle drohotne,
A hiſchcźe rjeńſcho ſakcźěja
Nam łuki kwětkojte.

S Łužizy. Sańdźene ſymne dny njeißu naß jenoż jara naſtróžałe, ßu nam też, woßebje w ſahrodach a ſahrodkach, ſchkody naczinikе. Nadźijomnje njeje pak to jeniczki ſawoſtatk tuteje póſdneje ſymy! Njeißmy ſnowa ſacźuli ßwoju cźłowſku njemóź a njedokonjanoſcź? Hacźrunjež wobrónjeni ſ modernym gratom a ſ „najkhumſchtniſchim“ hnojom, dyrbimy tola wuſnacź:

„Móź naſcha dobycź njemóže,
My ßmy ſ njej jara ßłabi!“

Njech je nam nětko ſawoſtajeńka to, ſchtoż je nam dźyl też dźeń dźěła ſnowa ſapißacź do ßwědomja a wutroby: „Spěwaj a dźěłaj.“ Dźěłajmy — kaž je něchtó prajił — tak, jako njeby wſcho ſpěwanje, modlenje niczo pomhało, a ſpěwajmy, modlmy ßo tak, ako njeby wſcho dźěłanje niczo pomhało. Haj, cźińmy wſchitzy to, ſchtoż cźinicź mamy, we wěrje a ſ modlenjom! K tajkemu cźinjenju a žiwjenju wabi naß tola też hewak doſcź — haj wſcho! S radija a ſ nowinow wußłyſcha tola wo wſchelakich druhich wulkich ſtrachach a nuſach, kotrež jenoż dźěku a žnjam njehroža, ale cźłowjekam ßamym: tak ſemjerženje, wulka woda, wichory, njewjedra, pſcheßuwanje ſemje; tak licźa po wulkich njewjedrach w Amerizy na 15 a wjazy morwych a po cźežkim ſemjerženju w Turkowſkej a Ssowjetruſkej nětotre ſta morjenych. A kelko dźěła a prózy, kelko honow a twarjenjow, kelko žnjow bu ſniczenych! — Haj: ſpěwaj a dźěłaj! We wěrje a ſ modlitwu do dźěła a do pſchichoda!

Pſchißłowa.

Hdźež młody lud ſkaka — tam cźorny duch łaka.

Hdźež dźěcźo wukhwaluja ſtari — tam rejwa wopiza na bari.

Hańbicźiwa wutroba — pſched hanibu wukhowa.

Młody ludźik njeſparneho paſtyrja trjeba.

Macź ßo doma ſa dźěcźo modli.

Mudra macź ſ ruku wjazy wucźi hacź ſ hubu.

Macź — je wſchudźe ſnacź.

Macź — kiž ſ prawym cźaßom ßwari — dźěcźom pucź do ſboža — do njebjeß — twari.

Małe dźěcźi — małka hara; wulke dźěcźi — pótna kara.

Naſche dźěcźi njech wuknu Boże jehnjata bycź.

Macźeŕny ſłocźany wěnz ßu pěknje ſkubłane dźěcźi.

Na pucź.

„Dowěra je ſadźerženje cźłowjeka, kiž ßebi ſwěri ſ Khryſtußowym kſchižom a tutón na ßo woſmje; a njedowěrjenje je, hdyž pſched Khryſtußowym kſchižom cźěkaſch a ßo jeho hanibujeſch. Sſława pak ßłuſcha tomu, kiž pod kſchižom Khryſtußowym dale krocźi a ſkónczńje dobycźe dobudźe.“

D. Martin Luther.

Liſtowanje. Kni. Ł. w D.: Wulki dźak ſa wſcho a wjele dobreho. Redaktor. — Sa Cantate: R . . cź w B. — Sa dalſche njedźele poſtaji k. w. ſ. S.

Serbske spěwarſke
su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinařnje a powěſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Eserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 20

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će! **F.**

Gserbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 19. meje 1935 Bautzen

Njedźela Cantate.

Jan 16, 5—15.

„Spěwajcże Knjesej nowy kěrlusch, pschetož wón cžini dźiwy“, napomina naß dźenßnischa njedźela Cantate, a schtó nochzył nětko rady spěwacź, nětko w lubym mejskim cžaßu, hdźeż wonkach wscho kcźěje a hona a lěßy w najrjeńschej pysche steja. Wschudźom widźimy wschehomóznu ruku nascheho stworicźela a tohodla ßmy my dźakowni sa wscho, schtož je nam dał, a cžescźimy a khwalimy jeho psches nasche spěwanje.

W tutym lěcźe ßo doponnimy na wulkich komponistow, kiž ßu psches ßwoju hudźbu zyrkwje ßłużili a tak na ßwoje waschnje Boże ßłowo pschipowědali. Kak husto ßy hižo w Božej ßłużbje pschedehry byrglow abo motety zyrkwinskeho khora ßłyschał, kotreż je Johann Sebastian Bach abo Heinrich Schütz abo Jurij Friedrich Händel komponował, abo posawniski khor je w twojej wßy tym, kiž do Božeho domu wjazy hicź njemóża, nětajke Bachowe kěrlusche pisał k natwarjenju pschipoßłucharjow. Kak dźakowny ma tohodla nasch lud bycź, so je Bóh jemu tajkich wobhnadźenych mužow daril! Nabożna hudźba chze cźłowjekej pomhacź, so wón pyta to, schtož je horjekach, hdźeż Khrystuß je.

Jako Jesuß ßo se ßwojimi wuczobnikami roszohnuje, pokasa jich na to, so wot nich wotendźe a k ßwojemu Wótzej dźe. Ale woni jeho ßłowa njesrosumja, tohodla hischcźe ras ßo woprascha: hdźe dźesch? A wón jim roskładźe, schto budźe, tak, so woni skónczńje sa tym pschińdu, a tute póśnacźe napjelni jich s wulkej srudobu. Ale Jesuß jich troschtuje: dobre wam je, so ja tam du. Jeho wotendźenje jim potajkim njebudźe k schkodowanju ale k žohnowanju, pschetož troschtać, ßwjaty Duch pschińdźe k nim a chze jim dacź, so ßo wopokasuja jako mózni ßwědkojo, kiž maja móz, bjesbóżny ßwět pschewinycź, a kiž jim Jesußa pschekraßni.

Hacźrunje běchu wuczobnizy s Jesußom zyły cźaß jeho skutkowanja hromadźe byli a jeho dźiwy widźeli a jeho ßłowa ßłyscheli, njeběchu woni hotowi, Jesußowe ßłowa tak srosumicź, kaž Knjes měnjesche. „Ja wam hischcźe mam wjele prajicź, ale wy jo nětko njemóżecźe snjesćź“, wón skorži. A tola buchu hischcźe cźi, kiž stejachu we wěrje a w luboscźi, ßylni mużojo, njepowalne stołpy, mózni ßwědkojo sazpjeneho kschiża. Wěscźe běchu jim wsate wschě semske sepjery, njewidźachu wjazy ßwojeho mischtra a Knjesa, ale wón bě jim blisko psches ßwjateho Ducha. Bjes Jesußa ßmy ßłaba scźina, kotruż wětr tam a ßem khabła a slemi, bjes Jesußa też jeho wuczobnizy niczo druhe njebychu byli. Ale ßwjaty Duch je jim Knjesa, kiž bě drje cźělnje wot nich wsaty, saßo dał runje tak, hacź by mjes nimi żiwy był. Knjes dyrbi wot nich prjecź hicź, so by k nim na druhe waschnje saßo pschischoł. Haj, dobre jim bě, so Knjes wot nich wotendźe. A tute naschonjenje dyrbimy też my hischcźe nětko měcź, so móżemy potom s japoschtołom Pawołom wusnacź: Ja ßym żiwy, niz pak ja, ale Khrystuß je żiwy we mni.

Hdźeż pak je Khrystuß żiwy, tam ma cźłowjek też wulki nadawk, ßwět sa njeho dobycź. Dotal je ßwět Jesußa hidźił a sacźißnył a jeho wuczobnikam ßo hinak njepóńdźe. A Jesuß jim doprědka praji: „Cźaß pschińdźe, so, schtóż waß mori, budźe ßebi myßlicź, so Bohu na tym ßłużbu cźini.“ Tohodla budźe ßwjaty Duch jich mózny sakitać a ßobuwojować. Wón budźe ßwět khłostacź hrěcha, prawdoscźe a ßuda dla. Hrěcha dla, so do Jesußa njewěrja. Każ ßwět a cźłowjek k hrěchej steji, tak ßo rosßudźi jeho stejnischcźo k Jesußej. Hrěch je sdalenje wot Boha, pschestupjenje sakonja. Sswjaty duch dowjedźe ßwět k póśnacźu, schto hrěch je, so cźłowjek pomozníka pyta, a tón je jenoż Jesuß ßam. Sa twoje najhłubsche rany ma Jesuß wustrowjazu żałbu, ale ty dyrbisch k njemu pschińcź. Schtóż njewěri, budźe satamany.

Sswjaty Duch budźe ßwět khłostacź prawdoscźe dla, „so ja du k ßwojemu Wótzej“. Jenoż cźisty a bjeshrěschny móże k Bohu pschińcź. Njebjeßa ßu nam samknjene nascheho hrěcha dla, jenoż Jesuß ßam móże nam je wotewricź, dokelž je sa naß cźerpił a wumrjeł jako Jehnjo Boże, kotrež ßwěta hrěchi njeße.

Ta krej a prawdoscź Khrystußa
je moja drasta pschistojna,
ſ njej pſched Bohom ja wobstacź chzu,
hdyž do njebjeß nuts poczahnu.

A ßuda dla budźe troschtać ßwět khłostacź, so sěrschta ßwěta ßudźeny je. Tak dołho kaž ßu cźłowjekojo na semi, knježi sěrschta ßwěta. Hdźe je jedyn, na kotrymž njeby žaneje mozy měł? Jesuß je jenicźki, kotryž jemu njeje podležał, kaž jara je jeho tež spytował a krjudował, tam w puscźinje, tam na kschižu w ßmjertnej hodźinje. Jesuß je jeho pschewinył a tak kóždy, kiž se ßwojim Knjesom hromadźe je, sacźuje tež nětko hischcźe jeho mozy. Tuž pak tež ty ßo njedaj wot njeho sawjescź a njebudź jeho wabjenjam poßłuschny!

A skónczńje ma Jesuß woteńcź k Wótzej, so troschtać Jesußa pschekraßni. Tak dołho kaž Jesuß se ßwojimi wucźobnikami hromadźe bě, njejßu wědźeli, schto wón sa nich je. Po ßmjercźi sacźuwachu ßwoju ßamßnu bjesmóz a ßłabosćź. Ale po prěnich ßwjatkach ßu hakle pósnali, schto je Jesuß wscho cźinił a dokonjał, tak so w mozy ßwjateho Ducha prědowachu a skutkowachu. Nětko móżesche Pětr pißacź: Wěscźe, so njejscźe se sachodnym ßlěbrom abo słotom wukupjeni ſ waschego kniczomneho wobeńdźenja, ale ſ tej drohej krwju Khrysta. A wjele druhich ßłowow namakamy w bibliji, ſ kotrychž pósnajemy kraßnoscź Jesußowu. Bóh daj, so by ßo něschto jeho kraßnoscźe tež ſ twojeho žiwjenja ßwěcźiło!

Ach, pschekraßń dale bóle ßo,
daj pósnacź ßwoje bohatstwo,
so wěscźischi tak budu,
so w twojej hnadźe wostanu,
po twojich pucźach směrom du
dóńž njepschińdu ja k ßudu.
Tebje
zyle
snacź ßej žadam,
na to hladam,
so, o kraßnoscź,
wužiwacź mohł twoju jaßnoscź.

Hamjeń.

Měj ßwoje wjeßele na Bosy, wón tebi da, schtož ßebi twoja wutroba požada.

Hłóß: Njech Bohu dźakuje.

Cźe, Božo khwalimy!
Kak dźiwne pucźe Twoje
Ssy Ty naß w ßwěcźe wjedł,
Nam dźeržał ßluby ßwoje!
Ssy wjedł do doliny
Naß, tež na wyßoke,
Hdźež wuhlad rjany bě, —
Pak cźěmno we dole.

Cźe, Božo, khwalimy!
Sso wschehomózny Božo,
Wschě Tebje dźeržimy.
Pschi Tebi dycha lóžo
Nam stysknа wutroba
Mjes njepschecźelemi,
Kiž chzedźa wutupicź
Wschěch Twojich na semi.

Cźe, Božo, khwalimy,
Móz, pomoz nascha tudy!
Pój, Knjeże, pomhaj nam
Wschěm, kiž ßu we wulkej nuzy,
Ssej horzo žadaja,
Wuńcź ſ nuzy, ſ njesboża;
Kschiž cźežki nosсha tu,
W nim k Tebi sdychuja.

Cźe, Božo, khwalimy!
Ty pomhasch w nuzy ßwojim.
Nam, kiž 'schcźe w ßwěcźe ßmy,
Daj bycź pod schkitom Twojim.
Nam darisch wschelke dny
Tu w cźaßnym žiwjenju:
Dźenß mamy wjeßele,
Ssnadź jutsje — srudobu.

Cźe, Božo, khwalimy!
Cźesćź Tebi Twój lud dawa.
Ssy Twojim khowańka,
Hród twjerdy, ßylna skała,
Kiž ženje njehnuje
Sso w morju nawalnym —
Hdyž wuja wichory
Tu w ßwěcźe sachodnym.

Cźe, Božo, khwalimy.
Sa wschitku pomoz Twoju
Nam wopokasanu,
A wulku ßmilnoscź Sswoju!
Po cźěle, po duschi
Ssy Ty naß sastarał,
Nam ſ lutej luboscźe
Sswój měr, troscht, hnadu dał.

Cźe, Božo, khwalimy!
Pój, budź a wostań ſ nami.
Kaž dołho w ßwěcźe ßmy,
Sso, Knjeże, ßmil nad nami.
Wjmi Ty naß sa ruku,
Naß wjedź psches ßmjercźe dok,
So ſ Tobu dóńdźemy
Do Twojich njebjeßow.

F. W.

Cantate.

Dźenßa saklincźa psches wschě evangelske Boże domy woßebje ßwjatocźne synki hudźby a spěwa. Sswjecźimy Cantate a ßwjecźimy ßobu tsi jubilejne podawki ſ evangelskeje zyrkwinskeje hudźby a wopominamy woßebje wulkeho zyrkwinskeho hudźbnika Schützu. Nimo teho ßwjecźa po zylym kraju, tak woßebje w Drježdźanach, tuto jubilejne Cantate ßobu ſ woßebitym Bachowym ßwjedźenjom.

1585 narodźi ßo 8. oktobra w Köstritzach pola města Gera Heinrich Schütz, a 1685 narodźi ßo 23. februara w měscźe Halle Georg Friedrich Händel a 1685 narodźi ßo 21. měrza w měscźe Eisenach Johann Sebastian Bach.

Psched 350 lětami a dwójzy psched 250 lětami da Bóh ßo narodźicź mužam, kotsiž bychu wulzy byli w hudźbje a ſ njej ßłużili Bohu a cźłowjekam. Schtož tehdy hischcźe swjetscha ani

lud ani jenotliwi njedopósnachu, to ßu posdźische cžaßy dopósnałe a to wě naſch cžaß: wobhnadźeni ſ wyßoka ßu tucźi tſjo darili němſkemu ludej a tak ſdobom zyłemu cžłowjeſtwu drohotne kubła, mózne ſkutki, kotreż dźenßa hiſchcźe wutrobu, duſchu, pſchewinu a ju posběhnu pſches wſcho ſeńſke. Ale niz jeno we wulkich hudźbnych dźełach ſjewi ßo jich jim wot Boha spožčeny dar, ně, też w jednorych kěrluſchach a ſpěwach. A tajke wußłyſchiſch drje dźenßa nimo druheho pſchede wſchěm w Božej ßłużbje, a to woßebje Schützowe.

Heinrich Schütz, w Köſtrizach narodźeny, pſcheby ßwoje młode lěta w měſcźe Weißenfels, hdźež mějeſchtaj ſtarſchej ſtary ßławny hoſcźenz „Zum Schützen“. Tam ſpósna jeho hudźbny dar hrabja Moritz-Heſſenſki. Tutón njeda měra, dóniž ſtarſchej po dołhim wobarantju jemu 13lětneho ßyna njedaſchtaj do jeho dwórſkeje kapały. Tam ſapocža ßo běh tuteho ßławneho hudźbnika, kotryż bu w cžežkich wójnſkich lětach 30lětneje wójny wukhowaŕ a pěſtowaŕ duchowneje hudźby, hacžrunje je ßo měł ſe ſtaroſcźemi wo wſchědny khlěb a wo druhe najnuſniſche a trěbne jara bědźicź a hacžrunje je měł cžerpicź pod njepſchipósnacźom jich wjele. Woßebje ßu Drježdźany a tak Sakſka ſ jeho ſkutkowanja žohnowanje měłe. W Drježdźanach wumrě Schütz 6. novembra 1672 jako kapałny miſchtr. S Drježdźan a ſ druhich kónczin je ßo pak wón pſchezo ſaßo w ßwojim žiwjenju wróczał do ßwojeje domiſny Weißenfels. W jeje cžiſchinje je wodychnył a tam je też ßwoje wulke a ßławne dźěła ſ wulkeho dźěła mohł wukonjecź.

1585—1672! Schto wſcho njeje do tutych 87 lět wobſamknjene! Zyła wulka 30lětna wójna a cžežke, ſrudne powójniſke cžaßy. A tola, łajku pobožnu, ßo Bohu ßwjecźazu wutrobu je ßebi Schütz ſakhował a kak je wón mohł też woßrjedź wójny wutworicź kraßne hudźbne dźěła, kotreż cžłowjeſku duſchu poſběhuja k Bohu ſe wſchěch hłubinow tuteje ſemje. A 80lětny miſchtr ſamóh ſtworicź tſi wulke, miſchtriſke paßiony: paßionu Mateja, Lukaſcha a Jana.

Žohnowany to muž, a žohnowane to dźěła! Wón a jeho dźěła ſkutkuja ſe žohnowanjom dale a budźa dale ſkutkowacź, woßebje też tute paſſiony, kotreż pſchipowědaja a přěduja kóždemu tak ßwjatocžnje cžerpjenje kſchižowaneho Khryſtuża. Kak hłuboko je ßo tuta duſcha — a runje tak duſcha tamneju miſchtrow — podnurıła do hłubiny a potajnſtwa Jeſußoweho cžerpjenja! A runje w tutym jubilejnym lěcźe chzedźa naß nětko někotſi powucžicź, ſo kſcheſcźijanſtwo, ſo kſchižowany Jeſuß Khryſtuß niczo njeje ſa ariſkeho cžłowjeka. Woni njewědźa, ſchto cžinja, mohł prajicź. Cžaß njeje daloko, kotryż też tu rosriża. So njebychmy mjes tym namakani byli, kotſiž ßo dachu ſamylicź a cžłowſke wſachu ſa bójſke! Njech naß runje tucźi ßławni hudźbnizy, wo kotrychž w běhu jubilejneho lěta hiſchcźe to a tamne dodamy, ſwołaja, ßo podnóricź ſ zyłej duſchu do potajnſtwow Božeho ſjewjenja, do kotrychž też tuta duchowna hudźba ßłuſcha, ſo bychmy poßylnjeni a poſběhnjeni tu pſchewinyli cžaß a jeho ſpytowanja a pruhowanja a jónu Bohu ßobu we wyſchſchim khorje ſanoſchowali kěrluſch khwalby a dźaka.

Se žiwjenja Heinricha Schütży.

100 lět po Lutheru wón ſkutkowaſche a dźěłaſche we a po wulkej wójnje wo wěru ſa ßwoju evangelſku zyrkej. Pſchirunujeſch-li jeho žiwjenje a Lutherowe, namakaſch wſchelakeho, ſchtož je jenajke. Jenož něſchto tu naſpomnimy.

Luther bě mjes hólzami, kotſiž ſpěwajo cžłowjekam wutrobu ſwjeßelachu a poſběhowachu. Schütz je tehorunja, njech też niz zyle tak, jako hólz mjes ſpěwarjemi byk, ſo by ſe ßwojim hłoßom cžłowjekow ſwjeßelił a ßebi něſchto ſa žiwjenje ſaßłużił.

Luther namaka pſchi ßwojim wulkim ſkutku ſchkitarja a pomozníka, ſakſkeho kurwjerźa. Naſchemu hudźbnikej je pomhak na jeho woßebity pucź a po jeho woßebitym pucźu heſſenſki hrabja.

Luther dyrbjeſche po woli ſtarſcheju bycź juriſta, ale njedźiwajo nanoweho pſchecźiwjenja bu wón mnich a naſtupi tak pucź k reformatorej. Schütz njeßmědźeſche po woli ſtarſcheju ſ hrabju ßobu, tola pak ſkónczńje k njemu pſchińdźe; a tam w Kaſſelu wón pódla ßwojeho hudźbneho dźěła pilnje wuknjeſche a wuſtaw — něhdźe kaž gymnaſium — wopuſchcźiwſchi jura ſtudowaſche. Bě runje woßrjedź wjetſcheho juriſtiſkeho dźěła, tu nawabi jeho hrabja, do Italſkeje hicź a tam, wužiwajo hrabjowu pomoz, hudźbu ſtudowacź pola miſchtra Giovanni Gabrieli, kotryż bě tehdy najßławniſchi hudźbnik. A Schütz, woſtajiwſchi juriſtu, tam pucźowaſche a woſta tam hacž do ßmjercźe ßwojeho wucžerja, nimale 4 lěta. Wot tam póßła ßwoje prěnje hudźbne dźěło ſa 5hłóßnu hudźbu ßwojemu dobrocźelej w lěcźe 1611. Jako ßo 1613 wrócźi, bě derje wuhotowany ſa ßwój hudźbny nadawk, kotryż mějeſche wot Boha ſa naß cžłowjekow.

A tak mohł w tym a tamnym hiſchcźe pſchirunowacź Luthera a Schütżu, tak jeju njeſpróznjwe ſkutkowanje, jeju jednore, haj khudobne žiwjenje, jeju ſpomožne ſtaranje ſa druhich, jeju hłuboku pobožnoſcź.

Pſchirunuj!

General Ludendorff je ßo k ſaſtupjerjej jendźelſkeje Reuterez nowinarſkeje agentury wo ßwojim ßwětanahladźe něhdźe tak wuprajił:

„Ja njeißym jenož pſchecźiwnik kſcheſcźijanſtwa ale zyle po pißmiki Antikhryſt a póhan — a ßym hordy na to. Ja ßym ßo dawno hižo kſcheſcźijanſtwa wotrjekł. Po ßłowach Janoweho evangelija ßo kſcheſcźijanſtwo prózuje, individuum — t. r. jenotliweho — wot luda, naroda dźělicź, a ßłubi jemu jenož njebjeßa. Tak njemóže w ſtacźe naſtacź žadyn kruty ludowy zyłk. Kſcheſcźanſka wucžba ma jenicžzy tón wotpohlad, dopomhacź židowſkemu ludej do knježenja. Hdyž chze jendźelſki lud kſcheſcźijanſki woſtacź, je to jeho wěz, ale wón potom pſchezo dale dele pojědźe ſe ßwojeje wyſchiny. Jenož tón lud móže roſcź a ßo roswiwacź, kotryż ßo k ſaßadam raßy wuſnawa. W tu khwilu ßmy my Němzy tón lud, kotryż je ßo najbóle wußwobodźił ſ putow kſcheſcźijanſtwa. Jenož hdyž ßo němſki lud doſpołnje kſcheſcźijanſtwa wotrjeknje, ſamóže wón ßwoje ſjednocźenje do zyłka dodokonjecź, kotrehož jemu trjeba je a kotreż by jón w pruhowanjow połnych dnjach lěta 1918 wukhowało.“

Pornjo tutym wuprajenjam ſtajimy ßłowa, kotreż je kanzler Adolf Hitler lětża 1. meje wuprajił:

„Tak ßmy ßo my na tutym dnju ſeſchli, ſo bychmy ras ſymboliſzy wobßwědcźili, ſo ßmy my wjazy hacž ſběrka jenotliwych ſtworjenjow, kotreż chzedźa jene wot druheho prjecź, ſo njeje žadyn pſchehordy, žadyn ſ naß pſchewyßoki, žadyn pſchebohaty a žadyn pſchekhudy pſched wobliczom Knjeſa a ßwěta hromadźe ſtacź w tutym njeroswjaſonnym pſchißahanym ſjednocźeńſtwje ... ſo ßmy my ſjednocźeni to, ſchtož naß wſchěch dyrbi jednocźicź w ſhromadnej pſchißłuſchnoſcźi, cžinicź naſch ſkutk na tutym ßwěcźe ſ tymi mozami, kotreż je nam wſchehomózny Bóh dał, kóždy na ßwojim měſtnje, kóždy tam, hdźež ſteji a hdźež dyrbi ſtacź ... Tak proſchu ja waß na tutym dnju, moji towaŕſchojo ſ luda: Tu a pſches zyły němſki kraj ſwjaſk ſjednocźeńſtwa wužſcho a wužſcho wjaſacź. Tajzy, kajzyž wy tu pſchede mnu ſcźe ſjednocźeni, ſabudźcźe, ſchtož žiwjenje waß w jenotliwym ſcźini.

Dopomńcźe ßo, ſo ſcźe wy pſche wſchě tute rosdźělenja pſchiwuſni jeneho luda, niz po cźlowjeſkej ale Bożej woli. Wón pſchida, ſo tutomu ludej pſchißłuſchamy. Wón da nam naſchu rěcź. Wón ſaſchcźěpi do naß to bycźe, kotreź je w naß, kotremuź dyrbimy poßłuchacź, hdyź chzemy na ßwěcźe wjazy bycź hacź pluhi, kotreź njejßu niczo winojte ... To najwyſchſche pak, ſchtoź mi Bóh na tutej ſemi da, je mój lud. Jemu ßłużu ja ſe ßwojej wolu a jemu dam ja ßwoje žiwjenje. To je naſche ſhromadne wuſnacźe na dnju němſkeho dźěła, kotryź je tak prawje dźeń němſkeho naroda.

Zyrkej a ſtat.

S **Ruſkeje.** Ssu ßebi tola hinak pſchemyßlili. Chzychu ßławnu kathedralu ßwj. Sophije w Kiewje wottorhacź. Nětko pak ßu ßo rosßudźili, ju ſtejo woſtajicź, haj ßu ßamo 135 000 rublow ſa jeje wuporjedźenje pſchiſwolili. — Kaź wěmy, bě w Ruſkej a ſwonka ruſkich mjeſow wulke roshorjenje dla tuteho wotpohlada. Hacź je tole pomhało, prěnje poſtajenje pſcheměnicź? Abo je to druhi wliw, ßnadź tón, kotryź ßo w ſcźěhowazym jewi: Ruſka je, to rěka lud Ruſkeje je Jutry ßwjatocźnje ßwjecźił. Tak ßo ſ Moſkwy piſche, ſo bě ßobotu w nozy jich na 100 000 ludźi duzy po pucźu, w tych 50 Božich domach, kiž ßu hiſchcźe wocźinjene, ßwjecźicź Jutry. Tute Boże ßłužby ßu tam w połnozy. A wokoło 12 hodźin w nozy njebě w tutych Božich domach tež žane měſtno wjazy próſdne. Mjes kemſcherjemi běchu woßebje jednorje ſwoblekani ludźo. Ssowjetſka wyſchnoſcź njeje ſ niczim tute Boże ßłužby kaſyka.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Budyſchinje bě ßo ſchtwórtk, 9. meje, hłowna prědarſka konferenza ſeſchła, kotraź mějeſche wo wſchelakich doſcź ważnych wězach wuradźowacź. Mjes druhim bě rěcź wo zyrkwinſkich ßwjedźenjach. Pſchi tym bě na to ſkorźicź, ſo ßo pſchepoſdźe woſjewja, ſnajmjeńſcha w naſchim woßadniku „Pomhaj Bóh“. So njeby nichtó pſchichodny ßwjedźeń ſkomdźił, budź hižo dźenża na to pokaſane, ſo budźe na Swjatu Trojizu w Huſzy Guſtav Adolfowy ßwjedźeń. Drobniſcheho wo nim ßo hiſchcźe woſjewi. Naſymu wuhotuje Maleſchanſka woßada potom hiſchcźe ßwjedźeń Swonkowneho mißionſtwa. Tak ßu ſa tuto lěto w naſchich dwojorěcźnych woßadach wſchě tſi ßwjedźenje — da-li Bóh. Sswjedźeń Snutskowneho mißionſtwa bě dźě Jubilate w Budeſtezach. — Wo naſchim kopjeńku „Pomhaj Bóh“ mějachmy wobſchěrniſcho rěcźecź a ſmějemy to tež hiſchcźe. — Pſchednoſchk poſkicźi nam knjes farař Mikela wo fararju Schěrachu, kotryź je był ſ fararjom w Maleſchezach a kotrehoź wobnowjeny wobras ßo tam khowa. Wón je był tehdy w ſaſtojnſtwje, jako krótko po ſałoženju Herrnhuta (1722) wojowanje dla Herrnhutſkeho hibanja naſta. Pſchi tutej ſkładnoſcźi poručźachmy tež wo wobßwědcźenjach, kotreź maja fararjo nětkole a dołho hižo w tajkej kopizy piſacź. Sserbſkich mjenow a ßerbſkich twórbow dla mohłe łohko ſmylenja we wopißmach naſtacź; tohodla mamy tu wſchelake woßebitoſcźe wobkedźbowacź. Tež wo nowym Bibliſkim pucźniku bě rěcź; pſchi tym ßo wupraji, ſo wulki dźěł naſchich Sserbow tutu knižku wjazy njekupuje, hacźrunje je lětßa jenoź 15 pjenježkow płacźiła. — Sserbſka prědarſka konferenza ſměje hromadźicź wſchěch ßwojich duchownych, ſo by jednała dokładnje a rosßudźiła prawje ważne naležnoſcźe naſchich woßadow.

Snutskowny mißionſki ßwjedźeń w Budeſtezach. To bě jańdźenu njedźelu Jubilate ſa Budeſtecźanſku woßadu woßebity a kraßny dźeń. S wěže dele ſtrowichu popołdnju poſawny woßadu a pſched młodźinownju ſtupichu towarſtwa hromadźe, ſo bychu w dołhim ßwjedźeńſkim cźahu do Božeho doma cźahnyli. Tu mějeſche ßerbſke prědowanje knjes farař Mjerwa ſ Bukeź po ſakładźe tekſta ſe ſcźenja ßwj. Jana 7, 38. Bě to rjana hodźina a kak roſumjeſche ßwjedźeńſki prědar woßadu ſa waźny ſkutk ßwjateho ſnutskowneho mißionſtwa ſahoricź, to pokaſowaſche wulka ſběrka po ßerbſkej Božej ßłužbje ſ wunoſchkom 151 hriwnow. To bě dźakny wopor. W němſkej Božej ßłužbje prědowaſche knjes farař Höfer ſ Drježdźan wo Jer. 19, 11. Wunoſchk němſkeje ſběrki bě 106,52 hr., potajkim woboje hromadźe 257,52 hr. W Božimaj ßłužbomaj ſwjeßeleſche tež zyrkwiny khór nutrnych poßłucharjow, kaž tež hiſchcźe w ſhromadźiſnje w młodźinownje ßłużeſche. W tutej ſhromadźiſnje pſchednoſchowaſche tež knjes farař Höfer wo ſnutskownym mißionſtwje. Wjecźor ßo hižo pſchibliżeſche, hdźeź woßada poßlednu ſhromadźiſnu wopuſchcźi, ale wſchitzy poßłucharjo ſahorjeni ſa ſkutk ſnutskowneho mißionſtwa a dźakowni ſa to, ſchtoź bě nam tutón rjany dźeń dał. Bóh tón Knjes pak njech wſcho dobre ßymjo bohacźe žohnuje.

W Trußyzach wudycha cźiſche póndźelu rano Marja Lukaßez. S njej woteńdźe ſ tuteje cźaßnoſcźe jena ſ najſtarſchich cźitarkow, abo ßnadź najſtarſcha cźitarka naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. Ssměděſche wona tola hiſchcźe 15. februara ßwoje 91. narodniny ßwjecźicź, a to cźiła, njech tež hižo khětro ßłaba. Domła bě wona hewak w Noßacźizach, pſchebywaſche pak ſwjetſcha w Trußyzach pola Peukertez, hdźeź tež ßwoje poßlednje wothładanje namaka. S njej wuńdźe ſ naſcheje ßrjedźiſny ſdobom najſtarſchi ſtaw naſcheje zykeje woßady. Jeſuß Khryſtuß, naſch ſ morwych ſtanjeny Sbóžnik, ſpožcź jeje njeßmjertnej duſchi ſbóžny ſaſtup do wěcźnoſcźe.

S **Drježdźan.** Khór naſcheje Kſchižneje zyrkwje, kotryź ma ſtare ßławne mjeno, je ßo ſ Ameriki wrócźił. Tam bě ßebi wujěł, poſkicźicź we wſchelakich měſtach konzerty a pokaſacź, kak ßebi hajimy ſpěw a hudźbu. Khór je ßebi tam wulkeje khwalby a cźeſcźe dobył. — Tutón khór tworja — pſchirunaj, ſchtoź wo Schützu pißachmy! — ſchulerjo, gymnaſiaſtojo Kſchižneje ſchule. Do njeho pſchijimaju ßo hólzy, kotſiž maja woßebje dobry ſpěwny hłoß.

Paßionſke hry ßo bóle a bóle rosſchěrjeja. A to je derje tak runje w naſchim cźaßu. Tak běchu loni w Liebawje w Krkonoſchach prěni ras tajke paßionſke hry. Lětßa budźa je ſaßo hracź a to wot 20. junija hacź do 14. julija. Do Oberammergaua jěcź a je tam wohladacź, je ſa naß tu we Łužizy pſchedaloko. Hacź do Libawa doječź, je ſkěrje móžno tomu, kiž by chzył rad tajke hry wohladacź; pſchi tym ſeſnaje tež ſdobom Krkonoſche (Rieſengebirge), kotreź tola pſchi jaßnym wjedrje tež tu pola naß we Łužizy widźimy.

Na pucź.

„Spěwajcźe tomu Knjeſej nowy kěrluſch! — Mojej hubje a moja duſcha, kotruź ty ßy wumohł, ſrjaduja ßo a ſpěwaju Tebi khwalbu.“ Pſalter.

Liſtowanje. Sa Rogate (Boże ſtpicźe) poſtaji k. w. f. S. — Sa Exaudi: W. we W.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čžišło 21

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 26. meje 1935 Bautzen

Njedźela Rogate.

„Sawěrnje, sawěrnje, ja wam praju: Sa cžož wy toho Wótza proßycź budźecźe w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź. Hacž dotal njejscźe wy sa niczo proßyli w mojim mjenje. Proschcźe, dha budźecźe bracź, so by ßo wasche wjeßelc dopjelniło. To ßym ja k wam w pschißłowach rěczał. Cžaß pak pschińdźe, so ja w pschißłowach wjazy s wami rěczecź njebudu, ale ja budu wam sjawnje pschipowědacź wot mojeho Wótza. Na tym ßamym dnju budźecźe wy proßycź w mojim mjenje. A ja njepraju wam, so bych toho Wótza sa waß proßycź chzył. Pschetož wón ßam, tón Wótcžez, lubuje waß, dokelž wy mje lubowali a wěrili scźe, so ja wot Boha wuschoł ßym."

Schto to rěka: w Jesußowym mjenje proßycź? Husto tebi na to wotmołwja: w Jesußowej myßli, w jeho duchu, s jeho ßłowami ßo modlicź. Ale to tu njemóže trjechicź. To bychu wucžomnizy też samóhli, běchu tola se ßwojim mischtrom dołho doscź hromadźe a běchu pschihladowali, kak wón ßo modlesche, běchu też tu a tam modlitwu s jeho erta ßłyscheli. A wysche toho bě wón ßam jich powucžił ßo modlicź. A tola praji tón Knjes: „Hacž dotal njejscźe wy sa niczo proßyli w mojim mjenje."

Schto pak potom rěka: w mjenje? Ssudnik ßudźi w mjenje luda. Krajny stražnik połoži ßwoju ruku na słóstnika w mjenje sakonja. A sapóßłanz cžini swjask s druhim ludom w mjenje ßwojeho knjeżerstwa. Ssamo na ßebi móže bycź ßudnik, krajny stražnik, sapóßłanz ßłaby, njenahladny cžłowjek. Jeho móz pak je wulka psches toho, w kotrehož mjenje wón skutkuje. „W mjenje" potajkim rěka: w połnomozy, we sastupowanju. Cžim wjetschi a ßylnischi a móznischi tón je, w kotrehož mjenje něchtó wustupi, cžim wjazy też płacźi, schtož tajki praji. Tak ßo se ßłowom: w Jesußowym mjenje sa naß sjednocźi myßl w Božej mozy.

Pschikład nětk wo ßudniku, wo krajnym stražniku a sapóßłanzu njetrjechi zyle na nasch tekst. Pschetož tam ßo rěcźi wo žadanju, pschikasanju a wobsamknjenju, tu pak wo proschenju. So bychmy nasch tekst srosumili, dyrbimy ßebi druhe pschirunanje pytacź. Wulka fabrika ma wjele tyßaz dźěłacźerjow. Wobßedźeŕ tuteje fabriki je wulki, bohaty knjes. Jenotliwy dźěłacźeŕ ßo se ßwojimi mjeńschimi abo wjetschimi naležnoscźemi szyła ke knjesej njepschedrěje, a hdy by ßo to też jemu radźiło, wón wschak njewě, hacž něschto dozpije. Jako je nětko ras nasch dźěłacźeŕ wulkich staroscźow dla ßmjercź srudny, k njemu njesnaty pschistupi a ßo jeho prascha, schto jemu je. Tón jemu powěda, kak ßo jemu dźe a so by ßwojeho knjesa wo pomoz proßył, ale to ßebi prawje njeswěri. Njesnaty jemu praji, so dyrbi to tola cžinicź, so ma tón knjes dobru pschecźelnu wutrobu, a so dyrbi dźěłacźeŕ na njeho, toho njesnateho ßo powołacź, dokelž wón we woßebitym swisku s tym knjesom steji. Posdźischo dźěłacźeŕ shoni, so je tamny njesnaty ßyn toho fabrikskeho wobßedźerja. Nětko wón zyle hinak se ßwojej naležnoscźu psched toho knjesa stupi, mjenujzy w mjenje jeho ßyna: „Wasch ßyn je mi prajił, so dyrbju ßo se ßwojej próstwu na waß, jeho nana, wobrocźicź."

Tak je ßo też wucžomnikam s Jesußom schło. Tón je wot Boha pschischoł, je ßo kralowski purpur wußlěkał a sa to dźěłansku drastu ßo woblekł. Wón je mjes cžłowjekow schoł a bu kaž najkhudschi mjes nimi. Wón je ßwojim bratram ßłużił se wschej mozu, woßebje tym sprózným, wobcźeženym a sabłudženym. W pschirunanjach a pschißłowach je jim prajił, so je Bóh tón Knjes w njebjeßach jeho Wótz a so dyrbja ßo na njeho, toho ßyna, powołacź, hdyž maja něka jku próstwu. Tucźi pak to njemóžachu tak prawje wěricź. Posdźischo pak pschińdźechu jutry s horjestacźom toho kschižowaneho a Boże stpicźe horjestanjeneho k njebjeßam. Nětko je jim wěste, so je tón Khrystuß, kiž je w jednorej semskej drascźe jim prajił wo nje-

Khrystußowe k njebju stpicze.

Hłóß: Schtóż Bohu wjerschnemu ßo poda.

Nětk wrota ßwoje wocžinjejcże,
Wy Bože kraßne njebjeßa!
We khorje krala pschewodźejcże,
Wy jandźeljo, do wyßoka!
Knjes dźenß ma ßwjedźeń wjeßoły,
Tuž ſ nim tež my jón ßwjeczimy!

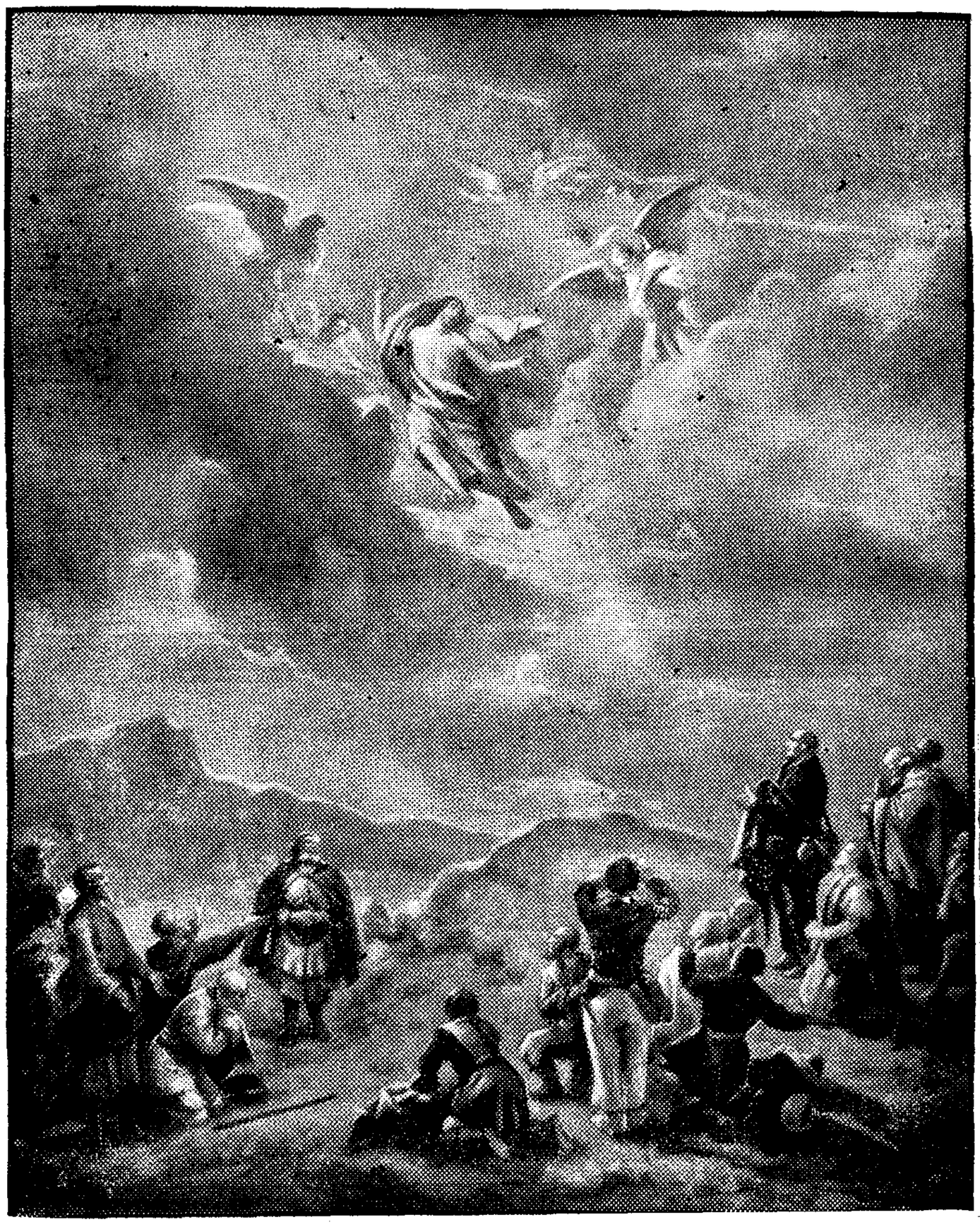
Sso połni dźaka pokorjamy
Psched wyßokoſczu njebjeſkej,
Hdyž nětko wumoženje mamy
Pſches Khryſta wujednařſku krej.
O daj nam hladacź na Tebje,
Hdyž czehnjeſch nětk do kraßnoſcże!

O Ssyno Boži powyſcheny
Na Božej czeßnej prawizy
A na njebjeſke pſcheßadźeny,
Ty žołbowany Knjeſowy!
Nětk harfa ſaklincž ßwjeczena
Czi ſ wjeßeleho Ziona!

O njebjeſki Jeruſalemje,
Sso nětko ſ dobnje ſawjeßel!
Hdyž ſběha ßo naſch kral wot ſemje,
Ty Jemu palmy na pucź ſczel
A hoſiana ſaſpěwaj
Pſches zyły ßwjaty Boži raj!

We njebjeßach a tež na ſemi
Czi ßyły ſbóžne ſpěwaja
A ſ Božimi ßo jandźelemi
Tež człowſke dźěczi towařſcha.
Wſchě kolena ßo ſhibuja,
Haleluja, haleluja!

Budź khwalba naſchom' Stworiczelej,
Kiž naß je takle lubował!
Budź khwalba naſchom' Dobroczelej,
Kiž ſa naß je ßo woprował!
A ſ nimaj Duchej Swjatemu
Sa tajku ßmilnoſcź, dobrotu! J. W.

bjeſkim Wótzu, woprawdźe Boži ßyn a ma wſchu móz Božu. Hdyž nětko w jeho mjenje pſched Boha ſtupja a wo czo proſcha, klinczi w jich ßłowach ßobu jich naſhonjenje wo horjeſtaczu a Božim ſtpiczu: My proßymy w mjenje jeneho dobyczerja, jeneho wſchehomózneho, kiž je hrěch a ßmjercź poteptał a ſamknjene njebjeſke durje ſaßo wotamknył.

Tak mózeſche Jeſuß prajicź: „Hacž dotal njejſcże wy ſa niczo proßyli w mojim mjenje“, dokelž njeběchu wuczomnizy hiſchcże ſhonili móz Božeho ßyna. Hakle po horjeſtaczu a k njebjuſtpiczu, ſ kotrymaj buſchtaj Jeſußowa kraßnoſcź a wěczne kraleſtwo ſjewjenej, mózachu wuczomnizy w Jeſußowym mjenje, to rěka we wěſtoſczi bójſkeje wumożeřſkeje mozy ßwojeho Sbóžnika proßyczź.

„Na tym ßamym dnju budźecże wy proßyczź w mojim mjenje. A ja njepraju wam, ſo bych toho Wótza ſa waß proßyczź chzył. Pſchetož wón ßam, tón Wótczez, lubuje waß, dokelž wy mje lubowali a wěrili ſcże, ſo ja wot Boha wuſchoł ßyn.“ S druhimi ßłowami: „Njeje trjeba, ſo ja Boži ßyn, dyrbjał kóždy ras ſa waß pola ßwojeho Wótza wuſtupicź. Pſches moju wujednařſku ßmjercź na kſchižu a pſches moje ſtpicże do njebjeß ßym wam ſa wſchě czaßy wotewrił pſchiſtup k njebjeſkemu Wótzej. Wy ßo trjebacże napſchecźiwo Bohu jenož powołacź na waſchu wěru do mnje. Tuteje wěry dla mój Wótz waß lubuje.“

W ſeměſkich wobſtejnoſczach je wſchak tež tak. Ssyn bohateho knjeſa běſche we wójnje padnył. Po wójnje pſchińdże jeho ßobuwojowař k nanej a pſchinjeße jemu poßlednje poſtrowy. Schto ßej myßliſch, kak je nan ßobuwojowarja ßwojeho ßyna wutrobnje witał a lubował, dokelž běſche ſ jeho ßynom hromadże, běſche jeho poßlednje ßłowa ßkyſchał a dale dał? Nan je wſchitko czinił, ſchtož jenož we ßwojej mozy ſtejeſche, ſo by tutomu ßobuwojowarjej wſcho dobre wopokaſał. Tak, jako by jeho ßyn ßam pſched nim stał.

Hiſchcże wjazy budźe Bóh tón Knjes na tych czinicz, kiž běchu ſ Khryſtußom we wojowanju a běđźenju tejele ſemje a tohole žiwjenja hromadże, pſchi nim w czerpjenju a wumrěczu ſtejachu a nětko w Jeſußowym mjenje pſched njeho ſtupja.

W Jeſußowym mjenje proßyczź móże jenož tón, kiž do Jeſuża wěri jako do ßwojeho ſbóžnika a wumożerja, toho kſchižowaneho a horjeſtanjeneho, kiž ßedźi k prawizy Boha, toho Wótza, a ma wſchitku móz w njebjeßach a na ſemi. To potajkim njeje modlenje ſtareho człowjeka, kiž ſapoczńje proßyczź a wołacź, hdyž chze něſchto měcź abo něczeho trada abo kiž je do ſtracha a wuſkoſczow pſchiſchoł, ale wjele bóle modlenje noweho człowjeka, kſcheſczijana, kiž je žiwy, tola niz wón, ale Khryſtuß je žiwy w nim. Tajke modlenje je njeßene wot njekhabłazeje wěſtoſcże: „Kotryž tež ßam ßwojeho ßyna njeje

pschepuschcził, ale je jeho ſa naß wſchitkich podał. Kak by wón też njechał ſ nim wſchitko druhe nam hnadnje dacź?

Tuż njebudźe modlitwa w Jeſußowym mjenje każ hewak naſche modlitwy po ſemi kaſycź, ale rune ſtopy cźini, njebudźe wobdaty wot dwělowanja, ale je njeßene wot kruteje wěſtoſcźe każ khrobły ryczeŕ.

Khryſtuß je naſch Sbóžnik a naſch Knjes. Jemu wěrimy, jeho poßłuchamy. My wěrimy: Bóh naß lubuje! A my poßłuchamy, dokelž je Boži ßyn pſchikaſał: „Sa cźož wy toho Wótza proßycź budźecźe w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź. Proſchcźe, dha budźecźe bracź, ſo by ßo waſche wjeßele dopjelniło!“

Móżeſch hižo ßo tak modlicź: W Jeſußowym mjenje?

We Jeſußowym mjenje ßo modlicź, rěka ſe wſchej khutnoſcźu do horjeſtanjeneho Sbóžnika wěricź a ßo pſchimacź wſchěch ßlubjenjow a wſcheje mozy toho, kiž ßedźi k prawizy Božej.

Rogate.

Njedźela modlitwow, próſtwow, dobroproſchenjow ſa wſchěch — pſched wſchěm ſa ratarja. Njeſabudźmy to, lubi ratarjo, lube ratarki!

A njeje tak, ſo dźakownoſcź naß wabi, ßo modlicź, ßo dźakowacź, a naß ſwólniwych cźini, proßycź, dobroproßycź? My drje ßmy ſchli pſches ſymne dny a tydźenje, ßmy ſacžuli ſymu, ßmy měli ßněh w meji. Ale my ßmy ßłyſcheli a my ßłyſchimy dźeń wote dnja, kak druhdźe cźeźke ſchkodowanja, kak druhdźe ſniczene žně, ſniczene hona, ſniczene domy, ſniczene žiwjenje.

Po 90 lětach ßněh w meji, piſchu ſ Pariſa. — W Mnichowje a wokoło Mnichowa wulki ßněh a wulka ſchkoda. — Pola Salzburga pſcheßuny ßo ſemja a naczini wjele ſchkody. — W britiſkej Indiſkej howrjachu wichoriſka. Wjele domow ßo cźeźko wobſchkodźichu, wjele ſchtomow ſniczichu, cźlowjeka morichu. — W Drježdźanach, w Freibergu woheń. Nadoba a druhe ßo ſniczi, małe dźěcźo ßo tak wopali, ſo wumrě. — We Žitawje ſadußy ßo młoda mandźelſka ſ płunom. — W Tirolſkej haczi ßněh wobkhod a je naczinił wſchelakeje ſchkody, woßebje w ſahrodach. — Hobrſki ßněh w Franzowſkej a winizy woßebje ſchkoduja; na horach leži ßněh hacž do 8 metrow wyßoko. — Jendźelſku ſymſke wjedro njepſchepuſchczi: ßněh, krupy, ſmjerſki. Schtomy a ßywy ßu ſdźěla jara cźerpike. — 600 morwych w Khinje. Woda ßo doby do podkowkow a ſniczi tute a hórnikow: 600. A pjenježna ſchkoda njeje hiſchcźe wuliczicź. — W Amerizy padny powětrowa łódź na ſemju, ßo cźeźko wobſchkodźi a wojaka ſrani. — W Ssowjetruſkej ſraſy lětař, kiž chzyſche ßwoje kuſki pokaſacź, do najwjetſcheho ruſkeho lětadła. Wobej lětadle padnyſchtej na ſemju: 51 cźlowjekow bě morwych. — W horach Hunsrück we wjecžornej Němſkej howrjachu ßněhowe mjecźele a padachu krupy. — W Sſkowakſkej wudyri we wjetſchej wßy w nozy woheń; 120 twarjenjow ßo ſniczi, 550 cźlowjekow je bjes bydlenja, ſchtyrjoch ſ nich dowjeſechu do khorownje, dokelž běchu ßo ſtraſchnje wopalili.

Dyrbimy hiſchcźe pokracžowacź? Njedyrbimy ßo wſchitzy dźakowacź Bohu? A njechamy ßo modlicź a proßycź a dobroproßycź? Chzemy! Haj dyrbimy! A niz jenož dźenßa! Njedyrbi nam tajke „Rogate“ bycź kóždy dźeń ſnowa ta khwilka, hdyž do dźěła dźemy, hdyž ſ dźěła pſchińdźemy a ta khwilka, hdyž ßo k blidu ßydamy a wot blida dźemy? Dyrbi! A budźe wona nětko to też?

Kſcheſcźijanſtwo w katakombach.

abo

nowe pſcheſcźěhanja w Ssowjetruſkej.

Kaž Winſke nowiny piſachu, buchu w Ssowjetruſkej ſaßo 8 ruſko-němzy k ßmjercźi abo do wuhnanſtwa póßłani, mjes nimi nětotſi fararjo. Tole nam ſnowa wobkrucźa, ſo ßu tute ſaßudźenja krocžel dale po pucźu pſcheſcźěhanja kſcheſcźijanow a kſcheſcźijanſtwa, kotrež chzedźa bolſchewikojo ſ mjecžom a ſ wohnjom wutupicź.

S fararjom bycź w Ssowjetruſkej, to rěka hižo wot wjele lět ßem, cźerpicź njewſchědne martraŕſtwo. Se ſtatnymi ſakonjemi ßu zyrkwjam zyłe ſamoženje ſebrali. Shromadźiſny ſa ſtudium Biblije, ſa nabožne roswucžowanje, ſa kſcheſcźijanſke pißmowſtwo njeßmědźa bycź, a w kóždej wßy a w kóždym měſcźe maja ßowjetwyſchnoſcźe prawo, hnydom bjeſe wſcheho Boże domy ſawrěcź. Duchowni ßu w Ssowjetruſkej cźlowjekojo niżſcheho rjadu; radikalni kommuniſtojo licža jich ßamo do tych, kotſiž ßu njepſchecźeljo ſtata. Duchowni nimaja žaneho prawa na zyrobne kartki, njeßmědźa ſa ßebje žaneho bydlenja měcź; jich móżeja kóždy cźaß ſajecź a też do jaſtwa tyknycź, bjes toho, ſo móhli ßo duchowni pſchecźiwo tomu powołacź.

Tute ſakonje nałożuja woßebje tehdy, hdyž ßo ſaßo ras žołmy bjesbóžnoſcźe pſches zyłu Ssowjetruſku ſ nowym wotmachom žołmja, najwobſchěrniſcho a zyle ßamowólnje. Je ſnate, ſo bu jenož w lěcźe 1927 wjazy hacž 100 biſkopow wſchěch wěruwuſnacžow do jaſtwa cźißnjenych. Wot januara hacž do haprleje ſawrěchu tam 980 Božich domow. Tyßazy duchownych ſ jich ßwójbami, dźeßacźtyßazy dobrych ſtacźanow, kotſiž njeběchu niczo ſkucźili, khiba ſo njekhabłajo woſtachu pſchi kſcheſcźijanſkej wěrje, poczeŕpichu ßmjercź, buchu ſkónzowani. A ſaßo dźeßacźtyßazy wucźahnychu, ſo bychu ſnajmjeńſcha nahe žiwjenje wukhowali, woſtajiwſchi wſcheho, ſchtož běchu prjedownizy w lětdźeßatkach nahromadźili a dobyli.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Na łódźi „Scharnhorſt“, kotraž do Rańſcheje Aſiſkeje jěſdźi, ßu poſtajili prěni proteſtantiſki „łódźny wołtař“. Biſkop D. Heckel pſchewſa tutón wołtař do ſchkita zyłeho proteſtantisma pſchi woßebitej ßwjatoczноſcźi. Kóżdy ras, hdyž ßo pſchi tutym wołtarju Boża ßłużba ſapoczнje, ßu Wittenbergſke ſwony ßłyſchecź a ſwonjenje ßo wſchudźe po zyłej łódźi rosnoſchuje. Saſtupjeŕ Snutskowneho mißijonſtwa pſchepoda ſa tutón wołtař Bibliju ſ wukładowanjemi. Wjecžor ßamßneho dnja měješche katolſik biſkop dr. Berning-Osnabrückſki na łódźi ßwjatoczноſcź, w kotrejž katolſki wołtař pſchewſa.

Se Ssowjetruſkeje. S Južneje Wukrajiny je powěſcź dóſchła wo najhrubiſchich wußudach. Duchownaj Woldemar Seib a Friedrich Deutſchmann buſchtaj k ßmjercźi ſaßudźenaj a probſt Birth a duchowny Bandmann k 10lětnemu dźěłu. S tym poczeŕpi kaž evangelſka zyrkej tak Němzowſtwo w Ssowjetruſkej wulke a cźeźke ſchkodowanje. Něhdy bě w Ruſkej 182 evangelſkich duchownych. Tucźi mějachu tam něhdźe milijon němſkich evangelſkich ſtacźanow Ruſkeje ſaſtaracź. Po tutych žałoſtnych wußudach ſawoſtanje jich w Ssowjetruſkej jenož hiſchcźe 20 evangelſkich duchownych. — Nimo toho wocžakuja, ſo tam jich hiſchcźe wjazy ſaßudźa. — A my? My nje-

mózemy, kaž je to we wošebitym nastawku drobnischo rospißane, niczo cžincź, khiba šo modlicź sa nich. A to dyrbimy cžinicź, a to chzemy też cžinicź! Bóh tón Knjes chzyk jich šylnicź a jich troschtowacź a chzyk wobroczicź jich jastwo a jich czerpjenje. My wěmy, so wón je hnadny a šo šmili na tymi, kiž šu jemu šwěrni, a my wěmy też, so wón je wschehomózny a prawy, a so wón šudźi a khłosta. Też w Ssowjetruskej šo dopjelni — kaž też wschudźom druhdźe! — so tón, kiž krej rosliwa, budźe šudźeny a khłostany. Schtož šo na krwawne sakožki twari, njewobsteji! — A hischcźe něschto mózemy my cžinicź, hladajo na wěrybratrow a wěryšotry w Ssowjetruskej: šo hanibowacź a šo polěpschowacź! Sso hanibowacź, dokelž šu telko, kotsiž pjenjes dla abo hewak něka jeje pschicžiny dla s zyrkwje wustupichu — a s wěry też! Sso hanibowacź, dokelž my tak husto małych nusow a czežow dla skoržimy, morkotamy, selimy! Sso hanibowacź, dokelž my tak husto tak jara njedźakni šmy, njedźakni, hdyž by šo šamo rosumiło, so spěwamy s wutrobu a s ertom dźakne kěrlusche, njedźakni, hdyž šo šamo rosumi, so šo s ruku dźakujemy, darujo sa skutki kschescźijanskeje luboscze, njedźakni, hdyž šo šamo rosumi, so nješlužimy s wutrobu, s ertom, s ruku, se skutkom ani jedyn druhemu ani wschitzy hromadźe Bohu. Haj, to mózemy a to dyrbimy wschitzy, satorhnjeni stejo psched dóńtom kschescźijanow w Ssowjetruskej: šo hanibowacź a šo polěpschowacź!

A Ssowjetruska da — kaž runje, tute rynczki dopißawschi, jako najnowschu powěscź shonimy — wobkrucźenje a wobšwědczenje, a to hrube a hrosne, sa to, schtož runje tu pißachmy a w hižo naspomnjenym wošebitym nastawku: „Kschescźijanstwo w katakombach“ drobnischo rospißachmy: Ssowjetruska chze snicženje kschescźijanstwa. Hdźež tu hacž šem wošebje wo evangelskich kschescźijanach pißachmy, pschinješu nam najnowsche powěscże drobnischeho wo podobnym pschescźěhanju katolskeje zyrkwje. W měscże Odessy buschtaj katolskaj fararjej Lorenz Wolf a Jan Albert na 10 lět k wuhnanstwu a k dźěłu sašudźenaj, a w Landawje njedaloko mjenowaneho města runje tak fararjo Anton Hopfmann, Jan Tauberger, Raphael Loran a prelat Josef Kruschinsky. A schto šu tuchi sašudźeni katolszy duchowni sawinowali? Woni běchu sa šwojich hłodu tradazych wošadnych spomožerszy skutkowali a jich se wschelakim potrěbnym sastarali, dokelž běchu s wukraja šrědki sa tajke skutki luboscze dostali! Kak Ssowjetruska romsko-katolsku zyrkej a tak kschescźijanstwo dozyła pschescźěha, spósnajesch też s powěscże, so jenicžzy na kupje Salowski w połnóznym lodowym morju 14 katolskich duchownych we wuhnanstwje pschebywaju. A schto tuto wuhnanstwo w tutych połnóznych kónczinach Ruskeje na šebi ma, to šmy dyš a dyš shonili s powěsczow, kotrež w běhu poślednich lět pschikhadźachu. Kak dołho to hischcże? Hdy budźe też w Ruskej cžaš dopjelnjeny?

Se Sserbow a s daloka.

Gustav Adolfski šwjedźeń. Budyske pschibocžne towarstwo sa evangelske wošady w rosprószchenju směje njedźelu 16. junija, Sswjatu Trojizu, šwój šwjedźeń w Huszy. Popołdnju ½2 hodźin budźe šerbska Boža šlužba. Wo šwjedźeńske prědowanje šmy knjesa fararja Kschižana-Klukschanskeho prošyli. Lubi Sserbja chzyli šebi hižo nětkle na to myšlicź, tónle šwjedźeń w Huszy wopytacź.

Lužiza a wošebje też Budyschin šo hotujetej na jubilej. 300 lět je, so Lužiza šluscha k Sakskej. 30. meje — lětša runje Boże stpicże — 1635 bu tak mjenowany Pražski měr sczinjeny. S nim dosta Sakska Lužizu. A to chzdeża s wošebitymi wuhotowanjemi pošwjeczicź. Tak budże dźenša, Rogate, rano ½8 hodźin w Pětrowym domje jubilejna Boža šlužba. Prědowacź budże farař Groše, kotryž je jako stawisnař a starožitnosczař snaty. Póndźelu wuhotuja, kaž šlyschimy schule šwjedźeński cžah. Boże stpicże pschipołdnju w 12 hodź. wotewri šo w museju wulka wustajeńza toho, schtož šu tute sańdźene lětstotki we Lužizy rjaneho wutworiłe a schtož Lužiza we šwojich Božich domach, hrodach a šwójbnych domach rjaneho khowa. Drje skoro kóždy Boži dom nascheje Lužizy budże tam s tym a tamnym sastupjeny. Tuta wustajeńza wostanje tam hacž do sapočatka auguša. Popołdnju pokasa potom město Budyschin šwjedźeński cžah. Nimo naspomnjeneje wustajeńzy budże w Budyschinje hischcże druha wohladacź. Tutu wuhotuja schule. Saměstnjena budże wona w rumnoscźach rjemješlniske schule na Sserbskich hrjebjach. Runje wosjewi też stara měschczańska straža, nam derje snata s jubilejskeho lěta, so wona pschi 300lětnym jubileju šwoju šlužbu pschewosmje, a ju kóždy dźeń w 9 hodź. nastupi. Potajkim pschihotow je wjele sa to, so by tutón 300lětny jublej rjany byk. Też druhe města šo hotuja. Tak chze město Lubij Sswjatki tuto 300lětne wopomnjecże hódnje pošwjeczicź. Chzedźa nimo druheho wiki wuhotowacź w drastach a w naprawach sańdźenych lětstotkow.

S pschišłowow sa Rogate.

Spěwaj a dźěłaj! —
Ssylsojty wušyw — radostne žně. —
Dźěława ruka wucźěri wostudu s dwora. —
Hdyž Boža ruka nježohnuje, wuprahnu wutki. —
Hydž klaki pschebiwacź šlyschisch, modleńczko wunješ, a njech by to duzy po pucźu było. —

Hdyž šnopy na wós podawasch, wěsch, hacž derje do brózhnje pschińdu? —

Hdyž šywy radźene steja, njeje dźě hischcże brózhnjam pschitwarkow trjeba. —

Hłódne lěta ruzy stykowacź wucża. —
Hospodař po Božim šłowje je do domu pop. —
Kemschikhodźenje njesakomdźuje, ale spěchuje dźěła. —
Macźerna wucžba Boże šymjeschka šyje. —
Modlitwa nima bycź robota s ertom, ale s wutrobu skutk. —

Dźěło s Bohom nacžate — je hižo poł sdźěłane. —
Dźěło s Bohom sapočane, budźe s Boha žohnowane. —
Spěwasch spěschnje, ale niz hrěschnje. —
Spočinaj wscho w Božim mjenje, to šo s dźěłom schlachczi rjenje. —

Na pucź.

Rogate: proschcże, modlcże šo! — Ssy to cžinił wschědnje? Cžinisch to dźenša? Chzesch to nětko wschědnje cžinicź? Budźesch to nětko wschědnje cžinicź?

Listowanje. Sa Exaudi: W. we W. — Sa Sswjatki a sa Sswj. Trojizu postaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nošacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosczi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdźanach wot Hłownoje šerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cžischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu šobotu a płacźi schtwórtlětnje 108 pjenježkow

Čjißło 22

Bomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewe će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 2. junija 1935 Bautzen

Njedźela Exaudi.

Jap. skutki 1, 15—16.

Exaudi, Knježe słyšch mój hłós, hdyž ja wołam — po tutym psalmskim słowje ma dźenšnischa njedźela swoje mjeno. S tym stejimy hischće ras, kaž dźenš tydźenja na njedźeli Rogate, w raju modlitwy. A hdyž so hižom hotujemy na bliski swjatkowny swjedźeń, dha chcemy prošyć wo swjatkowneho Ducha, so móhli w jeho mozy swoje živjenje tak nakožeć, so by nam napósledk data była króna wěčneho živjenja. Tutón Duch Boži cžiń naš hotowych, so móhli swoje dźenšnische słowo prawje rozumić a wužiwać ja swoje živjenje. Duch Boži wschak cžini naš khmanych ja słužbu teho Knjesa.

To je drje sobu najsrudnische było w Jesušowym živjenju, wo cžimž tu w naschim słowje Pětr hischće ras rěcži, so běsche tón, kiž je Knjesa pscheradźił a podał do rukow jeho njepscheceželow, s liczby tych mužow, kotrychž běsche Jesuš sej sam wuswolił, so bychu jeho wučomnizy byli, so bychu po jeho do njebješ stpěcžu jeho wučbu pschipowjedali a jeho kralestwo twarili. Sesłyschimy tu, kajki je był Judaschowy kónz, kiž njenamakasche po pósnacžu swojeho hrěcha pucź wrócžo k temu, kiž hrěschnika wrócžo njestorcži, hdyž pokutu cžini. W swojim stysknym sadwělowanju drje wón po tym, so je dostate pjenjesy farisejskim wrócźił, a wobwjeszny so a je drje jako prěni swój row namakał na tej krwawnej roli Hakeldama, kotraž bu kupjena sa te 30 sležborniki. Hdyž so praschamy, schto je Judascha cžěriło k jeho pscheradźe, dha wěmy, so je to była jeho pjenježna luboscź, kotraž jeho wobknježesche a kotraž jeho dźělesche wot teho, schtož Jesuš wucžesche.

Możemy a chcemy s teho wuknyć sa naš samych. Wěrnosć Knjesoweho słowa: „Wy njemożecże Bohu słužić a mammonej“ sjewi so tež w naschim cžasu. Je to jene s tych najsrudnischich naschonjenjow, kotrež dyrbimy pschezo sabo cžinić, so budźa cžłowjekojo, kotsiž budźa žohnowani se swětnym kublom, lohzy słužomnizy mammona. Wěscże njeje tak, so je kóždy bohaty tež pschecźiwnik Jesušowy. Je doscź tež tajkich bohatych, kiž wjedźa swoje bohatstwo wužiwać k lěpschemu swojich sobucžłowjekow, kiž su w nusy, a k twarjenju Božeho kralestwa. A tola wostanje stejo Knjesowe khutne słowo, so je lóžscho, so kamel dźe psches jehline wucho, hacž so bohaty pschińdźe do Božeho kralestwa. Strach je wulki, so budźe tón, kiž widźi, so jeho samoženje roscże, wobknježeny wot myšle, kak by tajke samoženje pschezo bóle pschisporjał, abo so budźe wabjeny a cžehnjeny do lóschta teho swěta. Jene pak, kaž to druhe njesnješe so s tym, schtož Jesuš wucži. A my mamy doscź pschikładow tajkich, kiž so pschezo bóle a bóle shubichu wot Knjesa, wot Božich słužbow, wot swjateho wotkasanja, cžim lóžsche a lěpsche bu jich hospodarske stejischczo. Judasch Ischarioth je nam s nastróžazym pschikładom, kak daloko móže pschińć s cžłowjekom, kiž stejesche blisko temu Knjesej a da so cžahnyć na pucź hrěcha.

Ale Jesuš chce něschto druhe; a kaž wón pschi wuswolenju swojich wucžomnikow k nim praji: Pój sa mnu, tak wabi wón tež tebje, luby kscheseźijano, na swój pucź. A žadyn mjes nami cžłowjekami njeje, kotrehož wón nochzył trjebać w swojim wulkim wobschěrnym dźěku, w swojich wulkich žnjach. Wschudźom ma wón městna, na kotrychž je dźěła doscź, a to je dźěło na naschich duschach, dźěło w naschich domach a swójbach, dźěło na naschich sobucžłowjekach tu nutska, kaž tam wonkach w póhanstwje. Ale wschak tak, hdyž chcemy tu sobu dźěkać, dha dyrbimy stać na Jesušowej stronje, dha dyrbimy so dać wjesć wot jeho słowa, dha dyrbimy swoje wutroby cžinić sa wobydlenje jeho swjateho Ducha.

Jow w naſchim tekſcźe ßo ſetkamy ſ tajkimi mužami, kiž ßu ſahorjeni ſa tón nadawk, kotryž je Jeſuß jim dał. S kajkej ßwjatej khutnoſczu ſtaraja ßo ſa to, ſo by próſdne japoſchtolſke měſtno ſaßo było wobßadźene ſ mužom, kiž by khmany a hotowy był k tutemu ſaſtojnſtwu. Kak ßu tola tuczi jědnacźo ßo cźinili ſa zyle hinaſchich cźlowjekow, hacž ßu prjedy byli, w tutych tſjoch lětach, kotrež běchu hromadźe byli ſ Knjeſom. Woni ſteja zyle pod ſacźiſchcźom teho, ſchtož je Jeſuß na dnju ßwojeho do njebjeß ſtpicźa k nim rěcźał. A wěmy, kak ßu wulke wězy dokonjeli, woßebje, hdyž běchu potom dóſtali ßwjateho ßwjatkowneho Ducha.

Kak ſteji nětko ſ nami, a kak ſteji woßebje ſ tobu, ſchtóžkuliž tež ßy? Najnuſniſche a najkhutniſche praſchenje je to, kak ſtejiſch ty k Jeſußej a k jeho ßłowu. Jow njeje žane khowanje móžno, a ſchtóž chże tu rosßudźenje wotpokaſacź, tón ſměje ſ teho ßam najwjetſchu ſchkodu. Tehodla ſapocźń ſ pruhowanjom hnydom a njewotſtorcž jo na poſdźiſchi cźaß. Kak je? ſtejiſch ty woprawdźe w Duchu twojeho Knjeſa Jeſom Khryſta? — Hdyž knježi w tebi hiſchcźe ßebicźnoſcź, tuta ßebicźnoſcź, kotraž wſcho měri jenož po tym, ſchto budźe tebi ſa to, ſchtož cźiniſch na ßwojim ßobucźlowjeku, — dha hiſchcźe njeſtejiſch w tajkim Duchu. — Hdyž maſch w ßwojim domje ſeſtarjeneho nana abo macźeŕ abo někoho druheho, ſa kotrychž maſch ßo ſtaracź, dokelž ßu ßłabi a nimaja wjazy žaneje mozy k dźěłu, a hdyž jim žaneho dobreho ßłowcźka njepopſchejeſch a hdyž jim jich wobcźežnoſcź hiſchcźe cźežſchu cźiniſch pſches njelube waſchnje — dha hiſchcźe nimaſch tajkeho Ducha. — Hdyž ßy ty hotowy, ßo na twojeho ßobucźlowjeka pſchißłodźecź, ſłe wo nim rěcźecź, ſa jeho khribjetom njewěrnoſcź wo nim rěcźecź — dha nimaſch tajkeho Ducha Jeſußoweho. — Hdyž ſtejiſch ßwojemu bližſchemu ſa jeho kubłom a ßo žiwiſch ſ njeprawym kubłom, hdyž maſch wjeßele na tym, druhemu ſłe cźinicź — dha hiſchcźe njejßy ßo dał ſapſchimnycź wot teho Knjeſa. — Hdźež njejßu mandźelſzy hromadźe žiwi w prawej kſcheſcźijanſkej luboſcźi, hdźež ßu ſtarſchi ßwojim dźěcźom pohórſchenje a naſtork k ſtemu, hdźež ſabudźa dźěcźi na cźeſcź, kotruž ßu winojte ßwojim ſtarſchim, hdźež pobrachuje w domjazym a ßwójbnym ſjenocźeńſtwje na tej myßli, kotraž pyta to lěpſche teje duſche — tam hiſchcźe njeje Jeſuß Khryſtuß wjednik.

Ale tam je a ſkutkuje Duch Boži, hdźež ſteja cźlowjekoju w tej luboſcźi, w kotrejž bližſcheho lubujemy, jako ßami ßo, a w kotrejž lubujemy Boha wyſche wſcheho. Hdźež je tajka luboſcź, tam ßo namaka wſcho druhe ßamo wot ßo, pſchetož luboſcź wſchak wucźini kſcheſcźijana. A tajki cźlowjek je potom też khmany a hotowy ſa Knjeſowe dźěło w jeho wulkich žnjach. Sa teho njejßu pſchecźežke te wopory, kotrež ßo tu žadaja, a tajki cźlowjek ma potom też cźaß ſa nadawki, kotrež jemu tón Knjes dawa.

A nětk ty, móžeſch ty wo ßebi prajicź, ſo ßy tajki cźlowjek, ſo ßy kſcheſcźijan? — A dokelž drje nam wſchitkim hiſchcźe pobrachuje na tajkim dokonjanym kſcheſcźijanſkim ſtejiſchcźu, dha proßymy hižom dźenßa ſ zyłej wutrobu ßo pſchihotujo na bliſke ßwjatki: Stwoŕ we mni Božo, cźiſtu wutrobu a daj mi noweho wěſteho Ducha. Hamjeń.

Exaudi.

Knježe, wußłyſch próſtwy ſprawne.

Hłóß: Wozucźcźe, hłóß Boži woła.

Knježe wußłyſch próſtwy naſche;
Tu na ßwěcźe ßmy w wſchelkim ſtraſche —
Scźel Ty nam Sswój troſcht njebjeſki
Hladaj dale ſ hnadu na naß;
Wſchak troſchta wjele maſch Ty ſa naß;
Budź pſchi naß w naſchej tyſchnoſcźi.
My Tebje trjebamy
Wſchě wjeßłe, ſrudne dny.
Wußłyſch próſtwy a modlitwy, o Božo Ty,
Hdyž ſprawnje Tebje proßymy.

Budź nam bliſko, ßwěrny Božo.
Nam ßmilnoſcź Twoja wobradź ſbožo,
Kiž cźaßnje, wěcźnje trjebamy.
Na wutrobje chźył naß noßycź,
Wo pomoz ßměmy Tebje proßycź;
Bjes Tebje khudźi tradamy.
Kak ßłabi, khudźi my
Bjes Tebje Božo ßmy —
Nuſu naſchu Ty ſnajeſch wſchu: Budź ſ nami tu,
Hacž daſch nam bydlicź w njebju.

Dobrocźiwy Božo, jara
Sso ßmilnoſcź twoja ſa wſchěch ſtara.
Ty, Božo, luboſcź ßama ßy!
Derje kóždom', kiž Cźe ſnaje,
Pod žohnowanjom Twojim traje
Wſcho žiwjenje, kiž ſtworiſch Ty!
Kak jara bohaty
Ty Božo Wótcźe ßy!
Herbſtwo kraßne we njebju Ty nam ſkhowak ßy!
Budź, Božo, wěcźnje khwaleny!

Spěwajmy dźak Bohu rjenje!
Dom ſ zuſby krocźmy w Božim mjenje
Pucź wuſki ſ Božej pomozu!
Njebojmy ßo žanoh' ſkeho,
Hdyž mamy ſchkit tu Najmózniſcheho!
Kaž dołho ßmy na ßwěcźe tu,
Knjes ßwoje ßłubjenja
Nam date dopjelnja!
Khwalmy Jeho! Schtóž Jeho ma, tón njetrada,
Ma wſchitko ſ Jeho bohatſtwa! J. W.

Kſcheſcźijanſtwo w katakombach.

abo

nowe pſcheſcźěhanja w Ssowjetruſkej.

(Skónczenje.)

Kſcheſcźijanſtwo cźěkaſche w Ssowjetruſkej, kaž něhdy we ſtarym Romje, ſaßo do katakombow. Cźim wótriſche a ßurowiſche buchu pſcheſcźěhanja wěrjazych, cźim wěrniſcho pſchiſamknychu ßo tucźi jedyn druhemu, cźim ſmužicźiſcho wuſnawachu tucźi ßwoju wěru, cźim jaßniſcho ſabłyſchcźi ßo jim móz evangelija. W tutych žałoſtnych běhy połnych lětach ſtachu ßo dźiwy wěry! Wěrjazy, huſto doſcź ßami ſahłódjenju pſchewoſtajeni, hromadźachu poßledniu zyrobu, kotruž namakachu, ſkładowachu poßlednje ruble, kotrež hiſchcźe mějachu, pſchedawachu to poßlednje, ſchtož bě jim ſawoſtało, — hdyž wo to dźěſche, pomhacź fararjej, na kotrehož ßo wſcha hida kommuniſtow wula, kotremuž wſchitko, ſchtož trjebaſche, pobrachowaſche. Mjes tym ſo farař w jaſtwje ßedźeſche, pſchewoſtajeny hrubej ßamowólnoſcźi, ſtaraſche ßo woßada ſa jeho ßwójbu tak derje kaž bě ji to někak móžno.

Niz hiſchcźe dołho ſamknychu poßledniu proteſtantiſku zyrkej w Kiejewje — tu poßledniu, kotruž běchu hiſchcźe w tu-

tym wulkim měsćze ſ wjazy hacž 500 000 wobydlerjemi ſ wulkimi woporami ſdžeržecź móhli. Njedźiwajo wſcheho ſchćuwanja bě duchowny Döring wěrjazym evangelij prědowak, doniž jeho njeſajachu a do wuhnanſtwa njewućěrichu. Woßada woſta dale ßwěrna ßwojej wěrje. Žónſka wuſtupi, kotraž w ćźichich nutrnoſćach ſ Biblije ćźitaſche. Nětko ßu tež ju ſajeli a ſ njej ſkoro wſchěch woßadnych: woni ßu duzy do wuhnanſtwa.

Tute žałoſtne podeńdźenja njewoſtachu bjes ſaćźiſchća na wokolny hewak tak liwki ßwět. Po zyłym ßwěćze ſběhachu ßo hłoßy, kotrež doraſnje na tute podawki pokaſowachu, a wyßozy wjednizy kſcheſćźijanſkich zyrkwjow ßu pſchezo ſaßo ßwěi kedźbliwy ćźinili na tuto niczaze wojowanje bolſchewisma pſchećźiwo nabožinje a ßu ſe ſjawnymi ßłowami budźili ßwědomje ßwěta.

Pſched něktrymi lětami ſałožichu jenotliwi a ſpomožeŕſke organiſazije wſchěch krajow wubjerk: „Bratſja w nuſy“. Tutón měješche nadawk, nuſućeŕpjazym w Ssowjetruſkej pomhać, njehladajo na woßobu, a to tak, kaž to něšak móžno, a to woßebje tehdy, jako w Ssowjetruſkej hłód wudyri, kotryž bě jerodne hoſpodarjenje ſawinowało, a milijony mrějachu. Nakhwilnje je Ssowjetwyſchnoſć tuto pomozne ſkutkowanje witała. Ale nadobo jo wona jakaſa. A nětko dyrbja kſcheſćźijenjo zyłeho ßwěta tak rjez ſe ſwjaſanymaj rukomaj pſchihladować, kak w Ssowjetruſkej dźeßaćtyßazy wěrjazych ćźlowjekow mrěja. Zyła ćźrjóda ruſkich ſtaćźanow bu pſched ßud ſtajena a ſatjělena, jako wyſchnoſćze ſhonichu, ſo ßu tućźi podpjeru ſ wukraja doſtawali, haj, tež ſo ßu wo podpjeru proßyli.

Tajke ſaßakle wojowanje pſchećźiwo kſcheſćźijanſtwu je jenož móžne w ſtaćze, kotrehož namóznym wjednikam žiwjenje ćźlowjeka njeje niczo winojte; woni tola tež kidaja na njewuprajomne waſchnje hanjenje a wußměſchowanje na wſchě wućźby a wuſtajenja a naprawy kſcheſćźijanſtwa. Sa tole jenož jeniczki pſchikład ſ poßledniejho ćźaßa:

„Wjetſchernjaja Moſkwa“, w Moſkwje wukhadźaza nowina, mjenowaſche kardinalarzybiſkopa Innitzera, kotryž bě wospjet na tak njemóžne wobſtejnoſćze w Ssowjetruſkej pokaſował, „wunamakarja wſchěch móžnych kžow“, piſaſche, ſo kardinal „ſe ſahorejnjom kži“, pſchirunowaſche jeho prózowanje wo pomoz ſa tradazych a ćźeŕpjazych kſcheſćźijanow Ssowjetruſkeje ſ operetnym dźiwadłom, kotrež je bankrott a wupraji tu wohidnu ßadu, ſo chze ßo kardinal Innitzer „po wuměrje ßwěta“ wobohaćźićź a ſo tohodla tajke „fein njehorne hězne fantaſije“ w nowinach wſchelakich krajow rosſchěrja.

Niczo njeje maſane doſćź, ſ ćźimž njebychu bolſchewikojo do ßłużobnikow kſcheſćźijanſtwa mjetali. Ale wſcho ſchćuwanje, wſchě běđy, wſchě ßmjertne wußudy njeſamóža tomu ſadźěwacź, ſo budźe kſcheſćźijanſka wěra tež w bjesbóžnej Ssowjetruſkej ſe ßamßnym ſahorjenjom a ſe ßamßnej ßwěru wuſnawana a žiwa kaž druhdźe na ſemi. Pſchećźiwo mozy wěry wojuje ćźlowjek podarmo! Po Ev. D.

300 lět Łužiza ſakſka.

Hdyž tute rynczki piſamy, ßwjećźa w Budyſchinje tutón 300lětny jubilej, na kotryž tydźenja hižo pokaſachmy, dale. S Božimi ßłużbami w Božich domach ßu jón njedźelu Rogate ſapočeli ßwjećźićź. Jich wjele ſ naſchich ćźitarjow a ćźitarkow ßu drje wjele wjaz wo tym wohladali a ßłyſcheli hacž my tu w ſdalenym rózku Łužizy. Tohodla njeje trjeba a njeje móžno, ſwißowazu rosprawu podać, a to tež dozyła nochzemy. Tola to a tamne hiſchćze dźenßa a poſdźiſcho wo tym naſpomnimy.

Pſchi Michakſkej zyrkwi, hdźež ßmy pſched něſchto lětami wohladali jara khutnu a jara powućźazu hru: „Jedermann“, hraja nětkle ſaßo hru pod hołym njebjom, a to Wildenbruchowu hru „Rabenſteinerin“. Tu je ras ſkładnoſćź, hru pod wjećźornym njebjom wobhladać. Pſchi deſchćźowym wjedrje hraja w dźiwadle.

Kaž tež hewak pſchi tajkich hiſtoriſkich jubilejach woſjewja tež pſchi tutym mnoho, ſchtož ßu tak rjez ſe ſańdźenoſćze wukopali. Tak tež wſchelakeho wo wſchelakich duchownych, kak wo fararju Schěrachu, kotryž bě ſ duchownym w Noßaćźizach a w Maleſchezach. Wo nim napißachmy njedawno tež tu něſchto. Jeho wobras wißy wobnowjeny w Maleſchanſkim Božim domje. A tak tež ßo nam w rosprawach ſjewi duchowny Muſcovius, kiž ſkutkowaſche w Ketlizach, w Lubiju, w Minakale a wot lěta 1674 w Budyſchinje. W Budyſchinje je tutón duchowny, kotrehož kolebka je ſtała w Großgrabe pola Kamjenza, měł prědowanje pſched ſakſkim kurwjeŕchom, kotryž je ßebi ßławy dobyło: njech tež niz wſchitkim lubeje ßławy.

(Pokračźowanje ſćźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Na pomoz! Naſtróženi a ſrudźeni ſ powjeſćźemi wo nowym hroſnym pſcheſćźěhanju evangelſkich a katolſkich kſcheſćźijanow w Ssowjetruſkej, wo kotrymž tež my Rogate rosprawjachmy, ßu ßo w reformirtſkej zyrkwi w Rotterdamje woßadni po tyßazach ſhromadźili. Na Hollandſku wyſchnoſćź a na franzowſkeho ſapóßłanza w Haagu ßu namolwjenja póßłali, ſo bychu ſakročźili pſchećźiwo tajkemu pſcheſćźěhanju Evangelſkich w Ssowjetruſkej.

Dodawk k tomu, ſchtož Rogate wo wótrym pſcheſćźěhanju kſcheſćźijanow w Ssowjetruſkej piſachmy, je ſćźěhowaze: 27 evangelſkich duchownych je we ßowjetruſkej Wukrajinje we jaſtwje. Nimo tam naſpomnjenych žałoſtnych wußudow pſchećźiwo duchownym ſhonimy wo dalſchich, ſ kotrymiž po narodźe němſkich kſcheſćźijanow ſaßudźichu — k ßmjercźi. A čźehodla? Běchu ſpomožeŕſke dary pſchijimali, ſo bychu ßo pſched hłodom ſchkitali, haj běchu ßamo jenož wo nje proßyli. Tak bu tam k ßmjercźi ſaßudźeny: bur Derkſen, bur Thieſſen, bur Heinrich Raap ſ Nenſatza pola Odeſſy, Jan Hirſch ſ Helenentala pola Odeſſy, Michał Röhriſch we wukrajinſkim Straßburgu a bur Begehr w Altonje pola Melitopola. We Ruſkej je hłód. Ruſka to měćź njecha. Tute ßmjertne ßudy dyrbjachu pomhać, potajićź hubjeńſtwo a hłód. Wone ßu pak nětk runje wotkryte wobſtejnoſćze, kiž ßu hiſchćze ſrudniſche hacž hłód a tradanja. To je mordowanje a to najžadławiſche. Najprjedy je Ssowjetruſka hłód ſawinowała ſe ßwojimi wſcho ratarſtwo kažazymi naprawami a nětk krónuje tych, kiž ßo wobarachu tam hłodu wumrěćź, a to ſ niczim dale, hacž ſo pſchijimowachu zyrobu, kotruž tradazym wukrajna luboſćź poſkićźi, haj, ſo jeno wo nju proſchachu. A runje krajiny, we kotrychž Němzy bydla, buchu najbóle ſ nuſu a ſ hłodom domapytane. — Kaž Abelowa krej k njebjeßam wołaſche, tak woła tež tuta martrarjow krej k njebjeßam. Schtóž krej roſliwa — tam njeje žohnowanje, tam je khłoſtanje.

Ssowjetruſka a kſcheſćźijanſtwo. Schtož dyrbjeſche ßo ſtaćź, je ßo tež ſtało. Kſcheſćźijanſke zyrkwje wſchěch wuſnaćźow, kiž ßu w Genfje ſaſtupjene, ßu ßobuſtawam ludoweje rady pſchepodate pißmo, w kotrymž pokaſuja na ſyſtematiſke pſcheſćźěhanje kſcheſćźijanſtwa w Ssowjetruſkej, kotrež je kaž po woli Ssowjetwyſchnoſćze a kotrež ßo ſłožuje na to, ſchtož je Stalin prajił a ſchtož ßu kommuniſtiſke organiſazije wob-

ſamkłe wo najwótriſchim wojowanju pſchecźiwo nabožinje. To njemóże ſwjaſkej ludow wſcho jene bycź. Swjaſk ludow ma pſchißłuſchnoſcź, wſchěm ßwojim ſtawam napołożicź, ſo ßo na to ſwjaſaja, w ßwojim kraju dowolicź ßwobodu ſa kſcheſcźijanſku wucźbu a kſcheſcźijanſke Boże ßłużby.

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Lubiju** běchu ßo póndźelu po Rogate woßadni ſaſtupjerjo ſaßo k ßwojemu ſhromadnemu dźěłu ſeſchli. K. ſ. Böhme ſe Strahwaldy bě hłowny pſchednoſchk pſchewſał a rěcźeſche wo „woßadnym ſaſtupjerju a jeho ſamolwitoſcźi“. To bě wěſo runje prawa wěz ſa tajki wjecźor, woßadnych ſaſtupjerjow. A rěcźnik je nam khutneho a dobreho a nuſneho doſcź prajił, kaž jich to po pſchednoſchku wjazy wupraji, kak wjednik tutoho dźěła, k. ſtud. rada Wallenſtein, tak k. wyſchſchi zyrkw. rada ſuperintendent Jagſch. S wulzy ſajimazeho pſchednoſchka tu někotre dypki, dokelž ßu tola ſa wſchěch, woßadnych ſaſtupjerjow a woßadnych, ważne: Prawi woßadni ſaſtupjerjo ßu mużojo, kotrymž je to woprawdźe wo zyrkej cźinicź, dokelž wjedźa, ſo wot teho, ſo tu zyrkej je a ſo tu prawa zyrkej je, pomoz a ſbožo ſa cźłowjeka, lud, ßwět wotwißuje. — Zyrkej je Bóh na ſemi ſtworił. Wona ma nadawk, cźłowjekow ſ póßelſtwom evangelija k wěrje wołacź. Tuta wěra dyrbi ßo wobßwědcźicź we wutrobnej dowěrje do Boha a w ßwjatej poßłuſchnoſcźi pſchecźiwo jeho woli. — Wſchitko ſwonkowne na zyrkwi ma ßłużicź ſa to, ſmóżnicź a ſpěchowacź pſchipowjedanje Božeho ßłowa a wěru do njeho. — Woßadny ſaſtupjeŕ ſamóże ßwoje ſaſtojnſtwo jenoż potom prawje dopjelnicź, hdyž wón Boże ßłowo w Božej ßłużbje — w Sswjatym Pißmje — w ßwjatym ſakramencźe pſchijimuje. Wón ma fararja, ßwoju woßadu a ßwoje ſaſtojnſtwa na modleŕſkej wutrobje. — Schtóż je evangelijej poßłuſchny, myßli wězownje. Jemu njeje cźinicź wo to, ſo by wón prawo měł a wobkhował. Wón chze wuknycź a ſ woporom a je wotpomhanjom pola ßebje ſapocźecź. — Woßadny ſaſtupjeŕ, kotremuž je cźinicź wo Boże ßłowo, ſaſtaji zyłu móz, namakacź cźłowjekow, kotſiž nuſni, a ßrědki, kotrež trěbne, ſo by pſchipowjedanje Božeho ßłowa a duſchepaſtyŕſtwo wſchěch we woßadźe namakało. — Prawy woßadny ſaſtupjeŕ je też wſchědny dźeń a we wſchědnym dźěle we ßwojim ſaſtojnſtwje. Wěz zyrkwje dyrbiſch tola ſ zyłym żiwjenjom ſaſtupowacź. — Wón wě, ſo je kſcheſcźijanſki domjazy porjad podłożk ludowe je zyrkwje. Blidowe pacźerje, domjaza nutrnoſcź, kſcheſcźijanſke waſchnjo nießmědźa w jeho domje pobrachowacź. Dźěcźi dyrbja w doroſcźenych měcź prawy pſchikład. — Prawy woßadny ſaſtupjeŕ wuſtupi też w ſjawnoſcźi ſa ßwoju zyrkej. Wón ju też ſaſtupuje pſched pſchecźiwnikami zyrkwje. Wón pomha wotraſycź wopacźne wumjetowanja a wotſtronicź pſchicźiny wuſprawnjenych ſkórźbow. — Wón wě, ſo ma ſamolwjenje w zyłym ſjawnym żiwjenju. Wón wě, ſo ſamolwjenje, kotrež jako kſcheſcźijan ma, tak daloko ßaha, kaž daloko wliw, kotryž jako cźłowjek ma, ßaha. — Sajimawe je wuprajenje, ſtareho wjele lětneho woßadneho ſaſtupjerja: „Farań je paſtyŕ a ja ßym paſtyrjowy poß.“ Schto wſcho nje je tola ſ tutym ßłowom wuprajene! — Fararjej a woßadnemu ſaſtupjerjej dyrbi pſchezo a dyrbi woßebje w tutym cźaßu, kiž je tak njeměrny, wo to hicź, ſo we wſchěm a wſchudźom Khryſtußa pſchipowjedaja, Khryſtußej poßłuſchni ßłuża, ſa Khryſtußom a jenoż ſa Khryſtußom du. A tak je dozyła ſaßada ſa kóždeho kſcheſcźijana hewak a nětkle woßebje, hdyž jich wjele wjele mucźi. A niz jeno tole! Se wſcheho, ſchtož bu tam prajene a ſchtož tu ſtajichmy, móże, haj ma kóżdy woßadny wjele wſacź. Kóżdy woßadny chze drje tola ßam bycź zyły kſcheſcźijan a zyły woßadny a to ſnutsknje a ſwonknje, ſe ßłowom a ſe ſkutkom. A kóżda woßadna niz mjenje! Běchu tola do ſhromadźiſny też pſchiſchłe żony a holzy, kiž w ßwojej woßadźe pſchewſachu dźěło pomozniczy. — Tuž kóżdy, kóżda nětk do ßwěrneho dźěła we woßadźe a ſa woßadu!

Boži dom ßo wotpalił. Dołho njeje hiſchcźe, ſo dyrbjachmy pißacź wo wotpalenju wulkeho a rjaneho wjeßneho Božeho doma w Seifhennersdorfje a hižo ſaßo mamy tajku powěſcź ſapißacź, tón ras ſe Schleſyſkeje. W Altenlohmje ſniczi woheń ſtary ßławny Boži dom, ßobu najſtarſchi mjes Božimi domami Schleſyſkeje. Woheń drje je někak pſchi dźěle na tſěſche naſtał. Hacź runje wohnjowe wobory ſ zyłeje wokoliny na pomoz pſchikhwatachu, ſpali ßo Boži dom tola zyle; bě wſchudźom wjele drjewa — kaž to też na naſchich ſtarſchich Božich domach widźimy; nimo toho dujeſche rańſchi wětr. Hacź do 13. lětſtotka wróczo hodźi ßo tuta zyrkej w ſtawiſnach ſwěſcźicź. Wona bě ßobu najrjeńſcha mjes zyrkwjemi Schleſyſkeje. Sa evangelſku zyrkej je był tutón Boži dom woßebje ważny ſa rosſchěrjenje a ſdźerżenje evangelſkeho wuſnacźa po reformaziji a po 30lětnej wójnje.

We **Wukrajinje** je naſtało evangelſko-lutherſke hibanje, kaž ßmy hižo pißali, a niz jeno tute, ně ſdobom też reformirtſke. Bě najprjedy nuſa a wobcźežnoſcź dla pobrachowazych rumnoſcźow a domow. Tomu ßu ſwjetſcha wotpomhali. Ssu Boże domy twarili a też hižo poßwjecźili. Nětk ßu ßebi też w Stanislawje zentralne ßydło wutworili we woßebitym domje, w kotrymž maja Boži dom a ſdobom wobkhodne rumy ſa zyłe hibanje. S tym je ßo hibanje ſeßylniło a ſkrucźiło. — Też to ßwjatkowna powjeſcź.

Na pucź.

Rogate bě, njedźela modlenja, proſchenja, njedźela ratarja, wjeßnjana, lětna njedźela pacźerjow wo żně a wſchědny khlěb, lětna njedźela blidowych pacźerjow! Sswjecźi ju jich tak mało ſe ſhromadnymi pacźerjemi w Božim domje tohodla, dokelž jich tak mało doma wſchědnje blidowe pacźerje dokelž jich tak mało ſhromadnje Rogate ſpěwa pacźerje we Božim domje — a też druhe njedźele? Abo ſchto ßo to ma? — A nětk: Dźenża hižo Exaudi, njedźela wußkyſchanych modlitwow! Ssy ty ßwjecźił woprawdźite Rogate, woprawdźitu njedźelu modlitwow a lětnu njedźelu woprawdźitych blidowych pacźerjow? To pohladaj do tydźenja mjes Rogate a mjes Exaudi! Ssy ty ſpěwał blidowe pacźerje? Ssy? — Hdźež njejßu blidowe pacźerje tam njebě ßwjecźenje njedźele Rogate móżne — tam njejßu ſ Bohom Stworicźelom a Wótzom w kſcheſcźijanu te ſwjaſki, kotrež dyrbja bycź: Swjaſki teje luboſcźe a dowěry, teho ſpóſnacźa njemozy a ßłaboſcźe, kotrež tam ßu, hdźež ßo cźłowſke dźěcźo tu na ſemi wě dźěcźo wſchehomózneho Stworicźela, wſchehohnadneho Wótza.

Liſtowanje: K. J. W.: Wutrobny dźak. Redaktor.

Sa Sswjatki a Sswj. Trojizy postaji k. w. ſ. S. — Sa 1. po Tr.: W...s w H.

Samołwity redaktor farań Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinańje a powěſcźerńje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědańſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeźkow

Čžišło 23

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 9. junija 1935 Bautzen

Sswjatki 1935.

Ef. 4, 3—6.

O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam,
Bydl we naß s hnadu ßwojej ßam,
Pój, ßłónzo rjane, jaßne,
So ßwěcź nam ßwěza njebjeska,
So twoja móz naß wohrěwa,
Nam k wjeßelu ßy kraßna,
Jaßnosćź, kraßnosćź;
S njebjeß ßboże
Na naß słoži,
K tebi dźemy,
Sa to lubje proßycź chzemy.

To je snaty, rjany ßwjatkowny kěrlusch. My jón Sswjatki spěwamy, kaž ßmy swucźeni Jutry spěwacź: „Jesuß, moja nadźija, a mój Sbóžnik, tón je žiwy“ a Hody: „Ja s njebjeß dele pschińdu k wam, też dobre nowiny ja mam“. Bóh daj, so by schumiła w kschesćźanstwje a ßo stara hrěschna cźma shubiła, a wohenjowe płomjenja widźecź byłe a ßwětło Božeje wěrnosćże ßwěcźiło, so bychmy rosesnali to hłowne a pódlanske, ważne a njewažne, bójske a cźłowěske. W jenej myßli chzemy hromadźe bycź w naschich domach, naschich woßadach, naschim kraju a napoßledk w naschej zyrkwi. Njerěcźmy wot tych, kotsiž ßu ßo wot naß dźělili. Kak móhli jednotu Ducha dźerżecź s tym, kotryž rjekne: ßym antikrist. Tam wscho porjeńschenje niczo njepomha. A chzedźa jomu mosty twaricź, a jeho samołwicź, so je tola jenož njepscheczel zyrkwje, pschi ßwojim wostanje. Je też njepscheczel teho Knjesa. Alle my kschesćźenjo chzemy jednotu Ducha dźerżecź. Mamy te ßamßne nahlady. Też s tymi móžemy ßo snjesćź, kotsiž w Jesußu bóle ßyna Marijneho ßwědcźa. K ßwjatkam mamy hižo něschto ßobu pschinjesćź. Pschińdźemy tola wot ßwjedźenja k njebjustpicźa a jutrow a hodow. To je tola duch Jesußowy, kiž ma ßo nam dostacź, duch, kiž je ßo narodźił, kiž je horjestanył a do njebjeß stpił. To ßu tola wucźomnizy, kotsiž ßu w jenej myßli shromadźeni, niz wjazy bojasliwi, ßłabi a njewěrjazy, ale khrobli, mózni a wěrjazy. Tak też my wěstu měru wěry ßobupschinjeßemy. Njewocźakajmy wot ßwjatkow něschto njeßłyschane, so ßo pohanjo psches schumjenje s njebjeß jako mózneho wětra nawabicź dadźa, ßo k Bohu wobrocźicź. Cźi to tola njeßłyscha. A też mjes tymi, kotsiž běchu ßwědzy wulkeho podawka, běchu taizy, kotsiž prajachu: Woni ßu ßo we ßłódkim winje wopili.

Alle to je mózno, so kschesćźenjo jednotu ducha dźerża psches swjask měra. A to wam tak žel cźini, so je jednota skażena, a to tehodła, dokelž kschesćźanam Jesuß wjazy tón njeje, kotremuž je data wschitka móz w njebjeßach a na semi. Woni ßu sapomnili, so je wón hłowa zyrkwje a my jeho stawy, — jene cźěło a jedyn duch. Ssu prajili, so je wón tón pucź a ta wěrnosćź a to žiwjenje, a so mamy na njeho hladacź, kiž je spocźatk a kónz wěry. Wón nam wuproßy ducha teje wěrnosćże. Tón chze naß do wscheje wěrnosćże wjesćź. Je straschne, na ducha cźaßa poßłuchacź, tón nam cźesćź a nahladnosćź a bohatstwo ßlubi. Tón chze naß narěcźecź, so móžemy ßebi wulke mjeno dobycź. To wabi, hdyž ludźo wo nami rěcźa a naß khwala. To cźłowieka cźehnje, hdyž ßwět ßwoje wjeßela a rosprószchenja poskicźi. Da ßo rady sawjesćź. Podleži. A wón tola jenož Jesußa pscheradźi. Hani ßwjateho Ducha Božeho. Cźini ßo njeßwěrny staw zyrkwje teho Knjesa. Jednota ducha je skażena. Schtož naß dźěli, to je duch cźaßa a ßwěta. Alle taj duchaj nam wschitkim cźežkoty cźinja, jenemu bóle, a druhemu mjenje. Tehodła proschmy: Stwor we mni, Božo, cźistu wutrobu, a daj mi noweho wěsteho ducha, njesacźißn mje wot ßwojeho woblicźa

a njewosmi ßwojeho ßwjateho ducha wotemnje, troschtuj mje saßo se ßwojej pomozu, a tón hotowy duch sdżerż mje.

Psches jene dyrbjeli bycź, a we tym dyrbjała wulka wěstosćź knježicź, schtoż Pawoł pißa: Jedyn Knjes, jena wěra, jena kschćeniza, jedyn Bóh a wótz wschitkich. Luby cźitarjo, je to wot kscheśćanow psche wjele żadane, so maja wschitzy jeneho Knjesa, mjenujzy nascheho Knjesa Jesom Khrysta? Njedyrbjało to dżenßa wjazy płaćicź. Njeje w żanym druhim sbóżnosćź, njeje też żane druhe mjeno pod njebjom cźlowjekam date, we kotrymż móhli sbóżni bycź. Jena wěra, mjenujzy japoschtolska, kscheśćanska wěra, każ ju znajemy w tsjóch stawcźkach. To je wěra, we kotreż ßu naschi wótzojo żiwi byli, a na kotruż ßu wumrjeli. Tak ßo nam powěda wo Hußu, kiż bu na ßcźépowzu spaleny. Wón ßo w płomjenjach k ßwojemu Knjesej wusna. Tak Luther a Melanchton na ßmjertnym łożu ßwoju kscheśćansku wěru wusnaschtaj. Njeje to niczo? Je nam to wjazy winojte, hdyż dżenßa w němskej wěrje haja? Jena kschćeniza. Kschćeniza nascheho Knjesa. Je ju nam pschikasak. Schtó ma nam hewak schto kasacź. Pschikasnja Jesußowa je nam ßwjata. A wěmy, so dżěćzom wjetschu dobrotu njewopokasamy hacź so je temu knjesej pschiwjedżemy, so bychu dżěćzi Boże byłe a herbojo jeho kraßnosćże. Jedyn Bóh, Wótz wschitkich. To je tón Wótz nascheho Knjesa Jesußa Khrystußa. To je wón woßebje. Jako tajkeho jeho znajemy, so je ßo nad nami ßmilił a ßo pschezo hischćże ßmili. Je też stworicźel njebjeßow a semje, tón Knjes na żiwjenju a ßmjercźi. Je ßwoje pućże Mojsaßej sjewił, dżěćzom Israelskim ßwoje skutki. W tym dyrbjeli jednotu ducha dżerżecź, so ßwjaty sakoń Boži wobkhedżbujemy. Je něschto tak cźesćźiwe, so hižo psches starobu na naß skutkuje. Lěpschi porjad ßo cźlowjekam żenje poskicźił njeje. Rasnje ßłowa k nam rěcża. Ty njedyrbisch, ty dyrbisch. Hroženje a ßlubjenje s kasnjow k nam rěcźitej, njech je to jaßnje wuprajene abo njech njewuprajene wostanje. A luby cźitarjo, hdyż ßo dżenßa żada, so bychmy jednotu ducha dżerżeli, dha dopomnmy ßo na wodlitwu teho Knjesa, ßwjaty Wótcźenasch. To je modlitwa, kotraż wschitkich kscheśćanow sjednocźi. A ßwjate wotkasanje naß pschezo saßo s Jesußom swjaże. So bychmy tajku jednotu ducha sdżerżeli, psches swjask měra, to budź nascha nutrna próstwa. Stejmy muż pschi mużu a wobkhowajmy ßebi najßwjecźische kubło nascheje wěry. A Bóh wjerschny wuhotuj naß s nowa s wyßokosćże. Hamjeń!

Sswjatkowny ßwjedżeń

Hłóß: O ty luboscź psche wschu měru.

Witaj, ßwjatkowny nam cźaßo!
Pschinjeß srudnym troschtarja!
Ducho hnady, puschcź ßo saßo
Na naß dele wot Boha.
Wutroby ßu sawutliłe,
Dokelż roßy nimaja.
Pój, so bychu s Tebje piłe,
Rěka kraßna njebjeska.

Sswět, tón khróbły nam je rubił
Wjele duzy po pucźu;
So naß zyle njesahubił,
Pój k nam s Twojej pomozu.
S płómjenjow njech Twojich padnje
Na naß miła, jaßna schkra,
So nam seńdże nowe ranje,
S nim też luboscź prěnischa.

Ssmil ßo, dokelż wustawamy
Pod horjom a staranjom.
Darow Twojich potrjebamy
S kóżdym lětom, s kóżdym dnjom.
Wótz a ßyn njech Tebje scźele
Tradazemu cźlowjestwu.
Ducho hnady, puschcź ßo dele,
Wußłysch naschu modlitwu.

300 lět Łużiza sakska.

(Pokracźowanje.)

Sakski kurwjerch bě tehdy ßwoju residenzu s Drjeżdżan do Budyschina pschepołożił, cźékajo psched mórom. Na hrodże Ortenburg bě ßo se ßwojim pschewodom saßydlił. 13. dezembra 1680 prědowasche Muscovius psched kurwjerchom, kotremuż ßo tute prědowanje jara spodobasche. Wono bu też cźischcźane. Ale někomu druhemu ßo tuto prědowanje njebě spodobało: měschcźanskej radże.

Cźehodla? Farar Muscovius bě w ßwojim prědowanju wobżarował, so tu we Łużizy żaneho konsistorija njeje a so pobrachuja duchowne ßudy, psched kotrymiż měli ßo duchowni jako duchowni samolwicź. S toho bě Budyschska měschcźanska rada porok a wobskórżbu pschecźiwo ßebi a pschecźiwo zyrkwinskej wustawje Hornjeje Łużizy wußłyschała. Tuż wona postaji, wschě cźischcźane prědowanja sebracź a sniczicź. S tym pak njebě wěz wotstronjena. Prědowanje běchu do Wittenberga póßłali, so by je theologiska fakulta pruhowała. A tuta bě wußudźiła, so je tuto prědowanje a schtoż w nim prajene, spomożne a dobre sa kscheśćijansku zyrkej. To bě wěso nětk njeluba wěz sa měschcźansku radu; pschetoż pschecźiwo fararjej Muscowijej bycź, rěkasche nětk pschecźiwo Wittenbergej bycź. Nimo toho ßo też Wittenbergscy theologojo dla Budyschskeho sakrocźenja pschecźiwo fararjej Muscowijej hnydom s woßebitym pißmom na měschcźansku radu wobrocźichu. W tutym pokasachu na ßwoje 200lětne wobßedżeństwo — mjenujzy reformaziskeje wucźby — a na to, so njebě prědowanje ani swonka Sakskeje w kralestwach ani hewak w lutherskej zyrkwi romskeho kěżorstwa pohórschka sbudźiło. Woni namolwjachu radu, so bychu fararjej snicżene eksemplary jeho prědowanja sarunali, so njeby hakle trjeba było, ßo na wyschsche městna wobrocźicź; pschejachu sa to też, so by Bóh cześćene měschcźanske knjeżstwo s duchom mudrosćże a rosuma krónował. Schtóż je wo tym tehdy rosprawjał, je pißał, so ßu „někotsi w Budyschinje tohodla wulke wocźi wocźinili.“ Bě tola mjes tym też hižo kurwjerch Budyskim ßwoje wulke njespodobanje wuprajił.

Tola Muscovius bě roshněwany a wopuschcźi dwě lěcźe posdźischo Budyschin. Schtoż je na wutrobje měł — a to drje je wschelakeho było — je wón Budyschskim w ßwojim wotßalnym prědowanju, doprajił. Tuto trajesche dwě hodźinje.

W lěcźe 1784 bu wón s prěnim fararjom w měscźe Lauban. Ale też tu pschińdże do wojowanja a swady. Wojowasche pschecźiwo tomu, so ßo łacźanske spěwy w protenstantiskich Božich ßłużbach spěwachu. A mějesche jako lutherski farar zyle prawo, pschecźiwo tutej sawostańzy s doreformatoriskeho cźaßa wustupowacź. Pschecźiwo ßebi mějesche ßwojeho organistu.

To by pschezo hischcźe było. Njewojowachu też tak wótrje. Hórje bě to w jeho bědżenju s měschcźanskim gymnasijom. Rektor tuteho gymnasija ßo pschecźiwo tomu wobarasche, so by farar Muscovius měł dohladowanje nad gymnasijom. Tu ßo Muscovius jara roshněwa. Kóżdu składnosćź

wón wuži, wustupicź pschecźiwo njerodnemu žiwjenju, kotrež bě ßo do schulskeje młodźiny sadobyło. Woßebje dorasnje wón to cźinjesche w ßwojim njedźelskim prědowanju, dokelž běchu tam schulerjo ßami pódla. Tutoho dla ßo schulerjo wulzy roshorichu a sapocžachu ßrjedź prědowanja haru cźinicź a njepschestachu s tym tež w schuli. To ßu snamjenja tamneho cźaßa, a tež to:

Dokelž njemóžachu na nana, walichu ßo se ßwojim hnězwom na ßyna. Tutón bě tež schuleŕ gymnasija. Hacžrunje tutón schulerjam wobkrucźesche, so niczo sa to njemóže, so nan tak prěduje, — a w tym měješe wón wěscźe prawje, — krjudowachu jeho hacž na krej. A so rektor temu pschihladowasche, niczo njecźinjo, haj ßo wjeßelo, so bu tak hidźenemu duchownemu něschto sehrate, njeje niczo lěpsche hacž sadźerženje schulerjow, ně hórsche.

Muscovius, kotremuž bě wojowanje do krwě saschcźěpjene, wěso tomu njemjelcźesche. Wón ßo pschecźiwo rektorej woßobinßy wobrocźi. We wótrym prědowanju prědowasche pokutu a wobrocźi ßo pschecźiwo wěstym naduwakam, jich pschirunujo se ßwinjazymi pucherjemi, kiž ßo naduwaja a haru cźinja, ale niczo khiba wětr a próch w ßebi maja. Wěso wón wscho jaßnje doscź wupraji, so njebě trjeba, dołho hudacź, — kaž to dźenßnischi dźeń druhdy husto dołho hudaja, dokelž kabat želesneho farisejstwa sadźěwa cźinicź po waschnju złonika w templu —, schtó bě měnjeny.

(Skónczenje scźěhuje.)

Sslowo kaž k Sswjatkam.

Sslowo kaž k Sswjatkam mjenujemy scźěhowaze wuprajenje, kotrež tu stajimy. Sswjatki tola pschede wschěm wusnawamy: „Ja wěrju, so ja ßam se ßwojeho rosoma abo se ßwojeje mozy njemóžu do Jesom Khrysta, ßwojeho Knjesa, wěricź ani k njemu pschińcź; ale Sswjaty Duch je mje psches evangelijon powołał, se ßwojimi darami rosßwětlił . . .“ A tute Sswjatki dyrbimy to sjawnje a sprawnje wusnawacź a wótsje, a duzy wot Sswjatkow, runje tutych Sswjatkow dyrbimy to wusnawacź dźeń wote dnja widomnje, t. r. s zyłym ßwojim žiwjenjom a sadźerženjom dyrbimy sjewicź, so kschescźijenjo ßmy, wěrni, žiwi kschescźijenjo, žiwi w tej wěrje, kotraž je žiwe hromadubycźe s Jesußom Khrystußom, a to tohodla, dokelž ludej prěduja, so cźłowjek Jesußa Khrystußa njetrjeba, so runje cźłowjek nascheho kraja Jesußa Wumožnika njetrjeba, so ßo ßam wumože, a so tež žaneho Boha Wótza njetrjeba, haj, so žaneho Boha Wótza njeje. — Wěsch, so ßo tucźi prědarjo mjenuja „Deutsch-völkische Glaubensbewegung“ abo „Deutsche Glaubensbewegung“ abo podobnje. — Tutym prědarjam njeßmě jenož rěcźane a pißane a cźischcźane słowo napschecźiwo stacź, ně, žiwe słowo, žiwjenje, t. r. žiwi kschescźijenjo, kschescźijenjo, kiž s wutrobu, s myßlu, s ertom, s ruku, s nohu, s zyłym bycźom a sadźerženjom prěduja Khrystußa, ßwojeho Wumožnika, w mozy Sswjateho Ducha.

Tohodla je to słowo kaž sa tute Sswjatki, kotrež je někchtó tak wuprajił:

Kóždy, kiž khutnje měni s zyrkwinskimi podeńdźenjemi, wsmi ßebi, stejo se wschej mozu pschecźiwo ßebi a pschecźiwo wschemu, schtož jeho wobdawa, kóždy dźeń hodźinu sa to, so cźita w Pißmje, w katechismje a w spěwarskich, sa to so woprawdźe cźita tak, so ßo to, schtož je cźitak, jemu saschcźěpi tak do pomjatka, so jo njeshubi. A po słowje ßebi to spomjatkuj, tež tam, hdźež hischcźe tukhwilu njedorosumisch. Njebjeŕ tež — snajmjeńscha niz nětkle hižo — žane stare abo nowe wukładowanje na pomoz, — njepostorcź ßo tež ani na nadpadnym ani na dźiwnym ani na njemóžnym. — Cźitaj saßo a saßo, doniž słowa a ßady ßo njedosaschcźěpichu. To cźiń zyłu dołhu khwilu, doniž nimasch wschě schtyri evangelije, listaj na Galatiskich a Filippiskich, Janowe a Pětrowe listy zyle wěste we hłowje se wschěm, schtož szyła a schtož w jenotliwych stawach podawaja. Wschitke 5 hłowne wucźby katechisma dyrbisch s hłowy nawuknycź a to s wukładowanjemi a po słowje, a s kěrluschow woßebje Lutherowe a Pawoła Gerhardtowe.

Hakle s tutym wěstym wobßedźeństwom móżesch rosmyßlowaź a ßebi rosjaßnicź, schto poprawom kschescźijanstwo je. Nětk hakle móżesch pschecźiwnika pschimacź, nětk hakle móżesch jeho pschewinycź. Nětk hakle je nam kschescźijanstwo swěscźene wobßedźeństwo! Kschescźijanstwo njemóżesch nawuknycź kaž někajku formulu sa licźenje a wobliczenje abo kaž někajki stawisniski podawk abo swisk. Kschescźijanstwo móżesch jenož wuknycź na cźłowjekach, kotsiž ßu jo lubowali a jo žiwi byli a to tak hłuboko, nutrnje, ßylnje, so ßo wono do naß pscheliwa a naß jima a napjelni.

Tuž dźemy k tym, kotsiž jo w spocžatku mějachu, lubowachu a khowachu w prěnjotnym spósnacźu a sapschijecźu, s młodostnej energiju a woprawdźe. Tohodla dźemy k evangelijam a k listam Noweho sakonja, tohodla k Lutherowemu katechismej a k Lutherowym a Pawoła Gerhardtowym kěrluscham a pschipoßłuchamy tak husto a tak dołho, doniž wone w naß njerěcźa a njespěwaja tež bjes łopjenow a pißmikow, kiž psched nami leža. Wone dyrbja we wokomiku nam pschitomne bycź, njech ßmy, hdźež ßmy, w nozy, hdyž wotucźimy, duzy na dźěło a duzy s dźěła, w lěßu a na polu. Wone dyrbja s nami žiwe bycź a my s nimi; tehdy hakle mamy my kschescźijanstwo a kschescźijanstwo ma naß. Tehdy hakle móže wono tworicź nasche žiwjenje w ßłowach a skutkach, w myßlach a sacžucźach, we wjeßelu a cźerpjenju, w spytowanjach a shrěschenjach, w nadźiji, we wěrje a we lubowanju. Woprawdźe, hakle tehdy pschińdźemy my pod jeho móz a jeho hnadu, do jeho boja a měra, do žiwjenja a do wumrěcźa.“

Tuž nětkle wokoło Sswjatkow a Sswjatki: wsmi a dźi a cźiń po tym!

Twoja wola ßo stań.

K dr. Marcźinej Lutherej pschińdźe jedyn dźeń pschecźel a skorżesche: „Mi wschitko prěki dźe, wschitke moje pschecźa ßo sanicźa, moje nadźije ßo poraża, moje wotpohlady ßo postorcźa.“

„Luby pschecźelo, to je twoja wina“, wotmołwi Luther.

„Moja wina? Kak to?“

„Haj, hlaj: cźehodla modlisch ßo kóždy dźeń: twoja wola ßo stań, ty dyrbisch ßo radscho modlicź: moja wola ßo stań; kaž dołho pak ßo modlisch, so by ßo Boža wola stała, dyrbisch jo tež směrom pschiwsacź, hdyž wón po twojej próstwje cźini.“ Muž, kotryž je w hischcźe wjele wjetschich cźěßnoscźach był hacž my, David, pschi tym wschěm praji: „Porucź tomu Knjesej ßwoje pucźe a měj nadźiju k njemu, wón budźe wschitko derje cźinicź.“ Měj ßwoje wjeßele na tym Knjesu, wón budźe tebi dacź, po cźimž twoja wutroba žada. Mamy Boha, kotryž pomha, Knjesa, kotryž wot ßmjercźe wumože, ale dyrbimy k njemu pschińcź, naschu wutrobu psched nim wußypacź, ßo kusk ßamych saprěcź nawuknycź a potom tež na Božu pomoz cźakacź. Wón podarmo prajił njeje: „Pytajcźe mje!“ Jeho pomoz je bliska tym, kotsiž ßo jeho boja. Pod kschižom Khrystußowym je rum sa wschitke staroscźe. Hdyž je

Jesuß nasche hrěchi wot naß precz wsał, njedyrbjał tež tu hromadku staroscżow wot naß wsacż? Schtóż je pod kschižom Khyrstußowym doma, tón je najsbožownischi cżlowjek.“

Schtó njeby pschihłoßował.

Měschczanosta města Dillenburg je wosjewił wosjewjenje, w kotrymž praji, so liczba tych, kotsiž pschikhadżeja na pohrjebnischcża pschihladowacż, hdyž ßu khowanja, stajnje pschiběra; mjes pschihladowazymi je najwjazy żónskich. Khowanja, praji měschczanosta, njeißu żane pschedstajenja, pschi kotrychž mohł něchtón ßwoju wcżipnoscż spokojicż. Skónczńje wón pschistaji: Schtóż w pschichodże pohrjebnischczo njewopuschczi, prjedy hacż ßo khowanje sapoczńje, budże khłostany, hdyż nima niczo s pschewodżenjom cżinicż.

Zyrkej a stat.

Stipendium sa ßerbskich bohoßłowzow je sakska zyrkwina wyschnoscż saßo sa tutón semester wupisała. Samołwicż móże ßo kóżdy, kotryž chze ßerbsku rěcż wuknycż a nawuknycż a naschim dwojorěczńym woßadam w sakskej Łużizy jako duchowny ßłużicż. Hacż do 15. junija t. l. dyrbja ßo samołwjenja sapodacż. Stipendium 300 hriwnow wucżinja. Zyrkwina wyschnoscż pschipokaże tutu summu pak jenemu studentej, pak jo mjes dwejoch abo tsjoch rosdżěli. My Serbja mamy wschu pschicżinu, ßwojej sakskej zyrkwinej wyschnoscżi dżakowni bycż sa tutu wulku pschipomoz sa naschich bohoßłowzow — a jich starschich. Komuż ßo tuta summa wulka sda, tón dżakny wopomń, kelko starschi na ßwojich ßynow nałożuja, hdyż jim studije smóżnja — a hischcże něschto: tón dżi dżakowny a daj ßwój dar towarstwu pomozy, so by wón mohł dale a bóle podpjeracż ßerbskich studowazych.

W Awstriskej njeje hischcże hibanje sa pschestup do evangelskeje zyrkwje sastało. Wono je tak rosschěrjene, so poczinaju Boże domy pobrachowacż a městnoscże sa Boże ßłużby, hacż runje je darniwoscż a wopórniwoscż wulka. Wschelake městna buchu hižo sa Boże ßłużby pschiprawjene. W Mannersdorfje blisko Wina ßu s pomozu ßußodnych a dalschich woßadow wulku pinzu pschetwarili a modleńnju wutwarili Tež młodżina ßo tam prózuje, wutworicż sa ßebje rumy a domy. Tak je ßebi w Nickolsdorfje „dom sa młodżinu“ wuhotowała. Wschudżom jewi ßo tam evangelske żiwjenje.

W Franzowskej ßo tež bjesbóżnoscż hiba a propagandu cżini. To je tam měło tón wuspěch, so ßo evangelska a reformirtska zyrkej saběratai s wotpohladom, ßo do zyłka sjednocżicż a tak ßo seßylnicż pschecżiwo nadběham a runje tak sa dalsche dżěło a skutkowanje. — A pschi wschěm, schtož se Ssowjetruskeje ßłyschimy a schtož njeje jenoż pschecżiwo kschescżijanstwu, ale tež pschecżiwo wschemu cżłowskemu sacżucżu, je Franzowska tón kraj, kotraž swjaski wjeże se Ssowjetruskej a to swjaski sa schkit Europy. Kak mohło to s dobrym bycż a se żohnowanjom! A kak mohłe tute swjaski trajaze bycż!

Se Sserbow a s daloka.

W **Budyschinje** bě wulki rjany ßwjedżeń 300lětneho jubileja a je wulka rjana wustajeńza Łużiskeho wumělstwa. Na wulkim ßwjedżeńskim cżahu wobdżělichu ßo tež wobschěrnischo Sserbja a wo naspomnjenej wustajeńzy, kotraž je we museju na Żitnych wikach saměstnjena, ßu tež nasche ßerbske woßady sastupjene. W ßwjedżeńskim cżahu móżesche wobdżiwowacż rjane pyschne ßerbske drasty, kaž wohladacż podeńdżenja se żiwjenja Sserbow a se ßerbskich bajkow, we wustajeńzy namakasch pschede wschěm drohotnoscże, kotrež khowaja nasche Boże domy. Sswjedżeń je nimo — snamjeńscha w Budyschinje —, jón njemóżesche w Budyschinje wjazy ßobußwjecżicż, ale wustajeńzu móżesch wopytacż, a to hischcże hacż do sapoczatk auguста. Druhdże ßwjecża jubilej dale, tak dżenża, Sswjatkowniczku, w Lubiju, hdżeż ßu sa to wschelakich pschihotow cżinili.

Na pucż.

„Ja wěrju, so ja ßam se ßwojeho rosuma abo mozy njemóżu do Jesom Khryста, ßwojeho Knjesa, wěricż ani k njemu pschińcż, ale Sswjaty Duch je mje psches evangelijon powołał, se ßwojimi darami rosßwěcżił.“ — Wěrisch ty to?

K tomu, schtož tu Exaudi stejesche, mamy tu dżenża tole stajicż, so njeby niczo njesrosumliwe wostało: „Rogate — njedżela ratarja, njedżela wjeßnjana, lětna njedżela pacżerjow wo wschědny khlěb, lětna njedżela blidowych pacżerjow! Sswjecżi tutu njedżelu jich tak mało w Božim domje se shromadnymi pacżerjemi tohodla, dokelż jich tak mało doma blidowe pacżerje spěwa? Abo spěwa jich tak mało doma blidowe pacżerje tohodla, dokelż jich tak mało ßwjecżi tutu lětnu njedżelu blidowych pacżerjow se shromadnymi pacżerjemi w Božim domje? Schto měnisch, sapoczejo wotmołwu pytacż pola ßebje?

A kajki ßy Ty nětko duzy wot Rogate a wot Exaudi, wot njedżelow modlitwy? Ssy modleŕ, modleŕka? Modlisch ßo w duchu a w prawdże? Ssy cżinjeŕ wschěch khutnych prjódkwsacżow? Hlaj, to ßo jewi w tym, so nětko kóżdy dżeń, na kotrymž na dżěło dżesch abo s dżěła, haj prajimy, na kotrymž ßměsch s Božej pomozu a s Božim dopuschczenjom na dżěło hicż a s dżěła pschińcż, — so potajkim nětko kóżdy dżeń sczinisch modleŕski dżeń a ßo modlisch rano a ßo modlisch wjeczor. A to ßo jewi w tym, hacż Ty nětko, hdyż ßwój wschědny khlěb jěsch, hdyż ßměsch hischcże ßwój wschědny khlěb jěsczż, spěwasch blidowe pacżerje. Ssy Ty tak duzy po pucżu?

Ow, njeje tak, so dyrbimy to se Sswjatkami spěwacż a ßo modlicż:

O Sswjaty Ducho, pój wschak k nam,
Bydl w naß s hnadu ßwojej ßam,
Pój, ßłónzo, rjane, jaßne,
A ßwěcż nam ßwěza njebjeska,
So twoja móz naß wohrěwa.“

Haj, njedyrbimy najnutrnischo proßyczż:

„Se ßwojej radu pschi naß stej,
Po prawym pucżu wodż naß ßej,
My njewěmy jón ßami.
Daj Ty nam prawu wobstajnoscż,
Daj w ßwěrnoscżi nam stajnje roscż.“

Listowanje. Wschěm czesczenym dopißowarjam a dopißowarkam: Schtóż by měł na Sswj. Trojizu něschto sa nasche łopjeńko, tón chzył to hnydom do Budyschina do Sserbskeho Doma ke knjesej drej. Zyżej póßłacż. — Kni. Ł.: Najwutrobnischi dżak sa póßłanku a sa wscho. Pißam. Żohnowane ßwjate dny. Redaktor. — Sa Sswj. Tr. postaji k. w. f. S. — Sa 1. po Tr. W...s w H. — Sa 2. po Tr. W. we W.

Samołwity redaktor farař Wyrgacż w Noßacżizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoscżi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscżerńje w Drježdżanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cżischcż „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacżi schtwórcżělětnje 108 pjenjezkow

Čzißło 24

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 16. junija 1935 Bautzen

Njedźela Sswjateje Trojizy.

Jana 17, 11—21.

Hdyž su nasche zyrkwinske ßwjedźenje ſ woßebitym wjeßelom napjelnjene, najpoßledy hischće róčzny czaß Sswjatkow, potom też na kónzu Knjesowych ßwjedźenjow — na dźenßnischim ßwjedźenju Sswjateje Trojizy krónu w ſnutskownym a wutrobnym ſradowanju nad Božimi dobrotami, nad wopokaſmami jeho wěczneje hnady widźimy. Něchtó je prajił, ſo drje kſcheſczijanam hischće něſchto wot radoſcze woteńdźe, kiž w psalmach leži, w tych wjele psalmach ſ heßłom, kaž 145. psalm: „Ja chzu tebje powyſchicz, mój Božo, ty kralo, a twoje mjeno khwalicz ſtajnje a wěczńje“. Naſchej zyrkwi ſa Sswjatu Trojizu pſchedpołożeny tekſt drje njeje khwalobny hłóß — wón je modleńſki hłóß Jeſom Khryſta. Naſche ſchtuczki ßu tak rjez ßrjedźiſchczo a wutroba jeho poßledneje kraßneje wyſchſchoměſchniſkeje modlitwy. Sa woßady ſ jejnymi přědarjemi a wſchěmi ſtawami pak dźenß klinczi:

Sdźerżmy ßo wjeßele w mozy Knjeſa trojeniczkeho Boha!
S wěru do jeho mjena,
a w ſjednoczenju napſchecziwo ßwětej.

Sbóżnikej należi ſdźerżenje ßwojich póßłow a tych, kiž pſches jich ßłowo do njeho wěricz budża. Wo to ßo napoßledku hischće tak nutrnje k Wótzej modli. Sa to chże ßam do wſcheho pſchichoda rukowacz. Jeſuß njeje wot ſpoczatka wuczby ſaſchczěpjował. Wſcho běſche jemu ta „wěrnoſcz“. Wón ßam wo ßebi ßwědczi, ſo je wón ta wěrnoſcz. Se ſhonjenja pytazych, nutrnych a wotewrjenych duſchow ma wěra, nowe žiwjenje a ſbóżnoſcz wukhadźecz. Sdźerżmy ßo w mozy Knjeſowej! W jeho mjenje! „Sdźerż jich, ßwjaty Wótcże, pſches twoje mjeno, kotrychż mi dał ßy. W mjenje Božim, kaž w mjenje Jeſußowym, je wſcho dobre a ſbóżne wopſchijate, ſchtoż je Bóh nam kſcheſczijanam dał a ſjewił. W nětcziſchim czaßu w ſtaczanſtwje wſcho pod wěſtymi mjenami a woſnamjenjemi ſ wobſamkujemy, kaž kóżdy wě, a maja ßo dźěczi hižo wuczicz. Też ßo wot wjednikow pſchezo ſaßo wuſběhuje, ſo jich wjele w Němſkej bjes ſnutskowneho pſcheßwědczenja tajke mjena w ſjawnoſczi noſcha. My kſcheſczijenjo ſapſchimny ſ połnej wjeßełoſczu a ſprawnoſczu wuſnacże wěry do Knjeſa! Wěra něſchto ſeńſke a njebjeſke w ßebi wopſchimnje. Jeſuß je žiwy był a to woſtanje podobnje: Na ſemi ſtejo je tola kaž w pſchekraßnjenju pola Boha hižo, prajizy: dokelż běch pola nich, ſdźerżach jich pſches twoje mjeno. Nětk pſchińdu ja k tebi.“ Mjeno Boże a Knjeſowe je w ßynu, kiž njebjeßa a ſemju w ßebi ſjednoczuje, ſjewjene, tole ſjewjenje w Božim ßłowje pſchi ßebi, w kſcheſczijanſkej zyrkwi — ßebi pſchezo ſ nowa namakamy a ſdźerżimy. Sswjaty wótcże ßwjecz jich w twojej wěrnoſczi, ßwjecz naß w twojej wěrnoſczi. Twoje ßłowo je ta wěrnoſcz.

Sdźerżmy ßo wjeßeli w Knjeſowej mozy ſjednoczeni napſchecziwo ßwětej. Niczo mało nieje tole dwójzy wot ßwjateho modlerja pſched Wótza pſchinjeßene: „Woni njeßu wot ßwěta, jako też ja njeßym wot ßwěta.“ K temu: Sswět hidźi jich. Chzyli tole ſ pſchikładami dopokaſacz, njemohli ſaſtacz — też w naſchim czaßu, hdyž ßwětne kraleſtwa, knjeżetſtwa kſcheſczijanſtwo pſchimaja a měſchnikow a woßadnych pſcheſczěhuja. My dyrbimy ßo do zyłych pſcheczitwnoſczow namakacz, kiž wěru a kſcheſczijanſtwo też ſnutska w naſchim kraju pſcheńdźeja. Jow pak rěka, kaž Jeſuß, wodźet wěry, praji: Jako ty mje póßłał ßy do ßwěta, tak póſczelu też ja jich do ßwěta. Ja proſchu pak niz jenoż ſa nich ale też ſa tych, kotſiž pſches jich ßłowo do mnje wěricz budża — ſo bychu wſchitzy jene byli. A ſchto my ſ teho bjerjemy? So bychmy wo jednotu proßyli a wo jednotu ßo ſprawnje

prózowali a wjedżeli: „Jedyn duch“ — tak wěrno hacž je ßwjaty duch spomozny naschej ßłabosczi. Hischcże pschezo ßo dżenßa a w dalschich njedżelach spěwa:

Pschińdź, Bożo ßwjaty ducho, — napjelń ßam
Sswojich wěrnych myßl a wutrobu,
Jim sapal luboscź horjazu!

Na jenej stronje hlaj, my — na druhej ßwětowe pschecźiwnistwo — a ßrjedź nascha pomoz — móz Knjesowa! W tajkimle pscheßwědczenju budźmy wjeßeli. Wudżerżmy we wusnaczu wěry! Naschi wjednizy, też napoßledk hischcże nasch njebocźiczki němski president, napominaju ßobu wotrosczazy narod: Wschitzy sjena! Półsta narodow dołho ßu Němzy a Sserbjo ßebi tule wěru sakhowali. Sswět a njewěra ju nam dżenßa nihdy rubicź njeßmje.

Smużicźi a wjeßeli dale do pschichoda s Knjesom!
Hamjeń!

Jesajaß 6, 3.

Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty je Bóh, tón Knjes Zebaoth; wschitka semja je jeho czesczże polna!

Hłóß: Njech Bohu dźakuje.

Cźe, Bożo, khwalimy.
Trojeniczkeho Boha.
Ssy wscheho Stworicźel!
Wschón wodnych mamy s Boha!
Ty, Bożo, ßy nasch Bóh,
Ssy wěczne żiwjenje!
Budź dźak, czesćź, khwalba Cźi
Nětk a do wěczności!

Cźe, Bożo, khwalimy.
Ssy ßadźił naß do ßwěta
Do Sswojej' sahrody.
Wschě hodźiny, dny, lěta
Sso mamy prózowacź,
Rosćź, kcźěcź a płody njesćź.
We Twojim kralestwje
Rosćź dyrbi Twoja czesćź.

Cźe, Bożo, khwalimy.
Wot Tebje sałożene
Tu kralestwo nětk je,
We Ssynu wobtwjerdźene.
Twój szeptar wěczny je!
Trón w Twojim kralestwje.
Móz żana czěmnoscźe
Cźi skasycź njemóże.

Cźe, Bożo, khwalimy.
Sa skutki Wumóżenja.
O kajka hłubokosćź
To Twojoh' wobhnadźenja!
Njej' dowußlědźicź tu,
Ssy, żórło żiwjenja.
Ach, njedopósnacź ßu
Tu Twoje ßudźenja!

Cźe, Bożo, khwalimy.
Ssy spočzatk a kónz ßwěta.
We Sswojej ruzy masch
Wscho, schtoż tu khodźi, lěta.
Na wulkim ßudnym dnju
Ty, Knjeże, wschitkón lud
Psched Sswój stoł postajisch
A dżerżisch prawy ßud.

Cźe, Bożo, khwalimy.
Ssy Twojich strowy korjeń,
Sa figowz njepłódny,
Pak pożerazy woheń! —
Wot skeho wumóż naß,
Daj Sswojoh' ducha nam. —
Wschón Sswój lud wěrjazy
Ty wjedżesch k njebjeßam! J. W.

300 lět Łużiza sakska.

(Skónczenje.)

A wěso rektor też hakle dołho njehudasche, ale ßo ßydny a nětk druhu bróń sa wojowanje pschihotowa: wußměschowazu pěßeń pschecźiwo Muscovijej. Sdobom jeho też pola měschczańskeje rady wobskorżi. A Muscovius wobskorżi rektora. A s toho nasta dołha wobożna a njeluba wěz, doniż njepschińdże wscho sa poßlednje rosßudźenje do Drježdżan psched konsistorium. A tuto wußudźenje rěkasche, so je farar Muscovius pschi wschěm, schtoż bě prajił, tola powschitkownje rěczał a so njeje woßebite woßoby woßebje wosnamjenił. Sso rosumi, so tutón rosßud njewosta bjes napominanja, so by měr a pokoj knježił.

Ale tuto pschecźe a pominanje wosta bjes wuspěcha, dokelž ßo żana strona njepoda. Měr bu hakle, jako ta móz, kotraž wschudźom měr kasa, měr pschikasa: ßmjercź. Muscovius wumrě 17. oktobra 1695. Pjecź lět dołho bě hischcże wojowanje też po Drježdżańskim wußudźe trało.

Ale tole njeje to jenicźke sajimawe a powuczaze se żiwjenja tutoho Łużicźana.

We wßy Großgrabe je ßo wón 2. julija 1635 narodźił; potajkim tuto jubilejne lěto je sdobom też lěto jeho 300. narodninow. Jeho nan bě tam s wuczerjom. Ale, kaž drje je to tehdy swjetscha było, nan bě khudy. Bě dźě to też runje woßrjedź 30lětneje wójny. A so je Łużiza tehdy wjele měła pschětracź, drje wěmy. Też to njeßmě w tutym jubilejnym lěcźe sabyte bycź! A runje s toho móżemy sa ßwój cżaß mnoho ßebi wsacź, woßebje to jene, so je wěra, kruta wěra do Boha, horza luboscź k Jesußej pomhała pschětracź cżeżke cżaßy a pomhała wobstacź w cźělnych a duchownych nusach a pomhała twaricź nowy pschichod.

Khudoby dla da nan ßyna, hacżrunje bě jara wobdarjeny a hacżrunje jemu radżachu, so by jeho na schulu dał, k buram. Paßesche kruwy. Tola dobrocźiwi ludźo ßo starachu sa wobdarjeneho hólza a sa to, so móżesche skónczńje tola na schulu a ßamo też na universitu. Ale bědźicź je ßo jara dyrbjał, niz swuknjenjom, ale s khudobu a s tradanjom. Starschimaj njebě móżno, ßynej druheho póßłacź khiba hdyß a hdyß pokrutu khlěba. Ale, kak bě tutón druhdy twjerdy! Tykasche kruchi do wody, so by je rosmacżał. Snate drje je jeho wuprajenje, kotreż je w ßwojim żiwjenju huscźischo wospjetował: „Te 16 pjenjeżkow, kotreż je mi nan ßobu dał, doßahaja pschezo hischcże.“ Wjazy mjenujzy njemóżesche nan jemu ßobu dacź. Ale tute pjenjeżki běchu żohnowane, dokelž je starschiska luboscź, woporniwa luboscź nałoži sa dźěczo. A to njeje dźěczo też żenje sapomniło. Tohodla też ßyn jako nahladny farar dźakny husto naspomnjene ßłowo wupraji:

Wón ßo dowuhotowa sa ßwoje duchowne sastojnstwo we městach Wittenberg, Lipsk, Helmstedt a Frankfurt n. W. Potom sapocza ßwoje dźěło duchownskeho sastojnstwa jako kaplan w Ketlizach.

To njech je něschto se sajimazych dopomnjeńkow, schtoż tu dżenßa do nascheho kopjeńka stajimy. Wěmy, so by mohł

něchtóžkuli hischcże mnoho powjedacź, runje też wo Łužiskich duchownych. Je jich wulka ßyła, kotsiž ßu byli wusnamni, ßerbszy a němszy, niz jenož tutón wojowanja połny Muscovius a niz jeno Schěrach, s kotrehož roda też pokhadża nětkle husto mjenowany wjednik młodźiny, Baldur von Schěrach. Ale cžehodla jenož: mohł powjedacź? Cžehodla nochzeja cźi, kiž wjedża něschto powjedacź a móżeja něschto powjedacź, něschto powjedacź a napißacź a s tym sawjeßelicź, powuczicź a s tym też wukhowacź to a tamne, schtož ßnadź hewak sabyte? A schtóž měni, so njemóże derje ßerbski pißacź, napisch to hubjenje, a schtóž praji, so njemóże dozyła ßerbski pißacź, tón napisch němski a póscźel wscho do Noßacźiz na faru, hdźež budże też sa to hischcże khwilki cžaßa, a byrnjež nózneho było. Dyrbi tola tak hižo wjele cžaßa bycź sa tuto dźěło, dokelž pomoznikow nimamy — woßebje mjes tymi niz, kiž móhli a dyrbjeli pomhacź.

Pschi łuczzy.

Pschi łuczzy stejach, pschi łuczzy selenej. Kwětki na njej roscźechu a kcźějachu, kwětki wschelakich druzin, wschelakich barbow, wjetsche a drobne. Kwětki na niskich a wyßokich, na cźeńkich a tolschich nózkach. Zyła łuczka ßo pißanjesche. Ssamo wschě trawiczki kcźějachu we wschelakich twórbach a żołty próschk wißasche na wschěch kcźeniczkach, kotryż pilne pczołki sběrachu a domoj noschachu. Hdys a hdys Boži wětsiczk saduwasche. Żołmiczki khodźachu po łuczzy a cżaßechu tak ßłódki proschk wot kcźeniczkow. Wyschsche wscheho teho pak bě ta wulka tsěcha, kotruż my cźlowjekojo „Njebjeßa“ mjenujemy. Boże ßłónczko ßo dele ßměwasche, a wulka ßmuha běłych wowzkow cźehnjesche wot ranja k wjecźoru na jaßnym módrym njebju. Ja majkach trawiczku a kwětki a mějach ruzy poknej wonjateho proschka. Kajke to bohatstwo, łuczka! Kak ty s kwětkami brojisch, s nimi njelutujesch! Cźlowjekojo khodża nimo Tebje se wschelakej myßliczku: Někotsi Twoje bohatstwo spósnawaju, waża jo ßebi jako Boži dar a ßu sa kóżdu kwětku dźakowni. Drusy měnja, so to ma tak bycź, so ßo ßamo rosumi, so kwětki maja kcźěcź. Saßo drusy ßo na Tebi jara swjeßela, wotschcźipuja jenu kwětku po druhej, wjeßela ßo tak rjaneho kwěcźela; wbohe kwětki pak hinu a leża skónczńje sesłhnjene s boka pucźa.

Kajke je to bohatstwo na łuczzy! Cźlowjekojo tola tak sa bohatstwom honja, tu pak je husto doscź njewidża! Muschki a waczki synczachu ßwój kěrluschk Bohu k cżesczi, so wscho brinczżesche a klinczżesche. Wjeßelachu ßo kcźějazeje łuczki, a ja ßo jim pschisamknych:

Łuczka luba, ty selena,
S kwětkami rjenje pyschena,
Sswjedźeńsku drastu ßy woblekła ßo! —
Kak wschelako ßo ty pißanisch,
Se ßwojej pychu mje tak swjeßelisch,
So wutroba bije mi spěschnischo!

Hdyż Boži wětsiczk sadunje
Jo na tebi lute hibanje.
Kak kwětki ßo kłonjeja, shibuja!
To je kwětkow wjeßele,
To jim luba rejka je!
A mróczałki po njebju jědźeja!

Cźe schkowroncżki lubuja,
Ssy wjele waczkam luba domisna;
S procha ßwoje bydleńczka tu twarja ßej,
A Bóh Knjes seziwi je wschě. —
O kak jeho luboscź lubowacź wscho wě! —
Żenje nusa tak jim pschecźel njej! Ł.

Putnik.

W rjanym hrodźe, we kotrymż njeje hižom dawno żadyn kamjeń na druhim wjazy, běsche něhdy jara bohaty ryczeŕ żiwy. Wón wjele pjenjes na to nałoži, ßwój hród prawje kraßnje wudebicź, khudym pak wón mało dobrotow wopokasowasche.

Tuż nětko ras khudy putnik do hrodu pschińdźe a wo nóznu hospodu proschesche. Ryczeŕ jeho hrubje wotpokasa a dźesche: „Tónle hród njeje żadyn hoscźenz.“

Putnik rjekny: „Dowolcźe mi jeno tsi praschenja, a ja chzu saßo hicź.“

Ryczeŕ snapschecźiwi: „Na tole wuměnjenje ßměcźe ßo pschezo praschecź. Chzu wam rady wotmołwjecź.“

Putnik ßo jeho nětko woprascha: „Schtó dha drje prjedy waß w tymle hrodźe bydlesche?“

„Mój nan!“ ryczeŕ wotmolwi.

Putnik ßo dale praschesche: „Schtó tu prjedy wascheho nana bydlesche?“

„Mój dźěd!“ ryczeŕ rjekny.

„A schtó budźe drje po waß w nim bydlicź?“ praschesche ßo putnik dale.

Ryczeŕ dźesche: „Da-li Bóh, mój ßyn!“

„Nó,“ snapschecźiwi putnik, „hdyż kóżdy jeno ßwój cżaß w tymle hrodźe bydli a pschezo jedyn druhemu městno rumuje — schto dha scźe wy hewak tudy hacż hóscź? Tónle hród je potajkim woprawdźe hoscźenz. Njeważcźe tehodla tak wjele na to, so byschcźe tónle dom tak kraßnje wupyschił, kotryż waß jeno krótki cżaß hospoduje; cźińcźe radscho khudym dobrotu! S tym natwaricźe ßebi wobstajne bydło w njebjeßach.“

Ryczeŕ ßebi tele ßłowa k wutrobje wsa, wobkhowa putnika psches nóz a bu wot teho cżaßa ßem dobrocźiwischi napischecźiwo khudym.

Zyrkej a stat.

Turkowska wyschnoscź je sakoń sapodała, so ma wot nětk bycź njedźela dźeń powschitkowneho měra. Hacż ßem bě to pjatk. Potajkim: Turkowska ßo też s tutym skożuje po waschnju kschescźijanstwa.

Sswjate dny. Hacż dotal płacźesche sakońske postajenje: sjawne reje njeßmědża bycź wjecźor do Jutrowniczki, do Hodowniczki a Hodowniczku a Jutrowniczku. — S wukasom němskeho snutskowneho ministra ßo to pscheměni tak, so ßu sjawne reje jenož hischcże sakasane sa wjecźor do Hodowniczki a do Jutrowniczki.

W katolskich zyrkwjach města Aachen ßu duchowni woßebite wosjewjenje duchownych cźitali, w kotrymż praja, so je katolikam sakasane, do shromadźisnow a druhich wuhotowanja hibanja „Deutsche Glaubensbewegung“ hicź. Też wcźipnoscźe dla niz.

Se Sserbow a s daloka.

Dźeń Cźerwjeneho kschiża smějemy, a to 22. a 23. junija. Je to dawno snaty dobrocźel cźlowjekow. Sesnachmy ßo woßebje we wulkej wójnje bliże a derje s nim. Ale też nětk ßmy pschezo saßo na tuteho spomożeŕskeho pscheczela cźlowje-

kow dopomnjeni, hdyž tola widźimy, a niz jeno widźimy, hdyž tola też husto doscź ßami sačzuwamy jeho spomožeŕske skutkowanje, ſ kotrymž ßo mjes nami jewi w sanitetnych kolonach. Derje wschěm wjeskam, w kotrychž bydli dźěłačzeŕka abo dźěłačzeŕ tutoho skutka, kotrež mjenujemy „Čzeŕwjeny kschiž“. Tam maja pschezo pomoz, hdyž něłak snjesboža. Wjaz hačž 1 300 000 mužskich a žónskich steji w jeho ßłužbje. Kelko je to prózy, kelko woporow, kotrež woni pschinjeßu ſa dobre a lěpsche wschěch. A kelko pilnosčze a wutrajnosčze žada ßebi, też wukubłanje a pschihotowanje ſa tutu ßłužbu a swučzowanje w njej. Je to pschewjele, hdyž ras w lěčze Čzeŕwjeny kschiž psched zyły lud powschitkownje a psched kóždeho jenotliweho woßebje stupi a proßy wo pomoz, niz wo pomoz ſa ßebje, ale wo pomoz ſa to, ſo by jich jich wjele a jim jich wjaz mohł ſ pomozu bycź? Ně! Tuž pak kóždy witaj lubje a dźakowny, hdyž ßebi nětk pschińdu po tutu pomoz. Kóždy jim pomhaj pomhacź.

S **zyłeho ßwěta** pschikhadźeja pschezo saßo powjesčze wo podeńdźenjach, kotrež čzłowjekow trascha. Haj, tak hižo je, ſo nowiny pischu wo serijach snjesboženjow. A psched nimi a w nich tu steji čzłowjek njemózných, też čzłowjek tuteho 20. lětstotka, wo kotrymž powjedaja, ſo je wón namakał te tak mjenowane „ßmjertne pruhi“, t. r. tu móz, ſ kotrejž ßo wscho čzinicź hodźi. Ale na wschěm poßledku njeßmy my tola dale ani kročzałki hačž tehdy běchu, hdyž Luther spěwasche: „Móz nascha dobycź njemóže, my ßmy ſ njej jara ßłabi.“ Styskne podeńdźenja, wo kotrychž ſe wschěch kónčzin powěsčze dóstawamy, chzeja naß k tajkemu dopósnaczu a wusnaczu dowjesčź. A potom? Haj, potom, hdyž w tajkim dopósnaczu ßmy — ſo bychmy potom spósnali a wusnali, ſo jedyn je, kiž knježi a kraluje, ſo w jeneho wschehomóznej ruzy je wscho: w Božej! A ſo bychmy potom k njemu schli, haj ßo do jeho mozy dowěrili! Je tola jeho móz też ta luboscź, kiž je naß čzłowjekow tak lubowała, ſo je ßo ſa naß dała. — Tyschaze podeńdźenja wschudźom! Tu blisko je drje naß pschedewschěm nastróžało, ſo ſ Rudnych Hór wußłyschachmy, ſo ßu tam sliwki a wody byłe a wjele schkody naczinike. My wěmy tola, ſo ßu Rudnohórszy hewak hižo w czežkim wojowanju wo ßwój wschědny khlěb. S powjesčzow, kotrež sdala pschikhadźachu, je drje wschěch najbóle ta nastróžała, kotraž nam wjedźesche powjedacź wo žałostnym semjerženju w Asiskej, kotrež sniczi 20 000 po druhim liczenju ßamo 30 000 čzłowjekow. Wo snjiczennym samoženju a kuble nochzemy hakle rěčzecź. Tuta krajina Belutschistan steji pod jendźelskim nadknježstwom. S domoródnym wobydleŕstwom je też Jendźelska wulzy schkodowała, niz jeno so też wulka liczba Jendźelczanow, woßebje wojakow, ßmjercź poczeŕpi, ně, też wojeŕske naprawy, lětadła atd. buchu snjiczene. Belutschistan namakasch w Asiskej, hdyž pytasch w britiskej Indiskej krajinu Iran. Něhdźe 800 000 wobydleri tam ßydli. Krajina je horata a dźěl je pusczina. Wobydlerjo ßu swjetscha pastyrjo a ßłuscheja k muhamedanskej wěrje. Nimo města Guetta ßu města Mustang, Kandahar a Tschama czežko schkodowake. Čzłowjekow je tohodla telko ßmjercź namakało, dokelž semjerženje w nozy pschińdźe, hdyž bě wscho w spizy. Prjedy hačž jich wjele ſ domow wuczekny, morichu jich padaze tšěchi a wjerchi a prjedy hačž czi, kiž běchu ſ domow wuczekli ſ haßow won twóchnychu, powalichu nowe storki hischcze stejaze murje na nich. Sdobom nasta pschi tym też woheń a wětr hischcze wscho schórschi. Kajka to nóz połna styska a srudoby, połna žałosczenja a płakanja! A prjedy hačž móżesche swonka pomoz, woßebje lěkarska pomoz pschińcź, trajesche dołho, njech też ßo hnydom wo tajku staracha. — A hdyž ßo ſ Asiskeje do Ameriki wobroczimy, wohladamy też tam sapusczene krajiny. Wotpławi tam tola woda ßamo w kraju Nebraska dwě wßy. Čzłowjekojo ßo pschi tym schubichu. Kelko njeje hischcze snate. Postupowaza woda rěki Republican bě tuto powodźenje sawinowała. — Wulka woda pschinjeßy też w Schtyrskej wulku nusu na jich wjele. Rězy Mütz a Mur powodźischtej hona a dróhi a sniczi jich wjele. W strasche bě woßebje město Graz. — Rěka Wolga pózrě 12 čzłowjekow. Motorska łódź, na kotrejž ßo 28 čzłowjekow njeßesche, ßo powróczi. Tutón podawk rosjaßni saßo ras srudne wobstejnosčze w Ssowjetruskej. Wjednik motorskeje łódźe niewjedźesche niczo wo tym, kak ma łódź wjesčź. A niz jeno to. Parnik „Birjusa“ jědźesche runje tam, hdźež ßo łódź swróczi, a jědźesche — nimo, hačzrunje, kaž wumóženi powjedaja, jeje kapitan a drusy widźachu, w kajkim ßmjertnym strasche ßo tam čzłowjekojo bědźachu. Kapitana a jeho pomoznika ßu sajeli. — Pjecź woporow žadasche ßebi pola Wina — alkohol, niz auto. Auto njebě wina na žałostnym sraženju, dokelž wono njebě pjane, ale čzłowjekojo. Woni běchu na tym wina, ſo ſ elektriskej srasychu a ſo pjecźa ßmjercź poczeŕpichu. — A tak mohł, hladajo do bližschich a dalschich krajow rosprawjecź wo tym a tamnym hischcze, tak wo tym, ſo ßo w měsczе Mukden w Asiskej 60 čzłowjekow pschi wulkim wohnju spali. Mjes nimi je 30 wojakow; 150 ßwójbow je bjes bydlenja; — tak wo tym, kak njedaloko města Radeberg srasyschtej auto a motorske koło a kak tam dwejo ßmjertnje snjesbožischtaj. Tola to je njech doscź. Schtó chzył prajicź, schto wscho ßo hischcze hačž po Swjatkach, hdyž tute ryncžki čzitacze, njestanje! Njech ßo nětk pak na kóždy pad stanje to, ſo my kóždy dźeń, kotryž nam Bóh spožczi, dźakni nastupimy a ßo pschezo saßo snowa a pschezo ſ wjetschej dowěru jemu, naschemu Bohu dowěrimy. Napominani ßmy tola dźeń a bóle, tole čzinicź, runje też nětkle!

Wollin je narodne město Lutheroweho ßobudźěłačzerja Bugenhagena, kotryž bu woßebje reformator pomorskich krajow. 23. junija ßu jeho 450. narodniny. Na tutym dnju poßwjecźa tam wopomnjeńsku taflu.

Na pucź.

Druha połojza zyrkwineho lěta ßo ſ 1. njedźelu po Swj. Trojizy ſa tydźeń sapočznje, prěnja połojza ßo ſ tutym tydźenjom kónčza. Kajzy dźemy ſ tuteje 1. połojzy, kotruž połojzu ßwjedźenjow mjenujemy, do druheje połojzy, kotruž połojzu bjes ßwjedźenjow mjenujemy? Jako tajzy, kiž wužichu tutón jim spožczeny hnadny czaß ßwěrnje a wěrnje, tak so maja wscho, schtož potrjebaju do mozow ſa tutu druhu połojzu a wscho, schtož wona pschinjeße? Wo tutej druhej połojzy zyrkwineho lěta tola nichtón njewěmy, hačž njebudźe wona poßledni nam spožczeny hnadny czaß tu na semi. — Tuž kajki póńdźesch? Tole rospominaj; budźesch wjedźecź, so to runje doscź na pucź.

Listowanje: Sa 1. po Tr. W...s w H. — Sa 2. po Tr. W. we W.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schtwórčzletnje 108 pjenježkow.

Čišło 25

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje — 23. junija 1935 — Bautzen

1. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Jana 4, 16—21.

Bóh je luboscź. Tuto ßłowo dyrbi naß dale pschewodźecź nětko, hdyž ßmy saßo hromadźe wulke ßwjedźenje kschescźijanskeje zyrkwje ßwjecźili. Woßada, kotraž je hody, jutry a ßwjatki ßwjecźiła a na ßwjedźenju ßwjateje Trojizy trojenicźkeho Boha pósnała, dyrbi nětko wróczo hladajo na wschitko, schtož je saßo na Bosy shoniła, wusnacź: Bóh je luboscź.

Pola kóždeho je drje praschenje ja Bohom ras žiwe było, a wěmy, so někotsi hodźiny snaja, hdźež Boha w bliskoscźi wědźachu a s nim towarstwo mějachu. Ale to je potajna schkoda pola najwjazy ludźi, so ßu tajke hodźiny sapomnili. A hdźež tajke hodźiny njewostanu, tam też wěra njewostanje, tam swjasanoscź s Bohom wjazy njepytnjemy, tam njeßmy w Bosy wostali. Hórka je hodźina, hdyž něchtó, kiž je Boha sapomnił, jeho saßo trjeba a potom pytnje, so nima s nim žaneho jnutskowneho towarstwa, so se wschěm ßwojim modlenjom jenož do prózdneho woła. To je ßud, hdyž cźlowjek shoni, so we wutrobje Boha wjazy nima. Schtóž ßo s Bohom swjasany wě, njecha jeho wolu wusamknycź, a schtóž jeho snaje a ma dowěrjenje k njemu, budźe ßo pschezo modlicź, so by jeho wola ßo stała, dokelž je dobra, hnadna wola.

W rosßudnym cźaßu ßo pokaže, schto cźlowjek samóże. Hdźež ßo jedna wo praschenje towarstwa s Bohom, njetrjebamy wulkeho pósnacźa, ale, kaž Jan praji, so bychmy dowěrjenje měli na ßudnym dnju, so njeby rosßudny cźaß naß pschewinył. Kak mało ludźi ma dowěrjenje, so dyrbi nam wschitko k lěpschemu ßłužicź. Ssmy my tajzy, kiž wostanu wjeßeli a krucźi we wschitkich wobstejnoscźach žiwjenja? Pytacź móżesch tajkich jenož tam, hdźež w luboscźi steja. A na tym ßo pokaže, so je luboscź dokonjana, so w Bosy wostanje. Tohodla ma Khrystuß dowěrjenje na dnju najwjetscheho a najhórscheho ßuda, na cźichim pjatku. Też na njeho je nóz pschischła; ßłyschimy pak s jeho ßłowow: „Wodaj jim“, „dźenßa budźesch so mnu w paradisu“, „dokonjane je“, so wón ßud pschětraje, a wó to samóże, dokelž je s Wótzom pschesjene w luboscźi. Dokonjana je luboscź, kotraž njewotwißuje wot toho, hacź saßo luboscź namaka abo niz. To je sa naschu luboscź husto mjesa: hdyž srosumjenje njenamakamy, hdyž njedźak namakamy; potom je s naschej luboscźu kónz. Nasch Knjes w luboscźi wostanje, hacź runje njedźak namaka a njewuspěch sesnaje: „Kak husto ßym ja chzył twoje dźěcźi shromadźicź, jako pata shromadźuje ßwoje kurjatka pod kschidła, a wy scźe njechali.“ Jesus w luboscźi wostanje, też tehdy, hdyž niczo druhe wjazy njesnaje hacź cźerpjenje. W tym ßo bójska, dokonjana luboscź pokaže, kiž je też doczakliwa, scźerpliwa. To je też nasche powołanje, dowěrjenje měcź, dowěrjenje też na ßudnym dnju! To wschak jenož móżemy, hdyž njeczinimy po ßwojej wutrobje, ale hdyž chzemy kaž Khrystuß lubowacź hacź do ßmjercźe a w scźerpliwoscźi jemu wobßwěcźicź: Hdyž w luboscźi wostanjemy.

Kak je to móżno? Jenož schtóž w Bosy wostanje, móże też w luboscźi wostacź. Prěnje kschescźanstwo je na ßwjatkach swißowanje wschitkich Božich skutkow shoniło, kotrež móżemy do ßłowa wobsamknycź: „Tak je Bóh ßwět lubował, so je wón ßwojeho jenicźkeho narodźeneho ßyna dał“. Na cźim móżemy spósnacź, so ßu nětk też w Bosy wostali? Tamna shromadźisna wěrjazych běsche jena wutroba a duscha; a žadyn njepraješche wo ßwojich žiwnoscźach, so ßu jeho, ale wschitko mějachu psches jene. Wschitko dawachu sa to, so bychu khudźi naßycźeni a srudni troschtowani byli. Kschescźanska bratrowska luboscź je scźěhwk naschego pósnacźa Boha a nimo teho pschikasnja naschego Knjesa. Tehodla w ßwojej ruzy masch, schtoż budźe s twojim žiwjenjom: schtóž w luboscźi wostanje, tón wostanje w Bosy a Bóh w nim. Chzemy jeho

pytacź a ſ nim ſwjaſani woſtacź, potom njebudźe naſche ßwědomje naß ßudźicź a budźemy ſ dowěrjenjom a wjeßełoſcźu wuſnacź móz: Je Bóh ſa naß, ſchtó móże pſchecźiwo nam bycź.

Hamjeń.

Na Jana kſchcźenika.

Hłóß: Njebudź ſparna moja duſcha.

Sswjedźeń Jana wjecźor dźeja
Na kěrchowy kſcheſcźenjo,
Sabycź lohko njemóżeja
Cźlowjeka tak lubeho. —
Kěrchow ßwjata ſemja je.
Tu ßo k rowam lubych dźe,
Kiž ßwój cźaß tu žiwi běchu,
Prjedy naß ſe ßwěta dźěchu.

Kěrchow naß wſchěch dopomina,
So ßmy wſchitzy ſachodni.
Tu na kſchižach ſteja mjena
Tych, kiž tu ßmy ſhubili.
Semrjecźi tu w rowach ſpja,
Na ßwět ßo wjaz njewrócźa;
Hiſchcźe my jich lubujemy,
Hnucźi, cźiſche k rowam dźemy —

Schto dźenß Bóh tu nam wſchěm praji,
Kiž tu hiſchcźe žiwi ßmy?
Kſchcźenik Jan nam njepotaji,
So ßmy wſchitzy hřěſchnizy. —
Bohu dajmy wutrobu!
Cźińmy wěrnu pokutu!
Bóh wſcho derje cźini ſ nami,
So wjaz njejßmy w hřěſchnej khlami.

Knjeże Božo budź nam hnadny
W Sswojim Ssynu Jeſußu.
Ssyw na Ducha nam płodź radny
Sa žně wěcźne we njebju.
Pſched Tobu, hlaj, nimamy
Khawlbu, kiž měcź dyrbimy.
Stwoŕ Ty we wutrobi nam nowu
Luboſcź k Sswoj'mu ßwjat'mu ßłowu.

Zuſbnizy ßmy tu na ſemi,
Pytajmy, ſchtoż horkach je.
Ssmjercź nam cźělnu hětku ſlemi,
Cźaß nam rucźe wotběhnje.
Spěwajmy a dźěłajmy,
Sswěru ßwoje žiwe dny!
Božo, daj, ſo mudri byli.
Žnjejemy to, ſchtoż ßmy ßyli.

Tu ßo wſchelko dyrbi běđźicź
Cźlowjek ßwoje žiwe dny.
Sa Jeſußom troſchtnje ßłědźicź,
Kſcheſcźijenjo, ryczeŕſzy
Poſtupujemy we wěrje!
Pucź naſch dźe do wěcźnoſcźe!
Sſłowo Boże je nam ßwěza
S zuſby dom do rjeńſchoh' ßwěta!

J. W.

Dokelž ßu Sserbja pilni kemſchikhodźerjo!

Njedźela Lätare: Sserbſka Boża ßłużba w Drježdźańſkej Kſchižnej zyrkwi. Wopyt Božeje ßłużby bě bohaty, a rjana bě liczba ſpowědnych hoſcźi. To bě ſwjeßelaze ſa knjeſa fararja Mjerwu-Bukecźańſkeho, kiž bě do Drježdźan pſchikhwatał prědowacź. Njedźela Lätare: wjeßelcźe ßo! ßłyſchachmy ſ klětki fararjowy hłóß. Wjeßelcźe ßo! je wjazy raſow w Bibliji napißane. To ßu Jeſußowe ßłowa. Wjeßelicź ßo ßměmy hacź runjež je kutny cźaß, niz ſ juſkom a ſ kſchikom abo druhim hołkom, ale ſe ſnutſkownym, cźichim a měrnym wjeßelom.

Ja běch ßobu mjes ſpěwarjemi a ſpěwarkami horjekach na khorje. Zyle bliſko wyſche mje wjeŕch ſ wulkim kſchižom debjeny! Tu ſdach ßo Bohu bliže. A nětko ßłyſchach tute ßłowa: Wjeßelcźe ßo! Sacźuch ßo někak lohka, ſběhnjena a wjeßoła. Po kemſchach ßo pſched zyrkwinymi durjemi někotre kemſcherki rosmołwjachu, ſnate a tež zuſe. Ja witach jich „ſ Božeho ßłowa“ a ßo k nim pſchiſamknych. Tu žónſka ke mni pſchiſtupi a ßo mje němſzy wopraſcha: „Sind Sie immer ſo fröhlich?“

Sserbſzy jej wotmołwich: Knjes faraŕ je tole prědowak, ſo ßměmy ßo wjeßelicź. Njeběſchcźe Wy kemſchi?“

Wona pak mje njeroſumi, dokelž bě němſka. Potom pak mi powědaſche: „Ja pobuch ßobu kemſchi, dokelž ßym rady w Božim domje a d o k e l ž ß u S s e r b j o p i l n i k e m ſ c h i k h o d ź e r j o a hiſchcźe nutrniſchi poßłucharjo“.

Wotmołwu jej winojta woſtach. Tu mějach ßamßnu ßwoju myßliczku. K h o d ź a S s e r b j o p i l n j e k e m ſ c h i ? Njemóżach jej „haj“ prajicź. „Ně“, jej wotmołwicź, teho ßo hańbowach. Tuž mjelczach, a: to bě derje.

Bórſy po tym pſchińdźech do Łužizy a prěni krócź do lubeje ponowjeneje domjazeje zyrkwiczki. „Kak ßy ßo Ty hižo ſwonka pſcheměniła“, ßebi prajach, „ßo pſcheměniła Cźi k lěpſchemu!“ Saſtupich do njeje. Spodźiwnje hladach. Je to naſcha zyrkwiczka? Woltaŕ drje bě tón ßamßny, hewak pak bě ßo wjele pſcheměniło. Jako prěnje mje pſchekhwapi wotkryty wjelbowany wjeŕch pſchi woltarju. Na kraßne ſtare molowanje njemóżach ßo dohladacź. Telko ludźi we woßadźe, a nichtó njewědźeſche, ſo mějachmy tajke pſchikryte bohatſtwo w zyrkwi.

Do ſtarſchiſkeho doma ßo wróczo, wopytach ſtaru ßußodźinku. Jej wupowědach, ſo prěni krócź we ponowjenym Božim domje pobych, ſo ßo nad nim tak jara ſwjeßelich, woßebje, ſo ßo mi lubi ſtare molowanje na wjeŕſche. „Nam ßo naſcha zyrkej wjazy njelubi! Myßliſch ßebi, ſo do pinzy pſchińdźeſch! Tajke pinczne wjelby!“ mi wona wotmołwi.

Tutu wotmołwu njeběch wotczakała a ßo ſ njej tež njeſpokojich, ale jej khutnje napſchecźiwo ſtupich. Jej rosjaßnich, ſo je to po mojim měnjenju wulke bohatſtwo, kiž žadnje wjeßna zyrkwiczka wobßedźi. Ja powědach jej, ſchto wobraſy woſnamjenjeja, tak derje kaž to ßama ſroſumich, a ſkónczńje tež wona měnjeſche, ſo je rjana. „Je jenoż tež tak mało ławkow!“, wona dale ſkorżeſche. „Prjedy bě jich tola telko ławkow!“

Mało ławkow? Tu ßo poſtróżich. Ławkow bě wjele mjenje! „Haj, to je wulka ſchkoda!“ jej wotmołwich, a ßo wopraſchach: „Tak maja drje kemſcherjo pſchi Božej ßłużbje ſtacź?“

Ach ně wſchak, moja luba! L u d ź o w ſ c h a k w j a z k e m ſ c h i n j e k h o d ź a ! L a w k o w j e w j e l e p r ó ſ d n y c h !“ mi wona wotmołwi.

S tym pak ßo ja njeſpokojich a ſaßo ßej ſwěrich, jej napſchecźiwo ſtupicź: „Ale, luba cźeta, tak tola njemóżecźe prajicź, ſo je ławkow pſche mało, ale ſo je ławkow hiſchcźe pſchewjele! Njeſpodoba-li ßo Wam Waſch Boži dom mało ławkow dla, móżecźe tomu wotpomhacź ſ tym, ſo woßadni pilnje ke mſchi khodźa, wſchitke ławki wobßadźa a někotſi ſteja. Potom khutnje żadajcźe: „Wjazy ławkow do naſcheho Bożeho doma!“ My nochzemy pſchi Bożej ßłużbje ſtacź! S tym Wy zyle wěſcźe dobudźecźe a doſtanjecźe ławki, kiž Wam pobrachuja!“

Hdyž běch ſaßo ßama, dopomnich ßo na tu żónſku, tam pſched Kſchižnej zyrkwju: „Dokelž Serbja tak pilnje ke mſchi khodźa!“ Kak derje bě, ſo tehdy mjelczach. Sso ſe njeſaßłużenej khwalbu pyſchicź, to nikomu njetnje! Jenož ſchtož je naſcha ſaßłużba a ſchtož ſ naſcheho ſnutskowneho pſchińdźe, to debi a to je tež trajaze! A ſaßo je ßerbſka Boża ßłużba w Drježdźanach! 30. junija w Kſchižnej zyrkwi, kaž pſchezo! Kemſch ſa wſchěch Serbow, tež ſa tych, kiž hewak njepſchińdu! Rjany budźe to ke mſchikhód w rjanym ßwětłym lětnim cźaßu! Njech je tež liczba kemſcherjow rjana! Wy lubi Serbja we Łużizy, dopomńcźe ßwojich lubych pſchiwuſnych w Drježdźanach na ßerbſku kemſch! Starſchi, dopomńcźe ßwoje, Wam lube dźěcźi, dopomńcźe je khutnje!“ „Junu budźe duſcha Twojeho dźěſcźa wot Tebje żadana!“ Něhdźe cźitach, njedopomnju ßo jenož hdźe: „Tu ßu Waſche dźěcźi jako doma, móża tu ßobu do ßerbſkeho towaŕſtwa pſchińcź a ßo tu w zuſbje mjes ßobu ſeſnacź!“ To daj Bóh! L.

Gustav-Adolfſki ßwjedźeń w Huſzy.

Po njewjedrojtej a wichorojtej ßobocźe běſche 16. junija kraßna ßłónczna njedźela nad Łużizu ſeſkhadźała. Budyſke pobocżne Gustav-Adolfſke towaŕſtwo ßwjecźeſche na tutej njedźeli ßwój lětuſchi lětny ßwjedźeń w Huſzy. Widźachmy hižo duzy po pucźu ſe Zicżencźanſkeho dwórniſchcźa, ſo tež naſchi Serbja tutón ßwjedźeń njewobhladowachu jako naležnoſcź Huſcżanſkeje woßady, ale ſo tež w nahladnej liczbje ſ dalſchich woßadow do Huſki khwatachu. Tak běſche tež ßerhſka Boża ßłużba, kiž ßo ½2 hodźin ſapocża, derje wopytana. Knjes farař Kſchižan ſ Klukſcha měješche ßwjedźeńſke prědowanje wo ßłowje profety Amoſa 8, 11. „Hlej, cźaß pſchińdźe, praji tón Knjes, ſo budu hłód do kraja póßłacź; niz hłód po khlěbje ani lacżnoſcź po wodźe, ale hłód a żadanje po ßłowje toho Knjeſa, jo ßłyſchecź.“ „Huſcżanſka woßada“, takle prajeſche, „ßmil ßo nad evangelſkimi wěrybratrami w rosprószhenju.“ W prědowanju pokaſowaſche wón woßadu na tſi wězy, ſa kotrež mamy ßo Bohu dźakowacź, a to ßu: cźiſte żórło Bożeho ßłowa, ßwjatej ſakramentaj a ſbóżna nadźija. Tež w rosprószhenju żadanje ſa evangelſkej wuczbu pſchezo bóle pſchiběra, w nětcźiſchim cźaßu woßebje w Awſtriſkej a pola Małorußow (Ruthenow) w Galiziſkej. Ssu to huſto doſcź zyle khudźi ludźo, kiž maja tež pſchi najpilniſchim dźěle tak ßnadnu mſdu, ſo dyrbiſch ßo dźiwacź, kak móżeja ßo ſeżiwicź. A tola wopruja tež woni ſa ßwoju evangelſku zyrkej, ſchtož w jich ßłabych mozach ſteji. A tola tute na liczbje ßłabe woßadki ßo huſto doſcź njebychu ßame ſdżeržecź mohłe. Prědař proſcheſche, ſo bychmy na nich w naſchich modlitwach ſpominali a jim pſches Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo pomhali jich ſwonkowne cźeże położecź. Wone ſaſtaraja woßadki w dalokej zuſbje ſ biblijemi. Hotowe pjenjeſy ßo nětko do wukraja njeſcźelu, ale ſchtož naſchi wěrybratſja ſa wuhotowanje ßwojich farow a Božich domow trjebaja, móżemy w naſchim kraju ſhotowicź dacź a jim póßłacź. Tuž mějmy ßo po japoſchtolſkich ßłowach: „Cźińmy dobrotu wſchitkim ludźom, najbóle pak tym, kiž naſcheje wěry ßu.“

Po prědowanju ßo knjes wyſchſchi farař Sarjenk ßłowa jimaſche a w dlěſchej rěcźi na żohnowane ſkutkowanje Gustav-Adolfſkeho towaŕſtwa pokaſowaſche, woßebje na to, kak wone małym woßadam w rosprószhenju fararjow a tež ßmilne ßotry ſcźele a kak ßebi ſ tutym tež naſchu luboſcź a dźakownoſcź ſaßłuži.

Woktaŕnu ßłużbu měješche k. farař Kapleŕ ſ Budyſchina. Zyrkwinſke pożohnowanje wudźěli nam k. farař na wotp. Handrik. Cźitachmy ſ jeho wocżow hmutoſcź, ſo běſche jemu hiſchcźe ras ſpożcżene, ſ měſtna, na kotrymž je tak dołhe lěta ſkutkował, ßwoju woßadu pożohnowacź. Warnocźiczanſki poſawniſki khór porjeńſchi tež ßerbſku Bożu ßłużbu, ſa cźož ßo jemu tež tudy wutrobnje dźakujemy. Sběrka po ßerbſkim kemſchenju pſchinjeße 44,30 hriwnow.

Po ßerbſkej Božej ßłużbje ſcźěhowaſche ßwjedźeńſki cźah, na kotrymž ßo dźěcźi a Huſcżanſke towaŕſtwa bohacźe wobdźělichu a kiž ſ hudźbu pſches wieß cźehnjeſche. Widźachmy na 15 duchownych.

Po němſkej Božej ßłużbje, w kotrejž k. farař Deppa ſ Podmoklow wo ßłowje pſalma 118, 17 prědowaſche a k. wyſchſchi farař Sarjenk w mjenje ſuperintendentury porěcźa, měješche Budyſke pobocżne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ßwoju lětuſchu lětnu ſhromadźiſnu w ſali hoſcźenza. Tu najprjedy jeho pſchedßyda, knjes farař Kapleŕ, wo ſkutkowanju towaŕſtwa w ſańdźenym lěcźe rosprawu poda. Jako pſchedßyda pobocżneho towaŕſtwa ßo tež ſa wſchitko pſchihotowanje tohole ßwjedźenja w Huſzy knjeſej fararjej Niednerej a wſchitkim druhim podźakowa, tež ſa rjane wobdźělenje pſches hoſcźi ſ bliſka a ſ daloka. Wón tež na to ſpomni, ſo je nam lětßa ſaßo dowolene, ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo dom wot domu ſběracź, ſchtož ßo w bliżſchim cźaßu ſtanje. Potom poſkicźeſche nam knjes farař Siegmund ſ Drježdźan w dlěſchim pſchednoſchku wulkotny wobras wo ſtawiſnach evangelſkeho hibanja w ſtarej Awſtriſkej. Kak cźeżko ßu ßo tola evangelſzy we cźaßach napſchecźiwneje reformazije bědźicź měli! Hakle nowy a najnowſchi cźaß pſchinjeße jim położenje a napoßledk runoprawoſcź.

Huſcżanſki ßwjedźeń budźe wſchitkim w rjanym dopomnjecźu woſtacź.

Zyrkej a ſtat.

W Cźěſkoßłowakſkej je jich w lěcźe 1934 ſchtwórty dźěl wjazy hacź w lěcźe 1933 k evangelſkej zyrkwi pſcheſtupił. S wjetſcha pſchińdźechu woni ſ katolſkej zyrkwje, tak we wjecźornocźěſkim zyrkwinſkim wokrjeßu 739, w ßrjedźnym 924 — to je jich 320 wjazy hacź 1933! — a w rańſchocźěſkim wokrjeßu 743.

Se Serbow a ſ daloka.

S **Budyſchina.** Tuchoŕſke pohrjebniſchcźo bě ßebi ſa polo ßwojeho dźěła wuſwolika paduſchniza. W poßlednim cźaßu kradny wona żónſkim, kotrež pſchikhadźachu, rowy plěcź a krepicź móſchniczki ſe ßacźkow a toſchkow, kotrež żónſke wotpołożichu, ſo bychu po wodu ſchłe. Pjatk tydźenja ßo nětko poradźi, njeduſchnizu lepicź. Nadźijomnje ju nětk tež hódnje pokhłoſtaju. Pſchetož na pohrjebniſchcźu kradnycź je hórje hacź ſlě.

S **woßadow.** Paduſchi a nutsłamarjo ßu ßo na łużiſke fary ſaměrili. Sapocżachu w němſkich woßadach, nětko chzychu pokracżowacź w ßerbſkich. Tola hnydom w Ketlizach wopak

trjechichu. Na kemschach doby ßo jedyn ſ nich do fary, měnjo, ſo nichtó domach njeje a ſo też nichtó njepſchińdźe, dołhoż Boża ßłużba traje. S brózńnje, w kotrejž pſchenozowaſche, bě dom wobkedźbował, tola niz doſpołnje. Sadoby ßo ſ woknom nuts, ale njetrjechi do fararjez bydlenja ale do bydlenja tukhwilneho podružika. Nadobo tutón domoj pſchińdźe a mjes nim a nutsłamarjom, kiž mějeſche revolver, naſta bědźenza, ſ kotrejež nutsłamać wucźekny. Tola podružnik, kiž ßo ſ kołom a ſ pomoznikami ſa nim puſchczi, jeho ſaßo po pucźu ſ kołom ſetka a jim ßo poradźi, jeho ſajecź. Nětk cźaka w Lubiju na ßudźenje. Nadźijomnje też jeho towaŕſchow hiſchcźe lepja. Kaž ßłyſchimy, ßu tucźi komplizojo wotpohlady też na druhe fary měli a też ſpytali, ßo ſadobycź. W hornich němſkich woßadach je ßo jim wotpohlad ſ dźěła radźił, ſ dźěła pak też niz. Hacž ßu to wſchudźom jeni a ßami byli, nadźijomnje pſchepytowanje rosjaßni.

S **Maleſchez.** Naſchej woßadnej kſchesćźijanſkej žónſkej ßłużbje bě ſpožčzene ſańdźenu njedźelu 25létne wobſtacźe woßwjecźicź. Dopołdnja kemſchi pobywſchi, hdźež ßo na Eswjatu Trojizu ßłowo wo ſdźerženju pſchi Knjeſowym mjenje a w jednoſcźi pſchipowědaſche, popołdnju w pacźerſkej žurli w pſchitomnoſcźi wokrjeßneje wodźerki fararki Ssykorineje ſ Budyſchina ßwjatočnu hodźinu wotmě. S kěrluſchemi a Božim ßłowom ſ dźakowneho 95. pſalma a pſchißł. Sal. 31 a modlitwu poſběhnjenu ſhromadźiſnu fararka jako 25létna wodźerka poſtrowi, na to kuratoŕ farař Mikela rosprawu wo 25 létach ſkutkowanja a naſhonjenjow poda, kiž běſche ßam wſchě ßobu nawědźił, rosłožujo, kajke woßebitoſcźe a wobcźežnoſcźe je ſjednocźenſtwo žonow w ßerbſkej ludnoſcźi na wßy w běhu lět mělo. Deklamaziji, też ßerbſka, ßo poda, kaž ßo wot duchowneho też ßerbſki poſtrow wupraji. Na to wokrjeßna wodźerka poczeſcźowaze wopißmo na 7 wot ſpočzatka žónſkemu towaŕſtwu („ßłużbje“) pſchißłuſchaze žony, też cźeßnej broſchi ſa wodźerku a jejnu ſaſtupjerku ſ pſchihódnym poſtrowom wot krajneho wjedniſtwa pſchepoda. W Schcźěpanez hoſcźenzu ßo ſ Boha rjenje radźeny ßwjedźeń pſchi wjeßołej ſabawje doßwjecźi, też dźak ſa wſchu pſchipomoz pódla a ſa pohoſcźenje ßo wupraji. Knjes zyrkwje woſbož towaŕſtwo dale w nětcźiſchim cźaßu wojowanja ſ bohatej mozu a ßwojim žohnowanjom.

S **zyłeho ßwěta.** Schtó chzył prajicź, ſchto wſcho ßo hiſchcźe hacž po Eswjatkach, hdyž tute ryncźki cźitacźe, njeſtanje!“ Tak běchmy tydźenja tu pod tutym napißmom ßobu napißali. A tak ſcźe dyrbjeli, tute ryncźki cźitajo, myßlicź na to wſcho, ſchtož bě ßo mjes Eswjatkami a njedźelu Eswj. Trojizy ſtało! Jenož jene mjeno trjebamy tu ſtajicź: Reinsdorf. Hdyž tute ryncźki cźitacźe, dyrbjachu 58 morwych pokhowacź. — abo ßnadź hiſchcźe wjazy — kotſiž pſchi žałoſtnym rosbuchnjenju žiwjenje ſhubichu. A nimale 100 ſranjenych je nimo toho w khorownjach! Wutoru popołdnju bě wulka pohrjebna a wopominanſka ßwjatocźnoſcź, kotruž zyłu lud ßobu ßwjecźeſche. Kak bliſko je nam ßmjercź! A ſaßo: Kak njemózni ßu też cźlowjekojo tutoho 20. lětſtotka pſchi wſchej wucźenoſcźi a mudroſcźi a wuſtojnoſcźi pſched mozami pſchirody! A runje tohodla ſaßo: Kak wukhowany a kak w dobrym měrje je tón, kotryž w kſchesćźijanſkej wěrje namaka wukhow w Bosy, w Bosy, w kotrehož mozy je wſchitko, dopuſchcźenje a ſwarnowanje, khłoſtanje a wobhnadźenje. So by tuto tyſchne podeńdźenje w Reinsdorfje pola Wittenberga tola było kaž naſtork k ſhromadnemu žarowanju, tak też naſtork, ſo ßo lud bóle a bóle dowěri do Božeje mozy, ſo lud bóle a bóle wěri do wěry, kotraž je žiwe ſjednocźenſtwo ſ Bohom w Khryſtußu Jeſußu. Wono mohło ßnadź bórſy pſche cźežko bycź, wobſtacź a woſtacź w tutym cźaßu a w tym, ſchtož ſ nim pſchińdźe, abo wono mohło też lohzy pſche poſdźe bycź. — Něſchto wo cźłowſkej njemozy pſched mozami pſchirody a wo tych mozach ßmy też my we Łužizy runje w tutych poßwjatkownych dnjach ſhonili, haj ſacźuli. Se wſchěch kónčzin pſchikhadźachu powěſcźe, ſo je pſchedewſchěm wichor telko ſchkody nacźinił na twarjenjach a ſchtomach, na łukach a w ſahrodach. Ssmy my ſ tutej ßwojej njemozu tohodla k tomu khwatali, kotryž ma wſchitku móz? Haj, ßmy ßo my ſe wſchěm, ſchtož naſche je, do jeho mozy dali, połni dowěry, połni dźěcźazeje dowěry? Abo njedoßaha to tajki pohoń? Abo ně, lěpje! Tajkeho pohona, tajkeho ſchwihanja njedyrbjało dozyła trjeba bycź! Njecźehnje a njewabi dha naß Khryſtußowa luboſcź tak, ſo hinak njechamy a njemóžemy, hacž ßo Bohu w dźěcźazej luboſcźi dowěricź? — A ſchtož tu wichor, to bě na druhich měſtnach njewjedro a ſliwk a krupy Jědźechmy njedźelu rano pſches krajinu k połnozy wot Wulkeho Hajna a wohladachmy tam žita, kotrež běchu krupy zyle bite. Tu žołmi ßo na naſchich honach wſcho tak rjenje. Njedyrbi naß to też dźakownoſcź k tomu nawabicź, ſo ßo modlimy, ſo ßo dźakujemy, ſo proßymy, ſo ßo dowěrjamy? Dyrbi! — A niz mjenje to ſpóſnacźe, ſo podeńdźenja ženje po jenym njepſchińdu, ale jich pſchezo wjele — po ſerijach, kaž hižo tydźenja rěkaſche. Pohladachmy do jeneje ſ nowinow. Tam hnydom powěſcź pſchi powěſcźi wo ſtraſchnych podeńdźenjach na kraju, w powětſje, na morju w jenym rynku. W Londonje ſajědźe ſpěſchnik do druheho ſpěſchnika: 14 morwych. W Franzowſkej ſraſy létadło do ſtopa: 1 morwy, 4 ſranjeni. Pſchi brjohach Kanadiſkeje dwaj parnikaj do ßo ſraſyſchtaj. Tſjo ßu ſhubjeni. Wjetſchi ſ parnikow ſtorcźi nimo toho bórſy potom na dnjo morja a woſta tſjazy. — Na kraju, na morju, w powětſje — wſchudźom ma Boža ruka ßwoju móz. Tuž ßo, njech ßmy hdźež ßmy, tutej ruzy Božej dowěrmy! — S jenym ßłowom to wſcho rěka: Budźmy kſchesćźijenjo, — kſchesćźijenjo ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym ſadźerženjom!

Na pucź.

Duzy po pucźu ßy! Duzy popucźu — niz něhdźe ſaßydleny, niz też, byrnjež hród cźi twjerdy był twój dom. Duzy po pucźu ßy! Hdźe duzy? — Haj: Hdźe duzy? Wěſch jo ty? Ssy ßebi tole rosmyßłował? Jutſje je Jana! Wotmołwy doſcź w tym hižo. Rospominaj k tomu naſch kěrluſch. — Duzy po pucźu ßy! Hdźe ßy duzy? Ssyno na łukach — próſdne łuki! Kelko to wotmołwy! Kóžda poßyczena trawiczka, kóžda ſwajdnjena kwětka tuta wotmołwa na tuto praſchenje, — na tuto praſchenje, kotrež je „to“ praſchenje, kotrež je na wſchěm poßledku to praſchenje wſchěch praſchenjow!

— **Liſtowanje.** Knj. L.: Najwutrobniſchi dźak. Wjeßelu ßo ſtajnje na Waſchich naſtawkach a jich wjele ſo mnu. Też tón ras ſcźe wuprajiła, ſchtož je wuprajicź tak nuſne. — A to tamne wurunamoj tak pak ras w Drježdźanach pak tu we Łužizy — ßnadź na hłownej ſkhadźowanzy. Wjele dobreho.

Redaktor.

Sa 2. p. Tr.: W. we W. — Sa 3. p.: T, w B,

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručznoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čžišło 26

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 30. junija 1935 Bautzen

2. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jat. 1. 21—25.

My evangelšzy kschesćžijenjo stejimy w Božim ßłowje. Też hischćże dźenßa je wono mjes nami ßłyschećž a na naß leži, so ßo pschećžiwo mjenu njesamknjemy, ale so jemu damy dobre město w ßwojich wutrobach a so jemu potom też damy w naß skutkowacž. Wo tym rěčži nam nasch text, po kotrymž prajimy:

Boże ßłowo budże nam k žohnowanju, hdyž jo horjewosmjemy a po nim činimy.

Po prawom dyrbjało ßo to sa kschesćžijana ßamo wot ßo rosymicž, so ßo snajomny čini s tym ßłowom, w kotrymž je rěčž wo sbóžnosći jeho dusche. Ale schtóž wě, kak steji pola wjetscheho dźěła člowjekow, tón też wě, kak nusne je też hischćże dźenßa tajke napominanje, kaž jo ßłyschimy tu pola Jakuba. Wjele ßo rěčži tam, hdžež člowjekojo hromadże pschińdu pschi dźěłu abo w shromadžisnach; a drje też wo Božim ßłowje ßo tak rěčži, ale wošebje wjele też pschećžiwo Božemu ßłowu. Pschezo pak dyrbimy nashonjenje činicž, kak mało je tola tuto Boże ßłowo snate. A hdyž ma člowjek ja wscho mózne hischćże čaß, dha wón jenož porědko namaka čaßa, so by ßwoju bibliju k rukomaj wsał a w njej čitał to, schtož ja njeho płačži. Njemóžemy doscž należnje a pschezo saßo prajicž a napominacž, so by ßo biblija čitała w naschich domach. To njeje doßahaze, so mamy ju domach ležo. Jeje cyłe bohatstwo wostanje morwe, hdyž njecžinimy po Khrystußowym ßłowje: Wobhońcże ßo w ßwjatym pißmje.

Wěmy derje, so ßo pschezo saßo dadža hłoßy ßłyschecž, kotrež ßo wobroczeja wošebje pschećžiwo staremu sakonjej. Wěscże je w nim też někotra kniha, kotraž njemóže nam k sbóžnosći a k nowemu žiwjenju wjele dacž. Ale schtóž jenož pokasa tu wulku luboscž njebjeskeho Wótza, kiž njeje jenož tón ßurowy Bóh, hotowy ke khostanju hrěschnika, ale kiž chze wjele radscho hrěschnemu člowjekej pomhacž w jeho hubjeństwje a chze jeho dowjescž k wjeßekej wěstosći žiwjenja. — Ale wostańmy khróble najprjedy pschi nowym sakonju. Kak mało je tych, kiž ßu wopraŵdże hižom ras jenož jedyn evangelijon wot spočatka hacž do kónza pschećžitali. A niz jenož, so čitamy, ale so ßo też prózujemy wo rosumjenje teho, schtož tam steji, a so pósnajemy, so je to runje sa naß prajene. Wěscże ßu też w evangelijach městna, kotrež činja naschemu rosumjenju wobcžežnosčž, a tute wobcžežnoscże ßu hischćże wjetsche w někotrych listach noweho sakonja. Ale pschezo budże ßo schtó namakacž, kiž tebi rady to wukkaduje, schtož tebi hischćże njeje rosumliwe.

Dokelž pak Boże ßłowo nam njepokasa jenož naschu ßłabosčž a nasch hrěch, ale je nam ta powěsčž, s kotrejež wuknjemy pucž k sbóžnosći, dha njechamy ßo komdžicž, ale chzemy hnydom sapočzecž činicž po ßłowje: Wsmicže to ßłowo horje s čzichej myßlu. Leži rjane žohnowanje w tajkim čitanju Božeho ßłowa. Tak budžemy pscheßadženi do druheho žiwjenja, dha ßo nam sjewi ßwět w zyle nowym ßwětku, dha pósnajemy, so njejßmy jenož na ßwěcže, so bychmy ßo starali sa ßwoje čžěło, ale dha shonimy něschto wo wyßokim powołanju a nadawku, kotrež ma dźěczo Boże ßame na ßebi a na ßwojich ßobučzłowjekach po tej duschi, kotraž w naß je. To pak je nadawk Božeho ßłowa, niz jenož, so jo ßłyschimy a čitamy, ale so po nim činimy.

Wot nascheje młodosčże ßem je nam snate to ßłowo: Budźcże pak činjerjo teho ßłowa a niz jenož poßłucharjo, s kotrymž wy ßo ßami sjebacże. Kschesćžijanstwo, kotrež steji we wěrje, dyrbi na sjawne pschińdž we wjeßełym skutkowanju. S tym ßo wěscże njestajimy na podjanske stejischczo, po kotrymž móže člowjek sbóžnosčž dobycž psches ßwoje dobre

skutki. Sjawnje wuknjemy wot swojeho sbóžnika Jesom Khrysta, so nascha sbóžnosć wotpoczuje na wěrje do teho, kiž je ju nam dobył se swojej smjercu na kschižu. Ale tajka wěra dyrbi so potom wupokasacź w žiwjenju, kotrež so prózuje w skutkowazej luboscži. A tón, kiž praji: Schtóž do mnje wěri, tón budże sbóžny, tón praji też na kónzu swojeho rjaneho pschirunanja wo smilnym Samaritiskim: Dži a cžiń teho runjecža.

Kak daloko dha smy my hižom do prědka pschischli w swojim kschescžijanstwje? Tu je wscho jene, hacž hladamy nuts do sjawneho abo do wosobinskeho žiwjenja, hacž dżemy do tych wulkich městow abo do najmjeńscheje wsy. Wschudżom namakamy to samsne. Wěscże, Bohu budź dżak, tu kaž tam su tajzy, kiž steja w swěrnym wježelym kschescžijanstwje a spytaja, kak bychu pschezo dospołnische byli w tym, schtoż tón knjes jich wucži. Woni widża tu wschelaku nusu, kotraž je wokoło nich, a woni su hotowi, sobu nosycź a po swojich mozach pomhacź. K temu njeje trjeba wulkich woporow a darow, ale tak dyrbi bycź, so tón druhi něschto saczuje wo tej wulkej luboscži Khrystusowej, kotraž tajkich kschescžijanow cžěri. Wo tajkich wěmy też, so so na nich podarmo njewobroczimy, hdyž jich prosymy sa te wschělake skutki bratrowskeje luboscże a sa tych, kiž su w nusy. To su cžinerjo Božeho słowa, a my so wježelimy, hdyž jich skutkowanje widžimy.

Ale schtó chzył prěcź, so je na druhej stronje wjele tych, kiž też snaja Boże słowo a tola po nim njecžinja? Cžehodla dha knježi w jenym domje rjany měr, a w druhim namakamy haru a swadu? Cžehodla je tu mjes susodami prawe sjenocźeństwo, a tam sasso !susodaj njehladataj jedyn na druheho? Njeje tak, so je tam Boże słowo dostało skutkowazu móz we wutrobach tych, kiž jo słyschachu, a tu je so Boże słowo słyschało jenož s wuchom a je potom morwe wostało? Swět ma prawo, hdyž wo tajkim kschescžijanu wjele njedżerži, kiž ma drje rjane słowa w swojim rcże, a tola so po nich nima w swojim žiwjenju. Tohodla njechamy wobaracź słowam nascheho texta: Budźcże pak cžinjerjo teho słowa.

So bychmy to jenož ras spytali, so bychmy jenož s tym sapoczatk cžinili. Wobaraj najprjedy stemu słowu, kotrež masch hižom na jasyku a s kotrymž chzesch něschto steho prajicź k swojemu bližschemu. S tym by hižom wo wjele lěpje było na swěcże. Spomń na sedmu kasnju, hdyž cžujesch w sebi požadanje po zusym kuble! Staj cžěmnosći cžělneho loschta napschecziwo swětło twojeho sbóžnika! Twój sobucźlowjek je runje tajke stworjenje Boże, kaž ty sam, a Jesuš staja sobu na najwyschsche městno kschescžijanstwa tu kasń: Ty dyrbisch swojeho bližscheho lubowacź, jako sam so.

A nětk, luby kschescžijano, sy ty jenož posłuchał? Dha je tebi bliske to žohnowanje a wostanjesch tola dżěleny wot njeho. Niz tak! ale budź cžinjeł Božeho słowa, so by so też na tebi dopjelniło knjesowe słowo: Dha budżesch ty žiwy.

Hamjeń.

Lěcżny spěw.

O Božo miłosciwy,
Kiž knježisch w swěcże sam.
Ja snowa Twoje dżiwy
Nětk wonkach wohladam.
Ach w kajkej rjanosći
Sso Twoja luboscź jewi!
Wscho nasche dusche kschewi
A budźi k radosći!

Hlaj, stwórba smahowaza
We młódnej krasnosći,
Wón kwětkow wokschewjaza,
Kiž wschitko napjelni,
Deschcź, wětr a njewjedra,
Też hwězdy, měsaz w nozy
Wo Twojej wschehomozy,
O Knjeże, powěda!

Bruczk, muschka, pczołka synczi
A, Božo, khwali Cże.
W wschěch hłosach k njebju klinczi
Nětk ptaczkow spěwanje.
Tuž s nimi wyskajmy!
Kak mohł ert wostacź němy,
Hdyž dżěcźi, kaž my wěmy,
Ty sczinił sej nasz sy!

Ja dżakuju so Tebi,
O Wótze, we njebju,
So cżehnjesch tu nasz k sebi
Ty s wěczhnej luboscżu.
Sa wschitku dobrotu,
Kaž dołho sym na semi
A jónu s jandżelemi,
Cże, Knjeże, cżesćicź chzu.

H. B.

Reinsdorf.

Tuto mjeno wuprajicź, rěka, so na wjele stysknego dopomnicź. Kak stysknego, nam hakle sasso powěscże sańdżeneho tydżenja sjewichu. Niz 58 kaschczow, kaž tydżenja pisachmy, ale 60 stejesche tam pschi swjatoczhnym khowanju hotowych sa posledni pucź. Ale niz jeno smjercź tutych 60 bě tehdy swěscżena, ně, smjercź jich 68! Ale niz jeno žiwjenje tutych 68 bu se straschnym wulkim rosbuchnjenjom sniczene, ně, jich wjazy hischcże je smjercź namakało! 34 s tych, kotsiž tam sobu dżěłachu, njejsu hischcże namakali! To rěka, też woni su morwi, a to rěka: 102 morwych! A 95 je jich cżežko sranjenych! Tutym pschihotowa kanzler Adolf Hitler wosebite wokschewjenje a radowanje s tym, so jich we Wittenbergu wopyta; pschi tym poruczi, so ma so wscho stacź sa jich wustrowjenje. Lohkosranjenych je jich było 628. To su hobrske liczby. A k tomu pschińdu liczby, kiž wosnamjenja schkodowanje kubła a samoženja. A tola so sda, so su tute liczby pschemałe a snadne.

Njedżiwam so, so so dżiwasch, so tak prajimy. Ale hdże dha pytnjesch někajki sacźischcź, kotryž by s tuteho srudneho podawka sawostał w ludu a kraju, nětk dale skutkujo w nim? Tam wokoło Wittenberga, haj tam zyle wěscże! We wutrobje kanzlera, haj, to wón też tak rjenje wobswědczi s tym, so jeno na pschewodżenje njepschińdże, so jenož se żarowazymi njerěczescże, ně, so s nowa pschińdże wopytacź sranjenych a poruczicź, wscho sa nich cżinicź. Ale, so pschi nasz wostanjemy! Hdże je schto pytnycź, so tutón podawk bjes sacźischcża njewosta? Bě to pytnycź na sběrzy a na kollekcże sa Reinsdorfskich? A hdże je schto pytnycź, so bu jenotliwy, so bu lud s tym dopomnjeny na smjerź a wěczhnosć, na to, so nichtó s nasz njewě, hdy wón je wołany? A hdże je schto pytnycź a słyschecź wo tym, so smy my cżłowjekojo tak njemózni psched mozami elementow a so je wscho stworjene a semske tola tak sachodne a njewostanje? Hdże je schto pyt-

nycź, so ßo jenotliwy, so ßo lud pokorja pſched tym jenym Bohom, kotryž ßam wěcźny, kotryž ßam tón jedyn a jeniczki, bjes kotrehož niczo njeje a niczo njemóže bycź a wobſtacź? Haj, njeje tak, so ßo to cźłowjeſke w cźłowjekach bóle hiſchcźe ſchěri a hordźi cźinjo, jako by ßame a jako by to, ſchtož cźini, bjes Boha mohło bycź a wobſtacź!

A tola bě tekſt 1. njedźele po ßwj. Trojizy ſ Jana 15, 1—8 kaž dodawk, kaž dodoprajenje k tomu, ſchtož bě ſawołał, jahrimał tamny ſtyſkny podawk Reinsdorfſki do zyłeho luda a kraja wſchitkim. Bjeſe mnje njemóžecźe niczo cźinicź! Schtóž we mni njewoſtanje, tón budźe prjecź cźißnjeny jako hałoſa a wuſkhnje; a woni ſeſběraju je a cźißnu je do wohenja a dyrbja ßo ſpalicź.“ Tak ſteji w tutym tekſcźe, w kotrymž też nawopak jako najbóle wobſbožaze ßlubjenje ſteji: „Ja ßym tón winowy pjeńk, wy ſcźe te hałoſy! Schtóž woſtanje w mni a ja w nim, tón pſchinjeße wjele płoda. — Woſtanjecźe-li w mni a jeli ſo moje ßołwa we waß woſtanu, budźecźe proßyncź, ſchtož chzecźe, a budźe ßo wam doſtacź.“

Abo měnja cźłowjekojo, měni lud, ſo nam tajke podeńdźenje kaž Reinsdorfſke nima niczo prajicź? So nimamy w nim ßłyſchecź žane wołanje, žane pominanje, žane hrożenje toho jeneho Boha, w kotrehož ruzy wſcho, pſchiroda kaž cźłowjekojo, w kotrehož mozy wſchitzy jenotliwi kaž wſchitke ludy? Abo měnja cźłowjekojo dźenßniſcheho cźaßa, so ßu wuſtojniſchi a mudriſchi hacź Luther, kotryž na kónz Božich kaſnjow ſtaji tamne wulke, rosßudne bibliſke ßłowo ſ Božeho erta? „Ja, tón Knjes twój Bóh, ßym ßurowy Bóh, kiž na tych, kotſiž mje hidźa, ſtarſchich hrěchi domach pytam na jich dźěcźoch hacź do tſecźeho a do ſchtwórteho ſtawa, tym pak, kiž mje lubuja a moje kaſnje dźerža, cźinju ja dobrotu hacź do tyßaz ſtawow.“ Tak tam ſteji. A niz jeno tam. Tak ſteji pißane w tyßazlětnych ſtawiſnach ludow, ſtatow, cźłowjekow.

A kaž tuto podeńdźenje ma nam wſcho, ſchtož ßo ſtawa a ſchtož pſchińdźe, něſchto prajicź, tak też njewjedra, wichory, ſlimki, krupobicźe, tak też ßuchota. A hdyž ßo ſda, ſo nam po ßuchim lěcźe 1934 nětk też lěto 1935 ſe ßuchotu hroſy, — ſchto wſcho njeje ſ tym wuprajene! Wobſkórżba to a napominanje to! Hroženje to! A hdźe je nětk ſrosumjenje a hdźe cźinjenje, kotreż ßo po tym ma?

Žadyn dźiw, ſo ßo jich wjele namaka, kotſiž rad ßłyſcha nowu wucźbu, ſ kotrejž chzedźa lud wobſbožicź! Praja tola, ſo kóždy Boha po ßwojim naſhoni a ſacźuje; ſo žaneho jeneho Boha njeje, kotremuž dyrbjak „Knježe“ prajicź, kotremuž mohł „Knježe“ a „Ty“ prajicź, a hiſchcźe mjenje „Wótcźe“ a „Ty“. Hdyž to ßam ſa ßo tak mudrujeſch a po tym ßo maſch, je to twoja wěz a ſmějeſch to ras a hižo też tu wucźiniſch. Ale ſchto to je, tajke něſchto do luda prědowacź a prajicź, so hakle ſ tajkej wěru lud tón lud, kotryž wón bycź dyrbi?

Tole a wſchitko to tamne, ſtruchłe, njenuſuje to naß wſchěch, ßo modlicź, ßo nutrnje modlicź, ßo ſpowědacź a pokornje wo hnadu a ßmilnoſcź proßyncź a ſpěwacź też pſchede wſchěm 4. próſtwu a to zyle w myßli Luthera, toho Luthera, kotrehož je tola też kanzler Adolf Hitler toho najwjetſcheho mjes Němzami mjenował? Luther pak tam praji:

„Wſchědny khlěb pak je: Wſchitko, ſchtož k žiwnoſcźi a k potrjebnoſcźi cźěła ßłuſcha, jako jědź, picźe, draſta, cźrije, dom, dwór, rola, ſkót, pjenjeſy, kubło, pobožny muž, pobožna žona, pobožne dźěcźi, pobožna cźeledź, dobra a ßwěrna wyſchnoſcź, dobre knježſtwo, płódne wjedro, dobry měr, ſtrowoſcź, pózcźiwoſcź, cźeſcź, dobri pſchecźeljo, ßwěrni ßußodźa a toho runja.“

Njemylmy ßo! My ßo mylimy, ſo móžemy a ßměmy na Božu hnadu dale hrěſchicź a dale liwzy a lěni bycź, ßebi myßlo, ſo ßo tola hiſchcźe ßmili nad nami. A njekomdźmy ßo, ßłyſchecź a cźinicź wſcho, ſchtož nam ma Boże ßłowo a tajka rěcź pſchiroby a ſtawiſnow prajicź! Wono mohło lohzy pſche poſdźe bycź.

Rosmyßluj ßebi pſchi tym też ras pſchirunanje wo mudrych a njemudrych knježnach.

Wo kſcheſcźijanſku wěru.

W hibanju a wojowanju, kotreż je naſtało ſ tym, ſo ßo ſjednocźenſtwa kaž „Deutſche Glaubensbewegung“ a druhe ſtajichu pſchecźiwo kſcheſcźijanſkim zyrkwjam, cźitaſch nětkole też huſto mjeno: dr. Dinter. Smy hižo na to pokaſali, ſo tuto zyłe germanſko-pohanſke abo nordiſke hibanje ſa „němſku wěru“ žadyn zyłk njeje ani ſwonkownje ani ſnutskownje. To też hinak móžno njeje. Kak dha chzyli pſches jene pſchińcź, hdyž chze kóždy po ßwojej „façon“ — po ßwojim waſchniu ſbóžny bycź a nichtó po woli a po puczu Jeſußowym k ſbóžnoſcźi pſchińcź! Profeßor Hauer wſchak chzyſche tutón zyłk wutworicź, pſchewſawſchi wjedniſtwo. Ale pißachmy hižo, ſo pſchecźiwo tutomu Hauerowemu hibanju ſteja wſchelke jenotliwe małe zyłki, tak „Nordiſche Glaubensbewegung“. K tutym pſchecźiwnikam Hauerowym ßłuſcha też dr. Dinter, kiž ſałoži a wjedźe zyłk „Deutſche Volkskirche“ („Geiſtchriſtentum“). S tuteho mjena ſpóſnajemy, ſo wón ßam też w hibanju wo nowu němſku zyrkej a wěru, kotreż ßo na wſchěm poßledku pſchecźiwo naſchej kſcheſcźijanſkej zyrkwi měri, ſteji. Ale runje wón je ſe ßwojimi nahladami ßobu dopokas ſa to, kak wſchelakore a kak ßebi napſchecźiwne tute poſpyty wo nowu wěru ſa němſki lud ßu.

Dinter mjenuje ßam ßwoje hibanje „Geiſtchriſtentum“. Wón chze ſ nim Lutherowu reformaziju dodokonjecź a cźiſtu ariſku wěru wo Sbóžniku ſaßo pſchipowědacź, wotſtroniwſchi wſcho zuſe, woßebje wſcho židowſke. Dinter je pſchi tym jedyn ſ najſtarſchich wojowarjow nazionalſozialisma w Durinkſkej. Sswojeho ſkutkowanja ſa nowu nabožinu dla wuſtupi wón w pſchesjenoſcźi ſ wjednikom ſ partaje, so by ßo zyle ßwojim ſaměram wěnował. Dinter nětko něhdźe tak ßwoje nahlady wupraji: „Sso roſumi, ſo je też ſa naß, kiž my ſa cźiſtu wucźbu Jeſußowu wojujemy, Sbóžnik też Boži Ssyn. Jeſuß pak njeje po ßwojej wucźbje w žanym druhim imyßku „Boži Ssyn“, hacź też wſchitzy druſy cźłowjekojo „Boži ßynojo“ ßu. Rosdźěl mjes nim a nami je jenoź tón, ſo wón njeje ženje padnył. Kajkej raßy Jeſuß pſchißłuſcha, njeje rosßudne. Ale“, praji wón, „my pótdźemy ſa naſchim Sbóžnikom ſ wjetſchej luboſcźu a ſahorjenoſcźu, hdyž wěmy, ſo je wón naſcheje krwě.“

Dinter měni też, ſo je dopokaſał, ſo Jeſuß bě ariſkeho pokhoda. Wón praji, ſo je wón lěpje hacź lědy ichtó Jeſußowu wucźbu a wſchě žórła ſtawiſnow pſchеſtudował a ſo móže prajicź, ſchto nětko tuta cźiſta wucźba Jeſußowa je, kotruž wobej zyrkwi, katolſka a evangelſka, kotrejž wón „židowſko-kſcheſcźijanſkej“ mjenuje, nimatej. So je wón tak też pſchecźiwo Staremu Teſtamentej, njetrjebamy drje nětko hakle woßebje wuprajicź. S tajkeho ſtejniſchcźa roswiwa wón nětk ßwoje nahlady wo nowej a prawej wěrje, kotruž „Geiſtchriſtentum“ mjenuje. Wo tym tu njemóžemy nětkole drob-

niſcho piſacź. Ssem ſtajicź pak chzemy jeho wuprajenja wo druhich tajkich prózowanjach wo nowu wěru, pſchede wſchěm wo Hauerowym.

Dr. Dinter piſche: „Njetrjebaſch profeta bycź, ſo by mohł doprědka prajicź, ſo je ta tak mjenowana „Deutſche Glaubensbewegung“ wěz mody — Modeſache —, kotruž je do žiwjenja ſwołała horſtka cźłowjekow, kotſiž niczo wo ßwěcźe a wo tym, ſchtoż je, w ßwojej ſamucźenej hłowje njewědźa. Wona ßo ſaßo bjes ſpěwa a ſynka ſhubi kaž bu ſ wjele hołkom nam pſchedſtajena“. To drje je wótrje doſcź wo Hauerowym hibanju ßudźene. — Jako bu na ſeńdźenju w měſcźe Schwarzfeld zyłe hibanje — abo kaž rěka: einheitliche Deutſche Glaubensbewegung — pod Hauerowe wjedniſtwo ſtajene, piſaſche Dinter mjes druhim: „Tamni, cźi Deutſchgläubigen“ ßu blědźi intellektuellni, khudźi na krwi, my pak, my ſ naſcheje „Deutſche Volkskirche“, korjenimy ſ cźełom a ſ duſchu w němſkej krwi a ſemi, w němſkim ludu, kotryž kſcheſcźijanſki je a wěcźnje woſtanje.“

Spósnajeſch tute rosdźěle w myßlach tych, kotſiž ßu poſtanyli, němſki lud wußwobodźicź wot kſcheſcźijanſkeje zyrkwje a jemu pſchinjeſcź nowu wěru? — Na druhim měſtnje piſche Dinter: „Tak! Knjes Hauer měni hižo, ſo je bamž, a je ſcźinił njemylnoſcź ßwojeje wole ſa njepowalne dogma.“ — Tola, niz jeno pſchecźiwo Hauerowemu hibanju ſtoji dr. Dinter tak, ně, tež pſchecźiwo Ludendorffowemu hibanju, abo, kaž jo mjenuje: „Haus Ludendorff“, haczrunje je ßo tuto tež wot Hauera dźěliło. Wón ras piſche: „ſo je Ludendorff pſchedkhódnik židowſko-romſkeje zyrkwje.“

My widźimy, kajzy pſchecźiwnizy kſcheſcźijanſkeje zyrkwje mjes ßobu ßu, kak ßu jedyn pſchecźiwo druhemu. My widźimy jich ßłaboſcź. Widźimy my nětk tež naß ßamych a widźimy my w naß a mjes nami tu prawu wěru do Jeſuſa a jeje płody? Jan 15, 1—8! Cźitajmy to ſaßo a ſaßo a njedajmy pokoja, prjedy hacź njeje tak: „Kaž winowa hałoſa pſchi pjeńku, tak my pſchi Jeſuſu!“

Zyrkej a ſtat.

Ariſke wobßwědcźenja naczinja tym, kiž je trjebaju, wjele prózy a tym, kiž maja je wupißacź, wjele dźěła. So njebychu ßo njetrjebawſche pucźe cźiniłe, njech je na to pokaſane, ſo fary ſa lěta 1876 a poſdźiſche jenoż zyrkwinſke wopißma wuſtajeja; ſe wſchěmi druhimi, kaž na pſch. narodnym, ßmjertnym, maſch ßo ſa tute lěta na ſtawnika wobrocźicź.

Weißenbergerowa ſekta njebu jenoż ſakaſana, tež jeje ſamoženje bu ſa pruſki ſtat ſebrane po ſakonju, kotryž wo ſebranju kommuniſtiſkeho a ſtatej njepſchecźelneho ſamoženja poſtaja.

Staropruſka zyrkej je wojjewiła rosprawu a ſtatiſtiku wo lěcźe 1934. Po njej bě 31. dezembra 1934 w ſtaropruſkej zyrkwi na 1500 farſkich měſtnow njewobßadźenych. S tutych nochze ſtaropruſka zyrkej 537 hacź na dalſche wjazy wobßadźicź. Sakſka provinza ma jich najwjazy farow bjes fararja, mjenujzy 582. Braniborſka ma jich 230 a Pomórſka 230. Weſtfalſka a Rheinſka pak matej hromadźe jenoż 122 tajkich woßyrocźenych farow. Dozyła mějeſche ſtaropruſka zyrkej kónz lěta 1934 5575 woßadow, w kotrychž je farſke měſtno a 3138 druhich woßadow; farſkich měſtnow we woßadach bě jich wſcho hromadźe 7280, druhich — t. r. we wuſtawach atd. — 228. Licźba bohoßłowzow je pak ßo tam w poßlednim lěcźe powjetſchiła.

Sswita? S Moſkwy je pſchiſchła powěſcź, ſo je ßowjetſka Ruſka ßmjertne ſaßudźenje lutherſkeju duchowneju němſkeho pokhoda Seiba a Deutſchmanna pſchewobrocźiła do 10lětneho wuhnanſtwa. Je naſtróžane proteſtowanje, kotreż ßo wſchudźom ſběhny, ßowjetruſku wyſchnoſcź pohnuło, wußud pſcheměnicź abo ßwita ßnadź tam, ſo ßu po wopacźnym pucźu abo ſo pſchecźiwo wótremu kopaja? Dopomnimy ßo, ſo njeběſchtaj duchownaj niczo dale „ſkucźiłoj“, hacź ſo běſchtaj dotamałoj ſpomożerſke pſchipóßłańki ſ wukraja a to tohodla, ſo byſchtaj ßebi a ßwójbnym žiwjenje ſdźerżałoj, a dale, ſo běſchtaj w nabožinje, ſa kotruž je ßowjetſkoruſka wyſchnoſcź tola ßwobodu ſwěſcźiła, druhim ßłużiłoj. — Nadźijomnje je tuta powěſcź wo pſcheměnjenym wußudźe prawa! Wótry doſcź je wußud tež tak hiſchcźe. Pſchetoż něhdźe do Ssibiriſkeje abo do połnóznych krajinow do wuhnanſtwa póßłany bycź, to je ſa jich wjele hižo rěkało, do najwjetſcheje ſrudźby, haj do ßmjercźe póßłany bycź. Ale chzemy nadźiju měcź, ſo cźaß, abo niz cźaß, ale tón Knjes wſcheho cźaßa tutón pſcheměnjeny wußud tak pſcheměni, ſo ſ njeho naſtanje ßwobodne a wjeßołe ßłużenje pſchi jeho ßłowje! Pſchetoż wono płacźi ſa ßowjetſku wyſchnoſcź kaž ſa kóždu wyſchnoſcź. ſa kóždy ſtat, ſa kóždy lud, ſa kóždeho jenotliweho cźłowjeka: „Njemylcźe ßo, Bóh ßo njeda ſa ßměch měcź“, a niz mjenje: „Boże młyny mlěja pomałku, mlěja pak cźim drobniſcho!“

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Noßacźiz.** Dźenßa ßwjecźitaj w Schpikałach Krawſej mandźelſkaj ſ Noßacźiz ßwój ſłoty kwaß. Sswjedźeń je ſ tym trochu ſduſcheny, ſo dyrbjeſche ſłota mandźelſka pſched něſchto cźaßom lětßa pſches cźeżku operaziju w Lubijſkej khorowni, po kotrejž njeje hiſchcźe wſcho ſahojene. Ale ſaßo, ſo ßměiaj, haczrunje bě khoroſcź tak ſtraſchna a operazija tak cźeżka, ßwój ſłoty kwaß tola ſe ßwojimi lubymi ßwjecźicź, wabi k dźakowanju a k radowanju. Dokelž tak njeje móżno, ßwjatocżnoſcź w Božim domje měcź, budźe tuta w Schpikałach pola ßyna ſłoteju mandźelſkeju. Pola njeju je hižo dołho naſche njedźelſke łopjeńko „Pomhaj Bóh“ doma. Tuž tež wono jimaj pſcheje ſa tutón ßwjedźeń a ſa dalſche cźaßy Boże bohate žohnowanje a ſtrowi wutrobnje „Pomhaj Bóh Wamaj!“

W **Lipſku** ßwjecźa jakſzy poſawniſtojo 6., 7. a 8. julija ßwój hłowny ßwjedźeń. Lipſk wocźakuje na 900 dujerjow ſ zyłeje Sakſkeje.

Na pucź.

„Chzecźe tež wy prjecź hicź?“ praſcheſche ßo Jeſuß Khryſtuß něhdy, praſcha ßo Jeſuß Khryſtuß nětkole tebje, kóždeho jenotliweho, naſche ßwójby, naſche woßady, naſch lud.

Liſtowanje.

Kni. H. B.: Dźakuju ßo jara ſa nowu pomoz, kotruž, kaž widźicźe, wużiwam. Dalſcha ſtajnje witana.

Wjele dobreho redaktor.

Sa 3. po Tr.: T. w B. — Sa 4. po Tr.: B—r w B.

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čišło 27

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 7. julija 1935 Bautzen

3. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 18, 15—20.

Kaž je Boži ßyn chzył naſcheho runjecża bycź, tak je wón wſchu prózu ßwojeho mózneho ßłowa a ßwojeho pſchikłada na to nałożował, ſo bychmy wſchitzy mjes ßobu bratſja byli, kóždy ßwojeho ßobučłowjeka runjecża. Tak naß Jeſußowe napominanja Mat. 23, 8—12 wucża, ſo woprawdźite, pſched Bohom płacżaze powjetſchenje ludźi w tym leži, ſo ßu wſchitzy bratſja, ſo pak dyrbi ponižowanje rěkacź, hdyž chze ſchtó ßo ßam powyſchecź, měſto ſo ßłuži w bratrowſkej luboſczi. Tak je wſcho jene, hacž je ſchtó mało abo wjele, hacž ma mało abo wjele, jednoſcź a runoſcź wěry a luboſcże wot wſchitkich žada ßłużbu a ponižnoſcź.

K tomu Jeſuß dodawa, ſkak mamy ßo ſadźerżecź, hdyž we towarſtwje kſcheſczijanſkich bratrow ßo tola lohzy ſtanje, ſo ßo jedyn pſchecźiwo druhemu pſchehrěſchi. W ßwójbnym žiwjenju też bratſja bratſja woſtanu, runjeż njeczinja wſchitko po najlěpſchim bratrowſtwje. W kſcheſczijanſkej woßadże dyrbi też bratrowſtwo wobſtacź ſ tym, ſo ßo pſchehrěſchenja dla njeſběhnje. Hdże by tamne wulke ſbožo bratrowſkeje jednoſcże jeniczki dźeń knježiło, hdyž kóžde pſchehrěſchenje bratrow dźěli? Po Jeſußowej wucżbje dyrbi abo tola móże ßo to ſtacź, hdyž ßo ludźo hnydom ſjawnje na druheho hórſcha, bjeſe wſcheho wo wězy po ßwojej myßli ßudźa, ßebi tak ſku krej cżinja. To je zyle wopacżne, ale runje tak ludźo ſwjetſcha cżinja: rěcża w hněwje, ßudźa, ßwarja, a to niz jenoż pſchi jara ważnych a wulkich wězach! Pſchi tym bratrowſtwo cźeřpi. Na tajku ſchkodu mjes ludźimi Jeſuß myßli. Jeho mudroſcź nam lěkarſtwo podawa, kotreż tutu ſchkodu hoji. Kóždy krócź ßo wo tſi ßrědki jedna, kotreż maja ßo jedyn po druhim nałożowacź, ſo by ßo bratrowſka jednoſcź ſakhowała.

Prěni ßrědk je, bratrej do jeho doma hicź a jemu ßamemu ßwoje poroki prajicź, a to tak, ſo nichtó hewak niczo njeßłyſchi. Pſchi tym, tak ßebi wěſcże prawje po Jeſußowej luboſczi myßlimy, nam bratr ßwoje ſroſumjenje wo wězy praji a my ßmy ßnadź jara ſpokojeni, dokelž je nětko wſcho jaßne. Jeſuß rjenje a duſchepaſtyrſzy pſchiſpomni: ßłyſchi=li tebje, dha ßy ßwojeho bratra dobył. — Běſche=li czi ſhubjeny bartr, ßnano tajkeje maleje winy dla, kajke maſch dobycźe, kajku lěpſchinu, ſo ßy jeho dobył! Bratr je czi wjazy hacž někajke prawo abo ſchto.

Schtož Jeſuß dale radźi ſa tón pad, ſo bratr niczo ßłyſchecź njecha, ſo žane jednanje ſ nim njeje, to naß na naſch porjad wo měrnikach dopomina. Po Jeſußowej wucżbje je dalſchi ßrědk (po prěnim, hdyž prěni njepomha): jeneho abo dweju hiſchcże k ßebi wſacź, jim wěz roskłożowacź a ſ nimi k bratrej hicź. Pola naß drje bychu pola měrnika jednali. Swjetſcha pſchi tym ßo ſměruja, a pſched ßud hakle njeńdźeja.

Tſecźi ßrědk po Jeſußowej wucżbje w naſchim cżaßu wjazy nimamy. Prawo, w Jeſußowym cżaßu płacżaze, wjedźeſche wo gmejnje, kotraž mějeſche ßudźicź. Nam je jaßne, ſo pſched zyłej gmejnu ßo njemóżeſche ſchto tak derje rosßudźicź, kaž pſched powołanym ßudnikom, po jaßnych prawach! Ssud rosßudźuje, a to płacźi! Jeſuß praji, ſo ßměſch ſa póhana a złonika dźerżecź, ſchtóž też gmejnu njepoßłucha. Jeſuß derje wě, ſo njemóżeſch ſe wſchěmi ludźimi w bratrowſtwje ſtacź. Jeho kſchiž naß wjele wucźi. Też my ßmy kſchižnoſcherjo.

Ale jara krucże dyrbimy ßo praſchecź, hacž prawje ßudźimy. Tak drje dyrbimy Jeſußej roſumicź, hdyž wón wucźi: „Sawěrnje, ja praju wam, ſchtož wy na ſemi ſwjaſacź budźecże, to dyrbi też w njebjeßach ſwjaſane bycź, a ſchtož wy na ſemi roswjeżecże, to dyrbi też w njebjeßach roswjaſane

bycź.“ So ßo Bóh Knjes po naſchim ßudźenju njeſłožuje, to je tola wěſte.

Na kónzu Jeſuß jednoſcź dweju wěrybratrow a móz jeje modlitwy poſběhuje. Bratrowſtwo wěry, ſhromadne modlenje Jeſuß ſ zyłej ßwojej bójſkej luboſczu khwali: Hdźeż dwaj abo tſjo ſhromadźeni ßu w jeho mjenje, tam je wón ßrjedźa mjes nimi.

Pornjo tomu ſteji najwjetſcha ſchkoda: hdźeż dwaj abo tſjo ßo njeſnjeßeja, tam Jeſuß njeje.

Jeſuß mjes nami, naſch pomoznik k bratrowſtwje!

Hamjeń!

Twoje je te kraleſtwo, ta móz a ta cžeſcź hacž do wěcžnoſcže!

Hłóß: Do jeno' Boha wěrimy.

Bóh wſchehomózny Knjes naſch je!
W ruzy ßwojej Bóh ma wſcho.
Pſches Boha wſcho je ſtworjenje,
Bóh ma wěcžne kraleſtwo!
Wyſche wſcheho bojmy ßo
Boha Knjeſa Wěcžneho!

Pſched wocžomaj, we wutrobje
Mějmy Boha naſcheho;
W ſłych lóſchtach, w hrěchach ſkaženi
Shubjeni ßmy bjes njeho. —
Bohabojoſcź woſtanje
Spocžatk wſcheje mudroſcže!

Cžaß hnady Bożej' k kónzej dže,
Scžerpliwoſcže Božeje. —
We ßłużbje cžerta ſtejaze
Wutroby ßu ſkažene. —
Cžłowjek w hrěchach kóždy dźeń
Hotowy je ßmjercže ſcžěn. —

Na ßmilnoſcź ßwoju, Knježe, ſpomń
A na ßwoju dobrotu;
Naß khudych ženje njeſapomń;
Stwoř nam cžiſtu wutrobu.
Sswojoh' Ducha chzył nam dacź,
Naß pſched cžertom ſwarnowacź.

Dźeń kóždy budź Cźi ßwjecženy!
Knjeż Ty w naſchej wutrobje,
Cźiń Ty naß Sswój lud wěrjazy,
Dźěławy, Cźi we ßwěrje.
Sswoju pomoz nam žad'n dźeń
W prózy, w dźěle njewocžehń.

Daj nam na Ducha wußywacź
Ssyw naſch tu we cžaßnoſcźi.
Chzył Sswoje žohnowanje dacź,
So ßo wußyw poradźi,
Płodow wjele pſchinjeße
Sa žně wěcžne, njebjeſke.

Twař we naß ßwoje kraleſtwo,
Kiž by ßo Cźi lubiło;
Pſches ßwojoh' Ssyna lubeho
Twař ßej wěrne kſcheſcžanſtwo. —
S Ducha noworodźene
Twoje dźěcźi khwala Cže!

O, trojeniczki Božo naſch,
Kotr'hož wěcžne kraleſtwo!
We rukomaj Ty wſchitko maſch!
K cžeſcźi Twojej ßłuži wſcho!
Božo, Ssyno, Ducho Ty
Wot naß wſchěch budź khwaleny! J. W.

Sa jeniczki tydźeń!

Schto wſcho njebě tu ſa jeniczki tydźeń, ſa tydźeń ßwj. Jana? Horzota, kajkuž lědy pomnja! A ſ horzotu ßuchota, kotraž lemjeſche žiwjenje! A deſchcźik! A deſchcźik, kiž pſchińdźe tu drje ſ njewjedrom, tola miły a bohaty a wokſchewjeſche ſemju, ſkót a cžłowjekow — a deſchcźik, kiž pſchińdźe druhdźe ſe ßylnymi traſchazymi njewjedrami, jako ſliwk abo ſ krupami a ſaßo też ſ wichorom a ſchkodow małych a wulkich nacžini. Łužiza ßmě a móže a dyrbi Bohu ſpěwacź ſa hnadne žohnowanje a wobarnowanje dźakny kěrluſch ſ wutrobu, ſ ertom, ſ zyłym žiwjenjom. Cžini wona to? Je wona to cžiniła? Hdyž niz, kak dha chze potom ſamóz, dowěrjazu- nadźije połu próſtwu ſpěwacź kaž: „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenßa“, kak tu woßebitu wo dalſchi miły, wokſchewjazy deſchcź a wo wobarnowanje žnjow a ſtatokow a žnjeńzarjow. Abo njeje to wjazy trjeba a njeje to wjazy waſchnje, tak ßo modlicź, tak pacźerje ſpěwacź? Hdźe je a ſchto je waſche wotmołwjenje, lubi ratarjo, lubi hoſpodarjo, lube hoſpoſy, lubi ſtarſchi? — Sſłyſchcże tola, kak ßrjedźna Sakſka, woßebje krajina wokoło měſtow Chemnitz, Freiberg, Flöha cžerpjeſche. Pólne bróžnje ßo tam ſpowalachu, wody powodźachu pucźe a ſchcźežki, ſemja ßo tam pſcheßuny, do domow a woßebje do pinzow nawala ßo woda. Boże njewjedro bijeſche a też ſapali, a krupy też bijachu a niczachu žně. A Boże njewjedro ſaraſy też dźěłacźerja. Też ſkocźata buchu morjene. A też tam běchu cžłowjekojo w pocźe ßwojeho wobliczа dźěłali! Też tam nadźijachu ßo ratarjo rjanych žnjow!

Ale tydźeń ßwj. Jana pſchinjeße hiſchcże wjele wjazy nam w naſchim kraju, kaž zyłej ſemi. Semja rżeſche tu a tam a też w Němſkej. Južna Němſka mějeſche cžežke ſemjerżenje, kotrehož žołmy też Sakſka ſacžu. Woßebje je Schwabiſka wjele ſchkodowanjow pocźerpiła. W Kappelu a w Kawſachu we Württembergſkej bu Boži dom, woßebje wěża, jara wobſchkodźena a ßo ſdźěła ßypny. Boži dom w Kawſachu ßu hakle w poßlednim cžaßu ſnowa wumołowali. Ale niz jenož wyßoke Boże domy ßu wobſchkodźene, ně, też druhe domy. We někotrych wßach a měſtach njeje ani jeneho doma, kotryž nieby někak wobſchkodźeny był. W Riedlingenje je na pſch. dwórniſchcźowa dróha khětro ſapuſcźena. Też wßy a měſta, woßebje ſaßo zyrkwje a też hrody pſchi Dunaju ßwědcža ſe ßwojimi ſchkodowankami wo ßylnoſcźi tutoho ſemjerżenja. Naſtróżenje a padaze zyhele a kamjenje ſawinowachu, ſo ßo też cžłowjekojo ſranichu.

To bě ſchtwórtk. Pjatk ſacžuchu ſnowa ſemjerżenje, tola niz tak ßylne. S tutym drje ßo ſemja po ßylnych ſtorkach ſaßo ſměrowa. Wězywuſtojni měnja, ſo je ſemjerżenje naſtało we horach, kotrež „Rauhe Alb“ mjenujemy a ßo wot tam do koła wokoło roszołmiło.

A ſemja rżeſche też w druhich ßwojich kónczinach a njewjedra howrjachu też w druhich bliżſchich a dalokich krajinach. Pſchede wſchěm je Japanſka ſchkodowała, tutón kraj, kotryž tak huſto ſ tajkimi podeńdźenjemi ſchkoduje. Pißaja, ſo ßo tam woda do 100 000 domow doby, ſo tam 14 moſtow ſwotorha. Se ſliwkami ſjednocźi ßo tam też ſemjerżenje. Kaž na kraju

naczinichu tute wudyrjenja pschirody tež na morju wjele schkody: łódże ßo podnurichu a ſ nimi tež cžłowjekoju.

W Rańschej Pruskej, kotrejež rjane płódne krajiny, kotrejež wulke jězory njedawno w kraßnej nalětnjej pyſche wohladachmy, ßu byłe pschede wschěm cžežke njewjedra. W Ortelsburgskim wokrjeßu ſaraſy Boże njewjedro džełacžerja a dwě holzy, druhdże ſaßo pohoncža ſ konjomaj, a w Insterburgskim wokrjeßu dželacžerja a młodeho bura. A kaž mjes cžłowjekami namaka Boże njewjedro tež wopory mjes ſkotom; tež ſapali wono na wjazy městnach. Na kuble hrabje Dohna-Schlobitten ſpali ßo 250 ßwini.

We wokrjeßu Uſingen pola Wiesbadena zychnowasche wichoriſko a ſwotorha ſ 30 domow tſěchu a ſwutorha 200 ßadowych ſchtomow. A krupy doczinichu ſchkodu, kotraž je woßebje wjeß Haſſelbach potrjechiła.

A ſ tukraja hiſchcže ras do wukraja: Na kupje Hawai a wokolnych kupach žrjesche tohorunja ſemja o wobſchkodži wjele domow. Pſchi vulkanje Kilanea pſcheßuny ßo ſemja. Boja ßo, ſo vulkan ſ nowej mozu wudyri a nowe ſchkodowanja naczini.

Cžehodla rosprawjamy wo tutych podawkach tak nadrobnje, hacž runje ßu nowiny hižo wobſchěrniſcho wo tym piſßałe? Wone ßu haj wobſchěrniſcho wo tym piſßałe, ale we wſchěm wobſchěrnym wopiſßowanju njeiſßmy nihdże to cžitali, ſchtož pak tola we wſchitkich tajkich podeńdženjach cžitamy, widžimy a ßłyſchimy: domapytanje Boże, rěcž Božu, ſ kotrejž Bóh tón Knjes k cžłowjekam rěcži, cžłowjekow woła! — To nowiny njepiſchu? Cžehodla niz? Esnadź, dokelž to do nowin njeßłuſcha? Abo dokelž to cžitarjo nochzedźa ßłyſchecź abo njemóža ßłyſchecź abo tež njeßmědža ßłyſchecź?

Hdyž je ßo cžłowjekam něſchto wulke a woßebite ſchlachcžiło, tehdy piſßaja nowiny wo nawědžitoſcži, mudroſcži, wucženoſcži atd. cžłowjekow. Njedyrbjałe wone to pſchi tajkimi podeńdženjemi w pſchirodže, hdyž bychu chzyłe porjadne bycž — konſekwentne, kaž ßo praji — piſßacź wo njemozy a ßłaboſcži a runje tak wo ponižowanju a pokornoſcži cžłowjekow a wo wſchehomozy toho, kiž je jeniczki Bóh a Wótz?

A cžehodla to njecžinja?

Žnjowa modleŕſka hodžina.

Faraŕ Sprick piſche:

Jako ſtary poczink namakach ja w měrnych Ssmólnych horach. Prjedy hacž ßyczzy ſaßyczichu, bu wona poſtajena, a ja rataŕſki lud roſumjesche ßo ßamo wot ßo, ſo tajka žnjowa modleŕſka hodžina bě — bóle ſkoro hiſchcže hacž žnjowy džakny ßwjedžeń. Na najwjazy městnach mějachu ju wjecžor prjedy hacž ſaßyczichu. Wone njepſchikhadžachu w njedželſkej draſcže, ale we wſchědnej, a ſchtož w tutej wjecžornej hodžinje pſched woltarjom, ſ kwětkami rjenje wupyſchenym, ſpěwachu, rěcžachu a ßo modlachu, to pokhadžeſche ſe wſchědneho naſhonjenja a ſ wutroby. Druhdże ſaßo ſhromadžichu ßo rano ſahetón dżeń, na kotrymž ſaßykowachu, w Božim domje tajzy, kajzyž potom na polo dżěchu: Mužojo ſ koßami, kotrež w zyrkwi hromadu ſeſtajachu. A tute brónje dżěła běchu ſchwarne ſnamjo ſa to, kak „njedželſka zyrkej“ a „wſchědna zyrkej“ hromadu ßłuſchatej.

Ssnadź mohło bycź, ſo by woßada tajku žnjowu modleŕſku hodžinu radſcho měła na hórzy bliſko pſchede wßu, ſ kotrejež by hladała dokoła wokoło na pola, na kotrychž žito ſrawi a ßo žołmi. Wěſo njeßměła wona tam w tym ſwonkownym tcžazy woſtacź a někajku pſchirodno-nabožnu nutrnoſcź wutworicź. Móz a khutnoſcź bibliſkeje wěrnoſcże wo ſtworiczelu a Boſy ma knježicź.

Wěſte je, ſo mamy w tutej žnjowej modleŕſkej hodžinje jenu ſ tych ſkładnoſczow, Bibliju najednoriſcho a bjeſe wſcheho prědowacź a ſatwaricź do wſchědneho žiwjenja. Tajka prawje wužita ſkładnoſcź ma huſto doſcź wjazy žohnowanja hacž žana druha woßebita a woßebniſcha a ma tež mozy a płodži mozy, ſ kotrymiž ßo wobaraſch pſchecžiwo wſchelakim nadběham a ſpytowanjam kotrež cži tak pſchińdu.“

Tak faraŕ wo tutej žnjowej modleŕſkej hodžinje, kotruž bě w Esmolinach namakał. Schtó nochzył jemu pſchihłoßowacź, ſo je to woßebita ſkładnoſcź, ßo ſ Bohom ſetkacź a ßo ſa woßebite a ważne dżěło žnjeńzarja pſchihotowacź a dohotowacź?

Tuž rospominajmy! My tu we Łužizy tutu hodžinu pſchihotowanja hacž ßem njemějachmy. Ale tola ßo naſchi pobožni žnjeńzarjo a naſche pobożne žnjeńzarki woßebje ſa cžaß žnjow pſchihotowachu. Pſchede wſchěm dżěchu — hdże a hacž ßměmy hiſchcže prajicź: „a dżeja“, to kóždy ßam rosßudź! — k ſpowědži a Božemu blidu. A niz mjenje: Dżěchu wſchitzy kemſchi — a tež tu je to ſ tym „a dżeja wſchitzy kemſchi“ tajka wěz, ſ kotrejž dyrbi kóždy ßam pſched Bohom, pſched ßobu, pſched ßwojej wuręczu: „nimam khwile“ a pſched ßwojej liwkoſczu a bjesmyßlnoſczu, kiž njewě ſzyła niczo prajicź, do cžiſta pſchińcź.

Kak dha, lubi ßerbſzy žnjeńzarjo a lube ßerbſke žnjeńzarki, kak dha, hdy bychmy, njemějo tajkeje žnjoweje modleŕſkeje hodžiny hiſchcže, ſnajmjeńſcha pſchiſchli na njedželach do ſaßyczenja — tež hdyž ſcže hižo naſymſki jeczmjeń ſaßykli — wſchitzy a wſchitke kemſchi a tež, ſchtóž njeje runje pſched zyle krótkim był k ſpowědži a k Božemu wotkasanju? Schto ſteji pſchecžiwo tomu, ſo to cžinicže? Njeje Wam waſche žnjowe dżěło něſchto woßebite a tak ważne, njeiſßu Wam žně waſchich honow tak lube a ważne, ſo k Bohu dżecže, k Bohu ſtworiczelej a k Bohu Wótzej?

Nochzemy žaneje wotmłowy ſ ertom. Waſche ſadžerženje na tutych njedželach budże wotmołwa!

Zyrkej a ſtat.

Dobroproſchenje. 30. junija mózachmy woſjewicź, ſo je Ssowjetruſka ßmjertne ſaßudženje ſararjow Seiba a Deutſchmana pſchewobrocźiła do 10lětneho wuhnanſtwa, dyrbjachmy pak pſchiſtajicź, ſo je tutón wußud pſchezo hiſchcže jara cžežki; ſ tamnych połnóznych krajow ßo tak někotry wuhnaty njeje wjazy wrócźił. Tohodla praji tež ſchleſyſke konſiſtorium we ſjawnym ßłowje ßwojim woßadam: „My njemóżemy pſchecžěhanjam ſadžěwacź, my njemóżemy wjazy hłodu tradazych naßycźicź a nahich woblekacź. Jeniczke. ſchtož my evangelſzy kſcheſcźijenjo móżemy a dyrbimy cžinicź, je, ſo wſchitkich pſcheſcžěhanych do ßwojeho dobroproſchenja wobſamknjemy, ßo dowěrjejo, ſo Wſchehomózny budże pomhacź, hdżež cžłowſka pomoz njeſamóże pomhacź.“ — Tuž cžińmy po tym, niz jeno w Schleſyſkej, ale wſchudżom, hdżež evangelſzy kſcheſcźijenjo ßydla!

W Sondershauſenje ſaßudźichu 11 woßadnych dla hanjazeho ſadžerženja w Božim domje. Woni běchu w Božej ßłużbje palenz pili.

We Württembergſkej ſteji tež ßwjedżeń ſjewjenja, 6. januara, nimo druhich, woßebje we Württembergſkej ßwjecźenych ßwjatych dnjow, kaž na pſch. Pětra a Pawoła, 21. junija, pod krajnym ſchkitom, hacž runjež tutón dżeń njeje jako ßwjaty dżeń w němſkim ſtacże ſchkitany.

Sswita? Tak pißachmy tydźenja, tak tu dźenßa ſaßo piſßamy, pſchecźitawſchi powěſćże ſe Ssowjetruſkeje, kotreź nam powědaja wo tym, kak ßo Ruſka wobara pſchecźiwo njepózcźiwoſcźi. Tam ßu rěcźeli a pißali wulke ßłowa wo ßwobodźe, kotruź žónſka ſa ßwoje cźełło ma, wo nowym mandźelſtwje, wo ſtarej ßwójbje a wo nowych ßwójbach atd. Tam nětko ſpósnawaja ſrudne ſcźěhwki tajkeho nowotarſtwa, pod kotrymiž nětko zyły lud cźerpi. A nětko nimaja niczo nuſniſche cźinicź, hacź ßo tajkim hrěcham wotrjez a ſaßo ſtare dobre poczinki ludej pokaſowacź a pſchikaſowacź. Hacź ßo to nětko tak lohko cźini? Hacź ſli duchojo, kotrychž ßebi do luda ſwołachu, tak mi a tebi niczo ſaßo póńdu? Hacź ſajědojcźene žiwjenje tak bórſy wotſtronja? Hacź rosbite ßwójby tak bórſy ſaßo natwarja? Hacź poteptane dobre poczinki tak bórſy ſaßo ſbudźa? Hacź tajki pſchewrót k ſtrowemu, cźiſtemu žiwjenju ſamóža dozyła pſchewjeſcź, hdyž na druhim boku wojuja pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu, ſ kotrehož pokhadźeja žiwe mozy ſa nowe cźiſte žiwjenje, pſchecźiwo kotremuž ßu wojowali wudawajo, ſo wono lud, ſo wono też žónſku a mužſkeho puta ſe ſeſtarjennymi wopacžnymi putami pózcźiwoſcźe? — Kak? Njebě tak, ſo njeje hiſchcźe dołho ßem, ſo ßo jich wjele prózowaſche, też naſchemu ludej tajke „ſbožo“ pſchihotowacź, kotreź je ruſkemu ludej ßmjercź ſtraſchne rany a khoroſcźe pſchinjeßko?

Se Sserbow a ſ daloka.

S Drježdźan. Na druhim měſtnje pißachmy, ſo nowiny pſchi tajkich podeńdźenjach pſchirody, kajkež ßo w poßlednim cźaßu ſjewichu, niczo wo tym njepißaja, ſo je to Boże domapytanje a rěcź Boża. Nětko namakamy pak ſ Drježdźan powěſcź pod napißmom: „Des Kindes Engel“, a ſtajimy ju tu ßem, ſo njebychmy tajki hłóß ſamjelcźeli. Njeſamjelcźimy pak, ſo ßo nam tajke a podobne ßłowa huſto doſcź ſdadźa bycź jenož wuras, jenož ßłowo, pod kotrymž ßebi cźłowjekojo niczo dale njemyßla. „Dźěſcźowy jandźel“, haj tak praja a pſchi tym ßnadź ßebi też myßla na ſnate wobraſy, kotreź nam jandźela pěſtona pokaſuja. Ale dale niz! Niz na to, ſo jandźeljo, Boži ßłużobnizy a Boži póßli, ßu ſ nami duzy po pucźu. Haj: ßu ſnami duzy po pucźu, ſ nami wſchěmi, niz jenož ſ dźěcźimi, ně, też ſ wulkimi. Kak by tola też tajki „moderny“ cźłowjek a ‚kſcheſcźijan“ mohł něſchto tajke ſnjeſcź, bycź naſtajnje a wſchudźom pſchewodźany wot někoho, kiž wſcho widźi a ßłyſchi! Kak mohł wón něſchto tajke wěricź! Hdyž my tu nětko ſtajimy to ßłowo: „Dźěſcźowy jandźel“, cźinimy to ſ połnym pſcheßwědcźenjom a ſtajimy tuto niz jenož jako dźěl a wuřeſt kſcheſcźijanſkeje wěry, ně, ßměmy tuto też ſtajicź jako naſhonjenje, kotreź ßmy ßami cźinili na ßwojim cźěle a na ßwojim dźěſcźu w hodźinje, kotraž njeſapomnjena woſtanje. — Ale nětko tuto, ſchtož ßo nam piſche ſ Drježdźan abo lěpje wo tym, ſchtož je ßo ſtało na żeleſnizy ſ Lipſka do Drježdźan: Macź jědźe w cźahu ſe ßwojim 6lětnym hólzom. Bliſko Drježdźan chze macź ßwój wacžok ſe ßaka dele wſacź. Hólz ßebi myßleſche, ſo ßu hižo na kónzu pucźowanja. Wjeßeły wſa ßwój mały wacžok, ſtany a woczini durje jědźazeho cźaha. Dokelž nichtó na njeho njekedźbowaſche, padny hólz won. Ssobupucźowazy ſcźežechu hnydom nuſowe ſpinadło. Cźah ſaſta, a wulzy ßo wſchitzy dźiwachu, jako wuhladachu, kak hólcźez, ßrjedź kolijow ſtejo, wacžok w ruzy, cźakaſche. Zyle wſchak bjes wobſchkodźenjow njebě woſtał: ruka bě ſłamana a hewak bě też wobodrjeny. Ale wulke a hnadne bě tola tuto wobarnowanje. „Dźěſcźowy jandźel“ praja cźłowjekojo. A ſchto měnja ſ tym? Měnja dozyła ſchto ſ tym? Kak by było, hdy bychu nam naſchi cźitarjo a naſche cźitańki tajke khutne a tola wobſbožaze naſhonjenja ſa naſche łopjeńko ſdźělili?

S Drježdźan. Na ſańdźenej njedźeli mějachu Drježdźancźenjo pěkne wjedro, hermank a ßerbſke kemſche w Kſchižnej zyrkwi. Někotryžkuli ſ woßady bě pak rjaneho wjedra abo w Nowym měſcźe ßo wotměwazeho hermanka dla ſabył kemſchi hicź, tuž bě tónkrócź mjenje kemſcherjow. S tym pak njeje prajene, ſo bě mało ludźi w kemſchach. Knjes farař Rjencź-Wjeleczański, kotrehož jaßny hłóß liturgiju porjeńſchi, prědowaſche wo wótzow rěcźi. Spominaſche na ßwjateho Jana, wo kotrymž w naſchej ßerbſkej protyzy ßo piſche, ſo je „Sswjaty Jan rójow nan“. Pokaſawſchi na Božu ſtwórbu a pſchirodu roskłoži prědař woßadnym, kak wulki je naſch Bóh w ſkutkach, ſchtož naſche evangelije wěcźnje wobßwědcźa. Pſchiſamkny ßo ßwjate Boże wotkaſanje, wjele pſchiſtupichu k Božemu blidu. Bohužel je nowotka, ſo ßo wobdźělenizy na ſtoły ßydnu, tak ſo duchownemu lohko njeje, pokutnu rěcź měcź, hdyž druſy kemſcherjo zyrkej wopuſchcźa. Tuž ßo radźi, w pſchichodźe ſaßo wokoło woktarja ßo ſeſtupacź, ſo by mohł duchowny we wobrjadach hnydom pokracžowacź, ſo njeby ßo cźaßa ſhubiło, wſchak pſchiſamknje ßo tola hiſchcźe němſki nyſchpor. — Po kemſchach bě tradizionelne ſeńdźenje woßadnych w „Johanneshof“. Pſchedßyda woßady poſtrowi pſchitomnych, woßebje k. fararja Rjencźa a knježnu Dürlichez, kotraž bě ßamo ſ Barlina na kemſche pſchijěła. Na próſtwu woßadnych rěcźeſche k. farař wo ſwonkownym mißijonſtwje, ſchtož bě jara ſajimawe, tuž njeſabudźmy też my tónle ſkutk kſcheſcźijanſkeje luboſcźe podpjerowacź, ſo „Nowy mißijonſki poßok“ woteběramy. Dale ſpomni rěcźnik na ßwoju Wjeleczańſku woßadu, kotraž pſches induſtrialiſaziju wokoliny prawy ßerbſki karakter pſchezo bóle ſhubi, ſchtož je wěſo mjenje ſwjeßelaze.. Tu płacźi ſtarſchim ſtare heßło Sserbow: Doma rěcź a modl ßo ßerbſki! — Jedyn ſ woßady powědaſche, kak je jónu Wjeleczin w nozy widźak, ſchtož bě khětro žortna wěz. Potom ßo ßerbſki ſpěwaſche. Wjeczor ſkónczi ßo ſ kofejowej bjeßadu, pſchi kotrejž ßo też naſcha Drježdźańſka ßerbſka młodźina wjeßele wobdźěli. — Pſchichodne ßerbſke kemſche w Drježdźanach budźa, da-li Bóh, 15. ſeptembra t. l. woſpjet w Kſchižnej zyrkwi. H.

W Sebnitzach ßwjecźeſche hłowne Guſtav-Adolfſke towarſtwo 16. a 17. junija ßwój tulětny hłowny ßwjedźeń. Farař Wolleydt-Freitalſki, prjedy ßam duchowny we wukrajnej diaſporje w Beſſarabiſkej, ſtaji ßwjedźeńſke prědowanje pod heßło: „Bóh jo chze!“ Hłowny pſchednoſchk mějeſche dr. Kubitz-Lipſcźanſki: „Južno-Sſłowakſka a Guſtav-Adolfſki ſkutk.“ S diaſpory ßamej rěcźachu tam woßmjo, roprawjejo kóždy wo ßwojej domiſnje. Hłowna ſhromadźiſna rosdźěli, kaž hewak, dary, na 14 000 hriwnow. Hłowny dar luboſcźe doſta Niedereinſiedel. Tuta evangelſka woßada je tak bliſko, ſo ju popołdnju wſchitzy wopytachu. Tajki wopyt je ſrědka hdy mózny.

Na pucź.

Jandźeljo ßu ſ Tobu duzy po pucźu!

Liſtowanje. Sa 4. po ßwj. Tr.: B . . . . . r w B. — Sa 5. po ßwj. Tr.: M. w B. — Sa dalſche poſtaji k. w. ſ. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čišło 28

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 14. julija 1935 Bautzen

4. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jap. skutki 4, 8—22.

W dźenßnischim tekscźe widźimy ßwjateju japoschtołow Pětra a Jana psched najwyschschim židowskim ßudom jako wobskorženaj stejo. Schto běchu sleho sworaloj? Wona; běschtaj w mozy ßwjateho Ducha wboheho cźlowjeka, kiž bě wot narodźenja khromy, wustrowiłoj. To bě jeju njeskutk. Nětk ßo jimaj tak dźesche kaž mischtrej, kotremuž běchu też hejchleršzy ludźo porokowali, so bě na ßwjatym dnju khorym pomhał. Nětk Pětr psched wyßokim ßudom rěcźi, niz so by ßo samolwjał, ale so by wo tym ßwědcźił, kotryž bě psches njeju tutón skutk dokonjał.

Też nam ßo tak dźe kaž tamnymaj japoschtołomaj. Hdyž njebudźemy też ßwojeje wěry dla psched ßud stajeni, dha tola też nascha wěra we wojowanju steji a ma ßo khroble pschecźischcźecź pschecźiwo ßwojim njepschecźelam.

Tehodla dyrbi japoschtołowe wusnacźe też nasche wusnacźe bycź:

Njeje w žanym druhim ta sbóžnosćź!

Tehodla njemóžemy ßo teho wostajicź, so bychmy njerěcźeli, schtož ßmy widźeli a ßłyscheli.

Sswjaty Pětr najprjedy jaßnje wupraji, so wustrowjenje tamneho khoreho jeho skutk njeje, ale skutk teho, kotremuž je wschitka móz data w njebjeßach a na semi. „Dha budź wam a wschitkemu ludej Israelskemu wědomne, so we mjenje Jesom Khrysta teho Nazarenskeho, kotrehož wy scźe kschižowali, kotrehož Bóh wot morwych je sbudźił, psches teho steji tutón psched wami strowy.“ Tute ßłowa židowskim ßudnikam luborsnje we wuschomaj njeklinczachu. Buchu wschak s tym dopominani na ßwój najwjetschi njeskutk, kschižowanje Božeho Ssyna. Dokelž po jich pschecźach njebě, běchu Sbóžnika a s tym ßwoje sbožo wot ßo storczili. Ale, hacź ludźo chzedźa abo njechaju: „Njeje w žanym druhim ta sbóžnosćź; też njeje žane druhe mjeno pod njebjom cźlowjekam date, w kotrymž my móhli sbóžni bycź.“

Wěrnosćź tuteho ßłowa ßu ludźo pschi Jesußowym jeńskim žiwjenju shonili. Hdźež žadyn lěkař pomhacź njemóžesche, hdźež žadyn pißmawucźeny troschtowacź njemóžesche, hdyž cźlowjeska duscha nihdźe pokoj njenamaka, pola Jesußa bě pomoz, pola Jesußa bě troscht, pola Jesußa bě pokoj. Tak je też dźenßa. Też dźenßa płacźi jeho pscheproschenje: „Pójcźe ßem ke mni wschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeženi scźe, ja chzu waß wokschewicź.“ We nim je wukhowanje a pomoz ja wschitke jeńske brěmjo. Pola njeho namakasch pomoz, hdyž staroscźe žiwjenja cźe cźischcźa. Wón pokasuje nam teho, kotremuž ßměmy Wótcźez rěkacź, na kotrehož ßměmy wschitke ßwoje staroscźe cźißnycź, pschetož wón ßo sa naß stara. We nim namaka njeměrna cźlowjeska duscha pokoj we wschej jeńskej stysknosćźi a cźěßnosćźi. Wón wschak tym ßwojim praji: „To ßame ßym ja s wami rěcźak, so byschcźe we mni pokoj měli. Na ßwěcźe macźe wy cźěßnosćź; ale budźcźe dobreje nadźije, ja ßym ßwět pschewinył.“ We nim je wukhowanje, hdyž je ßwědomnje w nusy, hdyž brěmjo hrěcha cźe cźischcźi. Wón je wschak Boże jehnjo, kiž je też nasche hrěchi noßył. Wón je nasche wukhowanje, hdyž ßmjercź se ßwojimi strózelemi cźe tyschi. Potom wón psched nami steji, jako dobyczer kiž je ßmjercźi móz brak a žiwjenje a njesachodnosćź na ßwětło pschinjeßł. Woprawdźe: žana nusa, žana tyschnosćź, žana stysknosćź njeje, hdźež njebychmy w tym jenym, jenicźkim wukhowanje, sbožo a žiwjenje namakali. Židźi ßu druheho Meßiaßa, wocźakali a dźenßa hischcźe na druheho Meßiaßa cźakaju. Tehodla ßu po pucźu njesboża khodźili. Pschetož, schtóź to sbožo, kiž w tym jenym k nam pschińdźe, wot ßo storczi, sa teho ßo sbožo do njesboża, žohnowanje do nježohnowanja pschewobrocźi. Tehodla praji ßwjaty Pětr

pſched wyßokej radu: „Tón ßamy je tón kamjeń, wot waß cžéßlow ſacžißnjeny, kotryž rózkny kamjeń je ſcžinjeny. Tutón kamjeń je tym jenym ſkała teho ſboža, na kotrymž ßwoje cžaßne a wěcžne ſbožo natwarja, tym druhim pak kamjeń naſtorka, na kotrymž ßo ſłamaju. Też ty, luby kſcheſcžijanc, ßy pſched praſchenje ſtajeny: „Chzeſch ty ſ Khryſtußom hicž po pucžu ſboža abo bjes Khryſtußa po pucžu njeſboža? Też dženßa tutón Khryſtuß ßo wjele jim njelubi a woni druhdže ßwoje ſbožo pytaju. Dženßa tak mjenowane „Hibanje němſkeje wěry“ (Deutſche Glaubensbewegung, niž pſcheměnicž ſ zyrkwinſkim hibanjom Němſkich kſcheſcžijanow), wjele wo ßebi rěcžecž cžini. Woni praja: Cžłowjek njetrjeba k ßwojej ſbóžnoſcži žaneho Khryſtußa. Wón ſzyła žaneho wumóžnika njetrjeba, pſchetož wón ßo ßam wumóže. Bóh ßo nam njeſjewi w Khryſtußu ani w bibliji, ale w naſchej ßamßnej duſchi a w duſchi naſcheho luda. Žiwjenje po ßmjercži njeje, cžłowjek je jenož dale žiwy w ßwojich ſkutkach, w ßwojich džěcžoch a w ßwojim ludže.“ Moji lubi, my njechamy na tajkich nowych Khryſtußowych njepſchecželow ßwaricž, my chzemy jich jenož ſ zyłej wutrobu wobžarowacž. Pſchetož to, ſchtož woni ßwoju wěru mjenuja, je tola jara khuduſchka wěz. Žadyn Bóh w njebjeßach, kotremuž móžu ßo dowěricž, žadyn Sbóžnik, kiž moju wutrobu ſ troſchtom a měrom napjelnjuje, žana wěcžna ſbóžnoſcž, w kotrejž wſchitka tyſchnoſcž tuteho ßwěta ßwoje pſchekraßnjenje namaka, haj, ſchto woſtanje hiſchcže w tutej nowej wumyßlenej nabožinje, ſchtož by cžłowjeka troſchtowało, poßylnjało, poſběhnyło? Schtóž ßo wot tuteje njekſcheſcžijanſkeje nabožiny da ſaßlepicž, tón doſtanje ſa ßwoju duſchu kamjenje a žaneho khlěba. Nam by jenož naſcheho wboheho luda žel było, hdy by na tutych wopacžnych profetow poßłuchał; potom by jemu wſchak Khryſtuß kamjeń naſtorka a ſkała njeſboža był. Pſchetož, hacž ludžo chzedža abo njechaju, dha tola ſa kóždeho cžłowjeka, ſa kóždy lud, ſa kóždy cžaß płacži: „Njeje w žanym druhim ta ſbóžnoſcž!“

Tehodla, dokelž w nim a jenož w nim tajke kraßne ſbožo je, dyrbi japoſchtołowe wuſnacže też naſche wuſnacže bycž: „My njemóžemy wſchak ßo teho woſtajicž, ſo bychmy njerěcželi, ſchtož ßmy widželi a ßłyſcheli.“

Dokelž japoſchtoljo běchu, dokelž běchu je ßwojimaj woczomaj Khryſtußowe wulke ſkutki widželi, je ßwojimaj wuſchomaj jeho njebjeſke ßłowa ßłyſcheli, dyrbjachu wſchitkim ludžom wo tym ßwědczicž. Woni bychu ßo pſchecžiwo Bohu a cžłowjekam pſchehrěſchili, hdy bychu mjelcželi. A jako chzyſche wyßoka rada jim to ſakaſacž, dyrbjachu wotmołwicž: „Ssudźcže wy ßami, hacž pſched Bohom je prawe, ſo bychmy waß bóle poßłuchałoj, hdyžli Boha?“ Hdyž ßmy my we Khryſtußu woprawdže ßwoje ſbožo namakali, potom njemóžemy też my ßo mjelczecž, potom dyrbimy też wo kraßnoſcžach naſcheje wěry ßwědczicž, kotrež ßmy ßam na ßebi ſhonili. Potom też nam dže, kaž ßwjate pißmo praji: „Cžeježe je wutroba połna, to dže pſches ert.“ Kóždy, kiž je wot Khryſtußa ſapſchijaty, dyrbi pſchipowědaŕ jeho ſboža bycž. K temu njetrjebaſch žaneje klětki, k temu njetrjebaſch też do póhanſkich krajow pucžowacž. K temu dyrbiſch jenož ßwoju pſchißłuſchnoſcž jako ßwědk Jeſom Khryſta cžinicž na tym měſtnje, na kotrež je Bóh tebje ſtajił, w twojim domje, we twojej ßwójbje, w twojim ßußodſtwje. Kelko njewěry namakaſch wſchědnje w twojej wokolinje. Hdžeż pak njewěra je, tam je khudoba, tam je njeſbožo, tam je nuſa. Jako kſcheſcžijan njemóžeſch pak ßwojeho bližſcheho nuſu tradacž widžecž, bjes teho ſo njeby tu wſchitko cžinił, jemu pomhacž. Ssy ty hižo ſpytał, twojemu bližſchemu, kiž je khudy we wěrje, wot ßwojeho bohatſtwa wotedacž? Wón zyle wěſcže na pomhaze ßłowo wot tebje cžaka. Runje dokelž w naſchim cžaßu wjele jich druhe ſbožo pyta, hdyžli to jenicžke ſbožo we Khryſtußu, runje tehodła maju nětko wſchitzy Jeſußowi wuczobnizy ßwjatu pſchißłuſchnoſcž, wſchudžom a pſchecžiwo kóždemu kraßnoſcž ßwojeje kſcheſcžijanſkeje wěry khwalicž.

My ſjawnje wuſnacž chzemy
Ssrjedž lutej' njewěry,
So ſa Khryſtußom džemy
A jemu ßłužimy.
Daj njepſchecželam ſtawacž,
Sso ſkobicž pohanſtwu,
My wſchu cžeſcž chzemy dawacž
Tu evangeliju. Hamjeń.

Hlaj, ja ßym pola waß!

„Hlaj, ja ßym ſ wami!“ tajke troſchtne ßłowa
Naſch Sbóžnik rjekne k ßwojim pſchecželam,
Hdyž dobu na ßmjercži, a ſtany ſ rowa,
A žohnujo jich ſtpi ßam k njebjeßam.
Hacžrunje wſchehomózny je,
Naß ßłabych hrěſchnikow wón tola lubuje!

Hdyž widomnje naß Bóh Knjes požohnuje,
Sso woßebje joh' bliſkoſcž ſacžuwa.
Wſcho potom duſchu k džakowanju hnuje,
Hdyž Boža dobrota naß wobdawa,
A w ſbóžnym měrje wutroba
W pruhach jeho luboſcže ßo wohrjewa.

Też hdyž Bóh cžerpjenje a žałoſcž ſcžele,
Je w cžaßach wſchitkich tola mjes nami.
A hacž też kſchiž naß k ſemi tłócži dele,
Kſchiž Jeſußa, bě tola najcžežſchi!
O hlajcže, kak wón ſcžerpliwje
Pod naſchich hrěchow cžežu wſchitko pſchětrał je!

„Hlaj, ja ßym pola waß!“ joh' ßłowo płacži,
Hdyž njepſchecžel na ſdacže knjejſtwo ma
A kſcheſcžijenjo, hacžrunje roſehnacži,
W cžiſchinje ßo Knjeſej dowěrja!
Też ßmjercž, kaž poßoł Boži je,
Kiž ſkóncžnje k Jeſußej naß zyle dowjedže. J. B.

W Božim mjenje do žnjow!

W Božim mjenje do žnjow! Abo w cžejim mjenje hewak? Schtó da, ſo pſchi wſchěm ßuchim wjedrje tam wonkach niam tola ſrawja naſche žně? Ssnadž my ßami? Ssnadž ty? Abo ßnadž někajki wón a někajka wona? Ně Bóh. Bóh žadyn druhi cžłowjek? Schtó da, ſo pſchi wſchěch wichorach a mróczelach, ſo pſchi wſchěch hrimanjach a njewjedrach tam wonkach wukhowane žně, kotrež žnjecž ßo hotujemy? Ssnadž tón Knjes! A tohodła: w Božim mjenje do žnjow!

Schtó dže w Božim mjenje do žnjow? Ty? Wſchitzy naſchi ratarjo? Saßyku a ßu ſaßykli wſchitzy naſchi ratarjo „w Božim mjenje“? Dozyła ſchto maſch prajicž a ſchto ßy cžinił a ſchto cžiniſch na to, ſchtož „Pomhaj Bóh“ pißaſche 3. njedželu po Sswj. Trojizy wo žnjowej modleŕſkej hodžinje a ſo wołaſche kemſchi, k ſpowjedži na tutych njedželach?

Schtóž woprawdźe — woprawdźe praji ßo modlo: „W Božim mjenje do žnjow!“ tón dźe też nětkle kemschi a tón dźe, hdyž woprawdźe wscho sacžuje, schtož tak se žnjemi je cžłowjekej date a prajene a schtož pak ßłowcžzy „w Božim mjenje“ na ßebi a w ßebi matej, też k Božemu blidu. A wón dźe ßwoje dla a druhich dla a luda dla a cžaßa dla, cžaßa dla, hacžrunje cžaß tajki, haj runje dokelž cžaß tajki. Wón dźe cžaßa dla, dokelž hischcźe cžaßa ma a dokelž cžaß hischcźe jeho ma a dokelž njewě, kak dołho hischcźe cžaßa ma a hdy pscheposdźe je. Pscheposdźe to je cžežke ßłowo, rosßudźaze ßłowo. Ale saßo: pscheposdźe, to praji, so masch potom wjele cžaßa, wjele cžaßa ßo kacź, so ßy tu hnadnoh' cžaßa skomdźik.

Tehodla: W Božim mjenje do žnjow! Ale woprawdźe! Se ßłowom a se skutkom! Wono saklincža a klinczi hižom:

Dźewjaty dźeń lipa kcźe,
Žnjeńzy koßu klepajcźe!
Sswjaty Jano,
Rózow nano,
Schtož ty kwětkow wostaji,
Pysch mi žnjeńzow kłobuki.

A nasch Handrij Sejleŕ wam, žnjeńzarjo, žnjeńzarki, dale pominajo pschiwoła:

Žnjeńzy! s koßu na ramjo,
Do pola won spěwajo!
Žnjeńzaŕ snaty,
Jakub ßwjaty,
S pruhow ßłónczných pschiwoła:
Ssyczcźe Boże bohatstwa!

Haj tuž ßyczcźe Boże bohatstwa — w Božim mjenje! Też w tutym lěcźe 1935 wusnajecźe tola kaž Sejleŕ w lěcźe 1854 wusna, hacžrunje tute lěto 1935 tajke, haj, runje dokelž wono tajke, kajkež je:

Dźak a cześcź měj Bóh, tón miły,
Kiž nam bróstu žohnuje,
S kóždym lětom nowe dźiwy,
Móz a kraßnoscź pokaže.

Też s lětom 1935.

„Nabožiny njecžinja cžłowjekojo sa studowańskim blidom.“

„Straschna wěz je, s tym, schtož kscheścźijanske w naschim ludu, hrajkacź. Hdyž chzedźa někotsi profeßorojo abo spißacźeljo nowu nabožinu wustajicź abo „nabožne wobnowjenje s prajakłada němskeho waschnja“ pschihotowacź, njetrjebasch to runje sa tragiske měcź. Kscheścźijanska zyrkej je tajkeho doscź naschonika a pschětraka. Hacž móża tajke nabožiny wucženych žiwe wostacź, ßo jara prascha.

Nabožiny njecžinja cžłowjekojo sa studowańskim blidom, wone nastanu s pschemóżazeho naschonjenja pschitomneho Boha. Je w hibanju „Deutsche Glaubensbewegung“ najmjeńscheho sapoczatka sa tajku nabožinu? Ja niczo njewidźu. Wscho je cžink wucženych bjes wscheje prěnjobytnoscźe, je skludźena mystika, je něschto mystisko-idealistiske snjemóznjene kscheścźijanske abo ßamo w smyßle ludstwa sawodźeta nabožina rosjaßnjenja. Jedyn jeniczki ryncžk Lutherowy, jedyn jeniczki s Lutherowych kěrluschow je ßylnischi, hłubschi a bóle žiwy hacž wschitko to! Ale hdyž nětk tute kruhi se ßwojim pschecźiwjenjom pschecźiwo evangelijej Noweho Sakonja a reformazije do naschich wożadow pschikhadźeja, hdyž ßo tuto pschecźiwjenje do wutroby młodźiny nascheho luda žerje, hroża strachi. Schto myßla ßebi pschi tym po prawom? Wot nabožiny profeßorow a spißowacźelow njemóże nasch lud žiwy bycź. A žahadło, so ßmy evangelij precź cźißnyli, njebychmy ßebi ženje móhli wucźahnycź. By potom s „wěcžnym Židom“ dalscha postawa bjesměrna a bjes žohnowanja cźahała pśches stawisny!

Wopomń! Sa kscheścźijanstwom njepschińdźe wjazy jenož póhanstwo, pschińdźe antikscheścźijanstwo — (Antikhryst a jeho mozy). — Moje krute pscheßwědcženje je: Němska duscha dyrbi wotstronjenje Lutheroweho evangelija sapłacźicź se ßwojim žiwjenjom a se ßwojim póßelstwom. Schtož je najsnutskniśche nascheho němskeho póßelstwa, je wobsamknjene do mjena Wittenberg. Wittenberg je była najwjetscha hodźina naschich stawisnow. Bóh je měł ßwoje woßebite myßle pschi tym, so ßo da evangelijej runje w němskich krajach saßo pschedobycź. S tym da wón nam nasche póßelstwo, bycź „Christophorus“, ßwědk a mějiczel němskeho póßelstwa wo Jesußu Khrystußu sa wschón ßwět. To je wutroba nascheje ßłużby, kotruž mamy sa ßwět, to ßmy winojcźi ludam tak kaž niczo druhe, to wone wot naß wocžakuja wot nascheje zyrkwje a jeje mißionstwa, wot nascheje theologije. — cźistu ßo žórlazu wodu evangelija. Schto wostanje sbytkne wot nascheho póßelstwa sa ßwět, hdyž jako lud cźißnjemy precž evangelij?“

Tak pische profeßor D. Althaus w ßwojej nowej knisy: „Christus und die deutsche Seele.“

Jutry w Ruskej.

Gustav-Adolfske Towaŕstwo, kotreż nětkle saßo wo pomoz a wo dary proßy sa ßwoje wulke a nusne dźełko, je rosprawu s Ruskeje dostało, kotraž drje jenož wo wěstym wokrjeßu a jeho wobstejnoscźach rosprawja, kotrejež rosprawjenje drje pak tak něhdźe też powschitkowne ruske wobstejnoscże wobßwětluje, snajmjeńscha wobstejnoscże jich wjele wokrjeßow.

Hacžrunje w nozy do Jutrniczki s połnozy lodowy wětr duwasche, hromadźachu ßo tola wulke cźrjódy wěrjazych — a ßnadź też wcźipnych — w Božich domach a pśched Božimi domami prawowěrneje zyrkwje. — Liczba tutych Božich domow je wschak ßo w běhu poßlednjeho lěta saßo pomjeńschika. — Też to, so běchu wschelake sarjadnistwa hrosyte, so pschecźiwo tym, kiž ßo wobdźěla, „towaŕschny ßud“ swołaja, njepomhasche wjele. Nadpadne bě, so běchu pschi durjach Božich domow polizistow postajili, kotsiž sa tym hladachu, so njeby nichtón ani kemschikhód ani Božu ßłużbu wot wonkach mylił. Sda ßo, so njemóże nowy ßobustaw „ludoweho swjatka“ — měnjeny je sastupjeŕ Ruskeje, kotraž bu dźe s pschihłoßowanjom „kscheścźijanskich“ wyschnoscźow do „Swjatka ludow“ pschijata — žanych progromow pschecźiwo kscheścźijanam — t. r. žaneho pscheścźěhanja kscheścźijanow — trjebacź, dokelž je tola pśched krótkim wosjewjene saßudźenje fararjow, jich saßudźichu, dokelž běchu podpjeru a dary s wukraja pschijeli — w Genfu a wschudźom w kscheścźijanskim ßwěcźe wjele roshorjenja naczinilo. Běchu tola też runje w tydźenju do Jutrow w Leningradźe saßo dwejoch evangelskich fararjow sajeli. 75lětny biskop D. Malmgren mějesche tehodla, jeju sastupujo, Boże ßłużby.

Dźiwne bě też hischcźe něschto druhe. Statne tak mjenowane torgsinklamy poskiczachu tym, kiž mějachu dobre pjenjesy, wulki wubjerk zyroby wschěch družinow, wożebje też swucžene jutrne jědźe. Bě to spodźiwne polěkowanje starenho jutrneho waschnja. Klamy ßu wjele rospschedałe.

Tu ſańdźeliſchtej partaja a wyſchnoſcź jene wóczko a puſchcźiſchtej w ßwojich ſaßadach, tola niz, kak, ſo njebyſchtej na druhim boku ſa to cźim ßylniſcho poſtupowałej ſ propagandu pſchecźiwo nabożinje. Sda ßo pak, ſo tuta zyła propaganda nima wjazy wjele wuſpěcha. Ssamo tym najhorliwiſchim „bjesbóžnym“ je wopyt muſejow, kotrež ßu pſchecźiwo kſchesćźijanſtwu naprawjene, kaž na pſch. muſej w rjanej Jſaakowej kathedrali, pomału a bóle a bóle něſchto woſtudke. Pſched lětom wuhotowachu pſched durjemi tuteho ßławneho Božeho doma hiſchcźe wußměſchowaze rejwarſke tryſki; lětßa wuwoſtachu tute. Sapoczńu ruſzy móznarjo dopósnawacź, ſo je na ßwěcźe wot nich wobkněženym tola hiſchcźe mozow, kotrež ßu ßylniſche hiſchcźe, hacź jich namózny terror?“

Sajimaza to rosprawa, ſajimaza hacź do poßlednjeho ßłowa. Skónczaze praſchenje njeſtajiſch tola jenoź pſched ßowjetruſkim terrorom a ſakhadźenjom, ale ſtajiſch pſched wſchěm, ſchtoź tu ſteji a chze žiwe bycź bjes Boha, nabożiny. wěry, a pſched wſchěmi, kotſiž měnja, ſo wſchitko ßami ſamóża a ſo ani Boha ani nabożinu ani wěru njetrjebaja, ſo Jeſußa Khryſtußa njetrjebaja, Jeſußa Khryſtußa, wo kotrymž ſteji w Božim ßłowje — a Boże ßłowo traje hacź do wěcźnoſcźe! — pißane, ſo w jeho mjenje ßo budźetej ſhibowacź koleni wſchěch, kiž ßu w njebjeßach a na ſemi a pod ſemju. — Haj, Boże ßłowo traje do wěcźnoſcźe, wſcho ſeńſke pak ſańdźe, njeje wěcźne ani ſemja ßama ani jeje kubła ani wſcho, ſchtoź na njej tworjene a twarjene!

Zyrkej a ſtat.

S **Bayerſkeje.** Bayerſka ma nowy ſtatny ſakoń, kotryž zyrkwinſke dawanje rjaduje. Nowe a poſtupowaze je we tutym ſakonju, ſo wón po nowym waſchnju rjaduje zyrkwine dawanje tych, kiž po mſdźě ßwój zyrkwiny dawk płacźa. Sakoń poſtaja, ſo ma dźěłodawař pſchi kóždym wupłacźenju mſdy zyrkwiny dawk wotcźahnycź a jón kaž dokhodny dawk finanznemu hamtej póßłacź. S tym ßo ſběranje dawka wo wjele wolóži. Mjenuja tutón dźěl zyrkwineho dawanja „Kirchenlohnſteuer“. — Kaž drje je powſchitkownje ſnate, doſtanjemy też my — ſnajmjeńſcha w Sakſkej — ſ 1. januarom nowe ſarjadowanje zyrkwineho dawanja. Tohodla ma też tuto dawkowe lěto, w kotrymž ßmy, jenoź tſi ſchtwórcźe lěta, traje wot 1. haprleje hacź do 31. dezembra 1935. — Powſchitkownje ſběraja woßady drje tſi ſchtwórcźe teho dawka, kotryž ßu ſa lěto wot 1. haprleje 1934 hacź do 31. měrza 1935 ſběrałe, khiba ſo ta abo tamna woßada wyſchinu dawka hinak poſtaji. Woßadni ßu naležnje proſcheni, dawk we poſtajenym cźaßu ſapłacźicź. Kak ßo po 1. januaru 1936 ſběranje zyrkwineho dawka ſarjaduje, njeje nam dźenßa hiſchcźe ſnate.

Mexiko je njeměrny kraj. Też my ßmy tu to a tamne wo nim pißali. Dźenßa chzemy tu ſtajicź krótki rosßud wo złym położenju Mexika, kotryž je podał ſaſtupjeŕ amerikanſkich zyrkwjow po ßwojim pſchebywanju w Mexiku. Wón piſche, wotmolwjejo ßobu na praſchenje, hacź ſtat nabožnu ßwobodu podtłóczuje a zyrkej pſcheſcźěha: „Nochzejo pomjeńſchicź brachi mexikanſkeje wyſchnoſcźe, dyrbju prajicź, ſo je wěſte, ſo wona ſa ſozialnu reformu wo wjele khutniſcho dźěła hacź chzeja to cźi pſchidacź, kiž ju kritiſuja. Na druhim boku je pak romſka zyrkej w Mexiku, hacźrunje je wona daloko ſdalena wot teho, tam bycź kſchesćźijanſki ideal, wjazy ſa lud cźiniła, hacź chze to ſtat ſpósnacź a pſchidacź. Wobej ſtej tam móz ßama ſa ßo: ſtat ſe ßwojimi politiſkimi a materiellnymi ßrědkami, — zyrkej ſ tym, ſo knježi we wutrobje Mexikaniſkich. Zyły konflikt podlěſchicź, by ſe ſchkodu było zyłej nationje, mjes tym ſo byſchtej jej ſ wumóženjom bykej a ſdobom pſchikład ſa wſchitke ludy: pokracźowaza ſtrowa wyſchnoſcź a zyrkwinſka hierarchija, — t. r. knježaza zyrkej, — kotraž njeby telko požadanjow měła, ſa to pak powſchitkownoſcźi lěpje ßłużiła.

Se Sserbow a ſ daloka.

W **Budyſchinje** je w muſeju na Žitnych wikach wuſtajenza łužiſkeho wumjełſtwa. Ssmy wo njej hižo pißali. Wona ſajimuje pak też wſchěch. Ssu drje na tutej wuſtajeńzy ſkoro wſchě woßady ſaſtupjene, t. r. ſkoro wſchě woßady ßu tam něſchto ßobu wuſtajiłe, tak keluchi, kany, kſchiže, wobraſy atd. atd. Tak je tam pěknje ſhromadźene wſcho, ſchtoź naſcha Łužiza w ßwojich Božich domach, klóſchtrach, hrodach a hewak rjaneho khowa. Lědy hdy budźe ßaßo ſkładnoſcź, wſcho tak rjenje na jenym měſtnje wohladacź. Tuž njekomdźźe ßo, tam dóńcź. W tukhwilu je poſtajene, ſo ßo wuſtajeńza 4. auguſta ſkónczi.

Do **Laſa!** Cźehodla? Dokelž tam budźe Hłowna ſkhadźowańka ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny! A hdy? 27. a 28. julija! Hłowne ſkhadźowańki ßu pſchezo byłe hłowne dny niz jeno ſa ſtudowaznych a niz jeno ſa wjeß, do kotrejež pſchińdźechu, wuhotowacź ſkhadźowańku, ně, ſa zyły lud. Tuž ſchtóž někak móże, ßo hotuj, dojěcź do rjaneje ßerbſkeje hole a do ßerbſkeje wßy, w kotrejž ſkutkowaſche naſch ßławny Handrij Sejler.

S **Lipſka** pißachmy, ſo budźe tam 6.—8. julija ßwjedźeń poſawniſtow. Tutón bu pak wotſtorcźeny a budźe drje hakle 1. ſeptembra.

Se **Seifhennersdorfa.** 23. měrza pſchethwata naſtróžaza powjeſcź Łužizu, ſo ßo wulki a rjany Seifhennersdorfſki Božidom pali. Někotryžkuli je mjes tym nětk měſtno tuteho naſtróžazeho podawka wopytał. Nětk ßo woſjewja, ſo ßo hotuja, zyrkej ſnowa natwaricź. Nacźiſk ſa nowotwař je ſhotowił Žitawſki architekt Schiffner. Woßadne ſaſtupjeŕſtwo a twarſki wubjerk ſtej ßo ſa njón wuprajiłej a też krajnozyrkwinſki hamt. Wotpalna komora je tehorunja pſchihkoßowała; wona ma dźěl hłowny dźěl wudawkow ſa nowotwař njeſcź. Tak budźe nětk tam nowe žiwjenje na měſtnje rospadankow a ſpaleńkow. Bóh chzył dacź, ſo ßo tutón twař jeho doma derje radźi.

Na pucź.

A hdyž jandźeljo ßu ſ Tobu duzy po pucźu, wěſch Ty to, ſo ßu tuž też ſ Tobu duzy po pucźu, hdyž Twoje myßle du pucźe wopacźne, hdyž Twój ert rěcźi ßłowa njeprawe, hdyž Twojej ruzy cźinitej ſkutki njedobre, hdyž Twojej noſy ßu na pucźu cźěmnym — hdyž Ty hrěſchiſch?

Liſtowanje.

K. J. W.: Ssym doſtał a ßo dźakuju. Woſpjetuju pak ßwoju Wam derje ſnatu próſtwu. Wjele dobreho redaktor.

Sa 5. po Tr.: M. w B. — Sa dalſche poſtaji knjes w. ſ. S. —

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čzišło 29

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! **F.**

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje — 21. julija 1935 — Bautzen

5. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Scźenie ßwj. Mateja 5, 13—16.

Pßched tójschto lětami kniha wuńdźe a ßo wjele cźitałsche a rospominałsche. Wona měješche napißmo: Sahuba wjecźornych (europskich) krajow. Tón, kotryž je tutu knihu napißał, pokasuje, kak ßo jemu smyßł a samyßł cźlowjeństwa jewja. Zyłe cźlowjeństwo wón do wschelakich dźělow dźěli, s kotrychž jedyn druhi niczo njenastupa. Kóždy s nich ma ßo s wulkim schtomom pschirunacź. S małych sapoczatkow tón wukhadźa, roscźe a roscźe, doniž sajo njeswadnje a njewumreje. Cźlowjekojo wjecźornych krajow, do kotrychž też my ßłuschamy, ßu po měnjenju tuteje knihi wjerschk ßwojeho žiwjenja pschekrocźili a steja takrjez w nasymje ßwojeje kultury. Kak dołho, a budźe rěkacź: Sahuba wjecźornych krajow! Hdy by tuta kniha prawje měła, by wěso ßlě stało s nami, a niz jenoż to: By potom Sbóžnikowe dźenßnische mohł rjez horde ßłowo, ale też ßłowo połne nadźije, smyßła měło? Wěste je, so je nasch luby Sbóžnik tole ßłowo rjekł. Wón kaž žadyn druhi je drje wědźał, so niczo na ßwěcźe wěcźne njeje. Jaßnje doscź je wón wo poßlednich cźaßach rěcźał, a my budźemy mudri, budźemy-li ßo po jeho ßłowach khutnje słožowacź. Ale wo tym wón njeje niczo prajił, so mamy tele myßle wo sahubje hajicź, a hischcźe mjenje je wón tajke myßle ßam sbudźował. Wón kaž žadyn druhi snajesche žiweho Boha, kiž nima spodobanja na ßmjercźi bjesbóžneho, ale so by ßo tón wobrocźił a žiwy był. Wón kaž žadyn druhi wědźesche, so bě runje wón, žiwy Bóh, do tutoho sachodneho ßwěta mozy njesachodneho Božeho raja póßłał, a to s nim, kotryž móżesche prajicź: Cźłowjeski Ssyn je pschischoł, pytacź a sbóżne cźinicź, schtož je shubjene. Wón, tónle Sbóżnik ßwěta, pak też wědźesche, cźehodla ßwojim wucźobnikam rjekny: Ja scźelu waß. Hdy by wón na sahubu ßwěta myßlił, by wón zyle wěscźe hinak cźinił. Jeho wucźomniży, tak wón ßam prajesche, běchu drje na ßwěcźe, runjeż niz wot ßwěta, ale na ßwěcźe tak, so bychu na nim a sa njón dźěłali. Kaž běsche wón, Ssyn Boži ßam, njebjeske kraleństwo na tutón ßwět pschinjeßł, tak mějachu też jeho wucźomniży tole Bože kraleństwo dale dawacź a njescź. To bě jich powołanje. Hacź njeje też nasche? Tuž budźe nam jenoż wużitne, so ßo na to dopominamy. Tuž: Nasche powołanje na tutym ßwěcźe a sa njón! Jesuß praji: Wy scźe ßół semje, wy scźe ßwětło ßwěta.

Myßlmy ßebi domjaze hospodarjenje bjes ßele! Jednore kaž woßebne jědźe njebychu nam ßłodźałe a też njebychu trałe, potajkim cźerstwje a strowe wostałe bjes ßele. Ssół ßo sa nasche seżiwjenje njehodźi parowacź. Tajka njeparujomna ßół, duchowna ßół wěso, macźe my, moji wucźomniży, sa semju bycź, praji Knjes. Cźežko njeje, dopokasacź, so a kak ßu woni to byli. Pod kajkim snutskownym tłaczom a hinjenjom cźerpjesche ßwět hižo dawno do Jesußoweho naroda, židowski runje tak kaž póhanski! Kak někotre ßelene ßłowa dyrbjesche wón tohodla ßwojemu cźaßej a ßwojemu ludej rjez, a to woßebje tym, kotsiž běchu sa ßwój lud samołwicźi. Wón to njecźinjesche, so by jich ßwarił abo khłostał, ale so by jim pomhał. A jako jeho japoschtolja do póhanskeho ßwěta pschińdźechu, woni tam drje swonkownje błyschcźate žiwjenje nadeńdźechu, na psch. w Athenje, hdźež wustojnoscźe a wědomoscźe kcźějachu kaž nihdźe hewak; njemało hordźi běchu ludźo tam na to, schtož móżachu a wědźachu. Ale jich snutskowne žiwjenje hinjesche a mrěješche, tak so bě wěste, so budźesche ßmjercź a sahuba jich srudny dóńt była, hdy njebudźesche žiwe pschipowědanje evangelija wo Khrystußu, ßwěta Sbóżniku, kaž wocźerstwjaza ßół było. Lohko by też było dopokasacź, so je ßo tele woživjenje wospjetowało hacź na dźenßnischi dźeń, njech bě a je też pósnacźe toho druhdy žadne doscź. Na ßwěcźe wschak bě pschezo tak, kaž stare ßłowo praji: Kohoż chze Bóh

ſniczicź, toho wón najprjedy ßlepi. Cźim bóle tohodla Khryſtußowe ßłowo płaczi: Wy ſcźe ßół ſemje. Wón potajkim njeżada jenoż: Mějcźe ßół pſchi ßebi, ſchtoż drje woßebje na naſche rěcźe a ßłowa dźiwa, a kak ważne to hižo je; wón też njepraji: Ssypajcźe ßół, ſchtoż je wěſo też ważne, ně, wón kaſa: Budźcźe ßół! To rěka: Budźcźe wot nutska ßem a na ſnutskowne żiwjenje ßo wukonjaza móz! Kóżdy cźłowjek wſchak bórſy ſpóſnawa, ſchto do cźłowjeka tón je, ſ kotrymż wón wobkhadźa, a kajki wliw na njeho wón wukonja. Tu potajkim widźimy, ſa kak ważnych pſchi wſchej jednoroſcźi Jeſuß ßwojich wucźomnikow ma. A tuż njech ßo jim a nam ßměja, runjeż by lěpje ſa nich było, njebychu-li to cźinili. Tuż njech pak my cźim bóle a cźim raſniſcho a ſprawniſcho ßwój nadawk dopjelnajmy! Abo je ſ nami tak: Hdyż ßół ſtuchnje? Přěcź ßo bohużel njehodźi, ſo je pola mnohich tak. A kak je to ſlě ſa nich a ſlě ſa ßwět! Tuż ßo krucźe na ßwoju hódnoſcź dopominajmy: Wy ſcźe ßół ſemje, ſo ßo nam njeby tak ſeſchło, każ Jeſuß praji: Ssól ßo wußypnje a ßo wot ludźi rostepze.

Wy ſcźe ßwětło ßwěta, Jeſuß dale rjekny. Hdyż ßół ſnutskownje a do ſnutskowneho dźěła, ßwětło to do daloſcźe cźini. A hdyż ßebi rospominamy, każ prjedy pſchi wobraſu wo ßeli, ſchto by ßwět był bjes ßwětła, ſo ſzyła njemohł wobſtacź bjes njeho, ſo njeby żane żiwjenje było bjes ßwětła, woſpjet widźimy, kelko ważnoſcźe je Knjes Jeſuß ßwojim wucźomnikam pſchizpiwak. Bjes nich by ßwět każ cźěmny row był a ſkhow. Jeho wucźomnizy hakle jaßne pruhi ßwětła ſcźelu do ßwěta, to rěka: pucźepokaſowaze pruhi, ſo po jich pſchikaſnjach duzy cźłowjek praweho pucźa ßebi wuſwola; to rěka dale: wohrěwaze pruhi, kotreż ſymne, ßebicźiwe wutroby k ſprawnej bratrowſkej luboſcźi wubudźeja; to rěka dale: cźiſcźaze pruhi, kotreż wſcho cźmowe a błudne a hroſne hidźa a nicźa. Schtó ſ naß njeby ßo pſchezo ſaßo do ßwětła tutych pruhow ſtupił a pſchezo ſnowa ſacźuwał, ſo ßmy nanajlěpje tola mjes kſcheſcźijanami a ſ nimi żiwi! Schtó chzył parowacź żohnowanja kſcheſcźijanſkeho doma? Kak ſymne a po prawom morwe pak je żiwjenje druhdźe? Dźenßa hiſchcźe roſumimy, kak pſchecźiwnizy kſcheſcźijanow hižo w ſaſtarſku wo nich praſachu: Hlejcźe, kak maju ßo mjes ßobu tak lubo! Bjes dźiwa. Pſchetoż Jeſuß praji: Ja ßym ßwětło ßwěta, a wón to woſtanje, a bjes njeho njebudźe żaneho żiwjenja, ſnajmjeńſcha niz tajkeho, ſo by mjena żiwjenja hódne było. A bjes dźiwa dale, ſo je tak: wón je ßłónzo, hwěſdy my, kotreż ßwoje ßwětło wot njeho doſtawamy a tak jenoż druhim ßwěcźimy, ale też ßwěcźicź dyrbimy. Kak raſnje tola Jeſuß praji: Měſto, kiż na horje leži, njemóże potajene bycź. A ſchto ßwět wo Jeſußowych wucźomnikach a wucźomnizach praji? Cźěmnikow hudmo jim dawa! Jako by cźěmnoſcź była, kotraż ſ nich wukhadźa! Jeli ſo na tym kźi, chzemy ßebi to radźi dacź lubicź; pſchetoż tak ßo jich porok njeměri na naß, ale na tych, kotſiż jón nam cźinja. Wjazy hacź jun krócź wſchak bě tak: Sswětło do cźěmnoſcźe ßwěcźi, ale cźěmnoſcź njeje jo ſapſchijała. Jeliſo ßwět pak njełži, jeliſo ßmy woprawdźe cźěmnizy a niz noſcherjo ßwětła, jeliſo ßwojemu ßwětłu njedawamy ßwěcźicź mjes ludźimi, ale ßwoju ßwězu pod kórz ſtajamy, potom ſaßo jara ſlě ſteji ſe ßwětom a ſ nami; ſe ßwětom, runjeż by ßo bóle hiſchcźe ßwojeje rosßwětlenoſcźe khwalił, ſ nami, dokelž ßmy po prawom njeposłuſchni, njehódni, njekhmani wucźomnizy ßwojeho Knjeſa, haj ſkónczńje ſzyła żani. Ssmy błudniczki, a ſchto ſ tymi budźe, je drje Jeſuß jaßnje doſcź prajił, a ſtawiſny cźłowjeſkeho żiwjenja ßu jo też jaßnje doſcź dopokaſowake, A ſchtoż njeje, to hiſchcźe budźe, na Knjeſowy dźeń wſchitko na ſjawne pſchińdźe. Abo chzył ßo ſchtó ſ tym ſamołwicź, ſo praji, ſo nikoho njewě, kohoż mohł a dyrbjał rosßwětlecź? Hdźež je njedoſtatk ßwětła, tam je też njedoſtatk żiwjenja, a to my njemóhli widźecź? Sa cźo dha mamy wocźi? Njewidźimy-li, kelko jich mjes nami khodźi ſ pokhmurjenym, ſtaroſcźiwym abo też hněwnym, njeſpokojnym wobliczom? Njewidźimy, kak ſrudny tu mjes nami tak někotryżkuli je, abo niz napoßledku, kak wopak wón ßwoje żiwjenje wiedźe, kak ma wón ſa żiwjenje abo wjeßele, kotreż je po prawom něſchto zyle hinaſche? Budźeſche wón do tajkeje cźěmnoſcźe dozyła pſchiſchoł, hdy budźechu jemu Jeſußowi wucźomnizy ßwěcźili? Njewidźimy dha my dźenßa ſaßo woßebje, ſo wo to dźe, ſo ßwoju wěru ſe ſkutkom wopokaſujemy? Dźakujmy ßo tola Bohu ſe ſkutkom, ſo je wón nam tajke wulke, żohnowane powołanje dał! A tuż hiſchcźe junkrócź: Wy ſcźe ßół ſemje a ſcźe ßwětło ßwěta. To je naſche kſcheſcźijanſke powołanje na ßwěcźe a ſa njón. Hamjeń. M. w B.

Żně — deſchcźik.

Do żnjow podachmy ßo też tu w naſchim łopjeńku ſe wſchěmi żnjeńzarjemi a — ſ Bohom, kotrehoż tola je wſcha móz na njebjeßach a na ſemi. A tak też na mrócźelach.

A k tutym mrócźelam ſhladuja żnjeńzarjo w tutym żnjowym cźaßu bóle hacź k ßłónzu. Woni wſchitzy, my wſchizy cźujemy ßobu, kak lacźne naſche hona ßu. A tohodla wodychnychmy, hdyż ßo dźenßa rano — 16. julija — miłoleſche a ſdychnychmy, ſo by hnadnje a bohacźe pſchiſchoł Boži deſchcźik.

Wſchudźom w naſchej Łużizy wſchak njeje jenak ßucho, wſchudźom wſchak jenak njeſapocźnje pobrachowacź piza ſa ſkót, wſchudźom wſchak njebywa to jenak mjenje a mjenje wody w ſtudnjach — ale to jene dyrbjało jenajke bycź wſchudźom: wěra a dowěra k Bohu, kiż wichor wětry wodźi a wſichtke mrócźele a modlenje pſched nim, modlenje w duchu a woprawdźe, wſchědne modlenje a ſe wſchědnym modlenjom njedźelſke ßłużenje pſched nim w Bożim domje a w ßwójbnym domje! „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenßa“, tuta próſtwa budź naſcha próſtwa wot prěnjeho hacź do poßlednjeho ßłowa, a kóżde ßłowo budź naſch ſkutk! A po wukładowanju Lutherowym ßo ju modlmy wſchitzy a to ſ wutrobu, ſe ßłowom, ſe ſkutkom!

A ſ tutej próſtwu budźemy ßo tak, hacź runjeż niz wſchudźom jenak ßucho, a hacźrunjeż nětkle żně, modlicź wo hnadny, płódny, bohaty deſchcźik Boži. A hdyż ßo nětkle pſchekapkuje a hdyż ßo mrócźi, ßo radujemy, ßo dźakujemy a ſ nowej dowěru proßymy wo deſchcźik — wo deſchcźik a tak ſdobom wo żně.

A ſchtó budźe ßo najbóle wjeßelicź, hdyż tutón deſchcźik wſcho wokſchewi, a ſchtó budźe ſ najbóle radoſcźiwej wutrobu ßycź a potom żně domoj khowacź? Tón, kiż je ſpěwał a ßo modlił, kiż je proßył ſa ßebje a ſa druhich!

Kak rěkaſche to tola 4. njedźelu po ßwj. Trojizy w nowym poſtajenym tekſcźe: Mat. 12, 22—30, w poßlednjej ſchtuczźy? „Schtóż ſo mnu njeje, tón je pſchecźiwo mi, a ſchtóż ſo mnu njehromadźuje, tón roſproſchuje.“ Każ to kóżdemu płacźi, tak też ratarjej, żnjeńzarjej! Schto pak to rěka, njeje drje trjeba prajicź. Abo tola? To rěka: ratař, kiż prěni muż bě na ßwěcźe a tak Bohu najbliżſchi, dyrbi, ßmě, móże to też dźenßa bycź, a je to też, hdyż wón woprawdźe kſcheſcźijanſki je, kſcheſcźijanſki ſ wutrobu a ſ ertom a ſ ruku. Tajki pak

ſapočznje a kónczа ßwoje dźěło ſ Bohom a jo dźěła pſched Bohom.

Kak dha! Bur bě, kiž rjekny: „Rano njeje khwile ſpěwacź. S łoża won a won na polo, pizu ßycź!“ Tón ßamy bur ſkorżeſche nětko: „Hiſchcźe 5 dnjow a potom njewěmy wjazy, ſchto ſkotej dawacź!“ Tute 5 dnjow ßu mjes tym nimo. Rano je nětko khwile, dokelž njemóżeja dźecźel ßyz. — Njeje Bóh dozyła w poßlednim cźaßu nam wjele khwile dak, w dźěle powſchitkownje a na žnjach a ſe žnjemi woßebje? Je ßnadź to tohodla, dokelž njemějachu ludźo, też ratarjo khwile ſa njeho?

Wuczitaj kóždy ſ tutoho zyłeho cźaßa ſchtož chze! My cźitamy: Ludo, ludo, ludo, ßłyſch ßłowo toho Knjeſa! Ratarjo, ratarjo, ratarjo, ßłyſch ßłowo toho Knjeſa. Haj, wſchitzy, wſchitzy, wſchitzy, budźcźe cźinjerjo toho ßłowa a niz jeno poßłucharjo, ſo ßo jaßo ßami njeſjebacźe ani ſa cźaßnoſcź ani ſa wěcźnoſcź! Wono mohło lohzy pſchepoſdźe bycź!

Ale tón njeje hiſchcźe doroſumił, kiž měni, ſo to wſcho tych žnjow dla. My wěmy wſchitzy, kak rosßudne ſa naſch zyły lud nětkle je, hacž mamy rjane žně abo niz, hacž mamy pizy ſa ſkót doſcź abo niz. Ale rosßudniſche hacž tute žně ßu druhe: te, kotrež Jeſuß Khryſtuß nětkle duzy po kraju namaka w naß, na naß! So bychmy my — a ſ nami naſch lud — byli jemu ſpodobni! Hdyž ßmy jemu ſpodobni, mamy jeho žohnowanje, Boże žohnowanje, bjes kotrehož niczo, ſ kotrymž wſcho — wſcho w zyłym žiwjenju, w kóždym ſkutkowanju!

So bychmy tuž tu wſchitzy byli namakani jako Khryſtußowi kſcheſcźijenjo, jako kſcheſcźijenjo, kotrychž ſnamjo a wopon je: winowa haloſa ſ winowym pjeńkom, kotraž ma wjele płodow!

Scherjeńczko.

Schtó mi ſdala kiwa, ſchtó tam wjechluje,
Horje, dele, k bokam tam tak ſlětuje?
Pſchińdźe bliže mi a ſaßo wrócźi ßo!
Sechzeſch ſchericź mje, ty małe, běłe ſcherjeńczko?
Hacž na ſemju je ßo ſcherjeńczko nětk ßynyło,
Sso tak ſ wóczkow zyle mi ßo ſhubiło!
Ssy ßnadź njeměrna, ty wboha duſchka khuduſchka?
Kak? Je dobra, je ſła twoja myßliczka? —
Nětkle ſaßo ßo mi bliži po mjeſyczzy!
Pſchilecź bliže mi! Tak ſhonju ja, ſchtó ty ßy!
Sechzemoj ßo ſpſcheczelicź a ſtowarſchicź,
Jenu ſchczežku hromadźe tu měcź? —
Na brózku tam kwětka połna ſakczěta!
Scherjeńczko ßo běłe ßedźo na njej koleba!
Mjetelczka ty ßy, tak ſlóſchtna wjeßeła!
Hrajeſch w powětſje ßej ßwobodna,
Žanych mjeſow ty na ßwěcźe njeſnajeſch,
Wſchudźom doma, kryte blido nadeńdźeſch!
Ow, mohła kaž ty też ja mjeteliczka bycź,
Sso do ßwobody wyßoko tak poſběhnycź!
Domoj do ßerbſkeho kraja bych ja leczała,
Wſchě hona, kucźiki tam pſcheczuſchlika,
Nad wjeſkami wjeßle ſejhrawała
A domiſnje tak wutrobnje ßo zyle pſchinurika! L.

Zyrkej a ſtat.

Sekty. Huſcźiſcho ßmy tu wo nich pißali a wo ſekcźe „Ernſte Bibelforſcher“ woßebje,też wo tym, ſo je ſakaſane a ſo ßu jeje pſchiwißowarjow ſaßudźili, dokelž ßu po ſakaſanju ſa nju ſkutkowali. Nětko wěmy, ſo je też w Budyſchinje krajny ßud ßo ſ njej ſaběracź měł a ſo je jich někotrych k jaſtwu ſaßudźił, pſchede wſchěm tohodla, dokelž ßu po ſakaſanju ſpißy a knihi pſches mjeſu ſ Cźeſkoßłowakſkeje ſkradźu do kraja brali a je rosſchěrjeli. Saßudźeni ßu ſdźěła też ſ naſchich łužiſkich wßow. — Tajke a podobne podeńdźenja ßu drje tola ſa jich wjele ſ naſchich woßadow trochu „deprimierend“ — kaž Němz praji. Hacžrunjež dyrbjeli to wſchitzy ßami wot ßo wědźecź a hacžrunjež bu wo tym pißane a rěcžane, je jich tola doſcź było, kotſiž w naſchich woßadach ſektam a tak też tutej ßwoje kroſchki, wo kotrychž hewak praja, ſo je nimaja abo ſo je ßami trjebaja, dawachu a jich ſpißy kupowachu a tak jich dźěło pſchecźiwo zyrkwi — a kaž nětko wěmy: pſchecźiwo ſtatej — podpjerachu. Ssu nětko wſchitzy wuhojeni? Abo dawaja to pſchezo hiſchcźe ſektam, kotrež ßu ßebi po wſchěm ſdacźu niedźelſke dopołdnjo, cźaß Božich ßłužbow, wuſwolili ſa ßwoju propagandu, ſa pſchedawanje ßwojich ſpißow, hacžrunjež je też to, w tutym cźaßu pſchedawacź, pſchecźiwo ſakonjej. Woßady, zyła zyrkej, trjebaja nětkle kóždu podpjeru a pomoz, wojowacź rosßudne wojowanje ſa Sbóžnika Jeſußa Khryſtußa tu w naſchim cźaßu a ludu, ſo bychu ſa naſch lud a tak ſa kóždeho dobyli, ſwěſcźili ſałožk wěrneho ſboża — a tutón ma lud kaž jenotliwy, ma też naſch lud a w nim jenotliwy jenož w Jeſußu Khryſtußu — a byrnjež to też nětkle tak było, kaž je to wo prawom pſchezo tak było, ſo tu ßu, kiž hinak rěcža a wucža, kiž pſchecźiwo Jeſußej Khryſtußej rěcža a wucža. Tu a nětkle a pokaž, ty woßada, ty woßadna, ſo kſcheſcźijanſkaj ſtaj, ſo ſa Jeſußa Khryſtußa ſtejitaj a to ſe ßłowom a ſkutkom, ſ zyłym ſadźerženjom a cźinjenjom, njedźelſki a wſchědny dźeń, — a tak też ſe ßwojimi kroſchkami, a tak też njedźelu dopołdnja w Božich ßłužbach. Tak, tak budźemy my ßobu cźi, kiž najßwěrniſcho pomhaja wulke a nadobne myßle, kotrež kanzler Adolf Hitler ſa ßwój lud a kraj ma, do ſkutka ſtajicź a cźinicź też po tej ſaßadźe jeho ſaßadow, kotraž praji, ſo je poſitivne kſcheſcźijanſtwo ſałožk noweho prózowanja a noweho žiwjenja. Tuž njeſpokojmy ßo ſ tym, kſcheſcźijenjo rěkacź, ſwonkownje kſcheſcźijenjo bycź, tuž njebudźmy też ſpokojom ſe ßwojim měnjenjom wo ßwojim kſcheſcźijanſtwje — tuto mjenujzy tak někotreho wotdźerżuje wot toho, ſo kſcheſcźijan je! — ně, ſtajmy ßo zyle pod ßłowo a do ßłowa Jeſußa a cźińmy jo. Cźitajmy, rospominajmy wulke ſkónczenje prědowanja na horje, kotrež ſteji Mat. 5—7, a budźmy wſchitzy mudri mužojo, mudre žony w ſmyßku tutoho ßłowa tam pola Mateja 7. Tak ßmy też ßobu dobri twarzy pſchi wutwarjenju luda a zyrkwje.

Se Sserbow a ſ daloka.

Budyſchin ma nowy rjany twar a Budyſka evangelſko-lutherſka woßada nowy, rjany dom. Na Hoſchiz haßy, tam hdźež prjedy ſtara Hardtratez bróżeń ſtejeſche, kotraž ßo tak prawje na tutym měſtnje wjazy njepſchihodźeſche, ßu ju natwarili a 4. njedźelu po ßwj. Trojizy ßu jón nětko poßwjecźili a ſ jednorej ßwjatoczноſczu do ßłużby evangelſkeje woßady jako farſtwowy dom ſtajili. Dop. w 11 hodź. ſhromadźi ßo tam nahladna liczba hoſczi a ſaſtupjerjow. Woßadny dujeŕſki khór ſnjeße kěrluſch: „Njech Bohu džakuje ßo wutroba wſchěch ludźi.“ Knjes ſuperintendent Berg pokaſa we ßwojej rěczi, ſ kotrejž ßo na tutón wulki džakny kěrluſch poczahowaſche, na to, kelko pſchiczinow ma wón a zyła woßada, ßo džakowacź ſa natwarjenje tutoho doma, pſchede wſchěm Bohu. Džak pak ßłuſcha też tym, kiž ßu ßo ſa natwarjenje ſtarali

a kiž ßu twarili. Tutón dom, kotryž ßo posdźischo ſ twarjenjom dale ſady w ſahrodźe powjetſchi, ma bycź farſtwowy dom a ſdobom ßwědk ſa ſkutkowanje zyrkwje a woßady pſched woczemi wſchěch, ſo bychu wſchitzy dopomnjenji byli na zyrkej a woßadu a jeje ſkutkowanje. Nowy dom ma woßadźe ſmóžnicź, wudokonjecź wſchě ßwoje pſchißłuſchnoſcźe a nadawki, kotreż bywaju wobſchěrniſche a wobſchěrniſche. Tak ma ßo tu pſchede wſchěm ßobu ſaměſtnicź dźěło ſa žónſku młodźinu. Dom na Horczeŕſkej haßy ßłuži mužſkej młodźinje; ſa žónſku młodźinu njebě hacź dotal khmannych rumnoſcźow.

Tohodal je zyrkwinſke pſchedſtejicźeŕſtwo też wſchón kapital, kotryž měješche, na tutón twar nałožiło; chzyſche ſ tym też ſdobom dopjelnicź pſchecźe wjednika a kanzlera, mjenujzy dźěło wobſtaracź a nuſu wołóžicź. Skónczńje wojjewi k. ſup. Berg, ſo ma nowy dom rěkacź „Lutherowy dom“. Wón doſtanje też wumělſku büſtu Luthera. Dom ma ßłužicź zyłej woßadźe. Njech ſ njeho wuńdźe wjele žohnowanja ſa zyłu woßadu a zyrkej. Hdyž budźe we woßadźe wjazy wěrneho kſcheſcźijanſkeho žiwjenja, budźe to ſdobom najlěpſcha ßłužba zyłemu ludej. S japoſchtolſkim ßłowom a wuſnacźom ſkónczi k. ſup. ßwoju rěcź: „Jeſuß Khryſtuß wczera a dźenßa a tón ßamy, kiž wón je, woſtanje też do wěcznoſcźe.“ Sa měſto Budyſchin a jeho ſarjadniſtwo rěczeſche na to k. měſchczański rada Seſzat. Wón pſchepoda domej wulki wobras, kiž wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera pſchedſtaja a wupraji wjeßele a dźak měſta ſa to, ſo je woßada tajki rjany a pſchihódny dom natwariła a tak wobras měſta porjeńſchiła, a ſa to, ſo je ßo woßadne ſaſtupjeŕſtwo runje nětkle ſa twar rosßudźiło a tak jim wjele dźěło a ſaßłužbu dało. S tym ſjednoczi pſchecźe, ſo by bórzy mózno było, zyły programm noweho twara pſchewjeſcź. Domej a woßadźe pſcheje, ſo by wjele žohnowanja ſa woßadu ſ tutoho měſtna pokhadźało a tak ſdobom ſa zyłe měſto. Měſto a zyrkwine ſaſtupjeŕſtwo ſtej ſtajnje ßwěru hromadźe dźěłałej, tak njech woſtanje. Měſto ſdobom zyrkwinemu wjedniſtwu dźak wupraji ſa wſchu pomoz, ſ kotrejž je wono měſto w jeho ſpomožeŕſkim a ſozialnym ſkutkowanju podpjeralo. Knjes ſup. wupraji měſtej dźak ſa wobras kaž ſa ſbožopſchecźa a pokaſa na to pſchitomnym dom, jim nadrobniſcho wo jenotliwych rumnoſcźach a ſaměrach rosprawjejo. W rjanym, nowoczaßnym domje ßu deleka rumy ſa ſkhadźowanje a ſhormadźiſny. W prěnim poſkhodźe je ßo farſki hamt ſe ßwojim wobkhodniſtwom ſaßydlił. Wuhotowanje je drje jednore, ale jara pſchihódne. Kóždy rum ßu khmanje wužili. Wſchitko je jaßne a pſchecźelne. Scźěny ßu ſ drjewom wukładźene, kotreż je, kaž też parket, jaßneje barby. W druhim poſkhodźe ßu tſi bydlenja ſa farſkich ſaſtojnikow. Tak je ßo woßada ſdobom też ſa wobydlenja poſtarała. Wſchitzy, kiž tak po ßwjatoczńoſcźi nowy dom wopuſchcźichu, běchu ſpokojeni. Tuž njech ſa woßadu kaž ſa zyłe měſto bohate žohnowanje wuńdźe ſ tutoho doma! Pſchejemy woßadźe, ſo by bórzy ßwój wulki twarſki programm wuwjeſcź a dom dotaricź mohła a tak ſe wſchěmi ßrědkami a mozami ſkutkowacź ſa roswicźe a ſakorjenjenje kſcheſcźijanſkeje wěry a naboženy w měſcźe kaž w ludźe. Schtóž pak do měſta pſchińdźe, tón dźi też na Hoſchiz haßu a wobhladaj ßebi tutón nowy Budyſki farſtwowy dom, ſ kotrymž je ßebi Budyſka evangelſka woßada mohła ſkónczńje pſchiprawicź to, ſchtož jej pſchi dokładnym woßadnym dźěle w tak wulkim měſcźe hiſchcźe pſchezo pobrachowaſche.

Wuſtajeńza w Budyſkim muſeju je wotewrjena njedźelu, ßrjedu, ßobotu wot 10—17 hodźin. Sjawne wjedźenja pſches wuſtajeńzu ßu kóždu njedźelu w 11 hodź., kóždu ßrjedu a pjatk popołdnju w 6 hodź. Saſtup pſchi ſhromadnym wopycźe jenoż 30 pj. a mjenje. Kraßneho ſ Łužizy tam wohladaſch.

Do Laſa na ſkhadźowanku ſtudowazeje młodźiny ßmy tu hižo pſcheproſchowali. Tuž njeſkomdź nichtó, tam 27. a 28. julija dojěcź. Porjad: Ssobotu pop. ¼4 hodź. hłowna ſwjaſkowa ſhromadźiſna: 1. Rosprawy wo dźěławoſcźi ſwjaſka a ſtudentſkich towaŕſtwow. 2. Wólby. 3. Pſchiwſacźe nowych ßobuſtawow. 4. Pſchednoſchk. 5. Wſchelcźiſny. Wjeczor we 8 hodź. ſtudentſka ſabawa. Njedźelu pop. w 3 hodź. ſjawna ſhromadźiſna: 1. Pſchednoſchk. 2 Rosmołwa. Wjeczor ½8 hodźin ßerbſki ſtudentſki wjeczor: 1. Hudźbne poſkicźenja. 2. Dźiwadło. 3. Wſchelake pſchekwapjeńki. 4. Reje.

Se **Shorjelza.** Woßada Shorjelz-Rauſchwalde prózuje ßo hižo 20 lět wo Boži dom. Sańdźene lěto wuhotowachu ſa to dobrowólnu domjazu ſběrku. Jeje wunoſchk bě ſwjeßelazy. W tutym lěcźe doſta woßada ſaßo dowolnoſcź ſa zajku domjazu ſběrku ſa twar Božeho doma. Pſchi tutej ſkutkowaſche 100 woßadnych ßobu; běchu ßo dobrowólnje ſa tutu cźeſtnu ßłužbu poſkicźili. Kóždy ſ nich njemějeſche jenoż nětkotre hodźiny něſchto cźinicź, ně dny, wjeczory, haj nozy dołho, a to cźinjachu ſ jenajkej ßwěru muž a žona, dźěłacźeŕ, ſaſtojnik a rjemjeßlnik, płókaza žona kaž měſchczanoſtowa, SA-muž kaž Hitlerowy hólz, wucźeŕ kaž ſchuleŕ a njepraſchachu ßo ſa tym, kak nětkle w tutych zyrkwinſkich hibanjach a wojowanjach ſtejiſch. S někotrych ßwójbow běchu ßamo tſjo po pucźu. Tón a tamny, na pſch. żeleſnizaŕ, kiž měješche runje derje ſaßłużeny dowol, woprowaſche tutón a ſběraſche ßobu. To ſwjeßela! Pod tutym hižo huſto nałożenym podpißmom móhli tole a dobrym prawom też wojjewicź. Hdźeż teke luboſcźe ſa twar zyrkwje ßo jewi, njemóže a njeßmě ſtyſkna ſtaroſcź a dwělowanje žaneho ruma měcź. So by ßo tola tuta ſtara a pſchezo ſaßo tola nowa žiwa móz, kiž w naſchich woßadach hiſchcźe korjeni, tola hiſchcźe korjeni, ſbudźicź dała runje nětkle w naſchim cźaßu, kotrychž ßebi wot kóždeho kſcheſcźijana, wot kóždeje kſcheſcźijanki žada, ſo bychu ßo pokaſali, wobßwědczili jako kſcheſcźijenjo ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym ſadźerženjom a ſamóženjom a to kaž we ßwójbje a domje tak we woßadźe a gmejnje tak w zyłym žiwjenju!

Na pucź.

A hdyž ßu jandźeljo ſ Tobu duzy po pucźu, wěſch Ty to, ſo ßu też ſ Tobu duzy po pucźu pſches ſrudne dny a tyſchnoſcźe, pſches cźežke wojowanja a ſpytowanja, ſo ßu ſ Tobu pſchi khorołožach, kaſchcźach, rowach a ſo Ty tam ßam njeißy?

Liſtowanje. Kni. L.: Wjeßele to, hdyž ßměm ßo pſchezo ſaßo Wam dźakowacź. To poduſchi tak někotru ſrudobu, ſo bych rad jich wjele ßo dźakował a tola ßo njemóžu dźakowacź, dokelž njepiſchu, runjež móhli a dyrbjeli pißacź. — Kak, wohladamy ßo a porěcźimoj hromadźe na ſkhadźowanzy? Redaktor.

Sa 6. po Tr. je poſtajił k. w. ſ. S. — Sa 7. po Tr. R. w R.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 30

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. julija 1935 Bautzen

6. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Matth. 5. 20: Ja wam praju: njebudże-li wascha prawdosćź lěpscha abo połnischa, dyžli pißmawuczenych a farisejskich, njepschińdżecże do njebješkeho kralestwa.

Tuto ßłowo steji w Knjesowym prědowanju na horje. Kóžde prědowanje ma ßwój sakład; sakład prědowanja na horje je: prawdosćź njebjeskeho kralestwa. Tón Knjes jako ßwjaty ßwědk Boži pschecźiwo njeprawdosćźi a ßamoprawdosćźi a jako duschowpastyrski pucźpokasowaŕ wo wěry-prawdosćźi a wo prawdosćźi žiwjenja rěcźi.

Wschědne měnjenje jich wjele tak mjenowanych kschesćźijanow je, dokelž Khrystuß wěcźnu luboscź Bożu pschipowěda a cźlowjekam póßołstwo pschinjeßy, so dyrbja Boże dźěcźi bycź, tehodla njetrjeba ßo wjazy rěcźecź wo ßwjatosćźi Bożeje wole, wo skaženju hrěcha, wo prawym ßudu Božim. Tajke sabłudźenje njeprawdosćźi pucź pschihotuje. Spytowanjow je tak wjele, knjeźstwo hrěcha je tak mózne, so, kaž ßwj. pißmo praji, ßo mamy hacź do krwje pschecźiwjecź na bědźenju pschecźiwo hrěchej. K tomu pak je trěbne, so zyku krutosćź Božeho sakonja wopominamy. Kak mózhje jow tón Knjes na tutu krutosćź Božeho sakonja pokaže, hdyž rjekne: „Sawěrno, praju wam: Dokelž njesańdźe njebjo a semja, tež niz jene pißmicźko, tež niz jedyn dypk wot sakonja njebudźe sańcź, hacź ßo wschitke wězy stanu. Runje na tajke najmjeńsche pißmicźka a dypki w sakonju farisejßzy a pißmawuczeni wulku ważnosćź kładźechu. Ale hdyž tón Knjes ßo tak ßwjatocźnje k Božemu sakonjej wusnawa, ßo wón sdobom farisejßkich a pißmawuczenych wotrjekne. Schto dha jim porokuje? Woni ßwoje hrěchi njespósnawaju. Woni ßamych ßebje sa prawych mějachu. S teho najwjetschi njedostatk nasta. Pschetož tohodla woni druhich sazpiwachu a bjes luboscźe k nim žiwi běchu. A dokelž dyrbi kóžde pósnacźe ßebje ßameho cźlowjekej sjewicź, kak hrěschny je, ßebi myßlachu, so swonkowne skutki doßahaju, hdyž tež běchu snutskownje hinak smyßleni. Tak nam jich pschikład pokaže, so ßamoprawdosćź budźe njeprawdosćź, niz runje sjawnje, ale potajnje, a to je cźim wjetscha schkoda. Kaž pak je Knjes ßwjaty ßwědk Boži pschecźiwo sjawnej njeprawdosćźi, tak tež pschecźiwo zunischej njeprawdosćźi ßamoprawych. W tej myßli rěka: Jesuß rodźi hrěschnikow! — Niz něhdźe, so bychu ßměli pola njeho hrěschnizy wostacź, ale woni dyrbja wot hrěchow wumoženi, prawi a herbojo wěcźneho žiwjenja bycź; w tej myßli rěka, so Jesuß nikoho njerodźi, kiž njepyta jako hrěschnik pola njeho wukhowanje; pschetož wón praji: ja ßym pschischoł, hrěschnikow k pokucźe wołacź a niz prawych.

Potajkim do njebjeskeho kralestwa pschińdu niz njeprawi, kotsiž chzedźa w ßwojej njeprawdosćźi sawostacź, ale tež niz prawi, kotsiž měnja, so ßu prawi. Schtó potom? Njeprawi, kotsiž chzedźa prawi bycź. To njeje tu woßebje wuprajene, ale zyłe prědowanje na horje na to pokaže, jeho prěnje ßłowo hižo je ßwědcźenje sa tutu wěrnosćź: Sbóžni ßu cźi, kotsiž ßu duchownje khudźi, pschetož jich je njebjeske kralestwo; sbóžni ßu cźi, kotsiž ßu hłódni a lacźni po prawdosćźi, woni budźa naßycźeni. Naßycźeni budźa, hdyž ßo jim s hnady dari, schtož njemóża se ßwojimi skutkami nihdy na nihdy ßebi saßłužicź. Tutej prawdosćźi s wótzami nascheje zyrkwje wěry-prawdosćźi rěkamy, dokelž ju ßebi pschizpiwamy s wěry; pschetož wona niczo druhe njeje, hacź wodacźe hrěchow. Ale s njeje wurosćźe, kaž schtom s korjenja, prawdosćź žiwjenja, mjenujzy ßwjata poßłuschnosćź pschecźiwo Božej kasnje. Kajka poßłuschnosćź pak je tu měnjena, Knjes na pschikładze pjateje kasnje pokaže. Ty njedyrbisch mordowacź — ßwjaty Bóh rjekne; wón pak s tym njedźiwa jenoż na ruku, kotraž njeskutk wuwjedźe, ale tež na ert, so njeby cźeścź bližscheho se sazpiwnymi abo hidźenja połnymi ßłowami morił, pschede

wschěm pak na wutrobu, so njeby w hněwje abo hidźenju bližscheho sakliwała abo pschała, so wón njeby wjazy žiwy był, po tajkim tehorunja moriła a pjatu kasnju pschestupiła. — Tuto ßłowo Khrystußowe rosumimy; tohodla wschitko wot teho wotwißuje, so jo wopominamy a po nim cžinimy. So to njewotstorcžimy, ale so ßmy hnydom hotowi, se ßwojim bližschim wujednawje a luboscźiwje wobkhadyźecź, k tomu naß tón Knjes napomina pokasujo na to, so wopory, kotreź chzemy Bohu pschinjescź, wróczo stajecź dyrbimy sady pschißłuschnoscźe, ßo se ßwojim pschecźiwnikom wujednacź; pschetoź Jesuß praji: „Hdyž ßwój dar na woltar woprujesch a tam ßo dopomnisch, so twój bratr něschto pschecźiwo tebi ma, wostaj tam ßwój dar psched woltarjom a dźi a sjednaj ßo prjedy se ßwojim bratrom a potom pschińdź a wopruj ßwój dar.“ Tak wjele je wěste, so njeßměmy ßwój wopor, ßwój dźak, ßwoju modlitwu, ßwoje ßlubjenje psched Boha pschinjescź s njepschecźelniwej, njesjednanej wutrobu. „Budź na měscźe dobry ßwojemu pschecźiwnikej, dokelž hischcźe s nim na pucźu ßy“, praji tón Knjes, mjenujzy na pucźu k ßudnikej wschitkich cžlowjekow; psched jeho ßudnym stołom budźe pscheposdźe! To je dźěl prawdoscźe žiwjenja, kotruž naß tón Knjes jako ßwěrny duschowpastyŕ wucži; ale k njej wschitke płody ßwjateho Ducha ßluscheja. Tuž poskicźmy ßo Knjesowemu duschowpastyŕstwu, so by se ßwojim ßłowom nad nami skutkował a so my płody pschinjeßemy we wschitkim, schtož je jemu spodobne, jemu k cžesczi a nam k sbožu. Hamjeń.

W lěczu.

Snowa je sjekhadźał lěcźny cžaß,
Howjaze ßłónzo nětk hrěje naß;
Lubosny schat debi rjane lěczo,
Spěwajmy nětko, kaž hody dźěczo.
Požohnuj Bóh nam lěcźny cžaß!

Žitne ßo sahony ßmahuja,
Cžežki kłóß ßłónza błyschcź poskocza,
Sradujmy ßo! Stwjelzo srawi skhnyje,
Njebjeska miłoscź wschěm blido kryje.
Požohnuj Bóh nam žnjeński cžaß!

Wjerschny je na semju pohladał
S dobrotu schcźedrje naß krónował,
Khwalba a dźak njech nětk k njebju cžehnje,
S dobom też cžichomne pomodlenje:
Žohnuj nam Bóh ßwój hnadny dar! F.

Schto mała cžrjódka samóže, hdyž wěri.

Abo njeje tak, so dyrbisch tole wusnacź, hdyž hladasch na Herrnhutsku bratrowsku gmejnu a na wscho, schtož wona w 200 lětach je dozpěła, haczrunje je była pschezo jenož mała cžrjódka?

Dźenßa se wscheho jenož jene: jeje mißionske skutkowanje mjes póhanami.

Do Herrnhutskeho mißionskeho skutka ßluscheja w tu khwilu 139 hłownych a 985 pobocžnych stazijow. Na tutych dźěła jich 2875 dźěłacźerjow. Na mißionskich polach maja woni 142 223 kschcźenych woßadnych. W 604 porjadnych schulach dostawa 48 230 dźěcźi roswucžowanje. Nimo tutych maja 196 njedźelskich schulow; do tutych khodźi jich 24 333 dźěcźi.

Tute liczby rěcza, a rěcza cžim jaßnischo, hdyž pschirunujesch malu liczbu duschow, kotruž zyła gmejna ma, byrnjež licził wschěch hromadźe, njech ßydla w Němskej, w Jendźelskej, w Amerizy abo druhdźe.

A s Lužizy wuńdźe tuto mózne žohnowane hibanje! Njeje to wulke napominanje sa naß Lužicžanow?

Sa kschescźijanow w Ruskej.

Wjednik swjaska „Martin-Luther-Bund“, universitny profeßor dr. Ulmer-Erlangenski, je na radu ludoweho swjaska w Genfu pißmo sapodał. W tutym wón radu naležnje oroßy, wschitko cžinicź, so by pschescźěhanje kschescźijanow, kotreź je pschecźiwo wschemu prawu, w Ruskej sastało. Sswjatki mějesche wjednistwo tuteho swjaska w kupjelach Blankenburg ßwoju skhadźowańku a ßo tohorunja s tutym praschenjom, kotreź tola wschěch kschescźijanow jima, jaběrasche Wobsamknychu tam jenohłóßnje scźěhowaze sjawne ßłowo:

„Pschedßydstwo swjaska „Martin-Luther-Bund“ spomina na ßwojim ßwjatkownym seńdźenju hłuboko hnute na mrějaze zyrkwje Ruskeje a na bratrow a ßotry, kotrychž morichu cźi, kiž Boha hidźa. My wěmy, so njemóže Khrystußowa zyrkej w Ruskej sahinycź. Jeje stawy ßu cźi, kiž mru, ale hlaj, woni ßu žiwi. My wěmy, so je ßmjercźi žahadło a so je heli dobycźe wsate. My proßymy wschěch, kiž tuto ßłowo ßłyscha, so njebychu wustali, dobroproßycź sa Khrystußowu zyrkej a sa jeje stawy w Ruskej, a też niz, ßo sa nich, kelkož hischcźe móžno, staracź.“

Po nim njeby tole kaž to tamne było zyle po woli a pschecźu?

Abeßinska.

Schtó njeby nětkole tuto mjeno snał a ßo też mjenje abo bóle sa tutym ludom praschał, kotremuž chze Italska wójnu nanusowacź, wójnu, kotrejž po wschěm sdacźu njemóže „Swjask ludow“ sadźěwacź.

Njesajimuje naß, něschto wědźecź wo nabožinje a wěrje tuteho afrikanskeho luda, kiž tam k połodnju wot Egiptowskeje w Afrizy ßydli? Je to mjenujzy sajimawa wěz. Tutón tam w dalokej Afrizy ßydlazy lud bu kschescźijanski, prjedy hacž wobydlerjo nascheje domisny. A kschescźijanska wěra je tam statna nabožina. K njej ßo wusnawa wjetschina wobydlerstwa. Mjeńschi dźěl je romsko-katolskeje wěry. Kschescźijanska wěra Abeßinskich njeje potajkim romsko-katolska, njeje też grichisko-katolska ale je koptiska. Tutón ras kschescźijanskeje wěry nasta we wojowanjach, kotreź ßo też hižo w starej zyrkwi wěruwusnacźa dla a wucžby dla wojowachu, a to w 5. lětstotku. Tehdy hižo pschiwsa Abeßinska tutu tak mjenowanu koptisku kschescźijansku wěru, kotruž też hischcźe w Egiptowskej namakasch. Egiptowski patrijarch města Aleksandrija je hłowa tuteje koptiskeje zyrkwje a tak też abeßynskeje koptiskeje zyrkwje. Koptiski, to je skróczeńka a skepßańka ßłowa „Egypter“. Pschicžina tamneho dźělenja w starej zyrkwi bě, so někotsi se ßwojimi pschiwißowarjemi wucžachu, so je Khrystuß jenož jenu naturu, bójsku, měł; my wusnawamy pak, so je Khrystuß wěrny Bóh a wěrny cžlowjek. Tale tak mjenowana koptiska zyrkej wusnawa jenož jenu naturu a je pschi tym wostała. Hewak je wona grichiskej zyrkwi pschikhilena. Se ßwojich prěnich mozow wěry a też s bohatstwa ßwojich zyrkwinych kubłow, pißmow je wona wjele shubiła. Ale sdźerżała ßo je hacž ßem.

Njeje potajkim tak, so by kschescźijanska Italska wójnu

nanuſowała někajkemu póhanſkemu ludej tam něhdźe w Afrizy, ně, ſtaremu, ſnatemu kſcheſcźijanſkemu ludej Abeßynſkich. To wopomńmy!

A to druhe njeſapomńmy: Tu ßo ſaßo pokaſuje, kelko ßu winojte papjerjane wucźinjenja, haj ſwjaſki ludow.

Lěkaŕ a mißionſtwo.

Wěmy, kajke žohnowanje ßo wſchudźom tam jewi, hdźež mißionaŕ a lěkaŕ hromadźe ſkutkujetej, njech je lěkaŕ tam ſdobom ßam lěkaŕ abo njech tam woßebje ſa tutu ßłužbu wuhotowany lěkaŕ ſkutkuje abo ßmilna ßotra. Lětßa póſcźelu tohodla tež němſke mißionſke towaŕſtwa 12 mißionſkich lěkarjow won na mißionſke pola. Po jenym pocźahnu woni do Rańſcheje Afriki, do Togo, do Tſingtawa a k Slotemu brjohej; tſjo wujědu do Khiny a pjecźo do nižoſeńſkeje Indiſkeje. Sedmjo ſ nich pojědu prěni krócź wòn, pjecźo druhi a tſecźi krócź.

Wot 15. auguſta hacź do 4. ſeptembra wuhotuja tež we Tübingenu woßebity kurſuß ſa tropy, t. r. ſa tych, kiž chzeja a dyrbja w horzych krajach pſchebywacź a ſkutkowacź. We Tübingenu mamy němſki inſtitut ſa lěkaŕſke mißionſtwo. Sa tuto roswuczowanje móža ßo hiſchcźe wobdźělnizy ſamołwicź a to fararjo, mißionarojo, wucźerjo, ßmilne ßotry, ßotry Cźerwjeneho kſchiża, farmarjo, pſchekupzy, ingerieurojo atd. Dwaj lěkarjej ſtaj hižo mjes tymi, kiž ßo hižo ſamołwichu.

Wjeßelmy ßo, ſo móže pſchi wſchěch cźežkich wobſtejnoſcźach naſche mißionſtwo telko dokonjecź. Pomhajmy jemu a ſkutkujmy tež tak ſa Jeſußowe kraleſtwo, kotreż ßame a jeniczke je wěcźne a budźe tež tehdy, hdyž žanych ſeńſkich kraleſtwow a knježeŕſtwow wjazy njebudźe.

Biblija w nowej rěcźi.

Kaž Britiſke Bibliſke towaŕſtwo woſjewi, je Biblija nětko do 692 rěcźow pſchełożena. Württembergſik Bibliſki wuſtaw je jim jenu dalſchu pſchidružił. S pomozu Neudettelsawſkeho Mißijonſtwa je wón wudał Nowy Sakoń a Pſchißłowa Salomonowe w rěcźi „Jabom“. Tutu rěcźa domoródni w Nowej Guineji.

Cźežke a wobſchěrne dźěło pſchełożka je dokonjał mißijonar Zahn. Tutón ßobu najlěpje tutu rěcź ſnaje a je tež we njej a ſ njej hewak wjele dźěłał.

Nowe knihi ßu rjenje wuhotowane ſ wobrazami, maja wſchelake pſchidawki a w tekſcźe pokaſuja napißma na jenotliwe wotdźěle a jich wobßah.

Zyrkej a ſtat.

Stat a zyrkwje. Powěſcźe wo ſwadźe w evangelſkej zyrkwi a wo ſakrocźenjach, kotreż ßo ſtachu, ßo nětkole bóle a bóle poſhubjuja pornjo powěſcźam wo ſakrocźenju ſtata pſchecźiwo politiſkemu katolizißmej a pſchecźiwo katolſkim rjadam mnichow a mniſchkow. W poßlednich dnjach wuńdźechu runje wo tutym rosßudne woſjewjenja němſkich miniſtrow, kotreż ßu nowiny nadrobniſcho woſjewjałe.

Sajimawy wußud je jene ſ Barlinſkich ßudniſtwow wuſßudźiło. Wono rosßudźi, ſo ßo tajkim, kiž dźěcźi ſa marksismus wukubłuja, ſakaſa, dźěcźi wukubłowacź a wocźahnycź. Tak wſachu nanej hólza, dokelž běſche nan jako prjedawſchi ßobuſtaw kommuniſtiſkeje ſtrony ßyna pſchecźiwo nazionalismej a ſa marksismus wocźahnycź chzył.

Biblija. Tež mjes Katolikami mamy hibanje, kotreż ſa to dźěła, ſo by ßo Biblija bóle cźitała. W Kemptenje wotměchu pſchiwißowarjo tutoho hibanja ßwój hłowny ſjěſd. 120 měſchnikow bě tam pſchitomnych.

S **Genfa** ßłyſchimy hewak ſwjetſcha powěſcźe, kotreż mało ſwjeßeluja. Tón ras zyle druhu. Genf ßo hotuje, ßwjecźicź 400lětny jubilej reformazije a to ſ woßebitymi ßwjataocźnoſcźemi. Tute budźeja pſchede wſchěm 13. a 14. junija 1936. My wěmy tola, ſo tuto wulke hibanje a žedźenje po woźnowjenju zyrkwje a po cźiſtym evangeliju pſched něhdźe 400 lětami wudyri nadobo na dwěmaj měſtnomaj: k wjecźoru w Schwizy, Južnej Němſkej, Franzowſkej, a w Sakſkej, we Wittenbergu. Tam k wjecźoru dwaj mužaj: Zwingli a Calvin, tu w Sakſkej jedyn hobr: Luther.

W **Schpaniſkej a w Mekſiku** je ßo po wſchěm ſdacźu wětr, kotryž bě katolſkej zyrkwi tak napſchecźiwny, wobrocźił a trochu ſměrował. Schpaniſka ſaběra ßo ſ tym, wuſtawu pſcheměnicź. Tuto pſcheměnjenje tukhwilneje wuſtawy budźe po nacźiſku ſnajmjeńſcha tajke, ſo ſmóžni, ſ katolſkej zyrkwju konkordat ſcźinicź. S tutym by ßo tak někotre pſchecźiwo katolſkej zyrkwi poſtajene wukaſanje pſcheměniło abo wotſtroniło. — S Mekſika pſchikhadźeja powěſcźe, ſo ßo ſakonje, kotreż buchu pſchecźiwo katolſkej zyrkwi wobſamknjene, łahodniſcho nałožuja. W jenej ſ mekſikanſkich provinzow bu wuhnatym měſchnikam dowolene, ßo wrócźicź; w druhej provinzy buchu Boże domy, kotreż pſched něſchto cźaßom po pſchikaſni provinzyneho wjednika niz pak po poruczńoſcźi krajneje wyſchnoſcźe ſawrěchu, ſaßo wotewrjene, a w nich ßwjecźa ßo ſaßo Boże ßłužby.

W **ßowjetſkej Ruſkej** budźe „Swjaſk bjesbóžnych“ lětßa ßwój 10lětny jubilej ßwjecźicź. Tutu ſkładnoſcź chze — kak mohło to tež hinak bycź!? — ſa to wužicź, ßwoje wojowanje pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ſkrucźicź. W Moſkwje ſeńdźe ßo hłowna konferenza bjesbóžnych, kotraž ma wo nowych puczach a ßrědkach wuradźowacź. Do tutych ßłuſcheja tež pſchede wſchěm filmy a plakaty. — Wo ſcźěhwkach tuteho wojowanja pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ßwědcźi tež ſcźěhowaza powěſcź wo dźělenych mandźelſtwach. W lěcźe 1934 ßu tam pſchezo 100 mandźelſtwow ſwjaſali a 35 dźělili; w Moſkwje bě to hiſchcźe hórje, tam ſtej tutej liczbje ſa lěto 1934 100 a 48.

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Bukez.** Wot 24. ßmažnika ßem ßo na naſchej wěži wſchelake dźěła wukonjachu. Wone běchu nuſne, dokelž běſche ßo žerdź, na kotrejž ßu kula, khorhoj a hwězda pſchiprawjene, khětro na bok khilila a bě ſtrach, ſo ſkónczńje dele padnje. Jako bě kula delewſata, mnoſy ſ wcźipnoſcźu cźakachmy, ſchto budźe nam powědacź to, ſchtož bě w njej. Toho bě wjele. Woßadny faraŕ nam najwažniſche ſ teho w kemſchach ſdźěli, kotreż ßo njedźelu 14. pražnika wotměchu. Shonichmy, ſo by wěża 1750 dotwarjena, mjes tym ſo bě Boži dom hižo 1720 hotowy a poßwjecźeny byk. 1750 bě měrne a jara płódne lěto, žito bě tunje. Druha powěſcź w kuli ſ lěta 1802 pokhadźa. Rosprawa wo cźaßach do teho bě ſtruchłeho raſu, cźaßy běchu hubjene a cźežke byłe. Ssamßny ras měješche powěſcź, kotraž běſche ßo 1838 do kule położiła; wona wſchak dźiwaſche na dobu Napoleonſku, woßebje na bitwu pola Budyſchina, w kotrejž běſche tež khětro cźežke wojowanje w naſchich ſtronach było; tak běchu ßo tehdy franzowſzy wojazy do zyrkwje dobywali, běchu pjenjeſy a druhe wězy ſ kapalnje rubili a ſ zyła jara ſlě ſakhadźeli, na pſch. Bukezy dwójzy ſapalili, tak ſo běchu ßo twarjenja dźeßacź žiwnoſcźow ſni-

czile. Schtwórta rosprawa je ſ léta 1869, kotraž woßebie na wobnowjenje zyrkwje ſ léta 1856 ſpomina. Pjata powěſcź ſ léta 1902 nam ſdźěli, kelko je ßo na ſtajnoſczi dźěłało, ſchtoż ſwonkowne wuhotowanje Bożeho doma, ale też ſnutskowne žiwjenje woßady naſtupa. S wulkej kedźbliwoſczu na tele ſtare powěſcze wſchitzy poßłuchachmy. Hacž pak też niz na te, kotreż ßo do nowopoſłoczaneje kule dadźa a wo tym czaßu powědaja, kotryž wot léta 1902 hacž do dźenßniſcheho dnja ßaha? Pſchetoż tak bohaty na podeńdźenjach a ſatſchaßenjach drje hacž dotal njeje žana doba była kaž ta, kotraž ſa nami leži. Po tutych ſtawiſniſkich roshladach ßo kula, khorhoj a hwězda ſ modlitwu poßwjeczichu. Ssrjedu, 17. prażnika, ßo wone dźakowano Bohu bjeſe wſcheho njeſboża ſaßo na ßwoje wyßoke měſtno ſtajichu. Tam njech wone nětko dołhe léta ſtejo kaž nad nami ſtražuja, ßame wot Boha Wjeršcheho ſtražowane, a njech naß a naſchich potomnikow dopominaja: Wutrobu a myßle do wyßokoſcze!

Se wßow. Boži deſchczik je pſchiſchoł na laczne a ßuche hona a je mile a hnadnje pſchiſchoł a je wokſchewił hona a łuki, pola, ſahrody a ſchtomy a kerki a ſdobom ſkót a człowjekow. Njech też ſdźěła wichor howrjeſche a ſe ßadowych ſchtomow płody mjetaſche, wulku honam, ſkotej a tak też człowjekam hrožazu nuſu a ßuchotu je deſchcź tola ſahnał. Tu je ßo wjazy naſchło, tam mjenje, ale wokſchewjena je ſemja. A žitej, kotreż na polach ſeſtajane ſteji, njeje deſchczik hacž dotal ſeſchkodźił. Seſchkodźił je ßebi jenoż tón, kiž pſchi wſchej ßuchocze a pſchi wſchěm ſdychowanju po deſchczíku a pſchi wſchěm miłym wokſchewjenju ſamóh morkotacź, ſo ßo runje nětko deſchczuje, hdyž chze domoj wojycź. Komu pſchirunujeſch tajkeho? Najwjazy radoſcze na deſchczu a na wſchěm ma pak tón, kiž njeje w czaßu, jako to ßuſchiſcho a ßuſchiſcho bu, dowěru do Boha ſhubił, ale ßo ſ dźěczazej dowěru k Bohu modlił, modlił, ſpósnawajo a wuſnawajo, ſo ßu ßebi ludźo ſaßłużili tajke domapytanje ſe ßwojim ſadźerženjom pſchecźiwo Bohu a pſchecźiwo tomu, ſchtoż w człowjeku najwyſchſche, pſchecźiwo njeßmjertnej duſchi, ßo njeſtarajo wo nju a jej njepopſchejo ani jeje dźeń, kiž ſdobom tohodla dźeń Boži, ani jěcź a picze ſ wěczноſcze, ſ kotrejež duſcha je a do kotrejež człowjek ſ njej ſaßo póńdźe. Człowjek ßo huſto doſcź na dźiwnym ſpodźiwa, ſchtoż pak najdźiwniſche je, je człowjek ßam. — Sańdźena njedźela pſchede wſchěm bě tak prawje njedźela Bożeho žohnowanja, kotreż wſchěm człowjekam pſchikhadźeſche w Božim ßłowje a w Božim deſchczu a bě tuž tak prawje njedźela ratarja, kiž tola wo ßebi praji a ſpěwa, ſo bě prěni muž na ßwěcze a tak Bohu najbliżſchi. Schto ßo tuž ßamo wot ßo roſumi? So bě w Božich domach kóžde měſtno wobßadźene a ſo domach czi, kiž domach woſtachu, ßwoje měſtno pſchi modleršcich a Bibliji próſdne njewoſtajichu. Schto pak ſawinowa próſdne měſtna tu kaž tam? Miły, hnadny deſchcź abo — ßuchota na honach — abo ßuchota na polu wěry? Praſchenje to, nimo kotrehož budźe tam někotry chzycź. Ale wón njepſchińdźe nimo njeho a nimo wotmołwjenja na njo, byrnjež to też měnił!

W **Małym Wjelkowje** widźiſch Boži dom Bratrowſkeje gmejny, do kotrehož też tak někotryžkuli woßadny krajneje zyrkwje hdyß a hdyß kemſchi pſchińdźe, ſaroſchtwany. Stare wobmjetanje dźěłaczerjo wotſtronjeja, ſo bychu ßebi wſcho ſa nowe pſchihotowali. Tohorunja ßu ſ maleje wěže kulu a khorhoj dele wſali, ſo bychu też tutej wobnowili. Tſěchu wěže hižo ſnowa barbja. Dołho njebudźe tracź a Małowjelkowſki Boži dom budźe nutrnych w nowym wuhotowanju witacź.

Se Seifhennersdorfa piſchu, ſo ßu tam tydźenja w ſpaleńkach zyrkwje modleńſku hodźinu měli ſa nowotwar Bożeho domu. Póndźelu na to ßu ſapoczeli twaricź. Dźěła je twarſki wubjerk na firmy, kotreż we woßadźe ßydla, wudał. Dźěło ſa kamjenjeczeßarjow doſta firma, kotrejež mějeczel drje je w Großſchönawje, kotryž pak je w Seifhennersdorfje wuknył. Woßada pak ſdobom woßadnych a ſ woßadu ſwißowazych dźěłaczerjow a dźěłodawarjow podpjera a tak wſchelku nuſu wołóża. Njech ßo nowotwar Bożeho doma derje radźi.

Meklenburgſke miniſterium je ſa měſto Ehna wukas wobkrucźiło, kotryž wſchěm, kiž njeßu hiſchcze 16 lět, ſakaſuje, na haßy a w korczmach kuricź.

W Königsbergu w Rańſchej Pruſkej, hdźež je lětßa hižo tak někotre ſeńdźenje było, bě njedawno ſjěſd zyle woßebiteho raſa. Tam ſhromadźichu ßo potomnizy tych Salzburgſkich, kotiiž dyrbjachu — kaž ßmy to też tu nadrobniſcho rospißali — pſched wjazy hacž 200 létami ßwoju Salzburgſku domiſnu ßwojeje evangelſkeje wěry dla wopuſchczicź a kotſiž w Rańſchej a Wjeczornej Pruſkej nowu domiſnu namakachu.

Do ßowjetſkeje Ruſkeje njemóżemy w tu khwilu žanych darow ßłacź. Duchowny Seib a Deutſchmann buſchtaj k ßmjerczi ſaßudźenaj, dokelž běſchtaj tajke ſ wukraja pſchikhadźaze dary pſchijimałoj. Njech bu też jeju ſaßudźenje do 10létneho wuhnańſtwa pſcheměnjene, njeje to wjele lěpje, hacž ſaßudźenje k ßmjerczi. Tohodla ßu wſchě ſjednoczeńſtwa, kotreż nětkole dary ſa ruſkich kſcheſcźijanow ſběrachu, ſaſtałe ſběracź. Sdobom ßo proßy, žane poßyłki do Ruſkeje ßłacź, dokelž ſ tym jenoż doſtawarjow do ßmjertneho ſtracha pſchinjeßemy.

Mexiko a Ssowjetruſka matej ſnutskowne ſwiſki; ſnamjenja tutych ßu pſcheſcźěhanja zyrkwjow. Hacžrunjež je mexikanſki wotpóßłanz tuto prěk, budźe drje pſchi tym tak a něſchto nam to wobkrucźi. Gouverner Tabal, kotrehož je mexikanſki preſident Calles mjenował „pſchikładneho preſidenta“, je dał ßwojim tſjom ßynam tute mjena: „Lenin, Lucifer, Satan“. To drje by dopokaſa doſcź było ſa ſwiſki ſe Ssowjetruſkej.

Na pucź.

„Modlcze ßo a mějcze ßo pilnje k Božemu ßłowu! Sakhowajcze wbohu latańnju Božu! Budźcze warnowani a brónjeni jako tajzy, kiž dyrbja kóždu hodźinu wocźakacź, ſo czert wam ſchkleńzu abo wokno wuſtorczi, durje abo tſěchu wutorhnje, ſo by wam wuhaßnył ßwězu! My to tola njeißmy, kiž mohli zyrkej wukhowacź, naſchi prjedowniziy to też byli njeißu, naſchi potomniziy to też njebudu, ale tón je to był a je to hiſchcze a budźe to, kiž praji: „Ja ßym pola Waß wſchitke dny hacž do ſkónczenja ßwěta, Jeſuß Khryſtuß, wczera a dźenßa, kiž bě a kiž je a kiž budźe. Haj, tak rěka tón muž a tak njerěka žadyn druhi muž a njeßmě też žadyn druhi rěkacź!“

Tak Luther. A tuto ßłowo ſtejeſche ſa jedyn ſ tutych dnjow na jenej ſ nabožnych protykow. Njeje to ßłowo kaž worjech.

Liſtowanje. Sa 7. po Tr.: R. w R. — Sa 8. po Tr.: K. w N.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczноſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Czíſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczłětnje 108 pjenježkow

Čišło 31

Bomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Žradny je

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 4. auguſta 1935 Bautzen

7. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Lukaſcha 12, 49—53.

Hdyž na naſcheho knjeſa Khryſtußa hladamy, kak je we ßwjatym hněwje Jeruſalemſki templ wuczišćił a wſchěch wuhnał, kiž ßu ßwjate městno wonjeczeſćili, roſumimy tež jeho ßłowa, kiž mamy dźenßa wobhladacź.

Woheń chze wón pſchinjeſcź a ſapalicź na ſemi, a — praji wón — ſchto chzył radſcho, hacź ſo by ßo hižom horił! Woheń wěry, woheń rosßudźenja chze pſchinjeſcź. Kak cźeżko je, tutón woheń ſapalicź, je ßam pytnył pſchezo ſnowa, hdyž je ſtwjerdnjenym wutrobam Židow prědował bjes wuſpěcha. Jenož jich mało bě, kiž ſa nim khodźachu. Wjetſchina wołaſche drje „Hoſiana“, ale mały kuſk poſdźiſcho „kſchižuj jeho“ — wot wyſchſchich Židow naſchcźuwana; kak by tež hinak móžno było?! To wſcho widźi Knjes doprědka, hdyž praji: ale mam ßo prjedy kſchcźicź ſ kſchcźenizu; a kak tyſchnje mi je, hacź dokonjane budźe! Tole pak tež doprědka widźi, ſo tutón woheń dale pali, kiž budźe palicź ſe ßwojej ßmjercźu na kſchižu, ſo tutón woheń cźłowjekow do rosßudźenja cźěri, do rosßudźenja wěry a wumóženja. Wulke bědźenje naſtanje tohodla ſa jenotliwza a ſa wſchěch, kotrymž ßo tuto póßelſtwo pſchipowěda. Ale tuto bědźenje wjedźe pſches rosßudźenje k wumóženju a k wěſtoſcźi wěcźneho ſboża w Khryſtußu. To ßo ßamo roſumi: hdźež je bědźenje, tam njemóže měr bycź. To tež Knjes ſjawnje a ſprawnje wupraji: nadźijecźe ßo, ſo ßym pſchiſchoł měr dacź na ſemi? Ja praju wam: Ně, ale njejednotu. Krute a khutne ßłowo tole! Zyle hinak to klinczi, hacź tole, ſchtož tak powſchitkownje ßłyſchiſch wo kſcheſcźanſtwje. Njeje jich wjele, kiž měnja, tam, hdźež ßo jenož mjeno Knjeſowe mjenuje, dyrbi bycź měr a ſaßo měr? Njeje tež Knjes ßam prajił: Měr wam woſtaju, ßwój měr wam dawam? Kak to nětk? Njejednotu pſchinjeße? Haj, njejednotu pſchinjeße?, a to je woprawdźe tak a dyrbi tak bycź. Njejednotu pſchinjeße do twojeje wutroby. Njejednota naſtanje, hdyž dyrbiſch ßo dźělicź wot twojich hřěchow. Njejednota ſchkřěje w tebi, bědźenje chze ßo wubědźicź. A woheń Knjeſowy dobudźe napoßledk. W ßwójbje, w domje, wſchudźom ſteji jedyn pſchecźiwo druhemu, ſteji ſahorjeny pſchecźiwo liwkemu. Hdyž to tak je we wězach tutoho ßwěta, kak by to hinak bycź mohło we wězach Božeho kraleſtwa, do kotrehož liwzy njepſchińdu? Khryſtuß je tón, na kotrymž ßo tole wſchitko rosßudźi. Tak dołho, kaž wón hiſchcźe njeknježi we wutrobach, njeje měr, njeje jednota. Halle we nim móže jednota a měr naſtacź. Tak dołho, kaž wo nim rěcźa, budźe njejednota, we nim ßo myßle a wutroby ſměruja. Hdyž wrócźo hladamy do ſtawiſnow kſcheſcźanſtwa, ßo tole wobkrucźi. Bědźenje bě wſchudźom, hdźež ßo mjeno „Khryſtuß“ mjenowaſche. Měr bu tam, hdźež běchu ßo duſche we nim namakałe. Bědźenje je tež w naſchich dnjach ſaßo wo nim. Jenož ßo njeby nichtó myßlił, ſo móže ſ myßlenja ßyteho wobßedźerja ßudźicź, a ſ tym něſchto doſpicź. Tak ßo njejednota njepſchewinje, ale hacź do wſcheho pſchichoda wobkhowa. S nadutym ßytym myßlenjom woheń Khryſtußowy niczo cźinicź nima. Jenož ſchtóž je ßam ſahorjeny ſ tutym wohenjom luboſcźe, pſchetož tajki je woheń Knjeſowy, a ſ luboſcźe wojuje wo duſche, a ßo prózuje tych roſumicź, do kotrychž je mjeno Knjeſowe njejednotu pſchinjeßło, kaž to w naſchich dnjach je, móže w Knjeſowym mjenje pomhacź, ſo měr ſ njeměra a jednota ſ njejednoty naſtanje. Hdyž tak tež na njejednotu hladamy, kiž w naſchej evangelſkej němſkej zyrkwi knježi, je nam wěſte, ſo je dźěł tuteje njejednoty, wo kotrejž Knjes rěcźi, kotraž naſtanje, hdyž chzedźa duſche k njemu. Njech pak nichtó njemyßli, ſo móže tutu njejednotu pſchewinycź ſ tym, ſo wo Khryſtußu rěcźi a wo wuſnacźu; Khryſtußowy woheń

luboſcze dyrbi w nim palicź a jeho ſkutki dyrbja w tutym wohenju wuczjiſczene bycź. Modlmy ßo tohodla k naſchemu Knjeſej, ſo by **ßwój** woheń w naß ſapalił a ſo njeby nichtó woheń kiž je ßam ſapalił, ſa jeho woheń měł. Kaž je tón Knjes po njejednocze ſańdżeneho cżaßa w żiwjenju naſcheho němſkeho luda, po wuczjiſczenju měnjenjow w dołhim bědżenju ſaßo jednotu, kaž żenje prjedy, darił, tak budże też na nabożnym polu jednotu daricź, hdyž ßmy ßo ſprawnje bědżili. To nucźi naß pſchezo k nowemu dżakej, k wěſtej nadżiji a k ßylnej wěrje do Khryſtußa, rózkneho kamjenja. Njech jeho woheń pali w naß a naß wuczjiſczi! Hamjeń.

Knjeże mój Bożo, Ty ßy jara kraßny!

Pſalm 104, 1. — Po ßwojim hłoßu.

Haj, Boha njebjeßa kraßnje nam khwala,
Wſcho połne jeho cżeſcże je,
A morja wopory dżaka Jom' pala!
Tuž jich rěcź ſroſumi, cżłowjecże!
Schtó je, o praj, kiž dżerži wſchěch hwěſdżiczkow ßyłu
A wodźi ßłónzo na njebju,
Kiž hřeje ſemju, ju wobßwětli zyłu,
Kaž ryczeŕ khodźi po puczu?

O ßłyſch a hladaj na dźiwy a ſkutki,
Kiž Bóh ßam ſ mozu cżinił je!
Te ſjewja tebi, ſo Wón je ßamlutki
Tón Knjes na ßwěcże, cżłowjecże!
Wón je, Wón je twój Wóczez, je mudroſcź a hnada,
Wón twojoh' ſboża ſkała je!
Po nim njech wutroba twoja ßej żada,
S nim ſbóżny ßy do wěczноſcże!

K Hindenburgowym ßmjertninam.

Nam ßo ſda, ſo njemóże lěpje a rjeńſcho ßmjertniny wulkeho wólneho marſchalla v. Hindenburg, kotryž 2. auguſta 1934 wumrě, wopominacź, hacž hdyž ßo ßobu wo to ſtaramy, ſo ſcźěhowaza powěſcź wo jeho poßlednich hodźinach do wſchěch domow zyłeho luda pſchińdże. Měnimy, ſo ſ tym ſ dobom zyłemu ludej runje nětko najważniſchu ßłużbu wopokaſamy.

Naſpomnjene rynczki je „Der Deutſche Bibeltag“ doſtał wot profeßora dra. Sauerbrucha, kotryž je ßměł pólneho marſchalla w poßlednich dnjach ſeńſkeho żiwjenja hladacź. Tute rynczki je tohodla też ſakſke woßadne łopjeńko woſjewiło, ſo by je tak we woßadach a domach roſſchěriło a pohnuło, wopominacź runje w tutych dnjach, ſchtó poprawom je pólny marſchall był a koho je zyły lud ſ nim ſhubił a kak měł wón jeho najlěpje wopominacź.

Profeßor dr. Sauerbruch, kotryž je ßměł 3. julija ßwoje 60. narodniny ßwjeczicź, piſche tak — a my podamy tu Hindenburgowe ßłowa njepſchełożene, ſo njeby ßo niczo kharakteriſtiſke ſhubiło a ſo bychu wone njepoßrědnje ke kóżdemu rěczałe:

„Ssrjedu to bě, 1. awguſta, popołdnju. Ja běch w ſpańſkej jſtwje generalneho pólneho marſchalla, kotryž we łożu leżeſche a kotryž mějeſche rad, ſo běch pſchi nim, też, hdyž mje njeby trjebał. Pólny marſchall bě dołho mjelczał, kaž wón to rad cżinjeſche. Njeßmědżachmy jeho w tym molicź, a tuž ßedżach ja mjelczo pſchi woknje, hladajo do ſahrody, na kotruž ßo pomałku wjeczorne ßwěrki ſlěhowachu. Nadobo ſawoła marſchall: „Sauerbruch, ſind Sie noch da?“

Jako ßo ja k łożu ßydnych a wopraſchach, hacž ma wobcżeżnoſcże, hladaſche ſtary knjes dołho na mnje a rjekny: „Sauerbruch, Sie haben mir immer die volle Wahrheit geſagt, Sie werden es auch jetzt tun. Iſt Freund Hein bereits im Schloß und wartet?“

Mi bu jara cżeżko wotmołwicź. Ja wſach jeho ruku a rjeknych: „Ně, knjes pólny marſchallo! Ale wón khodźi wokoło doma!“

Hindenburg mjelczeſche khwilku, potom rjekny: „Ich danke Ihnen, Sauerbruch. **Und nun will ich mit meinem Herrn dort oben**“ — pſchi tym pokaſa k njebjeßam — **„Rückſprache nehmen“.**

Ja poſtanych, ſo bych ſ cźicha ſe jſtwy ſchoł, tola Hindenburg rjekny: „Nein, Sauerbruch! Sie können ruhig bleiben, **wenn ich ein wenig in der Bibel leſe“.**

Chzych na to woknowy ſawěſchk precź ſcźahnycź, ſo by ßwětliſcho było; tola pólny marſchall rjekny: „Laſſen Sie es nur ſo, Sauerbruch! **Was ich leſen will, weiß ich ja auswendig ſeit langer Zeit!“**

Stary knjes wſa ßwój Nowy ſakoń, kotryž ſtajnje na jeho nóznym blidku leżeſche, pytaſche w nim a cźitaſche potom ſ cźichim, ſcheptatym hłoßom ßnadź ſchtwórcź hodźiny dołho. Na to połoži knihi ſaßo na jich měſtno a ſawoła mje k ßebi k łożu a rjekny: „Und nun, Sauerbruch, ſagen Sie Freund Hein, er kann ins Zimmer kommen!“ — Naſajtra bě generalny pólny marſchall morwy.“ —

Schto chzyli hiſchcże k tomu pſchiſtajicź? To je najrjeńſcha wopominańſka rěcź ſa tuteho kſcheſcźana a ſa tutoho wojaka — ſa tuteho kſcheſcźana němſkeho luda a ſa tuteho wojaka němſkeho luda, haj, móżemy ſměrom prajicź, dokelž ſ połnym prawom: ſa tuteho wulkeho kſcheſcźijana a ſa tuteho wulkeho wojaka němſkeho luda. A ta wuczba tuteho wumrěcźa a toho żiwjenja, kotrež ßo ſa tutu ſemju ſ tutym wumrěcźom ſkónczi, je ta: Wy budźecże też wulzy, hdyž budźecże w żiwjenju tak wulzy kſcheſcźijenjo a wy budźecże potom też w mrěcźu tak wulzy!

Tuta wuczba ſteji pak runje nětkle, hdyž prěni ras ßmjertniny tuteho wulkeho ßwjeczimy, doraſnje pſchecźiwo ſtaremu tak a hinak pſchezo ſaßo wobnowjenemu a woſpjetowanemu mudrowanju cżłowſkemu: „We mrěcźu njepomha niczo ßłowo Bożeho Pißma, njepomha niczo ßłowo katechisma. Cżłowjek ma ßo jako cżłowjek wopokaſacź. Krej pokaże, ſchto wona je!“

Běda cżłowjekej, běda ludu, kiž ßo ſa żiwjenje a wumrěcże na tajke wuplody cżłowſkeho mudrowanja ſałoży! A wěcżноſcź, hdże woſtanje wona? — To je tórne praſchenje! Wěcżноſcź tu je a bě a wona budże! Hdże pak woſtanje tajki mudrowacźk a tón, kotryž ſ nim niz mudriſchi we wěcżноſcźi? nětkle, hdyž mamy ſ dobom też na wudyrjenje wulkeje wójny pſched 21 lětami ſpominacź, jako ßwědzy jeho ducha a raſa wſchitzy cźi pólnoſchěri, kotſiž tam wonkach we wulkej wójnje mějachu tak, kaž jich marſchall tu, Bibliju abo Nowy Teſtament k rukomaj, kotſiž wědżachu kaž pólny marſchall ſ hłowy ßłowa Biblije, kotrymž bě kaž jich pólnemu marſchallej troſcht a poßylnjenja dobycźeŕſka móz ßłowo Biblije, ßłowo katechisma, konfirmaziſki ſpruch we wojowanju ſ poßledim njepſchecźelom, kotryž je ßmjercź, — kotruž tu pólny marſchall mjenuje „Freund Hein“, ju pſchewinywſchi prjedy hacž ßo dozyka pſchibliżi, ſ mozu, kotraž ſ wyßoka

pschińdźe, niz ſ cžlowjeka, ſ mozu, kotraž wěcžna je a niz ſachodna, kaž wſcho tu na ſemi, tež krej a cžěło je ſachodne.

So by lud tutu móz, kotraž ſ duchownej ßmjercžu hroſy, ſo by lud a tuž pſchedywſchěm jenotliwy, kóždy jenotliwy tutu duchownu ßmjercž, prjedy hacž ßo pſchibliži, pſchewinył, poraſywſchi wſcho tajke antikhryſtowe ſpytowanje, kotreż ßo tu ras w tak hordej, ale pak tola jenoż pſchezo jenoż w cžlowſkej draſcže bliži. Cžehodla? Skaſycž jenotliweho, ſkaſycž lud!

Jeſuß Khryſtuß je naß ſańdženu niedželu póßłał wſchěch, pſchipowědacž evangelij, prědowacž Khryſtußa. Schtóž w naſchim kraju by měnił, ſo to njepłaczi němſkemu ludej a krajej, tón hladaj a poßłuchaj, kak tutón wulki mjes wulkimi němſkeho luda mrěje a tež poßłuchaj a cžiń, ſchtoż wón ſ jenym ſe ßwojich poßlednich ßłowow kóždemu kaſa, — a kaſaſche ſ nowa ſ tajkim pſchihotom na wumrěcže —: „Starajcže ßo wo to, ſo budże Němſkej Khryſtuß prědowany!“

Schtó je tón a kak wopomina tón pólneho marſchalla a kak cžeſczi tón Hindenburga, wulkeho wjednika we wójnje a po wójnje, kiž nětk poſběhnje ßwój hłóß pſchecžiwo njemu?

60. hłowna ſkhadžowanka.

We Laſu běchu hižo tydžeń do 28. julija ßerbſzy ſtudencža ſhromadženi, ſo bychu ßo roswucžowali a ſo bychu ßo ſ ludom ſeſnali. Ssobotu mějachu potom ßwoju hłownu ſhromadžiſnu, kotraž měješe pſchede wſchěm tež hłownu ſkhadžowanku a ßerbſki wjecžor ſa hłowny džeń, ſa njedželu 28. julija pſchihotowacž. Njedželu popołdnju potom tež pſchikhadžachu pěſchi, ſ kołom, ſ autom Serbjo ſ dala a ſ bliſka, ſ Pruſkeje a Sakſkeje. Dopołdnja běchu hižo Bukecženjo ſ wulkim autom pſchijěli; woni dže běchu pſchecželniwje ſa ßerbſki wjecžor hłowne dźěło pſchewjali. Sawod tuteje 60. hłowneje ſkhadžowanki bě wopominańſka ßwjatocžnoſcž pſchi pomniku naſcheho ßławneho ßerbſkeho pěßnjerja fararja Handrija Sejlerja, kotrehož poſtawa tam ſ pomnika pſches torhoſchczo do Laſa ſhladuje w kotrymž je wón 37 lět, wot 1835—1872, ſ fararjom był. „Hory módre, ja waß ſnaju“, ſaſpěwa Bukecžanſke ßerbſke towarſtwo a ſ rěcžnym khorom pſchednjeße ſtudentſtwo baßeń: „Sserbja wojujmy krucže!“ Hłowny ſtarſchi, knjes Schewz, połoži po krótkej narěczi, kotraž dźiwaſche na Handrija Sejlerjowe ſkutkowanje a na ważnoſcž tuteho dnja — 1835: 1935 pſched 100 lětami pſchińdże Sejleŕ jako farař do Laſa — rjany wěnz ſe ßeklu w ßerbſkich barbach k pomnikej. „Swojemu wulkemu pěßnjerjej ßerbſke ſtudentſtwo 28. julija 1935“, ßu ßłowa wěnowanja na njej. Wjednik Domowiny — a tak ſ dobom wjednik Sserbow — knjes wucžeŕ Nedo wußławi ſ krótkimi jadriwymi ßłowami wótcžinu a fararja Sejlerja, kiž ma bycž nam pſchikład a pohonjeŕ, tež cžinicž nětkle po heßłu, po kotrymž je ßo měł: „Ja ßym Sserb a tehodla dyrbju ßo jako ßerbſki intelligent ſ zyłymi ßwojimi mozami ſtajicž do ßłužby ßwojeho luda, njedźiwajo na to, hacž mam ſa to wočakowacž dźak abo njedźak.“ Jeho ßerbſki pomnik, jemu wěnowany wot ßerbſkeho luda, ma tehodla tež bycž a woſtacž ßerbſki. „A widžu-li ptacžatka cžahnycž“, je drje jedyn ſ najrjeńſchich Sejlerjowych ſpěwow; jeho prěnja a poßlednja ſtucžka ſtejitej na pomniku. Tuž bjes dźiwa, ſo tutej ſtucžzy *wſchitzy hromadże, ßwjatocžnoſcž kónczejo, wuſpěwachmy.* — W žurli ßo hnydom hłowna ſhromadžiſna tuteje 60. hłowneje ſkhadžowańki pſchiſamkny. Swjeßelaze bě, ſo bě ßo na nju hižo wjele Sserbow a Sserbowkow ſeſchło. Hłowny ſtarſchi, knjes Schewz, powita wſchěch wutrobnje a pſchecžita poſtrow knjeſa Marka Ssmolerja, kotryž je pſched 60 lětami ßerbſku ſkhadžowanku ßobu ſałożił. Hłowny pſchednoſchk poſkicži nam knjes ſtud. theol. Fuhland. Rěcžeſche wo ßerbſkich pſchißłowach, pokaſujo nam jich ſtawiſnu, bohatoſcž, rjaſoncž, hłubokoſcž, khutnoſcž. Tuta macžiſna je tak wobſchěrna a ſdobom tak ważna, ſo ßo to wſdamy, jenoż ſ krótka wo tym rosprawjecž. Ssnadž budże móżno, ſo tu ras něſchto wobſchěrnoſcže woſjewimy. Hłowny ſtarſchi wupraji rěcžnikej džak, kotryž jemu ſa tute dźěło ßłuſcha a woſjewi wuſbytk wólbow ſańdženeje ßoboty. Nowy hłowny ſtarſchi je ſtud. theol. Fuhland z Koporc a podſtarſchi ſtudowazy Brěſan ſ Worklez; ſ redaktorom budże ſtud. phil. Anton Nawka ſ Radworja, ſ pokładnikom kandidat wucžeŕſtwa Helmut Scholta, ſe ſapißowarjom ſtud. Hejduſchka ſ Njebjelcžiz. Narěcže a rosmołwa ſcźěhowaſche. Mnoſy ßu rěcželi wo nadawkach a pſchecžach, kotreż ma ßerbſki lud ſa ſtudentow, a wo druhim ważnym; tež ſ pěßnju bu ſtudentam dobra rada pſchihłowana, kotruž hłowny ſtarſchi do praktiſkich namjetow licžeſche. Pſchedy wſchěm jimaſche ßo woßadny farař, knjes farař Malink ßłowa, ſo by ſtudentow a ſkhadžowanku witał do Laſa a jej ſdobom to a tamne dobre a ważne ßłowcžko prajił. A hiſchcže jeneho ſ rěcžnikow chzemy woßebje naſpomnicž, dokelž měješe mnoheho, ſchtoż niz jenoż ſtudentow, ale zyły ßerbſki lud naſtupa, prajicž, knjeſa wucžerja Neda, wjednika Domowiny. Měješe ſkoržicž a pominacž a napominacž, pſchedy wſchěm pokaſacž, ſo mamy my Sserbja po woli a wuprajenju wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera prawo, ſa kulturne žiwjenje naſcheho luda a ſa jeho ſdžerženje džěłacž. To je wjednikowa wola a tuž tež nima nam tu nichtó druhi rěcžecž abo nam to ſadžěłacž. Tola to njech je doſcž ſ narěcžow, kotreż wukhadžachu wſchě ſ luboſcže k ßerbſkemu ludej a ßerbſkemu ſtudentſtwu. Rěcžachu tola hiſchcže: kk. farař Kſchižan, Schewcžik, Skala, hudžbny direktor Krawz, Krjecžmař, Wirth, Hajeſch, dr. Zyž a druſy. Ssebi ruku ſawdawſchi ſaſpěwachmy: „Bratrowſtwo ßej ſawdawamy“ a ſkónczichmy tak hłownu ſhromadžiſnu, tola niz bjes toho, ſo njeby hłowny ſtarſchi wſchěch pſcheproßył na ßerbſki wjecžor.

Na tutón ßo ſhromadži nahladna ßyła luda, tež němſkeho. Knjes kandidat Cžěßla ſwjeßeli wſchěch ſe wſchelakimi ſpěwami a knjes ſtud. Brěſan ſ pěßnju: „O mój luby ludo ßerbſki!“ Hłowny džěl zyłeho wjecžora pak mějachu Bukecženjo. Hrajachu nam wuſtojnje Wjelowu hru: „Wódny muž“. Jim ßłuſcha džak wſchěch. Nadrobniſcho tu wo hrě a jeje wobßahu njemóżemy pißacž. Lubiła je ßo jara ſ wobojim, ſchtoż radoſcžiwe a khutne w njej naſtupa. W pſcheſtawkach běſchtaj poręcžałoj kk. hłowny ſtarſchi a wucžeŕ Nedo, kotryž pſchede wſchěm tež k němſkim wopytowarjam ßłowcžko rjekny. Pſchi wjeßołej ſabawje woſtachu młodži a ſtari hiſchcže dołho hromadże. A je ßo jim lubiło, niz jeno na ſkhadžowanzy ßamej, ně, we Laſu dozyła. Ssmy tola tež wſchitzy ßměli naſhonicž ßerbſku hoſpodliwoſcž, ſa kotruž ßo džakujemy wſchěm najwutrobniſcho. Nochzemy njenaſpomnjene woſtajicž, ſo ßmy ßebi tež, ſ pſchewodom knjeſa Hajeſcha, Las tróſchku wobhladali. Pobychmy w Božim domje, w kotrymž je Handrij Sejleŕ Bohu a woßadže ßłużił *a tehorunja na pohrjebniſchczach a tam tež pſchi rowje, w* kotrymž wotpocžuja ſeńſke ſawoſtańki tych ſchtyrjoch ßwójbnych, kotrychž pſched 6 lětami mordařſka ruka mori. S rjaneje ßerbſkeje hole ßo domojwróciwſchi k horam ſtrowimy hiſchcže ras Las a Laſowſku woßadu, pſchedy wſchěm wſchě hoſpodliwe domy.

Němske evangelske wosady w Ssowjetruskej.

Něhdy bě dźěło němskeje evangelskeje zyrkwje w Ruskej wulke a rjane. Nětkle su jeho sbytki jenoż jara snadne. W Leningradze su wschě evangelske Boże domy sawrjene, jenoż jedyn niz. Tutón — a to je spodziwne — spěchuje tak rjez swjetwyschnosć.

Jenoż někotsi němszy evangelszy duchowni tam hischće su, kiž hischće njejsu sajeczi abo wuhnaczi. Woni dokonjeja swěru swoje cežke dźěło, widza pak, so budże tež jim bórsy snjemóžnjene, dale dźěłacź. Tola, dołhoż někak móžno, chzeja swěru wutracź na tutym tak wohroženym polu evangelskeje zyrkwje.

Kak dołho hischće? Abo pscheměnja so wobstejnosće w Ssowjetruskej prjedy, hacž tam poslednjeho němskeho evangelskeho duchowneho wucžerja?

Luther.

Kaž sa nasz a sa nasch czasz pisane je, we wjaz hacž jenym smyslu Lutherowe slowo, kotrež praji:

„Bóh je nasz stworił bjes nasz s luteje hnady; bjes nascheje sasłużby dzerži a ziwi nasz wón też a dari njebjesa s luteje hnady darmo Khrystusa dla nam, kiž my do njeho wěrimy.“

Snamjenja czasa.

We wulkoměsće Němskeje bu wulke bokswanje pschisjewjene. W rumnosći, kotraž ma sa wjele tysaz pschihladowarjow městno, płaczesche najtuńsche městno 5 hriwnow.

5 hriwnow: sa to dostanjesch 10 pokrutow khlěba, a schto wscho njedostanjesch hewak sa 5 hriwnow, też hdyž sebi na knihi myslisch, nowe abo w knihownjach požczene, abo też na wopyt dobreho dźiwadła abo na druhe.

Hdyž wscho tole ważisch, njeje to jara njeruna waha? Ale to samołwjenje sa to, hacž pschi tajkej wasy so tola sa tajki wudawk rossudźisch, ma tón, kiž jón sapłaczi.

Zyrkej a stat.

Do serbskich wosadow směmy tu wjesołu powěsć dacź, so staj dwaj serbskaj bohosłowzaj swoje prěnje theologiske pruhowanje w Lipsku derje wobstałoj. Staj to kk. cand. theol Scholta s Drježdźan a cand. theol. Wirth s Rakez. Pschejemy jimaj wjele sboża a wjeselimy so s naschimi wosadami, so maja dobry wuhlad sa pschichod. Je dźě tola tak, so nětkle pschede wschěm tsi fary na duchowneho czakaja. Ssu to: Hodźij, Minakał a Budyschink. S Božej pomozu so smóžni, so tak městna sasu swojeho duschepastyrja dostanu. Runje nasch czasz sebi żada, so by kóžda wosada po zyłym kraju měła swojeho duchowneho.

W Iriskej su wojowanja mjes Katolikami a protestantami wudyriłe. Pschi srazenjach pschecźiwnokow buchu samo někotsi morjeni. Tute njewschědne podeńdźenja maja w Iriskej swoje wosebite pschicźiny, kotrež se sańdźenych lětstotkow pokhadźeja a so hodźa jenoż w tutym swisku srosumicź a wujasnicź. Pschi składnosći podamy tu něschto dróbnische wo tym. Tsi schtwórcze iriskeho wobydleństwa su romskokatolske, tamny dźěl słuscha do wschelakich protestantskich zyrkwjow.

W Jerusalemje bě „swjaty synod“ orthodoxneje zyrkwje shromadźeny. Tutón wuswoli dotalneho Jordanskeho arzybiskopa sa Jerusalemskeho patriarcha. Jerusalem bě wot léta 1931 sem bjes patriarcha.

Na index, to je na sapiš. sa katolikow sakasanych knihi, buchu po poruczności bamża, Rosenbergowe knihi: „An die Dunkelmänner dieser Zeit“ stajene. W tych bě so Rosenberg pschecźiwo tym katolskim duchownym wobrocził, kotsiž su pschecźiwo jeho kniham „Mythus“ pisali a knihi wudali.

Se Serbow a s daloka.

Do Wojerez smy wschitzy pscheproscheni njedźelu 18. awgusta. Nascha „Domowina“, kotraž wschě serbske towarstwa a sjednoczeństwa w sebi sjednoczi, wuhotuje tam swój tulětny sjěsd. Schtóż je loni w Radworju był abo schtóż je něschto wo tym słyschał, kak rjenje je tam było, kajke sykty luda tam na kopizy a kelko rjaneje serbskeje narodneje drasty a kelko sajimaweho se žiwjenja Serbow, tón so dźensa hižo hotuje do Wojerez!

S **Wukranczis.** Wosebity dźeń bě sańdźena njedźela sa naschu wosadu. Poswjeczichmy swoje nowe byrgle abo pischczele, kaž też prajimy. Nasche stare byrgle běchu doslužiłe. 1869 bě sebi je nascha wosada do swojeho Božeho domu natwariła. Nětk je je twarz byrglow Julius Röhle se Schönberga pschetwarił a dospołnje wobnowił, so możemy prajicź, so mamy nowe byrgle. Tydźenje dołho wschak je tute dźěło trało, ale nětk je s Božej pomozu dokonjane a je so mischtrej Röhli, kotryž je, kaž wosadny farar w swojej rěczi naspomni, hižo 81 lět stary, derje radźiło. Tute 1869 postajene pischczele pak njejsu nasche prěnje. Jako psched něhdźe 90 létami nascha wosada nasta — a wo tym je kopieńko „Pomhaj Bóh“ w swojim czasu nadrobnje rosprajało — kupichu sebi sa swoju modleńsku městnosć w Dubach w lěcze 1843 trjebane pischczele w Kholmzu. Dachu sa nje 40 toleř. Tute su potom 1846 też do noweje zyrkwje stajili a wone su wosadze hacž do léta 1869 pschi wschěch nutrnosćach służiłe. Njech nětk s nowymi pischczelemi wosada sanoschuje nowe a stare kěrlusche s hłosom a s wutrobu wobnowjeneje, sesylnjeneje wěry Bohu k czesći, człowjekam žohnowanju.

Posawnistojo Sakskeje směja, kaž je nětk s nowa postajene, swój tulětny sjěsd 1. septembra, a to w Kamjenizy.

65 lět w słužbje swonkowneho misionstwa w Afriki bě misionar W. Eich, kotryž je nětk w afrikanskim měsće Swakopmund 85 lět stary wumrěł. W lěcze 1870 wupósła jeho Rheinske misionstwo do Afriki. Tam je nětk też w tak wysokich létach swoje žiwjenje a swoje służenje dokonjał.

Na pucź.

„Starajcze so wo to, so budże Němskej Khrystuš prědowany!“
von Hindenburg.

Listowanje. Kn. L.: Wutrobny dźak. Nadźijomnje mějeschće wjele wjesela! Wjele dobreho. Redaktor. — Sa 8. po Tr.: K. w N. — Sa 9. po Tr.: M. w B. — Sa 10. po Tr.: B. . z w B.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Nosaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćernje w Drježdźanach wot Hłownoje serbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischći „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płaczi schtwórcelětnje 108 pjenjezkow

Čzišło 32

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje — 11. auguſta 1935 — Bautzen

8. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jandźel teho Knjeſa rěčžeſche k Filipej a dźeſche: Stań a bźi k poldnju na drohu, kotraž wjedźe wot Jeruſalema do Gazy, kotraž puſta je. A wón ſtany a dźěſche. A hlaj, muž ſ Muriſkeje, komorniza mózny teje kraloweje Kandazeß we Muriſkej, kotryž běſche na wſchitke jeje ſchazy poſtajeny, tón běſche pſchiſchoł do Jeruſalema, ſo by ßo k Bohu modlił. A wróćźi ßo ſaßo dom a ßedźeſche na ßwojim wozu a laſowaſche proſetu Jeſajaßa. Tón duch pak dźeſche k Filipej: Dźi a pſchiſtup k temu wozej. Duž pſchiběža Filip a ßłyſchešeſche, ſo wón proſetu Jeſajaßa laſowaſche, a dźeſche: Sroſumiſch też, ſchtož laſujeſch? Wón pak dźeſche: Kak mózu ſroſumicź, hdyž mi to nichtó njewułoži? A naproßy Filipa, ſo by na wós ſtupił a ßo k njemu ßydnył. Město pak teho pißma, kotreż wón laſowaſche, běſche to: Wón je jako wowza k rěſanju pſchiwjedźeny, a jako jehnjo němy je pſched tym, kotryž jo ſtiha, tak wón ßwój ert njeje wotewrił. W jeho ponižnoſćźi je jeho ßud powyſcheny. Schtó budźe pak jeho žiwjenja dołhoſcź wupowjedacź? Pſchetož jeho žiwjenje je wot ſemje prjecź wſate. Duž wotmolwi tón komornik Filipej a dźeſche: Proſchu cźe, wot koho rěcźi to tón proſeta? wot ßebje ßameho abo wot někoho druheho? Filip pak wotewri ßwój ert a pocźa wot teho ßameho pißma rěčžecź a prědowaſche jemu to evangelion wot Jeſuża. A jako nětk po drózy cźehnjechu a pſchińdźechu k jenej wodźe, tuž dźeſche tón komornik: Hlaj woda, ſchto ſadźěła, ſo njebych kſchcźeny był? Filip pak dźeſche: Je-li ſo wěriſch ſ zyłej wutrobu, dha móże ßo drje ſtacź. A wón wotmolwi a dźeſche: Ja wěrju, ſo Jeſuß Khryſtuß je Boži ßyn. A kaſaſche, ſo by wós ſtejo woſtał a ſtupiſchtaj wobaj dele do wody, Filip a komornik, a wón jeho kſchcźiſche. A jako ſ wody běſchtaj wuſtupiłoj, hrabny tón Duch teho Knjeſa Filipa prjecź, a tón komornik jeho wjazy njewohlada. Wón pak po ßwojej drózy ſ wjeßełoſcźu cźehnjeſche. Jap. ſk. 8, 26—39.

Nam derje ſnaty wobraz też dźenża. Kak huſto w żeleſnizy tajkeho wohladamy, kiž w nowinach, w cźaßopißu abo w kniſy cźita. To ßo ſa naß ßamo wot ßo ſroſumi, ſo na dołhim pucźu ßej cźaß ſ cźitanjom pſchikrócźimy.

Nětk pak ßmy wſchitzy hiſchcźe w druhej myßli duzy po pucźu. Naſche ſpěwarſke wo tym tu a tam ſaſpěwaju. „K njebjeßam cźěr naſcha dźe, hoſcźo jenož tu bycź chzemy.“ Naſche žiwjenje pucźowanje. To wabi, ſo na ſałožku naſcheho tekſta ßo praſchamy: Schto drje mamy na pucźowanju pſches žiwjenje jako to najlěpſche cźitacź? Naſch tekſt nam pokaże: Boże ßłowo!

Cźitaſch to? Schto dha hewak na ßwojim žiwjeńſkim pucźowanju cźitaſch? To njeje žane pódlańſke, to je ßmjercź ważne praſchenje. Snaju ßłowo: Praj mi, ſ kim wobkhadźeſch, a chzu tebi prajicź, ſchtó ßy. Tak móże ßo też rjez: Praj mi, ſchto cźitaſch, a chzu cźi prajicź, ſchto ſ tebje budźe. To, ſchtož cźitamy, ma mózny wliw na naſche myßlenje a cźucźe a chzycźe. Tuteho wliwa ßo nichtó njemóże ſminycź. Wſcho, ſchtož naſhoniſch, widźiſch, cźitaſch, ßo do twojeje duſche ſaryje a tam wobkhowa. Kajke to khutne ſamolwjenje ſa naß! Hacź ßej na to njechamy ras wobhladacź, ſchto cźitamy, hacź je ſa naſchu duſchu woprawdźe dobre a wužitne, abo hacź ju ſwjerſchnu ſcźini, ßnadnu jej ſchkodu nacźini? My njedyrbjeli wſchitko, ſchtož nam do rukow pſchińdźe, cźitacź, ale wubjeracź. Hacź chzemy abo njechamy: ſchtož cźitamy, to pomałku, ale wěſcźe na naſchej duſchi dźěła a ju twori.

Dokelž ßo pak runje wo naſchu, ſa wěcźnoſcź powołanu duſchu jedna, dyrbimy jej to najlěpſche jenož poſkicźicź. Najlěpſchi wodźeŕ pak ſa pucźowanje pſches žiwjenje je biblija. W njej komornik cźitaſche, w njej mamy też my cźitacź. My

husto cžujemy, so mamy tak mało podpjery a mozy, so ßmy bjes troschta a wokschewjenja. Dźiwasch ßo teho? Slicž tola ras wschě te mjeńschiny wob dźeń, w kotrychž w Božim ßłowje cžitasch. Khwile nimasch? Ale tu masch tola ša nowiny, a ša ßußodźinu, ſ njej wo lubym bližschim récžecž! Jene ßłowo ſ Božeho ßłowa ſnajmjeńscha mohł kóždy dźeń ßobu do ßwojeho dźěła wsacž. Bibliski pucžnik płacži ša zyłe lěto 15 pjenježkow, kſcheſcžanska wottorhanska protyka 90 pjenježkow. To cžitaj ſ twojimi domjazymi a wěr, w tym leži žohnowanje. Tole žohnowanje cžujesch na měrje w tebi w twojej ßwójbje.

Wužiwaj ju pak prawje. Filip ßo komornika praschi: Sroſumisch też, schtož cžitasch? Tak móhli ßo někotreho cžitarja w bibliji praschecž. Abo wjele bóle: Jich wjele skorža, so bibliju cžežzy ſrosumja. Sdźěla to na tym leži, so je nascha biblija pscheložowanje, wjazy hacž 200 lět stara, a ma tu a tam stare ßłowo, kiž nasch Bohužel se ßwojej maczérnej rěczu husto tak slě wobkhadźazy ßerbski lud wjazy njerosumi. Ale hdyž tudy ßwěru kóždy dźeń cžitasch, tebi tu ſrosumjenje roscže.

Wjele wjetsche wobcžežnoscže ßu druhe: So chzesch bibliju cžitacž, kaž kóždu druhu knihu. Biblija pak ßo cži jenož wottamka, hdyž ju cžitasch wot jejneho ßrjedźischcža ßem, wot Khrystuža a jeho kschiža a horjestacža. Dokelž ßo to husto njecžini, tehodla dźenža telko wopacžneho ſrosumjenja a měnjenja wo bibliji. Wot Khrystuža prawe ßwětło na stary sakoń pada, kiž nam njecha jenož bycž mózny wocžehnjeć na nascheho wumóžnika, wot jeho też prawe ßwětło na nowy sakoń. Hdyž bibliju tak wobhladasch, też jenu powěscž ſrosumisch, kotruž je ras wucženy pschirodoſpytnik tak wopisał: Ja ßym wjele wunamakał. Moje najwjetsche wunamakanje pak je, so ßym wulki hrěschnik a so je Jesuß hischcže wjetschi Sbóžnik.

S tym je prajene, kak mamy bibliju wužiwacž: So ßebi pschezo psched wocži dźeržimy, so je ša tebje a ša mnje pißana. Sawěscže, wón njeßesche nasche — to réka: twoje a moje — khoroscže a nałoži ßebi nasche — to ßu twoje a moje — boloscže. To khłostanje leži na nim, so bychmy my — ty a ja — měr měli, a pſches jeho rany ßmy my, — ty a ja — sahojeni. Kaž je Luther na tak mischtrske waschnje wěrywusnacže wukładował, hdyž pschezo saßo pokasa, so ja tón ßym, so t y tón ßy, kotrehož je Bóh tón Knjes stworił, kotrehož sdźerži, so je Khrystuß twój a mój Knjes, kiž je tebje a mje wumohł, so by ty a ja jeho był pod nim žiwy jemu ßłužił. Boże ßłowo k tebi rěcži. Tebje Bóh tón Knjes měni, hdyž tam steji: Ja ßym tón wschehomózny Bóh, khodź pschede mnu a budź fromny. K tebi wón rěcži: Njeboj ßo, ja ßym cže wumohł! Hdyž hłoß Boži ſe ßwjateho pißma ßłyschisch, potom też ſrosumisch, schtož cžitasch.

K prawemu ſrosumjenju pak potom hakle dóńdźesch, hdyž po tym, schtož ßy ſrosumił, też ßy žiwy. S cžehož skutk njewuroscže, to niczo hódne njeje. W naschim tekscže je skutk kschcženiza. Komornik ßej wěz dołho njepschemyßli, ju njewotstorkowasche, ale da ßo kschcžicž. Hakle pſches cžinjenje wot naß pósnateje Božeje wole dźemy wot jeneje jaßnoscže k pschezo wjetschej. Hewak nasche ſrosumjenje w cžucžu abo w rosumje tcžaze wostanje, dyrbi pak do wole ßo pschedobycž, so by skutk było.

Kajki skutk? Tón je žadanje, kiž Bóh tón Knjes pſches ßwoje ßłowo w twojim ßamßnym žiwjenju, w twojim domje, w twojim wobkhadźe, w twojim dźěle kóždy dźeń a kóždu hodźinku tebi postaji. Wón ßebi wot tebje žada, so ßo ßam wobknježisch, so ßo ßam saprěwasch, so ßy žiwy w mozy a pózcžiwoscži. So stajnje na to myßlisch, kelko je ßo to jene žadało, so bu ty wumóžene dźěcžo Boże. So pschi wschěm, schtož cžinisch, teho wědomny wostanjesch, so ßy pſched Bohom njewužitny wotrocžk. Wón ßej wot tebje žada, so w cžežkich dnjach njemorkotasch a w sbožu jeho njesabudźesch. Wón ßej žada, so ßo wschudźom a pschezo jako kſcheſcžan pokasasch. Wón dawa tebi kóždy dźeńa kóždu hodźinu nadawki, na kotrychž masch ßo wuspytacž, a hdyž ßo cži tajki nadawk ras njeradźi, potom twoja njemóz cže saßo k žórku pokaže, hdźež nadeńdźesch wodawanje a móz k nowym skutkam: k Božemu ßłowu.

Tak nam budźe ßłowo Boże prawy wjednik na pucžu žiwjenja. Wo komorniku réka: Wón po ßwojej drósy ſ wjeßełoscžu cžehnjesche. Też my po ßwojej drósy ſ wjeßełoscžu pocžehnjemy, je-li so duzy po pucžu cžitamy, schtož mamy w bibliji, ſrosumimy, schtož cžitamy, a po tym, schtož ſrosumimy, žiwi ßmy.

Žně lěta 1935.

„O Knježe Božo na njebju,
my ßmy to saßkužili,
so njepłódnoscž je na polu;
ßmy ſ hrěchom nacžinili,
so ſ ludźimi skót ſrudźbu ma.
Hdyž samknjesch ßwoje njebjeßa,
wscho dyrbi hłodu wumrjecž.“

Tak ßu něhdy spěwali w 16. lětstotku ſ wulkeje nuzy. Tak ßu spěwali! A ßu kónczeli ßwój spěw a ßwoju modlitwu:

„Ty, Knježe, wschehomózny ßy!
My na Tebje ßo spuschczamy!
Ach wußłysch naschu próstwu.“

My pschi tutym starym kěrluschu najprjedy wusnajemy, so nascha nusa pschi wschej ßuchocže tu we Łužizy, też w tych dźělach, kotrež najmjenje deschcžika dostachu, njeje tak wulka kaž je tehdy była, hdyž tutón kěrlusch nusa saspěwa, a kaž je było po tym dys a dys we Łužizy. Pschehrěschili ßo tola bychmy lětßa, bychmy-li chzyli prajicž a skoržicž:

„So njepłódnoscž je na polu.“

Abo njeběchu žitne žně rjane, sdźěla jara rjane? Kak wjele bóle dyrbimy my to hotowi bycž, ßobu sanjescž a spěwacž: „My na Tebje ßo spuschczamy.“

Spuschczamy my ßo pak na Boha a pokažemy to ſ tym pschedewschěm, so płacži też kónczazy ryncžk kěrluscha — 583:

„Ach wußłysch naschu próstwu“?

Ssu tu próstwy nascheho erta a nascheje wutroby, so móhł je Bóh tón Knjes wußłyschecž? T. r. modlimy my ßo, modlimy my ßo, abo měnimy my, so ßmy my, dokelž kſcheſcžijenjo rékamy, tak rjez najeńkojo wscheje pomozy, wscheho dobreho poradźenja, měnjo, so ma nam tajke wschitko pschipadnycž? Niz tak! Runje kſcheſcžijan tola wusnawa: „A to wschitko cžini wón ſe ßameje wótzowſkeje, bójſkeje dobroty a ßmilnoscže, bjeſe wscheje mojeje saßkužby a dostojnoscže.“ A runje kſcheſcžijan ßo, hdyž kſcheſcžijan je a dokelž kſcheſcžijan je, modli, modli wschědnje, kaž Jesuß Khrystuß ßebi žada: „nasch wschědny khlěb daj nam dźenža.“ A to niz jeno wo wschědny khlěb a wschědneho khlěba dla! Ně ßwojeho kſcheſcžijanstwa dla, t. r. dokelž dźěcžo Boha Wótza je. A dźěcžo réczi ſ nanom, dokelž to hinak bycž nje-

móže. A kſcheſczijan rěczi tak ſ njebjeſkim Wótzom naſtajnje, tak rano, tak wjaczor, tak do dźěła, tak po dźěle, tak pſchi dźěle, tak huſto a hdźežkuli ma dźěczo něſchto prajicź, a tak huſto a hdźežkuli dźěczo ßłyſchi Wótza rěczo. A tak kſcheſczijan rěczi ſ Bohom Wótzom, hdyž ßo ſa blido ßyda a hdy žwot blida dźe. Hdyž ßu tehdy ſpěwali:

„O Knježe Božo na njebju!“

ßu zyle wěſcze we wſchěch domach ſpěwali blidowe paczerje! A nětkle! Hdźe ſpěwaja ßo blidowe paczerje? A czehodla ßo njeſpěwaja wſchudźom tam, hdźež ßo njeſpěwaja? Ssu němi? Nimaja khwile? Hanibuja ßo? Boja ßo? Abo, czehodla po prawom njeſpěwaja? Hdźež ſtaj nan a macź ſaſtałoj blidowe paczerje ſpěwacź dźěczi dla, ſtaj pſched Bohom ſhubiłoj prawo a mjeno kſcheſczijanſkeju ſtarſcheju. A hdźež ſtaj hoſpodař a hoſpoſa ſaſtałoj blidowe paczerje ſpěwacź ßłužownych dla, ſtaj ſanjechałoj prawo a mjeno kſcheſczijanſkeju hoſpodarjow. A hdyž ßo nětkle telko ſkorži dla czeledźe, ßu to, na czož ßo ſkorži, ßobu ſawinowali hoſpodarjo a hoſpoſy, ſ tym, ſo ßo hanibowachu abo bojachu bycź kſcheſczijanſzy hoſpodarjo ſa blidom a kſcheſczijanſzy hoſpodarjo a dowěrnizy Boži niz jeno pſchi dźěle, ale tež pſchi wotpoczinku njedźelſki dźeń a wjeczor.

„My ſpóſnawamy ßwoju ſłóſcź,
Ty chzyk ju hnadnje wodacź.“

Tak ßu tehdy w dawnym czaßu ſpěwali. Tak ma ßo naſch czaß, t. r. ludźo naſcheho czaßa modlicź, a tak ßo tež tón modli, kiž wě, ſchto modlitwa je, kiž jenož wo modlitwje a ſa modlenje tehodla njerěczi, dokelž to tež druſy czinja, kiž na modlitwu jenož njepſchińdźe, dokelž jeho nuſa ſ kſchudom temu honi. „Ow, ſchkleńza hiſchcze bóle na rjane dźe!“ runje něchtó prajeſche, na ſchkleńzu pohladawſchi.

„Njeje ſa deſchcź žana rada?“

Tuto ſtyſkne praſchenje druheho ſtareho kěrluſcha pſchińdźe czi pſchi tym. Ale hdyž tež tutón czitaſch a ſpěwaſch, dyrbiſch ſaßo prajicź: „Naſcha nuſa niz tak wulka, niz tak hobrſka, kaž je dyrbjała ta bycź, ſ kotrejež ßu ras ratarjo ſpěwali“ — 584 —:

„Wótcže, ßy Ty ſ deſchcźnej wodu
ſabył ſemju wobkrjepicź?
Njewidźiſch Ty traſchnu ſchkodu,
kiž naß móže potrjechicź,
hdyž nam žana mróczałka
krjepki deſchcża njedawa?
Hdźe je ßlub Twój, hdźe je hnada?
Njeje ſa deſchcź žana rada?

Wſchitko ſteji wupražene
na horach a we lěßach,
wſchudźom wſcho je wuhorjene
na łukach a we holach.“

Jako pſched 21 lětami wójna naß traſcheſche ſe ßwojej nuſu, pſchińdźechu woßadni, pſchińdźechu woßebje ratarjo k fararjam, ſo bychu modleńſke hodźiny měli w Božim domje a tež na wßach hewak. Woni pſchińdźechu tehdy nuſy dla a wěry dla. A nětkle? Hdy byſchtej tu nuſa a wěra byłej, bychu tež pſchiſchli, — bychu ſnajmjeńſcha pſchiſchli njedźelu, ſhromadnje Bohu ßłužicź a ßo modlicź, pſchetož, bychu wjedźeli, ſo płaczi:

„Hdyž je próſtwa jeniczka,
ſ wěru wuſpěwana,
Bohu Knjeſej ſpodobna,
kajka móz — dźeń a nóz,
hdyž nětk wſchitzy rjenje
proſcha w Božim mjenje!“

Wójna trajeſche dołho — a modlerjo wuſtachu a modlitwy wuwoſtachu. Runje pſched lětom dopomni pólny biſkop D. Doſtmann tam w Tannenbergſkim pomniku pſchi kaſchczu Hindenburgowym zyły lud a kraj na to, ſchtož bě we wójnje Hindenburg do domiſny ſawołał: „Modlcźe ßo! My ſacžuwamy, ſo ßo wjaz tak njemodlicźe!“ Haj:

„O ty njeſpóſnata móz
w modlitwje nam data!“

Hindenburg mějeſche ſa ßwoje heßło a chzyſche, ſo by jo tež kóždy wojak měł: „Spěwaj a dźěłaj!“ A wón je jo žiwy był ßwěrny hacž do ßmjercźe. A tohodla je ßebi wſchudźom ßwojeho Boha wěſty był. Cźitaj hiſchcźe ras a cźitaj ſaß a ſaß, ſchtož naſche łopjeńko 4. auguſta, jeho wopominanje, piſaſche. Njemóżeſch to heßło doſcź a radoſcźiwje doſcź a khutnje doſcź cźitacź!

A dźimy a cźińmy tehorunjecźa! Spěwajmy a dźěłajmy! Spěwajmy tak, — kaž je nichtón prajił, — jako njeby žane dźěło niczo pomhało a dźěłajmy tak, jako njeby žane ſpěwanje niczo pomhało! Tak wopominamy tež tutoho wulkeho najdoſtojniſcho a tak ßmy tež najlěpje wukonjerjo jeho teſtamentariſkeho ßłowa: „Starajcźe ßo ſa to, ſo by Němſkej był Khryſtuß prědowany!“ Tak ßłužimy ßebi najlěpje a zyłemu ludej. A tak cźinimy po tym, ſchtož je wjednik a kanzler Adolf Hitler wuſnał, ſo wón cźini. Wón tola na to praſchenje: „Knjes kanzlero, ſ wotkel bjerjecźe ßylnoſcź ſa te wulke dźěła w Němſkej?“ wotmolwi: „S Božeho ßłowa!“ A pſchi tym wucżeże ßwój Nowy Teſtament ſe ſaka. A tutón Nowy Teſtament ßwědczeſche wo tym, ſo kanzler jón huſto wužiwaſche. S tym je kanzler Adolf Hitler jdobom ſe ßłowom a ſ pſchikładom wukładował tamny paragraf wo poſitiwnym kſcheſczijanſtwje, kotryž w jeho ſaßadach ſteji. Tuž budź wón nam tež wjednik w tutym najwyſchſchim a najßwjecźiſchim! Tuž wſmimy Sſłowo Boże a bjermy ſ njeho mozy a ßylnoſcźe, kotrež trjebamy, trjebamy tež, ſo bychmy ßo nětkle w tych nuſach, kotrež naß ßu ſapſchijałe, móhli modlicź w duchu a woprawdźe połni dowěry a nadźije. Haj:

„Ruzy ſtykuj k modlenju,
woßada, dźerž wěru!
Sswjecź ßej kóždy wutrobu,
Bohu ßłużicź ßwěru.
Wſchědnje ty — nutrny
ſdychuj, proſch a ſpěwaj,
Bohu k cźeſcźi dźěłaj.“

Biblija.

Bibliju ßu pſchełożili nětk tež do rěcže, kotruž afrikanſzy burojo — Buren — tak mjes ßobu rěcża. Woni ju mjenuja „Afrikaanſch“ abo „Kapholländiſch“. Jich mnoho wuſtojnych a wucżenych je ſa tutón nětk dokonjany a cźiſchcźany pſchełožk Biblije dźěłało, a to 10 lět dołho.

Kajka bě to radoſcź w Afriży, jako ßo łódź ſ tutymi nowymi knihemi k brjohej bliżeſche. Mnoho woßadnych witaſche łódź ßwjedźeńſzy, a hnydom ßo rosdźělenje a roſeßłanje nowych knihi ſarjadowa. Njemóżachu tuto dźěło khwatniwje doſcź dokonjecź. Ale pſchi wſchěm wjeßelu a dźěle bě tola prěnja wěz, ſo woßebitu dźaknu Božu ßłužbu wuhotowachu.

Sa krótki czaß běchu 400 000 nowych Biblijow wudatych. Kak ßu ßebi tola też Sserbjo ßwoju Bibliju, ßwoju Bibliju w ßwojej maczérnej rěczi ważili! A kak ßebi ju nětkle waża, wo tym ßwědcza Biblije a blida, njedźele a wschědne dny a to, schtož nětk domy a wutroby a myßle pjelni, — ßwědcza Sserbjo ßami ſ zylym ßwojim sadźerżenjom a je ßwojej Bibliju, njech tuta nětk w rukomaj abo niz, njech tuta na ßwójbnym blidźe abo hewak něhdźe.

Zyrkej a ſtat.

Miniſter Kerrl, kotryż ßo k evangeliſkej wěrje wuſnawa, je doſtał wot kanzlera nadawk, rjadowacź a ſrjadowacź wſchě zyrkwiniſke praſchenja a naležena. Na njeho pſcheńdu ſ tym dźěła a nadawki, kotreż běchu hacż ßem pola wſchelakich miniſterijow. Ssměmy tuż wocżakowacź, ſo też w zyrkwiniſkich naležnoſczach nam bórſy doſrjadowanje pſchińdźe.

W **Iriſkej** widźimy nětkle wojowanja a podawki, pſchi kotrymż ßo nam ſda, ſo ßmy hiſchcźe w ßrjedźnym wěku, we kotrymż kſcheſczijanſke wuſnacźa ſ brónju a ſ wohnjom pſchecźiwo ßebi wojowachu. Hdyż też nětcziſchi iriſzy Katolikojo a Proteſtantojo njeißu wjazy w ßrjedźnym wěku żiwi, pſchiczíny tajkeho wojowanja pokhadźeja pak ſ dawnych czaßow. Ssamo hanibowali ßo njeißu, Boże domy ſapalicź. Tak ßu na pſch. Katolikojo methodiſtiſku zyrkej w Boyle ſapalili. Běchu ju ſa to ſ benzinom poleli. Wohnjowa wobora pak woheń ſhaſcha. Methodiſtojo ßkuſcheja, każ drje je ſnate, ke proteſtantiſkemu wěrywuſnaczu.

Se Sserbow a ſ daloka.

Saßo ßo Boži dom wotpalił. Domachpytana je woßada Wiki abo Petershain. Wutoru tydźenja połodnjo ßo bróżeń bura Hoffmanna ſapali, drje ſ tym, ſo bě ßo ſeleny dźecźel ſaparił. Bróżeń ßo ſpali, dokelž bě ßo woheń hižo pſchejara rosſchěrił, jako jón pytnychu. Wohnjowe wobory njemóżachu jemu wjaz dowobaracź, też niz tomu, ſo ſ wětrom ſlětowaze ſchkrě dalſchu bróżeń ſapalichu, kotraż ßo tohorunja je żnjemi, kotreż běchu do njeje ſwoſyli, ſniczi. Wobory, — běchu też Khocźebus, Sły Komorow, Drjewk a Kalawa na pomoz ſwowali, — njemóżachu pſchi wſchej wopornimoſczi a ſmużitoſczi tomu ſadźělacź, a też niz tomu, ſo ßo też tſěcha Božeho doma ſapali. Dołho njetrajeſche a wěża bě lute płomjenje a padźe ſ wulkim wrjeſkotom na zyrkwinu tſěchu, kotruż pſcheraſy. Bórſy ßo zyły Boži dom paleſche. Swony padźechu żahłe dele a ſrudny poßledni ſynk a rosbite běchu. Wobory mějachu tu ſtraſchne dźěło woßebje dla padazych żehliwych rjadow. Pſchi wſchěm ſtraſche je ßo pak poradźiło, ważne dokumenty a papjery ſ Božeho domu wukhowacź. Dokelž wokolnym domam ſtrach rożeſche, poruczi wobora, je rumowacź. To ßo ſta. Tola woheń ßo dale wjazy njewupſchoſtrě. Boži deſchczik pſchińdźe człowjekam na pomoz. Wjecżor bě woheń ſalaty a ſtrach wotſtronjeny. Schkoda pak, kotraż je naſtała, je jara wulka. — Njedyrbimy to do ßwojich wſchědnych modlitwow a próſtwow, mjes kotrymiż je nětkle tola prěnja ßobu nutrna modlitwa wo miły Boži deſchczik, wobſamknycź też wſchědnu modlitwu wo ſchkit ſa domy a ſtatoki a ſ tym też wo ſchkit ſa Boże domy? Dyrbimy. Czinimy to też? A hdyż niz, czehodla niz? Njemodlimy ßo knadź dozyła wſchědnje? A hdyż niz, czehodla niz? — Haj, czehodla niz? Njedajmy ßebi pokoja, doniż poßlednju pſchiczinu njenamakamy ſa to, ſo ßo tak njemodlimy, ſo ßo wſchědnje njemodlimy, ſo na pſch. też njeſpěwamy blidowe pacźerje! Njemolimy drje ßo, hdyż prajimy, ſo ßo pſchi tym wſchelakeho wukopa.

Do Wittenberga bě pſchiſchło 350 ſchwediſkich dźěcźi, wohladacź tuto narodne měſto Lutheroweje reformazije, ſa kotruż je ßławny ſchwediſki kral Guſtav Adolf wojował ßwěrny hacż do ßmjercźe. S tutymi dźěcźimi pſchińdźe jich runje telko němſkich dźěcźi, kotreż ſ nimi ßobu do Schwediſkeje na wuměnjenje jědu.

W **měſcźe Bieberu** w Offenbachſkim wokrjeßu ßu nowy Boži dom natwarili, kotryż nětk „Lutherowu zyrkej“ mjenuja. Do njeje ßu ſtajili dwě wulkej poſtawje, — wjetſchej hacż żiwy człowjek — Luthera a Guſtav Adolfa. Tutej je nowej zyrkwi darił kanzler Adolf Hitler.

W Barlin-Hermsdorfje twarja nowy evangelſki Boži dom. Tutemu chzeja narjez „Hindenburg-Gedächtniskirche.“

Ssuchota też w Beßarabiſkej! A to tak tyſchna, ſo je tam żně ſniczíła. A ſchto ßu němſkoſakſzy wobydlerjo Ssedmohórſkeje czinili? Woni ßu wobſamkli, wulki pomozny ſkutk, podpjeracź ßwojich němſkich bratrow Beßarabiſkeje.

Na żupny ſlět Domowiny do Wojerez!

Do rjada lětuſchich wulkich ßerbſkich ſarjadowanjow ßkuſcha ßobu na prěnim měſtnje żupny ſlět Domowiny njedźelu 18. auguſta we Wojerezach. Naſchi ßerbſzy bratſja w pruſkej Łużizy njemějachu lěta dołho żadyn ßerbſki ßwjedźeń. Hakle po pſchewrócze hibaju ßo pomałku ale wěſcze też w pruſkej Łużizy nowe mozy, nowe ruzy pſchimaju ßo gratu. Sserbſzy ſtudencza wuhotowachu loni hody Sslepjanam hodownu ſkhadźowanku, a hakle njedawno pſchebywachu zyły tydźeń we Łaſu. A wſchudźom ßwědczi żiwy ſajim, bohaty wopyt ſe ſtrony wobydleŕſtwa wo hłubokim żadanju ſa ßerbſkej kulturu. Nětko ßo zyła pruſka żupa Domowiny pod wjedniſtwom Wojerowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa na tamny ſjěſd hotuje. To nima jenoż bycź ſjěſd pruſkich Sserbow, ale wſchitzy chzemy ßebi tam dojěcź, ßo ſ nimi wjeßelicź a jim pokaſacź, ſo zyły ßerbſki ßebjewědomny lud ßebi jich dźěło waži, jich prózowanje a nowe hibanje ßobu njeße a podpjeruje. A bohaty programm tutoho dnja budźe wěſcze kóżdeho wopytarja ſwjeßelicź a ſpokojicź. Wobdźělmy ßo hižo na ßerbſkej Bożej ßłużbje popołdnju w 1 hodźinje, wobhladajmy ßebi potom piſany ßwjedźeńſki czah, kiż ſměje wjazy dyżli 40 ſkupinow, wobdźělmy ßo pſchi ßwjatoczноſczi na měſchczańſkim torhoſchczu, hdźeż ßo nowa khorhoj Wojerowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa poßwjecźi a pſchihladujmy potom na ßwjedźeńſkej łuży ßerbſkej młodźinje, kotraż nam ßwoje rjane waſchnja pſchedwjedźe. We Wojerezach chzemy ßo ſnowa wſchitzy cźucź jako zynk, jako lud, chzemy bycź mjes ßobu. Wſchitzy tohodla pojědźemy do Wojerez!

Na pucź.

Bjes pacźerjow k blidu a wot blida khodźicź, to rěka: po prawom do khlěwa ßłuſchecź. Sserbſke pſchiſłowo.

Liſtowanje: Sa 9. po Tr.: M. w B. — Sa 10. po Tr. B..z w B. —

'ty redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczноſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje ...ie w Drjeźdźanach wot Hłownеje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjeźkow

Čišło 33

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 18. auguſta 1935 Bautzen

9. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Scźenje ßwj. Lukaſcha 14, 25—33.

Wono ßo nejmóže huſto doſcź wuprajicź: Niz to a tamne, niz ſwonkowne wězy a wobkedźbowanje ßamo na ßebi dobrych waſchnjow a hajenje dobrych počźinkow hižo kſcheſcźijana cźini, ale to, ſo ſa Jeſußom dźemy, ſo ßmy w jeho duchu žiwi a też po tutym duchu a w nim dźěłamy. Kak huſto je ßo to w běhu cźaßow wuprajało a je wěſcźe ßwoje płody njeßło! Ale wſchitko njeje ßo dawno hiſchcźe ſ tym dozpiło. Cźehodla drje niz? Jena pſchicźina je wěſcźe ta, ſo dźě njeje tak lohko, ſa Jeſußom hicź. A pſchezo wſchak ßo kóžda wěz po něcźim woſtaji, kiž bě cźežka a ßebi mozy abo pjenjeſy abo ſzyła woporу žadaſche. Abo poſpyty ßo cźinjachu, tajku wěz położecź. Tak bu też kſcheſcźijanſtwo ſwjeřſchniſche a ſwjeřſchniſche a ſ tym njepłódne, bu haniba, na kóždy pad to, ſchtoż po prawom njeßměło bycź. Knjes Jeſuß to doprědka widźeſche a wědźeſche, a tohodla buchu jeho žadanja tak krute, po měnjenju někotrehožkuli pſchepjate. Tak na pſchikład wón pſched tydźenjom nam prajeſche: Dźicźe nuts pſches cźěßne wrota, abo druhi ras: Schtóž njeje ſa mnje, zyle ſa mnje, tón ie pſchecźiwo mi. A dźenża je jeho ßłowo runje tak khutne. Napißmo, kotreż jemu damy: To lohko njej', ſo kſcheſcźan ßym, budźe ßnano prawe.

Lóžke njeje, ßo kſcheſcźijan ſcźinicź. Ale kak nam je? Cźaßy ßu ßo pornjo tym, w kotrychž bě Jeſuß žiwy, jara pſcheměnike, ſnajmjeńſcha pola naß a ſa naß. Pſchetož pola naß je tola jara lóžke, ßo kſcheſcźijan ſcźinicź. Dźenża, hdyž ßu tola nimale wſchitzy, ſnajmjeńſcha po mjenje, kſcheſcźijenjo, ßu też jich dźěcźi iſcheſcźijanſke, kaž ßo ßamo wot ßo roſumi. Wone wſchak ßu kſchcźene, a dźěcźo dacź wukſchcźicź, je tola ßnadna wěz, a k tomu też niczo njepłacźi. Wěz je we porjedźe, kſcheſcźijanſki cźłowjek je hotowy. Je-li trjeba, hodźi ßo to kóždy dźeń ſ kſchcźeńſkim wopißmom dopokaſacź. Wěſo kſchcźeniza dźeſcźa ſtarſchimaj a kmótram wěſte pſchißłuſchnoſcźe napołoži. Pſched wukſchcźenjom dźeſcźa ßo woni praſchachu: Chzecźe, ſo by ßo waſche dźěcźo też kſcheſcźijanſzy wocźahnyło, dha rjekńcźe: Haj. Pſchetož bjes tutoho ßlubjenja ßo žane dźěcźo njeßmě wukſchcźicź. A tele małe ßłowcźko haj je lohko prajene. Žiwjenje dale dźe, dźěcźo je wotroſtło, je do ſchule khodźiło a bórſy ſe ſchule póndźe, wono ßame a jeho pſchiwuſni ßo dźiwaja, kak wulke hižo je, a kak rucźe je ßo cźaß minył. Dźěcźo ßo konfiměrje po tym, ſo je w ſchuli nabožne roswucźenje a pacźerſku wucźbu poměło. Sswjatocźna hodźinka tu je, wſcho móžne ßo cźini, ſo by dźěſcźu njeſapomnita woſtała, dźěcźo ßame khutnoſcź tutoho dnja ſacźuwa. Po nutrnych kěrluſchach a ßłowach ſcźěhuja tſi praſchenja, ſ kotrychž jene rěka: Lube dźěcźi, chzecźe ßo też khutnje prózowacź, ſa ßwojim Sbóžnikom hicź, a ſo byſchcźe to mohłe, wobſtajne bycź w modlitwje, ßo k Božemu ßłowu a blidu měcź? Na tute a też tamnej druhej praſcheni dźěcźi wſchitke hromadu wotmołwja: Haj. Na to ßo wone konfirměruja, kſcheſcźijan je hotowy. Swonkownje wěſcźe. Bóh naß ſwarnuj, ſo bychmy ważnoſcź a rjanoſcź tuteje konfirmazijſkeje hodźiny pomjeńſcheli! Ale njeje raſnje nuſne, ſo ßo praſchamy: Schto potom a kak potom dale? Niczo abo jara mało ßo tola ſtawa, ſnajmjeńſcha huſto doſcź. Hižo bližſche měßazy po konfirmaziji jo dopokaſuja, ſo ßo wiele njeſtawa a pſchichodne lěta to hiſchcźe wiele bóle cźinja. Wěſo to njeje wſchudźom tak, ale tola jara huſto. Kaž bórſy rěka, woprawdźe ſa Jeſußom ßlědźicź, ßo pokaſuje, ſo to njeje tak jednore. Swonkownje ßo hižo žadnje doſcź dopjelnja, ſchtoż běſche ßlubjene, Boże ßłowo a Boże blido ßo njewužiwa. Dźiwacź wſchak ßo njechamy: Jeſuß wiele žada: zyłeho cźłowjeka, a to njeje lohko, tutoho jemu dacź. A tak někotryžkuli młody cźłowjek wo tym mało wě, ſo ma ßwoje žiwjenje Knjeſej wěnowacź, a hiſchcźe mje-

nje, ſchto ßebi tajke wěnowanje žada. Jeſuß wo mužu powěda ſ pſchirunanjom, kiž chže wěžu natwaricź a njeje ßebi pſchemyßlił, czeho je k tomu trjeba, a tuž dale njemóže hacž na to, ſo je ſałożenje położił. Tuž ßo jemu ludźo ßměja. Wo twar ßo jedna pſchi ßlědźenju ſa Jeſußom, wo twar wěże, niz jenoż wo twar jednoreje khěże. Wěża je woßebity, wyßoki, kóždemu widźomny a kóždeho do wyſchinow pokaſowazy twar, kotryž chze tohodla woßebje pſchemyßleny a krucże ſałożeny bycź. Bjes pſchirunanja to rěka: Schtóž chze ſa Jeſußom hicź, tón ßo nad druhimi poſběha, do ſjawnoſcże ſtupa, a tohodla dyrbi wón hinaſchi bycź hacž druſy; ſchtož bě druhemu człowjekej móžne, to jemu njeßmě wjazy móžne bycź. Schtóž ſa to khrobłoſcże nima, tón lěpje hakle njech njeſapoczńje. Pſchetož ſapoczecź a potom niz wuwjeſcź chzycź abo móz, to ſahanibja człowjeka a też ßwjatu wěz, kotrejž chyſche ßo wón wěnowacź. Druhe pſchirunanje wo kralu, kotryž chzyſche do wójny hicź, je runje tak khutne. Běda jemu, jeli ſo ßebi njepſchemyßli, ſchto czini. Wón móže niz jenoż ßwój trón ſhubicź, ale też ßwój lud do wulkeho njeſboża pſchinjeſcź. Pſchikładow ſa to je jich doſcź a nadoſcź. Saßo bjes pſchirunanja: Schtóž chze ſa Jeſußom hicź, do njepſchecźelow ſawadźi, a to móznych. Kſcheſcźijanſke žiwjenje njeje łahodne. Ja njeißym pſchiſchoł, ſo bych měr pſchinjeßł, ale mjecź, Jeſuß praji. Schtóž ſ tym njeliczi abo ßo na to njepſchihotuje, lohzy doſcź podleži. A to je ſlě. Lóžke njeje, ßo kſcheſcźijan ſczinicź.

Lóžke pak też njeje, kſcheſcźijan woſtacź. My wſchitzy na naſchej ſemi ſtejimy. A tuta ma niz jenoż ßwoje rjanoſcże, ale też ßwoje ſwjaſki. Sswoje rjanoſcże: Schtó chzył je prěcź? Schtó je wě parowacź? Schtó je nochzył mały kuſk też wužiwacź? To tola njemóže niczo ſłe bycź. Wěſcże niz. A kak lohko móže tola ſłe bycź, jeli ſo ßwoju luboſcź jemu dawamy. Semja ma ßwoje ſwjaſki: Jeſuß tu ſpomina na ſtarſchiſki dom ſe wſchěmi lubymi człowjekami, kotſiž tam bydła a maja telko ważnocże ſa kóždeho ſ naß. Schtó chzył a mohł to parowacź? Jeſuß by wěſcże poßledni był, kiž by chzył domiſnu komu wjacź. Wón jara derje wědźeſche, ſchto bě jemu Nazareth był. Hdźežkuli je ſtarſchiſki dom prawy, kſcheſcźijanſki woßebje był, na njón žane dźěczo ſabycź njemóže. Někotry młody człowjek wobžaruje, ſo je jón tak ſahe wopuſchczicź dyrbjał, a ſkorži: O ſo bych był kaž w czaßu ßwojeje młodoſcże, tak ſakhowany pſchede wſchěm ſłym a napominany k dobremu! A tola: Schtóž to wſchitko bóle lubuje hacž mje, Jeſuß praji, tón njemóže mój wucžomnik bycź. Kak rosßudne je tole jeho ßłowo tam, hdźež ſtarſchiſki dom njeje kſcheſcźijanſki, a kelko tajkich jich je! Schto tam dźěczo ßłyſchi a widźi? Schto ſ tutoho domu do žiwjenja ßobu bjerje? Hdyž je wěrno, ſo ſe ſwucženoſcże dobre poczinki kaža, kak ſlě je to tam, hdźež ſtarſchiſki dom tajke ſłe wězy płodźi? A kak czežko ßo ſtawa, ſo człowjek ſ tajkeho domu ſa Jeſußom dźe abo pſchi nim woſtanje? Njecha-li abo njemóže-li ßo tam doſpołne dźělenje ſtacź, też ſcźežka k woprawnemu ßlědźenju ſa Jeſußom dóńdźe. Potom człowjek takrjez k ßamßnemu wědomnemu žiwjenju wotucża, wón myßli, ſaczuwa, rěczi a czini ßam, ſchtož chze, wón je ßam ßwój, je woßoba, kaž ßo dźenßa ſ wěſtej hordoſczu praji. Prjedy hacž je tak daloko, wjele k tomu ßłuſcha. A ważne doſcź to też je. Kak bliſko potom pak też leži, ſo człowjek tuto ßwoje žiwjenje lubuje, haji, pěſtuje, ßnano bóle hacž je trjeba! Kak na ſdała wot Boha a Jeſußa ßo tele žiwjenje huſto doſcź wjedźe! A tohodla Jeſuß praji: Schtóž ßwoje žiwjenje njehidźi, tón njemóže mój wucžomnik bycź. Czežka wěz! A hiſchcże jónkrócź Jeſußa prajicź ßłyſchimy: Schtóž ßwojeho kſchiża njenjeße a ſa mnu njeńdźe, tón njemóže mój wucžomnik bycź. Žiwjenje njeje woprawdźe lohke, czeże wſchelake ßo ſ nim a w nim na naß kładu, bohacże ßo dopjelnja: Bjes kſchiża žadyn kſcheſcźijan njeje. Njeleži to pak w człowiſkim byczu, ſo ßo pyta ſ tutych czežow wußwobodźicź, je niz na ßo bracź, jim ſ pucża hicź? Njeje tak někotryžkuli dobry, kſcheſcźijanſki człowjek ßamo ßwoju wěru tohodla ſhubił, dokelž měješche po ßwojim měnjenju pſchecźežki kſchiž njeſcź? By jich ſzyła telko njewěriwych było, hdy njeby žiwjenje tak czežke było? Runje tym pak chze Jeſuß radźicź: Wſmicże ßwój kſchiž na ßo a czekajcże ſ nim ke mni, njecźekajcże wote mnje precź!

W naſchich ſpěwańſkich pornjo ßebi dwaj podobnaj a tola tak napſchecźiwnaj kěrluſchej ſtejitaj: To czežke njej', ſo kſcheſczan ßym, a ſaßo: To lóžko njej', ſo kſcheſczan ßym. Wobaj dopokaſujtaj, ſo je prawje, wo czimž ſpěwataj. Ale na kónzu wobaj ßo w tutym wuſnaczu runataj, ſo je ſbóžne, ſo kſcheſczijan ßym. Prózujmy ßo khutnje wo to, ſo by nam wěrno było! Hamjeń. **M. w B.**

Czaß je dopjelnjeny.

Czaß bě tehdom dopjelnjeny,
Jako wſchón ßwět hladaſche
S hrěſchnej winu wobcżeżeny
Žedźiwje po pomozy.
Hlaj, tu ſ njebjeßow k nam dele
Bóh ßam luboh' Ssyna ſcżele,
Kaž ßo w bójſkim ßmilenju
Sa naß poda k woporu!

Schto naſch Sbóžnik tudy wuſta,
Prjedy hacž naß wukupi!
Hanjenje a puki doſta,
Kſchiża czwilu pſchecźerpi!
Boži Ssyn tam krawjo ſa naß,
Žiwjenje je važił na naß!
Tuž pſches Khryſta wſchitkim ßo
Bliži Boże kraleſtwo.

My ßmy ſ Bohom wujednani!
Nětk ßam kóždy rosßudźi,
Hacž ßmy do tych ſapiſani,
Kotrychž naſch Knjes wobhnadźi.
S měrom napjelni Bóh teho,
Kiž ßo rosßudźi ſa njeho. —
Tajki wſchak też potom ma
Prawo Božoh' dźěczatſtwa.

Tak naß Bóh tu k ßebi czehnje,
Połny ßmilnej' luboſcże!
Schtóž to njewopomni ženje,
Hnadny czaß ßwój pſchepaßy.
Liwzy, dale njedrěmajcże!
Stawajcże, ßo roshladajcże,
Dołhož je ſa kóždeho
Bliſko Boże kraleſtwo!

Hdyž czaß hnadny dopjelnjeny,
Naſch Knjes, kiž je ſawěſcże
Na trón w njebju powyſcheny,
Sbudźi wſchitkich na ßwěcże.
Nichtó jemu njewucźeknje,
Wſchto ßo ſtanje, kaž wón rjeknje:
Jeni póńdu k žiwjenju,
Tamni k wěcznom' ſkaženju. **H. B.**

Kak mołho to hinak bycź!

S Pólskeje ßłyschimy, so ßo tam nowopóhanske hibanje jewi, kotreź ßo „Ssiew“ — „Ssyw“ — mjenuje. Tuta póhanska organisazija pschidobywa ßebi woßebje mjes wießnej młodźinu pschiwißowarjow. Jeje samér je: „Wróczo k staroßłowjanskim nałożkam!“ W Němskej mamy „Deutsche Glaubensbewegung“ a druhe s njej niz wjazy sjednoczene organisazije, kotreź sa staro- abo nowopóhansku nabożinu wustupuja a pschecźiwo kschesczijanstwu a tak pschecźiwo Jesußej Khrystußej, Sbóżnikej wschěch cźlowjekow, t. r. wone dokonjeja dźěło antikhrysta. A kak mohł ßo tutón spokojicź, jenoż w jenym kraju po tutym rezepcźe wojowacź pschecźiwo Khrystußej! W Pólskej wón to nětko też cźini. A też w druhich krajach, tak we Wuherskej; mamy też madźarskich abo wuherskich póhanow. Tucźi nowi póhanjo nascheje semje njemóżeja — każ Khrystußa ßameho niz — niczo snjescź, schtoż na wliw a dobywanje Jesußa Khrystußa pokasuje, tak woßebje niz, so tak nimale zyły ßwět lěta liczi po Khrystußowym narodźe. Ssmy tu hižo ras na to pokasali, kak ßo němszy póhanjo toho sminu, mjenujzy so njepraja: 1935 po Khrystußowym narodźe, ale praja a pischu: 1935 n. d. Zw., to rěka: „1935 nach der Zeitwende.“ Jenoż so je snajmjeńscha to mjeno Khrystuß precź!

Wěsch, na cźo mje to jara dopomina? Na tamnu legendu wo cźercźe a ßylnym rycźerju. Jako wobaj psches kraj cźehnjeschtaj, pocźa cźert nadobo dyrkotacź; wuwiny ßo tschepotajo s pucźa. Rycźeŕ ßo jeho woprascha, hacź ßo toho boji. Cźert pokasa na kschiž a kschižowaneho nasdala pschi pucźu, po kotrymž běschtaj duzy byłoj. Legenda dale powěda, so ßo rycźeŕ hnydom cźertowej ßłužbje wotrjekny a Khrystußej ßłużesche. Wón bě ßebi ßlubił, tomu ßłużicź, kiž je najßylnischi a ßo nikoho njeboji. Kak, njechamy też tutón dźěl legendy ßobu wjacź do nascheho pschirunanja a jo wjacź sa snamjo sa pschichod? —

Tola: saßo k naschej wězy!

„n. d. Zw.“ Ssmy zyle psches jene s evangelskej nowinu „Reichsbote“, kotraź tehdy, jako bě łopjeno prof. Hauera: „Deutscher Glaube“ tutón namjet noweho pomjenowanja wosjewiło, tutón namjet s dźakom pschiwsa. Schto dha je prajene s tutej pschikróczeńku: „n. d. Zw.“, to je: nach der Zeitwende? To, so je w Jesußu Khrystußu tón nowy cźaß pschischoł zyle tak, każ Biblija praji: „Jako tón cźaß bě dopjelnjeny, póßła Bóh ßwojeho Ssyna“, a stym bu tu nowy rossudny cźaß. Haj sawěscze, Jesuß Khrystuß wosnamjenja, haj je „Zeitenwende“!

Ale Mathilda Ludendorffowa ßo njeje s tutym pscheměnjenjom spokojiła. Wona a jeje pschiwisk namjetuja, so němski lud ßwoje lěta liczi po snatej wulkej bitwje w Teutobrugskim lěßu w lěcze 9 po Khr., w kotrejž němski wójwoda Hermann legiony romskeho kězora Augustußa sbi. A wosjewjenja w jich cźaßopißach licza hižo tak. Potajkim nowe lěto prěnjeho lěta bě 9. septembra 9 a my ßmy tak žiwi w lěcze 1926 n. T. — nach Teutoburg —.

A k tomu nětko hischcze něschto sajimawe: Prjedy naspomnjeni madźarszy póhanjo maja něschto podobne. Tucźi sapocznu lěta liczicź se snatym kralom Hunnow, s kralom Attilu, kotryž ma w stawisnach pschimjeno „prut Boži“. Tak pißaja tucźi póhanjo nětkle lěto 1501.

Pschi tajkich „postupach“ ßnadź my, kiž ßmy nětkle žiwi, k tomu pschińdźemy, pißacź a liczicź, hdyž też niz lěto „1“, tola pak „n“ a „v“ — „nach und vor“ —, tak so ßy na pschirodźeny w lěcze tak a tak „do“ někajkeho podeńdźenja a so ßy nětko žiwy w lěcze tak a tak „po“ tutym podeńdźenju. Jena s evangelskich nowinow schak dozyła hakle njepraji „postupy“, ale rěczi wo „Rückschritt“ a „rückständig“ pschi tajkim spocźinanju.

Njechamy tute rynczki skónczicź, khiba so pschidamy wosjewjenje s Ludendorffez cźaßopißa, kotreź rěka:

„Am 16. Wonnemonds 1926 n. Teutoburg (1935 dieser Zeitrechnung) wurde die Heidin Swanewit Brauer in Dresden geboren. — Sippe Brauer.“

13. dźeń augusta.

Tutón dźeń budźe wěscze do pomjatka a do protykow sapißany jako zyle woßebity dźeń: Po dołhej wuhorjazej ßuchocze pschińdźe deschczźik, japocza ßo deschczźowacź a w nozy k 14. augustej a 14. augusta, hdyž tole pißamy, — a też my chzemy tole hnadne domapytanje s Božim deschczźikom hischcze do łopjeńka pschichodneje njedźele sapißacź a ju s zyłym ludom a woßebje s ratarstwom ßwjeczicź jako dźaknu njedźelu — deschczźuje ßo dale. A hdyž ßo njemóżemy hižo dodźakowacź a ßo doscź radowacź, so je deschczźik pschischoł, dyrbimy spěwacź a spěwamy woßebity dźakny kěrlusch sa to, so je tak hnadnje pschischoł a tak po něczim wokhłódnił horzu laczu semju. A pola koho budźe radowanje a dźakowanje najwjeßelsche? Pola toho, kiž je ßo pschi wschěm dlijenju a pschi wschej pschiběrazej ßuchocze s dźěczazej dowěru modlił k tomu, kiž Bóh je a

„ . . . knježi na njebju.
Wón wichor, wětry wodźi,
też wschitke mróczele.“

Ssy ty tón? Ssy ty ta? Hdyž niz, scze ßo ßami wo wjele pschinjeßli.

Kak ßmy shladowali do wschěch kónczin, hdźe ßem by tola skónczinje deschczźik pschischoł, wokschewicź laczu semju, tradazy skót a styknych cźlowjekow! A hdźe ßem je pschischoł? Runu měru s njebjeß! Wschudźom pomróczene, saczehnjene! A dołho! Tola nadobo kapki! Niz s toho abo s tamneho kónza, ně, runje s njebjeß dele! Tak bě to, hdyž běchmy tamnu stronu Budyschina we Wjelkowskich kónczinach, tak bě to tu, hdyž běchmy tu po tym bórsy saßo pschi Wußmužowej horje.

S njebjeß hnada
Na naß pada!

Tuž pak też:

K njebju wutrobu!
Tam je Bóh, nasch Wótz a Knjes!
Wón hoji wschitku srudobu!

Kak budźe ßo to nětko saßo lohko dźěłacź, niz jenoż, dokelž je twjerda semja saßo mjelna, ně, pschede wschěm też, dokelž je wutroba tak radosczíwa! A tak budźe ßo nam wutroba a s njej ert a ruzy, tak bjese wscheho komdźenja modlicź a ßo dźakowacź, spěwacź blidowe paczerje, spěwacź rańsche a wjeczorne modlitwy. Haj:

„Njech Bohu dźakuje
ßo wutroba wschěch ludźi!“

Nascha nadźija a nasche horze pschecźo je, so by wschudźom po Łużizy tak rjenje było, każ to bě nětkle, hdyž jědźechmy s Wósporskich stron do Budyschina!

Zyrkej a stat.

Sakski snutskowny minister je někotre sekty a sjednoczenstwa sakasał sdobom se wschěmi poddźělemi, tak „Bund der Kämpfer für Glaube und Wahrheit“ a „Erweckungsmission

Deutschlands“ a „Missionsgemeinde“ a „Wachtturm-Bibel- und Traktat-Gesellschaft“. Poßlednja je hłowa tak mjenowaneje sekty „Ernste Bibelforscher“.

Nabožina. Kak Ludendorff myßli wo kscheścźijanskej nabožinje a wo nabožnym roswucžowanju młodźiny, je wón ßam jaßnje doscź wuprajił, kaž se scźěhowazeho spósnajemy: „Mje ßu ßo prascheli“ — tak pische Ludendorff — „hacž je to po mojim měnjenju, so „Deutschgottgläubige“ starschi — pschełožicź tole mjeno radscho nochzemy — ßwoje dźěcźi do kscheścźijanskeho nabožneho roswucžowanja scźelu. Mje tuto praschenje pschekwapi. „Deutschgottgläubige“ starschi dyrbjeli wědźecź, so je jedyn s jich najwoßebnischich nadawkow tón, wukhowacź dźěcźi psched kscheścźijanskej suggestiju, kotraž spěchuje knjeźstwo židow a měschnikow a kasy sippu a ludstwo a je pschehusto njepoßrědnje schkódna sa duschu. Njeje też žadyn skutk ßwěrneho pscheßwědcženja, ßo ßam wusnacź k němskemu spósnacźu Boha — deutsche Gotteserkenntnis — a dźěcźi wukubłacź we wěrywucžbje, kotrejž ßy s najnutrnischeho pscheßwědcženja khribjet pschiwobrocźił. Mi je tajke spanzane — vermanscht — myßlenje a cźinjenje zyle njesrozumliwe a njemóžu ßebi jo też se žaneho wobmyßlenja wschědneho žiwjenja rosjaßnicź. So s zyrkwje wustupja a so ßwoje dźěcźi s kscheścźijanskeho nabožneho roswucžowanja wosmu, njeje dźenża nimo toho niczo žadne; woboje pschiběra, a to je swjeßelaze. — Ja proschu, so bychu pschichodnje starschi, kotsiž mi wosjewja, so ßo k němskemu bohaspósnacźu wusnawuja, mi też sdźělili, so też ßwoje dźěcźi, jelizo tute hischcźe ßame wo tym rosßudźicź njeßmědźa, w němskim bohaspósnacźu wukubłuja, so jim njedaja khodźicź do kscheścźijanskeho nabožneho roswucžowanja a so chzedźa je s kscheścźijanskeje zyrkwje wsacź abo so ßu je hižo s njeje wsali. Hakle potom mózu ja dospołnje spósnacź, schto je jich sdźělenje hódne.““

Njedźela. W Jendźelskej wojuja wot dawna ßem wschelake sjednoczenstwa — jene s nich ßo mjenuje: „Sjednoczenstwo sa ßwjecźenje njedźele“ — sa to, so by ßo njedźela ßwjecźiła a so njeby ßo njedźelski měr kasył. Mjenowane sjednoczenstwo je nětko na psch. dozpiło, so je hłowne město London sakasało, so ßo njedźelu bokßowanske wubědźowanja wuhotuja. W měscźe Watfort ßu njedźelu kina sacžinjene. W měscźe Reading sadźěwachu tomu, so bychu njedźelu kina saßo wocžinjene byłe.

W **Ssowjetruskej nabožne hibanje!** Tak pische snajmjeńscha kopjeno ruskich emigrantow „Nowoje Sslowo“ we Barlinje. Tuto je młodźinu a ßamo też dźěle cźerwjeneho wójska sapschimnyło. Zyły rynk bjesbóžnych nowinow a cźaßopißow je dyrbjał sastacź wukhadźecź. We Wukrajinje ßu němotre wjeßne kommune — wjeßne gmejny — duchownym běrgarske prawa saßo dałe. — Ale njebudźmy pschesahe wjeßeli! Ruska je wulka, a hobrschy wulka! To ßu tu hakle jenotliwe podawki a snamjenja. Ale wone tu ßu! A wone jewja, so wscha ßowjetruska bjesbóžna ßurowoscź njesamoh pschewinycź pobožnoscź, wěru, ně, so ßamo pobožnoscź saßo postupuje, dobywa. Ale hacž k dobycźu budźe hischcźe dołhi, abo hdyž niz wjazy dołhi pucź, tola cźežki pucź wojowanja; pschetož do saměrow a saßadow ßowjetwyschnoscźe ßłuscha też dale hischcźe. Wutupicź nabožinu. A to chzeja hacž do lěta 1937 dokonjecź. A pschi tym njeje mordowacź njeluby ßrědk. Najnowischa powjescź nam powě, so bu duchowny Jan Goehring, kotryž je měßazy dołho w Kiewje jaty, k ßmjercźi saßudźeny. Też jeho ßyna ßu sajeli. A mjes tym, so bu ßmjertny wußud pschecźiwo duchownymaj Seib a Deutschmann do 10lětneho wuhnaństwa, kotreż wschak je też hrube khěostanje doscź, pscheměnjene, njejßu ßmjertny wußud pschecźiwo duchownemu Kludtej pscheměnili. Kludt ma dźewjecź dźěcźi. — Dary a podpjery s zyrobu a s pjenjesami njemóżemy jim wjaz ßłacź, něschto druhe pak móżemy ßłacź a dyrbimy ßłacź: ßwoje modlitwy sa nich k Bohu.

Se Sserbow a s daloka.

W Budyschinje je wustajeńza w museju pschezo hischcźe wotewrjena a niz hižo skónczena, kaž najprjedy rěkasche. Tuž, schtóž hischcźe w njej njepoby, tam dźi bórsy. 1. septembra ßo skónczi. Sastupicź tam móżesch kóždu njedźelu w 11 hodź., kóždu ßrjedu a kóždy pjatk w 6 hodź. Wohladasch tam bohate pokłady, kotreż w sanźenych lětstotkach Łużiza we ßwojich hrodach, Božich domach, ßwójbnych domach a klóschtrach khowa

Sswěrny Sserb a ßerbski prózowar je njebocźiczki duchowny rada Jakub Schewczik. Ssobotu 3. auguśta popołdnju wußny wón cźische w Khróscźizach, hdźež bě na wumjeńku a hdźež bě na kónzu ßwojeho skutkowanja 11 lět woßadźe ßwěru ßłużił. 1867 narodźi ßo wón w Bacźonju. Po studijach, kotrymž ßo w Budyschinje a Prasy wěnowasche, bu 1892 na měschnika wußwjecźeny. Jako tajki je w Budyschinje, Kamjenizy a w Khróscźizach skutkował s wulkim žohnowanjom a woßebje sa Khróscźanisku woßadu wjele dobreho cźinił, schtož w njej jako pomnik sawostanje. Naschemu ßerbskemu ludej bě wón ßwěrny ßyn a smužity wjednik w cźežkich cźaßach. Jako tajkeho snaja jeho katolscy a evangelscy Sserbja a jeho cźescźuja a ßo jemu dźakuja. Sa nasch ßerbski lud je wón ßłużił w zyrkwinskim žiwjenju a też w hospodarskim a politiskim. Ssrjedu 7. auguśta ßu jeho ßwjatocźnje na Khróscźanskim pohrjebnischcźu pokhowali na městnje, kotreż bě ßebi ßam sa poßlednju semsku khowanku w ßerbskej semi wuswolił.

Njedźelu wschitzy do Wojerez na župny slět!

S **Łužizy.** Saßo a saßo cźitamy też s Łužizy powjescźe wo nadpadach, woßebje wo nadpadach na žony a holzy. To njejßu snamjenja dobreho, ale snamjenja sa to, so je sałožk sa žiwjenje tak někotreho tajki, kajkiž je sałožk doma njemudreho twarza, wo kotrymž Jesuß Khrystuß rěcźi na kónzu ßwojeho mózneho prědowanja na horje, kotreż pola Mateja w 7. stawje steji. Starajmy ßo dźeń wote dnja wo to, so je sałožk nascheho žiwjenja, nascheho sboża, nascheje wěry druhi —, tón, kotryž Jesuß Khrystuß ßam wukhwaluje pola doma mudreho twarza. A runje tak starajmy ßo sa to, so by to pola tych, kiž naschi ßu, pschedewschěm pola młodźiny, tak było, so by jich pschichod a tak pschichod ßwójbow, woßadow, luda był sałożeny na skału a niz na njewěste, sachodne, cźłowske — na pěsk, kaž Jesuß Khrystuß tam praji.

Na pucź.

Kokaschka sa kóždu kapcźiczku wody do njebja pohladnje.

Sserbske pschisłowo.

Listowanje. Sa 10. po Tr.: B . . z w B. — Sa 11. a 12. po Tr. postaji k. w. s. S.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čzißło 34

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! **F.**

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje — 25. augusta 1935 — Bautzen

10. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jap. skutki 16, 30—31:

„Jaſtnik wuwjedźe jeju won a rjeknu jimaj: Mojej knjesaj, schto mam cžinicź, so sbóžny budu? Wonaj dźeschtaj: Wěř do teho Knjesa Jesom Khryſta, dha budźesch ty a twój dom sbóžny.“

Kelko jich dźe tola w naschich dnjach na tutym najnusnischim, najwažnischim praschenju, kiž w naschim tekscźe cžitamy, nimo: „schto mam cžinicź, so sbóžny budu.“ A tola wotwißuje wscho wot teho, kajke wotmołwjenje tuto praschenje tež pola tebje namaka: Wot teho wotwißuje twoje derjehicźe, twoje wjeßele, wój měr, twoja cžaßnoscź a junu twoja wěcžnoscź!

Schto mam cžinicź, so sbóžny budu? S tuteho praschenja klinczi nam styſknoscź, ßmjertna styſknoscź napschecźiwo. Je tu kaž pola swonkowneje nusy. Kaž je cžłowiek w hodźinje najwjetscheho stracha, cžělneje nusy hotowy, wscho woprowacź, haj ßamo to najdróžsche, najlubsche dacź, hdyž jenoż ßwoje žiwjenje wumóz móže, tak je też tón, kiž tute praschenje sawoła, rosßudźeny, wscho cžinicź a cžerpicź, hdyž budźe jenoż wumóženy ſ helskich marrow dusche. Ale my ßłyschimy też sdobom ſ tuteho praschenja wěstoscź, so nje wscho shubjeny, ale so je hischcźe wumóženje sa duschu. Bóh njemóže tola cžłowjeka sacźißnycź, ně, wón, tón Bóh wscheje luboscźe cžłowjeka, kiž woła, wußłyschi. Budźa ßo hischcźe pucźe namakacź, kiž cžłowjeka ſ tuteje ßmjertneje styſknoscźe wuwjedu. Ale hdźe ßu tajke pucźe? My ßami njemóžemy ßebi pomhacź; Luther ma jara prawo, hdyž spěwa, móz nascha dobycź njemóže, a też žadyn bamž abo měschnik abo ßwjaty njemóže hrěschne brěmjo ſ dusche wsacź; ale schtó dha? Schtó je tón, kotremuž je data wschitka móz w njebjeßach a na semi, wschitka móz też, naß sbóžnych cžinicź?

Sswj. japoschtoł da w naschim Božim ßłowje na to to jeniczke wotmołwjenje: „Wěř do teho Knjesa Jesom Khryſta, dha budźesch ty a twój dom sbóžny.“ Jesuß Khryſtuß je potajkim jeniczki sbóžnychcžinjeć, a to njepraji jenoż tu ßwj. japoschtoł, ně, cžitaj jenoż ßwoju bibliju, a njeißy to hacž dotal cžinił, dha sapocž to dźenßa a cžin to wěrnje dale, a ja cźi praju, zyłe ßwjate pißmo budźe tebi wo tutym Jesußu jako twojim Sbóžniku powjedacź; wschitzy ßwědkojo Boži maja jenoż jenu khwalbu, a to je Jesuß Khryſtuß! To je tón, wo kotrymž na hodownym ßwjedźenju pschi žłobje spěwamy, Jesuß tón sbóžnik tu je, to je tón, na kotrehož Jan kschcźenik pokasuje: hlaj, to je jehnjo Boże, kotreż hrěchi ßwěta njeße, to je tón Sbóžnik, kiž na Cichim pjatku ſ naschim wyschschim měschnikom bu a kiž je ßwoje žiwjenje sa naß do ßmjercźe dał, so bychmy my wěcžne žiwjenje měli. A tuteho Jesußa móżesch sa ßwojeho Sbóžnika na pucźu wěry namakacź, to wupraji ßwjaty japoschtoł w naschim tekscźe, to je to žadanje ßwjateho evangelija: Wěř do teho Knjesa Jesom Khryſta!

Wěř, ach schto dha wěř, tak móżemy w naschich dnjach pschezo saßo ßłyschecź, wy nimacźe nam niczo prajicź dyžli wěř jenoż a tehodła njemóżemy ßo wjazy do zyrkwje namakacź. Haj, pokažcźe nam lěpschi pucź, pucź sa nasch nowy cžaß, sa ludźi 20. lětstotka, a we wulkich cžrjódach chzemy sa wami khodźicź. A my mamy jako khutni kscheścźenjo na to jenoż jene zyle jednore wotmolwjenje: je pak temu tak, a my nimamy niczo lěpsche, nascha droha parla je a wostanje wěra a na tutym pucźu chzemy a budźemy naschu sbóžnoscź namakacź. Jedyn ſ najwjetschich njepschecźelow kscheścźanstwa bě romski khěžor Julian. Ach, kak je tutón muž tola kscheścźanow hanił a ßwoje wbohe wopory martrowak! A tutón muž kscheścźanam też ras wěru prjódkmjetasche a prajesche: wěra, haj wěra, to je wascha zyła wěrnoscź, hewak niczo nimacźe. A kscheścźenjo budźa jemu dźenßa hischcźe wotmolwjecź, haj ty

masch prawo, to je nascha najwjetscha mudroscz! Hdyž jenož mojeho Sbóžnika Jesom Khrysta prawje snaju, dha mam wscheho doscz, dha wscho wěm, dha to wěm, schtož mje domoj wjedże k mojemu Wótzej w njebjeßach.

Ale rosumisch tež, luby bratsje, luba ßotra, schto wěra je? Móžemy pschezo saßo pytnycz, so je jim wjele, tež tajkim, kiž ßo kscheszczenjo mjenuja, dospołna wěz rosuma. Ssym kěrlusche a schpruchi ßwěrnje wuknył, mózemy ßłyschecz. To je jara khwalobnje a my chzemy to czinicz, pschetož trjebasch ras Boże ßwj. ßłowo pschi wschelakorych składnoszczach žiwjenja a derje temu, kiž jo potom móże, ßnadz njemóżesch we starych lětach jo wjazy czitacz. Ale wěra to hischcze njeje, ně, to je wěz wutroby! Wěricz rěka, niz moja wola dyrbi we zyłym žiwjenju knježicz, ale Boża ßwjata wola, a schtož czini Bóh, wscho dobre je a jemu ßo podczißnu. Wěricz rěka, žane druhe wukhowanje měcz w njebjeßach a na semi dyžli ßamo kschiž s Golgathy. Wěricz rěka, Jesußowu niewidomnu ruku sapschimnycz a jemu prajicz, tu mje masch a nětko wjedz mje po ßwojej ßwjatej woli, pschetož ty ßy moje wumóženje, ty ßy mój Knjes.

Poßłuchaj na to poßlednje ßłowo: Knjes, abo kaž nasch tekst praji: Wěř do teho Knjesa Jesom Khrysta. To je rossßudzazy dypk, wusnajesch s Lutherom w druhim artiklu, ja wěrju, so je Jesuß Khrystuß mój Knjes? Wěsch, schto je Knjes w domje? Knjesej dyrbisch ßłužicz, jemu ma ßo poßłuchacz, wón ma wscho postajecz a poruczecz, na njeho możesch ßo spuschczecz. Tak je, Jesuß dyrbi bycz s knjesom niz jenož w domje a ßwójbje, ale w zyłym žiwjenju a potom wscho derje steji sa czaßnoscz a wěczność. Jesuß Khrystuß wczera a dzenßa a tón ßamy, kiž wón je, tež do wěczności. Hinak woprawdże njeńdże a sbóžny tón, kiž to wě, pschetož wón budże měcz: měr a móz, troscht a wjeßele a junu w Khrystußu Jesußu wěczne žiwjenje. Bóh wobradz jo nam wschěm! Hamjeń.

Pósnajmy czaß Božeho domachpytanja!

Luk. 19, 41—48.

Hłóß: Tak Boži Ssyn ßam pschikaże.

K Jerusalemu bližesche
Sso kral, kiž kral nasch wěczny je,
Na město pohladawschi
Pak srudny na njoh' płakasche;
Joh' žałoscz w duchu widżesche,
Ju jaßnje wuhladawschi.

Ach, hdy by ty wschak wědżało
A w czaßu ßwojim pósnało,
Schto czi ßo hodzi k měrej!
Pak potajene nětko je
Czi zyle, schtož na tebje dże.
Ach, k ßmjerczi dżesch ty jěrej!

Czaß hižo jara bliski je,
So stysknoscz pschińdże na tebje
A twoje dżěczi kruta;
Móz njepschecželska woblehnje
Cże na wschěch stronach žałostnje
A s hrjebjemi cże sputa.

Ty budżesch wschudżom tyschene
A k semi połnje srunane,
Do czista wupuscżene!
Czaß ßwój dżě njeißy pósnało!
Sso sbožo czi je skiczżiło!
Tak nětk b'dżesch wopuschczene!

Tak Sbóžnik skorži želniwje;
Joh' žałoscz hórka sapschimnje,
Hdyž do pschichoda hlada.
Ach, podarmo je ßylsami
Knjes miłoscziwy horzymi
Po sbožu wbohich žada!

Knjes nasch do templa sastupi,
Hdżeż w hněwje ßwjatym wobßwědczi
Schtož hrosnoscz Jemu běsche;
Wón wiki ßwětne wumjeta,
Kiž ßwjate městno wohidża;
Dom czisty měcz Wón chzysche.

„Mój dom tu je dom modlitwy!
Jón hrosnje wotßwjeczicże wy
Do jamy mordarskeje!“ —
Tak Wón tam sjawnje rěczesche
A wschědnje dale wuczesche
Lud, kotryž słóstny njeje.

Tón na Nim wschitkón wißasche,
Sso s mozu Njemu czischczesche
A poßłuchasche Jeho;
Pak měschnizy a woßebni
Mjes ludom, Jom' ßu pschecziwni
A moricz chzedża Jeho.

Hlaj, saßakłoscz je žałostna,
Jich wutroba tak stwjerdnjena,
So wumóženja njeje
Sa ponurjenych do słóscże!
Jich dżěl je wěczne poklecże, —
Kónz to je czrjódy sleje! —

Jerusalem tak sahiny,
A ßwój dónt słóscże dopjelni. –
To czini prawdoscz Boża!
Duž i czaßom wschitzy wopomńmy
A dżaknje ßwój czaß pósnajmy,
Hdyž dżeń je hischcże sboża! —

Daj, Jesu, nam to wopomnicz,
Sso wschědnje na to dopomnicz,
Kak trjebamy czaß hnady!
Měj s nami wschěmi sczerpliwoscz,
Nam wodaj wschón nasch hrěch a słóscz,
Nam ßłabym pomhaj rady. M. V. a J. W.

Duzy psches Lužizu.

Pod tutym napißmom běchmy loni po wulkotnym Radworskim slěcże tu někotre rynczki napißali. Ssu drje byłe někak wobmyßlenja hódne. Buchmy njedżelu na rjanym Wojerowskim slěcże na nje dopomnjeni, s praschenjom, hacz lětßa saßo něschto tajke napißamy, lětßa hdyž lěto 1935 se ßwojej ßuchotu a nusu dwójzy tak wulke a dwójzy tak tołste piße to, schtož lěto 1934 pißasche se ßwojej ßuchotu a nusu, a kak tež to jene: „Bóh tón Knjes nětkle duzy po Lužizy.“

Haj, Bóh tón Knjes duzy po Lužizy! To pytnychmy też, hdyž běchmy 9. njedźelu po Sswj. Tr. duzy prěki pśches zyłu Lužizu wo Lubijśkich stron hacž do Wojerez. Haj, pytnychmy dwaj pucźej, po kotrymajž Bóh tón Knjes duzy pśches Lužizu, ju doma pytajo, ju pytajo doma na honach a w domach; tón prěni pucź pokasowachu nam schkodowanki, kotrež žuchota bě naczinika a sawostajika, tón druhi wosnamjenjesche nam deschćźik, kotryž bě žo žobotu a w nozy a njedźelu naschoł, kotryž też naž hischćźe pokrjepi.

A pornjo tutymaj pucźomaj hischćźe druhaj dwaj: lěto 1934 a lěto 1935. A wonaj žebi khětro podobnaj: loni traschaza žuchota a hnadny deschćźik a lětža traschaza žuchota a hnadny deschćźik. A tola, so dwójzy tón Knjes tak pschińdźe a tak domapytasche, to cźini nam jeho pucź tueho lěta khutnischi, straschnischi. Cźehodla pschińdźe Bóh tón Knjes dwójzy tak? Njeje wón loni tak duzy po Lužizy namakał, schtož pytasche, schtož chzyschе namakacź, hdyž bě duzy se žuchotu a duzy s deschćźikom, hdyž bě duzy njedźelski dźeń a wschědny dźeń, hdyž bě duzy pśches hona a wjeski a domy a duzy rano a wjecźor, wodnjo a w nozy? Schto je pytał a schto žnadź njeje namakał Bóh tón Knjes? Město wscheho rosestajenja, stajimy tu hnydom wuřešk s lońscheho rospominanja:

„Haj, Bóh tón Knjes nětkle duzy po Lužizy njedźelu a wschědny dźeń! Wón krocźi po Lužizy, dźe pśches jeje hona, pschińdźe do kóždeje wjeski. Wón stupi do kóždeho doma, hižo rano do dźěła, so by wušłyschał modleŕske rańsche sdychnjenczka. Sslyschi jo wón abo jenož schcźerkot dźěła — a hubow, kotrež maja rano hižo nusne? Bóh tón Knjes steji wokolo wobjeda w kóždym domje. Wón dźě je tola w kóždym domje pschikrył blido. Njedyrbjał wón to žměcź wocźakowacź, so jeho k blidu pscheproscha, so žo jemu snajmjeńscha dźakuja?! A wón steji wjecźor sažo w domach pschi blidźe abo w komorzy, cźakajo, hacž njebychu jemu niczo prajicź měli — s modlitwu.

Bóh tón Knjes dźe do Božich domow. Jich mjeno tola hižo praji, so to jeho domy žu. A namaka tam wón wschě žwójby wožady, — sastupjene snajmjeńscha s jenej duschu? Namakacź by wón to tak dyrbjał. Pschetož wschě žwójby wožady mjenuja žo tola kscheścźijanske po Khrystušu. Kóždy jenotliwy je tola pśches Khrystuža dźěcźo Boże. Dźěcźo žłuscha pak tola do doma nana — hewak a wožebje hdyž hrosy nusa a schkoda. A wožebje, prawe dźěcźo pschińdźe k nanej, dokelž prawe, wěrne dźěcźo je, — dokelž jeho lubuje a tohodla dozyła hinak njemóže.“

Njeje wón loni namakał naž cźinjo tak, kaž žo to jemu spodoba? Je wón tohodla sažo pschischoł tak? Kak wulka to jeho luboscź, hdyž hischćźe ras pschińdźe tak a niz hinak niz s hórschim! A kajzy to my, my kscheścźijenjo nascheje Lužizy, hdyž wón też lětža naž tajkich njenamaka, kajzyž žo jemu spodobaja! A wěmy my, hacž wón dale naž tak hnadnje domapyta? Wěmy my, hdy jeho scźerpliwoscź s nami kónz?

Bóh tón Knjes duzy po Lužizy! Jeho stołpy widźachmy wschudźom duzy po pucźu pśches Lužizu. Widźi wón, nasch Bóh, naž wschudźom duzy po pucźu jeho spodobanja a to njedźelski dźeń a wschědny dźeń? Jenož schtóž je cźlowjek jeho spodobanja, je też cźlowjek jeho žohnowanja! S jeho žohnowanja pak hakle to sbožo, kotrež woprawdźe wobsboža, to sbožo, po kotrymž žo na wschěm pożledku kóžda dusha žedźi — njech 'ež „tón cźlowjek“ tuteje dusche, samyśleny w semskim a wot semskich, hewak něschto sa sbožo ma.

Abo njeměnisch ty, so Bóh tón Knjes dźe pśches Lužizu? Měnisch, so je bajka, so Bóh dźe nětkole pśches Lužizu? Schtóž wocźi ma, widźi, a schtóž wuschi ma, žłyschi, tón wě, cźuje, žłyschi, so Bóh tón Knjes, kiž w Jesušu Khrystušu žo nam sjewi jako tón Wótz wscheje hnady, dźe pśches Lužizu, dźe pśches nasche wjeski a města, pśches nasche wožady, a tón žłyschi pschede wschěm też se wscheho jene praschenje: „Chzecźe też wy precź hicź?“

Abo ty, mój luby, moja luba, njeżłyschisch ty tuto praschenje tohodla wjazy, dokelž so žy hižo precź wot njeho — precź do liwkoscźe, precź do njewěry, precź a wrócźo do póhanstwa?

Prózdniny.

„Prózdne“ je drje nam druhdy njelube a njewitane žłowo. Pschedstajmy žebi ras psched wocźi nana do pjenježniz shladujo, namakawschi ju prózdnu! Pschedstajmy žebi jeho staroscźiwe wobliczo! Abo macź, do horncźka shladujo, kiž je prózdny. Pschedstajmy žebi wulki sahon rožki abo pscheńzy! Bur pschińdźe, wobhladuje kłoży a namaka je prózdne. Ras cźitach w jenej nowinje: W Rumunskej pschińdźe macź do spańskej jstwy ke kolebzy małeho lubuschka a — namaka kolebku prózdnu. Wjelki běchu jej pśches wotewrjene wokno dźěcźatko kradnyle. „Prózdne“, njeje tuto žłowo we wschěch padach postrózaze a wožebje hrube też hischćźe we pożlednim padźe, žamo synk tuteho žłowa klinczi hrubje.

„Prózdniny“, też tuto žłowo se žłowa „prózdny“ wukładuja, klinczi pak trochu wjeżelscho a wosnamjenja něscho witane tomu, kiž to wužiwa, schtož tuto žłowo „prózdniny“ mjenuje. Jako dźěcźo snajach wschak jeno schulske prózdniny. Cźažowy duch je jo pscheměnił tak, so ma nětk kóždy dźěłacźeŕ prawo na prózdniny a móže troschku wodychnycź. Też ja žmědźach a mějach žo lětža s prózdninami saběracź. Mějach składnoscź, dojěcź sa žměschnje tuni pjenjes — 2 hr. — wobaj pucźej s privatnym autom horje do Oberbärenburg, 800 metrow wyżoko ležane, a to na 4 dny. Luboszny je to maly blecźk semje a lohko žo tu dycha w cźeńkim powětsje. Bydlach pola małych ludźi we małej nowej khežzy, kotraž bě s jeneho boka kaž k hórzy pschilěpjena. Rano pschi najrjeńschim wjedrje, hdyž hischćźe wscho spasche, stawach, dundach po kerkach a honach zyły dźeń, pytach a sběrach sela a namakach wjele rjanych, cźichich schcźeschkow, blecźkow a wuhladow. Cźaž tu wožebje spěschnje khwatasche, hacźrunje ja dźeń dołhi cźahach rano a wjecźor.

Maja tu też mału kapałku, a kóždy schtwórtk pschińdźe w zyłej wokolinje snaty a lubowany duchowny se Schreiberhawa žem dele a ma tu Božu žłužbu. Tuta bě wot domoródnych a zusnych bohacźe wopytana. Maly je to rumcźk; běchmy jedyn druhemu, też duchownemu, zyle blisko. To bě wscho tak žwjatocźne a domjaze.

Pjatk rano, pożledni dźeń, mje budźak do skhadźenja žłónczka budźesche. Sechzych tu wohladacź Boże žłónczko skhadźecź. Tłóchnych rano s domu a stejach na powyschenej hórzy, s kotrejež dale widźach. Na njebju hischćźe měżaczk žwěcźesche. Sdasche žo mi, so jón s ruku dożahnu. Tola podarmo žo tu prózowach. Měżaczk bě tola wysche, hacž žebi myślach. Běch daloko a schěroko žama w tutej wulkej rumnoscźi. Ssrěbach do žo cźerstwy wohnjaty powětr. Boże žłónczko njedasche do toho na žo cźakacź. Sawali zyłu wokolnoscź do słota, a žwjata cźischina bě we pschirodźe. Jenož ptaczki poczachu spěwacź. Mějach tu cźaža, wscho tole do žo wsacź, schtož žo mi tu poskicźesche. Niczo mje njemyslesche a njejžym ženje tak jaždnje tutu harmoniju w stwórbje pytnyka kaž tudy. Sda žo cźi, so wschě trawiczki, kwětki a schtomy

hromadźe ßłuſcheja a był-li to ſtary ſdonk ſchtoma mjes rjanej ſelenej trawu abo někajki trochu kſchiwy ſchtom; też wón tutu harmoniju njemyli. Spodźiwne je: Hdyž cźlowjek něſchto do krajiny natwari, ſchtož ßo do njeje njepſchihodźa, to ju wohidźi: „Cźlowjek barby hromadźe ſeſtaja, ale wone ßo hromadu njeſnjeßu. W pſchirodźe je to hinak! Kak ßu łopjeńka wſchelako narośtki! A trawne kčeniczka kaž małe ſchtomiki na dołhej cźeńkej nóżzy! Wětr je torha a zyba, jim pak njeſeſchkodźi! A wſchelake ßu te barby!

Mjes tym bě nimale 8 hodź. Tuž khwatach k ßnědanju. Pſchikróczich pucź, hdyž rózk kerkow pſcherěſnych. Wodowa hrjebja wſchak tu běži; tu myßlach, pſcheſkoczu. K njej ßo bliżo, wohladach tu tołſteho knjeſa na ſchtomowym ſdónku ßedźo. Wón njemóżeſche dale hrjebje dla. Też ja ſechzych pucź pſchikróczicź, a nětk tu ßedźu!“ wón měnjeſche.

„Nó, to pſcheſkoczimoj!“ ja wotmołwich.

„Hrjebja je pſcheſchěroka, k temu tójſchto wody w njej!“ mi wón ſnapſchecźiwi.

„To wſchak tak cźežko njeje!“ S tutymi ßłowami pſcheſkoczich.

„Wulkotnje!“ ßo jemu wußunu. Potom jeho nuſowach, ſo by mi ßwój kij poſkicził, a ſcźahnych jeho na druhu ſtronu, ſo ßo wody ani ſ nohu njedótkny.

Tola, to wſchak wſcho naboczne! To ſpodźiwne je, ſo hdźežkuliž pſchińdźeſch, Sserbow nadeńdźeſch, a je-li niz, tajkich, tola ludźi, kiž maja někak ſwiſk ſe Sserbſtwom. Tak bě to też tu! S tutym knjeſom nětk domoj dźěch. Praſcheſche ßo mje, ſ wotkel ßym ßem pſchiſchła. Powjedach, ſo ßym ſ Drježdźan. A tón knjes bě też ſ Drježdźan. „Wy pak njeſcze rodźena Drježdźanczanka!“ rjekny wón.

„Ně, ßym Sserbowka ſ Łužizy“, jemu wotmołwich.

„Też moja mandźelſka je ßerbſkeho pokhoda bliſko Hodźija!“ Wjeſku běſche ſapomnił. „Dóńdźcźe ßobu k mojej mandźelſkej! Wy ſcźe ßerbſzy ſapomniła?“

Powjedach, ſo derje ßerbſzy rěczu a też pißam, hačrunje ßym wjaz hač 25 lět tu. „Ale Sserbja tola wjazy njeißu!“ wón wuraſy. „Dźěczi mojeho pſchecźelſtwa tola ßerbſzy njeroſumja a ßu tola Sserbja! Njemóża ßo tola Němzy mjenowacź. To je wohańbjaze, ſchtóž ßwój narod ſaprěwa a Sserbſtwo ſ tym ßwoju hódnoſcź ſhubi, hdyž ßwój narod ſaprěje. Cźlowjek ßerbſkeho pokhoda njemóże ßo ženje Němz mjenowacź. A cźehodla dha ßo Sserbja tak pſcheněmcźeja? Sserbja běchu tola pſchezo cźeſtni, ßwěrni ludźo, rěcźa dwě rěczi, a kelkoż rěczow wobknježiſch, telko raſow ßy cźlowjek! Njemóżu to doroſumicź!“

Mjes tym běchmoj dóſchkoj. Knjeni mandźelſka bě pak hižo woteſchła do cźopłeho ßłónczka. Buch nuſowana, ßobu ßnědacź ßłódki tykanz a ßylny khoſej. Tu pak wjele ſchkody njenaczinich. (To je ßerbſki wuras). Samołwich ßo ſ tym, ſo njemóżu potom wjaz pſches hrjebju ſkoczicź.

Pſchipołdnju ßym potom ſ knjenju rěczała. Proſchach ju, ras ßerbſke towaŕſtwo w Drježdźanach wopytacź. Woni mi namjetowachu, ſo bych dlěje woſtała a potom ſ jich autom ßobu domoj jěła. Ja pak ßo ſamołwich, ſo domojjěßu hižo ſapłacźich. Nuczachu mje, tu hiſchcźe popołdnju pola nich woſtacź. Njemějach pak khwile. „Mam wſchěm tym lubym ſchcźežkam a blecźkam božemje prajicź.“ Tak woteńdźech ſ tej nadźiju, ſo tutu knjeni ras we Sserbſkim Towaŕſtwje wohladam.

L.

Zyrkej a ſtat.

Saſka zyrkwina wyſchnoſcź je wotſtroniła wukas, kotryž ßebi žadaſche, ſo ma tón, kiž ſ zyrkwje wuſtupi a ßo nětk ſaßo do njeje wrócźi, pjenjes ſa to ſapłacźicź, ſo ßo ſaßo do zyrkwje pſchijima.

S **pohanſkeho hibanja.** Schwabiſka pěßnjeŕka Anna Schieber wobara ßo ſjawnje pſchecźiwo wudawanju, ſo ßo wona k hibanju „Deutſche Glaubensbewegung“ khila. Wona piſche: „Ja njemohła ženje k někajkej wězy pſchißłuſchecź abo pſchihłoßowacź, pſchi kotrejž njeby był Jeſuß Khryſtuß cźěrjazy element.“ To je jaßnje doſcź.

Sa mißionſtwo mjes pohanami. 38 mecklenburgſkich lěkarjow je ſa jenu ſe ſtazijow Lipſczanſkeho mißionſtwa, kotraž je ſdobom lěkaŕſka, darilo mnoho lěkaŕſkich ßrědkow. S tym pſchipósnawaja a podpjeraja ſjawnje dźěła mißionſtwa mjes pohanami, pſchecźiwo kotremuž jich doſcź nětkle ſ kajkich a hinaſchich pſchicźinow wuſtupuje.

Se Sserbow a ſ daloka.

Wuſtajeńza, wo kotrejž hižo huſcźiſcho, tak też tydźenja, pißachmy, je ſnowa podlěſchena, — a to hacž do 29. ſeptembra. Tuž wužij kóždy tutu ſkładnoſcź a wobhladaj ßebi, ſchto rjaneho we Łužizy mamy! Kóždy drje tam też něſchto ſe ßwojeje woßady, ſe ßwojeho Božeho doma wohlada.

S **Maleſchez.** Sa Maleſchezy ſkhowajmy ßebi njedźelu 8. ſeptembra. Naſche mißionſke towaŕſtwo ßwjecźi tam ßwój tulětny ßwjedźeń. Drobniſcheho wo tutym mißionſkim dniu poda drje ſa tydźeń naſch cześcźeny redaktor naſcheho ßerbſkeho „mißionſkeho Poßoła“, k. farař Mikela ßam.

S **Wojerez.** Wo ſlěcźe a ßwjedźenju Wojerowſkim woczakujecźe drje wſchitzy nějakú rosprawu. My ju też hiſchcźe podamy. Dźenßa jenoż telko: nam je ßo tam jara lubiło. A kak mohło to hinak bycź? Bóh tón Knjes bě tola ßam nam najrjeńſchi dźeń dał po tydźenju, kotryž bě tak połny hnadneho domachpytanja. Rano a dopołdnja miły wokſchewjazy deſchcźik, haj też po pucźu hiſchcźe tajke pokrjepjenje. A potom ßłónzo. Kak njedyrbjake ßo to wutroby a wobliczа wjeßelicź tym, kiž tam w pißanym cźahu pokaſowachu, kak je delanſka ßerbſka wieß žiwa, a niz mjenje tym, kiž tam, kaž my pſchihladowachmy ſ tyßazami, kotſiž běchu ſe wſchěch kónczin pſchikhwatali, tak na pſch. też ſ Drježdźan. Bychmy wſchěm Sserbam, woßebje też ſakſkeje Łužizy popſcheli, tutón rjany dźeń ßerbſkeho luda ßobußwjecźicź. Wo nim potajkim hiſchcźe něſchto podamy. Khiba ſo nam něchtón druhi wo tym něſchto napiša? Bychmy to — kaž druhe pſchinoſchki dźakownje witali.

Na pucź.

Hdyž Bóh njewobradźi, wſcho ßo ſchpatnje radźi.
Sserbſke pſchißłowo.

Liſtowanje:

Sa 11. a dalſche po Sswj. Troſizy poſtaja k. w. ſ. S.

K. J. W.: Wutrobny dźak; — je-li ſo móżno, wužiju je tajke, kajkež ßu, proſchu pak, měru wobkedźbowacź.

K. H.: Wutrobny dźak ſa dźełko. Ale ſcźe rosßudne ßłowo biſkopa wopak ſroſumił. Tak, kaž nětkle napißane, njehodźi ßo wſcho wužicź. Redaktor.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow.

Čžißło 35

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske niedźelske kopjeno

W Budyschinje 1. septembra 1935 Bautzen

11. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Žnjowy dźakny ßwiedźeń.

Jak. 5, 7 a 16—18.

W kajkim dobrym, bohatym kraju my Serbja ßydlimy, to je nam ſ pſchirunanjom naſcheho wjedra a naſcheje role ſ wjedrom a rolu zuſnych krajow hakle prawje jaßne. W Indiſkej je huſto tajke ßuche lěto, ſo ſta tyßazy hłoda wumru! S Chiny w tutych dnjach cžitachmy, ſo tam poldra milijona ludźi pſched wulkej wodu cžekny, ſo ani móžno njeje prajicź, kelko je ßo ſatepiło. Schto cžini tam póhanſka wyſchnoſcź, ſo by ßo wobydlerjam pomhało? Nimale niczo. Wobydleŕſtwo tam tak huſto ßydli, ſo drje je póhanam zyle prawje, hdyž ßmjercź jich wjele ſaniczi. Fatalismuß, ßlepe podacźe do cžěmneho dóńta, ma knježſtwo w póhanſkej nabožinje. Njemohła kſcheſcźijanſka jendźelſka wyſchnoſcź wbohim Hinduludźom žito dacź? Něſchto mało jeno ßo ſtaraja ſa pomoz, ſwjetſcha hakle, hdyž je poſdźe.

Też w Paleſtinje, hdźež je Jakub, bratr Jeſußowy, ßwój liſt pißał, je jara ßuche wjedro a mało dobreje role. Na tajke khudobne pola dyrbimy ßebi myßlicź, hdyž Jakub bura khwali, kak wocžakuje kraßneho płoda ſemje a ſcźerpliwje docžaka, hacž by doſtał rańſchi a wiecžorny deſchcź. Tak je ßerbſki bibliju pſchełožeŕ pißał, myßlo ßebi na deſchcźe naſcheho kraja. Luther je pißał: „Saźny a póſdny deſchcź“, to ßu deſchcźe w Paleſtinje po cžaßu ſtajnych deſchcźow w ſymje, w kotrejž tam też ßněhi maja, a do deſchcźoweho cžaßa. Ssym ſ mojim bratrom na konju ſ Jeruſalema do Sichema w haprleji do tajkeho deſchcźa pſchiſchoł a widźił, kak tam na ßwojim ßuchim polu felacha (bur arabiſki) wo deſchcźik proſcheſche. Nahe njebjo, tak ßo namaj ſdaſche, žaneho deſchcźa njelubjeſche. Ale próſtwa praweho wjele ſamóźe, hdyž ſprawna je. Na wiecžor pod kraßnym, móznym deſchcźikom na tutoho wußłyſchaneho modlerja ſpominachmoj. To běſche jeniczki deſchcźik tam wot haprleje hacž do ſeptembra, póſdny deſchcźik na polo, ßuche kaž popjeł.

W naſchim kraju mamy jeno ſ wuwſacźom dołhi cžaß bjes deſchcźenja, a to tola jenož w někotrych krajinach, niz w zykym němſkim kraju abo w zykej Europje. Tuž je rólnikowa ſcźerpliwoſcź w deſchcźa khudych krajach wjele wjetſcha. W naſchim kraju dyrbimy pſchi kóždej ßuchocźe hakle ſaßo ſcźerpliwoſcź nawuknycź. Trjebamy ſcźerpliwoſcźe też hewak. Ssmy ludźo, ſ kotrymiž dyrbja też druſy ſcźerpliwoſcź měcź.

Hdyž to dźenßa, wutoru popołdnju pißamy, je ſaßo tajki woprawdźe ſtyſknimje wocžakowany Boži deſchcźik pſchiſchoł, wumoženje ſ wulkeje nuſy! Wutroba wſchěch ludźi dyrbi ßo Bohu dźakowacź.

Cžłowjek dyrbi jěſcź a picź a lubemu ſkotej pizu dawacź. Bur ma wulke hoſpodarſke ſtaroſcźe, woßebje na wulkich kublach. Ale hdźe je w naſchim ludźe ſchtó, kotremuž w ßuchim lěcźe ßmjercź pſched durjemi ſteji, ſo by bjes khlěba był ſe žonu a dźěcźimi, ſo by nihdźe žaneje wody wjazy njebyło a ſo by na wſchitkich polach wſchitko wuparjene, ſniczene było?

Jakub pißa wo kraßnych płodach, myßli ßebi na wulkoſcź, rjanoſcź, ßłódkoſcź wſchelakorych płodow, woßebje tajkich, ſa kotrež je naſch kraj pſcheſymny.

Też naſch kraj ma ßwoje kraßne płody, woßebje na ſchtomach a w ſahrodach, a někotra mudra burowka ßebi na wikach radſcho tajke woßebne płody kupi, hacž pſchewjele mjaßa. Myßlimy ßebi doſcź na najwažniſchu kraßnoſcź płodow, na jich trajnoſcź? Runje płody, kotrež ßu bjes ſwonkowneje rjanoſcźe, maja w ßebi ſtrowe, ßylne mozy, traja pſchi wulkej ſymje, haj maja wužitk ſe ßylneje ſymy, a traja pſchi ßuchocźe, haj na dobrej roli ßu w ßuchim lěcźe najbohatſche žně! Kak je jenož móžno, ſo też běrnjaze ſelo a dźecźele ßebi móžachu hiſchcźe něſchto mało ſelenoſcźe ſkhowacź, haj ſo na dobrych

polach ßu ſelene łopjena, łaž njeby tajke pražaze lube ßłónczko jim niczo ſeſchkodźiło, łajkeż mamy w tutym lěczu nad ßobu?

Budźmy też naſchej kſcheſcźijanſkej wyſchnoſcźi dźakowni, ſo je burſtwo ſchkitane pſched ſahubu, kotraž tam hroſy, hdźež kapitalismuß knježi, hdźež židowſke žitne wikowarſtwo ßo na khudych kſcheſcźijanſkich burach wobohacźuje!

Naſcha ßwjata rola, naſcha dowěra do wſchehomózneho Boha, naſcha kſcheſcźijanſka pobožnoſcź njech nam ßylnoſcź a wobſtacźe we wſchej nuſy dawa!

Też ſchtóž wutrobnje Boże ßłowo lubuje, ſo jemu njedźela bjes poßłuchanja na Jeſußa a jeho japoſchtołow žana zyła njedźela bycź njemóže, pſched Bohom jeno w ſcźerpliwoſcźi płody pſchinjeße. Někotre jeno, niz wjele, na dobru rolu padnje. W naſchim kraju pak je jara wjele wjazy najlěpſcheje abo tola dobreje role hacź w Židowſkej a Galilejſkej, hdźež Jeſuß rolu widźeſche a pſchi tym na rolu cźłowſkich duſchow myßleſche. Pola naß je ſawěſcźe też wjazy wutrobow, kotreż ßu dobra rola ſa wußyw Khryſtußowy, hacź tehdy, hdyž Jeſuß jako ßyjeŕ Boži wuńdźe. Schtó chze prajicź, ſo tajka dobra rola w naſchim lubym ludu wotebjera abo pſchiběra? Wěŕmy, ſo rjanoſcź ßymjenja, wot Jeſußa wußywaneho, też we ßylnoſcźi a wěcźnej mozy leži, kotraž duſcham žiwjenje dawa kaž khlěb cźełu. Jeſuß khlěb žiwjenja, khlěb ſ njebjeß, nam khudym k žiwjenju. Hamjeń. T.

Duzy pſches Awſtriſku.

W cźaßopißu „Sachſenwacht“, kotryž „Evangelſki Swjaſk“ wudawa, namakaſch pſchezo ſaßo ſajimawe wězy. Tak je we cźißle ſa julij a auguſt woſſjewjena rosprawa wo pucźowanju pſches Awſtriſku, kotreż je jedyn ſ wjednikow ſwjaſka w juniju tutoho lěta cźinił, niz ſo by ßebi k wjeßelu pucźował, ně, ſo by ßo bliže ſeſnał ſ evangelſkimi woßadami Awſtriſkeje, kotreż ſwjaſk tola ßobu podpjera. „Evangelſki Swjaſk“ pomha tutym evangelſkim woßadam Awſtriſkeje a też Cźěſkoßłowakſkeje, dokhody ſa fararja, ſa vikara, ſa ßmilnu ßotru ſwěſcźicź a ſwjeſcź a druhe nadawki a dźěła dokonjecź; wón pomha tak evangelſku zyrkej w Awſtriſkej twaricź. A my wěmy, ſo je tam nětkole wjele twaricź. Esu tola poßlednje lěta žiwe evangelſke hibanje w Awſtriſkej ſbudźiłe. A tuto traje hiſchcźe dale.

Snadź tute ryncźki tak někotreho nawabja, ßo ßobu do dźěła dacź a twaricź evangelſku zyrkej tu doma ſe ßwojimi mozami a ſe ßwojim evangelſkim žiwjenjom a tam wonka ſe ßwojimi darami, ßnadź też ſ tym, ſo ſaſtupi ßobu do „Evangelſkeho Swjaſka“, kotrehož wjednik je ſa naſchu Sakſku k. wyſch. zyrw. rada Jagſch-Lubijſki, a tak pomha evangelſku myßl hajicź tu w kraju a tam, hdźež evangelſzy wěrybratſja we wojowanju. To jene je jara nuſne, a to druhe niz mjenje.

Njech potajkim ſaſtupjeŕ ſwjaſka nam ßam wo ßwojim pucźowanju powěda; wón něhdźe tole piſche:

Duzy po ßwojim pucźu pſchińdźech najprjedy do Hornjeje Awſtriſkeje. W cźahu ßedźo poßłuchach na rosrěcźowanje burow, kotſiž ßobu jědźechu na wiki. Powědachu ßebi wo zyrkwinſkich naležnoſcźach a wupowědachu ßebi wſchelake wobcźežowanja, kotreż mějachu na wutrobej. Nadobo ſapocźa jedyn ſ nich wo hrabi Herbersdorf rěcźecź, kotryž pſched 300 lětami Hornich Awſtriſkich ſaßo katolſkich ſcźini, kotryž na Haushammerſkich honach wjednikow evangelſkich burow — pſchezo dwejoch a dwejoch — da lóß cźiſkacź wo žiwjenje. Tutu ſtawiſnu ſrudneho cźaßa napſchecźiwneje reformazije, we kotrejž ßo kſcheſcźijanſtwo tak jara njekhryſtußowe wupokaſa, — wußłyſchach tu ſ erta tajkich, kotſiž ßnadź běchu potomnizy tamnych evangelſkich burow — kotſiž buchu ſ tajkej žadławoſcźu a ßurowoſcźu katolſzy ſcźinjeni. — Woni ßu katolſzy, ale woni cźuja, ſo dyrbjeli, kaž jich wótzojo, bycź evangelſzy. Cźi, kiž tam k evangelſkej zyrkwi pſcheſtupja, praja tohodla też, ſo ßo k evangelſkej zyrkwi wrócźa.

Niczo ſa to cźinjo doſtach ja jako mjelcźazy ßobupucźowaŕ wobras a ſacźiſchcź wo ſmyßlenju katolſkeho lud. A tole ßo mi ſwěſcźi, jako něſchto poſdźiſcho w domje w Linzu prědowanje ßłyſchach, kotreż warnowaſche pſched indiferentismom, t. r. pſched njerosßudźenym měnjenjom, ſo mohł Evangelſki runje tak derje ſbóžny bycź kaž Katolſki. Wuſtupy ſ katolſkeje zyrkwje a ſaſtupy do evangelſkeje zyrkwje ßu wuras evangelſkeho hibanja w katolſkim ludu. Pſchicźiny tutoho hibanja maſch w katolſkej zyrkwi, niz w evangelſkej zyrkwi pytacź. Politiſki ras katolſkeje zyrkwje ſbudźuje praſchenje, hacź je wona Khryſtußowa zyrkej. Tuto hibanje njeje evangelſka zyrkej ſbudźiła. Jeje fararjo maja dźě telko ſaſtojnſkeho dźěła, ſo nimaja cźaß ſa tajke propagandiſke ſkutkowanje; tajke ſkutkowanje njeje też po waſchnju evangelſkeje zyrkwje. To pak móżemy prajicź, ſo ſ toho, kak evangelſka zyrkej ßwjatocźnoſcźe pſchi khowanjach ßwojich njebocźiczkich wuhotuje a kak wona jednore Boże ßłużby ßwjecźi, pſchipowědajo w nich we macźeŕnej rěcźi evangelij bjeſe wſchěch politiſkich ſaměrow, tajne wabjenje wukhadźa. Toho buch ßebi też wěſty, jako we Božej ßłużbje w pſchepjelnjenym evangelſkim domje w Linzu pobych; to wobßwědcźi mi też dale kóžda woßada, kotruž wopytach.

Wot ßwojeho hłowneho pucźa wujědźech ßebi do m^ſta Steyr, kotreż tam tak rjane leži w horach. Tam je ßebi evangelſka woßada krematorium natwariła a tam ma wona też pſchikładne dźěło ſa dźěcźi a mjes dźěcźimi.

Łódź wjeſeſche mje na Dunaju dale pſches kraßny Wachaw nimo měſtna Bechlarn ſtarych Nibelungow, nimo klóſchtra Melk, nimo Dürnſteina, hdźež něhdy Blondel Richarda ſ pſchimjenom „Lawſka wutroba“ namaka a hdźež je mała evangelſka woßada naſtała, a nimo Weißkirchena, hdźež mała evangelſka zyrkwicźka ſteji, ſ kotruž ßu žony braniborſkeho Evangelſkeho Swjaſka wodźecźe ſa woltaŕ a klětku wuſchiwake, do Kremſa, hdźež ryſy evangelſki po nacźiſku profeßora Bartninga natwarjeny Boži dom kóždeho wita. Duzy pſches lěßnu krajinu wuhladach zyły rynk wßow, w kotrychž ßu ßo jenotliwe ßwójby k evangelſkej zyrkwi pſchiſamkłe. W Zwettlu wobhladach ßebi maku evangelſku kapału, kotruž je Georg von Schönerer twarił.

Naſajtra podach ßo pſches Dunaj k połodnju. Wopytawſchi na krótki cźaß zyrkej a faru St. Pölten dójdźech do kupjelow Salzerbad. Tu ma awſtriſke ſnutskowne mißionſtwo ßwój tak rjany dom, w kotrymž kóžde lěto ſta dźěcźi a młodoſtnych wokſchewjenje a poßylnjenje namaka a w kotrymž tak někotry ſjěſd a tak někotru ſhromadźiſnu wuhotuja, tak ſo je tutón wuſtaw ſdobom też duchowne ßrjedźiſchcźo evangelſkeje zyrkwje. Wjednik wuſtawa wujědźe ßebi naſajtra ſo mnu pſches Delnju Awſtriſku wokoło Oetſchera. My wopytachmy rjanu zyrkwicźku w St. Aegyd a po tym woßadu drjewarjow Ulreichsberg, kotraž je zyle evangelſka a ma evangelſku ſchulu. Tuta woßada je młódſcha hacź ſtara woßada drjewarjow Naßwald k połdnju. Tola też wona mi rosjaßni, kak je móżno było, ſo w cźaßu napſchecźiwneje reformazije pſchi wſchěm namóznym podtkócźowanju proteſtantisma tola lětſtotki dołho evangelſke woßady w Awſtriſkej evangelſke woſtachu

bjes Božeho doma a bjes fararja. Wošada je w symje dwaj abo tři měšazy wot žwěta wotrěsnjena. Nasymu dyrbja žo wobydlerjo sa pjecź měšazow s zyrobu sastaracź. W lěcźe je nětkole mózno, s autom po dobrym puczu hacź tam dojěcź. W symje tam njemóže nichtó dojěcź. Cźěła semrětych wostanu tam druhdy tydźenje dołho w žněsy stejo, prjedy hacź móža je na pohrjebnischczi Mitterbach abo St. Aegyd dowjescź abo donjescź. Dróhi žu pak tam hakle w poslednich lětdźesatkach twarili. Prjedy bě jenoź móžno po jara wobcźežnych hórskich schcźežkach do tutych wšow drjewarjow dóńcź. Wjednik drjewarjow měješe njedźelu Božu žłužbu a ani wojak ani jesuwita njenamaka pucź do žamotnoscźe.

Nimo noweje zyrkwiczki we wjesy Keid dojědźechmy do Mitterbacha, do wošady, kotraž je macź evangelskich wošadow Delnjeje Awstriskeje. Hakle w poslednich lětach žu tu pódla evangelskeje zyrkwje też katolsky zyrkej natwarili, drje wošebje tohodla, so njeby tuta wješ tak blisko snateho putnisteho městna Mariazell, hdźež też pobychmoj, bjes katolskeho Božeho doma była. Do Mariazell pschikhadźeja putnikowarjo s zyłeje Awstriskeje, też s Cźěskošłowakskeje, s Wuherskeje a s Juhošłowjanskeje. W Božim domje, kotrehož barokski twar je s gotiskej wěžu skepžany, je wumělskeho a njewumělskeho wjele, kaž to też hewak w Božich domach tajkich městnow namakasch. A schtož cźi wulka kopiza pschedawańjow poskicźa, njeje hinasche. Srosumisch, so to wscho žyły luda wabi, tola pak też, so runje khutni cźłowjekojo pschi tajkim waschnju kschescźijanskeje pobožnoscźe spósnaja pschewahu, kotruž ma evangelska zyrkej we žwojim pschipowědanju Božeho žłowa.

Se želesnizu dojědźech do Wina. Tuto wulke město s 2 milijonomaj wobydlerjemi ma 100 000 protestantow. S tutych je něhdźe 13 000 w poslednim lěcźe k evangelskej zyrkwi pschestupiło. Sa zyrkwinske sastaranje masch tu hischcźe wjele pschecźow. Nimasch tu jenoź hobrske město a jeho ja wošadne sastaranje njepschihódne wobstejnoscźe, ně, tu je nimo toho diaspora — t. r. protestantojo žu tu w rosprószchenju, žu ta mjeńschina, kaž to liczbje 2 000 000 a 100 000 pokasujetej. — Wošada Wien-Landstraße ma 10 000 duschow, sa žwoje shromadźisny pak jenoź rumnoscź, do kotrejež móže jich 150 wožbow. Wošada Wien-Favoriten, do kotrejež jich 3000 we lěcźe 1934 pschestupi, wužiwa pohrjebnu kapału jako Boži dom. Sa jenu s Božich žłužbow sa pschestup, kotruž wopytach, dyrbjesche žebi farař Boži dom žužodneje wošady Wien-Gumpendorf wuprožycź. Hacź runjež je Evangelski Swjask w poslednim lěcźe dokhody sa 5 nowych vikarow we Winje swěscźił a poskicźił, njedožahaja tola pschezo hischcźe mozy sa Boże žłužby, sa bibliske hodźiny, sa roswucźowanje, sa duschepastyrske dźěło pschede wschěm pola tych, kiž pschestupichu.

Też wošady wokoło Wina žym wopytał: St. Andrä; tam je mała modleŕnja a wulka farska jahroda; w tutej bě njedawno jara wopytana wusnawarska Boža žłužba; dale Tulln, tu je žebi wošada w starej, rospadanej strażnej wěži pschi Dunaju modleŕnju pschiprawiła, w kotrejž žu kaž doma, njech je też jeje napohlad wot wonka kaž napohlad starych rospadankow; dale Klosterneuburg, hdźež maja wumělszy wuhotowanu rumnoscź sa Boże žłužby.

(Pschichodnej dale.)

Pschikładne.

So by žo zyrkwinske waschnje sdźerżało a so njebychu nasche wulke wróczne cźaży žwój kschescźijanski zyrkwinski ras shubiłe a žo žwětne sczinike, je wošadne sastupjerstwo we wošadźe „Sächsisch-Haugsdorf“ sczěhowaze cźiniło:

Wono žo wobrocźi na wschěch hosczenzarjow wošady s prószstwu, so njebychu Hodownicźku, Jutrownicźku, Swjatkownicźku, kaž hacź žem, žane reje wuhotowali. Wošadźe, wošebje młodźinje wuprajichu tu prószstwu — też starschim a mischtram — so njebychu na tutych žwjatych dnjach na reje schli — abo na reje hicź dali.

„My chzemy“, tak rěka w tutym namołwjenju, kotrež bu też s klětki pschecźitane, „wschitzy hromadnje, swjasani we wěrje, wobaracź tomu, so bychu nasche kschescźijanske žwjedźenje žo žwětne sczinike, shubiwschi kschescźijanskeho rasa; my chzemy je žwjecźicź w pózcźiwoscźi a w napominanju k tomu Knjesej.“

Zyrkej a stat.

Weißenberg, srudnje snaty wjednik po nim pomjenowaneje, wot stata sakasaneje sekty, bu s połdra lětom khłostańnje pokhłostany. To je kónz jeneje s tych sektow, kotrež pytaja cźłowjekam hłowu samucźicź a jich na błudne pucźe sawjescź, wojujo pschecźiwo zyrkwi Khrystušowej. W tutym padźe wukopa žo nimo toho mnoho njelubeho a wohańbjazeho, kaž wopikstwo a njepózcźiwoscź.

„Heiden.“ Nuts pohladacź do myšlow hibanja „Nordische Glaubensbewegung“, kotrež chze němski lud precź wotwjescź wot Jesuša Khrystuša a — kaž widźimy, też dozyła wot „bóha“, da nam statny finazny rada Konopath, kiž pische, wotpokasujo heško: „Den alten Göttern zu“, pod kotrymž bě něchtó něschto pisał: „Ně! Bjes bohow, a runje tak bjes boha, kiž swonka žwěta, bjes stworicźela a bjes Jehovy žmy my wěrni póhanjo. — Pschetoż „bohojo“ žu sjewjenje cźaža, kiž žo minje. Wot wěcźnoscźe žem pak knježi a rjaduje „praporjad žiwjenja“ — „Urordnung des Lebens“ —. Potajkim to drje je jašnje doscź!

Stawnik. Stuttgartski wyschschi měschczanosta je postajił, so maja stawnizy pschichodnje pschi swjasanju mandźelskeju wošebitu drastu wobleczeni bycź, a to talar s czorneho žukna a baret.

Biblija. Britiske Bibliske Towarstwo je sažo Swjate Pišmo do noweje zuseje rěcźe pschełožiło; je wudało evangelij Janowy we rěczi „Ahamb“. Tutu rěcźa na kupach Nowych Hebridow.

Se Serbow a s daloka.

S **Maleschez.** Njedźelu 8. septembra wotměje žo w Maleschezach **mišionski žwjedźeń** žerbskeho pobocźneho towarstwa sa wonkowne mišionstwa. Dopołdnja ½11 hodź. budźe žwjedźeńske dźěcźikemschenje s rěczu k. miš. insp. Lehmanna s Drježdźan, popołdnju w 2 hodź. žerbske žwjedźeńske kemschenje s prědowanjom k. fararja Kaplerja s Njeżwacźidła a postrowjenjom k. wysch. fararja Sarjeńka s Khwacźiz; ¾4 hodźin němska Boža žłužba s rosprawu k. miš. insp. Lehmanna (7 lět w Indiskej). Pschińdźcźe wschitzy; njech je žwjedźeń s Božej pomozu mózne wusnacźe k žwjatemu mišionstwu!

S **Minakała.** Tu je kand. theol. G. Laser se Žitawy 9. njedźelu po žwj. Trojizy žwoje sastojnstwo jako vikar nastupił, kotrež je jemu wot 1. auguśta žem pschipokasane. Lěto dołho je po žwojim prěnim pruhowanju hižo był s vikarom we Lupoji a je hižo wot tam žobu s druhimi dlěschi cźaž we

naschej woßadźe skutkował. Bóh tón Knjes chcył jeho skutkowanje tu žohnowacź.

S **Lupoje.** Tu je 9. njedźelu po ßwj. Trojizy k. wysch. farař Sarjeńk noweho fařskeho vikara, k. kand. theol. Scholtu z Drježdźan zapokasał. Jeho je jakski zyrkwinski hamt k nam póßłał, pschepokasawschi dotalneho vikara, k. kand. theol. Lasera, do Minakala. Knjes vikar Scholta je w sańdźenym semestru ßwoje prěnje pruhowanje w Lipsku wobstał a je nětko hnydom farske dźěło pola naß dostał. Bóh Knjes chcył jeho ßłužbu w naschej woßadźe žohnowacź.

Do Wojerez bě 18. auguśta zyły ßerbski lud swołany. A tyßazy tam też běchu z pruskeje a se sakskeje Łužizy, z Hornjeje a Delnjeje Łužizy a też dale ßem,tak na psch. też z Drježdźan. Ale niz ßerbski lud jenoź bě swołany! Ně, runje tak němski; a tutón tam też bě po tyßazach se wschěch kónczin. Bě tola zyłe wulke wuhotowanje Domowiny a Wojerowskeho ßerbskeho towarstwa na to wotměrjene, Němzam a Sserbam pokasacź kraßne kulturne kubła naschich holanskich Sserbow a tak budźicź Sserbow a Němzow jenak za to, hajicź kulturne kubła, narodne waschnja. A schtóź je někak woczi a wuschi woczinjenej měł, je tam měł składnoscze doscź, tole nawuknycź niz jenoź, ně, też za to ßo sahoricź, Sserb kaž Němz. A to njech je wusbytk tutoho ßerbskeho Wojerowskeho dnja! S tutym mytowanjom budźa cźi, kiž njejßu cźaßa a prózy a pjenjes lutowali, tutón ßwjedźeń pschihotowacź, nanajbóle spokojom. Naschego nadawka njeje, tu nadrobnje wopißacź ßwjedźeński cźah a jeho 40 poddźělow abo ßwjedźeńsku schromadźisnu na torhoschczu, w kotrejž k. wucźeŕ Nejdo, wjednik Domowiny, nowu khorhoj Wojerowskeho ßerbskeho towarstwa poßwjeczi, abo žiwjenje na ßwjedźeńskej łuzy, kotrež ßo jara žiwjenju na „tšělenju“ runasche, abo Božu ßłužbu, na kotrejž ßobu njeběchmy, dokelž njemóžachmy tak sahe we Wojerezach bycź. To ßu drusy cźinili w nowinach, pschede wschěm we „Sserbskich Nowinach“. Naschego nadawka a tutych ryncźkow je, ważnoscź a nadobnoscź narodneho waschnja a narodnych poczinkow pokasacź, so je winowatoscź, kotraž ßo ßama rosumi, so ßebi Sserb kaž Němz tute drohe kubła waži a haji, wobßwědczejo z tym, so lubuje a cześczi tych, kotsiž ßu je jemu sawostajili, niz so bychu sanjechane a shubjene byłe, ale wyßozy ważene a cześczene, a so lubuje a cześczi toho, kotryž je tutomu jeho narodej a ludej dał bycź a tajke kubła tworicź a hajicź, Boha. Boża ßłužba w ßwjedźeńszy wupyschenym Božim domje bě tohodla też nasynk popołdnischich wuhotowanjow. Pobychmy po Božej ßłužbje w ßwjedźeńszy wupyschenym Božim domje a spósnachmy też we waschnju, Boži dom tak pyschicź, woßebitoscź holanskich Sserbow, nam tu njesnata. Ssobu najrjeńsche pschi ßwjedźenju bě, so wuhladachmy wschudźom telko narodneje drasty žonow, młodych holzow, dźěcźi. Abo schtó chcył prajicź, so njebě to lubosny napohlad: małe ßerbske holicza w pěknej ßerbskej drascze! Potajkim: nam je ßo we Wojerezach jara lubiło. Bychmy kóždemu a kóždej popscheli, tajki ludowy ßwjedźeń ßobu ßwjecźicź a ßo schromadnej sawjeßelicź ßwoje narodnoscze a ßwoje domisny a bycź tak w žiwym zykku němskeho a ßerbskeho luda naschej Łužizy a domisny. Wobžarowali jenoź smy, so njebě nam pschi ßyle luda móžno, setkacź wschěch snatych, z kotrymiž bychmy ßo rad schromadnje sradowali na tym, kak naschi Sserbja a so naschi Sserbja ßebi haja ßwoje narodne a kulturne kubła, a na tym, so ßo Němzy a Sserbja tak schromadnje radowachu na tutym ßwjedźenju a na tym, schtoź wón poskicźi.

Do Wojerez a do Sserbow. W poßlednim wokomiku dóńdźe hischcze druha rosprawa wo ßerbskim sjěźdźe. Tutu mózemy hakle za tydźeń wosjewicź, tola to też pschepoźdźe njebudźe, dokelž je a chce bycź wusbytk sjěźda něschto trajaze. So je to tak, wo tym ßwědcza też ryncźki, korež pilna ßerbska ruka napißa.

S **Drježdźan.** Ssrjedź tutoho měßaza wotwoła Bóh luby Knjes nascheho ßwěrneho krajana knjesa Leschawu, kiž bu w Bukezach ródnej semi pschepodaty. We Łužizy ßo narodźiwschi zacźahny w młodych létach do Drježdźan a bu posdźischo se sastojnikom statneje żelesnizy. Pódla ßwojeho sastojnstwa je ßo runje tak ßwědomicze ßerbskemu towarstwu „Cźornoboh“ wěnował a hromadźe je ßwojej ßerbskej mandźelskej skutkował za wukhowanje nascheje rěcze, waschnjow a narodneje drasty evangelskich Sserbow w Sakskej, kiž je tak horzo lubował. Jeho najmłódscha dźowka wopytasche privatnu ßerbsku schulsku wucźbu w schromadźenstwje ßerbskich towarstwow w Drježdźanach a je se ßwojim žiwym sajimom za ßerbske reje ruku w ruzy z naschim mischtrom Krawzom tute nasche reje na papjerje swěcźniła, schtoź je Leschawiz nana zaßłużba ßobu była. Sserbski dom, ßerbszy pschecźeljo a ßerbske cźaßopißy je stajnje měł. Něschto lět po nastupjenju wußłużby je ßo se ßwojej žonu wrócźił do Sserbow a po dlěschej khoroscźi wumrěł. Też jeho Drježdźanszy pschecźeljo wobdźělichu ßo z khorhoju towarstwa „Cźornoboha“ pschi pohrjebje, so bychu ßwojemu ßwěrnemu krajanej poßlednje božemje prajili. Se ßwojej měrnej powahu wostanje wschěm Sserbam njezapomnity.

F. Th. H.

S **Bethela** ßłyschimy, so je tam dźěła wjazy a wjazy. Woßebje bywa jich pschezo wjazy tych, kiž maja padawu khoroscź. Tajkich je tam nětkole 2185! Tohorunja pschibywa liczba tych, kiž ßu na ducha khori. Tukhwilu naprawjeja tam za nich zaßo nowu staziju, tak so budźe ruma za 700. Ale też tute rumnoscze njebudu doßahaze. S tutych liczbow, kotrež ßu jenoź dźěl hobrskeho dźěła luboscze, kotremuž ßo Bethel wěnuje, spósnawamy, kajkich wuměrow je tutón skutk Bodelschwingha nabył, a spósnawamy też, so Bethel pschezo zaßo noweje pomozy trjeba.

„Swón padnjenych.“ W městaczku Triberg w Cźornym lěßu wißy woßebity swón. Na dnju, na kotrymž žadyn Tribergski ßmjercź za wótzny kraj poczerpi, swoni wjecźor we 8 hodźinach tutón swón.

35 nowych evangelskich Božich domow twarja tukhwilu po zyłej Němskej. Za runje telko nowotwarow ßo pschihoty cźinja.

We Wuherskej je ministerstwo pschikazało, so ma njedźelski měr bycź dospołny a so ma ßo na to ßwěru dźiwacź. Tohodla buchu ßamo tam, hdźeż běchu hacź dotal njedźelu hermanki, tute na wschědny dźeń pschepołożene.

Na pucź.

Schtóź chce Boże žohnowanje měcź, dyrbi prjedy Boha měcź. —

Listowanje. Kni. L.: Jara wulki dźak za wscho! Běch po pucźu, a tohodla njemóžach wjazy zapodacź. — K. H. w D.: Dźak za rosprawu a wjele dobreho. **Redaktor.**

Sa 12. po ßwj. Tr. H. w P. Sa 13. po ßwj. Tr. K. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbskeje prědakskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 36

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 8. septembra 1935 Bautzen

12. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Scženje Marka 4, 26—29.

Nasch Sbóžnik widźi wschudźom Boże skutki, njech je to w cžłowškim žiwjenju se wschěm, schtož cžłowjeka potrjechi, njech je w stwórbje se wschěm jeje bohatym roswicžom, — wschitko ßłuži jemu k temu, spěwacź cžesću ßwojeho Wótza. A to je jemu wutrobna należnosću, so bychu cžłowjekojo we wschěm runje kaž wón ßam Božu khwalbu spěwali a skutki Boże wobdźiwali, a pod nim ßwoje žiwjenje wjedli.

Wón pokasuje na ptaki pod njebješami abo na lilije na polu, so bychu widźeli, kak ßo Bóh wo wscho stara, a so bychu jemu wscho dowěrjeli a ßwoje staroscże puschczeli; stworicžel wscho sdźerżuje — tež cžłowjekow; lěpje hacž nan abo macź Bóh jich sastara. W ßwojich prědowanjach jim tak Božu luboscź pschezo a pschezo sašo wobkrucžuje, so bychu ßo na njeho sałożeli a w nim ßo wukhowali, so bychu Boże kralestwo pschijeli. Boże kralestwo je psches Jesuša do ßwěta pschischło. W pschirunanjach Jesuš jo cžłowjekam pschipowjeda a rosjaßnja; wscho, schtož hromadźe widźa, ma temu ßłužicź, jim tuto kralestwo do wutrobow saschczěpicź.

W naschim pschirunanju wón ratarske nashonjenje nałożuje. Kaž ratař ßymjo wußywa, kaž wocžakuje, so roscże a pschibywa a srawi, kaž skónczńje ßwoje žně domoj khowa, tak ßo ßymjo kralestwa Božeho wußywa, tak roscże a pschibywa a srawi we wutrobach, tak ßo skónczńje dokonja, hdyž Bóh cžłowjekow k ßebi domoj wosmje.

1. Ssymjo ßo wußywa. — Kajke je to kraßne dźěło! Ratarjo, spomń, so jo njeby cžinił bjes kedźbowanja a nutrnosćże!! Na poli rěcži Bóh s tobu rasnje a ßwjatocžnje. Wón tebi dawa do ruki sornjatko, to je žiwe ßymjeschko; wón ßam je žiwjenje do njeho płodźił, tak so móże skhadźecź a roscź. Žadyn cžłowjek to njedokonja, Boža stwórba jo cźi dawa.

A do role kładże ßo ßymjeschko; tam móże roscź; na skale seskhnyje, na puczu ßo rostepze, mjes cžernjemi ßo sadußy; w roli ßo roswije, w njej móże roscź a płody pschinjescź.

Ssymjo Božeho kralestwa ma ßo runje tak wußywacź a to do cžłowjeskeje wutroby. Tute ßymjo ßo njenamaka wot naroda w njej, wona jo tež ßama wot ßebje njeporodźi; tute ßymjo je wot Boha, je něschto wěcžne a ßo nam dostawa w Božim ßłowje. Kaž je prěnje ßymjeschko sa rolu s Božeje ruki wukhadźało, so by ßo pschezo dale a bóle pschisporjało a tak stworjenjam ßłužiło, tak je ßymjo Božeho kralestwa se Božeje wutroby wuschło, so by ßo roswiło a pschisporjało a cžłowjekow scžiniło Boże dźěcźi; wone je žiwe a płodźi žiwjenje we wutrobach. A s jeneje wutroby, w kotrejź je žiwjenje sbudźiło, pschenjeße ßo do druheje.

Njedyrbjeli starschi dobre ßymjo wußywacź a wo to ßo staracź, so bychu byłe wutroby dźěcźi prawje wobdźěłane, so by ßymjeschko měło prawu rolu! Abo njeje ßo we wschěch starschiskich wutrobach móznje roswicź móhło, so tam hischcże žiwu móz njeje wubudźiło?

Wsmi kóždy Boże ßłowo horje s cźichej myßlu a hladaj, so by rola wutroby płódna była, hewak njebudźe ženje staw Božeho kralestwa. A we wutrobje rostu jědojte rostliny, kotrež pschinjeßu skaženje a sahubjenje!

Cžert wußywa tež ßwoje ßymjo a to roscże spěschnje, hdźež je ßo móhło sakorjenicź, to je woßebje ßebicźna myßl, a my cžłowjekojo potom njemyßlimy, schtož je Bójske, ale schtož je cžłowjecźne; a to rosschěrja ßo psche wschu měru lohzy a wupjelni bórsy zyku rolu wutroby — a cžłowjek je w cžertowymaj rukomaj, khiba so Jesuš jeho wußwobodźi a njerjad wupěje.

Bóh chzył naschemu ludu, kotryž je žwoju narodnu cžeschć sažo namakała, dacź nowe nalěczo kaž w prěnim kschescźijanskim cžažu, so by wschón njerjad, woženbje žebicźnoschć, i wutrobow žo shubił a žymjo Božeho žłowa žwoju móz móhło połnje wukonjecź!

2. Kak krótko, ale kak kražnje wopiżuje Jesuż w pschirunanju roscźenje žymjeschka! Cžłowjek je žymjo do semje cźiżnył — a wón spi a stawa wo dnjo a w nozy, a žymjo seńdże a roscże, so wón njewě.

Hdyž je potajkim cžłowjek to žwoje cžinił, ma wón wocžakacź, pschetož semja žama wot žebje pschinjeży płody, najpredy selinu, potom kłóż, potom połnu pscheńzu we kłożu; cžłowjek je tu zyle wotwiżny skónczńje wot Boha a Božeho skutkowanja w semi.

Hdźež je rola wutroby dobra, tam žymjo Božeho žłowa žame roscże a wukonja bóle a bóle bohabojasnoscź a pózcźiwoscź, a to we wulkim a małym, w ludach, we wożadach, we jenotliwych. Dobre žymjo ma w žebi móz, so dobudże we dobrej roli. Japoschtoł Pětr prěduje na prěnim žwjatkownym žwjedźenju — a kak móznje je wużyte žymjo dźěłało! Wschelakore žłowa žwjateho pižma — schto žu we wschelakich wutrobach wuskutkowałe!

Prěnje roswicże we wutrobach je nam potajene; tež wutroba žama, w kotrejž nowe žiwjenje nastawa, njewě, kak žo to ma, cžuje jenož, kak je wabjena, doniž njespósnaje, so je w njej něschto noweho, so je wjele stareho žo minyło. — Schtó pak cžini to wschitko we cžłowjeku? Bóh je, kiž móznje dawa to, so chzemy a to, so dokonjamy po tym dobrym spodobanju.

A hdyž žmy my to dobre žymjo wużywali, potom mamy roscźenje Knjesej pschewostajicź a jeho prożycź wo jeho skutk. A hdyž žymjo skhadźa, potom chzemy jeho khwalicź: Knjeże, niz mojemu, ale twojemu mjenu budź cžescź! Hdźež pak po sdacźu njepschińdże k wuwicźu, chzemy žo dacź warnowacź wot Jesuża: njeżudźcże, njesatamajcże; móże žlepy žlepemu pucź pokasacź? Pohladajmy najprjedy na žebje a do žebje! A potom tež wopomń, kak lohzy žo husto wot druhich móże rosteptacź! Woženbje pola žwojich domjazych, pola žwojich dźěcźi hladaj kóżdy, hacž je tež žam dobre žymjo wużywał, prjedy hacž žo na nich roshněwa! Haj, wopomń a hladaj, kak daloko je w tebi žymjo rostło, prjedy hacž žudźisch; žnano ani hischcże selinu njewidźisch. Budźemy dźakowni, hdyž pytnjemy, so njeje wużyw zyle podarmo był a njepschestawajmy, pschezo snowa wużywacź! Kelko sczerpliwoscże je Jesuż pola žwojich wucżomnikow pokasał! Wón je wjedźił, so Bóh w žwojim cžażu radźenje spożcźi.

Ratař proży, proży, proży, so by Bóh dał žłónczńe wjedro, dał deschcź, wscho w prawym cžażu. — Tym, kiž jeho proscha, da Bóh tež na snutsknym žiwjenju, schtož budże k lěpschemu duschow; Bóh chze, so by wschitkim ludźom pomhane było a bychu k spósnaczu prawdy pschischli.

3. Płody wocžakuje ratař na žwojich polach; so jeho zyłe dźěło njeby podarmo było, teho žo nadźije, a kak dźěła jeno lěto kaž druhe; a Bóh dawa — prawym a njeprawym, dobrym a slym — tež bjes próstwy.

Bjes próstwy a modlenja pak w duschinym žiwjenju doprědka njeńdże. Dar žwjateho ducha žo poskicża tym, kiž proscha. Tym pak žu płody tež wěste. Pawoł praji w liscże na Filippiskich w 6. schtuczzy prěnjeho stawa: A žym teje dobreje nadźije, so tón žamy, kiž w naż tón dobny skutk je sapocżał, jón dokonja hacž do dnja Jesom Khrysta. — A cžim bóle my tu hižo srawimy, cžim bóle hižo tu tež namakamy žnjowe wjeżele we wutrobach, hižo tu dostawamy sa duschu dobru pastwu. — A schto cżaka na naż, hdyž budże wscho dokonjane, a niczo wjazy nasche wjeżele njekasy.

Ale hdy Bóh njeby dobre płody w naż, w tych naschich, namakał, hdy by tam był jenoż njerjad, a cžert naż njeby wjazy puschcźił, a Boża hnada njeměła żadyn troscht wjazy sa naż, dokelž njejżmy wo nju rodźili — njeje to myżl, kotrejž rad i pucża dźemy, kotraż naż pak tola krucże napomina: wobdźěłaj rolu, schtož jenoż móżesch, so by dobre žymjo Božeho žłowa mohło dobre płody pschinjescź.

Kotry nan, kotra macź njeby dźěscźu najlěpsche dacź chzyła? Ale wobkedźbuje žo doscź, schtož we wutrobje dźěscża roscże? Njeje na cžażu, so starschej sa dźěcźimi, hospodař sa cželedźu sażo, kaž je prjedy było, žwoje nutrnoscże wschědnje maju a žo hromadże modla? Schtó ma wěstoscź, so Boże żohnowanje w domach wostanje, hdyž njerodża wo Boże žłowo a žo k Bohu njemodla? Schtó žebi myżli, so Bóh k žebi wosmje tych, kiž maja žwojich pschibohow?

Někotry praji: kóżdy prawy kschescźijan dyrbi spósnacź, so je žwět srawy sa Boże žudźenje, sa sażudźenje. Nasche pschirunanje naż wucźi, so my to nimamy rosżudźicź, ale so je to Knjesowa wěz. Njech to abo druhe pokasuje na dosrawjenje, na druhej stronje ma žo hischcże wjele cžinicź, so by wschudźom Boże žłowo wużyte było. Ale wěste je, žně pschińdu wěscże, a nichtó njewě dźeń, na kotrymž Bóh je pyta na nim a hacž žu dobre abo sle. A njenadźizy móże tutón dźeń pschińcź! — Tak cžińmy my kóżdy to žwoje a wużywajmy a wużywajmy dale Boże žłowo do wutrobow a dajmy jo tež do naż wużywacź! A potom, schtož cżłowjek wjazy njemóże, to Bóh dokonja Jesom Khrysta dla. Hamjeń.

Cžehodla tak žucho a tajka nusa?

Staj tutomu praschenju napschecźiwo sczěhowaze praschenja a wotmołwy smějesch. A nadźijomnje njebudże to wscho. Dyrbjał tola sażlepjeny a tupy bycź, njeby-li ty snajmjeńscha wscho cžinił, so by to nětko hinak było, to rěka, so by wscho po Božej woli było.

Cžehodla njespěwaja wschě žwójby blidowe pacźerje? — Jesuż Khrystuż tola wucźi žo modlicź: Nasch wschědny khlěb daj nam dżenża. A žerbske pschiżłowo praji: Bjes pacźerjow k blidu a wot blida khodźicź, to rěka: po prawom do khlěwa žłuschecź. A sażo: Pacźerje k jědźi a wot jědże żohnuja blido.

Cžehodla njespěwaja we wschěch domach rańsche a wjeczorne modlitwy? — Spěwaj a dźěkaj! tuto heżło njedyrbjało tola nikomu njesnate bycź. A pschiżłowo praji: Na wěrjazu próstwu praji Bóh: Hamjeń. A sażo: Bohu žłuż niz jeno w zyrkwi ale tež doma!

Haj w zyrkwi! Cžehodla njehromadża žo cžłowjekoju, ně, kschescźijenjo w Božim domje njedźelski dźeń k shromadnemu modlenju? Njerěka dha w pobożnym kěrluschu:

Hdyž je próstwa jeniczka,
i wěru wuspěwana,
Bohu Knjesej spodobna,
wot njoh' wużłyschana,
kajka móz
dźeń a nóz,
hdyž nětk wschitzy rjenje
proscha w Božim mjenje!

Haj:

Ty njepósnata móz
w modlitwje nam data!

Położ ſ měrom połny ſynk na: njepósnata móz! A cžehodla njepósnata? Dokelž njenałożowana, dokelž njewupruhowana!!! — A pſchißłowo praji: Kemſchikhodženje njeſakomdžuje, ale ſpěchuje dźěła. — Schtóž Bohu njedželu bjerje, pokradnje ßamenu ßebi.

A hiſchcže jene: cžehodla? Cžehodla njekhodža ßwěru k ſpowědži a k Božemu blidu? — A tola ſtare pſchißłowo praji: Boże ßłužby ßu ſbóžne hoſcžiny, na te Bóh luby Knjes proßy. A ſaßo: Spowědž ſebjerje ſ wutroby cžežu. — Abo bojiſch ßnadž ßo ſpowědacž, dokelž maſch ßo wjele ſpowědacž? — A potom: Njeje dha naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß wołał a pſcheproſchował: Wſmicže a jěſcže! Wſmicže a picže! —?

Spokoj ßo ſ tutym ſchtworakim Cžehodla. Je to na doſcž doſcž najprjedy! Ale njedaj ßebi pokoja, dóniž tež poßlednjeje wotmołwy na nje njenamakaſch a dóniž njedokonjeſch ſkutki, kotrež ßebi wone žadaja. A hdyž maſch praſchenje na hubomaj: „Njepſchińdže bórſy deſchcžik?“ daj ßebi, prjedy hacž wotmołwy na tuto praſchenje žadaſch, wotmołwy na tamne ſchtworake: cžehodla? Haj: Spěwaja wſchitzy bórſy błidowe pacžerje? Spěwaja wſchitzy bórſy rańſche a wjecžorne modlitwy? Modła ßo bórſy wſchitzy ſhromadnje w Božich domach? Budža bórſy wſchitzy ſa Božim błidom?

Wſchitzy! Tuto ßłowo cže njeſtróž. Wſchitzy drje w naſchim cžaßu ženje njebudža tak pſched Bohom, a tež niz něhdže zyły lud. Ale to powſchitkowne žiwjenje a ſkutkowanje a ſadžerženje móže bycž napjelnjene wot tajkeho pobožneho ſmyßlenja, móže bycž ſ jenym ßłowom: ryſy kſcheſcžijanſke. A dyrbi to bycž! Je wono to hižo? Cžehodla niz? Budže wono to ſkoro? Budže ſnajmjeńſcha twoje žiwjenje a žiwjenje twojeho doma tajke ryſy kſcheſcžijanſke ſkoro?

Haj: Cžehodla tak ßucho a tajka nuſa?

Duzy pſches Awſtriſku.

(Pokracžowanje.)

Tohorunja wopytach tam woßadu: Korneuburg a jeje wobſchěrnu hacž k cžeſkim mjeſam ßahazu diaſporu a Floridsdorf, kotraž je ſnata ſ jeje wulkej liczbu pſchestupow, a Liesping, kotraž chze ßwoju rjanu, wulku zyrkej poßwjecžicž. Druhe woßady, kaž we Winje Währing a jeje wulku evangelſku ſchulu a Hitzing ſ jeje wumělſkej zyrkwju běch hižo lěto prjedy wopytacž mohł.

W měſtacžku Baden pola Wina pokaſa mi ſenior Delnjeje Awſtriſkeje ßwoju lubu zyrkwiczku a mi wo woßadach ßwojeho ſeniorata rosprawjeſche. Wot tam podach ßo na hłownu ſhromadžiſnu awſtriſkeho hłowneho towaŕſtwa do Mödlinga pola Wina, kotraž bě Sswjatkowniczku a druhi džeń Sswjatkow. Kajku ważnoſcž Evangelſki Swjaſk tam ſa evangelſku zyrkej ma, ſjewi ßo w tym, ſo běchu Boże ßłužby derje wopytane, ſo ßo ludžo dò ſjawneje ſhromadžiſny, kotraž bě w pſchepjelnjenej najwjetſchej žurli měſta, cžiſchcžachu, a ſo ßo jara wjele ſaſtupjerjow poboczných towaŕſtwow ſ zyrkeje Awſtriſkeje na tutym ſjěſdže wobdžěli. Wjednika evangelſkeje zyrkwje, ſuperintendentu Heinzelmanna, poſtrowichu tam tež ſ woßebitej ſhromadžiſnu dowěrnikow.

Mój pucž mje potom dale wjedžeſche do Neunkirchena, hdžež je rjana evangelſka zyrkej, a dale pſches Semmering do Styrſkeje. Tam mózach lětßa jenoż dwě woßadże wopytacž: Leoben, hdžež bě loni hłowna ſhromadžiſna, a Knittelfeld. Tu twarjachu nowu zyrkej a twar rjenje ſpěchowachu. To bě mi wěſo wulke wjeßele. Hdyž maja ſaſtupjerjo romſkeje zyrkwje twaŕ tuteje zyrkwje ſa wužadanje, dyrbi tola tón, kiž w měrje wěz poßudžuje, prajicž, ſo je dotalna modleŕnja, kotruž w faŕſkim domje namakaſch, ſa woßadu, kotraž naſtajnje roſcže, zyle njedoßahaza. Sswoboda wěrje, kotraž je we awſtriſkej wuſtawje ſwěſcžena, dyrbi tež evangelſkej woßadže ſmóžnicž, ßebi Boži dom, a to tak wulki, kaž jón trjeba, natwaricž.

(Pſchichodnje dale.)

Sserbow ſlět do Wojerez.

Pěknje a pſchiſtojnje běchu woni ßwój ßwjedžeń ſhotowali a wſcho rjenje wupyſchili — naſchi Wojerowſzy ßerbſzy bratſja a naſche Wojerowſke ßerbſke ßotry. Woßebje wupyſchena bě zyrkej, a wſchudže na haßach ßmahowachu khorhoje a khorhojczki, a pletwy wißachu pſches dróhu wot jeneho boka na druhi. Ludžo běchu tam tak pſchecželni a wjeßoli; žana hordoſcž! Wſcho bě kaž k holi pſchitulene. Prěni krócž pſchi tom Wojerezy wohladach. Cžrjódy ludu běchu ßo tam ſeſchli, ſtari a młodži, Sserbja a Němzy. Pſchecželjo ßo tam ſetkachu a ſtari ſnacži ßo ſaßo namakachu, ſo bu to wjeßele wulke. A praſchenje a wotmołwjenje nochzyſche ßo ſkónczicž. Pyſchne ßerbſke knježny běhachu po haßach a poſkicžachu ſnamjeſchka.

Runje bě ßo dopołdniſcha Boża ßłužba ſkónczika a kemſcherjo kročachu khutnje ſ zyrkwje. „Sserbſzy kemſcherjo!“ Tutón wobras wjazy raſow w němſkich cžaßopißach widžach. Tu mějach nětko wobras žiwy pſched ßobu a ſroſumich ſajim, kiž maja molerjo nad naſchimi delanſkimi ßerbſkimi bratrami a ßotrami. Woni ßu woßebity ſtaw. Sajimawe běchu tež make holczki w ſchěrokich ßukniczkach, krótkich jeczkach a ſchěrokich módrych ſchórzuchach, tolſty wołmjany zyplk wokolo hłowy ſwjaſany. Schtyri tajkich holczkow mi napſcheczo běža, jena druhu ſa ruczku wjedžo. Tak nimale ſchcžežku ßame trjebachu. Stupich k bokej a ßo wopraſchach, hdže tola tak khwatnje běža. Njedoſtach pak wotmołwy; wone k jemi hladachu, běch jim pſche zuſa. Rěcžach pak dale k nim a pokhwalich jich pyſchnoſcž, a hlaj, wóßom wulkich wóczkow měrnje ke mni ſhladowaſche a jena ſ holczkow wotmołwi: „Po jelki džemy k Jazwawkezom!“ Ruſnje wone dale khwatachu.

Ja džěch ſa nimi pſches khěžu do klamow. Dom bě tu połny ludźi, ßamo tež w kuchinje. Witachu mje kaž ſtaru ſnatu, ſo běch hnydom domach. Delnjołużiſku njewjeſtu tu hotowachu. Banty a wſchelakoſcže tu leżachu, niczo ſeſamkane, ſo mi myßliczka pſchińdže: tu by dobre poło było ſa paduchow.

W 1 hodžinje bě ßerbſka Boża ßłužba, ſuperintendent knjes farař Wowcžeŕ měješe prědowanje. Sſyły nutrnych kemſcherjow poßłuchachu a ßerbſke ſpěwne towaŕſtwa porjeńſchichu ſe ſpěwami Bożu ßłužbu. ½3 hodžin hibaſche ßo ßwjedžeńſki cžah, wjedženy wot kapały Wojerowſkich SA-muži, hacž na torhoſchcžo. Sa kapału jědžeſche pyſchny ßwjedžeńſki wós Domowiny, ſa nim ſchtyri pyſchene woſy, kiž naß pſcheßadžichu do ſańdženeho cžaßa: 1. łamanje lemu; 2. pſchaſa; 3. worlawu; 4. tkanje. Wuſchikne ruzy tu dźěłachu. Sa tutymi pſchijědžechu wjeßołe póſtnizy, wunjeßenje ßmjercže, molowanje jutrownych jejkow. Rjane a khutne běchu jutrowne ſpěwarki w cžornej draſcže a ſchtryntuſchk na cžole. Sa nimi kaž rjana pěßniczka: dźěcži khodža po jejka a kemſcherjo. Burſka ßwójba jědžeſche ſ woſom na polo. Žortniwy bě dalſchi wobras: dźěcži na woſyczku ſtare koſchcža wjeſu, jědu khodojty palicž. Sa nimi ßerbſka meja, wódny muž na woſu, žnjeńzarjo, pſchipołdniza ſe ßerpom.

Něschto sajimawe bě wożebje też pyscheny wós ſ woleńzu. Někotre rjenje pyschene kważy ſo też widźecź dachu, mjes nimi jedyn katolski. Sa tutymi kschcźisna. Pschedźenak njeżesche cźežki měch; stare drasty; kusłaŕ Krabat a hischcźe jedyn wódny muż jěchaschtaj na konju; wós ſ lutkami; „njedźelu wjecźor“ a nózny straźnik cźah skónczichu. Na torhoschcźu bě jewischcźo natwarjene. Sserbska khorhoj a khorhoj ſ hokatym kschižom a cźornoběło-cźerwjena khorhoj tu żmahowachu a druhe żerbske khorhoje ſ cźaha rjany wobras hischcźe porjeńschichu. Zyły cźah tu posasta. Pschedżyda Wojerowskeho towaŕstwa, knjes Jazwawk, pschitomnych lubje witasche. W żerbskej a němskej rěcźi spomni na 50lětne wobstacźe żwojeho Wojerowskeho żerbskeho towaŕstwa, kiž pschi tutym jubilejnym żwjedźenju żwoju nowu khorhoj poświjecźi. Na to wjednik Domowiny, knjes Nedo, dlěschi cźaż rěcźesche; żnano 5000 wożobow pośluchasche jeho żłowam, kiž napominachu, żwěru dźerżecź Sserbstwu a wjednikej Hitlerej, kiž je Sserbstwu sażo nowe wożiwjenje dał. My mamy ſa to bycź dźakowni. Na to wjednik Domowiny nowu khorhoj poświjecźi a ju khorhojnoscherjej pschepoda. Żupny wjednik, ł. Krjecźmaŕ, w mjenje Domowiny khorhoji prěnju żeklu w żerbskich barbach pschepoda. Tehorunja wěnowachu nowej khorhoji żeklu żony Wojerowskeho żerbskeho towaŕstwa. Delnjowujesdźanske a Njeżwacźidlske towaŕstwo darischtej hosdźik. Shromadnje wuspěwachmy 1. a 5. schtucźku żerbskeje hymny „Rjana Łužiza“ a ſ němskimaj hymnomaj żo tuto poświjecźenje skónczi, hdyż bě też krajny rada němszy poręcźaŕ. Boże żłóncźko żwěcźesche na tutón pisany wobras. Sdasche żo, so je to khutna Boża żłużba pod hołym njebjom.

Wot tu żo cźah dležschi cźaż psches haży města hibasche a żo psched městom rospuschcźi, hdźež wschelake sawjeżelenja scźěhowachu. Telko ludźi drje Wojerezy żadnje wobhladaja. Se wschěch stron běchu pschikhwatali. Wjele snatych wobliczow mózachmy widźecź. Nasch hudźbny mischtr Bjarnat Krawz tam też bě. S bohatym sacźischcźom żo na dompucź podachmy.

Jene pak mje hischcźe pschezo w myślicźy hrjeba; to nochzu lubym cźitarjam satajicź: Setkach tam snatu knježnu; mój khodźachmoj po hażach a swjeżelichmoj żo na żwjedźeńskim cźahu. Tak cźaż rucźe cźěkasche. Skónczinje knježna rjekny: „Chzemoj na torhoschcźo dóńcź po moje jěsdne koło!“ Pschińdźechmoj na torhoschcźo; tu hromady kołow k scźěnje slehnjene stejachu, 5 hacź 6 w jenym rjedźe a wschitke bjes samkow. Ja żo wopraschach, hacź dha żwoje koleżo ſ tuteje hromady namaka. „Haj!“ wona wotmołwi zyle po holansku, „tamle je, hdźež ta Aktentascha wisża. Ja pobych pola schwadlcźe po żwój nowy Kleid. Tón mam tam w Taschi nutskach!“ Tu, lubi cźitarjo a lube cźitarki, żłowo wotmołwjenja njenamakach. Najradscho bych hnydom do żwěta trubiła: „Hladajcźe a żłyschcźe, ludźo, tu je bleczk na semi, hdźež nimaju paduchow! Hlajcźe, tajzy żu Sserbja!“ Njeje to krónca dowěry jeneho k druhemu a króna pěknoscźe?“

Ł.

Biblija.

„Bibliju do luda!“ Tuto heżło Evangelskich, pschede wschěm evangelskich bibliskich towaŕstwow, żu nětko też Katolikojo pschijeli. Mjes nimi była hibanje, kotreż chze Bibliju mjes Katolikami rosscheričź, dźeń a żylnische. Żaneje katolskeje żwójby njedyrbi wjazy bycź, kotraż njeměła snajmjeńscha dobry pschełožk Noweho Sakonja. 20 němszy biskopja żu tutomu hibanju pschihłożowali. W poślednim cźażu żu też 3000 Nowych Sakonjow rosdźělili do hojeńnjow a sanatorijow. Też żu měli wożebite „biblińke dny“ a tajke też ſa nasymu sażo pschihotuja.

We wschěch evangelskich domach je Biblija. Njech nihdźe pschi tutym „je“ njewostanje; njech wschudźom rěka: Bibliju tu żwěru cźitaja a wużiwaja! Potom hakle żmě evangelski dom prajicź a wusncź, so ma Bibliju.

Póhanstwo.

Prof. Hauer pische pod napisżmom: „Heidentum und deutsche Glaubensbewegung“ scźěhowaze: „Wuras „Heide“ żu nam naschi pscheczźiwnizy najprjedy jako hanjaze mjeno dali. My żmy jón potom pschijeli, so bychmy ſ tym wobżwědczźili, so stejimy k herbstwu żwojich dokscheścźijanskich prjedownikow. My chzemy ſ tym też sażo mjeno „Heide“ k cźeścźi pschinjescź; pschetoż tuto mjeno tola swoprědka niczo druhe njewosnamjenja hacź cźłowjeka, kiž wonka na kraju w holi — Heide — bydli a je tam hischcźe dołho żwojim starym bohom żłużił, mjes tym so běchu města hižo ſ kscheścźijanstwom pschemózene. Mi njeńdźe wo to, so runje tutón wuras wobkhowamy. A nimo toho: póhanstwo — Heidentum — njeje żana niża nabožina. Też indo-ariska nabožina je póhanstwo — Heidentum — a wona je nam bliże hacź kscheścźijanstwo.“

Zyrkej a stat.

13. njedźelu po żwj. Trojizy sběramy w Božich domach ſa Snutskowne mišionstwo. Na to nochzemy sabycź. Dźěła ma wono nadoscź, a pomozy trjeba wono wulzy jara wjele.

W Němskej je jich było w lěcźe 1933, każ żu wuliczili, 18 860 evangelskich duchownych a mišionarow, 18 841 katolskich duchownych a mišionarow, 13 139 mnichow a 74 003 mnischkow.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Khwacźizach je knjes wyschschi faraŕ Sarjeńk sażo zyłu żyłu bohożłowzow do żerbskeho seminara shromadźił a 2. septembra ſ nimi na schtyri njedźele żwoje dźěło sapocźał. Nadźijamy żo, so Sserbja też na tutym městnje dalscheho wo tym shonja a to se seminara żameho. Pschejemy żerbskemu seminarej Boże żohnowanje ſa jeho shromadne dźěło a skutkowanje.

W **Lubiju** żwjecźi dźenża Evangelska żónska żłużba żwoje 75lětne wobstacźe. Dopołdnja w 9 hodź. je shromadny kemschikhód a popołdnju w 3 hodź. żwjedźeńska shromadźisna.

Wójna abo niz? To je to praschenje, pod kotrymž steji zyły żwět. Snadź mamy njedźelu, hdyż tute rynczki cźitacźe, rosżudźenje: wójnu. Tuteje wójny strach je tón, so hischcźe wjazy ludow saschmjaze do wojowanja hacź posledńja wulka wójna a so mori hischcźe wjazy cźłowjekow hacź tamna. Schtóż tak nětkole nowiny cźita, żo dźiwa na tym, schto wscho to tak mózno je mjes ludami, — mjes kscheścźijanskimi ludami. Ale njemołmy żo a njemol żo żadyn lud a żadyn wjednik: Jedyn je, kiž ma też tu poślednje żłowo: B ó h!

Na pucź.

Pomozy Božej żenje żane hubjeństwo pschewulke było njeje.

Listowanje. Sa 13. po Tr.: K. w B. — Sa 14. po Tr.: W . . .ŕ w H.

K. Herm . . . . . : Waschego nastawka dla bych ſ Wami jednak. Njewěm pak Waschego bydlenja. Redaktor.

Samoltwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Nożacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinaŕnje a powěscźerńje w Drježdźanach wot Hłownoneje żerbskeje prědaŕskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu sobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenježkow.

Čžißło 37

Pomhaj Bóh!

Létnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Gserbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 15. septembra 1935 Bautzen

13. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sczenje ßwj. Mateja 13, 44—46.

To drje je něschto ßa dźěczi, kiž rad poßłuchaju, hdyž jim wo skhowanym pokładze powědasch. A tamne drje jeno něschto ßa bohatych, kotsiž bychu ßebi ßnano drohu parlu kupicz móhli.

Ně, kóždemu, też tebi, dyrbitej pschirunani k lěpschemu ßłużicz. Jesuß ſ nimaj praji, schto njebjeske kraleſtwo je, kak je namakasch a kak móżesch je ßa ßebje dobycz.

Njebjeske kraleſtwo je něschto kraßne, drohe, to najlěpsche, schtoż człowjek ßebi myßlicz móże. Schto maju ludźo ßa najlěpsche? Stari Germanojo ßebi njebjeßa tak myßlachu: Wojak na bitwischczu wostajiwschi ßwoje żiwjenje nieße ßo wot Walkyrow, bitwiskich knjeżnjow do Walhale, hdżeż je hoscżina pschihotowana, hdżeż ma ßo dale wojowacz, hdżeż wschitzy dale na hońtwu khodża. — Sswjaty Pawoł pak praji: „Boże kraleſtwo njeje jědź a picże, ale prawdoscz a měr a radoscz w ßwjatym Duchu.“

Stari żidża mějachu hrosu wo pschichod ßwojeho poniżeneho luda. Każ rjany ßón, kiž tu na semi skoro wěrny bycz njemóże, klincża ßłowa: „Jerusalem knjeżi nad ßwětom, Davitowy ßyn nieße krónu, wschitke ludy pschikhadżeja k ßwjatemu templu a ßłuża tomu Knjesej.“ — Ale Jesuß praji: „Kraleſtwo Boże njepschińdże se swonkownym nałożenjom. Woni też prajicz njebudża: hlaj, tudy, abo hlaj tam. Pschetoż hlaj, Boże kraleſtwo je snutskach we waß.“

Ale też jeho wuczomnizy ßu posdźischo tele ßłowa sabyli. Zyrkej, kiž steji pod jenym bamżom, prajesche: Ja ßym njebjeske kraleſtwo a nimo mje njeje żaneho sboża. Ale poßłuchajcże: Sbóżnik praji: „Moje kraleſtwo njeje wot tudy.“

Schto dha je ßa naß evangelskich kschesczijanow njebjeske kraleſtwo? Ssnano ras ßam na rjanym bleczku nascheje semje stejo ßłyschesche jeno ptaczki ßwojemu stworiczelej kěrlusch spěwacz a wóczko shladowasche na daloke rjane czíche hona. Czícho bu w twojej wutrobje, na khwilku bě wscho sabyte, schtoż cże tyschesche. Hdy by tak wostało, to bychu njebjeßa na semi byke. Ale ty snajesch Jesuża a wěsch, so je njebjeske kraleſtwo ßa naß tu na semi pschebywazych tam, hdżeż je żiwjenje w Bosy sałożene a wobtwjerdżene, kotrež ßłuży żiwemu Bohu, a so je rjanoscz a czíchoscz tam, hdżeż je nasche żiwjenje psches Bożu hnadu wottorhnjene wot hrěcha a skóscże, hdżeż hona kschesczańskeje dusche powědaju wo Bożej luboscżi, Bożim měrje, Bożej prawdoscżi, wo Jesußowej poßłuschnoscżi, Jesußowej wěrje, nadżiji, ponižnoscżi a scżerpliwoscżi w czěßnoscżach, wo Jesußowej ßwěrnoscżi. Tónle raj rěka njebjeßa. Kraleſtwo, to je skhowany pokład, to je droha parla.

Kak namakasch Boże kraleſtwo? S Bożim wodżenjom a sprawnym pytanjom. Pschetoż njebjeske kraleſtwo je podobne skhowanemu pokładej na poli, kotryż człowjek namaka. Dha drje ßmy na pschipad pokasani? Ně, to niz, ale Bóh dyrbi naß wjescz a nam wocżi wotewricz. Pschetoż pokład njeleży na drósy, tu by ßo shubił. Bóh je pokład ßwojeje hnady a luboscże, ßwojeho měra do role ßwojeje zyrkwje położik. Njenahladna je ßa ludżi rola, czerńje tu też rostu, wjele człowjekow dże nimo bjes toho, so tam pohlada. Wo pokładze szyta niczo njepytnu. Ty pak snajesch rolu, tebi je droha kschesczańska zyrkej, w kotrejż ßy ty wulki narostk. Ty ßo njehańbujesch tejele role, ty worasch a ryjesch a ßadżesch a ßyjesch. Žnějesch ty też? Ssy pokład na tymle polu skhowany hižo namakak? Ssnano ßy ßo ſ rolu spokojik? Doktor Marczin Luther bě ßo dołho ſ tym saběrak, so by ſ człowskimi ßrědkami a skutkami ßwoje sbožo namakak. Dołho podarmo, skónczńje pschińdże ßwětko, wón widżesche Boże ßkowo ßo błyschczicz: „Prawy budże ßwojeje wěry żiwy“ a pódla widżesche hischcże wjele druheho skota. Bóh da jemu pokład namakacz.

Tak Bóh luby Knjes dźenża też hischcźe skutkuje. Hdźeż żu někotru njedźelu żedźał a njeżu niczo spodźiwneho widźał, błyschczi żo tebi dźenża Boże żłowo: „Sbóżni żu czi, kiž żu czisteje wutroby, pschetoż woni budża Boha widżecź.“ Nětko snajesch drohi pokład. Něchtó druhi je żnano porjadnje żwoju bibliju do ruki wsał a tola njeje w njej pokład namakał. Ale jónkrócź na khorołożu czichu hodźinku namaka to wulke spokojaze żłowo: „Wótcże, chżesch-li, dha wsmi tón kheluch wote mnje; niż pak moja wola, ale twoja wola żo stań.“ Tuż pschimny a dosta pokład, kiž wosta błyschczaty psches wschitke jeho żiwe dny.

Ale wschitkich Boża ruka takle njewjedże. Tym ma żo prajicź: Pytajcże każ tamny pschekupz. Tón mějesche hižo wjele dobrych parlow, ale ta jena jeniczka droha parla, wo kotrejż bě tak wjele żłyschał, njebě jeho, tu dyrbjał měcź. Wón pschekrocźi daloke kraje, wjese żo po morju, doniż pytanu njenamaka.

Parle ty też masch, dobre a rjane, żonu a dźěcźi, khěżu a dwór, wótzny kraj a macźerńu rěcź, strowoscź a rosum. Waż żebi je wyżoko, haj je żebi żwěru. Bóh stworicźel to tak chze, wón je je tebi dał. Ale wjedź, so liczkow róże sańdu, shubicź móżesch żwoje kubło, s czażom wscho sahinje, hdyż njedostawa żiwjenje a błyschcź kóždźiczki dźeń wot teje droheje parle, wot njebjeskeho kraleństwa, wot żiwjenja w Bosy. Ta dyrbi żo żrjedź pacźerkow błyschczicź. Tohodla dźi k łojerjam parlow, dźi k tomu jenemu, kiž tu drohu żam wobżedźi, dźi k Jesużej! Tón je ju s njedowużlědźeneho morja Božeje luboscże a żmilnoscże człowjekam sa troscht a radoscź pschinjeżł; dźi k Jesużej Khrystużej, wón ju ma.

Ale pomha czi, hdyż Jesuż ju ma? Dyrbisch żebi ju kupicź! Dyrbisch wschitko, schtoż masch, pschedacź! Wobaj, tale parla, twój Jesuż, staj drohaj. Wotwikowacź niczo njemóżesch. Nasch sbóżnik dyrbjesche żwoje żiwjenje sa njebjeske kraleństwo dacź. Wón czerpjesche żmjercź na kschiżu. To ty drje njetrjebasch. A tola je twoje żiwjenje nusna płaczisna. „Daj mi, mój żyno, twoju wutrobu, a njech żo moje pucże twojimaj woczomaj spodobaju“, praji njebieski Wótcżez, a „ty dyrbisch Boha wysche wscheho lubowacź a twojeho bliżscheho jako żam żebje“, praji twój wumożnik.

Lohko njeje, żo wottorhnycź wot wscheho, schtoż nam lubo, żo zyle bjes wschitkich wuměnjenjow żwojemu Bohu dodacź. Nascha wutroba wiża twjerdże na tym a tamnym. Pohladaj, schto w twojim żiwjenju Bohu napschecźiwo steji; to dyrbisch puschczicź.

Powěda żo, so ras we wulkim měscże Odessa pschi Czornym morju czorny mór knježesche. W drjewjanych kólnjach bliśko pohrjebnischcża, hdźeż najkhudschi bydlachu, bě żo sażydnyła. Kak bě móżno, tule słu khoroscź saczěricź? Bohot da tele kólnje sapalicź a khoroscź hażny. To bě ruski żrědk, ale żrědk pomhasche.

Ty, luby kschesczano, dyrbisch wschitko, schtoż s hrěchom swiżuje — a hrěch je hórschi hacź mór — s wohnjom pózrěcź dacź wot bójskeje hnady. Tule hnadu pytaj w Khrystużu Jesużu, ty smějesch měr,, kiž je wyschsche kubło dyżli wschitko druhe; ty smějesch Boże kraleństwo. Hamjeń.

Maleschanski żwjedźeń swonkowneho mißijonstwa.

Swonkowne mißijonstwo je było wot dawna żem naschim żerbsko-němskim woßadam woßebje luba należnoscź. Je wono to hischcże? Nasch czaż se żwojimi wschelakimi czeżemi je tak prawje składnoscź, tu rosjażnicź. Kak żam sażo ke Knjesowemu mißijonstwu stejisch, to wěsch, wscho jene, hacź ży woliwknył abo hacź żo prěńscha luboscź — abo też stara wot pobożnych starschich namrěta luboscź — w tebi hori. Ale kak je to nětko powschitkownje? So njebychmy my tu w naschich woßadach pod to żudźenje, so prěńschu luboscź wopuschczichmy, so żo sapowědźichmy, Khrystużowej pschikasni poßłuschni bycź, pschischli, woła naż — nimo druheho — kóżde lěto snowa mißijonski żwjedźeń.

A tak wón wołasche 12. njedźelu po żwj. Trojizy do Maleschez a do Maleschanskeho Božeho doma niz jenoż Maleschansku woßadu, ně, wschě nasche woßady. Hodźijska wschak mějesche hižo kermuschu. Hdy by to jenoż jeniczki sadźěwk był!

Też my żo podachmy na pucź, skóncziwschi żwoje njedźelske dźěła w Božim domje. Jědźo psches Łużizu, spósnachmy snowa, każ sczěhwki dołheje wuhorjazeje żuchoty tak też, kak dźiwnje a kak wschelakoro mróczele a Boże njewjedra rosnoschuja a rosdźěleja po krajinje Boži deschczik, po kotrymż żo semja tak żedźi a s njej skót a człowjekojo. W naschej Noßaczanskej woßadze a wokolinje żmy měli wutoru po 11. njedźeli po żwj. Troijzy Boże njewjedro, kotreż hnadnje pschińdże a bohaty deschcź pschinjeże, a po tym pschezo sażo něschto deschczika, tak też nětko njedźelu. Druhdże żu krupy byłe, tak wokoło Pomorz, druhdże sliwk, tak wokoło Łusko, druhdże sażo jenoż pokrjepjenje. To spósnawachmy, żo bliżo k Maleschezam, na honach, a próstwa żo nam wudoby, kotruż běchmy s nutrnym modlenjom też dopołdnja shromadnje spěwali, so chzył Bóh hnadny bycź a pomhacź s miłym wokschewjenjom. A hdyż żo nětkole, hdyż tole dźenża póndźelu pischemy, tu pola naż sażo miłoli, żo nadźijamy a pschejemy, so by Bóh też druhdże żuchu semju krjepił. Lědy běchmy tak nimo pěknje wobnowjeneho Budyschinskeho Božeho doma, w kotrymż mějesche woßadny farać runje wěrowanje, kiwasche nam nasdala hižo Maleschanska wěża se smahowazymi khorhojemi a to, każ potom spósnachmy, bě mjes hokatej a czorno-běło-czerwjenej khorhoju też sażo zyrkwinska khorhoj s Khrystużowym kschižom. W Božim domje, kiž naż s pletwami witasche, spěwasche żerbska żwjedźeńska woßada hižo hłowny kěrlusch. Hdyż sastupichmy, wużłyschachmy tekst, na kotryż k. farać Kapleŕ-Njeżwaczidlski żwoje żwjedźeńske prědowanje sałoži: Mat. 28, 18—20. Sswjedźeński prědaŕ żo praschesche: Schtó je khmany do dźěła żwjateho mißijonstwa? Pod tsojakim wotmołowjenjom nam to dopraji: ludźo wěry — jich sałożk je Knjesa żłowo: Mi je data wschitka móz w njebjeżach a na semi —; ludźo luboscże — woni żo dźerża Knjesoweho żłowa: Ja żym pola waż wschitke dny hacź do skónczenja żwěta —; ludźo poßłuschnoscże — czinja Knjesowe żłowo: Dźicże a sczińcże wschitkich człowjekow mojich wuczomnikow. — Schtóż kschesczijan chze bycź, żo njemóże wuwinycź tomu, czinicź tuto żłowo, a żo też tomu njewuwinje, hdyż kschesczijan je. — Se wschelakeho woßebje to jene s prědowanja: My njetrjebamy hakle won do póhanskich krajow hicź, my mamy tu doma składnoscź, niz jeno woprowacź a darowacź a żo modlicź sa swonkowne mißijonstwo, ně, też jako mißijonarojo skutkowacź. Hlaj k nam do kraja pschikhadźeja póhanjo wschelakich pschiczinow dla. Woni dyrbja tu pola naż w tak mjenowanym kschesczijanskim kraju namakacź kschesczijanow żłowa a skutki, t. r. my mamy tu żiwi bycź jako wěrni kschesczijenjo. To je też mißijonske skutkowanje. A schtóż won do póhanskich krajow czehnje, njebywajo s mißijonarom po mjenje, je tola mißijonar a ma pschipowědacź kschesczijansku wěru se żłowom każ se skutkom, s zykym sadźerżenjom. —

Po modlitwje wuspěwachmy kěrluschowu schtuczku a k. wyschschi farař Sarjeńk postrowi ßwjedźeńsku woßadu, ßo dźakujo sa wuhotowanje ßwjedźenja w tak rjenje wupyschenym domje a wabjo do ßwěrneho mißijonskeho dźěła. Wón pschewsa też woltarnu Bożu ßłużbu. Psched Bożim domom witachu ßo kemscherjo ßwjedźeńskeje woßady a ßußodnych woßadow a duchowni bližschich a dalschich kónczin. Jich bě, jako bě też poßledni dóschoł, drje 15. S knjesom w. fararjom běchu nimo toho tsjo bohoßłowzy ßerbskeho seminara ßobu pschischli.

¾4 hodźin saswonichu saßo swony a kemscherjo khwatachu do Božeho doma, s nimi też s fary duchowni, dwě towarstwje s khorhojemi, woßadne sastupjerstwo, pschiwusni farskich domow a druhy. Schkoda je, so ßo jich wjazy Serbow snowa njepschisamkny. Mějesche ßwjedźeńsku rěcz tola knjes miß. inspektor Lehmann-Drježdźanski, kotryž je ßam w Indiskej jako mißijonar skutkował a bě tohodla, tak bě też ßerbski prědař prajił, najlěpscheje składnoscze, ßo s mißijonskim dźěłom ßamym sesnacz. Schtóž je tutu składnoscz wužił, je ßebi wjele ßobu domoj wsał sa ßebje, sa druhich, sa nětczische woßadne žiwjenje doma a sa mißijonske skutkowanje.

Pschede wschěm bu nam wěste: Mißijonstwo, to je wojowanje, kschescźijanstwo je wojowanje. Tuž hdyž tu wojowanje je, ßo njestróž a njeboj! To mohła bycz lohzy czischina keřchowa. „Bědźcze ßo so mnu sa tu wěru toho evangelia!“ tuto ßłowo Pawołowe staji tohodla też ßwjedźeński rěcznik jako heßło psched naß a rosłoži a wułoži nam mnoho wulzy sajimaweho s mißijonskeho dźěła.

Mißijonstwo ma tu bycz — też w tutym kritiskim czaßu! A wono ma bycz niz wěz žonow jenož, kaž ßo to sdźěla praji, ně, runje tak wěz mužow. Wono dźě je wěz kschescźijanstwa dozyła. My kschescźijenjo — rjekny rěcznik — nimamy prawo ßo wurěczowacz, ßwaricz — „zu meckern“ — bě jeho wuras — my mamy poßłuchacz.

Indiska! Indiske kschescźijanske woßady mohłe, dyrbjałe pola naß mißijoněrowacz. Sskyschcże: Tam je porjadny wopyt Božich ßłużbow wjetschi hacz 50 proz. abo połojza woßadnych. A pola naß? Ani ßmjertnu njedźelu ani Czichi pjatk njepschińdu nasche woßady hacz na 50 prozentow! A kak tam kschescźijanstwo postupuje! 12 000 pschistupi tam měßaczńje ke kschescźijanskej zyrkwi. Ale to wscho niz bjes bědźenja! Khrystuß je dźě to snamjo, pschecźiwo kotremuž ßo rěczi. Też w Indiskej. Tam ßu też arischy. A wscho póhanstwo ßo tam jednocźi do zyłka pschecźiwo kschescźijanstwu. A to je rjenje tak! S toho spóznawamy, so je kschescźijanstwo žiwa móz, kotrejež ßo póhanstwo boji. Luther je ßo też nad tajkim pschecźiwjenjom wjeßelik. Haj ßamo tak je, so tuto indiske póhanstwo do Němskeje pschikhadźa a tu sa ßebje mißijonske dźěło dokonja — a to niz hakle wot dźenża ßem abo wot lěta 1933 ßem. Gandhi je mjeno, kotrež drje je kóždemu snate. Tutón indiski wjednik wustupuje sa indiskich parija. Parija ßu lud — jich je na 70 000 000 —, kotryž je bjese wschěch prawow byk, też bjes prawa do templa sastupicz. Tutym wbohim chze Gandhi k nowym prawam, k runym prawam dopomhacz, woßebje też k prawam, temple wužiwacz. Ale Gandhi chze to dozpicz s tym, so tutón lud sjednocźi w starej indiskej póhanskej wěrje. To rěka: też tutón skutk měri ßo pschecźiwo kschescźijanstwu, pschetož kschescźijanstwa prózowanje sajimuje ßo woßebje wo tutych tak wbohich parija. Ale wo nich prózuje ßo hischcże tsecza móz: Moskwa, bolschewismuß! A srudne wobstejnoscze tutych parija ßu bolschewismej s pomoznikom. Pola naß maja ßwinje pschihódnischi pschebytk hacz tam parija. A hdyž ßebi parija twari nowy pschebytk, saczehnje s nim najwoßebnischi hóscz do njeho: hłód. 12 hacz 15 pj. saßłuži wón wob dźeń. Hižo tole jene nam dorasnje pokaże, kak nusne je, so poßłuschni ßmy Knjesowej mißijonskej pschikasni.

Sajimało je wěscze też wschěch, schtoż ßłyschachmy wo indiskich templach. To njejßu twary po naschim waschnju, to ßu tak rjez małe městaczka, małe twjerdźisny ßame sa ßo. Schtyri wěże, hobrske a wyßoke, połne pschibójskich postawow, ßu jich snamjo. W jenym tajkim templu sastawa jich na 300 měschnikow pschibójsku ßłużbu. Pschi tutych ßłużbach a woporach wußłyschisch haru a ropot a wěsch, hdże ßem wuras „Heidenlärm“. A něschto porażaze hischcże! Najrjeńsche a najwjetsche swony, kotrež, w kschescźijanskich krajach late, na psch. w Lipsku, do Indiskeje pschikhadźeja, wißaja a swonja — w tutych póhanskich templach! Kschescźijanske kapały a modleŕnje a Boże domy dyrbja ßo s małymi swonami spokojicz abo też s kruchom želesa.

Profeßor Hauer a pschiwißowarjo hibanja „Deutsche Glaubsbewegung“ praja, so człowjek w jich nowej wunamakanej wěrje pschińdźe k snutskownej wěstoscźi wo Bosy. Tomu njeje tak, też pola indiskich ariskich niz! Indiskich póhanow skórżba je: My nimamy žaneho wěsteho wjedźenja, žaneho wěsteho wucźeka. A tu njeje žaneho pschiboha, kiž by prajił: Dźi a cziń! — A tola je jich tam 33 000 000 pschibohow! A pschi tutych milijonach wusnawaja woni skorżo: Nasche nabožne knihi njepokasuja nam žaneho pucźa! Žadyn człowjek njemóże prajicz: Ja mam boha! — A na praschenje: Wěsch, kak hrěch wotbudźesch? dostanjesch wotmołwu: Kak mohł ja to wědźecz! — A tón, kiž czi ju da, je sły, rosłobjeny. — To rěka: Hauer a kiž ßu s nim, nimaja prawje. To nam w Němskej praji: Woni njedobudu! Jedyn ma hižo dobycze, Khrystuß! To pak nam saßo napołoża najwjetschi nadawk: Khrystußowy budź, zyle Khrystußowy, kschescźijan s wutrobu, s ruku, se skutkom! —

Mjes tutym ludom bjes wěstoscze wo bosy a bjes pucźa, po kotrymž k wodaczu hrěchow a tak k měrej pschińdźesch, skutkuja tam naschi mißijonarojo. Po wschelakich pucźach pytaja sastup a dobycze. Tak ßu s wucžerjom na schulach, ludowych a wyschschich schulach, do kotrychž też póhanske dźěczi khodźa. Tak prěduja evangelij na haßach a torhoschczach, na wßach, pschede wschěm też na pschibójskich ßwjedźenjach. Tak maja pschednoschki pschi wschelakich składnoscźach. Pschi tym wužiwaja něschto póhanske, někajke waschnje, někajku naprawu, so bychu wukhadźejo wot tutoho póhanskeho, poßłucharjow, dowjedli k tomu, schtož kschescźijanske, schtož Khrystuß. A Khrystuß je wěstoscź Boha.

Tutu wěstoscź, so bychmy my ju ßami měli! Wo to ßo starajmy! A potom dawajmy, haj potom budźemy dawacz sa Knjesowe mißijonstwo, dokelž budźemy chzycz bycz a dokelž budźemy poßłuschni Jesußowej pschikasni! —

Też w tutej Božej ßłużbje postrowi k. w. farař Sarjeńk ßwjedźeńsku woßadu, ju strowjo w mjenje wschěch naschich woßadow a ßo dźakujo wschěm, kiž běchu sa wuhotowanje a poradźenje ßwjedźenja ßobudźełali, woßebje k mißijonskemu inspektorej Lehmannej. Wón skónczi też s woltarnej Božej ßłużbu — sawodnu bě dokonjał k. farař Wiczežk-Wóßlinczanski — ßwjatoczłnoscź. Po wuspěwanju kěrluschowej schtuczży wopuschczichmy Boži dom, pschi kotrehož durjach, kaž hižo prjedy po ßerbskej Božej ßłużbje, woßadni sastupjerjo ßwjedźeńske dary sa Knjesowe mißijonstwo sběrachu. Woni ßu nasběrali po ßerbskej 72,80 hriwnow a po němskej 57,20 hriwnow.

Boži dom bě woßada rjenje wupyschiła, tydźeń prjedy hižo sa žnjowy dźakny ßwjedźeń a nětko snowa sa tutón ßwje-

dźeń. Pilne ruki běchu wiłe wulke dubowe pletwy kaž rjane žnjowe wěnzy a wěnzy ſ kwětkow. A kraßne róže a kwětki debjachu woßebje Knjesowy wołtař. A kaž Boži dom tak wudebiſchtej też Božej ßłużbje pod wjedniſtwom k. wučerja Juraka-Delnjohórczanſkeho khór poſawniſtow a Delnjohórczanſke ſpěwne towaŕſtwo ſe ſolami a ſ pſchewodom kěrluſchow pěknje a rjenje. Sabycź nochzemy, ſo bě dopołdnja hižo była ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſa dźěczi, w kotrejž bě k. miß. inſpektor Lehmann k dźěczom wo Knjeſowym miſijonſtwje rěčzał a jim luboſcź ſa tutón wulki ſkutk Khryſtußowy ſahoril.

Wróczichmy ßo do noweho a tak rjaneho farſkeho doma; tam namakachmy pſchecźelniwe a lube pohoſczenje. Pſchi tym ßebi to a tamne doprajichmy wo ßwjedźenju, doniž njebě czaß, ßo wróczicź do domiſny. S njeje ſtrowimy ßwjedźeńſku woßadu, pſchejo, ſo by jeje rjany ßwjedźeń był jej kaž wſchěm naſchim woßadam ſe žohnowanjom. So by wón to bycź mohł zyłej naſchej wulkej woßadźe tutoho naſcheho łopjeńka, ßmy tu tak nadrobnje piſali wo ßwjedźenju. Naſcha nadźija je, ſo hdyž ſaßo tajki ßwjedźeń wuhotujemy — njech ſa ſnutskowne, njech ſa ſwonkowne miſijonſtwo, njech Bibliſki ßwjedźeń — jich hiſchcźe wjazy woßadnych ſ naſchich woßadow póńdźe a pojědźe do ßwjedźeńſkeje woßady ßobu ßwjecźicź tajki ßwjedźeń.

Duzy pſches Awſtriſku.

(Pokračžowanje.)

Pſches Judenburg dojědźech do Korutanſkeje a wopytach tam woßadu St. Veit, hdźež měſchczański wohnjowy ſtražnik we wěžinej ſtwiczžy evangelſkeje zyrkwje bydli. Tutu woßadu ſaſtaracź, je woßebje cźežko, dokelž je wona po wſchelakich dołach daloko rosležana — hacž na 40 kilometrow daloko. We dole Gurktal a w dole Metnitztal ßu ßo w poßlednich lětach wſchelazy burja ſa pſcheſtupjenje do evangelſkeje zyrkwje ſamołwili. W Frieſachu pſchitwari ßebi evangelſka młodźina hródź do doma ſa młodźinu.

K wječžoru pſchiſamknje ßo tam woßada Waiern. W tutej wopytach wuſtawy ſa dźěczi a ſtarych. Też ſrěčžach ßo tam wo wobſtejnoſczach woßadow Gneſau a Sirnitz. Na to dowjeſe mje autobuß do Klagenfurta, hdźež mi ſenior wo woßadach Korutanſkeho ſeniorata abo zyrkwineho wokrjeßa na tamnym brjoſy rěki Drawy rosprawjeſche. Saßo dźěſche jěſba dale a bě kraßna. Pſchejědźech Wörthſki jězor, mějo pſchi tym wulkotny wuhlad na hiſchcźe drje ſe ßněhom pſchikryte, ale wot ßłóńczka wobßwětlene hory Karawankow. Dojědźech do Villacha. Tam wopytach ſuperintendenta Heinzelmanna, kotryž je dowěrnik zyłeje awſtriſkeje evangelſkeje zyrkwje.

Wot tam pucźowach do doła Gailtal do Hermagora, hdźež je zyrkej ßněhownych rózow, wo kotrejž budźe protyka Evangelſkeho Swjaſka ſa 1936 dalſcheho powědacź, a wot tam dale do woßady Watſchig ſ jeje modleŕnju, kotruž „Toleranzbethaus“ mjenuja; a dale do Rattendorfa, hdźež runje evangelſku zyrkej twarja, a do Treßdorfa, hdźež je luboſna zyrkwiczka. Pſchi juhłoßłowjanſkej a italſkej mjeſy jědźechmy hacž k žórku rěki Gail a potom nuts do doła rěki Drawy. Pſchi tym wohladachmy wulki dźěł rańſcheje Tirolſkeje. Daloko rospróſcheni ßydla tu evangelſzy wěrybratſja. Někotſi ſ nich ßu ßamo 113 kilometrow ſdaleni wot ßwojeje farſkeje wßy Spittal, kotraž je pſchi rězy Drawje. Dokelž w zyłej rańſchej Tirolſkej žaneje evangelſkeje woßady njeje, dyrbi Korutanſka woßada Spittal wěrybrtarow tuteje krajiny ßobu ſaſtaracź. Tuto dźěło była dźeń a cźežſche, dokelž bywa měſtnow wjazy a wjazy, w kotrychž ßo tam Proteſtantojo ſhromadźuja, tak Lienz, Oberdrauburg, Dellach, Greifenburg. W Spittalſkim Božim domje ßmědźach na ßwj. Trojizu Božu ßłużbu měcź. Popołdnju po tym wopytach woßadu Unterhaus pſchi Millſtättſkim jězoru, kotraž ma ßo woßebje cźežko bědźicź.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Modlitwa wo měr. Jendźelſki evangelſki arzybiſkop a wjednik jendźelſkich ßwobodnych zyrkwjow ſtaj namołwjenje woſjewiłoj, ſo bychu ßo wo ſdźerženje měra modlili. Cźitamy a ßłyſchimy tola, ſo ßo Italſka nochze wójny ſminycź. Też bamž je ſa měr rěčzał.

Se Sserbow a ſ daloka.

W Budyſchinje je ſnata wuſtajeńza łužiſkeho wumělſtwa jenož hiſchcźe hacž do 29. ſeptembra wotewrjena. Schtóž chze wohladacź kraßne ßudobja, wobraſy, debjeńki atd., měj ßo tuž k tomu. Tajkeje ſkładnoſcźe lědy hdy ſaßo ſmějeſch. Wotewrjena je wuſtajeńza kóždu nejdźelu dopołdnja w 11 hodź., kóždu ßrjedu a pjatk pop. w 6 hodź.; ſaſtup ſa jenotliwza 40 pj., pſchi ſhromadnym wopycźe jenož 25 pj. a też mjenje.

Wo Konnersreucźe lědy wjazy ſchto ßłyſchiſch. Njedawno pak cźitachmy w „Kat. Póßle“, ſo Therſija Neumannez hiſchcźe tam je, ſo njeje cźeknyła a ſo njeje też wo politiſkich wězach wěſchcźiła, kaž ßu wudawali. Wona dozyła njeje wěſchcźiła a też njecha, tak je jeje farař woſjewił. Wona, tak wón piſche, ßo jenož ſa cźłowjekow modli a ſa nich ßwoje cźerpjenja wopruje.

Radio. Stuttgartſki ſcźelak pſchihotuje rańſche nutrnoſcźe ſaßo kaž prjedy w ſwiſku zyrkwinſkich ſaſtupjerjow.

Wſchitkim naſchim cźitarjam a cźitarkam.

Naſyma ßo bliži a cźaß dołhich wječžorow je bórſy tu. To je też cźaß, w kotrymž wjeßnjan a ratař rad cźita. Tuž proßymy Waß wſchěch, ſo byſchcźe naſche nejdźelſke łopjeno „Pomhaj Bóh“ prawje poručźeli a ßo ßobu ſa jeho rosſchěrjenje ſtarali. S tym dokonjecźe wſchitzy dwoju dobru ßłužbu na dobo: ßłużicźe ßwojej evangelſkej zyrkwi a ßwojemu ßerbſkemu narodej.

Na pucź.

Prjedy Bohu ſpěwacź, potom ſ Bohom dźěłacź.

Sserbſke pſchiſłowo.

Liſtowanje. K. Herm . . . : Wobrocźcźe ßo tola ſe ßwojimi praſchenjemi na ßwojeho woßadneho k. fararja abo na druheho Wam bliſkeho. Tak ſmějecźe hnydom rosjaßnjenje, też wo tamnym biſkopowym ßłowje. Dźak ſa liſt. Redaktor. — Sa 14. po Tr. W . . . ŕ w H. — Sa 15. po Tr. B . . . r w B. —

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručźnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſczeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ſerbſkeje předaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 38

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 22. septembra 1935 Bautzen

14. njedźela po ßwjatej Trojizy.

List na Romskich 12, 17—21.

Nichtó ſ naß, žadyn cžlowjek tudy na ſemi njeje žiwy ßam ſa ßo. Pſchezo ßmy žiwi ſ druhimi cžlowjekami hromadźe. Tak je to w mandźelſtwach, w ßwójbach, w ſaſtojnſtwach a powołanjach. A pſches to, ſo ßmy žiwi ſ druhimi hromadźe, naſhonimy zyle wěſcźe wjele luboſcźe, wjeßela a ſboža w ßwojim žiwjenju, ale nawopak tež wjele ſrudoby, wjele horja, wjele hidy, ſwady a njepſchecźelſtwa. A to žeńje hinak njebudźe na naſchej hrěſchnej ſemi. Pſchi wopraudźitych kſcheſcźijanow pak to tak bycź njedyrbjało. Dokelž hdźež ßu cžlowjekojo Bohu a jeho kaſnjam poßkuſchni, hdźež ßo woni wumóženi cžuja pſches to hórke cźerpjenje a wumrěcźe naſcheho Knjeſa a Sbóžnika, tam dyrbjeli tola w jich mandźelſtwach, ßwójbach, powołanjach a ſaſtojnſtwach pſchezo měr a pokoj, luboſcź a jednotu, radoſcź a ſbožo namakacź. Kóždy kſcheſcźijan dyrbi tola wědźecź, ſo tutón ßwět a wſchitko, ſchtož w nim žiwe je, Bohu ßłuſcha, jemu ßłužicź a poßłuſchne bycź ma, a ſo je korjeń wſcheho ſłeho, wſcheho njeměra a njepſchecźelſtwa, wſcheje ſwady a hidy cžlowjek, kiž nochce Bohu poßłuſchny bycź, kiž chce tež ſ knjeſom bycź nad tymi, ſ kotrymiž je hromadźe žiwy.

Kóždy kſcheſcźijan, kiž je Bohu poßłuſchny, budźe tehodla ßwojemu bližſchemu a ßwojemu njepſchecźelej zyle hinak napſchecźiwo ſtupicź hacž tajki cžlowjek, kiž chce ßwój ßamßny knjes bycź. Wón njebudźe ßo ßam ſa mudreho dźeržecź; wón njebudźe ſłóſcź ſe ſłóſczu ſapłacźicź, wón njebudźe ßo ßam wjecźicź; wón budźe měr dźeržecź ſe wſchěmi ludźimi; wón budźe to ſłe ſ dobrym pſchewinycź. A to wſchitko budźe wón cžinicź, dokelž ſnaje Boži ſakoń: „Ty dyrbiſch Boha, ßwojeho Knjeſa, lubowacź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej ßwojej duſchu a ſ zyłej ßwojej myßlu a ßwojeho bližſcheho jako ßam ßo;“ a dokelž ſnaje napominanje naſcheho Knjeſa a Sbóžnika: „Lubujcźe waſchich njepſchecźelow; žohnujcźe tych, kiž waß pokleja; cžińcźe dobrotu tym, kiž waß hidźa, proſchcźe ſa tych, kiž wam ſchkodźa a waß pſcheſcźěhaju.“ Lubowacź mamy potajkim Boha a ßwojeho bližſcheho. Boha lubowacź, to drje tak pſchejara cźežko njebudźe, woßebje, hdyž wěmy, kajku horzu luboſcź Bóh, tón Knjes, nam hrěſchnym cžlowjekam hižom wopokaſał je, a wſchědnje hiſchcźe wopokaſuje. Tola my dyrbimy tež ßwojeho bližſcheho lubowacź, to pak pſchezo lohko njebudźe. Schto pak rěka tudy: lubowacź? Lubowacź tu rěka: ſa druhich žiwy bycź. Tón cžlowjek ma prawu luboſcź, kiž je najprjedy ſa druhich, ſa ßwojich bližſchich žiwy a potom hakle ßam ſa ßo; runje kaž tež prawa macź najprjedy žiwa je ſa ßwoje dźěcźi a potom hakle ßama ſa ßo. Tak ma to w naſchim wſchědnym žiwjenju pſchezo bycź: mndźelſki ma žiwy bycź ſa mandźelſku a nawopak; nan ma žiwy bycź ſa macź a dźěcźi a nawopak. Hoſpodaŕ ma žiwy bycź ſa ßwoju ßwójbu a ſa ßwoje ßłužobniſtwo, a niz jenož ßłužobniſtwo ſa ßwojeho knjeſa; miſchtr ma žiwy bycź ſa ßwojeho wucžobnika, a niz jenož wucžobnik ſa miſchtra. „Njech jedyn njeße teho druheho wobcźežnoſcź!“ praji naſch japoſchtoł Pawoł. A hdy by to wſchudźom tak było, o kak kraßnje by tola tu na ſemi było; kelko ßylſow, kelko horja a ſrudoby, kelko ſwady, hidy a njepſchecźelſtwa by mjenje na ßwěcźe było!

Sswojeho bližſcheho lubowacź njeje pſchejara cźežke, hdyž je naſch bližſchi naſch pſchecźel, jara cźežko pak je, jeho lubowacź, hdyž je naſch bližſchi ſdobom naſch njepſchecźel. Hdyž pak naſch bližſchi jako naſch njepſchecźel pſched nami ſteji, dha chzemy ßo pſchezo praſchecź: cžehodla je wón naſch njepſchecźel? Njeje to ſkónczńje tež naſcha wina, ſo je naſch bližſchi naſch njepſchecźel? Haj, kak huſto ßmy hižom někajku ſwadu abo hidu ſawinowali, a kak mało ßmy pſched Bo-

hom a pſched cžlowjekami ſpytali, tu abo tamnu ſwadu abo hidu pſchewinycź! Njeběchmy pſchezo zyle wěſcże wo tym pſcheßwědcženi, ſo mamy ßami prawo a naſch njepſchecźel ma ßamlutki winu na tutej abo tamnej ſwadźe? Ale, njech ßmy my pſched cžlowjekami njewinowacźi, pſched Bohom ßmy huſto doſcź tola winowacźi. A tehodla ſtarajmy ßo pſchezo wo to, ſo mjes nami dozyła k někajkej ſwadźe njedóńdźe. K temu naß też naſch japoſchtoł napomina: „Je-li móżno, tak wjele hacž na waß je, dha dźerżcże měr ſe wſchěmi ludźimi.“ A rjane ßerbſke pſchißłowo praji: „Pokoj daſch a pokoj maſch!“

Je pak naſch njepſchecźel nam kſchiwdu cžinił, je won naß ranił, dha jemu tola nochzemy ſtóſcź ſe ſtóſczu ſapłacźicź, hewak ßo mjenujzy ßami wjecźimy a do Božeho kłoſtanja ſapſchimnjemy, pſchetoż pißane ſteji: „Wjecźenje je moje, ja chzu ſapłacźicź, praji tón Knjes.“ Schtó dha cžlowjekej praji, kak daloko móże ßo wón wjecźicź? A cžlowjek ßo huſto doſcź ſabydźe, hdyž ßo ßam wjecźi, wón pſchedaloko w ßwojim hněwje dźe. Tak někotryžkuli cžlowjek je jara wobžarował, ſo je ßo ßam wjecźił, dokelž najprjedy bě wón njewinowaty, potom pak ſtejeſche jako ſłóſtnik abo mordaŕ pſched ßudnikom. Tehodla: „Njewjecźcże ßo ßami, moje najlubſchi, ale dajcże město hněwu Božemu“, ſo njeby tón hněw Boži naß trjechił, kiž dyrbjeſche naſcheho njepſchecźela trjechicź!

Haj, njedajmy ßo ſłemu pſchewinycź, ale pſchewińmy to ſłe ſ dobrym, to rěka: wopokaſajmy luboſcź też ßwojim njepſchecźelam. Naſch Knjes a Sbóżnik je nam pſches ßwoju bjeſkónczžnu luboſcź ßwětłoſcź do naſchich cžěmnych wutrobow pſchinjeßł. A wón ßam je nam pſchikaſał, ſo dyrbimy też my to ßwětło luboſcże a wodacźa do cžěmnych wutrobow naſchich bližſchich a njepſchecźelow kłaſcź. Cžinimy to, dha nahromadźimy ſ tym ßwojemu bližſchemu žehliwe wuhle na jeho hłowu. Hdyž pak ja ßwojemu bližſchemu žehliwe wuhle na hłowu nahromadźu, budźe ßo jemu to zyle wěſcże ſpodobacź to rěka: jeho budźe ßwědomje hrjebacź. Snadź wón potom ßwoju winu też dowidźi, do ßo dźe a ke mni pſchińdźe, ſo by ßej wſchitko wotproßył, ſo by měr měł w ßwojim ßwědomju a pſched Bohom. Tak a niz hinak mamy ßwojemu njepſchecźelej napſchecźiwo ſtupicź. A byrnjež też jeho hłódneho abo lacžneho njenadeńdźemy, ſo bychmy jeho naßycźili abo napowjeli, dha tola wužiwajmy kóždu druhu ſkładnoſcź, hdźež móżemy jemu ſe ßłowami a ſkutkami wopokaſacź, ſo ßmy wſchitko ſabyli a jemu wſchitko wodali.

Wſchědnje da nam Bóh, tón Knjes, ſkładnoſcź, tutu cžežku kaſnju dopjelnicź. A kak mało ju dopjelnimy! W tajkej naſchej nuſy chzemy ßwojej wocži poſběhnycź ke kſchižowanemu Sbóżnikej. Wot njeho chzemy ßo dacź poßylnicź, dokelž wón bě tón jenicžki, kiž je tutu kaſnju dopjelnicź mohł. A kaž je wón ſa ßwojich njepſchecźelow pola Boha proßył, tak chzemy też my to cžinicź a jim wodawacź, wſchak dźěn wſchědnje prajimy, ſo to cžinimy, hdyž ßo modlimy: wodaj nam naſche winy, jako my wodawamy naſchim winikam. A ſkónczžnje proſchmy teho Knjeſa też wo ßylnu wěru, dokelž bjes wěry njeje žana luboſcź móżna. My wěrimy, Knježe, pomhaj naſchej njewěrje! Ty ßy to nowe žiwjenje, daj nam nowe žiwjenje a ßylnu wěru do naſchich wutrobow, kotruž tak nuſnje trjebamy w naſchim wſchědnym žiwjenju w mandźelſtwach, ßwójbach, powołanjach a ſaſtojnſtwach, ſo bychmy twoju kaſnju dopjelnicź móhli: Ty dyrbiſch Boha, ßwojeho Knjeſa, lubowacź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej ßwojej duſchu a ſ zyłej ßwojej myßlu a ßwojeho bližſcheho jako ßam ßo! Hamjeń.

Lutherowa dobra rada.

Luther radźi:

„Rano, hdyž ſ łoža ſtawaſch, dyrbiſch ßo požohnowacź ſe ßwjatym kſchižom a prajicź: „W mjenje Boha Wótza, Syna a Swjateho Ducha. Hamjeń.“ Na to ßo kleczo abo ſtejo modlicź „wěru“ abo „Wótcże naſch“. Chzeſch-li, pſchiſtaj tuto modleńczko: „Ja ßo Tebi dźakuju, mój luby njebjeſki Wótcże, pſches Jeſom Khryſta ßwojeho lubeho Syna, ſo ßy mje tu nóz pſches wſchitku ſchkodu a ſtrachotu tak hnadnje ſwarnował a proſchu Tebje, Ty chzył mje też tón dźeń ſwarnowacź pſched hrěchami a pſched wſchitkim złym, ſo by ßo Tebi wſcho moje dźěło a žiwjenje ſpodobało. Pſchetoż ja poruczam ßebje, ßwoje cžěło a ßwoju duſchu a wſchitko do Twojeju rukow. Twój ßwjaty jandźel budź ſo mnu, ſo by zły njepſchecźel žaneje mozy na mni njenamakał. Hamjeń.“

A na to dźi ſ wjeßelom do ßwojeho dźěła!

Njeje to dobra rada? Hdyž pak to pſchidaſch, cžehodla ßo po njej nimaſch? Abo maſch ßo? Derje Tebi, hdyž ßo po njej maſch. Potom njetrjebam cźi niczo dale prajicź.

Wſchitzy hromadźe chzemy pak ßebi tola tole rospomnicź:

Ras je něchtón prajił: „To, na cžoż ßebi rano wotucźejo najprjedy myßliſch, to je twój Bóh, na tym wißy twoja wutroba.“ Něſchto praweho ma tuto wuprajenje. Hdyž ßo prěnja myßl ſe ſtaroſcźemi a ſtyſknoſcźemi noweho dnja ſaběra, ßu tute ſtaroſcże a ſtyſknoſcże naſch Bóh. Hdyž ßo prěnje pſchecże na někajkeho cžlowjeka měri, je nam tutón wyſchſche Boha. A hdyž ßebi dozyła na Boha njemyßlimy, móże to potom Bóh bycź naſch Bóh, tón Bóh, wot kotrehoż wſcho dobre woczakujemy, kotryž ßo kóždu hodźinku noweho dnja we ſrudobje a we wjeßelu ſ nami ſetkuje? Němſke pſchißłowo praji: „Raniſcha hodźina ma ſłoto w hubomaj“. Kaž prěnje wokomiki noweho dnja pſchecžinimy a ſa cžoż je wužijemy, to rosßudźi huſto wo žohnowanju a nježohnowanju zyłeho dnja. Hdyž ßmy rano ßwoju duſchu k Bohu poſběhnyli a hdyž ßmy pſchikhadźazy dźeń ſ modlitwu a ſ dźakowanjom poßwjecźili, — kak wjele lózo ßo nam to dźěła, kak wjele ſtroſchtniſchi, wjeßelſchi ßmy my to też potom w běcženju.

Nimamy ſ tutym, ſchtoż runje prajachmy, prawje? Hdyž ně prajiſch, pſcheradźiſch, ſo njejßu tole pſchepruhował a ſo njejßy ßebi wot Luthera dał radźicź. Mamy runje nětkle wſchu pſchicžinu, ßebi tak radźicź dacź wot Luthera — a potom po tym cžinicź.

Duzy pſches Awſtriſku.

(Skónczenje.)

Se Spittala dóńdźech pſches Tauernſki paß abo pſchepucź do Salzburgſkeje krajiny. — Tuta Salzburgſka krajina ſajimuje naſchich cžitarjow pſchede wſchěm, dokelž ßo tola dopomnja na wſcho to, ſchtoż ßu hdy ßłyſcheli a cžitali wo pſcheſcźěhanju a wo ßwěrje Salzburgſkich wěrybratrow. — Nimo měſchczańſkeje woßady Salzburg maſch tam woßadu Hallein, do kotrejež wſchón Salzburgſki kraj ſwonka měſta Salzburg ßłuſcha, ſ wuwſacźom rańſcheho dźěła, wo kotryž ßo ſchtyrſka woßada Judenburg ſtara. W kupjelach Gaſtein wopytach Boži dom, kotryž tam da kěžor natwaricź, a evangelſku hoſpodu Helenenburg, kotraž tam na wulzy kraßnym měſtnje ſteji. Pſches Hofgaſtein, Dorfgaſtein, Schwarzbach, hdźež pſched ně-

ſchto lětami k dopomnjeczu na wuhnacze Salzburgſkich pomnik poßwjeczichu, a pſches Lend pſchińdzechmy do Zell am See. Tam ſkutkuje wot ſańdzeneho lěta ßem vikar, kotryž ma zyły južny a wjeczorny dźěl wobſchěrneje woßady ſaſtaracź. —

My mamy tež w Němſkej diaſporu, t. r. w rosproſchenju ßydlazych evangelſkich wěrybratrow. Ale kak ßnadne ßu tola tuteje diaſpory nuſy pornjo nuſam awſtriſkeje evangelſkeje zyrkwje! Huſto maſch tam ſkoro njemóżne daloke pucze. A potom: kajke pucze huſto! Wſchudżom pobrachuja mozy. Farar jo, vikarojo, woßadne ßotry a ſchtóż tam hewak je, wſchitzy ßu pſchenapinani: maja Boże ßłużby a bibliſke hodźiny, maja ſchulſke roswuczowanja a roswuczowanja tych, kiž chzedża pſchestupicź, maja knihi wjeſcź; woni ßu tola pódla też hiſchcze ſe ſtawnikom! Na wjele měſtnach pobrachuja doßahaze Boże domy, modleŕnje, woßadne domy. A pſchi tym wſchěm nimaja woßady żanych ßrědkow. Wone njemóżeja ßame ſe ßwojej mozu nuſy pſchewinycź. A tola nadeńdżeſch tam wſchudżom kcźějaze żiwjenje!

Ssměmy my ruzy do klina ſłożicź? Njedyrbimy my pomhacź? Pomozny ſtutk Evangelſkeho Swjaſka je dźenża nuſniſchi dyżli hewak hdy! (Kónz.)

Ty njedyrbiſch mjeno Knjeſa ßwojeho Boha njewużitnje wużiwacź.

Kak huſto pſchestupja runje tutu kaſnju cźi, kiž chzeja kſcheſcźijenjo bycź, kiž bychu cźi jara ſa ſło wſali, by-li chzył někak na jich kſcheſcźijanſtwje dwělowacź! Bjes myßlow Boże mjeno wuprajicź, je ßo jich wjele cźlowjekow, jich wjele kſcheſcźijanow tak jara nawucźiło, ſo ani njeſacźuwaja, kak huſto a kak jara pſchecźiwo Božej kaſni a kak pſchecźiwo Bohu hrěſcha. Ssy ßebje wobkedźbowak, hacź njeißy mjes tajkimi? Kedźbujeſch na ßwoje dźěcźi, na ßwojich domjazych, hacź tak njecźinja?

Bě burowka. Mějeſche ßłużomnu. Tuta bě we wſchěm dobra a pſchikładna. Jenoż něſchto każeſche tutu khwalbu a tak zyłu ſchwarnu holzu. Wona riekny abo ſawoła pſchi kóżdej pſchihódnej abo njepſchihódnej ſkładnoſcźi: „Jeſuß!“ abo „Jeß!“ abo „Mój Bożo!“ abo „Mój Bożiczko!“ To bě wona tak wot doma ßobu pſchinjeßła. Zyła wjeß njebě tam to hinak ſwuczena.

Burowka ßo prózowaſche, holzy tuto wohidne nawucżenje wotwucźicź. Ale runje tajke nawucżenje tcźi ſchtó wěkak hłuboko w cźlowjeku. Tak a hinak, w dobrym a we njedobrym ſpyta burowka ßwojej hewak tak duſchnej Mariji doprajicź, ſo to hrěch, Jeſußowe a Boże mjeno tak wuprajecź a wużiwacź, ßebi niczo pſchi tym njemyßlo, haj to ani njewjedżo. Ale wſcho podarmo.

Ras wjeczor bě Marija na hłubi, ſchaty powěſchecź. Jako bě woßrjedź dźěła, ſawoła ßo wot delka: „Marija!“ Holza běżeſche woſtajiwſchi dźěła dele.

„Wy ſcże wołała?“ wopraſcha ßo burowka.

„Ja?“ wotmołwi tuta. „Ja? — Ně!“

Holza ßo wróczi ſaßo k ßwojemu dźěłu. Po khwili ßo ſaßo ſawoła: „Marija!“ Marija ßłuchaſche. S wěſtoſcźu ſpóſna, ſo bě to burowzyny hłóß. Wijo ſ hłowu dźěſche ſaßo dele.

„Wy ſcże tola wołała?“ rjekny burowzy.

„Ně, ja nochzu niczo wot Tebje!“ ſnapſchecźiwi tuta.

Holza bě ſaßo pſchi ſchatach. Tuž ßo k tſeczom raſej ſawoła: „Marija!“ Marija dźěſche pomałku dele a ſhladowaſche porokujo na burowku. Tuta cźinjeſche, jako by tu holza njebyła. Tuž holza wuraſy: „Wy drje chzecże mje jenoż ſa norku měcź?“

„Ně, luba Marja!“ bě tuteje wotmołwa. „Ja jenoż cźinju ſ Tobu to, ſchtoż Ty naſtajnje ſ Knjeſom Jeſußom cźiniſch. Ty wołaſch jeho mandl a wjaz krócź wob dźeń a njechaſch tola niczo wot njeho. Tuž wón dozyła na to wjazy njepoßłucha. A hdyż Ty nětk toho Knjeſa woprawdże ras trjebaſch a jeho tohodla wołaſch, njeßłyſchi wón to potom też, dokelž maſch Ty — a nětk dopomń ßo na to ßłowo, kotreż runje praješche!“

Mariji bě to doſcź a nadoſcź. Wona njeje wjazy Boże mjeno njewużitknje wużiwała.

Zyrkej a ſtat.

W **Budyſchinje** budźeja dny 29. a 30. ſeptembra a 1. oktobra ſendźenja dźěłacźerjow a dźěłacźerkow, kiž w ßłużbje evangelſkeje młodźiny ſteja. Wone ſměja woßebiteho wuſnama: Němſki farař młodźiny farař Zahn, kotremuž je tuto dźěło po zyłej Němſkej jako wjednikej dowěrjene, tu budże, ſ nim też ſakſki farař młodźiny, farař Fleiſchhack. Farař Zahn ſ Barlina ſměje njedźelu, 29. ſeptembra, wjeczor we 8 hodź. w zyrkwi Marije a Marty woßebitu Božu ßłużbu ſa młodźinu, na kotruž je naſcha młodźina a ſ njej pacźerſke dźěcźi, pſcheproſchena. 29. ſeptembra w 6 hodź. a 30. ſeptembra we 8 hodź. hraja w domje młodźiny na Horncźerſkej haßy hru: „Der verlorene Sohn“. Njech naſcha młodźina tutu tak pſchihódnu ſkładnoſcź wużije, wohladacź a ßłyſchecź něſchto, ſchtoż ważne woßebje ſa naſch cźaß a niz mjenje ſa zyłe żiwjenje.

Wuſnacże. W cźaßopißu ſjednocźenſtwa „Deutſche Glaubensbewegung“ cźitaſch, ſchtoż tu hnydom tak damy, kaž tam ſteji: „Wäre es nicht Schande, an ein fremdes, fernes Land zu denken, und dort unter Palmen und Cypreſſen den ewigen Gott zu ſuchen, wo er ſich in der eigenen Heimat auf ſo wunderbare Art offenbart?Nein! Niemals mehr wollen wir in fremder Lehre den großen, allmächtigen Gott ſuchen! Uns offenbart ſich Gott in der Heimat, im Werden und Vergehen der Natur. Uns offenbart ſich Gott in der Geſchichte unſeres Volkes, in den Helden der deutſchen Sagen und an den Gräbern der Helden des Weltkrieges. Uns offenbart ſich Gott in der Feldherrnhalle! Bedürfen wir einer noch höheren Offenbarung?“ A tuto wuſnacże je tam pißane pod napißmom „Gläubige Jugend?“ — My wěmy drje wſchitzy, ſchto cźinicź mamy ſa ßebje a ſa naſchu młodźinu!

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Budyſchinka.** Pſchedſtajenje młodeho duchowneho. Sańdźena póndźela běſche ſa Budyſchinkſku woßadu woßebity cźeſtny dźeń. Po dołhich lětach pobrachowanja ßamßneho woßadneho fararja běſche ßo pſchecże ſkónczńje dopjelniło, kotreż drje wſchitkim ßwěrnym kemſchikhodźerjam tuteje woßady na wutrobje leżeſche: Póndźelu wjeczor we 8 hodź. pſchedſtaji knjes farař Handrik ſ Porſchiz kand. Gerharda Wirtha ſ Rakez jako farſkeho vikara. Sswjatocźnoſcź wotměješche ßo pſched woßebje bohacże ſhromadźenej woßadu we rjenje wupyſchenym Božim domje. W pſchedſtajenju a powitanju młodeho duchowneho pſched farſkim domom jeho zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo, młodźina a wohnjowa wobora k ßwjatocźnoſcźi do Božeho domu pſchewodźachu. Jako ſawod-

ny kěrluſch ßo ſpěwaſche „Wulki Bożo, khwalbu Cźi, ßylny Knjeże, ſaſpěwamy.“ Swoju ßwjedźeńſku rěcź ſłoži k. farař Handrik na 80. pſalm. Dźiwajo na tamne ſańdźene lěta, jako tuta woßada żaneho ßamßneho fararja njemějeſche, tohodla młodeho vikara nanajwutrobniſcho a ſ woßebitej radoſczu powita. Wupraji jemu ſbożopſchecźa w nadźiji, ſo by ßwěru tutej jemu pſchipokaſanej woßadźe jako duſchowpaſtyŕ ßłużił; a też woßadu naležnje proſcheſche, ſo by ßo nowemu duchownemu we wſchitkich potrjebnoſczach dowěriła. Po ßłowach k. fararja Handrika wuprajiſchtaj też knjeſaj kolator Eulitz a rataŕſki radźicźel Klara ßwoje ſbożopſchecźa, a ßo woßebje też knjeſej fararjej Handrikej ſa jeho ßłužbu wo woßadu dźakowaſchtaj. Do ſawodneho prědowanja ſchulſki khór khwalbny kěrluſch „Knjeſa khwal duſcha, khwal mózneho cźeſtneho krala“ ſaſpěwa. Vikar Wirth ßwoje prědowanje ſłoži na 1. Kor. 13, 13. Sſlubi, ſo chże ßwěru ßwoju winowatoſcź dopjelnicź, ke kotrejž je wot Boha Wótza powołany. Wón ßo ſ zyłeje wutroby ſa wſchu luboſcź dźakowaſche, kotruž běchu jemu wſchitzy woßadni wopokaſali. Po požohnowanju wuſpěwa ßo kěrluſch „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu“. Wſchitkim Sſerbam w Budyſchinkſkej woßadźe wſcho ſbožo pſchejemy k jeje nowemu duchownemu, kotryž ſ dobreje ßerbſkeje ßwójby pokhadźa, jemu pak pſchejemy, ſo by jej też jako ßerbſki duchowny ßwěru ßłużił.

S **Drježdźan.** Njedźelu 13. ſeptembra běchu tu ßerbſke kemſche w Kſchižnej zyrkwi. Knjes farař Rjencź ſ Barta bě ſ Łużizy pſchijěł, ſo by Drježdźańſkim Sſerbam w maczéŕnej rěczi prědował. Do ¼4 hodźin pjelnjeſche ßo zyrkej ſ pobożnymi kemſcherjemi, kiž běchu ſ Drježdźan, Freiberga, Miſchna a Pěrny pſchikhwatali na ßerbſku Bożu ßłužbu Też Sſerbja ſ Łużizy wobdźělichu ßo na kemſchenju, kaž też na ßlědowazej woßadnej ſhromadźiſnje, ſo bychu ßo ſ Drježdźańſkimi Sſerbami ſeſnali. Po kemſchenju bě wjeßoła ßerbſka bjeßada w hoſcźenzu „Janſki dwór“. Wſchitkich krajanow a krajankow witaſche wutrobnje knjes Kowaŕ. Se ßerbſkej hymnu wotewri ßo ſeńdźenje, kiž běchu ſtari a młodźi derje wopytali. Woßadnym wěnowaſche wutrobite ßłowa knjes farař Rjencź, ſchtoż bu ſ dźakom pſchijate. Měnjenje knjeſa fararja, ſo by lěpje było, hdy by, kaž prjedy we Domaſchkowym cźaßu, woßada wot jeneho fararja ßo jaſtarała, je drje ſroſumliwe, ale Drježdźańſzy Sſerbja ßu ßo na prědowanje wſchěch ßerbſkich fararjow tak ſwucźili, ſo njechadźa tuto wotměnjenje parowacź. K. farař ßlubi, ſo to knjeſej wyſchſchemu fararjej ſdźěli, ſo by też dale kóždy krócź druhi farař pſchijěł. Naſchi knježa fararjo, kiž do Drježdźan pſchijědu, prózuja ßo w ludowej rěczi prědowacź, ſo bychu woßadni wſcho prawje ſroſumili, ale to je mylny nahlad. Knjes wyſchſchi farař Sarjeńk je hnydom ſpóſnał, ſo Drježdźańſka woßada lěpje ßerbſzy rěczi hacź Sſerbja w něko:rejžkuli woßadźe we Łużizy. Tohodla też pſchi prědowanju klaßiſke ßłowa nałožuje, kiž ſmyßł prědowanja wo wjele powyſcheja. Je tola tak, ſo Sſerbja ſwonka Łużizy wjazy kedźbnoſcźe kładu na ſtyl a wurjekowanje w maczéŕſchczźinje, dokelž ſamóża w zuſbje hódnoſcź naſcheje rěcźe lěpje poßudźowacź. Sſlědowaze wabjenje cźitarjow ſa ßerbſke cźaßopißy a naſch jeniczki dźenik mějachu wuſpěch, ale trjebamy hiſchcźe wjazy ßwěrnych cźitarjow. Po ſpěwanju ßerbſkich pěßniczkow ſkónczi ßo ſhromadźiſna. Hakle 8. hodownika budźa tu ſaßo ßerbſke kemſche, kiž Drježdźańſku evangelſku koloniju ſnowa we wěrje poßylnja a w myßli dowjedu do naſcheje rjaneje Łużizy.

Wſchitkim naſchim cźitaŕkam a cźitarjam.

Najprjedy tu liſt, kotryž doſtachmy na naſche krótke ryncźki, kotreż tydźenja pod ßamßnym napißmom woſjewichmy:

„Łużiza“ cźo. 8. t. l. podawa kraßnu rosprawu wo ßerbſkim njedźelſkim łopjenu „Pomhaj Bóh“ a jeho ſałožerju fararju dr. Sellu. Ja ßo hiſchcźe někak dopomnju na prěni lětnik, hdźež bě wopißane „Ssmjertne jěchanje pola Mars-la-tour“ wot hrabje von Einſiedel nad Krjebju, kotryž je tam ßobu jěchał a ßnano jako poßledni pſched 2 abo 3 lětami w Rybarjezach pola Żitawy wumrěł.

Kak mohło ßo ſa roſcheŕjenje naſcheho njedźelnika pomhacź, ſa to jedyn pſchikład:

W auguſcźe t. l. wopytach w pſcheněmcźenej ßerbſkej wßy ſtaru ßerbſku macźerku. Wona runje cźita „Pomhaj Bóh“ cźo. 31 4. auguſta 1935. Nad tym ßo ſwjeßelich; tola ßo dźiwach. Wona mi powědaſche, ſo jo doſtawa ſ póſtom pſchipóßłane, njewě pak dobroczerja, kiž jo płacźi; ßamej jej to móżno było njeby; hoſpodarſke wobſtejnoſcźe tutón wudawk njebychu ſnjeßłe. Tole mje ſajimowaſche, a mi ßo poradźi, naſhonicź, ſo jene „Sſerbſke towaŕſtwo“ tutón nadobny ſkutk wukonja. Njebychu ßnadź jenotliwi podobneho cźinicź móhli?“

My ßo jara ſa tutón liſt dźakujemy a ßo wjeßelimy, ſo buchmy tak rjenje ſroſumjeni ſe ßwojim namolwjenjom a prózowanjom a ſdobom tak praktiſzy podpjerani. Haj chzemy tola ßo prózowacź wo to, ſo ßo naſche łopjeńko do wjaz a wjaz domow ſaßydli a niz mjenje do wutrobow! Tak dokonjamy dwójzy wulku a žohnowanu ßłužbu: Sſłużimy Bożemu kraleſtwu, pſchecźiwo kotremuż nětkle antikhryſt ſaßo ſe wſchelakej mozu wojuje, a ßmy ſ tym tak ßobu grat w ruzy teho, kotryž jo ſchkita a tola dale twari, w ruzy Knjeſa Khryſtuża; — a ſaßo: Sſłużimy tak ßwojemu ßerbſkemu narodej w tym, ſchtoż je było ßerbſkim wótzam a macźerjam wot dawna ßem najdróżſche, dokelž ſpóſnachu w tym Bożej kuble: we rěczi a we wěrje.

Pucź roſcheŕjenja by też był, ſo ßebi tón abo tamny we prawym cźaßu — to je hacź do ſchtwórtka prjedy — ſkaſa telko a telko cźißłow a je rosdźěli ſ namolwjenjom, jo cźitacź. Se 6. oktobra ſapocźnje ßo nowe běrtlk lěta. Woßebje proßymy wſchěch knjeſow fararjow, ſo bychu ßo dobrocźiwje a dokładnje wo roſcheŕjenje ſtarali a niz mjenje naſche ßerbſke towaŕſtwa.

Redaktor, ſa jich wjele.

Na pucź.

Rano ßo praji: „We Bożim mjenje!“ A wjecźor ßo rjekńje: „Dźakowano Bohu!“ Sſerbſke pſchißłowo.

Liſtowanje.

Sa 14. po Trojizy: P. ſ T. Ž. — Sa 15. po Trojizy: B.....r w B. — Sa 16. po Trojizy (žnjowy dźakny ßwjedźeń): T. w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sſerbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórtlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 39

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 29. septembra 1935 Bautzen

15. njedźela po swjatej Trojizy.

Gal. 5, 25—6, 5.

Nowy testament rozdźěli dwojakich cłowjekow: cźělnych a duchownych. Cźělni, to su tajzy, kiž jenoż jědź a picźe, semske a widomne wězy znaja a za nimi steja. Duchowni pak njejsu jenoż cźi, kiž w duchownym zastojnstwje steja, ale wschitzy, kotsiž wot Ducha Khrystušoweho pschecźišchcźani we wěrje do njeho žiwi su. Kóždy prawy kschesćźijan je duchowny cłowjek. Tutón nasch duchowny schtant napołoži nam pak pschisłušnosć, duchownje khodźić. Tohodla japoschtoł Pawoł praji: „Ssmy-li w duchu žiwi, dha khodźmy też w duchu“!

Nasch tekst nam pokaže, kak duchowny cłowjek steji a khodźi:

Wón steji wysoko wysche cześćelakomneje sawisće a swady wschědnych cłowjekow.

Wón steji bratrowszy pódla swojeho sobucłowjeka a pomhazej lubosći.

Wón steji pod cźežu, kotruž jeho bratsja nosyć maju.

„Njebudźmy próždneje cześće lakomni, hdźež pak jedyn druheho wabimy a sebi mjes sobu sawidźimy.“

Tajkeho napominanja je nam jara trjeba. Pohladajmy nuts do naschich wosadow, do naschich towarstwow, do wschitkich sjednocźnstwow, hdźež cłowjekojo hromadźe su. Je tam luty měr a jednota? Cźehodla je telko swady a sawisće, pschisłodźenja a njepschecźelstwa? Dokelž su próždneje cześće lakomni. Kóždy drje praji: Ja žanu cześć a žane zastojnstwo njecham, a tola je shórknjeny, hdyž to cźestne zastojnstwo njedostanje.

A tak njeje jenoż w tutym abo tamnym towarstwje. Satanisti jěd sawisće a swady je skoro w kóždym domje namakać, sćžini susodow njepschecźelow, roshněwa dźěći mjes sobu, sajědojći mandźelstwa, tak so cźi, kiž su psched wobliczom wschehomózneho Boha sebi luboscź a swěru hacź do smjercźe slubili, sebi njedźele dołho žane dobre słowcźko njepraja. S toho je widźecź, kak mało wěrnych duchownych cłowjekow mjes sobu mamy.

Duchowny cłowjek njemóže w sawisći ani w swadźe žiwy bycź. Wón njemóže też na próšdnej semskej cześću stacź. Wón ma so staracź a prózowacź wo wjele wjetschu a wažnischu cześcź, so by jeho mjeno w knihach žiwjenja napisane było. Bóh tón Knjes njebudźe nasz na sudnym po tym praschecź, hacź smy tu na semi cześcź abo wulke mjeno měli, ale hacź smy swěrni byli w małym a we wulkim, we swojich semskich a we swojich pschisłuschnosćach.

Duchowny cłowjek steji bratrowszy pódla swojeho sobucłowjeka s pomhazej lubosću. „Lubi bratsja, hdy by něhdźe cłowjek wot něka jkeho pada pschekhwatany był, dha pomhajće jemu sazo horje s cźichim duchom, kiž wy duchowni sće. A pohladaj sam na so, so by też spytowany njebył.“

Tutón abo tamny kschesćźijan sebi myśli: „Ja sym duchowny cłowjek, ja žanu semsku cześcź njepytam, ja so se swojimi njeswadźu, ja so wo zyły swět njestaram. Tohodla njecham s tymi, kiž njejsu tak duchowni a pobožni kaž ja, niczo-cźinicź měcź.“ Tajkich cłowjekow w Jesušowych cźasach też wjele bě. Cźi běchu też jara duchowni. Cźi wulzy wjele cźinjachu za Boże kralestwo.. Cźi poscźachu so dwójzy za tydźeń a dawachu dźesatk wot wscheho, schtož mějachu. Cźi so też wotdźělachu wot druhich, kiž tak pobožni njeběchu. Tehdy jim farisejszy rěkachu. Wy wschitzy wěsće, kak je Jesuš wo nich sudźił. Wón praji: „Złonizy a najhórschi hrěschnizy móža derje skerje do Božeho kralestwa pschińcź dyžli wy.“ Jim luboscź pobrachowasche, luboscź, kiž so bratra, też hdyž je wón padnył, smili. Hdyž je so Bóh shubjeneho syna smilił, kiž bě hluboko padnył, kak chzemy my něka jkeho cłowjeka, kiž je do hrěcha padnył, sazudźicź? Kak je so nasch Sbóžnik wo

hrěſchnych cžlowjekow prózował ſ pomhazej luboſczu, tak ſo jeho njepſcheczeljo wo nim prajachu: „Wón je tych złonikow a hrěſchnikow towarſch.“ A my chzemy hordźi na ßwojich padnjenych ßobucžlowjekach nimo hicź a jich ßebi ßamym pſchewoſtajicź. Potom njebychmy žani duchowni cžlowjekojo byli, ale fariſejiſzy.

Duchowny cžlowjek ſteji pod cžežu, kotruž jeho bratſja noßycź maju. „Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź“, praji ßwj. japoſchtoł, a wón tomu pſchiſtaji: „Dha budźecże wy tak ſakoń Khryſtußowy dopjelnicź.“ Po tutym heßku je naſch Knjes a Sbóžnik ßam žiwy był a po tym mamy tež my cžinicź. „Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź. To płacži ſa duchowne nuſy naſchich ßobucžlowjekow. My njemóžemy ſměrom pſchihladowacź, kak naſch ßußod ßwojeho Boha ſaprěwa a ßwoju duſchu do ſkaženja pſchinjeße. My dyrbimy jemu pomhacź po naſchich mozach.

To płacži tež ſa duchownu nuſu naſcheho zyłeho luda. My njeßměmy ßo ſ tym ſpokojicź, ſo wulki dźěl naſcheho luda žaneho Boha njeſnaje. My njemóžemy pſcheſtacź, wſchědnje wo duſchine ſbožo naſcheho luda ßo k Bohu modlicź a ßam ſa to wojowacź.

„Njech jedyn njeße toho druheho wobcžežnoſcź“, to płacži tež ſa wſchu ſwonkownu cžežu a nuſu, kotruž pola ßwojich ßobucžlowjekow wohladamy. Ty wěſch, ſ kajkimi nuſami a ſtaroſczemi ludźo, kiž w twojim domje abo w twojim ßußodſtwje bydla, ßo bědźicź maju. Je tebi to wſcho jene? Prajiſch ty: ja mam ßam ſe ßobu doſcź cžinicź a wojowacź, ja njemóžu ßo wo nich ſtaracź“, potom njejßy žadyn duchowny cžlowjek. Duchowny cžlowjek wě: cžeža druhich je moja cžeža; nuſa mojeho bratra je moja nuſa.

Ja měnju: hdy bychmy wſchitzy po tutym heßle cžinili, potom by w krótkim cžaßu jenož hiſchcże mało nuſy na ſemi było. Tuž chzemy Boha proßycź, ſo by nam ßwojeho ßwjateho Ducha póßłał, ſo by naß bóle a bóle ſa duchownych cžlowjekow ſcžinił. Hamjeń.

Na Michała.

Pſalm 91, 11.

Hłóß: Wulki Božo, khwalbu Cži.
Legiony jandźelow
Pola Boha w ßłużbje ſteja,
Dźerža ßo Joh' pſchikaſnjow
A jo ßwěru wukonjeja!
Sſłużowni ßu Duchojo,
W Božich žnjach ßu žnjeńzarjo!

Ti krócź „ßwjaty“ ſpěwaju
Boži ßwjecźi cherubimy,
K Bożej cžeſcźi dźěłaju —
W njebju bydla ſeraphimy
W njeſachodnej kraßnoſcźi,
W njewuprajnej radoſcźi.

Legiony jandźelow
Ma Bóh Knjes we ßwojim wójſku!
Pſche wſchě kónzy njebjeßow
Khwala móz a kraßnoſcź bójſku.
Spěwy kónza nimaju
K cžeſcźi Bożej we njebju!

Wjeßele pſched ßwjatymi
Jandźelemi w Božim raju,
Pſched tak wjele prawymi,
Pokuty kiž njetrjebaju,
Je nad jenym hrěſchniku,
Kiž tu cžinił pokutu!

Legiony jandźelow
Wjeßela ßo wěcžnoh' ßwětła,
Sſłużomni ßu wěcžnoſcźow,
S njebjeß pſchińdu k nam do ßwěta,
Póßłani tych duſchow dla,
Kiž tam ſbóžnoſcź herbuja!

Božo, ſcźel nam jandźelow,
Schkituj naß w wſchěch ſtrachach w ßwěcże,
S kraßnych ßwojich njebjeßow
Kedźbuj na wſchě Sswoje dźěcźi,
So do ſchkody njepſchińdu;
S twojej hnady žiwe ßu! J. W.

Se Sserbſkeho ſeminara w Khwacźizach.

Běſche něhdźe pſched tſjomi njedźelemi, jako ßo ſaßo po thětro dołhej pſchestawzy na Sserbſki ſeminar do Khwacźiz podachmy — a wſchitzy drje ſ jenakej radoſcźu. Pſchetoż w kóždym, kotryž běſche hižo na Sserbſkim ſeminarje pobył, ßu wſchak wſchitke dopomnjeńki ſ tutych ſchtyri njedźelow ſańdźeneho lěta dołho žiwe wostałe a ßo ſnowa wubudźiłe, jako ßo nětko ſaßo do Khwacźiz hotowachmy.

Njebychu-li Khwacźicźenjo tajke pſchecźelne a ſprawne ßerbſke duſche byli, a knjes wyſchſchi farař tajki miłoſcźiwy a ſcźerpliwy wucžeř, naß praſchenje, hdźe ßo k lětu Sserbſki ſeminar wotměje, dozyła dale hnuło ani ſtarało njeby. Tola nochzemy ſ tym ßwojich lubych Khwacźicźenjow pſchejara wuſběhowacź, jako po zyłej naſchej Łužizy hewak žaneje ßerbſkeje wieſki njebyło, kotraž by naß runje tak luboſnje a pſchecźelnje witała a hoſpodowała, a hewak žadyn farař njebył, kotryž by ſe ßamßnej ßwědomitoſcźu a luboſcźu naß młodych ſtudentow wukubłał — naſchemu ßerbſkemu narodej k wužitkej. To wſchitko mjenujzy je napoßledk rosßudźaze a k tomu pſchinoſchuje, hacž ßo nam tež tute 4 njedźele ſeminara a wſchitko dokoła wokoło ſeminara prawje ſpodoba.

Jako běchmy ßo potajkim ſaßo prěni krócź na farje ke koſejej ſeſchli, póſnachmy, ſo bu tola zyła cžrjódka naſchemu ſeminarej njeßwěrna; woßmjoch, kotſiž běchu loni hiſchcże mjes nami, tu lětßa na ſeminarje wjazy njewuhladachmy. Wěſo njemóžemy wſchitkim, a to bohudźak najwjazy ſ nich, njeßwěrnoſcź po ßłowje porokowacź, pſchetoż najwjazy ſ nich je nětko hižo ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupiło a jo ßwěru dopjelnja. Ssu vikarojo w naſchich woßadach. Nadźijomnje pak maju tež tamni woprawdźitu pſchicžinu, ſo ßo tón krócź njemóżachu na ſeminarje wobdźělicź. Sa to pak móżachmy noweju wobdźělnikow ſeminara do ßwojeho koła witacź — a je tuž ſwjeßelaze, ſo „liſchki“ tu na Sserbſkim ſeminarje nihdy njewotemrěja, ale pſchezo ſaßo nowe pſchikhadźeja — nadźijomnje naſchim dźenßniſchim ßerbſkim poměram w tutym naſtupanju k wužitkej a k polěpſchenju.

Tak běſche tuto ſaßowidźenje a prěnje ſetkanje po tak dołhej pſchestawzy ſajimawe a jara ſwjeßelaze. So pak dyrbjachmy ßo tež hnydom, jako běchmy lědma ßwoju tak lubowanr zigarku wukurili, k dźěku podacź, běſche nam tola khětro kruty ſapocžatk — a jako k tomu hiſchcże wot k. wyſch. fararja programm ſa naſche lětuſche ſhromadne ſtudije wußłyſchachmy, ſdaſche ßo nam ßamo, jako by tón krócź nadobo khětro

kruty wětšik ducź chzył — běsche wschak sańdźene lěto też nimale kruty, ale hischcźe tak někak snjeßliwy.

Schtó pak nochzył pschidqcź, so je ßo skónczńje też na to swucził a pschi tym drje nawuknył, kak ma ßwój czaß najlěpje wuźiwacź? —

Rano w 7 hodź. seńdźemy ßo wschitzy na farje k ßněda-nju: w kropje muku po dobrym starym waschnju. A tak nje-lubje naß tola pschezo saßo pschekwapja, hdyž napoł czepje, a běchmy tak rjenje pschi ßnědanju bjeßadowali, a rańsche ßkónczko tak pschecźelniwje do naß ßwěcźesche, jako by ßo ßobu s nami sradowało. Ale ßwědomicźe podamy ßo potom na Wi-czasez žurlu, na „auditorium maximum"; pschetoż dopołdni-schi programm je khětro wobschěrny a bohaty; tola napo-ßledku runje tak sajimawy a powuczazy.

Někotry wotřešk ma ßo pschi pschełoženju pratentow, 1. lista ßwj. Pětra, lista na Kolosseskich abo Jana Gerhardo-wych meditatiow, roskußacź. Ale w shromadnym dźěłu a s tajkimi mudrymi hłócjžkami — kajkeż tola wschitzy ßmy — ßo skónczńje pschezo saßo se wschitkich wuskosczow wukußamy!

Se ßamym sajimom a radosczu pak saběramy ßo potom też se ßwojimi „ßadami". Tu ma kóždy najlěpschu składnosćź, ßam ras ßwoju schpatnu ßerbschczinu poßudźowacź — a bych-my=li też někotsi ßerbsku rěcź sa maczerńu rěcź měli. Tuž wschak wschitzy wěmy, kak trěbne kóždemu je, so ßo jako pschi-chodny ßerbski farař w ßerbschczinje dokładnje a ßwědomicźe wudospołnja a wukubluje.

Njejßmy pak tu nětko wschitzy rodźeni Serbja, ale ßu też někotsi Němzy mjes nami, kotsiž chzedźa ßerbsku rěcź na-wuknycź a jónu jako ßerbszy fararjo w naschich ßerbskich wo-ßadach skutkowacź. A schtó chzył tutym wbohim ßo bědźazym sa sło wsacź, hdyž ßebi potom pschi naschich studijach někotry rěczny žort dowola? Je tola pschi wschěm khutnym dźěłu do-bry humor kaž khłódna krjepjel na horzy kamjeń.

Se skónczenymi dopołdnischimi studijemi pak tu na se-minarje hischcźe žaneho ßwjatoka njeje, pschetoż sapoczina ßo potom husto hakle sa toho abo tamneho krute dźěło — jeli so směje dozyła popołdnjo sa to ßwobodne a ßo na dalschich shromadnych dźěłach wobdźělicź njeměł, kaž by ßo to wschak hacž dotal huscźischo stało. Kóždu njedźelu a kóždy schtwórtk wjeczor sa czaß seminara ma jedyn s naß Božu ßłužbu, druh-y też tón abo tamny w někajkej woßadźe w bliskosczi. So pak by wschitko derje a bjes poroka dokonjał a se ßwojim pře-dowanjom mjes kemscherjemi pschipósnacźe namakał, dyrbi wěso kóždu hodźinku wuźiwacź, so by ßo derje pschihotował. Tuž je kóždemu woprawdźite wokschewjenje, hdyž ßmě pschi jim předowanjom saběracź a w poßlednich dnjach nimo po-rjadnych kollegijow ruzy połnej dźěła a hłowu połnu staro-sczow měł.

Ale tute hodźinki, kotreż wschak ßo runje žanemu tak prawje njespodobaju, tu bohudźak jeniczke njejßu! Po kóż-dym czežkim dźěle scźěhuje tola ras wokomiknjenje wodych-njenja — a czehodla njedyrbjało też tu pola naß tak bycź? Tuž je kóždemu woprawdźite wokschewjenje, hdyž ßmě pschi kofeju abo pschi wjeczeri w wjeßelej bjeßadźe na khwilu wschitke ßwoje staroscźe posabycź a ßebi s dobrej zigarku ži-wjenje wolóžicź a „komodnische" sczinicź. Pschetoż tobak sda ßo mi nětko tola po mojich nashonjenjach tu na seminarje njeparujomna potřěbnosćź bycź; spěchuje bjeßadu a lubosćź k dźěłu. A někotry s naß budźe drje se styskniwym požadanjom na zigarkowu tysu spominacź, kotraž běsche tu na seminarje wschitkim wokschewjaza a jara ważena pschecźelniza, hdyž po-tom saßo w Lipsku we ßwojej jstwiczźy ßyda a ßwoju selinu kuri, kotraž ma tajke něschto zyle woßebiteho abo spodźiwneho na ßebi, hdyž ßo ßmudźi.

Hodźinki wokschewjenja a wjeßełeho sradowanja — wěso, wone tu njepobrachuja; ßu wschak nusny scźěhwk kruteje a pilneje dźěławoscźe, snajmjeńscha hdyž ßo tak krucźe a pilnje dźěła kaž tu na Serbskim seminarje w Khwaczizach.

Tuž budźe drje kóždy, hdyž ßmy potom saßo ßwojim lu-bym Khwaczizam a Khwaczicžanam božemje prajili — na-dźijomnje niz k poßlednjemu rasej! — s radostnym wopom-njecźom na tute hodźinki shromadneho dźěła a wjeßełeho sra-dowanja spominacź.

Krótke wschak sdadźa ßo czlowjekej hodźinki, kotreż ßo je-mu spodobaju — dopomnjeńki, kotreż na nje dopominaju, pak czim dlěje w nim žiwe wostanu. A hdyž ßo nětko bórsy saßo do Lipska wrócźimy, so bychmy po tutych dołhich próśdni-nach dale studowali, budźemy tola w myßlach husto mjes Wa-mi Serbami we Lužizy, a woßebje tam, hdźeż w krótkich ale radostnych hodźinkach tak wjele luboscźe a pschecźelnoscźe nashonichmy — — —

„Wschak ßwěrna myßliczka, haj, wěczny pomjatk ma — wěczny pomjatk ma." — =dura=

Se Serbow a s daloka.

W **Budyschinje** směje, kaž je hižo wosjewjene było, dźen-ßa wjeczor we 8 hodź. w Marijnej=Marczinej zyrkwi wjednik evang. młodźiny Němskeje, farař Zahn, ßwjatoczny Božu ßłužbu sa młodźinu, do kotrejeż dyrbjała młodźina hicź, hdyž jej to někak móžno je. W 6 hodź. do toho je w domje sa mło-dźinu na Horncźerskej haßy wohladacź hra: „Der verlorene Sohn". Tuta ßo póndźelu po tym wjeczor we 8 hodź. hischcźe ras tam pschedstaja. Tuta hra ßłuscha do tak mjenowanych „hrow lajikow" a je tohodla a jeje wobßaha dla hódna, so ju wohladasch. Sa wjednikow a wjednizy młodźiny stej pón-dźela a wutora tutoho tydźenja woßebitej dnjej dźěła a pschi-hotowanja sa nadawki pschichoda.

Wschitkim naschim czitarkam a czitarjam.

Tydźenja naspomni tu wosjewjeny list rosprawu wo na-schim łopjeńku „Pomhaj Bóh", kotruž bě nasch ßerbski měßacz-nik „Łužiza", kotruž nasch wulzy saßłužbny k. stud. direktor Ota Wicźas=Stollbergski, nasch najlěpschi znajeŕ ßerbskeje li-teratury, wudawa, pschinjeßł we 8. czißle tutoho lěta. My ßo dźenßa wostajimy wscheho dalscheho ßłowa, waß a nasch ßerbski lud namołwjecź a proßycź wo spěchowanje a podpje-ranje a rosschěrjenje nascheho łopjeńka a stajimy tu hnydom po ßłowje dźěl naspomnjeneje rosprawy a to waß dla, kiž wy tuto łopjeńko czitacźe, a wschěch tych dla, kiž jo też hischcźe móhli a chzyli. My ßebi pschi tym myßlimy, so ßu tute ryncźki měßacznika lěpsche wabjenje, nasche njedźelske łopjeno czitacź, hacž te ßłowa, kotreż bychmy my hewak stajili, a so ßo toho-dla s nimi najlěpje wabi sa to, so ßłužiscz, czitajo a ros-schěrjejo a hewak podpjerajo tuto nasche njedźelske łopjeno, kaž Knjesowej zyrkwi tak ßerbskemu narodej, kotrejž wobej stej najdróžschej kuble wot Boha nam datej a dowěrjenej. Tuž potajkim czitajcźe, schtoż scźěhuje, a dajcźe ßo wschitzy do tuteje ßwjateje ßłužby. Njesamjelcźimy, so chzemy wam, lube czitarki a lubi czitarjo, sdobom składnosćź dacź, ßo tak-rjez woßobinszy a bóle sesnacź s tymi, kiž s redaktorom ßobu sa waß dźěkaja, a — hischcźe něschto —, ßo podźakowacź pola „Łužizy" sa tute naschemu łopjenu wěnowane ryncźki.

Wuwoſtajiwſchi, ſchtoż redaktora naſtupa, maja ßo naſpomnjene ßłowa tak:

„Pomhaj Bóh.“ Sserbſke njedźelſke łopjeno. Lětnik 32 a 33. So bych hnydom ſapoczał ſ pſcheczom! Njeby rjenje było, hdy by ßo na titul cżaßopißa, ßnano pod ßłowa Sserbſke njedźelſke łopjeno pißało: Założene wot Krjebjanſkeho farara D. dra Bjedricha Selle? Dźenża cżaßopiß rediguje Noßaczanſki faraŕ Korla Wyrgacż, kiż jón hižo na 18 lět w kóżdym tydźenju nimale ßam pißa! — To wſchak njeje jenoż zyrkwine, ale ſdobom ważne kulturne a narodne dźěło! — Mam ſaczucże, ſo ßo cżaßopiß doſcż njepſchipóſnawa! To wulzy wobżaruju, pſchetoż cżaßopiß ßebi to na kóżdy pad ſaßłuži. „ . . . “ — Dokumentarnu hódnoſcż maja wſchitke rosprawy wo wulzy ważnej evangelſkej ßerbſkej faraŕſkej konferenzy — te wſchak njemóża doſcż dokładne bycż —, wo zyrkwinſkich ßwjedźenjach a woßobinſkich należnoſcżach. — Sa pißajomne ſtawiſny zyrlwinſkeho żiwjenja w Sserbach budża też ſ wulzy ważnym żórłom! — Wubjerne ßu rosprawy wo Drježdżanſkich Bożich ßłużbach wot Fryza Hajdana! — Stajne rubriki ßu: „Zyrkej a ſtat“, „Wſchealke ſ bliſka a ſ daloka“ a woßebje rjana „Na pucż!“. — Jara ßo mi lubi, kak redaktor njepſcheſtawajzy ſa ßwój cżaßopiß wabi! — Njeßmě ſabycż, ßo ſa kóżdej duſchu pſchezo ſaßo praſchecż. Redaktor ßo na to wuſteji, ſbudźowacż a pohnuwacż! — Mam ſaczíſchcż, ſo pſches zyły cżaßopiß dże wjeßele, nadźijepołne ſmyßlenje! — Żaneje bojoſcże, ale kruta nadźija do pſchichoda, dowěra do Boha, do kotrehož ruki ßmy też my Sserbja ſapißani! — Wokoło redaktora towaŕſchuje ßo cżrjódka pomoznikow, każ też dwě pomozniży. Sapoczńmy ſ knjenjomaj! Hižo dlěſche lěta cżitamy nabożne pěßnje a kěrluſche ſ podpißmom H. B. Njeběſche móżno ſhonicż, ſchtó to je. W dobrej rěcżnej a baßniſtej formje rěczi k nam nutrna ſhrěwaza a woſbożaza pobożnoſcż. — Pěßnje: „Na proſy noweho lěta“ cżo. 1 1933; „Sa póſtny cżaß“ cżo. 10 1933; „Advent“ cżo. 50 1933; „S Jeſußom pſches żiwjenje“ cżo. 45 1933; „Jeſuß pyta hrěſchnikow“ cżo. 15 1934; „Modlitwa we wulkej ßuchocże“ cżo. 30 1934; ſo bych jenoż někotre mjenował, kiż ßu ßo mi wubjernje ſpodobałe, ßu jimaze wuſnacże wěrjazeje ßerbſkeje żónſkeje duſche! — Njejßu to wothłoßy ßerbſkich kěrluſchow, ale ßamoſtatne ßwojotne naſhonjenja a duſchine podeńdźenja! Wo ßebi, wo ßwojich cżuczach knjeni H. B. pěßni! — A niż mjenje płacżi to wo druhej ſpißowacżelzy, kotraż wupłody ßwojeho ducha woſjewja ſ pißmikom L. Ssym po napraſchowanju ſ druheje ſtrony, niż ſ redakzije, ſhonił, ſo je to Drježdżanſka Sserbowka Lawkowa rodźena ſ Khaßowa, ſe wßy Marje Kubaſchez. Pißmik L. ſjewi ßo prěni krócż pod pěßnju: „Sa khoru macżerku do Kh.“ cżo. 39 1933. A potom cżitamy pißmik huſcżiſcho a huſcżiſcho, pod pěßnjemi a pod naſtawkami. Naſch ſajim ſa njón wſchědnje pſchibywa! Seſnawamy ßo ſ zunje a hłuboko ſaczuwazej żónſkej wutrobu! Pěßeń: „Pſchi macżerńnym rowje“ cżo. 48 1933 pſchinjeße motiw, kotryż hiſchcże we mi ſnatej wulkej literaturje njejßym nadeſchoł. — Jejna wobſtarna macżerka drje je wumrěła. Je luboſcż k macżeri w njej pěßnjerku ſbudźiła? — Pěßnje: „Prěni ßněżk“ cżo. 50 1933; „Pſchi hacże“ cżo. 33 1934; „Dodawk k ſlětej w Radworju“ cżo. 33 1934; „Kłóſkarka“ cżo. 39 1934; „Pěkna kwětka poßlednja“ cżo. 47 1934 ßu jena rjeńſcha pſchemo druhej! — Pěßeń: „Pſchi hacże“ je najrjeńſcha, kotruż ßym ſa dołhi cżaß cżitał! — Ssym zyle pſchekwapjeny! — Pſches tute pěßnje dże nutrnoſcż, cżucżiwoſcż, kajkejeż ßym w naſchej literaturje lědma hdy nadeſchoł! — A pſchi tym wubjerna, nadobna a ſdobom ludowa rěcż! — Swotkel wona to wſchitko ma? Ale ſdobom też pißa wubjernje w njewjaſanej rěczi. Naſtawki: „Wěrny podawk ſ Drježdżan“ cżo. 43 1933; „Kcżějazy keŕk a ßněhowe mjetele“ cżo. 13 1934; „Pokhowanje knjeżny Nowotnez w Biſkopizach“ cżo. 17 1934 — to ßu woprawdżite wumělſke kußy. — Lawkowa wubjernje wobkedźbuje. Tohodla ßu też jejne rosprawy putaze, każ „Sserbja pſched Hitlerjom“ cżo. 35 ßl., 1934 abo wo ßwjedźenju w Budeſtezach cżo. 27 1933. Pſchezo pytnjemy, ſo tu pißa żona, kotraż ma najbohatſche ſnutskowne żiwjenje. S radoſcżu ju witamy do naſcheho baßniſtwa! — Jara ßo też pſchezo ſaßo wjeßelimy, w „Pomhaj Bóh“ cżitacż pobożne pěßnje wobſtarneho Jana Wicżaſa, kiż běſche hižo w lěcże 1928 pſches 2000 kěrluſchow woſjewił! — Wón je nětko 75lětny a w Dażinje pola Lubija pſchezo hiſchcże ßłuži ßwojemu Bohu ſ pjerom a płuhom. Schtoż wón pěßni, to — ſrake, w dołhim żiwjenju wupruhowane kſcheſcżijanſtwo! — Bóh Knjes ſpoczcż naſchemu ßerbſkemu ludej, ſo by wjele tajkich mużow měł, każ wótza Jana Wicżaſa! — Wubjerny naſtawk je do cżaßopißa też podał pilny a wobdarjeny Drježdżanſki Sserb Fryzo Hajdan: „Wótcże naſch . . . “ cżo. 7 1934. Tajke něſchto woßebje trjebamy. A nimo toho ßu ſ jeho pjera wubjerne dopißy! — Schtó ßu druſy redaktorowi ßobudźěłacżerjo, wſchak njewěm. S autorom pohnuwazeho naſtawka: „Pomhaj Bóh“ cżo. 47 1934 njebudże wěſcże nichtó druhi hacż naſch ßwěrny Richard Sahrodnik-Drježdżanſki. A ważne dopomnjenja na ſemrěteho fararja lic. theol. Mróſaka — cżo. 21 1934 — ßu drje wot Arnoſchta Holana, każ někotryżkuli dopiß. Hewak wěm jenoż, ſo ßu ſawodne natwarjaze naſtawki ſ pjerow evangelſkich fararjow, kiż je pißaja ſe ſamołwitoſcżu ſa ßwój ßerbſki lud. — Naſtawki mi w zuſbjc ſaſtupuja ßerbſke prědowanje a tuż ßym jim woßebje dźakowny! — Ssym drje doſcż dopokaſał, kajki hódny a ważny naſch cżaßopiß „Pomhaj Bóh“ je! Je to ſe żórłom duchowneje mozy ſa naſch lud! Dyrbjeli ßebi jón hiſchcże wjele bóle ważicż! Njedyrbjał żaneho evangelſkeho domu bycż bjes njeho! — Cżaßopiß dyrbjał bycż ſe ſwjaſadłom a palladinom zyłeho evangelſkeho Sserbowſtwa. Kajki kraßny mohł ßo wón ſtacż, hdy bychu to wſchitzy dopóſnali! — Redaktorej pak pſchejemy dalſcheho wuſpěcha a żohnowanja!

Na pucż.

Nadźija k Bohu wot ſpoczatka ßwěta nikoho ſjebała njeje. Sserbſke pſchißłowo.

Liſtowanje. Wſchěm dopißowarjam. Sa wſchě rosprawy wulki dźak! A ſ wulkim dźakom wulku próſtwu: Naſchich cżitarkow a cżitarjow dla a naſcheho njedźelnika dla proßymy, ſo njeby ßo w „Sserbſkich Nowinach“ a w njedźelniku „Pomhaj Bóh“ wo tym, wo cżimż ma rosprawjecż, po ßłowje jene a ßame pißało, ale ſo by ßo dżenikej każ njedźelnikej woßebita rosprawa podała. Podawajo w jenym każ druhim ßamßnu rosprawu, ważimy ßebi tola runje to, ſchtoż wulzy khwalobne a ſwjeßelaze, pſchemało, mjenujzy, ſo jich mnoho Sserbow cżita tydźenik a njedźelnik.

Kni L.“ Wulki dźak a bórſy ſaßo tak. A nětko cżitajcże też Wy pſchede wſchěm, ſchtoż ſ „Łużizy“ ßem ſtajichmy. Red. — Sa 16. po Tr. (żnjowy dźakny ßwjedźeń): T. w B. — Sa 17. po Tr.: K. w H. — Sa 18. po Tr.: R . . cż w B.

Samołwity redaktor farar Wyrgacż w Noßacżizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcżi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcżerńnje w Drježdżanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cżiſchcż „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacżi ſchtwórcżlětnje 108 pjenjezkow

Čišło 40

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 6. oktobra 1935 Bautzen

16. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Psalm 37, 3.

Na wulki burski dźeń.

Hdyž ßmy ßwój žnjowy dźakny ßwjedźeń po dotalnym porjedźe hižo dyrbjeli w kóždej burskej woßadźe woßwjećźicź, ßmy to cźinili po waschnju ßwojich pobožnych wótzow, kotrymž běsche Boži dom najrjeńsche městno radoscźe a dźakowanja. Jeno rybakojo a hórnizy maja tež tajke woßebite pschikhilenje k ßwjatnizy Knjesowej. W zyrkwjach rybaskich wßow krabnje wudźělane łódźe wißaja, pod kotrymiž ßo pokorne próstwy wo Boži schkit na morju k wschehomóznemu Bohu posběhuja. Tež hórnizy steja spochi w ßmjertnym strachu, maja Boha psched wocźomaj a we wutrobje, a nad kóždej hewjeŕskej jamu wo dnjo a w nozy hóŕski swóńcźk dźe, so je ßłyschecź, so je hischcźe žiwjenje we hłubinje. Burski lud na wulkim wjeßołym ßwjedźenju ratarskeho powołanja Boże domy se ßnopami, wěnzami, pletwami, róžemi a płodami polow a sahrodow wupyschuje.

Tak je zyle jaßne, so wěste powołanja na zyrkwi wißaja, dokelž woßebje hłuboka dźakownosćź a woßebje ßylne dowěrjenje do Božeje pomozy k powołanju woprawdźe ßłuscha. Hórnik je pschezo wot stracha wobdawany, wuléše ſ hłubokeje cźěmneje dźěry, sastupi saßo do krabneho ßłóncźneho dnja, a tež pod mrokotami widźi lubosne ßwětko pornjo wěcźnej nozy w podkopkach. Tak ßebi nutrnje Boži schkit wuproßy a ßo pobožnje dźakuje sa wukhowanje žiwjenja, je stajnje hotowy, psched Boži ßud stupicź.

Tež rybak ma ßo se strachami bědźicź, ale na krabnym morju widźi wubjerne rjanosćze w nozy pod měßacźkom, wo dnjo pod poknym ßłóncźnym ßwětkom nad módrym morjom, a wjecźor móže krabnischi bycź hacź wschitko. Tak ma rybak ßrjedź Božich dźiwow ßmjercź psched wocźomaj, wě ßo w Božej ruzy, hdyž najradscho rjanu ßmjercź we wodze namaka, ale jeno, hdyž Wótz hłowa, kotremuž ßo zyle dowěri.

Bur widźi Boże dźiwy na kraju, na horach, w holi, tež pschi morju, hdźež je rybak sdobom bur — tež hórnik ma swjetscha ßwoje make lube ratarstwo, tak so móžemy wjele rybakow a hórnikow do burow licźicź.

Je to nětko trjeba, hischcźe woßebity burski dźeń postajicź? A kak chzemy jón ßwjecźicź, kak wo nim a wo burstwje myßlicź?

Prědar Knjesowy se ßwjateho pißma cźerpa. Na žnjowym dźaknym ßwjedźenju stejesche dźakownosćź w prědku. Hdyž dźenßa w zykym němskim kraju, tež we wschitkich zyrkwjach městow, powschitkowny burski dźeń mamy, dyrbi bóle ważnosćź burstwa sa zyły kraj a lud do prědka stupicź. Chzu pschi tym na něschto pokasacź, schtož hižo swonkownje burski dźeń wosnamjenja: wón ßo wschudźe w městach a na wßach we hłownych Božich ßłužbach ßwjecźi, njedźelski dźeń. Wob dźeń dźěła, prěnjeje meje, njebě khwile sa Boże ßłužby, a hdźež žane běchu, ßu tak khudobny wopyt měle, so k lětu pak žane njebudźa pak ßo doßahazy cźaß a dobry cźaß dyrbi sa nje wostajicź.

Ważnosćź burskeho dnja w zyrkwi nam leži we wěrje, we duchu kschescźijanskeje zyrkwje.

To bliže wuknjemy se ßwojeho psalmskeho ßłowa: Měj nadźiju ke Knjesej! Cźiń dobre! Wostań w kraju! Žiw ßo po prawdźe! To ßu schtyri napominanja, kotrež nichtó we ludu njemóže tak dopjelnicź kaž bur:

Bur ma nadźiju, dokelž je pobožny.
Bur cźini dobre, dokelž w Božej stwórbje dźěła.
Bur je na kraju, lubuje domisnu woßebje.
Bur ßo žiwi po prawdźe, dokelž žněje, schtož Bóh dawa.

Hdyž pak to rospominamy, dyrbimy na wošebite położenje naſcheho cžaša dźiwacź. Po wójnje mózna horda bjesbóžnoſcź hrožeſche, to rěka, ſ njewěrjazeho luda w městach bjesbóžnoſcź na kraj won postupowaſche. Hida pſchecźiwo burſkemu ludej běſche też hida pſchecźiwo zyrkwi. Dźiwje cžrjódy ſtejachu w burſkich dworach a žadachu běrny, žito, płody. We wójnje pſchewinjeni, běchmy dźěleny lud. Lubi burja, tehdy ſcźe nadźiju k Bohu měli. Bóh je pomoznika póſłał, ſa kotrehož ßmy wſchitzy hłoßowali, a naſch zyły lud běſche nowy, też nowe hibanje ſa Knjeſowu zyrkej naſta. Naſcha njepowalna nadźija je, ſo też zyrkej ſ nuſy wukrocžźi a zyły lud ßo w nowej wěrje a luboſcźi k zyrkwi wobnowja. Wěrjaze burſtwo, nětko cžeſcźene a wot zyłeho luda lubowane, móže ſe ßwojej ßwěrnoſcźu a pobožnoſcźu najwjazy ke tajkemu ludowemu ſbožu pſchinoſchowacź. Wſchitzy maja někajku nuſu, žałoſcź a ſchkodu, kotruž je wójna ludej pſchinjeßła. Wſchitzy ßmy na nadźiju k Bohu pokaſani. Burſki dźeń budź dźeń nadźije na lěpſche cžaßy ſ Božej dźiwnej pſchepomozu!

Dobre cžinicź k lěpſchemu zyłeho luda dyrbja tehorunja wſchitzy; dźěło burow na roli je najwažniſche k ſeźiwjenju luda, k wobſtacźu luda. Rjane, ſtrowe je burſke dźěło, tajke wſchelakore, pſchezo ßo wotměnjaze w ßwobodnoſcźi wonkach, a ßwójbne žiwjenje na žiwnoſcźi abo dworje je luboſne, ſbožowne. Dobre cžinicź w naſchim cžaßu rěka, wſchu prózu nałožowacź, ſo kóždy nieße wobcźežnoſcźe cźežkeho cžaša, ſpominajo na bratrow w lubym ludu naſchim, kotſiž bjes naſcheje luboſcźe a ßwěrnoſcźe njemóža ßo ženicź, njemóža ßo ſeźiwicź, njemóža wobſtacź, dyrbja ſawutlicź. Schto budźe ſ burami, hdyž milijony ßo njemóža najeſcź?

Bur je na kraju, lubuje ßwój ſtatok. Kóždźicžki ma burow mjes ßwojimi prawótzami. Kelko burſkich ßynow je we wójnje ſa naſch wótzny kraj wojowało, kelko je padnyło! Naſch kraj wobkhowacź, naſche prawa ſdźerżecź, też naſchu zyrkej ſakitowacź, to wſcho je lud ſe ſjednocźenej mozu a krwawnej wopornjwoſcźu chzył, a pſchi wſchěm ſłym kónzu wójny mamy nětk ßwój kraj pod Božim ſchkitom ſaßo ßwobodny njedźěleny, mózny. Wojazy ſ městow ßu też ßobu ſa naſchu ßwjatu burſku rolu wojowali a wumrěli. Kiž niczo njemějachu hacž ßwoje žiwjenje, ßu też ſa naſch kraj ßwoje wopory ßłużby a ßmjercźe pſchinjeßli. Bur na kraju woſtanje też dźakowano tutym woporam. Woſtań w kraju! Bóh je ſ tobu a ſ twojim ſtatokom.

Bur ßo žiwi po prawdźe, žněje wſcho ßam, ſchtož na blidźe trjeba. Njedyrbi wón ſ luboſcźu też na tamnych wſchěch dźiwacź, kiž dyrbja wſcho ſ pjenjeſami ſapłacźicź, kotrež huſto doſcź nimaja? Dyrbja tradacź a kóždy dźeń pjenježki pſcheliczicź, hacž móža ßebi khlěb kupicź. Khudźi ßußodźa burow drje wjele dobrotow naſhonja. Někotry bur cžini po Mójſaßowej kaſni: ty ßo dyrbiſch Knjeſa ßwojeho Boha bojecź, ſo by twój bratr pſchi tebi žiwy był. Ale we městach je wulki lud, kiž žaneho bura ſa ßußoda nima, a to je też naſch lud, naſcheje luboſcźe potrěbny. Praſchejmy ßo, kak móža ßo k wěrje kſcheſcźijanſkeho burſtwa a k zyrkwi namakacź a nawabicź, hdyž njewidźa, ſo ßo burſtwo „po prawdźe“ žiwi. Schto to je, po prawdźe? To njeje jeno, ſo ßo w cžeſcźi a ſprawnoſcźi žiwiſch, ſchtož ßo wot wſchitkich žada, ale też, ſo na prawdu a prawo wſchitkich dźiwaſch, ſo ßy hotowy, ſa žiwjeńſke prawo druhich ßwój cźežki wopor pſchinjeſcź. Sakonje dyrbja wobſtacź zyłeho luda ſwěſcźicź, dyrbja wot ßylniſchich wopory ſa ßłabſchich žadacź, a naſcha kſcheſcźijanſka ſcźerpliwoſcź ma tu wulke nadawki.

Wulki burſki dźeń, dźeń jednoſcźe zyłeho luda, ważmy ßebi jón, lubujmy jón. Budźmy wulkeje myßle jako ßylne burſtwo w kſcheſcźijanſkim duchu, kiž wſchitko pſchewinje. A Bóh je ſ nami, naſch twjerdy hród! Hamjeń.

Žnjowy dźakny ßwjedźeń we ßuchim lěcźe 1935.

Hłóß: Njech Bohu dźakuje.

Cźe Božo khwalimy
Sa žně też w tutym lěcźe
Tak wulkej' ßuchoty,
Kiž mějachmy ſaß w ßwěcźe.
Ssy žně dał wſchelake,
Ty Božo, cžłowjeſtwu;
Cźe dźenß tu khwalimy
Sa Twoju dobrotu!

Cźe Božo khwalimy
Sa Twoje dary radne;
Hdźež ßy jich mjenje dał,
Dha wſchak ßu dary hnadne.
Wſchě ſ ruki Twojeje
Ssmy my je doſtali;
Cźi nětk też wutrobnje
Bycź chzemy dźakowni!

Cźe Božo khwalimy
Sa tule wulku hnadu.
Ssy naſch ßyw žohnował;
Se wſchehomudrej radu
Strach, nuſu wſchelaku
Ssy wot naß ſdalował;
Hdyž druhdźe běſche ſlě —
Ssy Ty naß wukhował!

Cźe Božo khwalimy!
Też Ty ßy domoj khował:
Tu ſ pola cžłowjeſtwa
Ssy wſchelkich domoj wołał,
Pſches ßmjercź, kiž wſa jich prjecź
Wot tu tak wſchelako —
Hacž chzychu — nochzychu. —
Kaž Ty chzeſch, ſtanje ßo!

Cźe Božo khwalimy,
Sso Tebi dźakujemy!
Knjes elementow ßy!
Cźi dźak, cžeſcź wſchu dacź chzemy!
O Božo Wótcže Ty,
Budź ſtajnje pola naß,
We Sswojej ßmilnoſcźi
Naß ſchkituj kóždy cžaß.

Cźe Božo khwalimy
Cźe, Wótza njebjeſkeho!
We Sswojej luboſcźi
Ssy wumohł naß wot ſkeho,
Nam móz a ſtrowoſcź dał
Ssy k ßwěrnom' dźěłanju.
Pſches Twoje pomhanje
Žně nětko w bróžnjach ßu!

Cźe Bożo khwalimy!
Hdyž sestari žo semja,
Wscho cžažne ke kónzej dźe,
Sso stopy žwěta slemja —
Ty tola wostanjesch
Nasch wěcžny Bóh a Knjes!
Hdyž dźeržisch žud a žně,
Naž dowjedź do njebjež.

Cźe Bożo khwalimy!
Kaž dołho žmy na semi.
Tam chzemy rjeńschi dźak
Cźi spěwacź s jandźelemi
Sa Twoje dobroty
Nam khudym darjene! —
Nam žohnuj žyw a žně
Też dale bohacźe. J. W.

Cžim bóle žo dźakujesch . . .

Božidar Fliedner, kotryž je žebi cžestne pschimjeno „nan diakonižow“ pschidobył, bě w žwojich młodych lětach s domjazym wucžerjom w Kölnje. Tehdy bě žebi wón knihi pschiprawił, kotrež mjenowasche: „Selbstprüfungsbuch“. W tutych stejesche sa kóždy wjecžor napižane też to praschenje: „Běch ja dźenža dźakowny?“ A dźeń kaž dźeń mějesche Fliedner něschto, sa cžož dyrbjesche žo dźakowacź. Posdźischo prajesche huscźischo: „Cžim bóle žo dźakujesch, cžim wjazy směješch žo dźakowacź!“

Też žně.

„Cžitajo w žwojich młodych lětach wjele knihow a wschelakore knihi, žym po cžažu hacž ke kniham dóschoł, pschi kotryž wjazy njedožahasche, so je jenož cžitach. Wone běchu tak mózne, ja dyrbjach žo tu hłubje nuts sanuricź a dlěhe posastacź, hacž to pschi cžitanju mózno, a ja sapocžach, je wotpižowacź. To běsche Biblija.

A tola njesda žo mi wscho to trajaze doscź bycź! Sskowa žadachu žebi hischcźe wjazy ważenja a ważnoscźe. Tuž sapocžach, je do možasa wudypowacź, do drjewa wurěsowacź a do wulkich teppichow na scźěnu tkacź; žym je jako „Fresko“ molował a do bronzy lał, — a hischcźe pschezo tu žaneho kónza; pschetož tute žkowa sadobywaja žo pschezo hłubje do toho, kotrehož ras sapschimnychu, haj tajkeho dospołnje pscheměnja a žiwjenje namaka žwój smyžł a žmjercź shubi wscho, schtož nastróža.“

Schtóž to pische, je žnjał bohaty žně s pola, kotremuž ani žuchota ani mrokota njeseschkodźi. Derje tomu, kiž s njeho žněje — s Biblije. Tón dźenža žwjecźi žnjowy dźakny žwjedźeń žo dźakujo s dwoje žně a tak žohnowany wjeżoły žnjowy dźakny žwjedźeń.

Sswjecźmy žnjowy žwjedźeń.

Hdyž synki kožow žu wuklinczałe
A poždednje kłoży wschě sespadałe,
Bur sdychuje: „Dźak budź Bohu!“
Wón stupa psches kałate schcźerischczo
A hdyž tam widźi wscho słote bohatstwo,
Cźehnje dźakny wón žwoju drohu.
Hdyž poždedni žnop je swjasany
A k poždednjej popje stajany,
Bur s wobliczа pót žej setrěje.
Wón wjercźi žej powrjestwo poždednje
A wjasa s nim poždednju popu žej hromadźe:
Njech w Božim mjenje nětk skhnyje! —
Płody na polach srawja a roscźeja,
Wyžoke wosy žo pomałko cžampaja,
Woža domoj pschenźny a žita.
Ruzy pilnje a spěschnje hibatej žo.
Ha! Hdyž poždedni wós jom dojědźe na huno,
Bur dźakowny wschitko dom wita.
Nětk brožnje žu bohacźe nakładźene,
A pinzy też wschitke žu nakopjene.
Bur wotpocžnje troschku wot dźěła.
Wježelе we nim žo pohibuje.
Dźak Bohu, kiž wschitko to wobradźuje:
Nowy dźakowny kěrlusch wón spěwa.
„Mi wěnzy a pletwy dźenž nawicźe,
Dźowki a wotrocžzy, kwětkow mi nanoschcźe,
So damy Bohu dźak, wopor my khmany!
Psched Bohom chzemy žo shromadźicź,
Swisk s Knjesom sažo žej wobnowicź,
Žnjowy žwjedźeń žwjecźicź dźakny, rjany!“ L.

Schto masch cžinicź?

Na tole je něchtón wotmolwił: **„Kóždy wsmi žebi pschewinywschi žam žo a schtož naž wobdawa, kóždy dźeń hodźinu khwile, cžitacź w Bibliji, w katechižmje a w spěwarskich!“** Kotsiž jemu na tole wossjewjene wotmolwjenje pižachu, njeběchu wschitzy pschesjene. Kak mohło to runje pschi tutym žadanju w naschim cžažu też mózno bycź! Snapschecźiwichu jemu na pich.: „Kak cźežło sa cžłowjeka, kiž je do wschědneho žiwjenja sapschehnjeny, žebi žamo jenož 10 mjeńschinow sa to wudobycź!“ Ale Alfred Fischer wosta pschi žwojim a žada hodźinu sa to. Wón k tomu praji mjes druhim:

Schtož my trjebamy, je, so wěsteho wěmy s Biblije, s katechisma, s kěrluschow. — Schtó njeby žo pschi tym sažo dopomnił na tamne tak ważne, runje nětko a runje pschi wustupowanju hibanja „Deutsche Glaubensbewegung“ tak ważne wuprajenje a wusnacźe pólneho marschalla Hindenburga: „Schtož chzu ja w Bibliji cžitacź, to wěm ja hižo dołho s hłowy!“ Pschirunuj, schtož wo poždednich hodźinach Hindenburgowych nasche kopjeńko 4. auguśta pižasche! — My to trjebamy, — pische A. Fischer — my, fararjo a woždadni, starschi, kmótsja, pschecźeljo, my to trjebamy sa žwoju žłužbu we woždadźe a sa woždadu nětkle a pschichodnje. Hdźež je wěstych sakožkow, tam derje twarisch rěcź a snapschecźiwjenje. Domjaze nabožne wukubłanje a nabožne pokracžowaze wukubłanje po konfirmaziji je nusne. A starschi a kmótsja maja pschedewschěm tutón nadawk. Postupowacź a pokracžowacź mózu jenož, hdyž snajmjeńscha s jenej nohu na wěstym steju .... Mje žu žo nětkle czi najlěpschi a naždwěrnischi praschеli: „Schto mózemy my nětkle sa žwoju zyrkej cžinicź?“ Ja žym na to pschezo nimo žwěrneho wusnawanja a wěrneje wopornjwoscźe tole porucžak, schtož też kóždy móże cžinicź, dźenža hižo, a to bjes wscheho wono a bjes wschěch wudawkow, njech, so hodźina prjedy stawa abo žebi hewak wob dźeń cžaž wulutuje. Njech žy sastojnik, wumětž, lěkař, pschekupz, rjemjeślnik, dźěłacźeř, hospoša, pschistajena abo njech nimasch dźěła, — wschitzy móža to cžinicź, móža tu sapschimnycź, a to hnydom!

Skónczнje. Schtož teje njedźele je a wscheho nabožneho roswucžowanja w schuli, na tym móžemy roswicźe spósnacź, kotrež žiwjenje s Bohom a s wěcžnym pschezo bóle nasad staja pornjo žiwjenju mjes cžłowjekami a se žwětom. My žmy žo w praschenjach schule a njedźele a też hewak pschecźiwo tutomu wuwiczu wobarali a ważnoscź, hódnoscź a dostojnoscź

wſcheho nabožneho ſa žiwjenje cžlowjekow a luda wuſběhowali. Tuž pak dyrbimy tež my nětk nabožnemu w ßwojim žiwjenju cžaßa a ruma pſchiſwolicž, a to pſchikłada dla a to pſchedewſchěm ßameho ßo dla, ſo bychmy byli dżeń a krucžiſchi, jaßniſchi, wěſcžiſchi a dżeń a bóle dobycžeŕſzy we wustupowanju a wojowanju ſa pobožnoſcž. Jene ſ tych ßłowow, pſchi kotrychž mi to była horzo a pſchi kotrychž mje wutroba boli, je Jeſußowa ſkórżba w Gethſemane: „Njemóżecże wy jenicžku hodżinu ſo mnu wachowacž?“

Schto měł ty pſchecžiwo tomu prajicž a ſtajicž? Tuž potajkim ßo po tym maſch! Abo niz?

Zyrkej a ſtat.

Nürnbergſki wulki ſjěźd je pſchinjeßł zyłej Němſkej pſchede wſchěm tež nowe ſakonje. S tutymi je ſrjadował tež rosßudne praſchenja, kotrež běchu naſtałe ſ jednanjow wo raßy, woßebje židowſke praſchenje. Mjes druhim je tam prajene w ſakonju wo němſkim bergarſtwje: „Němſki bergar — Reichsbürger — je jenož ſtacžan němſkeje abo pſchiwuſneje krwě, kotryž ſe ßwojim ſadżerżenjom dopokaże, ſo je ſwólniwy a khmany, ßwěru němſkemu ludej a ſtatej ßłużicž.“ W ſakonju ſa ſchkitanje němſkeje krwě a cžeſcže rěka: „Mandżelſtwa mjes židami a ſtacžanami němſkeje a pſchiwuſneje — artverwandt — krwě ßu ſakaſane. Mandżelſtwa, kotrež ßo tola ſwjaſachu, ßu njepłacžaze, tež hdyž buchu, ſakoń wobeńdżo, we wukraju ſwjaſane.“ — „Njemandżelſki wobkhad židow a ſtacžanow němſkeje a pſchiwuſneje krwě je ſakaſany.“ — „Židża njeßmědża ſtacžankam němſkeje a pſchiwuſneje krwě, kotrež ßu młódſche hacž 45 lět, we ßwojim domje dżěło dawacž.“ — Pſchestupjenje tutych ſakońſkich poſtajenjow ßo ſ khłoſtarnju a ſ jaſtwom khłoſta. — Tute ſakonje ßu wulzy ważne, dokelž ßu rosrißanje zyłeho židowſkeho praſchenja. Tu nětko jaßny a dokładny ſakoń poſtaja a khłoſta kóżdeho, kiž pſchecžiwo jeho poſtajenjam cžini, njech żid njech ſtacžan němſkeje abo pſchiwuſneje krwě. S tym ßu żidża na ßwoje pokaſani, ſdobom je tež wſchěm njelubym podawkam wobarane. Njemylimy drje ßo, ſo budże wukraj tež w tutym tute Hitlerowe ſakonje jako pſchikład wużiwacž, kaž ßu to tež druhe ſakładne poſtajenja a ſrjadowanja Hitleroweje Němſkeje tak wużiwałe.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **woßadow.** W poßlednich cžißłach naſcheho łopjeńka ſcže drje wſchitzy ſ dżaknej radoſczu cžitali, ſo maja ſaßo tſi ſakſke woßady, kotrež żaneho duchowneho ßame ſa ßo njemějachu, ßwojeho duſchepaſtyrja. Tſjo młodżi vikarojo ßu ßwoje dżěło naſtupili w Minakale, Lupoji a Budyſchinku. We ßerbſkim ſeminarje w Khwacžizach pſchihotuja ßo ßedmjo abo woßmjo młodżi bohoßłowzy na ßłużbu w ßerbſko-němſkich woßadach. A někotſi ßu pſched prěnim abo hižo w prěnim pruhowanju. To ſwjeßela ſa pſchichod naſchich woßadow. Tež we Pruſkej ſtupi ſnajmjeńſcha jedyn ßerbſki bohoßłowz nětko do ßwojeho prěnjeho pruhowanja, a tež tam ßu młodżi vikarojo pſchewſali dżěło we woßadach. A hdyž mjes tutymi ßu tajzy, — kaž tež mjes ſakſkimi —, kotſiž ßerbſku rěcž hakle wuknu, ſo bychu naſchim dwojorěcžnym woßadam móhli ßłużicž, mamy wſchitzy w Pruſkej a Sakſkej dwójzy pſchicžinu, ßo dżakni radowacž. Tuž pak chzemy tež ſ „ruku“ ßo podżakowacž. Ruku jim wſchěm ſtłócžicž a niz jeno jim, ale tež jich ſtarſchim a pſchiwuſnym, kotſiž huſto doſcž ſ wulkimi woporami dołhi ſtudium ſmóżnjeja, njeje kóżdemu móżno; a tola je mózno kóżdemu, ßo „ſ ruku“ podżakowacž: budź ßobupomoznik „Towarſtwa pomozy ſa ßerbſkich ſtudowazych“, a pomhaj ßo ſ tutym ßobu ſtaracž ſa ßerbſku ſtudowazu młodżinu.

Nowe ßerbſke wobraſy wohladaſch nětkle w Budyſchinje, a pſchedewſchěm dwě pěknej ßerbſkej holicžzy w narodnej draſcže, katolſku a evangelſku. W „Sserbſkej kofejowni“ w Sserbſkim Domje, hdżeż ßo Sserbja ſetkuja, ſkaſuja, ſkhadżuja, jej ſetkaſch. Tam je mjenujzy wſcho nowe, niz jenož rumnoſcže wobnowjene, niz jenož nowe wobraſy, ně tež kofejownik je nowy. Naſch nam wſchěm tak derje ſnaty kofejownik, k. Heinza, je kofejownju a Budyſchin ſe ßwojej ßwójbu wopuſchcžił, a k. Janak ſ mandżelſkej je Sserbſku kofejownju pſchewſał a wita tam rad a lubje hoſcži ſ dała a ſe bliſka. Pſchejemy jemu, ſo by jich prawje wjele witacž móhł. Heinzez ßwójbje pak nochzemy ſabycž, ßo wutrobnje podżakowacž ſa wſcho dołholětne poßłużowanje, kotrež ßmy tam namakali. Potajkim tam w kofejowni wohladaſch ſaſtupiwſchi na lěwo na ſcžěnje rjanej wobraſaj Sserbowkow. Molował je wobraſaj naſch ßerbſki moleŕ Měrcžin Nowak, a ſchtó chzył prajicž, ſo njejſtej wobraſaj debjeńka ſa rjenje wobnowjene a tež pſchetwarjene rumnoſcže, kotrež ßu tak prawje měſtno ſa ßerbſke bjeßadowanje. Chzemy naſchej Macžizy Sserbſkej dżakowni bycž, ſo je nam tajke ſhotowa a je huſto a rad wużiwacž, je dże tež poboczna mjeńſcha rumnoſcž na prawo wo něſchto powjetſchena a tak kaž pſchihotowana ſa poßedżenja a mjeńſche ſhromadżiſny.

Kula zyrkwineje wěże ma zyle wěſcže ßwoju ważnoſcž a wobßwědcža, kaž ßmy to hakle njedawno ſ Bukez ßłyſcheli, tutu ßwoju ważnoſcž ſ tym, ſo je woßadże ſdobom tež derje ſwěſcženy khamor, kotrehož ßo nutſkamać ani njedótknje. Druheho měnjenja wo kuli na wěži ßu byłe pcžoły w Brunjowje pola Lubnjowa w Schleſyſkej. Tam porjedżachu, kaž naſche „Sserbſke Nowiny“, kotrež woßebje nětkle pſchi spočžatku ſymy wſchěm ßerbſkim domam ſa ſkaſanje poručžamy, piſchu, zyrkwinu wěžu a dyrbjachu pſchi tym tež kulu a kſchiž ſ nieje dele wſacž. Jako kulu woczinichu, namakachu w njej někotre derje ſdżerżane płaſty mjeda. Spodżiwanje bě wulke, a bu cžim wjetſche, hdyž ßo pocža powjedacž, ſo bě ßo pſched něhdże 30 létami w kuli rój pcžołow ſaměſtnił. Tutón je płaſty natwarił a měd nanoßył, a kula je wobßwědcžiła, ſo móże tež khowańka ſa měd bycž, a to jena, w kotrejž ßo měd wubjernje dżerži. Pſchetoż 30 lět — to je dołhi cžaß. Po wſchěm ſdacžu pcžoły, woßy atd. powſchitkownje tak wyſoko njelětaja, hewak tam njeby mjeda wjazy było.

Na pucž.

Ssyw maſch ty w rukomaj; žně dawa Boża ruka. —
Ssywy žohnuje ßyjeŕ ſe ßwjatym wótcženaſchom. —
Schłowroncžk wyßoko ſpěwa a ßołobik niſko, a kóżdy ſe wutroby won. —
Schto ßebi chzeſch, je-li ſo Bóh luby Knjes nochze? —
Ssuche lěta ßu ſke, a mokre ßu hórſche. —
Hdyž jeno Božu hnadu mam, ßo ja dale njeſtaram. —
S Božeje wobrady wobradżej rady. — Sserbſke pſchißł.

Liſtowanje:

K. M. H.: Swjeßeleni ßo dżakujemy ſa póßłańku a ßo budżěło a pſchejemy wſcho dobry na wotpocžink.

Kni. L. a k. J. W.: Sswěrnymaj ßwěrny dżak. Redaktor.

Sa 17. po Trojizy: K. w H. — Sa 18. po Trojizy: R..cž w B. — Sa 19. po Trojizy: W. we W.

Samoltwity redaktor farař Wyrgacž w Noßacžizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinańnje a powěſcžeńnje w Drjeżdżanach wot Hłownoneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacži ſchtwórcžłětnje 108 pjenježkow

Čišło 41

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 13. oktobra 1935 Bautzen

17. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jana 12, 8. Khudych macże kóždy cżaß pola waß, mje pak nimacże kóždy cżaß.

To ßu Jesußowe ßłowa, kotreż pschi ßwojim žałbowanju rěcżesche. Pschebywasche w Bethaniji. Bě po sbudźenju Lazara. Lazaruß tam potajkim też bě. Marta tomu Knjesej ßłużesche. Lazaruß běsche jedyn tych ßamych, kiž s nim ßo k blidu ßydachu. Marja pak žałbowasche Jesußa. Judasch Ischariot njeběsche s tym spokojom. Sso hórschesche na to, so ßo žałba njeje sa tsi sta kroschow pschedała, a so ßo pjenjesy njeißu khudym dałe. Ale scżenik Jan pschistaji, so Judaschej njeběsche wo khudych cżinicż; wjele bóle to rěcżesche, dokelž běsche paduch a měješche móschnju a noschesche, schtož bu date. Jesuß jeho napomina, so by ju na pokoj wostajił a pschida: Khudych macże kóždy cżaß pola waß, mje pak nimacże kóždy cżaß.

Tak dołho hacż je cżłowóska myßl strowa, spyta cżłowjek do prědka pschińcż. Tón, kotryž żaneje cżeścże a khwalby nima, spyta jeju dostacż; tón khory chże wotkhoricż, tón khudy chże bohatstwo dozpěcż. Jenoż hdyž je cżłowóska myßl khora, dha je jemu to wschitko wscho jene. Nima żaneje nadźije wjazy, a tak je jemu wscho jene, hacż wón do skaženja běži a žałoßny kónz wosmje. Tajke sadwělowanje widźimy w Ruskej a tajku strowu myßl w naschim wótznym kraju. A tola, luby cżitarjo, je hódno, ßo prózowacż, so cżłowjek do prědka pschińdże? Běsche cżaß, w kotrymž dźěłacżeŕ spytasche k něcżemu pschińcż. Woni dźenßa praja, so je wo ßwoju cżeścż wojował. To njech je, ale je też wojował wo powyschenje mzdy a wo pschikrótschenje dźěłanskeho cżaßa. Je ßebi wjele wubědźił. A tola je tak, kaž nasch Knjes rjeknje: Khudych macże kóždy cżaß pola waß. Też hdyž jenotliwz spyta samoženje dobycż, pytnje, so je wjele sadźěwkow. A pschińdże k wulkemu bohatstwu, dha tola ras wyschschinu dozpěje, kotruž wjazy pschekrocżicż njemóże. To je nasch cżłowóski woßud, so jenoż hacż k wěstej mjeży pschińdźemy, a potom dyrbimy ßo saßo wrócżicż. Abo herbojo pschecżinja, schtož ßu namrěli. Bohacżi nimaja wulku khwalbu. Tón bohaty pschińdże do hele a cżwile. Bohaty młodżenz, kotrehož Jesuß namołwja, so by pschedał wschitko, schtož samóże a jo khudym rosdawał, so by schaz w njebjeßach měł, woteńdże srudny, pschetož měješche wjele kublow. Tón Knjes dźesche: Scżežka bohaty do njebjeskeho kralestwa pschińdże. Lóžo je, so kamel psches jehline wucho pscheńdże, hacż so bohaty do Božeho kralestwa pschińdże. Njeje tak, so ßo khudźi hdy shubja. Tón Knjes ma prawo se ßwojim ßłowom: Khudych macże kóždy cżaß pola waß. Jedyn, kiž dźěłanski cżaß pschikrótschicż njemóże, je bur. Pschezo saßo jemu semja dźěło dawa. Dźěła njeje w kóždym poczaßu jenak wjele, ale żenje zyle njepobrachuje. Prajimy: Bur je hotowy, hdyž samjerśnje. Dokelž dyrbi ßo bur tak jara prózowacż, dha je wschitko s burstwa roscżěkało. Sso wě, so je ßo tak burstwu lěto wot lěta hubjeńscho schło. Snjeßliwe je burske žiwjenje jenoż potom, hdyž je tam prawje wjele rukow k dźěłu. Dha drje bur kónz dźěła widźi. Tu rěka woprawdże: Dźěło macże kóždy cżaß pola waß. Ras pschińdże cżaß, hdźež bur dźěło s rukow połoži, potom hdyž rěka: Je žiwjenje kraßne było, dha je próza a kschiwda było. Też cżeścż cżłowjek pyta; njetrjeba tohodla runje cżeścżelakomny bycż. Ale cżeścż je drohotny pokład. Je cżeścż shubjena, dha je wjele shubjene. Je tak w žiwjenju jenotliweho kaž w ludowym žiwjenju. Bjes cżeścże njeńdże. A tola, luby cżitaro, pschezo saßo pschińdże móznischi a wosmje ßłabschemu jeho cżeścż. Mózny dobudże a pschewinje ßłabeho. Je stajne wojowanje. To je bědźenje wschitkich pschecżiwo wschitkim. Njecżestnych macże kóždy cżaß pola waß. Tohorunja khorych. Lěkaŕ dźěła na strowoscżi cżłowjekow. Khory ßam ma najwjetschi sajim na tym, so by wustrowjeny był. Cżłowjek wscho cżini sa ßwoju strowoscż, cżini dołhe pucżowanja, wopytuje hojeŕnje,

khtrež maja wulke mjeno, wopruje wscho, jenož so by wotkhorił. Strowoscź je najwjetsche kubło. Je wulkotny saměr, kaž jón dźenża w naschim ludu wobkedźbujemy, so by lud strowy był. Tak budźe jenož žwoje nadawki dopjelnicź. Ale pschezo sažo widźimy, so saměr njedozpijemy. Je jedyn khory wumrěł, je sažo jedyn wupschehnjeny, dha je psches njesbožo hižo druhi abo wjazy hacź jedyn na jeho městno stupił. Wscho je na tutym žwěcźe njedokonjane. Khorych macźe kóždy cźaž pola waž. Haj, njeje dha lěpje, hdyž s prózowanjom pschestanjemy? Ale žo jenož tón sadźerži, kiž žo žam puschcźi. To žu khori cźlowjekojo, to rěka bjes nadźije khori. To žu khore ludy, bjes nadźije khore. Haj, luby cźitarjo, tajkich wbohich, khudych cźlowjekow mamy kóždy cźaž pola naž. Kak prawo ma tola nasch Knjes! Cźlowjek dyrbjak woprawdźe sadwělowacź a wschu nadźiju spuschcźicź, hdy by jenož žam na žo stajeny był. Tež to njeje žadyn, abo jenož hubjeny troscht, hdyž hladamy na tych, kotsiž žu dźenża strowi, cźestni a bohacźi. Jutsje móže mjenujzy hinak bycź. Jutsje móža khori, njecźestni a khudźi bycź. Wscho je njewobstajne na semi, a nichtó žo njemóže do žwojeje žmjercźe sbožowny mjenowacź. Abo troschtujesch žo s tym, so strowi khorych, cźestni njecźestnych a bohacźi khudych žobu nježu? Kak bórsy žo też we wulkim zykku pscheměnjenje stanje! Ně, mamy jenož jedyn troscht. Tón Knjes praji: Mje pak nimacźe kóždy cźaž.

Jesuž w žrjedźisnje pschecźelow w Bethaniji pschebywa. Tam je husto sastupił, drje kóždy ras, hdyž psches tamnu krajinu cźehnjesche. Ale tón cźaž pschińdźe, hdźež jemu to wjazy móžno njeběsche. Mějesche žwět wopuschcźicź po woli žwojeho Wótza w njebježach a jich žamych wostajicź. To běsche jich najwjetscha žałoscź. Je cźežko, hdyž najlěpschi pschecźel dźe. Tajkich wjele njeje. Je jenož jedyn. Běchu pola njeho skhowani byli kaž kurjata pod kschidłami paty. Niczo sleho žo jim stacź njemóžesche. Tón Knjes běsche jim se schkitom a krywom. Ale hdyž wón nětko wot nich dźěsche a žo žłowo dopjelni: Mje pak nimacźe kóždy cźaž, dha dźěsche jako tón dobry pastyř, kiž žwoje žiwjenje wostaji sa pschecźelow. A hischcźe wjazy: Wón dźěsche jako jehnjo Boże, kotrež žwěta hrěchi nježe. Też nasche hrěchi. Wón njeje schoł, so by naž swonkownje žwobodnych cźinił. Kak wjele lěpje bychu to wojazy dokonjeli. Ale s tajkej žwobodu by nam jara dwělomny dar dał. Pschetož swonkowna žwoboda je, kaž nam to stawisny pokaža, něschto sachodne. Wo nju dyrbimy wojowacź, a wona pschenđźe wot jeneho k druhemu, wot žłabeho k móznemu. Psched Pilatom dźesche Jesuž: Hdy by moje kralestwo wot toho žwěta było, dha bychu moji žłužobnizy wo njo wojowali, so bych ja židam podaty njebył; ale nětk moje kralestwo njeje wot tudy. A na Pětra žo wobrocźi se scźěhowazymi žłowami: Měnisch ty, so njemohł žwojeho Wótza prošnycź, so by wón mi póžłał wjazy dyžli dwanacźe legionow jandźelow? Ale kak by pišmo było dopjelnjene? Wono dyrbi žo tak stacź. Tón Knjes žwoje póželstwo hinak srosumi. Poželuchajmy na njeho. Snutskownu žwobodu chže nam poskicźicź, žwobodu wot wotroczkowstwa hrěcha. Jeli so waž tohodla žyn wužwbodźi, dha scźe prawje žwobodni. Dha wam Knjesowe žłowo płacźi: Njestarajcźe žo, schto byschcźe jědli a pili, też niz schto byschcźe žo woblekli. Strowi njepotrjebaja lěkarja, ale khori; ja žym pschischoł hrěschnikow k pokucźe wołacź a niz prawych. Hladajmy žo, so naž njeby wožud trjechił: Ty błasnje, w tej nozy budźe twoja dusha wot tebje žadana, a cźeje budźe, schtož žy pschihotował? Tak je, schtóž žebi schazy shromadźuje a njeje bohaty w Bosy. Hłódnych napjelni s kubłami a bohatych wostaji prózdnych. Mje nimacźe kóždy cźaž. Mjenujzy niz na semi. Ale wóy žedźi k prawizy Boha wschehomózneho Wótza a kraluje do wěcźnoscźe. Je pola naž wschitke dny hacź do skónczenja žwěta. Je pola naž se žwojim duchom a žwojimi darami. Proschcźe, a wam budźe date, pytajcźe a budźecźe namakacź, klapajcźe a wam budźe wotewrjene. Cźehodla dyrbjeli, luby cźitarjo, njesbožowni a njespokojni bycź? Njech je to hórke žkowo, a njech naž to wschitkich do wutroby trjechi: Schtóž niczo druhe njesnaje hacź bohatstwo, strowoscź a móz, tomu na wěrje pobrachuje. Cźlowjek tola žanemu kónzej njepschińdźe. Ryje a hrjeba, tak dołho hacź je žiwy, a ryje, hacź žebi skónczńje row wuryje. Pokojnu duschu pak tón Knjes wita jako tajku, sa kotrejž je schoł a kotruž je pytał, doniž ju njeje namakał.

O kak budźe klinczecź rjenje w tej cźichej wěcźnoscźi,
Jandźeljo w Božim mjenje budźa spěwacź wježeli,
Pola tróna słota króna sa tych kwažnych hoscźi leži,
Pschihotuj žo duscha k rejži.

Hamjeń.

Njepschestawajzy žo dźakujemy!

Nětk polni radoscźe
Cźescź Božu jaspěwamy.
Kiž sažo darił je,
Schtož wschědnje potrjebamy.
Knjes w njebju, na semi
Saž ruku schcźedriwu
Nam žwoju wotewri.
Dźak jemu žamemu!

Cźe, Wótcźe, khwalicź chzu,
Kiž starasch žo tak rjenje
W kóždym lěcźe tu
Wo nasche žiwjenje.
Wjaz' cźlowjek njemóže
Hacź rolu wobdźěłacź,
Ty tycźe, roscźenje
Móž'sch pak žamlutki dacź!

Ach, Knježe, spožcź, so to,
Schtož wot Tebje nětk mamy,
Pod Twojim schkitom wscho
We měrje wužiwamy.
Chzył hola, pola nam
Też dale žohnowacź,
Hacź sechzesch jónu tam
Khlěb wěcźny s hnady dacź. H. B.

Wóžlinczanska farańka njebocźiczka.

Sažo běchmy duzy do žerbskeje hole, kotruž žmědźachmy lětža hižo dwójzy wopytacź. Tehdy jědźechmy žobu žwjecźicź rjanaj žerbskaj žwjedźenjej, tón krócź — žrjedu 2. oktobra — jědźechmy na pschewodźenje do Wóžlinka na faru. Srudna to jěsba. Hola žama žarowasche. Wschudźom wscho samróczene a sacźěmnjene. Žadyn dźiw! Bě tola ta powěscź, kotraž žo psches zyku Wóžlinczansku woždu, psches zyku holu rosnježe njedźelu a póndźelu a też zyku Lužizu pschelecźa, tak wustróžaza. Woždu Kamjenza na kschižowanischczu dróhow bě do fararjez auta, w kotrymž běchu fararjez mandźleskaj a dwě woždnej na mišijonski žwjedźeń do Kamjenza duzy, s lěwa sajěł druhi auto a jón hacź k bokej haby wjerhnyk. Knjeni farańka bě s durjemi, kiž žo se storkom wocźinichu, padnyka a wós na nju. A žmjertny jandźel bě pschistupił. Wschitzy druhi — też w zusym wosu žedźachu schtyri woždoby — wuńdźechu

njech tež wulzy naſtróżeni, tola nimale njewobſchkodżeni ſe ſraženja.

Wujědżechmy ſ hole a wuhladachmy Wóßlink. Khorhoj ſmahowaſche ßo ſ wěże, dopominajo naß, ſo tam daloko k ranju woßrjedź rańſchopruſkeje hole njeßechu k poßlednjemu ſeńſkemu wotpočžinkej to, ſchtož ſeńſkeho bě tutej ſemi ſawoſtało po tym, kiž bě cžaß ßwojeho dołheho žiwjenja, kotrež bě Bóh jemu ſpožcžił, ßwěru ßłużił ßwojemu krajej, ßwojemu ludej, — po pólnym marſchallu Hindenburgu. A my tu mějachmy k poßlednjemu ſeńſkemu wotpočžinkej pſchewodżecź to, ſchtož bě ſeńſkeho ſawoſtało po tej, kotraž bě cžaß ßwojeho drje 30lětneho mandżelſtwa, kotrež bě Bóh jej a jeje mandżelſkemu ſpožcžił, ßwěru ßłużiła dwěmaj holanſkimaj woßadomaj, Lupjanſkej a Wóßlincžanſkej, — po Wóßlincžanſkej fararźy Wicźežkowej.

Dojědżechmy do wßy a dżěchmy na faru mjes lutymi najkraßniſchimi kwětkami, kotrež bě luboſcź a dżakownoſcź wěnowała w kraßnej rowowej njeboczičžkej. Saſtupichmy, a wutroba ßo nam najhłubſcho hnu. Woßrjedź luboſneje kwětkoweje pychi w rumje, doſtojnje ſ cžornym a běłym wuhotowanym, wuhladachmy pod Khryſtußowym kſchižom ju, wo kotruž pſchińdżechmy žarowacź, a wuhladachmy ju ſ tajkim wuraſom ſbóžneho měra, haj ßměmy prajicź ſbóžneho radowanja na wobliczu, ſo nam do želazeje wutroby ßo wuliny měr, haj dżak, dżak, ſo ßmědżachmy ßo ſ hłuboko ſrudżennymi tak dżělicź wot njeje, hacž runje bě Bóh po ßwojej njewußlědżomnej radże tajkeho dopuſchcźił. A wulka ßyła žarowazych bě pſchikhwatała ſ dala a ſ bliſka, jej ſ mandżelſkim a ſ dżowkomaj a ſ pſchiwuſnymi a ſ Wóßlincžanſkej woßadu prajicź poßlednje „w Božim mjenje“ a-ju pſchewodżecź na poßlednim pucźu. S durjemi, ſ kotrymiž bě tak huſto ſchła do Božeho domu, do woßady, na kerchow, njeßechu kaſchcź a jón ſtajichu na dwór, w kotrymž bě we wjeßelym cžaßu a w cźežkim wójnſkim a powójnſkim cžaßu ßwoje dźěło wukonjała. Knjes farař Sigus wupraji ßłowa poßlednjeho roszohnowanja a kěrluſch ſaklincža. Pſches wjeß, w kotrejž bě tak rad pſchebywała, njeßechu kaſchcź; prjedy njeho dołhi cžah, ſa nim wulka ßyła žarowazych; ſ wěże hłóß ſwonow. A tam pſchi muri kerchowa pſchi wurytym rowje poſaſtachmy a khłódnej ſemi ßerbſkeje hole pſchepodachmy, ſchtož ſeńſke ſawoſta tu na ſemi, duſchu njeßmjertnu pak pſchewodżeſche dżak a próſtwa do raja wěcžneho žiwjenja. Knjes farař Kapleŕ-Njeßwacžidlſki jeje žiwjenje a ſkutkowanje, jeje bědu a jeje nahłu ßmjercź pſched wulkej hłuboko hnutej žarowazej woßadu wopomni, ßo ſłožujo na ßłowo Biblije, kotrež bě ßłowo njeboczičžkeje było: Jan. 16, 33: „To ßame ßym ja — Jeſuß — ſ wami rěcžał, ſo byſchcźe we mni pokoj měli. Na ßwěcźe macźe wy cźěßnoſcźe, ale budźcźe dobreje nadźije, ja ßym tón ßwět pſchewinył.“ My ju widżachmy hiſchcźe ras ſ duchownymaj wóczkomaj, ju, ßwěrnu a wěrnu kſcheſcźijanku a mandżelſku a macź a fararku duzy pſches jeje žiwjenje, w kotrymž bě wjele ſboża a radoſcźe, tola pak tež cźežkeho doſcź, w kotrymž bě wjele prózy a dźěła, tola pak tež wjele Božeho žohnowanja, w kotrymž bě jej wěra a Boże ßłowo pucźnik, poßylnjenje, troſcht.

Kěrluſche ſaklincžachu, kaž do khowanja tak nětko. Naſchej wóczzy dźěſchtej pſches row, pſches murju do hole. A we holi bě naſyma: próſdne hona po žnjach; pokhmurjene kerki, ſchtomy; liſcźe na ſchtomach žołte, haj liſcźe ſe ſchtomow padaſche, prědujo, ſchtož wotewrjeny row, ſchtož rowy wokoło naß: „Se ſemje ßy wſaty, do ſemje ßo dyrbiſch wrócźicź.“ A wóczzy ßo ſłožitej na pomnik pſchi wotewrjenym rowje: Khryſtußowy kſchiž tam ſ cžerneho kamjenja a deleka — tſi ſłote kłoßy. Schto wſcho njebu cźi ſ jenym dobom ſ tym pſchiwołane w tutym wokomiku! Tſi ſłote kłoßy pſchi Khryſtußowym kſchižu: Wonka na polach žně a tu na Božej roli žně. Wonka wußyw a tu wußyw. A tam kſcheſcźijanſka wěra ſ cźłowjekom a tu kſcheſcźijanſka wěra ſcźłowjekom. Haj, hdyž my, njech ßmy, hdźež ßmy, ßmy pod Khryſtußowym kſchižom, ſeſkhadźeja, ſroſtu nam tſi ſłote kłoßy, a tutych kłoßow žně ßu lute ſłoto, haj ßu njeſachodne ſłoto: wěra, luboſcź, nadźija, tute tſi korjenja pod kſchižom Khryſtußa a jich žně: Wobſbožaza wěſtoſcź, we wjeßelu a ſrudobje žiwjenja, we wumrěcźu a pſchi rowach wobſbožaza wěſtoſcź: Bóh ßwojich nihdy njewopuſchcźi! Pſchetož: Wěra, luboſcź, nadźija praji cźi: Bóh ßwojich nihdy njepuſchcźi!

Kak ſbožowni tola wěrjazy kſcheſcźijenjo, kotrychž ſnamjo kſchiž Khryſtußowy, kotrymž Sbóžnik a Knjes Jeſuß Khryſtuß!

Dźěch wot rowa, na kotryž ßo tak někotry wěnz położi, nad kotrymž tak někotry ert ſchepny ßłowa dźělenja, dźěchmy troſchtowani jeje dla: Bóh ßwoju ßwěrnu, kotraž jeho tu njewopuſchcźi, we wěcžnoſcźi njewopuſchcźi. Wona bě tu na ſemi duzy do Božeho doma. Pſched cźłowſkimaj wóczkomaj drje ßo jeje kemſchazy pucź nahle ſkónczi a wona njedóndże do Božeho doma. Pſched cźłowſkimaj woczomaj to tak. Pſched Božimaj woczomaj dźěſche jeje pucź dale: Jeje njeßmjertna duſcha dźěſche do wěcžneho Božeho doma, Bohu tam ßłużicź we wěcžnej dokonjanoſcźi. — A dźěchmy wot rowa, troſchtowani naſche dla: Njech lubi a najlubſchi naß wopuſchcźa, Bóh naß njewopuſchcźi! Bóh naß njewopuſchcźi, hdyž — hdyž my jeho njewopuſchcźimy, njechamy a njemóżemy jeho wopuſchcźicź, hdyž pod Khryſtußowym kſchižom ßmy a woſtanjemy, ſpóſnawajo, kajkeje luboſcźe, kajkeho dobycźa ſnamjo tutón kſchiž ſ Golgatha, wuſnawajo:

Sso luboſcź bójſka modlu k tebi,
Kiž w Ssynu ßy ßo ſjewiła!
Ty wutrobu mi cźehnjeſch k ßebi,
Ssy lubowała cźerwika.
Ja nochzu myßlicź wjaz na ßebje,
Sso nuricź radſcho chzu do tebje.

A duzy dom pſches holu bě nam, jako by nam tež hola, prjedy tak ſacźěmnjena, tole pſchiwołacź chzyła. Liſcźo drje žołte błyſchcźeſche ßo nam kaž ſłote, a jědżechmy kaž pſches lute ſłote wrota. To cźini ta wěra, a ta nadźija a ta luboſcź, kotraž tež pſchi tak nahłej ßmjercźi kſcheſcźijana a kſcheſcźijanki, kaž ßmjercź tuteje kſcheſcźijanki bě, kotraž nam w tym ſpóſnacźu, ſo woßrjedź žiwjenja naß ßmjercź wobdawa, dawa tu jenu wulku, wobſbožazu wěſtoſcź: Bóh ßwojich nihdy njewopuſchcźi, w žiwjenju niz, we wumrěcźu niz. Sswojich — to ßu cźi, kiž ßu ſ nim w žiwym ſjednocźenſtwje, we wěrnej wěrje ſjednocźeni.

So bychmy to byli, byli hnydom nětkle a pſchezo a ſtajnje! Mózny hłóß pominanja ſa to mamy nětko wjazy!

Tym lubym žarowazym tam we Wóßlincžanſkim faŕſkim domje ſawdamy, ßo wědźo pſchesjene w tajkej wěrje, hiſchcźe ras w duchu rukú.

Schtož hiſchcźe w Němſkej nadeńdżeſch.

Pod tutym napißmom něhdźe piſche němſki tydźenik „Sächſiſches Kirchenblatt“: „Pſchi wyßokim ſkhodźeńku njezyrkwinoſcźe, kotruž dyrbiſch dźenża we wulkim dźělu Sakſkeje měcź ſa to, ſchtož je kharakteriſtiſke ſa wobydleŕſtwo, ſcźini naß ſkoro ſrudnych, to, ſchtož farař Mürdel w Unterregen-

bachu we Württembergſkej piſche pod napißmom: „Das Württembergiſche Frankenland und ſeine Kirchlichkeit.“

A ſchto piſche tutón farař wo ßwojich württembergſkich woßadach? Mjes druhim něhdźe tole:

Jako to, ſchtož je kharakteriſtiſke württembergſkeho kraja Frankow mjenuje ßo huſto jeho zyrkwinoſcź. Tole je ſkoro kaž pſchißłowo Württembergſkeje. S tym měnja, ſo w Frankowſkej ludźo bóle k zyrkwi ſteja hacž druhdźe, ſo ma zyrkej, ſo to, ſo do zyrkwje ßłuſcheja, ſo na zyrkwi wißaja, wjazy wliwa na jich žiwjenje hacž to tak w dole rěki Neckar abo druhdźe je, woßebje we wulkich městach je. Tutón rosdźěl tu něhdy zyle wěſcźe. bě. Pſchetož hižo ſa cźaß naſchich nanow a dźědow powjedachu tak wo frankowſkej zyrkwinoſcźi. Wona drje tu dźenßa wjazy w tajkej měrje njeje, kaž něhdy, tola pak tu pſchezo hiſchcźe je, kaž pytnjeſch. Kemſchi tu lěpje khodźa hacž něhdźežkuliž na wßach, woßebje tež mužojo. Spowjednych je tu wjele wjaz hacž hewak w pſcherěſku we zyłej Württembergſkej, w někotrych woßadach ßamo wjaz hacž 100 proz. wobydleŕſtwa. So mkodźina nabožne rosrěcźowanja wopytuje, ßłyſchiſch wſchudźom, lědy hdy něſchto druhe. So njedźelu dźěłaja — a to je woßebje nadpadny rosdźěl! — je woprawdźe wuwſacźe; naſche woßady to raſnje wotpokaſuja a to jenož pſchi njepſchihódnym wjedrje jako njelube wuwſacźe cźerpja, pſchi kotrymž to ludźom ſnutsknje derje njeje, tak ſo ßebi najradſcho ſa to po ſararjowe pſchihłoßowanje pſchiſidu. Do mojeje woßady na pſchikład chźyſche ßo to do wulkeje wójny ſadobycź, je pak tu nětk jenož zyle porědko, a tak tež druhdźe. So je něchtón ſ zyrkwje wuſtupił a k ßwobodnoſmyßlenym abo k bjesbóžnym ſchoł, je drje ßo lědy ſtało; ja žaneho pſchikłada njewěm. So něchtón ſapowjedźi kſchcźenizu abo zyrkwinſke pokhowanje, njemóžeſch ßebi ſkoro myßlicź — khiba ſo ßu to pſchiwißowarjo někotrych ſektow; jenož wěrowanje woſtaja druhdy wſchelkich pſchicźinow dla, tola dźěcźi pſchinjeßu potom tola ke kſchcźenizy. Tež ſo ßo tu ſekty njemóžeja prawje ſakorjenicź, haj ſo tu ßamo württembergſzy „ſtundarjo“, kiž ßu tola zyrkwi ßwěrni, tak prawje domach njejßu, to je mi ſnamjo zyrkwinoſcźe naſchich woßadow. Woni wißaja tak jara na tym, ſchtož w zyrkwi maja, a to ſda ßo jim tak jara to prawe bycź, to je tak jara ſpokojaze ſa jich potrjebnoſcźe, ſo wſcho wabjenje k druhemu wotpokaſuja. Woßebje dźiwachu ßo jara, ſo ſchwabiſke „ſjednocźeńſtwa“ ßebi woßebitu ſpowjedź ßame ſaßo žadachu,

Jako dalſche pſchikłady mohł mjenowacź tudomne „krupowe a wjedrowe ßwjedźenje“, kotrež, wjelež wěm, druhdźe dozyła niz abo tola jara porědko namakaſch, kotrež pak ßu w někotrych frankowſkich woßadach hižo 100 haj 200 lět ſtare a ßo kóžde lěto ßwjecźa, a na nich njepſchińdźe jich dźenßa mjenje hacž njedźelu do Božeho doma, ſkěrje wjazy.

Hdyž ſwón ke klakanju pſchebiwa, kedźbuja porjadnje na njón a cźinja po jeho wołanju, niz jeno rano a wjecźor, ně, tež w 11 a 12 hodźin. Ssamo w korcźmje ſamóža woni na khwilu pſchi tym wocźichnycź — a ſ cźicha ßo modlicź — abo ſnajmjeńſcha tak cźinicź.

Hacž ßu blidowe, rańſche a wjecźorne pacźerje woprawdźe hiſchcźe w ßwójbach doma, ßo ſwonknje hnydom tak njejewi; w najwjazy ßwójbach pak budźeja wone hiſchcźe doma.

Hdyž na wſcho hladaſch, móže ßo tu rěcźecź wo frankowſkej zyrkwinoſcźi, kotraž drje je pornjo prjedawſchemu cźaßej nětkle ßłabſcha, kotraž pak, hdyž ſ druhimi württembergſkimi krajinami pſchirunujeſch, tu woprawdźe je, a to we wjele woßadach ßamo khětro ßylna.“

Wo zyrkwinoſcźi Łužizy, woßebje łužiſtich ßerbſkich woßadow, je tež pſchezo ſaßo rěcź a je była ſaß a ſaß rěcź. Tohodla ßu tu podate rynczki ſajimawe niz jeno, ně, dobre, pſchirunowacź, pruhowacź a to ſe wſchej ſprawnoſcźu. A to niz wſcho! Potom ßo tež měcź po tym!

Zyrkej a ſtat.

Nowe ſakonje ßu w poßlednim cźaßu wuſchłe a nowe ſakonje bórſy pſchińdu, kotrež rjaduja žiwjenje evangelſkeje zyrkwje a kotrež chzeja wobaracź tomu, ſo by evangelſka zyrkej dale ſchkodowała ſ njejednotu a ſ wojowanjom, kotrež je w njej wudyrilo. Njech je tež wěſte, ſo pſchi wſchěch wojowanjach a nuſach Khryſtußowa zyrkej woſtanje a dobudźe a ſo tutu žana móz ſemje a cźěmnoty njepſchewinje, mamy a chzemy tola wo to proßycź a ſa to ſtacź, ſo njeby tež widomna zyrkej Khryſtußowa w naſchim kraju ſchkodowała a ſ njej zyły lud a kraj a tak njewuměrneje ſchkody naſtało. Proſchmy, modlmy ßo wo to wěrnje a ßwěrnje a ſtejmy ſa to ſ tym, ſo ſtejimy wſchudźom a ſtajnje w zyłym ßwojim žiwjenju ſa ßwoju zyrkej, bywajo ßwěrni w Božich ßłužbach a pſchi Knjeſowym blidźe, w domjazych nutrnoſcźach a w blidowych pacźerjach, bywajo ßwěrni kſcheſcźenjo we wſchědnym a njedźelſkim žiwjenju. Cźaß kermuſchow tu je. Budźmy kermuſchni w polnym ſmyßle tuteho ßłowa: Božeho doma dla tu kermuſcha, a ani Boži dom tu kermuſche dla, ani kermuſcha tu bjes Božeho doma. Dodopominaj kermuſcha kóždeho, ſchto ma wón bycź Božemu domej a ſchto Boži dom jemu. So bychmy tola ßwěrni a wěrni namakani byli!

Evangelſka zyrkej Pruſkeje budźe na pokutnym dnju ßobu wopominacź ßławneho hudźbnika Heinricha Schützu. 8. oktobra běchu 350. narodniny tuteho hudźbneho miſchtra, kotryž je ſe ßwojim wulkim darom, ſ kotrymž bě Bóh jeho wobhnadźił, ßłužił Bohu, pſchipowědajo ſ wulkim hłoßom a ſ wjele hłoßami ßłowo tutoho Boha. Tehodla dyrbi ßebi tež woßada pokłady, kotrež wón ſawoſtaji, pſchißwojicź a tež jeho 350. narodniny hódnje ßwjecźicź.

Se Sserbow a ſ daloka.

Wójna je nětk tola wudyrika mjes Italſkej a Abeßinſkej, t. r. mjes europiſkim a afrikanſkim ludom, mjes běłym a cźornym ludom. Schto to rěka, ßnadź nětkle hiſchcźe njedopóſnawamy, ale cźaß naß ßnadź bórſy wo tym powucźi. A ſo ſ dobom kſcheſcźijanſki lud ſ kſcheſcźijanſkim ludom we wójnje, a ſo běły kſcheſcźijanſki lud tón, kiž wójnu ſapocźał, je ſrudny ſtaw w ſtawiſnach ludow wjaz a — wina wjaz. Schto wſcho mohło ſ tuteje wójny hiſchcźe naſtacź, njeje wuprajicź. Ale prajicź chzemy to, ſo mamy wſchu pſchicźinu, proßycź wo měr, ßo modlicź ſa naſch kraj a lud.

Na puc̀.

Hdyž cźłowſke ruki krótke ßu,
je Boža ruka ſ pomozu.

Sserbſke pſchißłowo.

Liſtowanje. K. J. P.: Wulki dźak a bórſy ſaß tak. Redaktor. Sa 18. po Tr.: R..cź w B. — Sa 19. po Tr.: (reformaziſki ßwjedźeń) W. we W. — Sa 20. po Tr. (kermuſchu): R. we W.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 42

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 20. oktobra 1935 Bautzen

18. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Psalm 42, 2—6.

Tak dołho, kaž ßu cźłowjekojo na ſemi žiwi, ßu też měli wěru do Boha. Pucźowarjo, kiž ßu po krajach a ludach pucźowali, ßu wſchudźom někajku nabožinu namakali, dokelž nabožina je něſchto cźłowjſtewu pſchinarodźene. Cźłowjek móže doſcź měcź k jědźi a k picźu a wobßedźicź wjele kubłow, a tola njebudźe ſpokojom. Jemu ßo chze wjaz. Něſchto jemu hiſchcźe pobrachuje, ſchtož też pſchi nim woſtanje, hdyž wſcho ſeměſke ßo minje. To jene je nuſne.

Pobožny ſpěwaŕ 42. pſalma nam to ſe ßwojim ßłowom ſjewi:

„Mojej duſchi chze ßo picź po Boſy, po žiwym Boſy“ a wón namaka troſchta połne wotmolwjenje: „Cźakaj na Boha!“

Hdyž cźłowjek ßej myßli, ſo Boha njetrjeba, ßo jara myli. Žadanje po Boſy pſchińdźe. Tón lud, kiž je tutón pſalm k prěnjemu raſej ſpěwał, měješche najprjedy wſcho, ßwój kraßny Boži dom, ßwoje Boże ßłužby, ale njebě ßej tak ważił. Nětko pſchińdźe njepſchecźel, pſchewinje lud a wjedźe do jatby. Nuſa a hubjeńſtwo je nětk wulke. Nětko ſacźuje, ſchto je ſhubił. A tak pſchińdźe ßwjata lacźnoſcź po wokſchewjenju, kotraž ſ Boha wukhadźa a k Bohu wjedźe. „Jako jeleń jachli po ſymnej wodźe, tak ſdychuje moja duſcha, Božo, k tebi.“

Stary zyrkwiny wótz Auguſtin něhdy w ßwojej modlitwje k Bohu ſdychowaſche: „Knježe Božo, ty ßy naß k ßebi ſtwarił, a naſcha duſcha je njeſpokojna, doniž njewotpocźuje w tebi.“ Cźłowjek, kiž tak praji, ſacźuje, ſo je k něcźemu lěpſchemu powołany hacź jenož ſa tutón ßwět ſ jeho ſachodnymi lóſchtami, a cźłowóſka duſcha ßo njecźuje ſbožowna w hrěſchnej nuſy a njedokonjanoſcźi; wona cźuje, ſo je ke wyſchſchemu ſtworjena. Derje temu, kiž potom hlada, ſo by tuteje nuſy a tuteho hubjeńſtwa wotbył a da ßo poßylnicź pſches Jeſußowe ßłowo: „Sbóžni ßu cźi, kotſiž młódni a lacźni po prawdoſcźi; pſchetož woni budźa naßyſcźeni.“ Hakle žiwa wěra do Boha da ſpokojenje cźłowóſkeje duſche.

Ale lohko njeje, w žiwej wěrje ſtejicź tu na ſmi, hdźež je wjele ſadźěwkow. My wěmy, hdźe je žórło cźiſteje wokſchewjazeje wody a tola njemóžemy abo njechamy tam cźerpacź. Njewěrjazy hanja naß tuteje lacźnoſcźe po žiwym Boſy dla tak, ſo potom ſ pſalmiſtu ſkoržimy: „moje ßylſy ßu mój khlěb wo dnjo a w nozy.“ A hdyž je pobožny a bohabojaſny w nuſy a w hubjeńſtwje, ßo wopraſcha hnydom njewěrjazy: „hdźe je twój Bóh?“ Tak je to tehdom było a tak je hiſchcźe dźenßa. Kemſcheŕ, kiž ſe ßwojimi ſpěwaŕſkimi ſ Božeho domu pſchińdźe, ßo wußměje. Sso wě, móže też ſacźucźe wboheho cźežko ſpytowaneho kſcheſcźana tak pſcheſcźěhacź, jako by wón wot Boha wopuſchcźeny był, a to je potom najcźežſche ſpytowanje. Prawy kſcheſcźan bycź, rěka, bědźeŕ bycź, krucźe ſtejicź we wojowanju ſ tymi, kiž wěru do Boha wotpokaſaja. Luther je ßo druhdy jara cźežko bědźicź měł a jara wulke ſnutskowne dwělowanja měł, hacź je ſzyła Bóh ſ nim a chze jeho modlitwy wußłyſchecź. A naſch Sbóžnik to też ſacźu, hdyž na kſchižu mrějo wołaſche: „Mój Božo! mój Božo! cźehodla ßy mje wopuſchcźił?“

Hdźe je naſcha pomoz? Kak móže ßo tajka lacźnoſcź po Boſy ſpokojicź? Pſalmiſta ſpěwa: „cźakaj na Boha! Ja wuliju ßam pſchi ßebi ßwoju wutrobu“. W modlitwje namaka, ſchtož trjeba. Tam wěmy, Bóh je pola naß, wón ſrosumi wſchitku naſchu nuſu, wón ma ßobucźucźe ſ nami cźłowjekami, wón je luboſcź. Cźakaj na Boha, wón wě, hdy jeho hodźina k pomhanju pſchińdźe a cźohodla na naſche wołanje hnydom njepomha.

A potom wuknjemy ſměrom na njeho cźakacź pſches cźi-

tanje ßwjateho pißma. Hačžrunjež ty, luby čžitarjo, ßwoje-je khoroſcže dla wjaz hičž njemóžeſch do Božeje ßłużby, móżeſch pak doma ßwojemu Bohu ßłużičž w ßwojej komorzy pſches ſpěwanje a čžitanje. A hdyž tebje potom horjo potrjechi, budżeſch tež lóžſcho ſnjeſcž, dokelž wěſch, tón Knjes mi pomha. Tohodla njech nichtón w horju njeſadwěluje, ale njech wočžichnje a wočžakuje!

Twań, o moja duſcha,
Twań na Boha!
Wěra jemu ßłuſcha
Pomoz ſa wſchěch ma. Hamjeń.

Njech Bohu dżakuje . . !

Bě w naſymje lěta 1632. Ssmy w jednorym farſkim domje w Eilenburku. Mačž ſawoła wjeßele dżěčži k wobjedej. Wſchitzy khutnje ruzy ſtyknywſchi na nana čžakaja. Nětko ſtupi farař Rinckart ßam do jſtwy. Hdyž tež bě čžaß khutny a połny ſtaroſczow, a evangelſkich huſto wutroba boleſche, bě tola archidiakonus Rinckart połny nadżije a wučžeſche ßwoje dżěčži, njebjeſkemu daričželej ſa wſchitke dary ſ jeho ruki ßo dżakowačž, tež potom, hdyž druhdy njelube ßu. Dżenża ma woßebje wjeßele wobliczo a praji, ſo ma rjane pſchekhwapjenje ſa ßwojich lubych. Po blidowej modlitwje, kotraž ſ wutrobnymi ßłowami Knjeſa Khryſtuża k blidu pſcheproſcheſche, ßłodżeſche wſchitkim ßnadny wobjed jara derje. Hdyž běchu naßyčženi, prajeſche kóżde dżěčžo ßwój dżakowny kěrluſchk. A nětko nanowe pſchekhwapjenje: „Hlejcže, ſo bychmy wſchědnje na to ſpominali, kak wulki dar to je, ſo naß naſch luby Wótz w tutym wójnſkim čžaßu naßyčžuje a nam to najnuſniſche dawa, ßym wam kěrluſch baßnił, kotryž móżecže Bohu wſchědnje wuſpěwačž.“ Na to pſchečžita kedżbliwym poßkucharjam ßwój kěrluſch:

„Njech Bohu dżakuje ßo wutroba wſchěch ludżi,
Kiž wulke wězy ßam tu čžini a tež wſchudże,
Kiž wot młodoſcže nam tu ſdżerži žiwjenje
A wſchitku dobrotu nam ſtajnje wudżěli!“

A tutón kěrluſch bu troſcht a pomoz w farſkim domje. Čžeżſchi a čžmowiſchi bu čžaß. To najžałoſtniſche pſchińdże ſa ſakſki kraj a ſ tym tež ſa měſto Eilenburg w lěcže 1635. Dżiwje čžrjódy ſchwejdſkeho wójſka ſapuſczichu kraj, wučžěrichu burej poßlednje kruwy ſ hródże. K temu pſchidruži ßo hiſchcže hłód, tak ſo ßo ludżo huſto wo někajkeho ßucheho pßa abo wo morwu kóčžku bijachu. Žałoſtna khoroſcž, mór, pſchińdże w lěcže 1637 — a rubi farſkemu domej lubu mačž a hoſpoſu. Se ßylſami prajachu dżěčži ßwoju modlitwu:

„Naſch wěčžny, ßmilny Bóh chzyk nam a kiž joh' ſnaju, dačž troſchtnu wutrobu a měr w naſchim kraju. Njech jeho hnada je tu ſtajnje pola naß, naß wumož kóżdy čžaß ſe wſcheho njeſboża.“

„Se wſcheho njeſboża“, ſe wſcheje nuſy! Hiſchcže bě nuża njeßměrnje wulka. Rinckart bě jeniczki duchowny we měſczi — čži tamni běchu na mór ſemrěli — a troſchtowaſche bědnych, khorych a mrějazych. 4000 woporow móra je ßam pokhował. Wón pomhaſche a dawaſche, dołhož móżeſche. Hdyž ſchwejdiſki general Derfflinger 1639 měſto nadpadny a wot měſta 30 000 toleŕ dawka żadaſche, ſtupi Rinckart pſched njeho a proſcheſche wo ßmilnoſcž, tola podarmo. Duž ßo wón domoj wróčži a pſchiwoła na njeho čžakazym wobydlerjam: „Pójcže, moje dżěčži, pola čžłowjekow njenamakamy ani wuſchi ani hnadu, rěčžmy tehodla ſ Bohom!“

Wſcho khwataſche do Božeho doma. Hdyž běchu kěrluſch: „Hdyž w najwjetſchej nuſy ßmy“ wuſpěwali, modleſche ßo Rinckart wutrobnje k Bohu wo pomoz; we wočžomaj wſchěch kemſcherjow pak ßylſy ſtejachu. — A pomoz pſchińdże. Schwejdiſki general bórſy ſhoni, ſchto bě ßo ſtało, a poniži ßwoje żadanje hačž na 6000 toleŕ, kotrež je potom tež doſtał. — Tu widżiſch, kak Bóh modlitwy wußłyſcha.

Pſches wſchitke tute cžeżke lěta bě tutón dżakny kěrluſch dobry pſchečžel farſkeje ßwójby. Kantor Jan Crüger w Barlinje tež tutón kěrluſch čžita a pěßni 1647 kraßny, móżny hłoß ſa njón a póßła jón do Eilenburka. Kak nutrnje ßu najprjedy doroſcžene dżěčži farſkeho doma tutón jich kěrluſch ſ jeho kraßnym hłoßom ſpěwake! A hdyž bu lěto poſdżiſcho woprawdże krajej měr daty, ſaklinča k prěnjemu raſej we woßadże wot wſchěch wutrobow ſ radoſczu ſanjeßeny.

Dołhi pučž ma tutón kěrluſch hižom ſady ßo. Kak je ßo do wſchěch wutrobow ſaßydlił! Wón bu tón dżakny kěrluſch evangelſkich woßadow. K ßmjerczi ſprózni wojazy wulkeho Bjedricha II. ſaſpěwachu 15. dezembra 1757, hdyž běchu tſt króčž wjetſche a ßylniſche khěžorſke wójſko w bitwje pola Leuthena w Schleſyſkej ſbili, tyßazhłóßnu ßławu: „Njech Bohu dżakuje . . .!“ Haj, kak huſto je tutón kěrluſch we wójnſkich a w měrnych čžaßach ſ dżakapołnych wutrobow k Bohu w njebjeßach ßo poſběhnył!

Njejßmy my pak huſto ſabyli, ſo je naſch wſchědny khlěb pſchičžina k temu, ſo bu tutón kěrluſch baßnjeny? Njejßmy my huſto ſabyli, njebjeſkeho daričzela k blidu pſcheproßyčž a ßo jemu dżakowačž? Dżakujemy ßo wſchědnje, pſchi bohatych abo ßnadnych žnjach? Khlěb, ſa kotryž ßo Bohu dżakujemy, je žohnowany. Njepokaſa nam to ſtawiſna farařja Rincka krta, kotryž ßo Bohu tak nutrnje ſa wſcho dżakowaſche, a kiž móżeſche tehodla — njedżiwajzy wſcheje nuſy a ßwojeje wulkeje čžrjódy dżěčži — wójnſki čžaß niz jenož pſchětračž, ale hiſchcže druhim pomhačž.

Tutón kěrluſch ſběhnje naß wyſche wſcheje ſemſkeje nuſy, wón ſběhnje naſchu wutrobu k Bohu, ſo wona połna dżaka ſaſpěwa:

„My Bohu Wótzej a Ssynej khwalbu damy,
Tež Duchu ßwjatemu, wot kotrehož wſcho mamy,
— čži, ßwjata Trojiza, kaž bě wot ſpočžatka
A nětko pſchezo je a budże bjes kónza!“

p. ſ. J. P.

Scheſcherjačžk.

Hdyž w naléčžu bě rostał twjerdy lód a ßněh
Na horach a w dołach a wſchěch ruinach,
Schwižny ſchtomik nahi w ſahrodże tam ſtejeſche.
Prěnje ptačžki jemu běchu ſ hoſczom w hałoſach;
Boże ßłónczko ſ nim ßej hrajo molowaſche
Khłódk jeho w ſahrodzy tam na trawku;
Žiwa nowa móz ßo w nim hibaſche
A ſkorka ßo jom' pukaſche tak ſ radoſczu. —
Ha! Hižo kukachu tam pupki prěnje,
Hačž ßmědża ßebi ſwěričž won na ßwětło!
Na hałožki wohnjate běłe kwětkowe kčženje
Je Boże ßłónczko ſwabiło worjewzow.
Pyſchnej nětk njewjeſcže běſche ſchtomik tak runy
Wjele hoſczom, rad jich witajo, je hodował. —
Jako pak miły jom' wětſik pſches hałoſy duny,
Pychu ßwoju na mnje, na trawku je rosßypał.
Bóh luby Knjes pak, kiž ßwět ſdżerži a wodźi,
Je ſchtomiczko ſchkitał a žohnował;
Jom' krupy niz wichor njeſeſchkodźi. —
Nowu pychu ſchtomik je ßej ſhotował,

Nowu pychu kulojtu a wužitknu a ßłódnu:
Rjane czeŕwjene liczkate jabłuczka,
Człowjekam nam k seżiwjenju jara hódnu.
Kak shibowasche żohnowana kóżda ßo jom hałożka! —
Tak mi schtomik bu tak luby drohi
A wschědna radoscź, towaŕsch khmany
Dżenßa — steji wón tam wurubjeny wbohi.
Każ scheschertjaczk je roszybany!
„Praj, njeje żel czi Twojej pychi schtomiko,
Kiż pyschesche tak rjenje kóżdu hałosu?“
„Ow ně wschak! Wschitko to njej' było podarmo!
Rad lubje ju dach człowjekam k wużitku!“ Ł.

Marczin Luther praji:

„Njeby=li Bóh dał, njeby ani jeneho sornjeschka narostło, a nasche ratarjenje by podarmo było. Haj, wono je tajki ßylny dar, so wono dyrbi bycź sdżerżane s Bożej mozu dziwnje, doniż jón njedóstanjemy a njewużiwamy. Pschetoż kak bórsy mohło wscho żito w semi shnicź, smjersnycź, tłacź, bycź sezrane wot hußańczkow, bycź satepjene s wodu! A hdyż wono też hižo roscźe, kak bórsy mohła horzota, njewjedro, krupy jo sniczicź, bruki a druhe swěrjata jo wotżracź.“ A schtó mohł wupowjedacź strachi, kotreż ma żito pschětracź, prjedy dyżli na hubju pschińdże, hdżeż jo też saßo hischcźe waki żeru abo ßo shubi? Czert njeby dał ani jeniczkemu stwjelzu abo łopjenu roscź, njeby=li Bóh jemu wobarał. Tehodla, hladajo na rolu abo na żito, njedyrbjeli jeno Bożu dobroczźiwoscź, ale też Bożu móz spósnacź a tak ßebi myßlicź: „O ty lube żito, s kajkeje bohateje dobroczźiwoscźe dawa nam tebje Bóh tak bohacźe! Ale też, s kak wulkej mozu schkita wón też tebje wot teje hodźiny, so bu ty wußyte, hacź so pschińdżesch na blido! Psches kelko strachom wscheho snjesboženja ßy ty pscheschło! Pobożna, wěrjaza wutroba widźi tu derje, kak by wscho nasche dźěło woranja, wußywanja a podobne shubjene było, njeby=li Boži dar tu pomhał. My drje dyrbimy tajke dźěło se wschej pilnoscźu cźinicź a naschu pizu se semje pytacź, tola ßo niz na to spuschczecź, so je se ßwojej ruku namakamy. Wono ßłuscha wjazy k tomu hacź jeno nascha ruka! Bóh dyrbi dacź żohnowanje a tycźe, a potom też hischcźe móznje sdżerżecź.“

Tak je Luther prajił. A to je ta rěcź, kotruż dyrbi nasch lud też dżenßa hischcźe, 400 lět posdźischo, se wschej khutnoscźu ßłyschecź — a po njej cźinicź.

My stajimy tuto ßłowo ßem, doßwjecźejo żnjowy ßwjedżeń, domojkhowajo poßlednje płody. Je tola też Lutherowy měßaz, měßaz reformazije. A chzemy też dale tu stajicź, schtoż Luther praji a schtoż nam nětkle nusne ßłyschecź a cźinicź.

Schto nětk po prawom?

Se Ssowjetruskeje a w Ssowjetruskej pischu tajkeho a tajkeho, so njewěsch po prawom, schto s njej a w njej je. Jene pak bywa cźi wěscźische a wěscźische: Wscho pschescźěhanje, martrowanje, mordowanje, — a němski minister Göbbels je w Nürnbergu dorasnje dosćź wuprajił, kak żałostne a żadławe je było! — njeje samohło, kschesćźijanstwo pschewinnycź. Tuto wschak njebudże nihdy pschewinjene ani hdyż antikhryst s tajkej bolschewistiskej saßakłoscźu a ßurowoscźu pschecźiwo njemu wojuje, ani hdyż antikhryst druhe mozy a hinasche methody wużiwa. Ale też ruska kschesćźijanska zyrkej, tutón swonkowny, semski, człowski twar, w kotrymż tam kschesćźijanstwo bydli a ßo jewi, njebu sniczena. By=li też tutón widomny twar zyrkwje sniczeny był, njeby tam tola kschesćźijanstwo sniczene było. Ale pschi wschěm bolschewistiskim bjesbóżnym sakhadźenju njeje też tole ßo stało.

S toho měło po prawom dwoje pokhadźecź:

To, so kschesćźijenjo wschu bojosćź wo kschesćźijansku wěru shubja, — so jenoż tu jenu bojosćź sacżuwaja, so njebychu woni se ßwojeje wutroby kschesćźijansku wěru, Khrystuża shubili, — so se wschej mozu a ßwěru sa tym steja, so by ßo kschesćźijanska wěra hłubje a hłubje do luda, do wutrobow saschćźěpiła — a to wscho, każ druhdże tak też pola naß w naschich woßadach, wjeßkach, ßwójbach, a potom, so hakle nihdże njespytuja człowjekojo s podobnym abo s hinajschim pschewinnycź a sniczicź kschesćźijansku wěru, t. r. Jesuża Khrystuża, kotremuż je tola wschitka móz data w njebjeßach a na semi, w kotrehoż mjenje ßo tola budźetej shibowacź koleni wschitkich tych niz jenoż, kiż na semi ßu, ně też wschitkich tych, kiż w njebjeßach a pod semju ßu.

A schto pischu to nětk?

Amerikanski president Roosevelt je, jako Ssowjetrusku pschipósna, wot ruskeho sastupjerja pschilubjenja dostał, so móża zusi stacźenjo w Ruskej po ßwojej wěrje żiwi bycź a ßwoje Boże ßłużby ßwjecźicź. Po tutych pschilubjenjach twarja nětk w Moskwje amerikanske sjednoczeństwa Boži dom sa stawy wschěch ßwobodnych protestantiskich zyrkwjow.

A dale pischu:

Dźełacźerki města Wladimir w Ssowjetruskej ßu nahromadźiłe 40 000 rublow. Sa cźo? Sa twar noweho Bożeho doma. A wo tym pischu we wukraju, so je to snamjo, so ßo w kraju bjesbóżneje propagandy saßo k nabożinje wrócźeja.

A saßo pischu:

W Ssowjetruskej ßu jich wjazy orthodoxnych biskopow sajeli, mjes nimi też metropolitu Serbina.

A tohorunja pischu:

W Ssowjetruskej seńdże ßo generalna synoda orthodoxneje zyrkwje Ssowjetruskeje, a to niz hakle 1936, każ swoprědka rěkasche, ale hižo w septembru tuteho lěta. Moskowski kommißar sa nabożne należnoscźe je tole Moskowskemu metropolitej Ssergiußej porucził. — Njedźiwamy drje ßo, so je tutón kommißar sa nabożne należnoscźe a kulty też sdobom — wjednik bjesbóżnych swjatkow; je dźě to tola w Ssowjetruskej! — Też wo tym hižo něschto shonimy, schto směje synoda cźinicź. Wona směje mjes druhim patriarchu, t. r. prěnjeho wjednika zyrkwje, wolicź a ßudźicź njepoßłuschnych biskopow.

A w Nürnbergu je němski minister Göbbels mjes druhim prajił, rěcźo wo Ssowjetruskej a pschecźiwo Ssowjetruskej:

Po ßowjetruskich powjescźach ßu tam w prěnich 5 lětach 1 860 000 człowjekow k ßmjercźi saßudźili a morili; mjes tutymi ßu byli: 6000 wucżerjow a profeßorow, 8800 lěkarjow, 54 000 offizěrow, 260 000 wojakow, 105 000 polizajskich sastojnikow, 48 000 gendarmow, 12 800 sastojnikow, 355 000 intellektuelnych 192 000 dźěłacźerjow, 815 000 burow. Ssowjetruski sapißowaŕ Organowsky ßam praji, so je 1921/22 5 200 000 człowjekow hłodu wumrěło, woßebje burow.

To je Ssowjetruska. Schto je nětk Ssowjetruska?

Zyrkej a stat.

W **Drježdżanach** wuhotuje sakska krajna zyrkej w tutym tydżenju wulke akademiske seńdżenje sa ßwojich duchownych, na kotrymż móżeja ßo też woßadni wobdźělicź. Schtyri dny dołho ßo tam duchowni skhadźuja, ßłyschecź pschednoschki wu-

cženzow wo ważnych praschenjach a ßo dorěczecź wo nich. Cżaß je wulzy rosßudny a ważny a tohodla też tajke pschihotowanje ßa njón a jeho nadawki wulzy nusny.

Se Sserbow a ſ daloka.

Po žnjowym ßwjedźenju. Hdyž ßy nětkle po žnjowym ßwjedźenju do Božich domow saſtupił, ßu hischcźe wschudźom pychu abo tola dźěle pychi žnjoweho ßwjedźenja nadeschoł a wohladał, kak ßu woßady ßebi Boži dom pyschiłe. A kak wschelakore ßu jón pyschiłe! Pschi tym njesabudźmy, so woßady, kotreż maja nowy abo wobnowjeny Boži dom, ßebi jón ſwjetscha njechaja wobschkodźicź ſ hoſdźikami a ſ hóczkami a tehodla na hubje wěnzy a druhu pychu njepowěscheja a se tym wobschěrnoscź pyschenja ßame wot ßo wobmjesuja. We Kumwałdźe tajkeho wobmjesowanja njesnaja. Mějachmy składnoscź tutón ßobu najwjetschi wjeßny Boži dom, w kotrymž je wjaz hacž 2700 městnow, wopytacź a wohladacź. A wohladachmy jón pyscheny ſ wjaz hacž 500 wěnzami wschudźom dokoło wokoło a na woltarnischczu. Tuto pak bě nimo toho bohacźe a rjenje ſ kwětkami, ſ pletwami, a ſ płodami, też ſ pópami, pyschene. Tajkeje kopizy žnjoweje pychi njewohladachmy hischcźe w Božim domje. Dopomnichmy ßo na dawne lěta a na žnjowy ßwjedźeń w Njeßwacźidle, hdźež we Božim domje też wschudźom jara wjele wěnzow wuhladachmy, hdyž jako dźěcźi na domkhowańku pschińdźechmy. — Lětßa drje je dospołnje wobnowjeny a też pschetwarjeny Boži dom w Njeßwacźidle zyle hinaschu pychu na žnjowym dźakknym ßwjedźenju měł, dyžli tehdy. — W Noßacźizach běchu ßebi Boži dom podobnje pyschnje pyschili. Nimale 60 žnjowych a druhich wěnzow pyschesche hubje a stołpy Božeho doma, kiž je wo wjele mjeńschi hacž Kumwałdski; pletwy ßo pysches Boži dom kschižowachu. Na woltarnischczu bě w dupje hobrski žitny kwěcźel a na blidku žnjowa króna woßrjedź 5 pópow; pjata bě lenowa, drje k prěnjemu rasej na woltarnischczu. A dokoła wokoło wschě móžne płody pola a sahrody. — Žnjowy dźakny ßwjedźeń je nimo. Kwětki a wěnzy we Božich domach wjadnu a wonkach w sahrodach khodźa mrósy do nich. Ratarjo khwataja dom dokhowacź, schtož hischcźe wonkach, njewjedźo, kak dołho hischcźe wjedro wonkach hoji, njech też nětkle wo dnjo hischcźe jara rjane je. A ratarjo wobßwědczuja nětk sprawnoscź ßwojeho žnjoweho dźakowanja, kotreż bě krónowane se ßwjedźenjom w Božim domje, se ßwojim zyłym sadźerženjom wschědny a njedźelski dźeń. Kaž je kóždy ßwój žnjowy dźak tajki pschinjeßł a ßwój žnjowy ßwjedźeń tak ßwjecźił, kaž a schtóž je jemu Bóh ważny — kaž ßo to tak praji, — tak też nětk kóždy woprawdźitoscź ßwojeho dźaka a tak ſdobom ßwojeje wěry tak wobßwědcza, kaž a schtož je jeho kscheſcźijanstwo hódne. A tutón dźak je ſdobom wußyw sa nowe žně. A schtož cźłowjek ßyje, to cźłowjek žněje. — So bychmy wschitzy se ßwojim žiwjenjom a sadźerženjom pokasali, so nasch dźak, nascha wěra, nasche kscheſcźijanstwo hódne Božeho spodobanja! Tak bychmy byli cźłowjekojo Božeho žohnowanja, bjes kotrehož tola niczo njeje.

Wójna. Njeje nam wo to cźinicź, tu porjadnje wo wójnje rosprawjecź abo ßamo woßebity poddźěl łopjeńka kóždu njedźelu pod tuto napißmo stajicź. To njech nowiny cźinja, a wone to też cźinja, haczrunje dyrbja pschezo saßo pschistajicź, so wěsteho wo tej a tej froncźe, wo tym a tym stejnischczu njemóża prajicź, runjeż powěscźe ſ wobeju stron dostawaju — abo ßnadź runje tohodla, dokelž ßo dwě stronje staratej wo to, nowiny ſ powjescźemi saſtaracź. To jene pak chzemy pschezo saßo też tu cźinicź: Na to pokasacź, so njemóżemy ani pschekhutnje ani pscheßwědomicźe do cżaßa a do pschichoda ſhladowacź. Schto ſ tuteje wójny nastanje, kotrejež sawod bě po prawom tola jara dźiwnuschki, a schto pschichod, nad kotrymž tute wójnske mrócźele steja, pschinjeße, to jenož Bóh tón Knjes wě. Tohodla pak ßo jenož tón mudrje stara we cżaßu a sa pschichod, kiž je Knjesowy, kiž je zyle ſ tutym Knjesom a Bohom, kotryž jenož njewě, schto w cżaßu a w pschichodźe, ně, kiž też cżaß a pschichod w ßwojej ruzy ma, a, hdyž cżaß a pschichod, też wscho a wschěch, kiž w cżaßu a pschichodźe ßu.

Wschěm naschim lubym cźitarjam a cźitarkam.

Pschi wschěm, schtož měli ßami na wutrobje prajicź, — a toho je nadoscź! — stajimy tu rynczki, kotreż buchu nam ſ Waſcheje ßrjedźisny pschipóßłane. Wone nam praja, so je mjes Sserbami spósnacźe, so mamy nasche łopjeńko sdźerżecź a so mamy ßo tohodla wo to staracź, so wjaz a wjaz jo cźita. Jenož tak je móżno, łopjeńko sdźerżecź a wukhowacź. A wono měło ßo sdźerżecź a wukhowacź nascheje zyrkwje a wěry dla a naſcheho ßerbſkeho luda dla a kóždeje jeniczkeje ßerbſkeje dusche dla. — Tola tamne rynczki njech ßame rěcża:

„Cżaß kermuschow tu je! Tole cźitachmy w nastawku: „Zyrkej a stat.“ Rospomńmy a wopomńmy tuto derje! Hdyž ßo w kermuschnym cżaßu pscheczeljo seńdu ſ bliſka a ſ daloka — husto doscź junkrócź wob lěto! — ßo ßamo rosumi, so wopomnja podeńdźenja zyłeho lěta a schtož je wscho pschinjeßło a schtož je ßo stało. Pschi tutej składnoscźi je najlěpscha pschileżnoscź, też ras spomnicź na nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ a schtož je wón rjaneho nam pschinjeßł. Je tola wyßoko saßłużbny a cżeſcźeny k. stud. direktor profeßor O. Wicźas hakle psched krótkim we Łużizy na to pokasał a kedźbliwych cźinił. Ssmy jo sdźěła też na tutym městnje cźitali. Tole měło ßo woßebje naschim njecźitarjam sdźělicź, też niz sapomnicź, pokasacź na kraßny nastawk: „Duzy psches Łużizu“ a na pschikład tamneho ßerbſkeho towarſtwa, kotreż ßo prózuje, tute łopjeńko pomhacź rosscheŕjecź. Na tajke waschnje by móżno było, liczbu cźitarjow powyschicź.

Ssnano ßu tute rynczki mały nastork, łopjeńko „Pomhaj Bóh“ pomhacź rosscheŕjecź, a wjele nałoženeje prózy njeby sdźěła tola podarmo byko. h.“

Tuž lubi Sserbjo wschitzy a lube Sserbowki wschitke, kiž kermusch macźe, kiž na kermusch dźecźe, bjeßadujcźe pěknje a njesabudźcźe nasche łopjeńko! Pomhaj Bóh Wam.

Redaktor.

Na puc.

Ruzy stykni swoprědka, potom ſ nimaj do dźěła. —
Rosworana wutroba Boże ßymjo pschijima. —

Sserbſkej pschißłowje.

Listowanje:

K. H. w R.: Dźak sa nowu poßykku. Jeliso chzemy nasche łopjeńko sdźerżecź, dyrbimy ßo wschitzy wulzy jara sa njo prózowacź. So to bychmy! Redaktor.

Sa 19. po Tr. (reform. ßwjedźeń): W. we W. — Sa 20. po Tr. (kermusch): R. we W. — Sa 21. po Tr. H. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźetnje 108 pjenježkow

Čzišło 43

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 27. oktobra 1935 Bautzen

19. njedźela po Swjatej Trojizy.

Reformaziski swjedźeń.

Hebr. 4, 12—13.

Knježe, twoje słowo wostanje wěčnje, wot naroda do naroda traje twoja prawda, — wěmy, so je so tuto słowo psalmisty jako wěrnosćź wopokazała psches nimale 2500 lět. Je, kaž dźiw, hdyž spominamy na to, so je tuto słowo Boże pschětrało wschón czaß a je swoju móz wopokazało pschecźiwo wschemu njepschecźelstwje swěta. Wěsćze, mamy se starych czaßow też druhe knihi a pißma, ale to je tón wulki rozdźěl, so su to knihi, wot człowjekow pißane a trěbne sa tamny czaß; ale Boże słowo njeje wjasane na czaß, wono płaći sa człowjekow wschěch czaßow, a wono so wobrocza hischće dźenża na naß s tym samßnym prawom, kaž na tych, kiž běchu žiwi psched lěttyßazami. Tuto słowo Boże, kaž jo mamy w bibliji, stajimy dźenża srjedźa nuts do swojeho reformaziskeho swjedźenja a wěmy, so s tym stejimy w srjedźischczu zyłeho wulkeho reformaziskeho skutka naschoho Luthera. A my prajimy:

Boże słowo je lute žiwjenje.

Snate je, so běsche biblija w czaßu do reformazije nimale zabyta. Luther sam je hakle w swojim 26. lěcźe žiwjenja prěni raz zyłu bibliju w swojimaj rukomaj dźeržał a w njej czital, a to we łacźanskej rěczi. Bórzy je pósnał, kak nusne by było, so by kóždy sam móhł w bibliji czitacź. Tak nasta w nim pschecźe, so by so biblija do němskeje rěcze pschełożiła. Hobrske to prjódkwjacźe. Lěta je trało, prjedy hacź móżesche sapoczecź. W czichocźe hroda Wartburg, na kotryž běsche jeho kurwjerch dał wotwjesćź po tamnym dnju we Wormßu, je Luther w lěcźe 1521 sapoczał s pschełożenjom noweho sakonja. Niz, kaž by prjedy žaneho takeho pschełożenja njebyło. Niz mjenje hacź 14 takich pschełożenjow do němskeje rěcze znajemy s czaßa do reformazije. Ale wone běchu wschitke tak njelěpe, so też niz jene s nich njeje pucź namakało do luda. Luther měješche wot Boha tón dar, so móżesche tak rěczecź a pißacź, so to lud móżesche derje rozumicź. A wěmy, kak je sa swoje dźěło s wulkej pilnosczu pytał te wurasy, kotrež běchu ludej znate. Powschitkownje je znate jeho słowo, so dyrbi tón, kiž chce něschto s zuseje rěcze pschełożicź, ludźom na hubu hladacź, kak woni su swucźeni rěczecź. Grichisku rěcź je hakle nawuknył a je so w hebrejskej rěczi wudospołnił, so by móhł bibliju czitacź w rěczomaj, w kotrymajž běsche pißana. Tak wuhotowany je tam na Wartburg nowy sakoń pschełożił a hižom w lěcźe 1522 běsche dźěło hotowe a czischczane a bu sa krótki czaß rospschedate a dyrbjesche so znowa czischczecź. A potom njeje tuto dźěło wottorhnyło, doniž njeje w lěcźe 1534 zyła biblija w němskej rěczi wuschła na swój dobyczerski pucź do luda a potom w pschezo nowych pschełożenjach — dźenża je Boże słowo pschełożene do wjazy hacź 800 rěczow — do zyłeho swěta.

Schto je nětko to wulke na tutym pschełożenju? Wěsćze, wono ma najwyschschu kulturnu ważnosćź, so je němski lud psches tute pschełożenje dostał swoju pißmowsku rěcź, kotraž so powschitkownje trjeba. Ale jow je tola wjele wjazy: se Lutherowym skutkom bu biblija saso nuts pschinjeßena do luda. Wono klinczi kaž dźiw, hdyž czitamy, so bu nowy sakoń hacź do Lutheroweje smjercźe na 80 krócź nowoczischczany, a czischczow biblije je nimo měry wjele. Hdyž wěmy, so móżesche w tamnym czaßu jenoź mało ludźi czitacź a so běchu knihi jara drohe, dha pósnajemy, so je było žadanje po swjatym pißmje woprawdźe wulke. A biblija je so też swěru czitała, wona běsche najdrohotnischi schaz w domach a porjadnje shromadźichu so swójbni, so bychu tute słowo słyscheli, hdyž so prjódkczitasche. Bohate mózne žiwjenje je wuschło s tuteho słowa Božeho, a wupschestrjenje evangelskeje zyrk-

wje njeby tak mózne było, hdy bychu kſcheſcźijenjo njemĕli w bibliji tu móżnoſcź, ßo wobhonicź w tym, ſchtoż wucźini tu ſbóżnoſcź tych duſchow. Evangelſku zyrkej njemóżemy ßej myßlicź bjes biblije, a dźenßa njeje lohko, żadyn dom, w kotrymż njeby żana biblija była. Nimo mĕry wulka je liczba biblijow a dźĕlow biblije, kotreż ßo w kóżdym lĕcźe pſchedawaja.

Ale jene njeje wjazy tak, każ je tam w cźaßu reformazije a w prĕnich lĕtſtotkach po njej było: Wjele tych, kiż bibliju maja, ju wjazy njecźita. Po tym móhł ſchtó rjez, ſo biblija nima tu ſtaru żiwu móz, każ je ju mĕła w Lutherowym cźaßu. Ale tak to tola njeje. Kajke żiwjenje je też hiſchcźe dźenßa w Bożim ßłowje, to ßnano najlĕpje póſnajemy w mißionſtwje mjes póhanami, hdźeż mamy pſchezo ſaßo pſchikładny, kak budźa cźłowjekojo pſches tuto ßłowo nowe ſtworjenja, a kak ßwĕtło Bożeho ßłowa rosßwĕtluje wſchu cźĕmnoſcź, w kotrejż póhanjo khodźa. A hdyż jenoż chzemy, dha widźimy tajku żiwu móz Bożeho ßłowa też pſchi naß we ſkutkach ſnutskneho mißionſtwa a na jenotliwych kſcheſcźijanach ßamych, kiż ßu ßo dali ſapſchimnycź wot teho, ſchtoż ßwjate pißmo pſchipowjeda. Nĕ, Boże ßłowo njeje morwe, ale morwe ßu tak huſto cźłowſke wutroby, hdźeż ßu ßo cźłowjekojo ſhubili do teho, ſchtoż je wot ßwĕta a njechadźa pſchidacź, ſo trjeba cźłowjek w ßwojim hrĕſchnym ſtejiſchcźu teho, kiż duſchu wumóże. — Luther je na ßwoje ſtyſkne praſchenje: Kak ſmĕju jeneho hnadneho Boha? wotmolwjenje namakał runje w Bożim ßłowje, hdźeż mĕr namakaſche w ßłowje ſe evangelijona Janoweho: Tak je Bóh ßwĕt lubował, ſo je ßwojeho jeniczkeho ßyna dał, ſo bychu wſchitzy, kiż do njeho wĕrja, ſhubjeni njebyli, ale wĕcźne żiwjenje mĕli; a ſaßo we tamnym ßłowje ſ liſta na Romſkich: My ſa to mamy, ſo cźłowjek prawy budźe bjes ſakonja ſkutkow, jeno pſches wĕru. Jenoż na naß ßamych leži, ſo ßo tajkeho bohateho żiwjenja dźĕlomnych cźinimy, a to tak, ſo ßo po Knjeſowej pſchikaſni wobhonimy w ßwjatym pißmje. Wono nieie doſcź, ſo Boże ßłowo mamy, ale wo to dyrbi nam hicź, ſo by tuto Boże ßłowo też naß mĕło.

A tak chze reformaziſki ßwjedźeń wjazy bycź, hacż nĕkajke dopomnjecźe na to, ſchtoż je ßo tam wot Luthera do ſkutka ſtajiło. Tutón ßwjedźeń chze naß wabicź, ſo bychmy bibliju ſaßo k rukomaj wſali a ſo bychmy ßo w njej wobhonili wo tym, ſchtoż je nam nuſne a ſchtoż je nam Boża hnada pſchihotowała w Khryſtußu Jeſußu. Hdyż tak Boże ßłowo mjes nami bydli, budźe ßo bórſy ſjewicź, ſo ſ njeho wuńdźe bohate żiwjenje, kotreż ma móz, to nowe cźinicź, ſchtoż je ſtare, a ßylne, ſchtoż je woßłabnjene. Jenoż, ſo też ſapocźnjemy, dha potom też to żohnowanje njewuwoſtanje. Boha proßymy, ſo chzył naß botowych cźinicź, ſo bychmy ſe ßwojim ludom ßwoju móz ſaßo pytali w jeho ßłowje, a ſo by tuto jeho ßłowo mjes nami bohate płody pſchinjeßło w nowym żiwjenju tu na ſemi, a ſo bychmy tak junu krónowani byli ſ wĕcźnym żiwjenjom. Hamjeń.

Reformaziſki ßwjedźeń.

Pſalm 118, 22, 23.

Hłóß: Wulki Bożo khwalbu Cźi.

Kamjeń róſchkny, Jeſußo,
Na ſemi ßy zyrkwi Sswojej!
Cźeſcź budź Tebi, Sbóżniko!
Knjes nĕtk we wutrobje mojej.
Hłowa Sswojej' zyrkwje Ty,
Żórło wſcheho ſboża ßy!

Kemſchazy pucź ſ nami dźi,
Schkituj cźĕło nam a duſchu,
Sbóżniko najßwĕrniſchi.
Wodź ßam naß po prawym pucźu,
S nami budź, naß pſchewodźej,
S Tobu ſ nami derje ſtej!

Tebi ßo my podamy
Do Twojeje ßwjatej' wole.
Sswjecź ßej naſche wutroby,
Budź nam ßwĕza w cźĕmnym dole.
Wĕcźne ßwĕtło njebjeſke,
Wodź naß do wſchej' wĕrnoſcźe.

Pójmy wſchitzy k Jeſußej!
Wón wſchĕ naſche rany hoji;
S nami takle derje ſtej',
Hdyż ßmy ſtrowi po wſchĕm ſtraſche.
Lĕkaŕ prawy Jeſuß je,
Da nam wĕcźne żiwjenje!

Jeſu, ßłónzo njebjeſke,
Pſchińdź k nam nĕtko ſaßo ſnowa,
Budź Ty naſche wjeßele,
Wucź naß ſ wĕcźnoh' ßwojoh' ßłowa
Mudroſcź, ßwĕrnoſcź, pobożnoſcź,
Daj nam w Twojej hnadźe roſcź.

Jeſu, woſtań pola naß,
Sdźerż nam ßwoje ßwjate ßłowo,
Naß na cźerſtwej paſtwje paß,
Żórło Twoje kſchew naß ſnowoh'
Pomhaj nam, ſo wĕcźnje my
K cźeſcźi Twojej żiwi ßmy!

Knjeże Jeſu, pomhaj nam,
So ßmy wĕrne ſtadło Twoje,
Kiż płód njeße k wĕcźnym żnjam.
To nam ſpożcź pſches ßłowo Sswoje,
So ßmy Tebi poßłuſchni,
W Twojej ßłużbje ſbożomni. —

Sprózných, ßlepych, błudźazych,
Hłuchich, nĕmych, wobcźeżenych,
Bĕdnych, khromych, ſranjenych,
W hrĕchach morwych, ſawjedźenych
Póßli Boży wołaja
Do Bożeho kraleſtwa.

O kak małe ſtadleſchko
Woſtanje Cźi, Jeſu, ßwĕrne,
Tebje twjerdźe dźerży ßo,
Wuſnawa Cźe wſchudźom mĕrne,
Tebje ſ zyłej wutrobu
Khwali ſa wſchu dobrotu!

Twaŕmy tu na Jeſußa!
Wón je Sbóżnik wſchitkich ludźi,
Hrĕchi wſchĕ nam wodawa,
Njekhłoſta naß, kiż hrĕch ßudźi.
Jeſuß luboſcź ßama je,
Pucź, każ wĕrnoſcź, żiwjenje!

Dźěczi hnady stawajcże,
Dokelž złónzo hnady zwěczi!
Jesußej czescź dawajcże!
Jeho duch nam duschu zwjeczi!
Jesuß takle lubo ma
Stawy Sswojoh' kralestwa! J. W.

Wschelakeho wo Lutheru.

Nasch reformator Luther bě po zwojej naturje harmoniski, wjeßoły a strowy człowjek. Wón je pißał w pscherěsku kóždy dźeń jedyn list a schtyri abo pjecź stron czischczaneho. Drusy spißaczeljo, kotsiž zu wjele dźěkali, zu zo spokojili se tsjomi stronami. Luther, kotryž w zwojim najlěpschim czaßu wob tydźeń dwójzy na universicze czitasche, t. r. studentow wuczesche, a trójzy prědowasche, sawostaji hobrske dokonjane dźěło zwojeho žiwjenja, kotrež wobsteji s wjaz hacž 500 jenotliwych pißmow. Tuto bu wot 60 lět zem w hacž dotal 100 tołstych knihach wudate. Jeho łaczanske listy zu hromadźene, a to do 18 swjaskow, a kóždy swjask ma 400 stron.

Wo wukubłanju dźěczi praji Luther: „Pschinarodźena luboscź nima rad, so zo dźěczi khłostaja. Wona powěscha masuchej — Luther praji po zwojim waschnju: „Dreckſack" — słoto na schiju; lědy móże khodźicź. Njeje pak niczo njekhmanischeho hacž so dasch dźěczom po jich woli bycź žiwym." Sswojeho zyna Hansa je Luther do kruteje schule do Torgawy póßłał, dokelž wón domach, hdźež bě dom tak wulki a we domie telko žiwjenja, tak prawje njewuknjesche. Jako zo Hanßej styskasche, njewsa jeho dom, tež niz, jako zotsiczka wumrě. Wón sapocznje list na njeho tak: „Meinem geliebten Sohn Johann Luther", a pische potom něhdźe tak dale:

„Hnada a měr w tym Knjesu! Ja a twoja macź, mój luby Hanßo, zmój strowaj. Hladaj Ty, so tute zylsy kaž muž podtkóczischa a zwojej macźeri wjazy bóla a staroscźow njenaczinisch, kotrymž je wona bjes teho hižo rad pschikhilena. Budź Bohu poßłuschny, kotryž namaj nada, tebje tu wocźahnycź, a tuta mjehkoscź zo bórsy shubi. Twoja macź njemóżesche Tebi pißacź, wona tež měni, so to trjeba njeje. Wona da Tebi prajicź, so jenož sa tón pad, so by Ty skhorik, wo tym rěczesche, so mohł saßo domoj pschińcź, hdyž Tebi njeby derje było. Wona chze, so by zo zwojeje srudoby wsdał a wjeßoły a bjes staroscźow dale studował. S tym Bohu poruczeny!"

Tež tole je hódno, zebi spomjatkowacź a zo po tym měcź, mjenujzy, hdyž Luther praji: „Hdyž złowow nimam, hdyž njemóżu czitacź a myßlicź, hdyž nichtón pola mje doma njeje, czitam psalm a nabydu druhich myßlow." To je rada sa dny a hodźiny, hdyž czi „prawje njeje".

A kak wě Luther w spytowanjach a nadběhowanjach troschtowacź! Žónska jeho wopyta a skorżesche na złaboscź zwojeje wěry.

„Móżecże hischcże zwoju wěru dźěsczа?" zo Luther woprascha.

Žónska ju pěknje a nutrnje prajesche.

„Macże to tež sa wěrne?" zo Luther dale praschesche.

„Haj!" wona wotmolwi.

„Sawěrnje! Wy wěricże zylnischo hacž ja wěrju!" sawoła Luther. „Pschetož ja dyrbju wschědnje Boha Knjesa prosycź, so by mje w tym sezylnił."

A žónska dźěsche w pokoju dom.

A njeje nam trjeba, to wjedźecź, schtož Luther wupraji takle: „Zadyn człowjski rosum njewě, so je njewěra a dwělowanje na Bosy hrěch; wón tež njewě, so je ska wola cźěła a hidźenje njepschecźelow hrěch; ně, dokelž wón widźi a cźuje, so zu wschitzy człowjekojo tajzy, ma wón to sa pschinarodźene a zyle dobre." Tole wjedźecź je nam woßebje nětkle trjeba.

A skónczńje hischcże jene. Luther je tež sawostajił tole złowo:

„Žiwjenje to njeje: bycź pobožny, ně zo czinicź pobožny; žiwjenje, to njeje bycź strowy, ně, zo czinicź strowy; žiwjenje, to njeje dozyła, so zy, ně, so zo czinisch, žiwjenje njeje měr, ně swucžowanje. My jo hischcże njejßmy, my jo pak bywamy; wono njeje hischcże czinjene a njeje zo hischcże stało, wono pak zo stawa, wono njeje kónz, wono pak je pucź, wono zo wscho hischcże njeßwěczi a njesyboli, wono zo pak wschitko czischcże."

Kak by było, hdyž bychmy zo runje wot reformaziskeho zwjedźenja nascheho czaßa nakasacź dali, zo ras nadrobnischo s Lutherom, s jeho žiwjenjom a skutkowanjom, s jeho pißmami saběracź? To njeje jenož něschto dobre. Něschto wulzy nusne to je w tajkim czaßu kaž nasch. A s teho nastawa žohnowanje. A tuto žohnowanje czini, so s nashonjenja spěwamy a wusnawamy:

Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh zam,
Bróń dobra, zylna skała!
Wón se wschej nusy pomha nam,
Kiž naß je sapschijała."

Sswjaty sčenik Matej.

P. n. M. H.

W czaßopißu „Poßoł s Ziona", wudatym wot duchowneho D. Ludwika Schnellera w Kölnje, kotrehož nan běsche „syrisku zyrotownju" pola Jerusalema załožił, w kotrejž zo hischcże dźenża khude, woßyrocźene arabiske dźěczi w evangelskim duchu a we evangelskej wuczbje wukubłuja, pod naspomnjenym napißmom sajimawy nastawk czitach, a tón chzu czitarjam nascheho njedźelnika „Pomhaj Bóha" w zlědowazym podacź:

Czicho, zwětej njesnaty běsche knjes Jesuß něhdźe 30 lět dołho w Nazarecże žiwy był. Nětko, hdyž chzyshe sjawnje wustupicź, mała, w horach skhowana wjeska žane prawe městno sa njeho njeběsche; k temu běsche lědma žane druhe městno tajke pschihodźaze kaž Kapernaum. Wulki dźěl wobkhoda a wikowanja k ranju leżazych krajinow kaž Auzanitis, Gaulanitis, Trachonitis na drósy k morju psches Kapernaum pschińdźe, so by zo wot tam k pschistawam Ssrjedźoseńskeho morja, Tyruża, Sidona a Pholemaisa, dale podał. Wysche teho běsche Kapernaum namjesne město, pola kotrehož kraje tsjoch knjesow hromadźe storkachu, kotrež wschitke zło na twory kładźechu a zło wot nich bjerjechu. Tole město pak tež njeběsche jenož składownischczo sa wězy, kotrež zo po kraju a psches kraj wožachu, ale tež sa te, kotrež běchu na pucź psches morjo na Genezaretski jězor pokasane. S teho pschińdźe, so je we sčenjach tak wjele rěcź wo złonikach, kotrymž běsche we Kapernaumje wulka liczba. Jow potajkim s wikowazymi karawanami stajnje wjele ludźi pschikhadźesche, kotsiž mózachu powjescź wo Jesußu do wschitkich kónczinow semje rosnjescź.

Do Kapernauma běsche psched krótkim Jesuß saczahnył. Jeho sjewjenje a wustupjenje jow kaž we wschitkich pschi jězorje leżazych městach bórsy njeßměrnje nadpadźe. Po tajkim dołhim mjelczenju jeho rěcź kaž na horje žórło, kotrež běsche zo dołho sadźerżało, s njepschestawazej mozu schumjesche. Sjawnje najprjódzy w synagosy (my bychmy prajili we zyrkwi) w Kapernaumje wustupi. Pschedstejicźeŕ synagogi,

něhdźe to, schtoż my wyschscheho fararja mjenujemy, ſ mjenom Jairus, jemu ſwólniwje Boži dom wotewri, kotryž běſche hejtman romſkich wojakow měſtej natwarił. Rynk rjanych woßebnych ſtołpow, pod kotrymiž je tón Knjes tak huſto k ſhromadźenym rěčał a kotrež běchu w běhu cząßa ßo ſpowalake a rospadałe, je ßo w nowiſchim cząßu ſ wulkej prózu ſeſtajał a nam pſchezo ſaßo kraßnoſcź Božeho domu pokaſuje, kajkuž je pſched lěttyßazomaj měł.

Ale bórſy městna w zyrkwi njedoßahachu. Ssyła, kotraž chzyſche ſpodźiwneho noweho měſchczana ßłyſchecź, dźeń a bóle w tamnym prěnim cząßu pſchiběraſche, a powſchitkowna ſahorjenoſcź bórſy też druhe měſta pſchi morju kaž Bethſaida, Chorazin, Magdala, Tiberias a hiſchcźe druhe tam leżaze měſta, ſapſchija.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Se ſwonkowneho mißionſtwa.

Ssyw a žně — to je ſnamjo ſa dźěło kſcheſcźijanſkeho mißionſtwa w Indiſkej. Se wſchelakich kónczin Indiſkeje pſchikhadźeja mjenujzy powěſcźe, ſo ßo tam jedyn ſ indiſkich ſtawow — abo kaž Němc praji: Kaſten — a to burſki ke kſcheſcźijanſtwu pſchiwobroczuje. A cźehodla? Burjo — tam Sundra mjenowani — ßu mjenujzy na najnižſchich ſ indiſkeho wobydleŕſtwa, na tych, kiž Paria mjenuja, ſpóſnali, ſchto kſcheſcźijanſtwo na cźłowjeku ſamóže. Mißionarojo ßu tam woßebje mjes tutymi wbohimi dźěłali. A to niz podarmo. Jich žiwjenje a ſadźerżenje je ßo tak pſcheměniło a polěpſchiło, ſo to buram, kiž jich a dźěło mißionarow wobkedźbowachu, nadpadny a w nich to žedźenje naſta, ßo ſ kſcheſcźijanſtwom ſeſnacź, kſcheſcźijenjo bycź.

Wono potajkim jenož njeréka kaž Biblija praji: „Na jich płodach jich ſpóſnajecźe“, ně, też: „ſ tajkimi płodami kſcheſcźijanſkeje wěry dobudźecźe jich wjaz a wjaz ſa Jeſuża!“

Tuta ſaßada noſhonjenja ma runje kſcheſcźijanam naſcheho kraja a luda w naſchim cząßu wjele, jara wjele prajicź a je napominanje na kóždeho, kiž chze ßam kſcheſcźijan bycź, a kiž chze, ſo by lud kſcheſcźijanſki był, nětk też jako kſcheſcźan žiwy bycź njedźelſki a wſchědny dźeń, domach a wonkach a ßo jako kſcheſcźijan wopokaſacź w myßlach, ßłowach a ſkutkach.

Biblija.

Saßo je Biblija do noweje rěcźe pſchełożena a bórſy też cźiſchcźana wuńdźe, mjenujzy Biblija ſa lud Wenda, kiž we połnóznej Transvaalſkej ßydli, něhdźe 250 000 duſchow wulki. Britiſke Bibliſke Towaŕſtwo je ßrědki ſa tutón wudawk Biblije ſwěſcźiło. Hacź ßem měješche tutón lud jenož Nowy Sakoń a Pſalmy w ßwojej rěcźi, nětk ſměje zyłu Bibliju. A němſzy mißionarojo ßu tuto wulke dźěło dokonjeli.

Ale niz jeno, ſo ßo Biblija pſchełožuje a cźiſchcźi. Ně, wona ßo też roſſchěrja. Pſched lětom bu nowa Biblija we rěcźi „Afrikaans“, to je hollandſka narěcź Južneje Afriki, wudata a hižo je jich ſchtwórcź milijona tutych knihi pſchedate.

Njeſtaji tole kóždeho pſched to roſßudne praſchenje: „Ja a moja Biblija?“

Zyrkej a ſtat.

Nowoſarjadowanje evangelſkeje zyrkwje w Němſkej poſtupuje. Němſki miniſter Kerrl bě ſa to woßebity nadawk wot wjednika doſtał. Ważny wuſbytk jeho dotalneho ſkutkowanja je powołanje dweju wubjerkow, kotrejž ßo mjenuje: „Reichskirchenausſchuß und der Landeskirchenausſchuß für die Evangeliſche Kirche der altpreußiſchen Union“. 13 wuſnamnych muži evangelſkeje Němſkeje ßkuſcha do njeju, woßebje też bywſchi generalſuperintendent D. Zöllner, kotryž je 75 lět ſtary. 16. oktobra ſtej ßo tutej wubjerkaj ſeſchłoj k nowemu dźěłu ſa evangelſku zyrkej a ſtej woßebite namołwjenje na zyły evangelſki lud woſjewitej. W tutym mjes druhim rěka: „.... My ßmy ſ nadawkom ſtata jako mužojo zyrkwje wjedniſtwo a ſaſtupjeŕſtwo Němſkeje Evangelſkeje zyrkwje a Evangelſkeje zyrkwje ſtaropruſkeje unionу pſchewſali. — My mamy ßo ſa dowěrnikow, — Treuhänder — ſa pſchekhódny cząß, na kotrehož kónzu ma ſtacź doſrjadowana ßamoſtatna Němſka Evangelſka Zyrkej“. A woni kónczeja namołwjenje: „My ßmy pod khutnoſczu cźežkeho ſamołwjenja, ßmy pak ſtroſchtni w tej wěſtoſczi, ſo móže Bóh ßwoju zyrkej wobnowicź.“ Němſki miniſter Kerrl je wo tutym poſtupje rěčał a to połny nadźije ſa dobre wuwicźe noweho ſrjadowanja a ſa žohnowany pſchichod Evangelſkeje Zyrkwje. Wón praji: „Namołwjenje jewi, ſo je zyrkej nětk duzy po prawym puczu a ſo wona chze porjad. Ja ſměju ßo też dale abſolutnje po tej ſaßadźe, ßo njetykacź do zyrkwinſkich naležnoſczow. Poczahi k ßobuſtawam wubjerkow ßu hižo dźenßa tak połne dowěry, ſo tu je ßylneje pſchesjednoſcźe.“ — Schtó ßebi njeby pſchał, ſo ßo nětk wojowanje we evangelſkej zyrkwi, kotrež drje bě nuſny ſcźěhwk zyłeho pſchewróta, dokónczi? Drje tola kóždy, khiba tón niz, kotryž ma wjeßele na ſnutſkownych wojowanjach evangelſkeje zyrkwje, ßo nadźijejo, ſo wona ſ tym ſchkoduje a hinje.

Se Sserbow a ſ daloka.

„Evangelſki woßadny dom Martin Luther“ ßu w Bukowje pola Barlina wotewrili. Tutón dom dyrbi bycź zyrkwinſke ßrjedźiſchczo ſa ßußodne ßydleſchcźa, kotrež ßu tam na kromje měſta naſtałe. Też jedyn pomnik reformatora, a to žiwy, a to cźim bóle žiwy, cźim bóle budźeja cźi, kiž w nim ßo ſkhadźuja, žiwi we žiwej wěrje do žiweho Sbóžnika, kotrehož je tola Luther tak doraſnje prědował.

Aksum. S powjeſczow wo wojowanju w Abeßinſkej drje wſchitzy wěmy, ſo je Aksum ßwjate měſto Abeßinſkeje. Wono rěka też „Sswjata macźeŕ městow.“ Jeho ſtawiſna je ſtara a bohata. Lěto kaž lěto putnikuja tyßazy a ſaßo tyßazy do tuteho měſta. — W 3. lětſtotku wuſtupichu tam na brjohi kraleſtwa abo khěžorſtwa. Aksum kſcheſcźijanſzy mnichojo ſakožichu a ſcźinichu tuto měſto ſa ßrjedźiſchczo ßwojeho kſcheſcźijanſkeho mißionſtwa. W nim naſta też prěnja tak mjenowana „koptiſka zyrkej,“ wo kotrejž tu hižo ras pißachmy. Tuto ßwjate měſto bu Abeßinſkim ſdobom „měſto ßwobody“ ſa cźěkazych njewólnikow. Lětſtotki dołho njeßmědźeſche ßo też ani khěžor tuteho prawa ßwobody dótkacź.

Na pucź.

Njedźakny cźłowjek je wohidne ſwěrjo. —
Njebjeſki Wótz ßebi njeda do rukow hladacź. —

*

Wěř jeniczko Božemu ßłowu. —
Biblija je wodźerka do Božeho kraleſtwa.

Liſtowanje.

Sa 20. po Tr. (kermuſch): R. we W. — Sa 21. po Tr.: H. w B. — Sa 22. po Tr.: K. w K.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźſětnje 108 pjenježkow

Čišło 44

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 3. novembra 1935 Bautzen

20. njedźela po Swjatej Trojizy.

Kermuschny Swjedźeń.

Ja mam So, Knježe, k Twojemu wołtarjej, hdźež Słyschany budźe dźakowny hłós a hdźež prědowane budźa wschitke twoje dźiwy. Knježe, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a město, hdźež twoja česćź bydli.

Psalm 26, 6—8.

Kermuscha je naschim wosadnym lubje witany dźeń. Schtó njeby rady na kermuschu schoł? Najwažnische pak na tutym dnju je tola, so chcemy So wjeselicź swojeho lubeho Božeho doma, so dźakowacź sa wscho nam do naschich wutrobow a swójbow psches zyle zyrkwine lěto wulate duchomne žohnowanje. K druhemu pak chcemy So psches kermuschne prědowanje naprošycź a nawabicź dacź k nowej, pschezo wjetschej luboscźi a swěrnoscźi swojemu Božemu domej. Schto je nam nascha luba wjesna zyrkej?

„Kak swjate je tola město! Tu niczo druhe njeje hacź Boži dom a tu su njebjeske wrota!“ — tak wuwoła Jakub, hdyž běsche do Harana puczujo wo snje njebjeski rěbl wuhladał, a postaji kamjeń k wopomnjenju a narjekny temu městu Bethel.

Tak chce kóždy Boži dom tajki Bethel bycź, hdźež Boži jandźeljo k nam dele stupaja na semju, hdźež smě cźłowjek něschto wot Božeje krasnoscźe wohladacź, hdźež Bóh sam s nami rěcźi w swojim słowje a so k nam pósnawa s drohim słubjenjom a hdźež też my k njemu, temu wěcznemu a njesachodnemu, so pschibližowacź směmy, runjež proch a semja smy.

Jako Israelski lud na dołhim puczowanju psches pusczinu do Elima pschińdźe, namaka tam dwanacźe wodowych studnjow a sydomdźesacź palmow a lěhachu so tam (4. Mojs. 33, 9); nasch Boži dom chce nam tajke město Elim bycź, hdźež namakamy w pusczinje semskeho žiwjenja, posylnjenje a wokschewjenje sa swoju mucznu a sprózdnu duschu.

Abo chcesch prajicź: mózu swoju nutrnoscź sebi też domach abo wonkach w Božej stwórbje dźeržecź, Bóh njebydli w domach wot cźłowjeku rukow natwarjenych? Ně, luby cźitarjo, nasch Knjes a Sbóžnik njeje jenož chcył, so jenotliwa dusza k Bohu pschińdźe, ale so so wěrjace Boże dźěcźi też w shromadźiznach seńdu a hromadźe Boże słowo słyscha, Boha cześcźa a khwala. „Hdźež dwaj abo tsjo w mojim mjenje shromadźeni su, tam sym srjedźa mjes nimi“, praji tón Knjes. Cźłowjek, kiž sam lutki steji w bědźenju žiwjenja, wjele lózo wot wěry wotpadnje; je to kaž pola žehliweho wuhla; tak ma jedyn druheho sobu wohrěwacź; schaty, kiž na łuzy leža, maja so też pschezo sazo krjepicź, hdyž Boże słónczko pali. A hdyž sej, luba macźerka, snadno, kaž myslisch, wjele wot prědowanja njewobkhowasch, ale tak lohko sabudźesch schtoż sy słyschała, twoja wutroba so tola ženje prózdna domoj njewrócźi, ale so pod Božim słowom pschezo snowa wocźerstwi a wucźisćźi. Boże słowo je kaž symjeschko, kiž roscźe husto bjes teho, so cźłowjek wjele wo tym pytnje.

Cźłowjek trjeba sa swoju njesmjertnu duschu Boże słowo, kaž nasche cźěło swoju jědź.

Swjate pismo nam praji, so też nasch Sbóžnik porjadnje do Božeho doma khodźesche po swojim waschnju. Samo wón, Boži syn, njeje sa něschto pódlanske měł, kemschi khodźicź. Wón njeje myslił: „To, schtoż so tam prěduje, wěm tola sam wjele lěpje a mózu swoju nutrnoscź sam sa sebje dźeržecź“; wón njeje so wusamknył wot swojeho luda, ale je nam snamjo praweho swěrneho kemschi khodźerja. Schtó s nas chcył so pak hischcźe wyschsche nascheho Knjesa stajicź a prajicź: „Ja to njetrjebam!?“ Bóh chce, so so stare dobre waschnje dale wobkhowa w kscheścźijanskim ludu. Hdyž so njedźelu wosada w Božim domje shromadźuje, słuschesch ty sobu do njeje a masch sobu „zyrkwinsku frontu posylnicź“, wosebje w naschim nětsischim

cžaßu, hdźeż naſcha zyrkej ßo bědźicź ma pſchecźiwo tak mnohim ducham njewěry a noweho pohanſtwa.

Hižom w prěnjej kſcheſcźijanſkej woßadźe ßo někotſi ſhromadźiſnow ſdalowachu; jich pak hnydom japoſchtoljo napominachu, ſo njebychu wopuſchcźili ßwoje ſhromadźenje (Hebr. 10, 25), ale „napominajmy ßo mjes ßobu".

Runje tak ßu też naſchi reformatorojo myßlili. Woni wěſcźe nikoho njejßu nuſowali do Božich ßłużbow, — kemſchi khodźicź ßamo na ßebi też hiſchcźe njeje žana woßebita ſaßłużba —, ale ſa nich běſche Boža ßłużba tola hwězda a króna praweje njedźele. Pſchemyßl ßej jenož roskładowanje 3. kaſnje; ſchto rěka po nim: ßwjaty dźeń ßwjecźicź? Luther wotmołwi: prědowanje a Boże ßłowo ſa ßwjate dźerżecź rad ßłyſchecź a wuknycź.

A dale: njedźelſku Božu ßłużbu porjadnje wopytowacź, to žada ßej też kſcheſcźijanſka pſchißłuſchnoſcź, ſo mamy ßo ſjawnje k ßwojemu Knjeſej jako jeho wuczomnizy wuſnawacź a njeßměmy jeho a naſchu wěru ſapěrcź. Na najlěpje pak móżeſch — bjes wjele ßłowow — ſa ßwojeho Knjeſa wuſtupowacź a ßo k njemu wuſnawacź, wopytujo zyrkwinſke nutrnoſcźe. Abo chże ßo ſchtó hańbowacź pſched ßwojimi ßußodami a pſchecźelemi, hdyž ßo — ſpěwarſke w rukomaj — na pucź do Božeho doma naſtaji?

Kak ßu tola naſchi wótzojo ßwój Boži dom lubowali! Kajke wopory ßu woni ſa njón pſchinjeßli! To ſa nich žana prawa njedźela njeběſche, njebychu-li Božu ßłużbu wopytali! Woni wědźachu: tule ſ njebjeſkim žohnowaniom ßwoju duſchu wobohacźimy.

Cźłowjeſke žiwjenje je dźenßa ſa kóždeho cźežke. Cźim bóle trjeba kóżdy pſchezo ſaßo wobnowjenje ſnutſkownych mozow a poßylnjenje ßwojeje duſche. Kak poſběhaze je to tola, hdyž ßo zyła woßada w ßwojim lubym Božim domje ßo modlo a ſpěwajo ſhromadźuje, Boże ßwjate ßłowo ſ wěcźnoſcźe ßłyſchi a ßo cźuje jako jena wutroba a duſcha, jako jena ßwójba, jako jene ſtadło njebjeſkeho dobreho paſtyrja! Jowle ßej twoja duſcha cźerpa žiwu wodu ſa cźaß a wěcźnoſcź.

Tak chzemy ßo dźenßa na kermuſchnym ßwjedźenju ſnowa dźakowni wjeßelicź na Božich ßłużbach w ßwojej lubej wjeßnej zyrkwi a ſ nowa też ßlubicź: „Haj, Knjeże, ja mam ßo k twojemu woltarjej, hdźeż ßłyſchany budźe dźakowny hłóß a hdźeż prědowane budźa wſchitke Twoje dźiwy. Knjeże, ja lubuju wobhdlenje Twojeho doma a měſto, hdźeż Twoja cźeſcź bydli."

Hamjeń.

Kermuſcha.

Hłóß: Sso luboſcź bójſka modlu k tebi.

Pſchińdź, Knjeże Bożo, ſ njebjeß dele
K nam do Sswojeje ßwjatnizy,
Daj ſ hnady žohnowanja wjele
Nam, kiž bjes Tebje khudźi ßmy —
Jedn twjerdy hród a ßylna ſkała
Ssy nam, kiž ßmy tu cźrjódka mała. —

Ty ßy nam ßwoje ßłowo darił,
Sswój ſakoń, evangelion!
Też tu ßy ßwoju zyrkej twarił,
Chzeſch ſbožowny měcź ßwój lud wſchón.
Wjedź twoja ßylna ruka Boža
Wſchěch wěrjazych nětk k rohu ſboža.

Cźi Božo, dźak, cźeſcź, khwalbu damy,
So zyrkej Ty nam ſdźeržak ßy!
Cźi ju dźenß ſnowa porucźamy,
Wodź, ſchkituj Ty ju wótzowſzy,
Hdyž torha wo nju wichor mózny,
Ju ſchkituj, ſdźerž ßam, Wſchehomózny!

Budź zyrkej, wołtař, dupa, klětka
Dźenß Tebi ſnowa ßwjecźena!
Njech kóżdy dom a kóżda hětka
We woßadźe je kſcheſcźanſka,
Njech wutroby ßo Tebi ßwjecźa
A wjeßela ßo derjeměcźa!

Daj, Božo, Ty nam ßwojoh' Ducha
We ßwojim ßłowje bohacźe,
Hdyž proßy Cźe tu khuda duſcha,
Jej' wußłyſch próſtwy wutrobne;
Wſchěch wumóż chzył ſe ſtyſka wſcheho,
Kiž proſcha, pomhacź, pobicź ſłeho.

Daj nam ßwój troſcht, ßwój měr, o Božo,
We domje, ßwójbje, woßadźe,
Khlěb wſchědny, cźaßne, wěcźne ſbožo,
Se ßwojej' wulkej' ßmilnoſcźe.
Pſchińdź, budź a woſtań pſchi naß tudy,
Naß njewopuſchcź, kiž lud ßmy khudy.

Daj Ty we ßwojej wulkej hnadźe
Nam mudrych, ßwěrnych prědarjow;
Njech ßo jich próza derje radźi,
So Ty měł wjele kſcheſcźanow,
Kiž rad tu cźinja Twoju wolu,
Cźi poßłuſchni ßu we wſchěm boju.

Pſches ßłowo wodź naß prawe pucźe
Dom k ßebi, Božo, do njebjeß.
Twój Duch naß ſdźerž we wěrje krucźe,
So Ty měł wot naß khwalbu, cźeſcź!
Scźiń Ty naß wſchitkich ßwoje dźěcźi,
Kiž jónu ſ Tobu w tamnym ßwěcźe.

J. W.

Reformaziſki jubilej we Łužizy.

Kaž ßo powſchitkownje nětkle 400lětne jubileje ważnych podawkow reformazije woſpjetuja, tak też 400lětne woßadne jubileje. Naſche lěto 1935 je na pſch. tajke jubilejne lěto ſa Ketliczańſku woßadu a tohorunja ſa Noßacźiczańſku. Bu dźě tola Noßacźiczańſka woßada hakle po tym 1679 wot Ketliczańſkeje wotdźělena.

Drobniſcheho wo tym, hdy a kak łużiſke woßady reformaziju naſcheho reformatora Luthera pſchewſachu, namakaſch w knihach „Die Reformation in der Lauſitz". W tutej piſchu łużiſzy duchowni, mjes nimi też farař Tiſcher-Budyſki wo tym, kak a hdy ßo reformazija do woßadow naſchich ſchtyrjoch łużiſkich eſorijow abo zyrkwinſkich wokrjeßow ſadoby.

Dźenß tu jenož něſchto ſe ſtawiſnow Ketliczańſkeje a Noßacźiczańſkeje woßady. Ssnadź a to by jara witane a dobre było — naſchemu łopjeńkej potom też druhe woßady něſchto podaja wo tym, kak ßo něhdy pola nich evangelſka wěra ſakorjeni.

Ketliczańſka zyrkej je ßobu jena ſ najſtarſchich we Łužizy. W lěcźe 1535 bě tam Nikol — von — Poſtor abo Puſter ſ fararjom. W ſtarych Wujeſdźanſkich rychtařſkich knihach ſteji, ſo je wón był poßledni papiſtiſki a prěni evan-

gelſki farař. Hdy je ſemrěł abo kak dołho je tam ſkutkował, njeje ſwěſczene. Ketlizy mějachu drje ßobu mjes prěnimi wjeßnymi woßadami tež wjeßny diakonat. Duchowny Donat Möller je drje jedyn ſ prěnich „kapłanow“ był. Kollator bě tehdy knjes von Gersdorf.

Wſchě wßy, kotrež nětkle Noßaczičzanſku woßadu tworja, ßłuſchachu tehdy do Ketliz. Ale w Noßaczizach ſtejeſche ſtara kapała. Hdy je tuta natwarjena, njeje ſnaty; jeliſo naß wſcho njemyli, je to było jara ſahe, kaž dźě je Noßaczičzanſki ſtary a nětk w rospadankach tu ſtejazy hród tež jedyn ſ najſtarſchich. S njeho pokhadźa nětk daloko rosſchěrjena ßwójba „von Noſtitz“. Stara kapała bu drje něhdy w dawnych czaßach jako hrodowſka kapała natwarjena a tohorunja je drje tež wěža Božeho doma ſdobom ßobu była ſchkit ſa hród a dwór. Naſpomnjeni Ketliczanſzy kapłanojo ßu mjes druhim nadawk měli, w Noßaczičzanſkej kapali prědowacź a Boże wotkaſanje wudźělecź, niz kóždu njedźelu, ale bóle porědko na wěſtnych poſtajenych dnjach. W lěcze 1679 dotwari knjes von Ziegler und Kliphauſen Boži dom na měſtnje ſtareje kapale. — 1929 je Noßaczičzanſka woßada jeho 250. jubilej ßwjecźiła. — S dotwarjenjom a ſ poßwjecźenjom noweho Božeho doma bu tehdy Noßaczičzanſka woßada ßamoſtatna a tohodla ſ Ketliczanſkeje wufarowana. Prěni farař tuteje noweje woßady bě duchowny Heinrich Holzhammer. Kaž je ßo wot lěta 1535 ßem w Ketliczanſkim Božim domje Boże ßłowo po evangelſku pſchipowjedało, tak tež w Noßaczičzanſkej kapali.

Tak ßwjecźitej tutej ßußodnej woßadźe lětßa 400lětny jubilej evangelſkeho wuſnacźa. Na to je ßo wěſo kaž kermuſchu tak woßebje na reformaziſkim ßwjedźenju ſpominało. Najdoſtojniſche wopominanje tuteho wulzy ważneho podawka budźe pak, kaž tež runje tak w kóždej druhej woßadźe to, ſo ßo nětk woßada kaž kóždy woßadny dom kaž kóždy woßadny a kóžda woßadna wuſnawa ſ wutrobu, ſ ertom a ſe ſkutkom, haj ſ zyłym žiwjenjom a ſadźerženjom k evangelſkej zyrkwi a k evangelſkej wěrje. To žada ßebi mjeno evangelſki, to žada ßebi zyły cźaß, to ſroſumi ßamo wot ßo ſe ſpóſnacźa wobſbožazeje wěſtoſcze, kotruž mamy, dokelž cźiſty evangelij mamy, tu wulku wobhnadźazu powjeſcź wo Jeſußu Khryſtußu, w kotrejž ſpěwamy a wuſnawamy:

„Muž prawy-ſa naß wojuje
Bóh jeho k bitwje wabi.
Hdyž ſchtó joh' póſnacź chze,
Wón Jeſuß Khryſtuß je,
Knjes mózny na wójſkach,
Haj Bóh na njebjeßach:
Tón budźe wěſcze dobycź.“

Swjaty ſczenik Matej.

P. n. M. H.

(Pokracžowanje.)

Jeſuß tehodla trajnje w Kapernaumje njewoſta, ale lud, kiž běſche w měſtach a na wßach ſa njeho ſahorjeny a chzyſche jeho ßłyſchecź, tutón lud wón pytaſche. Swj. Matej (4, 23) praji: „A Jeſuß wobkhodźi zyłu galilejſku ſemju wucžeſche w jich ſchulach, prědowaſche to evangelion wo Kraleſtwje a hojeſche wſchelku khoroſcź a wſchelku ßłaboſcź w ludu.“ Haj, to hibanje mjes ludom ßo pſchezo dale wot Geneſaretſkeho jězora wupſcheſczěraſche a wſchitke wokoło ležaze kraje napjelni. Swj. Matej (4, 24) praji: „A wot njeho bě ßłyſchane po wſchitkim ſyriſkim kraju a wulki lud dźěſche ſa nim ſ Galilejſkeje, ſ tych dźeßacź městow, wot Jeruſalema (tſi dny daloko), ſe židowſkeje ſemje a ſ kraja ſa Jordanom (Peräa, tehorunja tſi hacž do ſchtyrjoch dnjow ſdalene).“

Jeſuß móżeſche ßo w prěnich cźaßach luda, kiž ßo k njemu cźiſchcźeſche, lědy wobrócź. Wón bu wot njeho tak rjez woblehnjeny. Huſto njemějeſche khwile, ſo by jeno pojěd. Mark. 3, 20: „Woni pſchińdźechu dom, a lud ßo ſaßo hromadu ſeńdźe, tak ſo woni njemózachu khlěba jěſcź.“ Hdyž ßo wón wot ßwojich pucźowanjow, hdźež běſche prědował a wucžił, wróczi a běſche mucžny, a ludźo to ſhonichu, k tajkej cźiſchcźeńzy pſchińdźe, kajkaž bě ſtraſchna. Mark. 2, 1—2: „A wono bě ſhonjene, ſo wón w khěži je; a jich wjele ßo k njemu ſhromadźi, tak ſo woni měſta njemějachu, tež niz wonkach pſched durjemi.“ Jónkrócź, jako běſche dlěžſchi cźaß ſ kódźu w prjecžkach a nětko ßo k brjoham Kapernauma wróczi, ßwj. Lukaſch (8, 40) praji: „Wſa jeho tón lud horje, pſchetož woni wſchitzy na njeho wocžakowachu,“ mjes wocžakowazymi zyle woßebje pſchedſtejicźeŕ ſynagogi, Jairuß, kiž ßo wo žiwjenje ßwojeje jenicžkeje na ßmjercź khoreje dźowcžicžki ſtrachowaſche. —

Najwjazy jeho prědowanjow ßu ßłyſchake a najwjazy jeho ſkutkow ßu wohladake te tſi bliſko pódla ßebje ležaze měſta Kapernaum, Bethſaida a Chorazin. Dokelž njemóżeſche žane twarjenje w měſcze kopizu poßłucharjow wopſchijecź, tón Knjes ſ nimi won dźěſche, won k jězorej abo na ſchěroke hory k połnozy měſta, hdźež tež je ßwoje ſnate „prědowanje na horje“ abo „hórſke prědowanje“ měł. Mjes poßłucharjemi běchu wſchitke ſtawy ſaſtupjene, wyßozy a niſzy, wucženi a njewucženi, rybakojo a rjemjeßlnizy, zyrkwinſzy ſmyßleni fariſejſzy a njezyrkwinſzy złonikojo.

Ženje hiſchcźe njeběchu ludźo tajkeho muža ßłyſcheli. Woni jeho rěcže pſchirunowachu ſe ßabatnymi narěcžemi ßwojich pißmawucženych, kotſiž ſwjetſcha jenož wo wſchelakich nabožinſkich nałožkach, ſwucžowanjach abo waſchnjach powjedachu, kak maju ludźo ßo poſcźicź, ßabat ßwjecźicź, dźeßatk płacźicź, po pſchedpißanym waſchnju ßo mycź, kak ma ßo ſkót rěſacź, ſo by mjaßo cźiſte było a temu podobne wězy. Mjes nimi běchu zyle wěſcze ſprawni a cźeſtni cźłowjekojo, ale to běſche próſdna zyroba, kotraž žanu ſa Bohom ßebi žadazu wutrobu njeſpokoji. Kak běſche to něſchto zyle druhe, ſchtož tutón Jeſuß jim pſchipowjedaſche. Wo tajkich wonkownych wězach ani ßłowcžka njeſykny. Wo woporach, ſaßadach, poſtajenjach, mycźach, prawym rěſanju a cźiſtym mjaßu ženje rěcź njebě. Ale na najhłubſche žadanje a pytanje ſa Bohom wón pokaſa a jow cźłowjeka ſapſchimny. Pod jeho ßłowami ßo woni Bohu, kotrehož wón pſchezo Wótza w njebjeßach mjenowaſche, tak ſbliženi ſacžuwachu, kaž nihdy w ßwojich ſynagogach a něſchto wot teho měra Božeho, kotryž wot njeho wukhadźeſche, jich duſche napjelni. Jich prědarjo w ſynagogach běchu wſchak jenož wułożerjo ſaßadow a poſtajenjow druhich wucžerjow. Jow pak běſche jedyn, kiž ſe ßamßneje Božeje bliſkoſcze won rěcžeſche. Wón mějeſche jim něſchto prajicź, ſchtož jim njemóżeſche žadyn druhi cźłowjek prajicź. Huſto ßebi hnucźi ſchepotachu: „Tón wucźi móznje a niz jako pißmawucženi“. „Móznje“, to rěka w prěnjotnej rěcźi „ſ poknomozu“, kaž jedyn, kiž mějeſche wot Boha poknomóz, zyle ßam ſe ßebje w mjenje Boha k cźłowjekam rěcžecź. Hdyž wón jim ßwoje: „ſawěrnje, ſawěrnje ja praju wam“ pſchiwoła, jim to pſches koſcze a moſhy dźěſche.

(Pokracžowanje ſcźěhuje.)

Lubuj, doniž ßy žiwy!

Sstowczko ſa naſchu młodźinu.

„Chzu Wam tež něſchto ſe ßwojich dźěčźazych lět powědacź,“ dźeſche ſtary doktor. „Něhdy — to běſche po dołhim jara tužnym dnju — ſetkach ßo ſe ßwojim nanom pſchede wßu, kiž běſche jduzy domoj. Hdyž běſche mje powitał, prajeſche ke mni: „Jakubje, bych rady widźał, hdy by mi tutón pakćźik do měſta njeßł.“

Nó, tehdy běch něhdźe hólz ſchtyrnaćźich lět a wſchak runje njeběch jara do dźěła; nimo toho běch ſa zyły dźeń wot ſaźneho ranja hacź do wjećźora na ßynach pomhał, mi chzyſche ßo ſpacź, jěſćź a picź. — Ssmjercź rady bych tohodla domoj ſchoł, wjećźerjał a ßo potom naſpał, mjes tym ſo mějach do měſta ſnajmjeńſcha hodźinu dołho tam a ßem běžećź.

Najprjedy ßej na to myßlich, jemu njelubu wotmołwu dacź. Ale to njemóžach. Něſchto ßo we mni haćźeſche —, wěrju, ſo je to był ſ dobrym jandźelom.

„Haj nano, póńdu,“ prajach, pſchewinywſchi ßo ſ wutrobnym hłoßom. Hnydom pſchepodach mój dźěłańſki grat jednemu ſ tych dźěłaćźerjow, kiž běchu ſo mnu duzy domoj, a wſach pakćźik ſ nanoweje ruki. „Měj dźak, mój Jakubje,“ dźeſche luby nan ke mni. „Chzych po prawom ßam hicź, ale mi dźenßa njeje tak prawje derje!“

Nan dźěſche ſo mnu hacź k drózy, kotraž do měſta wjedźeſche. Hdyž běchmoj tam dóſchłoj, połoži mi nan ßwojej ruzy luboſćiwje na moje ramjo, pohladny khutnje na mnje a prajeſche: „Móz luby Jakubje, ty ßy pſchezo poßłuſchne dźěćźo był!“

Khwatach do měſta. Wobſtarach ßwój nadawk tak ſpěſchnje hacź móžno. Hdyž ßo domoj wróćźich a k naſchemu ſtatokej bliźich, wohladach pſched domom cźrjódku mužow. Jedyn ſ nich pſchińdźe mi napſchećźiwo ſe ßylſami we wočźomaj. „Twój nan-“ dźeſche wón ſe tſchepotazym hłoßom, we wokomiku, hdyž běſche ke khěžnym durjam dóſchoł, je ßo morwy ſwjeſł. — S poßlednimi ßłowami, kotrež je prajił, je hiſchćźe na tebje ſpomnił.“

Nětko ßym tež hižo ſe ſchědźiwzom; ale pſchezo ſaßy a pſchezo ſaßy dźakuju ßo Bohu, ſo běchu poßlednje ßłowa, kotrež je mój njeboh nan ke mni prajił: „Ty ßy pſchezo poßłuſchne dźěćźo był!“ Pſcheł. O. W.

Zyrkej a ſtat.

Nawoſarjadowanje evangelſkeje zyrkwje poſtupuje. We jeho ſaměrje je němſki miniſter wſchelake wukaſy wudał. Sa pſchedßydu němſkeho zyrkwinſkeho wubjerka bu tydźenja tu mjenowany generalſuperintendent D. Zöllner poſtajeny, ſa pſchedßydu pruſkeho zyrkwinſkeho wubjerka generalſuperintendent D. Eger.

Wołßadni ſaſtupjerjo w Sakſkej ſměja nětk w ſymſkim połlěćźe wopytowacź poruczene roswuczowanja. Na tutych ßo jim poſkiczi, ſchtož je nuſne wjedźecź a móz dokonjecź ſa ſbudźenje a ſdźerźenje praweho evangelſkeho wołßadneho žiwjenja. Jenotliwe eſorije ßu do wokrjeßow rosdźělene, tola ſteji dźěło zyłeje eſorije pod dohladowanjom ſuperintendenty a ſa to poſtajeneho duchowneho.

Sswjata njedźela. W Italſkej ßwjećźachu póńdźelu, 28. oktobra, nationalny ßwjedźeń. 13 lět bě ßem, ſo faſchiſtiſku ſtronu ſałožichu. Tutoho ßwjedźenja dla běchu klamy njedźelu wotewrjene, póńdźelu pak — na ßwjedźenju — ſawrjene. Bamž Pius XI. je tuto ſarjadowanje w ßwojej rěczi, kotruž měješche pſched ſaſtupjerjemi katolſkeho aktiona naſpomnił, ßo wo nim ſ khłoſtazymi ßłowami wupraji a dorasnje ſa ſdźerźenje ßwjatoſćźe njedźele wuſtupi. Wón něhdźe rjekny: „Wobkedźbowanja hódne je, ale niz hiſchćźe ſnate doſćź, ſo je po Sswjatym Pißmje wotßwjećźenje ßwjateho dnja wulki njeſkutk. Schtóž by ßwjaty dźeń njeßwjećźił, dyrbjeſche ßo ßam ſa bohaprějerja a póhanſkeho atheiſtu měćź. W naſchim cźaßu je tajke ſaprěwanje njedźele zyle ſjawne ſpocźinanje a wjedźe tak do ſjawneho atheißma, dokelž Boha ſaprěwa a poſpytuje Bohu ßwjećźeny dźeń wotſtronicź. Wotßwjećźenje njedźele je tehodla jedyn ſ tych hrěchow, kotryž ma hněw Boži ſa ßobu.“

Se Sserbow a ſ daloka.

Do **Khrjebje!** budź ſa kóždeho, kiž móže to ſmóžnicź, heßło ſa dnjej 10. a 11. novembra. Khrjebjanſka woßada ßwjećźi tehdy 250. jubilej ßwojeho Božeho doma a ſchleſyniſki biſkop D. Jänker je pſchilubił pſchińćź. Wón chze póńdźelu, 11. novembra w ßwjedźeńſkej Božej ßłužbje prědowacź. Njedźelu, 10. novembra budźe ßerbſka a po njej němſka Boża ßłužba. Tohorunja je profeßor Richter ßwjedźeńſki ſpiß pſchihotował: „Bilder aus der Geſchichte der Kirche und des Kirchſpiels Kreba.“ W knižzy namakaſch wjaz hacź jeje mjeno praji, namakaſch ſtawiſny Khrjebjanſkeje wokoliny a domiſny. Wona chze ſbudźowacź luboſćź k domiſnje a luboſćź k Božemu domej. A luboſćźe a woporniwoſćźe njebudźe nihdy pſchewjele; pſchetož ſnutſkowne wobnowjenje Božeho doma žada ßebi mnoho ßrědkow. Tohodla ßu woßadnemu fararjej witane napißma wſchěch prjedawſchich woßadnych a wſchěch pſchećźelow woßady, kotſiž ſwonka woßady bydla. A witany je dozyła kóždy, kiž chzył a mohł něka a ſ něcźim pomhacź wuhotowacź rjany jubilejny ßwjedźeń. A ſchtóž tam ſdala a ſ bliſka póńdźe ßobußwjećźicź, porjeńſchi tohorunja jubilejny ßwjedźeń, na kotryž ßu wſchitzy pſcheproſcheni.

Na pucź.

Bohu njeje naſcheho kemſchenja trjeba. —

Bohu ßłuž niz jeno w zyrkwi, ale tež doma. —

A k tutym ßerbſkim pſchißłowam někotre dalſche, kotrež nam něſchto wo kermuſchi praja:

Kermuſcha je požcźonka. — Kermuſchu chzył kóždy cźert wuj bycź. — Kermuſchna pěz wonjata wěz. — Kermuſchu po wobjedźe budźe lěpje. — Khodźicź pſchez na kermuſchki, ßo tež poßlez woſtudźi. — Tykańzow ßo prjedy wobjěž, dyžli Božeho khlěba. — Kemſchikhodźenje njeſakomdźuje ale ſpěchuje dźěła.

Liſtowanje: Sa 21. po Tr.: H. w B. — Sa 22. po Tr.: K. w K. —

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſćeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čžišło 45

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje — 10. novembra 1935 — Bautzen

21. njedźela po ßwjatej Trojizy.

List na Hebr. 10, 23—25.

„Dźeržmy to pósnacźe teje nadźije a njemotajmy ßo a njewopuschćmy ßami ßwoje shromadźenje, jako někotsi waschnje maju“, tak napomina spißaćel lista na Hebrejskich jeho čžitarjow, kiž běchu w strasche wotpadnyćź wot kschesćźijanskeho pósnacźa a wot kschesćźijanskeho shromadźenja. Trjebamy tež my tajkeho dopominanja? Ach, strach wotpadnjenja haj wotpad wot kschesćźijanskeje wěry a wot kschesćźijanskeho shromadźenja je mjes nami wulki. Tyßazy ßu ßo wot zyrkwje wotwobrocźili a tyßazy maja jenoź swjeršchne a ßnadne swißowanje s jeje pósnacźom a wusnacźom, s kschesćźijanskim waschnjom a s Božej ßłużbu. Schtóź pak chze, tón móże hłóß Khrystußowy ßłyschećź a pucź k ßwjatnizy namakać. Tón Knjes je mjes nami s wopokasanjom ßwojeje hnady a ßwěrnosćze, s podawanjom ßwojeho ßłowa a žiwjenja. Jenoź toho je nam trjeba, so ßo ßwěru dźeržimy k tomu, schtoź je nam dowěrjene.

Dźerž, schtoź masch:

twoje kschesćźijanske pósnacźe a twoje kschesćźijanske shromadźenje. Twoje kschesćźijanske pósnacźe. „Dźeržmy to pósnacźe teje nadźije“, praji nasch tekst. Kschesćźijanske pósnacźe je pósnacźe nadźije tu mjenowane. Haj, kschesćźijan njeje ženje bjes nadźije. Kschesćźian nemóże a njeßmě sadwělowacź, ma bohatu nadźiju sa cźaß a wěcźnosćź. Bjes Khrystußa — kak khudźi! Niczo praweho wědźeli njebychmy wo njebjeßach a do njebjeß njebychmy ßměli. Hakle tón, kiž je s njebjeß pschischoł a do njebjeß schoł, tón wulki njebjeski hósćź na semi je ßwjaty kraj tam horjeka nam luby, domjazy a pschistupny sćźinił se ßwojim ßłowom wo njebjeskim Wótzu, kiž je ßwět tak lubował, so je ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna dał, se ßwojim ßlubjenjom: „Ja du tam, wam to město pschihotowacź“, se ßwojim ßadźenjom k Wótza prawizy jako ßmilny wyschschi měschnik, pschede wschěm se ßwojim cźerpjenjom a wumrěcźom, psches kotrež je nam nutskhód do njebjeskeje ßwjatnizy wudobył a pucź do njeje wotewrił, so njetrjebamy se styskhnosczu horje shladowacź ßwojeho hrěcha dla, ale s nadźiju a s dźěcźinskim dowěrjenjom. Wěso Boże pißmo naß wucźi zyku wulku khutnosćź nascheho hrěcha pósnacź a nabija hłuboke rany, prjedy hacź nam dawa ßłodźecź měr Khrystußowy. Ale runje dokelź kschesćźijanske pósnacźe nam wotkrywa zyku naschu bjesnadźijnosćź, naschu khudobu a nusu bjes Khrystußa a nam pokaže pomoz, kotruź nam Bóh se ßwojeje luboscźe pschihotuje, ßměmy zyle wěstu nadźiju měcź. Khrystußa, kschižowaneho a stanjeneho w žiwej wěrje we wutrobje mějo prajischt: „Kotryź tež ßam ßwojeho Ssyna njeje pschepuschćźił, ale je jeho sa naß wschitkich podał; kak by wón tež njechał s nim wschitko nam hnadnje dacź?“ Tak tebje niczo dźělicź njemóże wot luboscźe Khrystußoweje, niz žałosćź, niz styskhnosćź, ani strachota ani ßmjercź. A tutoho pósnacźa a wusnacźa dyrbjeli ßo wostajicź? njedyrbjeli jo s zyłej ßwojej wutrobu krucźe dźeržecź? Ach, wy wbosy saßlepjeni njewěscźe, schto ßebi tak mało ważicźe a schto sazpěwacźe, kiž ßo njedźeržicźe kschesćźijanskeho pósnacźa a nadźije, kotruź Knjes podawa sa cźaß žiwjenja a wěcźnosćź. — Njech hanjerjo ßo praschejа: Hdźe je dźeń jeho pschichoda? Knjesowy dźeń ßo bliži, stup sa stup, a s nim ßud; s nim pak tež Khrystußowa kraßnosćź a nascha kraßnosćź, kraßnosćź wschitkich tych, kiž ßu wěru dźerželi. „Dźeržmy to pósnacźe teje nadźije a njemotajmy ßo, pschetoź ßwěrny je tón, kiž je to ßlubił.“ Nascha nadźija ma dobre sałoženje, Khrystußa Jesußa, wo kotrymž płacźi: „wczera dźenßa a tón ßamy, kiž wón je, budźe tež do wěcźnosćźe.“ Kiž je něhdy pschischoł, pschińdźe saßo, ßwěrny je tón, kiž je to ßlubił. Dźerž, schtoź masch, twoju kschesćźijansku nadźiju.

A dźerž, schtož masch, tež twoje kschesczijanske shromadźenje. To je wěste, so nichtó wobstajny a njekhabłaty a njemotany njewostanje w kschesczijanskej wěrje a nadźiji, kiž so wotrjekuje kschesczijanskich shromadźenjow a Božich słužbow, zyrkwje a Božeho słowa. So njewopuschczimy „sami swoje shromadźenje“, to so wot nas žada. We Božim domje staj naschej nosy pschezo sažo stajenej na sakład wěcznosce, su kniczomne, hrěschne myßle, tež myßle dwěla a małowěry pschezo sažo psches ducze a dych Božeho Ducha wotdute. W Božim domje słyscho Boże słowo smy pschezo znowa wobtwjerdźeni w kschesczijanskej wěrje, w kschesczijanskim pósnaczu a wusnaczu, w kschesczijanskej nadźiji. Tohodla pschińdź pschezo sažo a daj sebi duschu poßylnicz na puczu živjenja. „Bjes wěry mózno njeje, Bohu so spodobacz.“ — Dźakowano Bohu je czrjóda tych, kiž so maja k Božej słužbje a k Božemu słowu, wulka. Ale njeje tych, kiž so sdaluja, wjazy? Masch-li wutrobu sa sbožo nascheho luda, sapocz se swojimi se starym dobrym waschnjom naschich serbskich wótzow, so porjadnje kemschi khodźicze a doma w Bibliji czitacze. Pomhacz z tym khabłatych pschewinycz a hanjerjow, kiž so khwala swojeho sapřecza Božeho doma, wucz so haněbowacz. „Napominajmy so mjes sobu“, wabi nasch tekst. Jako bratsja dyrbimy jedyn na druheho, kiž je z nami k samßnej nadźiji a hnadźe powołany, myßlicz. Czělna nusa, to wschitzy wěmy, žada naschu pomoz, žada, so mamy wotewrjenu wutrobu a ruku: njedyrbi tež duchowna nusa, duchowny strach tych, kiž dźeja pucz skaženja, nam duschu hnucz? „Kedźbujmy jedyn na druheho tak, so bychmy so wabili k luboszi a k dobrym skutkam“, tak praji nasch tekst. Mjes wschitkimi dobrymi skutkami, kotrež dokonjamy a z kotrymiž móžemy swoju wěru psched Bohom a człowjekami wopokasacz, steji prědku wopyt Božeje słužby, niz tak, so by ludźom sjawne było, so sy pobožny, niz tak, so swonka so sdasch psched ludźimi prawy byc. Ně, stym chzemy jenož sami na so a jedyn na druheho kedźbowacz tak, so bychmy so wabili k luboszi a k dobrym skutkam. Boże słowo je tež dźensa hischcze duch a živjenje a nichtó njemóže na snutskownym człowjeku roscz a pschibywacz bjes Božeho Ducha, kiž nas pschezo sažo do hłubokosce pokuty a k wyschinje wokschewjenja psched Božim wobliczom wodźi. — Ně, my nochzemy wopuschczicz nasche kschesczijanske shromadźenje, jako někotsi waschnje maja, ně, dźeržmy so swěru swojej maczerskej Lutherskej zyrkwi. Kaž macz je wona so k tebi měła. Jako dźěczatko je tebje do swojeju rukow wsała, je sahe tebje wjedła a wučžiła po Božim słowje, je tebje jako paczerske dźěczo a potom waju jako mandźelsku na swjatym měsce žohnowała, napomina tebje, troschtuje, hdyž a hdźež sa njej žadasch, wucži tebje sbóžnje wumrěcz. Tuž dźerž, schtož masch, dźerž twoje kschesczijanske pósnacze, twoje kschesczijanske shromadźenje. Hamjeń.

Sswjaty sczenik Matej.

P. n. M. H.

(Pokracžowanje.)

K móznosczi jeho słowow hischcze saczischcz jeho nadobneje parschony pschińdźe. Hdyž wón tak psched nimi stejesche, se swojim miłym wobliczom, z jasnymaj woczomaj, z nutrnym synkom swojeho słoża, kiž psches te tyžazy srosumliwje klinczesche, z wutrobnym smilenjom nad kóždej człowjeskej nusu, z czimž wón wschitkich sprózdnych a wobczeženych k sebi wabjesche, so jim wutroba horjesche a woni wo tym něschto pytnychu, so w jeho wosobje wěcžna luboscz swojej ruzy sa nimi wupschesczěra. Ale wón tež hinaschi bycz mózesche. Hdźež jemu njewěrnosczz, njesprawnosczz a njeschwarnosczz napschecziwo stupi, tam mózeschtaj jeho woczi woheń sapacz, tak so psched nim tschepotachu. A ludakam, njesprawnym, samo hdyž jeho po sdacžu pschecželniwje na hosczinu pscheprošychu, mózesche wón jim tak wótrje wěrnosczz sa blidom mjes woczi prajicz, so saskobjeni hrožachu, so na nim wjeczicz.

Mjes jeho poßłucharjemi husto jeneho złonika, z mjenom Matej, wohladamy. My njewěmy, hacz je Jěrschczinski sastojnik abo pschistajeny generalneho złowneho najeńka był. Wón pschińdźe, kaž jemu słužba to dowoli. Jesuß, kotryž swojim poßłucharjam hłubscho do wutroby pohlada, hacz woni sebi to myßlachu, jeho derje wobkedźbowasche a na błyschczatymaj woczomaj pytny, schtož so w jeho snutskownym stawasche. A wón jeho we woczomaj wobkhowa, hacz jeho hodźina bijesche.

A wona pschińdźe, tamna hodźina, kotraž dyrbjesche we živjenju Mateja tajke njewoczakane a važne pscheměnjenje pschinjesczz. Wono běsche najskěrje po jeho hórskim prědowanju, potajkim w naleczu, w měrzu abo haprleji. Palmy pschi brjohach jězora a w sahrodach města Kapernauma schumjachu. Dokoło wokoło kerki kczějachu a wodu kaž z czerwjenym bantom wobdawachu. A daloko k połnozy so se sněhom pschikryta hłowa hory Hermon jako słěborjany stołp do njebjeß posběhowasche.

Běsche dźeławy dźeń. W měsce běsche wschitko pschi dźěle, rjemjeßlnizy, pschekupzy, robocženjo. Delekach pschi jězorje złowniza stejesche. Tam běsche wulka czischczeńza. W dołhich rynkach kamjele ležachu, kotrychž brěmjenja buchu wotkładźene, so by so zło woblicziło; pschi kromje jězora kopiza łódźow stejesche a czakasche, hacz bu zło postajene a wotedate. Dale wonkach rybakojo se swojimi czołmami a druhe łódźe se ludźimi po swětlinje płuwachu. Njedaloko złownizy běsche so njedźiwajo wschědneho dnja czrjóda ludu seschła, hdyž bě shoniła, so budźe Jesuß dźensa tam rěczecz (Mark. 2, 13).

Matej dźensa tam pschischoł njebě. Wón mějesche służbu. Wón pschi swojim blidźe stejesche abo psched swojimi brěmjenjemi, pytasche, pruhowasche, liczesche, czinjesche wobliczowanja. Nichtó na nim widźał njeby, so jeho myßle srjedź dźěła k Jesußej khwatachu, wo kotrymž wón wědźesche, so zyle blisko pschi jězorje k ludej rěczi. Kak rady by tam pódla był. Pschetož wot krótkeho czasa tutón Jesuß wschitko jeho pomyßlenje napjelnjesche. Wschědnje běsche wón widźał, so někotsi rybakojo, Pětr, Handrij, Jakub, Jan wschudźe jeho pschewodźachu, hdźežkuliž wón khodźesche. Ach, schtó by to też mohł, tak sebi pomyßli. Ale wo tym pola njeho žana rěcz bycz njemóžesche. Wón wschak słuschesche do tych njezyrkwinskich złonikow, kotsiž buchu wot pobožnych, krucze-zyrkwinskich farisejskich sazpjeni a kotrymž z pucza dźěchu kaž njeczistym swěrjatam. Wón běsche jenož wjeßely, so njemóžachu jemu wobaracz na Jesußa se wschěm ludom snajmjeńscha nasdala poßłuchacz.

(Pokracžowanje iczěhuje.)

Khrjebjanski Boži dom.

Nasch Boži dom, jednory a pěkny woßrjedź wsy, wobdaty wot hrodu, sary a schule je skhowana drohotnosczz naschej Khrjebje, kiž ma wschelakoreho rjaneho. Hdyž w juniju kastanije kczeja, kotrež dokoło wokoło murje zyrkwineho naměsta, prjedawscheho kěrchowa, steja, je czi, hdyž z małymi wrotkami na kěrchow stupich, kaž by do sakusłaneho hrodu „Czerwjeneje Róžiczki“ pschischoł. Jenicžzy niska „sažadźita

wěža ſe ßwojej tſěchu kaž kłobuk, na kotrejž ßo wjertawzy pomałko ſ wětrom tam a ßem wjercźitej, ſběha ßo pſches ſchtomy ſtrowjo pucźowarja, kiž pſches holu do Khrjebje khwata, ſtrowjo won na pola, na kotrychž ßo woßadni prózuja, ßebi ſ khuduſchkeje role wudobycź płody.

Naſch Boži dom ſteji tam runje tajki, kajkiž je na prawym měſtnje a je runje tajki, kajkiž je, prawy ſa naſchu woßadu. Kaž je ßerbſke burſke kubło — tajke ryſy ßerbſke burſke kubła wſchak tu dźenßniſchi dźeń žane wjazy njeißu — ſawrjene a tak lohko nikomu njedowoli, do njeho pohladacź, tak ſteji tu naſch Boži dom, runjež droha nimo dźe, w cźichej ſdalenoſcźi wot wſcheho. Niz runje wulke wokna puſchcźeja ßwětło do domu. Nutska je drje pſchezo kaž trochu ſchmrčkojte, kaž we wulkej jſtwi naſchich holanſkich domow, tola pak ßo cźi tam hnydom lubi a tam rad woſtanjeſch. Žane woßebite wupyſchenje, — to ßo njeby k naſchim khudym holanam hodźało! — tola pak tež niczo, ſchtoż by kaſnło jednory, pſcheczelniwy ſacźiſchcź. Něſchto woßebite je, ſo je wołtaŕniſchczo tak dołhe; tola lóži Khrjebjanſkeho a Mikowſkeho knježſtwa wužadaſchtej tajki twar; ale ja ßym huſto ſacžuł, ſo to dyrbi zyle jednorje tak bycź. Pobožna cźeſcźownoſcź Serbow dyrbi ßo runje w ßwjatnizy Božej jewicź. Njeje to hłuboka ſymbolika, — njewoſnamjenja to něſchto hłuboke, hdyž pſches tutón rum, kiž wołtaŕ a woßadu dźěli, móſt twari jenož Boże ßłowo, jenož evangelij Jeſom Khryſta, kiž ſ wołtarja k woßadźe klinczi, abo hdyž woßada tutón móſt twari, hdyž na wulkich ßwjatych dnjach abo pſchi woßebitych ſkładnoſcźach k wołtarjej pſchikhadźa, położicź tam na Knjeſowy wołtaŕ wopor ßwojeho dźaka.

A by-li tuta zyrkej měła wyßoku k njebju ßahazu wěžu, — a wono ßo powjeda, ſo dyrbjeſche ßo pſched 250 lětami wěža dwójzy tak wyßoka a ſ wyßokej ſpizu natwaricź, — njeby tuta wěža žana wěža ſa tutu zyrkej była. Nětk je wěža niſka a ſaßadźita a ſdobom ßylna a woborna, kaž něchtón, kiž je na holanſkej ſemi wotroſtk, kiž tohodla njeje hobr, tola pak połny ßylnoſcźe, kiž drje je ſ prózy połnym dźěłom holanſkeho ratařja ſtuleny a njemóže hłowu runje tak jara wyßoko noßycź, tola pak krucźe a ßylnje korjeni w domjazej ſemi a ju lubuje a k njej ßłuſcha ſ zyłej wutrobu.

To je naſcha zyrkej, kotraž dźenßa ßwój radoſtny dźeń ßwjecźi. Pſched 250 lětami natwarichu ju nam prjedownizy ſ kruteje nuſy. 7. meje 1681 wotpali ßo ſkoro zyła wjeß a ſ njej tehdomniſcha zyrkej a fara. Tuta zyrkej njebě tu dołho ſtała. Hakle 1625 běchu ju natwarili, a běchu ju tež kaž jena ſ wjertawkow ßo dźenßa hiſchcźe powjeda, w nuſy twarili, — woßrjedź 30lětneje wójny. Prěni Boži dom mjenujzy, wo kotrymž wěmy, bě tehdy dodźeržany; wón je tež na druhim měſtnje ſtał.

Wulke wopory je ßebi natwarjenje zyrkwje, na kotrehož dotwarjenje pſched 250 lětami dźenßa ſpominamy, wot woßady žadało. 1683 bu ſałožny kamjeń położeny; 11. novembra 1685 bu Boži dom poßwjecźeny. Khronika nam wo tym powjeda:

„1685 .... 11. novembra, na 21. njedźeli po Sswj. Trojizy, bu naſcha zyrkej, Bohu budź dźak, poßwjecźena. K tomu pſchińdźe mnoho nadobnych knjeſow a žónſkich. Proſteho luda bě tu ſe ßußodnych wßow telko, ſo jim njemóžemy nutska měſtna dacź, a bu tajki wot ſałožka ſnowa natwarjeny Boži dom po wicźeżnym knjeſu „Jana Rudolphowa zyrkej“ pomjenowany — Johannis-Rudolphs-Kirche —. Pſchiſp.: Jan Rudolph pak njeje žadyn ßwjaty.“

Khrjebjanſki Boži dom.

Tola w ſcźěhowazych letach měješche ßo hiſchcźe tak někotre dźěło ſtacź. Hakle 1704 buſchtej Boži dom a wěža wobělenej; „übertünchet“ tam ſteji, a tež ławki ſtajichu hakle we tutym lěcźe. A halle 1711 bu klětka dotwarjena, — woprawdźita debjeńka, wumělſke dźěło ſ kamjenja, na njej derje ſhotowjeni ſchtyrjo evangeliſtojo a japoſchtoł Pawoł.

Mnoho by tu hiſchcźe prajicź było, tola ruma dla ßo to ßamo ſakaja. Wono ſteji pak wſchitko woſjewjene w małej ßwjedźeńſkej knižzy, kotraž je bohateho wobßaha. K. proſeßor Richter ſ Lubanja, pokhadźazy ſ Khrjebje, je ju napiſał. Ju doſtanjeſch tu w Khrjebi na farje ſa 75 pj. Jeje cźiſty wunoſchk je ſa wobnowjenje Božeho doma poſtajeny; tuto je jara nuſne, dyrbi-li wón tež na zuſeho tak na ras ſ tym ſacźiſchcźom bycź, kotremuž poßrědkowacź ßu tute ryncźki pißane.

Najrjeńſcha pycha Božeho doma je pak woßada. Hakle tute dny powědaſche mi ſtara wowka, kak rjenje je to tola něhdy było, kak połna je zyrkej njedźelu pſchezo była, woßebje na ßerbſkej Božej ßłužbje. A kak rjenje ßu potom ſpěwali telko rjanych ſtarych kěrluſchow a melodijow, kotrež dźenßa njeißu dozyła wjazy ſnate. — Tak njeje tu to dźenßa wjazy kaž wſchudźom druhdźe tež niz; tola pěkny dźěl pobožnych waſchnjow ſtarych wótzow a macźerjow je hiſchcźe runje pola ßerbſkich woßadnych wukhowany a tak ßu tež ßerbſke Boże ßłužby pſchezo hiſchcźe tak wopytane, ſo to ſwjeßela, — druhdy lěpje hacź němſke. Wobej hromadźe pak wobßwědcźatej ſ liczbu kemſcherjow — a k nimaj pſchidruża ßo ſkładnoſtne němſke abo ßerbſke Boże ßłužby w Mikowje a Boża ßłužba ſa dźěcźi, — ſo je we woßadźe hiſchcźe dobreho jadro, ſo je herbſtwo wótzow, kotſiž nam Boži dom darichu, ſo je wěra, ſ kotrejž jón natwarichu, hiſchcźe žiwa. A tak wěrimy my — a to je naſcha modlitwa na tutych ßwjedźeńſkich dnjach —, ſo budźe naſcha zyrkej hiſchcźe lětdźeßatki a lětſtotki woßadźe ßłužicź k natwarjenju na tym ſałožku, kotryž rěka Jeſuß Khryſtuß, ſo by wona jej była ſaßo a bóle a bóle to měſtno, kotrež wona lubuje jako měſtno wukhowanja a žohnowanja w ſrudobje a wjeßelu. To daj Bóh.

n. Hans Matthes, P.

31. oktobra — 10. novembra.

31. oktobra ßwjecźachmy reformaziſki ßwjedźeń, dźeń, kotryž naß naſtajnje dopimna na to, ſo je a kak je reformator Luther kſcheſcźijanſku zyrkej reforměrował, t. r. ſaßo wróczo

ſałożił na prěnjotny a jeniczki ſałožk, na evangelij Jeſuſa Khryſtuſa. Dźenſa ſwjeczimy ſobu jeho narodniny a ſo dopominamy, ſo je Luther pſched 400 lětami tón był, kotryž je němſki lud do zyłka ſwołał a ſjednocził. Dźewjecź dźeſatkow němſkeho luda bě tehdy lutherſkich, a wo dźeſatym dźeſatku rěka, ſo njebě daloko wot Luthera. To njeſmě runje nětkle ſabyte bycź, hdyž ſo wſcho měri na to, němſki lud do zyłka ſwołacź. Tehdy to hižo bě. So ſo tutón zyłk ſaſo rosdrjebi, na tym běchu wina ſwonkowne mozy, tak romſka napſchecźiwna reformazija, a ſnutskowne mozy, abo ſnadź lěpje rěka: njemozy, woſebje ſnutskowna njejednota, kotraž je ſtary, ſchkódny brach była w Němſkej. Rosſchczěpjenje do dweju wěrywuſnaczow njeje, kaž chzedźa to rad wumjetowacź, ani Luther ani kſcheſczijanſtwo ſawinowało, ale druhe mozy a pſchiczíny. —

Hdyž dźenſa ſpominamy na 10. novembra 1483, czińmy to ſ dźakowanjom ſa to, ſo Bóh Luthera da a ſo Lutherej ſpožczi móz, dokonjecź wulki ſkutk, kotryž reformaziju mjenujemy, a tak położicź ſakład, na kotrymž móže ſo zyły lud do zyłka ſjednoczicź, wjedźeny a krucźeny ſe ſnutskownymi, duchownymi, njepſchewinjomnymi mozami.

Se Sserbow a ſ daloka.

S Khrjebje. Dźenſa a jutſje ſwjeczimy 250lětny jubilej naſcheho Božeho doma. Njedźelu budźe ½9 hodźin ſerbſka, ¾10 hodźin němſka Boża ſłužba a w 11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěczi. Póndźelu budźe w 9 hodź. ſwjedźeńſka Boża ſłužba; ſwjedźeńſke prědowanje ſměje knjes biſkop D. Zänker. So by jich prawje wjele jubilej ſobuſwjeczíło!

Do Khrjebje ſczele, kaž pſchinjeſe też naſche njedźelſke łopjeno „Pomhaj Bóh“ wutrobne ſbožopſchecźa ſa 250lětny jubilj Božeho doma zyłej Khrjebjanſkej woſadźe a woſebje wſchěm ſerbſkim woſadnym w njej. Naſche łopjeńko dźě njeje njeſnate mjes Wami, lubi Sserbja Khrjebjanſkeje woſady. Wono dźě pſchikhadźa kóždu njedźelu do toho abo tamneho doma, ale dźenſa pſchikhadźa wono ſ wulkej liczbu, ſwjecźicź ſ kóždym ſerbſkim domom tutón radoſczíwy dźeń Waſcheho Božeho domu a Waſ wſchěch ſtrowicź ſ nutrnym ſerbſkim poſtrowom: „Pomhaj Bóh.“ Haj: Pomaj Bóh Wam wſchěm, ſo by ſwjedźeń był połny žohnowanja ſa tute dny kaž ſa wſchón pſchichod! — A hiſchcźe jene pſchecźe haji naſch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ we ſwojej ſerbſkej wutrobje, kotraž pak mjenje njelubuje wulki wótzny kraj dyžli žana druha wutroba w nim, a to je to pſchecźe, ſo by jich prawje wjele Sserbow Khrjebjanſkeje woſady — a wěſo też kóždeje druheje woſady, njedźelnik dźě ſwěru kóždu njedźelu ſtrowi kóždu woſadu a kóždy ſerbſki dom: „Pomhaj Bóh“ — wotmołwiło: „Wjerſch pomas“ a ſ ruku witajo pſchiſtajiło: „Pſchińdź ſaſo! Pſchińdź kóždu njedźelu ſaſo!“ To rěka ſ druhimi ſłowami, ſo by ſebi jich prawje wjele ſkaſało naſche łopjeńko a to pak na farje, pak na póſcze, pak tam, hdźež ſo „Sserbſke Nowiny“ wudawaja. Pſcheradźicź chzemy, ſo wo Waſchim jubileju też rosprawu pſchinjeſemy, kaž ſmy dźě też hižo tydźenja na njón pſcheproſchowali a dźenſa drobniſcheho wſchěm wo nim pſchinjeſli. A pſchede wſchěm tola wobras Waſcheho lubeho Božeho doma. A da-li Bóh, ſwjecźimy jubilej też ſami ſ Wami ſobu. So bychmy ſebi tola wſchitzy cześcźili a wažili ſwojich wótzow wěru a rěcź! — Tak hiſchcźe ras: „Pomhaj Bóh“:

„Kak kraſne ſbožo je,
So ſměmy ſjednoczeni
Pſchińcź k Tebi ſ modlitwu
We Jeſuſowym mjenje!
To ſbožo ſy Ty nam
We tutej ſwjatnizy,
O Božo, dotal dał;
Budź ſa to khwaleny!

Sdźerž, Božo, dale nam
Naſch Boži dom po hnadźe.
Spožcź jemu ſtajnje ſchkit
Po ſwojej dobrej radźe.
Sſłyſch dale wótzowſzy,
Hdyž naſcha woſada
Tu ſ próſtwu, ſ modlitwu
Sso k Tebi pſchibliža.

Na pucź.

„Swonka Khryſtuſa njemóže ſo nichtó troſchtowacź ani ſebi radźicź ani ſebi pomhacź. Ale w Khryſtuſu je luty troſcht a luta radoſcź, ſapſchijata ſ wěru w ſłowje.“

„Naſch jeniczki troſcht je, ſo do Khryſtuſa wěrimy . . . Sakhowajmy ſebi jeniczzy tutoho: Ja chzu pſchi tutym mužu woſtacź a ſo na to dacź pokhowacź. Ja ſym na njeho kſchczeny. Ja njemóžu a njewěm niczo khiba, ſchtož je mje tutón muž wucźił.“

„Hdźež Khryſtuſ woſtanje, tam chzemy ſawěſcze też my woſtacź.“

S „rěczow ſa blidom“ naſcheho reformatora Luthera, kotrehož narodniny ſu dźenſa, hdyž ſo wón tola narodźi 10. novembra 1483 w Eislebenu. Jeho a jeho narodniny wopominajo, chzemy ſo podnuricź nutskownje do jeho naſpomnjenych wuprajenjow a ſo prózowacź, też bycź tak rysy evangelſzy kſcheſczijenjo.

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Wulki dźak, wužiju póſłanku, kaž budźe ruma. Redaktor. — Sa 22. po Tr. pokutny dźeń: K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu: R. w R.

Do wſchěch woſadow a woſebje wſchěm knježim duchownym.

Sa Ssmjertnu njedźelu chzemy wudacź, kaž nětko dołhe lěta hižo, woſebje wuhotowane cźišło naſcheho njedźelſkeho łopjena „Pomhaj Bóh“, kotreż ſo derje hodźi ſa rosdźělenje po domach abo na kěrchowje abo pſchi zyrkwinych durjach. Tuž proſymy, ſo byſchcźe wſchitzy ſ cźaſom na to myſlili a ſebi jo w prawje wulkich liczbach w Budyſchinje w „Sserbſkich Nowinach“ ſkaſali. A wo to proſymy cźim bóle, dokelž chzemy tutu ſkładnoſcź wužicź, naſche łopjeńko jim jich wjele poſkicźicź ſ próſtwu a ſ nadźiju, ſo ſebi jo na dalſche ſkaſaja. Tuž proſymy wſchěch wo pomoz a podpjeru a ſdobom też kóždeho a kóždu, ſo bychu do tutoho woſebiteho cźišła ſobu piſali a do Noſacźiz ſłali pſchinoſchki, kotreż ſo do tutoho woſebiteho cźišła Ssmjertneje njedźele hodźa, kotreż ma bycź ſaſo 8 ſtron wulke. Wſchě pſchinoſchki pak maja pokutneho dnja dla 17. novembra w Noſacźizach bycź.

Tuž do dźěła ſa naſchich wótzow a macźerjow rěcź a wěru!

Redaktor,
ſdobom ſa nakład, kotryž ma Hłowna Sserbſka prědarſka konferenza.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noſacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczernje w Drježdźanach wot Hłownoje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płaczi ſchtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čišło 46

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. novembra 1935 Bautzen

22. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 12, 54—57.

Wuſtejiſch ßo ty do tutoho cžaßa?

Jeſuß porokowaſche tym ludźom, kotſiž pola njeho ſtejachu, ſo hacž runje woni ßo na wjedro wuſtejachu, tola ſnamjenja cžaßa njeſroſumjachu. To běſche ſpodoźiwne, kak ßo woni na ſemju a na njebjeßa wuſtejachu; hdyž woni widźachu, ſo mróčzel wot wjecžora horje dźe, woni prajachu: „Deſchcź pſchińdźe“; a ſta ßo tak. A hdyž wot połdnja wětr dujeſche, prajachu woni: „Horzo budźe“; a ſta ßo tak. Ssamßne my tež dźenßa hiſchcźe wobkedźbujemy a wěmy. Na wjedro ßo židowſki lud hižo derje wuſtejeſche, ale ſnamjenja cžaßa wone njeſroſumjachu. Hacž je ſchto prawe abo niz, ſa to njemějachu žane doßahaze ſacžucźe.

Njeje pola naß runje tak? Naſchi wjedrawuſtojni hiſchcźe bóle ßo na wjedro wuſteja, a jo dźeń do prědka hižo wědźa a w nowinach pſchipowědaja; a ſwjetſcha tež to trjechi. Ssamo na zyły tydźeń doprědka hižo móža powſchitkownje wjedro poßudźicź. Wſchě ſnamjenja na njebju po zyłym ßwěcźe wobkedźbuja a ſ toho pſchichodne wjedro wuliczuja a pſchipowědaja. Doprědka móža hižo mjerſnjenje abo cžopkotu pſchipowědacź, a to je wulka dobrota ſa ratarja a ſahrodnika. Ale tež hewak ßo naſch cžaß na wſchě móžne podawki a ſkutki w Božej ſtwórbje derje roſumi a pſchirodu a jeje mozy derje ſnaje a wutrjeba. Wón je jeje ſakonje wußlědźił a ßebi ſtwórbu podcźißnył. To je pſchipóſnacźa hódne. Cžłowjek ſnaje wutki, kotrež jeho cžěło k ſeźiwjenju trjeba, a je namaka. Wón ßo wuſteji na to, ſe ßyriſnow ſemje wſcho móžne wudźěłacź. Schto je cžłowjek dozpił w technizy a kajki grat a kajke naprawy wón ma! Kak je wobkhad mjes cžłowjekami ßo woživił ſ motoriſowanjom, ſo wós ſe ßamßneje mozy jědźe! Ssamo lětaja ludźo hižo! A kajke cźeże móže cžłowjek trjebajo mozy pſchirody ſ techniku hibacź a na druhe měſtno pſchenjeſcź! Na ſemju a na njebjo wy ßo wuſtejicźe! Ale kak ßo też tale technika mjes ludami ßwěta trjeba ſa morjenje mjes ßobu we wójnach! Straſchne a hróſbne je, ßebi na pſchichodnu wójnu a jeje ludźi, pſchirodu a kraje ſapuſcźaze ſcźěhwki myßlicź. Wſchě ſwonkowne mozy, jewy a wězy ſemje a njebja ßu cžłowjekoju derje wobkedźbowali, ale kak mało woni ßo do tutoho cžaßa wuſteja a jeho potřěbnoſcźe roſumja! Kak mało ßo woni na ſnutſkowne wězy cžłowěſkeho žiwjenja wuſteja! Kak mało ßo ſtaraju wo potřěbnoſcźe a ßbožo ſnutſkowneho cžłowjeka! To ßo jim ſdawa jako zuſy, njeſnaty ßwět. A tola, ſchto pomha cžłowjekej, hdy by wón runje zyły ßwět dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował?!

Kak mało ßo někotryžkuli cžłowjek wo to ſtara, kak móže ßwoje ſnutſkowne žiwjenje prawje wutworicź a ſ Božim porjadom ſjednocźicź! Wótzej naſcheje evangelſkeje zyrkwje dr. Marcźinej Lutherej běſche najwažniſche praſchenje jeho žiwjenja, woßebje jeho młodych lět: Kak ſměju hnadneho Boha? Kak budu ſbóžny? Sa tak ważne praſchenje młodźina naſcheho cžaßa, kaž ßo ſda, ani žadanja ani khwile nima. Swonkowne wězy žiwjenja pſchejara jeje duſchu napjelnja. Staroſcźe wo dźěło, hoſpodarſke cźeże a też politika, woßebje też wſchelake ſhromadźiſny, ſkhadźowanja, wuwuczowanja a ſport je pſchejara napinaju; wona je mucžna a ſkomdźi ßo ſ cžaßom ßo roſeſtajecź ſ najwažniſchimi ſnutſkownymi praſchenjemi, a je tak ſtorkana a cźiſchcźana wot žiwjenja a jeho ſwonkowneje nuſy. Ale my mamy ßo wo to ſtaracź, ſo by naſcha młodźina a mohła k ßebi pſchińcź a w měrje a ſ dobrej khwilu ßebi nahlad wo žiwjenju wutworicź! Ale też mjes doroſcźenymi a mjes ſtarſchimi ludźimi je wulki dźěl tajkich, kiž ßo wuſteja na wſchelake praſchenja ßwěta, na politiſke a hoſpodarſke wězy — a te wſchak ßu też ważne —, ale ſnuts-

kowneho cžlowjeka sanjechaja. Tež wulzy wucženi ludžo žu, ale potrěbnoscži dusche njespokojeja. Někotryžkuli cžlowjek nanajdokładnischo někotryžkuli spezialny pschedmjet snaje, ale žebje žameho jenož zyle swjerschnje snaje, mjes tym so hižo někajki stary grekski filosofa jako najwažnischi nadawk sa cžlowjeka wudawasche: spósnaj žebje žameho! To też je wulki brach nascheho cžaža, so wón s najwjetscheho dželа žwoje mozy jenož na semske wězy trjeba, niz runje jenož na materielne wězy, też wschak na idealne, ale tola pschezo na sachodne. Krej a póda stej wěscže ważnej wězy a wěmy, kelko wot njeju sa cžažne žiwjenje wotwižuje, ale nad nimaj ma cži tola stejecž wěcžne sbožo twojeje dusche. Też ludstwo žo w němskim ludu na wurjadne waschnje haji (jenož najwjetschi dželь Sserbow hischcže njeje ważnoscž žwojeho ludstwa sa dalsche wobstacže luda sesnał), ale sa wěcžnoscž ma tola jenož tón lud wobstacže, kiž khodži po Božich kasnjach a do Boha wěri, kiž haji cžistoscž, pózcžiwoscž, prawdoscž a luboscž, kiž je njekhabłajzy kschesczijanski.

Po tym mamy nasch cžaž požudžicž a wscho ludowe hibanje. Tehodla je też wobžarowacž, so nasche dželči tak mało s Božeho žłowa a s kschesczijanstwa sesnaja a husto žebi khwile njebjeru abo też nimaja do dželčikemschenja pschińcž. Pawoł praji (1. Tim. 4, 8.) cželne spytanje je mało wužitne, (wón njepreje jeho ważnoscž, kaž to też s jeho druhich listow wěmy, ale pornjo bohabojosczi je jeho wužitk jenocžažny a wobmjesowany), bohabojasnoscž pak je k wschitkim wězam wužitna a ma žlubjenje nětczischeho a pschichodneho žiwjenja. Kschesczijanej dozyła saleži, niz po cžlowškim abo cžažnym měnjenju snamjenja cžaža abo wobstejnoscže cžaža požudžowacž, ale po Božim žłowje, tutym žłowje wěcžneje wěrnoscže. Tak mudri a wustojni, kaž žmy w naschim cžažu na semske wězy, mamy też bycž na wěcžne wězy, wožebje na sbožo žwojeje dusche. —

Dusscha, schto žo prózujesch
W tutych žwětnych wězach tudy,
Wěcžnych kublow sabudžesch,
Lubowacž chzesch hrosne brudy?
Pytaj jeno Jesuža,
Wschitko druhe njepomha
(Nowe kěrl. knihi 442, 1.)

We wěcžnoscži pak budže wschitko wot teho wotwižowacž, hacž žmy po Božim žłowje žiwi byli a s Božeho žłowa płody pschinjeżli. Sso wě, hdyž žo tak pruhujemy, budžemy też žebje žameho husto dyrbjecž khutnje požudžowacž a w prawej pokucže žo dyrbjecž pscheměnjecž a wobnowicž. Nětkle pak je sa naž hischcže hnadny cžaž, wužiwajmy jón k prawej pokucže a k wobnowjenju žiwjenja.

Cžińcže pokutu! . . .?

Pokutny dżeń! Zyły nasch lud žo k pokucže woła! Je to dżenža hischcže nusne? Njeje dha nasch němski lud hižom dawno pokutu cžinił s tym, so je žwoju smyšlenoscž pschewobroczik? Njeje dha to snamjo wulkeho pschewróta psched dwěmaj lětomaj, kotryž je naž wucžił, hinak myšlicž, hinak žudžicž, žo hinak sadżerżecž hacž dotal? — A tola sapoczina žo kóžde prawe kschesczijanske pschipowědanje pschezo s tym, so žo cžlowjekojo napominaju: Cžińcže pokutu! Hdyž Jan tón kschczenik wustupi, so by Israelskemu ludej pschipowědał, so je žo Boże kralestwo pschibliżiło, dha bě jeho prěnje žłowo: Cžińcže pokutu! A sczenik Matej nam powěda, so je Jesuš s tymi žamžnymi žłowami žwoje skutkowanje a prědowanje sapoczinał (Mat. 4, 17). Hdyž nasch reformator Luther žwoje 95 žadow na durje hrodowskeje zyrkwje we Wittenbergu pschibi a s tym skutk reformazije sapocža, dha rěkasche jeho prěnja žada: „Hdyž nasch Knjes Khrystuš praji: Cžińcže pokutu! dha chze wón, so dyrbi zyłe žiwjenje jeho kschesczijanow luta pokuta bycž.“ A hdżežkuli też Bóh w žwojej zyrkwi nowe žiwjenje dari, tam žo to tak stawa, so wón cžlowjekow se spanja wubudži a jich nusuje, zyle nowy pucž krocžicž.

Dżenža to też hinak bycž njemóże. Nascha zyrkej, kotraž žo s naschim reformatorom Lutherom ke Khrystužej a ke jeho evangelijej wusnawa, njeżmě měnicž, so njetrjeba naschemu cžažej a ludej pokutu prědowacž. Prawa pokuta, kaž ju žebi Boże žłowo wot naž žada, je něschto zyle druhe hacž nazionalne wobnowjenje a sbudżenje jeneho luda. My cžlowjekojo drje móżemy žo wotwobroczicž wot pucža, po kotrymž žmy hacž dotal khodżili, a kotryž žmy jako sahubny spósnali. Pschi tym pak móżemy zyle te žamžne se wschěmi naschimi brachami wostacž, jenož so po někajkim druhim pucžu to dozpěcž spytamy, schtož po starym pucžu wjazy dozpěcž njemóżachmy.

Prawa pokuta to njeje. Prawa pokuta staji naž psched Knjesowe wobliczo. Tam dyrbimy spósnacž, schtó my woprawdże žmy! Boha lubowacž dyrbimy a žo jeho bojecž. Wědżecž dyrbimy, so žami wot žo niczo njejžmy a niczo njesamóżemy, a so móżemy w žiwjenju jenož wobstacž, hdyž Khrystuža žameho naschu nadżiju bycž damy. To je też Lutherowe měnjenje, hdyž wón praji, so ma zyłe žiwjenje kschesczijana luta pokuta bycž. Wón žam bě tajki pokutniwy cžlowjek. To pytnjemy, hdyž jeho kěrlusch „Sso wołam k tebi s hłubiny“ saspěwamy. Luther wot cžlowjekow niczo njewocžakuje. Schto je cžlowjek? Wón je a wostanje psched Bohom hrěschnik, k žmjercži a k satamanstwu sažudżeny! Tehodla chze Luther žwoju nadżiju a dowěru jenicžzy na Boha a jeho žmilnoscž stajicž: „Tuž stroschtnje cžakam na Boha, moja dusscha wocžakuje; ja njekhawlu žo skutkow dla mój hrěch mje wobskorżuje. Wschak njecžakam ja podarmo, na Boże žłowo spuschczam žo, to troscht mój je w wschej nusy.“

Runje tajki pokutniwy cžlowjek kaž Luther bě Matthias Claudius, kiž je psched 150 lětami w Hamburku skutkował. W žwojim kražnym wjecžornym kěrluschu „Na njebju měžacžk khodži“ spěwa wón: „My hordži ludži tudy žmy narod hrěschny, khudy a wjele njewěmy. My dżiwne myšle mamy, žo s holym sabjeramy; kónz prawy je nam potajny.“

To staj cžlowjekaj, kotrajž staj wědżakoj wot wulkeho pscheměnjenja, kotrež Boże žłowo žej wot naž žada. Wonaj staj nawuknyłoj, prawu měru napołożicž na žwoje žiwjenje a na žwět. My cžlowjekojo wschak žo pschezo mylimy w nami žamymi. My měnimy, so žmy dobri, a tola njeje niczo dobreho w nami. Sswoju dowěru stajimy na to, schtož móżemy a dokonjamy, a žej njewobmyšlimy, kak rucže žmy s naschimi mozami a s naschim samóżenjom na kónzu. Potom pschińdu ludžo, kiž nam runje dżenža sažo powědacž chzedża, kak wulki a mózny, dobry a sprawny tola cžlowjek je, hdyž žo wón jenož dopomni na žwoju krej, na žwój splah. Woni nochzeja niczo wo tym wědżecž, so cžlowjek w žwojej krwi, w žwojim splahu hrěschi a žmjercže hódny wosta, ke kotremuž ludej wón też pschišłuscha.

Cžińcže pokutu! To prědujmy runje naschemu ludej, naschemu cžažej, so by kóždy cžlowjek dowidżak, kajki wón je. Wón dyrbi schonicž, kajki wón woprawdże je. To drje budże

ſwopŕědka bolostne spósnacźe. Po prawym pak je to ſapoczatk wulkeje pomozy, kotruż nam Bóh, tón Knjes, ſpożczicź chże. To je woprawdźita pomoz ſa khoreho, hdyż wón ßwoju khoroſcź ſpósnaje. Potom dźěn móże wón prawe lěkarſtwo k ßebi bracź. Pokuta ßo nam tehodla njeprěduje, ſo bychmy jako rosbiczi a rosłamani człowjekojo naſch pucź khodźili, njekhmani ani ſa żiwjenje ani ſa wojowanje. Bě Luther njekhmany ſa żiwjenje pſches to, ſo je na Boże ßłowo poßłuchał a ßo po nim měł? Zyle nawopak! To ſpósnacźe wěrnoſcźe a poßłužnoſcź pſchecźiwo wěrnoſczi ſtej jemu móz dakoj, ßwojemu ludej tón pucź wěrnoſcźe pokaſacź, kiż jeniczży ke ſbóżnoſczi wjedźe.

Tehodla je żadanje pokuty, kajkeż wone runje na pokutnym dnju ßo wuprajicź ma, też dźenßa a też w naſchim ludu trěbne a nuſne. Runje w tajkim czaßu dyrbimy człowjekow k pokucźe wołacź, w kotrymż woni ßami ßo powyſchuja a ßwoju dowěru ßami na ßo ſtajeja, ſ czimż woni Bohu czeſcź njedawaja, kotraż jemu ßłuſcha. Tola woni budźa ſhonicź, ſo ßu ſe ßwojimi ßamßnymi mozami bórſy na kónzu! Tehodla: czińcźe pokutu! Dowěrcźe ßo jenoż Bohu a jeho hnadźe: „Ssmy runjeż wjele ſhrěſchili, wſchak Bóh ma wjazy hnady; wón pomha móznje we ſrudźbje, hdyż njewěmy ßej rady. Wón ßam naſch dobry paſtyŕ je, kiż Israela wumóz chże ſe wſchitkich jeho hrěchow.“

Sswjaty ſczenik Matej.

P. n. M. H.

Pokracżowanje.)

Tuż w tym, ſo wón ſa blidom ßedźi abo pſchi ßwojich brěmjenjach dźěła, wón widźi na drósy, kotraż wot jězora do měſta wjedźe, ſo tam Jeſuß dźe a poßled njeho wulka ßyła luda (Mark. 2, 13). Wón běſche potajkim ßwoje prědowanje ſkóncził, a wſchitzy domoj dźěchu.

Jeſuß runje won na złoniſtwo pſchińdźe, kotrež jemu pſchi drósy leżeſche. Matej jeho wuhlada. A hdyż běſche bliże pſchiſchoł, pytny, kak wóczko Jeſußowe runje na nim wotpoczuje. Wjeßele ſtrózele jeho ſapſchijachu. A nětko, ſchtó jeho ſpodźiwanje wopiſche, nětko tón Knjes na njeho kiwnje a jemu wótſje krótku pſchikaſnju pſchiwoła: „Pój ſa mnu!“ Wón lědma ßwojimaj wuſchomaj wěrjeſche.

Wón poſkoczi, pjero a knihi do boka cźißny, da złoniſtwu złoniſtwo bycź a wyßozy wobſboženy do rynka wucżobnikow ſtupi, kotſiż ſ tym Knjeſom do měſta nuts dźěchu. Něktoryżkuli ſ luda je woczi wudźěrał, hdyż tutoho złonika mjes bliżſchimi wucżobnikami czeſcźeneho profety wuhlada. Pſchetoż kóżdy wědźeſche, kajke ſmyßlenje fariſejſzy napſchecźiwo złonikam mějachu.

Ale Matej ßo wo to njeſtaraſche. Tak mało hacź móżeſche to ſroſumicź, wón do najbliżſchich wucżobnikow toho Knjeſa ßłuſcheſche. Haj, wón ßebi ſwaži, toho Knjeſa a jeho wucżobnikow na ßwjedźeńſku wjeczeŕ do ßwojeho domu pſcheproßycź. Pſchecźelniwje tón Knjes tuto pſcheproſchenje pſchija.

Popołdnje ßnano Matej k tomu wuži, ſo ßwoju ßłużbu wupowědźi. Potom domoj khwataſche, ſo by hoſcźinu pſchihotował. Wón je wěſcźe ſamożity człowjek był. Pſchetoż zyłe złoniſtwo bě ßobu pſcheproſchene, potajkim ſ wucżobnikami drje 20 hacź 30 parſchonow. Wón ßam we ßwojim ſczenju piſche 9, 10: „Wjele złonikow a hrěſchnikow ßydnychu ßo ſa blido ſ Jeſußom a jeho póßłami.“ Saſtojnizy ßu ßo wěſcźe ſ powołanjom jeneho ſ jich ßrjedźiſny czeſczeni ſacżuwacź dyrbjeli, hewak ßo wón njeby tak rucźe ſe ßłużby puſchczicź mohł.

Pſcheproſchenja na hoſcźinu ßo w rańſchim kraju pſchezo na wjecżor ſtawaju. Tak też tehdy pola Mateja. Kak kraßne ßu wjecżory pſchi Genezaretſkim jězorje. Někotry tajki nalětny wjecżor ßym ja tam pſchebył. Horzota dnja je ßo minyła. Khłódny wětſik ſ wjecżora nimale kóżdy wjecżor ſ galilejſkich horow duje. Zyłe njebjo na ſtronu měſtkow Magdala, Tiberias a wyſchſcheje Galilejſkeje je każ do morja purpurnych a ſłotych barbow ponurjene; w morju ßo barby wjecżorneho njebja ſaßo błyſchcźa. Sdalena hora Hermon ßo ßwojemu ſnamjenju w błyſkotatej wodźe ßwětlicź da. Kak huſto ßym na tajki wobkuſłazy wobras hladał a pſchi ßebi pomyßlił: Lěpje hacź wſchitzy molerjo ßwěta móże to tola Bóh luby Knjes ßam, najwjetſchi wumělz!

(Skónczenje ſcźěhuje.)

250. narodniny Khrjebjanſkeje zyrkwje.

Njedźelu rano bě. Sſłónczko wojowaſche hiſchcźe ſe ßylnej kurjawu. Hłuboki měr wotpoczowaſche hiſchcźe na naſchej ßerbſkej holi. Sſłónczko na mozy pſchiběraſche a mjetaſche ßwoje ſłote pruhi na wot nózneho deſchcźa hiſchcźe mokru dróhu. To ßo wſchitko ſyboleſche. Stajnje klinczeſche mi we wuchomaj Sejlerjowy kraßny ſpěw „Stwórba Boża, templo ßwjaty!“ Kak kraßne je tola tajke naſymſke njedźelſke ranje!

Tak pſchijědźech do Khrjebje. Też w tutej wjeſzy hiſchcźe hłuboki měr. Nichtó njeby ßebi myßlił, ſo ſtaj 10. a 11. naſymnik ſa tutu wjeß wulzy ważnaj dnaj. Sſnadź bě pſched 250 lětami wjazy żiwjenja a wjeßela w tutej wßy; nowy natwarjeny Boži dom dźěn mějeſche ßo poßwjecźicź. — Na farje poſaſtach a ßo wot ſymneje jěſby troſchku ſhrějach. Tola dołho cźopłe kachle dźeržecź njemóżach, dokelż ſwony wołachu do ßerbſkeje Bożeje ßłużby. Spěwarſke do ruki a do Bożeho domu! Tola, je dha to Khrjebjanſki Bożi dom!? Jeho tola derje ſnaju, ale nětko ſkoro ßwojimaj woczomaj njewěrju. Kak kraßnje je wupyſcheny a wudebjeny! Na woltarju wſcho połne pißanych kwětkow. Hewak pak wſchitko ſelene. A kajka wóń! Myßlach ßej, ſo ßym w naléczu we někajkej ſchmrěczinje. — Rjana liczba ßwěrnych ßerbſkich kemſcherjow je na Bożu ßłużbu pſchikhwataka a ſanjeßeſche ſ wjeßelej wutrobu ſawodny kěrluſch „My pſchinjeßemy wjeßele dźak, Knjeże Bożo, Wótcże czi.“ Po ſawodnej liturgiji ſaklincża móznje khwalobny kěrluſch: „Se ßwjatej radoſczu dźenß, Bożo, naſcha duſcha czi czeſcź a khwalbu da ...“ Sa prědowańſki tekſt je ßej woßadny farař Matthes 150. pſalm wupytał. Tutón pſalm je pſalm Khrjebjanſkeje zyrkwje; namakamy jeho dźěn w kołku Khrjebjanſkeje zyrkwje. Namakamy tam harfu, keluch, kłóſku a „Pſ. 150, 1.“ Tutón pſalm je drje też pſched 250 lětami tudy ſaklinczał. Wón naß napomina, Boha w jeho ßwjatnizy khwalicź. Haj, tutón Boži dom je měſto, na kotrymż mamy Boha czeſczicź a khwalicź. Dźenßa mamy k temu pſchiczziny doſcź, dokelż ſo ßwjeczimy 250. narodniny naſcheje zyrkwje. 250 lět ßu naſchi woßadni w tutym Bożim domje Bohu czeſcź a khwalbu ſpěwali a ßu ßej wot Boha pomoz a żohnowanje ſa ßwoje dźěło wuproßyli. Haj 250 lět je tutón Boži dom ſ naſchimi ßwójbami ſwjaſany. Tudy ßu naſchi wótzojo kupjel ßwjateje kſchczenizy doſtali, tudy ßu ßwój kſchczeńſki ßlub wobnowili, tudy pſched Knjeſowym wobliczom ßu do ßwjateho mandźelſtwa ſtupili, tudy wokoło naſcheho Bożeho doma ßu ßwój wěczny wotpoczink namakali. Khwalicź nochzemy dźenßa Boha niz jenoż, dokelż je tutón Boži dom tak rjenje wupyſcheny abo dokelż ßo to na tajkim ßwjedźenju ßłuſcha, ale, dokelż je ßo Bóh na

tutej wošadźe tak jara ßmilił. Bóh je tudy, wón k nam rěczi, a my jemu ßłužimy ſ khwalenjom a ſ modlitwami. A dźenßa chzemy kaž naſch pſalmiſta khwalbu ke khwalbje kłaſcź.

Naſcha zyrkej ſteji woßrjedź wßy. Jeje wěża pokaſa ke njebju. Hlaj, na njebju widźiſch rosſchěrjenje Božeje mozy. Sskónczko, měßaczk, hwěſdy tam ßwój porjadny pucź khodźa. Boža móz ßo rosſchěri na wſchón ßwět. To nam Bóh, tón Knjes, tež pſches tutón Boži dom pokaſa. Wſchě wójnſke wichory, wſchě czaßy nuſy, drohoty, ßuchoty je wón pſchětrak. — Tež w žiwjenju człowjeka pſchińdu czaßy nuſy a nadběhanja, w kotrychž rosſchěrjenje Božeje mozy pſchipósnacź njemóżemy. Kak ßu naſchi prjedownikojo žałoſczili, hdyž bu jim 1681 pſches wulki woheń wſchitko wſate, tež Boži dom. A dźenßa ßu tež zyle wěſcze tajzy mjes nami, kiž ßu naſhonili, kak wulka Boža móz je, tež w nuſach a czerpjenjach. Tola woni dowěrichu ßo Božej pomozy a móżachu tak ſtatoki a tež zyrkej ſaßo natwaricź. To bě Boża hnadna pomoz. Tehodla khwalmy teho Knjeſa; kaž wón naſchich wótzow wopuſchcził njeje, tak tež naß wopuſchczicź njebudźe.

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

Zyrkej a ſtat.

Nowy zyrkwinſki wubjerk němſkeje evangelſkeje cyrkwje je wobſchěrny wukas wudał wo ſarjadowanju Božich ßłužbow a wo tym, ſchtó ma prawo na klětku. Po tutym wukaſu maja ßo wſchě zyrkwje a woßady a wſchitzy fararjo ſtožowacź, doniž njeſmějemy dokładne ſarjadowanje zyłeho zyrkwinſkeho žiwjenja. Drobniſcheho namakaſch w ſakońſkich łopjenach na kóżdej farje. — Tohorunja je tež zyrkwinſki wubjerk ſa ſtaropruſku evangelſku zyrkej wſchelake wukaſy wudał, kotrež žiwjenje a ſadźerżenje w zyrkwi a woßadźe rjaduja, tak woßebje wo diſziplinarnych ſakroczenjach pſchecźiwo duchownym.

W **Barlinje** pokhłoſtachu Bohahanjerja ſe 6 měßazami jaſtwa. Wón je Khryſtußowy wobras wuhanił.

W **Barlinje** ßu w ſańdźenych dnjach na to ſpominali, ſo to 250 lět ßem, ſo wulki kurwjerch pſcheſczěhanych a wuhnatych franzowſkich Evangelſkich, tak mjenowanych Hugenottow, do kraja pſchija a jim pſchebytk, dźěło a ſkót poſkiczi. S tutych pokhadźa tak někotry pruſki ſtaczan, kotryž je tutej nowej domiſnje na woßebitym měſtnje ßłużił.

Mansfeld, ſnate Lutherowe město, je reformatorej Lutherej k jeho narodninam woßebity pomnik pſchiprawiło. 10. novembra wotewrichu tam Lutherowy muſej.

Mexiko ma, kaž ßu wuliczili a woſjewili 130 000 evangelſkich wobydleri. S tutych je 90 000 domoródnych Mexikanow. Sa tutych evangelſkich wobydlerjow je tam 584 evangelſkich Božich domow.

Litewſku nětkle huſto mjenuja. Tam ßwjecźa lětßa woßebity jubilej. 200 lět je ßo minyło, ſo bu zyła Biblija we litewſkej rěczi woſjewjena. Woßebitych ſaßłużbow wo tutón ważny ſkutk je měł Königsbergſki wyſchſchi dwórſki prědar D. Jan Jakub Quandt.

Se Sserbow a ſ daloka.

S **Klukſcha.** Sańdźenu kermuſchnu njedźelu ßwjecźiſchtaj tudomnaj wumjeńkarjej Jan Hajnik a jeho mandźelſka Marja rodź. Kirſchnarjez ſ Kißlizy žadny ßwjedźeń ſłoteho kwaßa wobdataj wot wobeju ßynow a pſchichodneju dźowkow a jeniczkeho wnuczka. Dźěło a próza běſchtej jimaj w žiwjenju pſchidźělenej byłej, a tola ſtaj wobaj hiſchcźe ſtrowaj a cźiłkaj, tak hiſchcźe w hoſpodarſtwje ßyna ßobu pomhataj. Jubilejny mandźelſki je ßo na ßamßnej žiwnoſczi narodźił a czaß žiwjenja na njej ßydlił. Zyrkwinſke požohnowanje we domje jimaj wudźěleſche w ßerbſkej ßwjatoczноſczi woßadny farař, ſdobom jimaj pißne ſbožopſchecźa krajnozyrkwinſkeho hamta pſchepodajo. Tež Klukſchanſke wojerſke towarſtwo, kotremuž běſche mandźelſki 50 lět pſchißłuſchał, běſche jemu ſ Kyffhäuſerſkim ſwjaſkom ſbožo pſchało a 20 hr. wot ſwjaſka pſchepodało. Njech je woběmaj mandźelſkimaj ſbožowny wječor žiwjenja ſpožczeny.

S **Drježdźan.** Sserbſzy krajenjo a krajanki ſwonka Lužizy dźerża ßo tradizionelnje k ßwojim ßerbſkim towarſtwam, kiž jim, dalokoż je móżno, domiſnu ſaſtupuja. Rosprawy ſe Lipſka a Drježdźan, kiž nam Sserbſke Nowiny pſchinjeßu, ſmóżnja nam pohladacź do wobwoda ſkutkowanja tutych towarſtwow kaž ſjednocźenſtwo a dopokaſuja ſ tym, ſo luboſcź k dźědźinſtwu naſchich wótzow tež tam njehaßnje. „Sserbſke blido“ w Lipſku je ßebi hinaſche ſetkaniſchczo wuſwoliło a ſkhadźuje ßo prěnju a druhu wutoru w hoſczenzu „Alſterburg“ na Alſterſtr. Tež w Drježdźanach ſta ßo tajke pſcheměnjenje, pſchetoż tow. „Czornobóh“ pſcheßydli ßo do „Eliſenhof“, Eliſenſtr. Wědomoſtne koło „Hromadnik“ pak ſeńdźe ßo nětko porjadnje kóżdy prěni ſchtwórtk w měßazu w hoſczenzu „Johanneshof“, Johannesſtr. S tym ßu ßerbſke towarſtwa hacź na delnjoßerbſke ſjednocźenſtwo „Grod“, kiž budźe tam hiſchcźe druhdy ſkhadźowacź, ſ prjedawſcheje ſnateje Smijez korczmy na Chriſtianſkej dróſy wuczahnyli. Tak je ßo ſhubiło ſhromadne ſetkaniſchczo Sserbow w Drježdźanach, ſchtoż je wěſo mjenje ſwjeßelaze, ale ßnadź k lěpſchemu ſa kóżde jednotliwe towarſtwo. Drje je doſcź ßerbſkich korczmarjow w Drježdźanach, tola njejßu to woßoby, kiž bychu nam naſcheho njeboh' Smija móhli ſaſtupicź. Tajkich dobroßerbſkich hoſczenzarjow, kaž ßej je Sserbja radźi pſcheja, ſrědka nadeńdźeſch; tutón brach ſjewi ßo tež we Lužizy. Wſchě tute ſwonkowne pſcheměnjenje pak je pſchiczina k nowemu ſkutkowanju naſchich towarſtwow, ſchtoż wěſcze dobre płody njeße. F. T. H.

Na pucź.

Pokutne ßłowa — ale njeſkutki ſnowa.
Pokutu lubja, ale ju ſ pomjatka ſhubja.
Pokuta naczini ſe ßwětom wójnu, dawa pak Božeho měra.
Pokuta nucźi: Połojczka wutroby njeje mi doſcź; zyłu mi daj!
Pokuta wjedźe ſe ſrudneje nozy do wjeßołeho dnja.

Sserbſke pſchißłowa.

Liſtowanje:

Sa ßmjertnu njedźelu pſchihotujemy naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ ſaßo 8 ſtron wulke a tak, ſo ßo derje hodźi ſa rosſchěrjenje pſchi zyrkwinych durjach abo po domach. Njech ßo lětßa k tym woßadam, kotrež hižo lěta dołho na ßmjertnej njedźeli naſche łopjeńko jako lětak rosſchěrjachu, prawje wjele druhich woßadow w Sakſkej a Pruſkej pſchidźěli, kotrež ßebi naſche łopjeńko ſa ßmjertnu njedźelu ſkaſaja. To pak ma ßo ſtacź najpoſdźiſcho hacź do ßrjedy, 20. novembra, w Budyſchinje w cźiſchczerni „Sserbſke Nowiny“. Cźißło budźe płaczicź 5 pjenjezkow. Redaktor, ſdobom ſa nakład.

Sa ßmjertnu njedźelu: R. w R. — Sa 1. advent: B..z we B. —

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczноſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Cžißło 47

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farar dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 24. novembra 1935 Bautzen

Njedźela semrětych.

1. Jan. 2, 17.

Saßo je jene zyrkwine lěto saschło a my dźenßa poßlednju njedźelu wróczo hladamy na wscho to, schtoż je nam pschinjeßło. Wjeßelimy ßo, so je nam Boża hnada saßo dała jene lěto dołho evangelionej wo Khrystußu pschipowědacź, kiž bě nam stajnje we wschelakorych padach naschego žiwjenja troscht a nadźija. Pschezo je klinczało a naß napominało, so bychmy ßwoje winowatosćze sa nasch lud a wótzny kraj k Božej czesczi dopjelnili; pschezo je tež klinczało w naschej woßadźe pschi kschczenjach, wěrowanjach a hdyž ßmě wěrneho bědźerja k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodźeli. Na to wscho dźenßa hischcze ras wróczo hladamy s dźakowanjom. Dokelž pak je dźenßa kónz zyrkwineho lěta, myßlimi ßami wot ßo tež na kónz, myßlimy ßami wot ßo najprjedy na tych, kiž ßu wot naß prjecź cźahnyli, kaž ßmy to kóżde lěto cźinili. Dźenßa ßu woni hischcze ras w duchu mjes nami a Boże ßłowo troschtuje naß tež dźenßa s tej wěstosczu, so cźi, kiž ßu w Khrystußu wumrjeli, ßu žiwi, hacźrunjež wumru. Wono pak naß tež napomina, so bychmy my mudri byli a wopomnili, so tež my jónu wumrjecź dyrbimy. Tute myßle namakamy w naschim dźenßnischim ßłowje ßwjateho pißma: „Swět sańdźe se ßwojimi żadosczemi; schtóż pak Božu wolu cźini, tón wostanje wěcźnje.“

Bóh tón Knjes je naß do tutoho ßwěta stajił, kiž je wón stworił po ßwojej dobrej woli a radźe. Wón chce wot naß, so bychmy tu wschitke te winowatosćze dopjelnili we wschej ßwěrje, kiž žiwjenje nam nakładuje; pschetoż wschitko pschińdźe wot njeho. Wschitko, schtoż cźinimy, dyrbi tehodła nam tež bycź Boża ßłużba a jako tajka ßwjata a my njeßměmy tehodła tež dowolicź do hrěchow a do sleho. Bóh tón Knjes je pak nimo winowatosćzow nam tež dał tu na ßwěcźe wschelakore wjeßele, kiž ßměmy w jeho mjenje wužiwacź. Wón je cźłowjekej dał wscho, schtoż tu na semi je, so bychmy my jako jeho sastojnizy tole wscho w rjedźe dźerżeli. Kak lohko móże ßo tak stacź, so cźłowjek sabudźe, so je to wscho jenoż wicźeżstwo, so wón stworicźela sabudźe, so je żiwy kaž w myßli, so wscho tu na semi wostanje wěcźnje. Woprawdźe, husto ßo to stanje! Tehodła napomina naß nasche ßłowo dźenßa: ßwět sańdźe se ßwojimi żadosczemi. Worzłowe tute ßłowa steja. Běda temu, kiž je sabywa. Hdyž kónz pschińdźe, padnje do sadwělowanja, dokelž njeje spóznał Božu wěcźnje stworjazu móz. Niczo w ßwěcźe nima żaneho wobstatka a tracźa. Tehodła pak tež nětk njeßměsch s boka stacź a jenoż pschihladowacź, kak ßo wscho stanje, ale dyrbisch, hacźrunjež wěsch, so ßwět jónu sańdźe, tola w nim dopjelnicź Božu wolu. Ja wěm, so směje moje žiwjenje ßwój wěsty kónz, a tola dźěłam, dokelž je dźeń; nóz pschińdźe, w kotrej njemóże nichtó dźěłacź. W tym ßo pokasuje nascha dowěra na Boha, so na jeho ßłowo ßwoje žiwjenje wjedźemy a jón skónczimy. A po naß saßo druhi pschińdu a tak dale hacź do skónczenja ßwěta, a Bóh budź s nimi, kaž je wón s nami był, jenoż so jeho żenje njesabudźemy a wěrimy, so naß po ßwojim ßlubjenju dowjedźe s tuteje cźaßnosćze do ßwojeje wěcźnosćze.

Jenu wulku pschikasnju nam k temu da: so bychmy jeho wolu cźinili. Schto to rěka, to ßmy runje ßebi pschemyßlili; so bychmy cźaßni, tola s wěcźnosćze móz wsali, tak ßwoje žiwjenje po wěcźnej Božej woli wjedli. W Khrystußu je Bóh tón Knjes nam tole sjewił. Hladajmy niz jenoż na jeho žiwjenje, ale s dobom na swisti cźaßnosćze a wěcźnosćze, kiž ßo nam w jeho żiwje-

nju wotkryja! Budźmy ſ jeho mozy žiwi w luboſczi, wěrje, dowěrje, nadźiji a wěſtoſczi! A ſtarajmy ßo wo to, ſo tuta móz žiwa woſtanje w naß a w naſchim ludu! Tak dóńdźemy jónu do Božeje wěčznoſcże. Njemějmy też žaneho ſtracha, ſo njebudźemy dokonjecź; Khryſtuß je nam warbował, ſchtož nam pobrachuje!

W tej wěſtoſczi hladamy dźenßa wróczo, hladamy na tych, kiž ßu prjedy naß wuſchli ſ naſcheje ßrjedźiſny. W Khryſtußu ßu ſ nami hromadźe wěčznje. W Khryſtußu ßmy a budźemy ſ nimi jónu zyle ſjednoczeni. Wěrmy jenož! Twjerdźe ſteji tuta wěſtoſcź: Khryſtuß je ſtawanje a žiwjenje, Khryſtuß je dobycźe; Bohu budź dźak, kiž je nam tuto dobycźe dał!

Hdźe, ßmjercź, maſch nětk móz žahadła,
hdźe dobycźe maſch, hela?
Schto wadźi móz nam czertowſka,
kiž wótre ſchipy tſěla?
Dźak Bohu, kiž nam dobycźe
je wulke, kraßne po bitwje
pſches Jeſom Khryſta ſpožczik.
Schtóž wſchědnje ſ wěrnym roſkaczom
we Khryſta mozy ſtawa,
ma, hdyž je pſchiſchoł k Wótzej dom,
pſchi trónje czeſtne prawa.
Sso rubiła je ßmjercźi móz,
ßo pſchewinyła hrěcha nóz,
pſched Bohom nětk ßmy prawi. Hamjeń.

Njedźela ſemrětych.

Hlóß: Schtóž Bohu Wjerſchnemu ßo poda.

Kak mału khwilku ßmy na ßwěcźe! —
My pſchińdźemy a dźemy ſaß.
Tu ludźo wumru w kóždym lěcźe,
Kak njewěſty je tu naſch cźaß!
My ßmjertni ßmy žno w dźěcźatſtwje,
Kaž też w ſchědźiwej ſtarobje.

Ssmjercź łaka na wſchě cźłowſke dźěcźi,
Pſchińdź hroſy wſchitkim cźłowjekam,
Njech bydła w hrodach, w niſkej hěcźe.
Na wſchelke waſchnje pſchińdźe k nam.
Wjaz abo mjenje ſtróżelow
Du ſ njej do cźłowſkich wutrobow. —

Dwě mozy knježitej na ßwěcźe:
Bycź ſ knjeſom chze ßmjercź, žiwjenje!
Sso běďźitej wo cźłowſke dźěcźi,
Ta wójna pſchezo dale dźe.
Ssmjercź mori tu wſchě ſtworjenja —
Móz žiwjenja wſcho wobnowja!

Hrěch cźłowjekow je ſawinował,
So ßmjercź je pſchiſchła do ßwěta. —
Do žiwjenja je Bóh Knjes wołał
Tam teho prěnjoh' cźłowjeka,
So nad cźłowjeſtwom wjeßele
Měł ßwoje hacž do wěcźnoſcźe!

Sso poradźiło ßmjercźi njeje,
So ſ knjeſom bywa na ßwěcźe.
Sso njetrjebamy bojecź jeje,
We Khryſtu mamy žiwjenje!
Wótz Ssyna je do ßmjercźe dał
Joh' krwawny wichor pſchijimał!

To je ta wěcźna Boża hnada.
Ssmjercź cźłowſtwa ſłabycź njemóźe!
Nam Boża wſcheho mudra rada
Pſches Jeſußa da žiwjenje!
Ssyn je ßo ſa naß woprował,
Skutk Wumóženja dokonjał!

Budź Bohu dźak, ſo wumóženi
My khudźi ſ wěcźnej ßmjercźe ßmy!
Nětk w ßwjatym Jeſußowym mjenje
Pſched Boha ſtupicź móźemy;
Pſches Božu hnadu ſbóžni my
We Khryſtußu dom dozpimy!

Pſched Boha w Jeſußowym mjenje
Pſchińdź ſ wjeßełoſczu móźemy.
Se ßmjercźe mamy wumóženje.
Sso Bohu ſa to dźakujmy,
So Sswojoh' Ssyna nam je dał,
Skutk wumóženja krónował!

Do domu Wótza njebjeſkeho
Dźe Boži lud wſchón wěrjazy. —
Naß, Wótcźe, wumoż wot wſch'ho ſłeho,
Dom ſ zuſby wjedź naß ſbóžnje Ty..
Tam Tebje wěcźnje khwalimy,
Twój lud a Twoje herbſtwo ßmy! J. W.

Něſchto wo naſchich ßmjertnych a pohrjebnych kěrluſchach.

My evangelſzy kſcheſczijenjo mamy w ßwojich ſpěwarſkich bohaty pokład luboſnych a duchownych kěrluſchow. Hižo jich wjele je wěrny troſcht a prawu pomoz namakało, hdyž ßu w ſtyſknoſczi a tyſchnoſczi ßwojeje dusche tón abo tamny ſ naſchich kěrluſchow ßebi ſaſpěwali, a to cźiſcźe woßebje też potom, hdyž ßo wo tamne wězy jednaſche, na kotreż ßmjertnu njedźelu myßlimy, mjenujzy wo wumrjecźe a wo ßmjercź. Někotre ſ tych kěrluſchow chzemy ßebi nětko wobhladacź.

Jedyn ſ najmózniſchich ßmjertnych kěrluſchow naſcheho Luthera je bjes dwěła: „W ßrjedźa w naſchim žiwjenju ßmjercź tu na naß łaka", kotryž ßo pola naß bohužel ſrědka ſpěwa. Luther je tutón kěrluſch po ſtarym łacźanſkim ſpěwje pěßnił. Njeje to wěrno — ſchtož ma runje też ßmjertna njedźela nam pſchipowědacź — ſo woprawdźe wſchudźom w naſchim žiwjenju ßmjercź łaka a ſo nichtó ßwoju poßlednju hodźinku njeſnaje? Derje temu, kiž potom na tute praſchenja: „Schtó k nam pſchińdźe ſ pomozu?" „Hdźe naß hnada cźaka?" „Schtó naß ſ helſkeje klamy wumóže?" „Schtó nam pomha wot hrěchow?" móže łaž naſch Luther troſchtnje wotmołwicź: „Ty ßam, o Knježe Božo! Ty ßam, o Knježe Khryſchcźe!"

Druhi kěrluſch, kiž nam pokaſa, kak bliſko móže nam ßmjercź bycź, je: „Schtó wě mój kónz, wón ßnadź je bliſko", wot pobožneje durinkſkeje hrabinki Aemilije Julijany pěßnjeny. A jich wjele je było, kotſiž ßu ſ wutroby próſtwu woſpjetowali, kotraž ßo w kóždej ſchtuczzy ſ nowa namaka: „Mój Božo, daj pſches Khryſta krej, ſo w ßmjercźi ſo mnu derje ſteji". So też my mohli jón junu wſchitzy tak ſpěwacź!

Haj, to je woprawdźe tak, łaž farař Albinus ſ Othmarſkeje zyrkwje w Naumburgu nam pſchiwoła: „Wſchitzy ludźo wotßał cźahnu", runje łaž to też druhdy w pſalmach wo ſańdźenoſcźi cźłowjeka cźitamy (Pſ. 103, 15—16; 90, 4—7, 13). Ja wěm

wo mužu, kiž njeběšche ßo ženje wjele wo kſcheſczijanſku wěru a zyrkej ſtarak; tón pſchińdże něhdy po dleſchim czaßu, runje ßmjertnu njedżelu, do Božeho doma. Saſtupiwſchi pohlada wón na ſ czornymi płachtami pſchikryty woltař, na kotrymž ßwězy ßwjatoczńje ßwěczachu. W ßamßnym wokomiku ſpěw: „Wſchitzy ludźo wotßal czahnu“ ſaklincza, a to tajki ſaczińſchcź na njeho czinjeſche, ſo ßo pſcheměni a ßej pſchemyßli, ſo dyrbi tež wón wumrjecź a ſo ma tehodła żiwjenje ſa pſchihotowanje na ßmjercź měcź.

Tola kſcheſczijan nima ßo jenoż na to dopomnicź, ſo dyrbi wumrjecź, ale tež na to, kak dyrbi wumrjecź, a ma ſpytacź ſ Lutherom ſpěwacź: „Nětk ſměrom czahnu ſe ßwěta po Božej woli“. Luther je pſchi tym myßlił na ßłowo Simeona: „Nětk puſchczińſch ßwojeho wotroczka, Knjeże, po ßwojim ßłowje ſ měrom“. A każ Luther tu ſpěwa, je ßo tež huſto k Bohu modlił wo ſbóżny kónz. Jako běſche w lěcze 1542 jeho ßwak Leonhardt wumrjeł a Luther ſ Bugenhagenom nimo jeho rowa dźěſche, a rjekny: „Tón muż je ſměrom wußnył; wón njewědźeſche, ſo wumrje, pſchetoż wußny w ßłowje a pósnaczu Khryſta. Luby Knjeże Khryſcze, daj tež mi bórſy tajku czichu a ſbóżnu ßmjertnu hodźinku a wſmi mje tak ſ tuteho hubjeńſtwa a żałoſcze k ßebi!“ My wěmy, ſo je Bóh tutu modlitwu wußłyſchał. So bychmy tola wſchitzy każ Pawoł Gerhard ſpěwali a ke Khryſtußej ßo modlili: „Hdyż dyrbju wotßal czahnyćź, ßo njedźěł wote mnje!“ A ſo by to potom naſche pſcheßwědczenje było: „Nětk dobru nóz ja dawam, ſły leſtny ßwěcze czi“, kajkiž kěrluſch je Valerius Herberger, farař w Fraußtadtu w Pólſkej, ſpißał, jako běſche tam mór wudyrił a tam żałoſtnje ſakhadźeſche.

Haj, my kſcheſczijenjo móżemy tak ſpěwacź, pſchetoż my ßměmy po ßłowje ßwjateho japoſchtoła Pawoła (Fil. 1, 21) wuſnacź: „Moje żiwjenje ßy, Khryſchcze, ßmjercź ta je mi dobycze!“ My njewěmy, ſchtó je pěßnjeŕ tuteho tak troſchtowazeho kěrluſcha był. Haj, Khryſtuß je woprawdźe naſch jeniczki troſcht w żiwjenju a we wumrjeczu. A to wobßwědczimy pſchi ſkoro kóżdym khowanju ſpěwajo: „Jeſuß, moja nadźija a mój Sbóżnik, tón je żiwy“. Tutón ſpěw je ſpěßnika pobożna mandźelſka wulkeho bramborſkeho kurwjerćha Bjedricha Wilhelma w lěcze 1649, jako běſche ßwoje prěnje a jeniczke dźěczo ſhubiła. Poprawom njeje wón pohrjebny, ale jutrowny kěrluſch; wěmy pak, ſo runje jutrowna powěſcź je naſch najmózniſchi a najlěpſchi troſcht pſchi rowach naſchich lubych. Prajeſche něhdy jedyn wo tuthym ſpěwje: „Tutón kěrluſch ßu ſpěwali, jako bu mój nan khowany; je pohrjebny kěrluſch mojeje maczerje był, a jako ßu moju njeboh' żonu pohrjebali, ßu jón ſaßo ſpěwali; tehodła je mi pſchezo woßebje luby kěrluſch, kotryż ßym hižo huſto ſe ßyłſami luboſcze a żadoſcze ſpěwał.“ A jako prěni evangelſki miżionar B. Ziegenbalg, kiž bě ßo 1683 w Polczńizy narodźił, w Indiſkej na ßmjertnym łożu leżeſche, ßu tutón kěrluſch ſaſpěwali a jemu wumrjecze położili. Khryſtuß je naſcha nadźija, pſchetoż każ je wón wumrjeł a ſaßo ſtanył wot morwych, tak tež my wſchitzy junu wumrjemy a, wot Khryſtußa ſbudźeni, ſtanjemy k nowemu, wěczńemu żiwjenju; a ßo dopjelni, każ w druhim kěrluſchu rěka: „Wotuczcze, nětk hłóß waß woła“, wot Nikolajija, hłowneho duchowneho w Hamburgu w żałoſtnym mórſkim czaßu ſpěßnjeny.

Ssmjertna njedźela naß ſ khutnoſczu na naſche wumrjecze dopomni, ale jako kſcheſczijenjo wěmy wo ſtanjenju wot morwych a wo ſaßowidźenju ſ naſchimi lubymi, tež hdyż njewěmy, kak to wſcho budże, a tež hdyż njeßměmy ßebi to wſcho pſchejara na ßwětne waſchnje pſchedſtajecź a na drobne wumolowacź; tola tež w naſchich ßmjertnych a pohrjebnych kěrluſchach ßměmy wyſkacź ſe ßwjatym Pawołom: „Hdże je, ßmjercź, twoje żahadło? Hdże je, hela, twoje dobycze? Bohu budź dźak, kiž nam dobycze dawa pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.“ G. L.

Hindenburg pſched ßwojim ludom — ßmjertnu njedźelu 1935.

Njewěm, ſchto by nuſniſche było ßmjertnu njedźelu 1935, hacź ſtajicź ludej Němſkeje a kóżdemu jenotliwemu w nim pſched wocźi a wuſchi, pſched ßwědomje a wutrobu Hindenburga. So wón do najwjetſchich a najnadobniſchich w ludu ßłuſcha, drje kóżdy pſchiſnawa, a kiž to njebychu pſchidali, na tym niczo njepſcheměnja. A jeho ßmjercź wujaßni tež tym, kiž to njewědźachu, czehodła to do nich ßłuſcha. Jeho ßmjercź tež wujaßni, czehodła mjes jeho poßlednimi ßłowami ſa zyły lud a ſa kóżdeho jenotliweho tamne teſtamentariſke ßłowo: „Starajcze ßo wo to, ſo budże w Němſkej Khryſtuß prědowany!“ Jeho ßmjercź tež wujaßni, czehodła ma wón pſched zyły lud a kóżdeho jenotliweho ſtupicź runje ßmjertnu njedźelu 1935.

Lěto 1935 je ſjewiło wjele rěczanych a czińſchczanych ßłowow wo tym, kak chzedźa pſchecźiwo Khryſtußej a kak dźeja na Khryſtußa, kak ma ßo a ſo ma ßo kſcheſczijanſka wěra ſ luda Němſkeje wukorjenicź, dokelż je njepſchihódna, każaza, ponižaza atd., dokelż człowjekej rjekowſtwo lemi a bjerje, rjekowſtwo tež w mrěczu; jenoż krej tu wſcho czini.

Schto chzemy k tomu prajicź? Niczo, hacź Hindenburga wſchěm tajkim pſched wocźi ſtajicź, ale Hindenburga tajkeho, kajkiž bě, kajkehoż pak ßy jeho lědy w nowinach namakał wopißaneho, Hindenburga w mrěczu!

A tutoho Hindenburga tež wſchěm tym pſched wocźi ſtajicź, kotſiž tu drje pod mjenom kſcheſczijan, kſcheſczijanka ßu, ale pak ßu lěni a liwzy, ßwjarjazy a morkotazy, njeſpokojni a njeßwěrni w tym, ſchtoż hakle człowjeka czini kſcheſczijana, a runje tak wſchěm tym, kiž drje rěkaju kſcheſczijenjo, kiž pak pokaſuja, kak jara to ßu abo njejßu, hdyż w jich żiwjenju jim něſchto pſchecźiwo jich woli a pſchecźiwo jich pſchecźu dźe, a hdyż w jich żiwjenju ßo ſjewi ßmjercź.

Potajkim:

„Ssrjedu to bě, 1. auguſta — 1934 — popołdnju“ — tak piſche profeßor dr. Sauerbruch, kotryž je ßměł pólneho marſchalla Hindenburga w poßlednich dnjach ſeńſkeho żiwjenja hladacz, — „Ja běch w ſpańſkej iſtwje generalneho pólnehoo marſchalla, kotryž we łożu leżeſche a kotryž měješche rad, ſo běch pſchi nim, też ńdy mje njeby trjebał. Pólny marſchall bě dołho mjelczał, każ wón to rad czinjeſche. Njeßmědżachmy jeho w tym mylicz, a tuż ßedżach ja mjelczo pſchi wokńje, hladajo do ſahrody, na kotruż ßo pomałku wjeczorne ßměrki ſlěhowachu. Nadobo ſawoła marſchall: „Sauerbrucho, ſcże Wy hiſchcże tu?“

Jako ßo ja k jeho łożu ßydnych a ßo wopraſchach, hacz ma wobcżeżnoſcże, hladaſche ſtary knjes dołho na mnje a rjekny: „Sauerbrucho, Wy ſcże mi pſchezo zhlu wěrnoſcz prajił, Wy budżecże to też nětkle czinicz! Je pſchecżelniza ßmjercz hižo w hrodże a czaka?“ — „Iſt Freund Hein bereits im Schloß und wartet?“ běchu jeho poßlednje ßłowa po němſku. —

„Mi bu jara cżeżko wotmołwicz“, tak piſche lěkař dale. „Ja wſach jeho ruku a rjeknych: „Ně, knjes pólny marſchallo! Ale wona khodźi wokolo doma!“

Hindenburg mjelczeſche khwilku, potom rjekny: „Ja ßo Wam dżakuju, Sauerbrucho! A nětko chzu ßo ja ſe ßwojim Knjeſom tam horjekach — pſchi tym pokaja k njebjeßam — rosrěczowacz.“

Ja poſtanych, ſo bych ſczicha ſe iſtwy ſchoł, tola Hindenburg rjekny: „Ně, Sauerbrucho! Wy móżecże ſměrom woſtacz, hdyž ßebi ja nješchto w bibliji czitam.“

Chzych na to woknowy ſawěſchk precz ſczahnycz, ſo by ßwětliſcho było; tola pólny marſchall rjekny: „Woſtajcże to, jenoż tak, Sauerbrucho! Schtoż chzu ja czitacz, to ja wěm ſ hłowy hižo dołhi czaß.“

Stary knjes wſa ßwój Nowy teſtament, kotryž ſtajnje na jeho nóznym blidże leżeſche, pytaſche w nim a czitaſche potom ſ czichim, ſcheptaznym hłoßom ßnadź ſchtwórcz hodźiny dołho. Na to położi knihu ſaßo na jejne měſtno a ſawoła mje k ßebi k łożu a rjekny: „A nětko, Sauerbrucho, prajcże pſchecżelniznu ßmjercżi, ſo móże do komory ſaſtupicz!“

Naſajtra bě generalny pólny marſchall morwy.“

Tak daloko dr. Sauerbruch.

A dżenża ſteji tutón rjekowſki khcheſczijan, tutón khcheſczijanſki rjek pſched ßwojim ludom, pſched tym ludom, kotremuż praja, ſo khcheſczijanſtwo niczo ſa lud Němſkeje njeje, haj ſo je jemu ſchkódne, a wón ßwědczi pſched nim a ßwědczi pſched nim a tak też pſched kóżdym jenotliwym, ſtejo pſched ßmjercżu, ſtejo w durjach mjes czaßnoſcżu a wěczноſcżu — a wěczноſcżu, do kotrejeż ſhladuje ja lud, kotremuż je ßłużił hacz do ßmjercże a w kotrejż — nihdże druhdże niz! — ßłuži dale tomu jenemu a jeniczkemu Bohu.

Nam, kiž ßmy ßměli hicz w Tannenbergſkim pomniku nimo kaſchcża, kotryž ſeńſke powoſtanki tutoho rjeka khowa, woſtanu tute krótke wokomiki njeſapomnite a ßu nam ſtajny pohoń, hotowi bycz kóżdy dżeń, ſo by naß ßmjercz, hdyž pſchińdże a hdżeż pſchińdże, namakała tak hotowych każ tutoho rjeka, każ tutoho khcheſczijana Hindenburga.

Něſchto wo ßmjertnoſczi.

„Duch je, kiž żiwych c.ini, cżełо niczo njepomha, te ßłowa, kotreż ja wam rěczu, ßu duch a ßu żiwjenje.“ Tak je Jeſuß wucżił, ſo żiwjenje njeje cżełna móz, ale duchowna. Duch je to, ſchtoż żiwjenje twori. W moſach duch bydli każ cżlowjek we ßwojim domje, a duch je ſ knjeſom nad cżełnym żiwjenjom — abo też niz, hdżeż je ſtrowy duch cżełnym żadoſczam wotrocżk. Jeſußowe ßłowa ßu duch a ßu żiwjenje, tuż nam dopomhaja prawje żiwym, cżiłym a ſtrowym bycz, bóle hacz ſtrowy roſom a mudroſcz. Tak je wěra najßylniſcha móz, wot kotrejeż je ſtrowoſcz wotwißna. Tak je Jeſuß w najboloſtniſchej ßmjercżi bójſku móz ßwojeho ducha ſjewił, ſo njebě możno, ſo by wón w ßmjercżi woſtał.

Tak ma duchapolny wěrjazy khcheſcżijan wěſcżiſchu ſtrowoſcz. Najſtarſchi ludżo ßu wěrjazy khcheſcżijenjo. Boże ßłowo ßłyſchecz, niedżelku cżichoſcz lubowacz, ſnutskowny cżłowjek bycz, to je ſtrowiſcho hacz pſchezo ßo ſe ßwětnym paracz a do cżeżkeje abo lohkeje myßle ſapadnycz. A wěrjazy ma też rjeńſchu ßmjercz, każ też ſ někotreje khoroſcże wěſcżiſcho wotkhori hacz njewěrjazy. Hacz khcheſcżijan też mjenje ſtkhori? Wěſcże praju na to haj, dokelż porjadne, bohabojaſne żiwjenje ma mało hrěſchenjow pſchecżiwo ſtrowoſczi. Dyrbju pak, a to k cżeſczi khcheſcżijanow, też ně prajicz, dokelż khcheſcżijan ma ſmużitoſcz, ßo ſa druhich do ſtracha podacz a dale dżełacz, hdyž cżeło wjazy njemóże. Woßebje lěkarjo ßo njeboja natykowanja; hdyž wjele kemſchi njekhodża, to ßobu ſ toho wukhadża, ſo maja natwarjenja doſcz, hdyž móża widżecz, tak ſcheſcżijenjo nad ßmjercżu dobywaja. Khcheſcżijan pak też lěkarja ßwěru ſapłacżi.

Wo ßmjertnoſczi mamy w Europje, woßebje wot lěta 1841 ßem, nadrobne liczby. Mjenje pſchiwěry, pſchi kotrejż ßu każ pohanjo dżiwnuſchke ßrědki nałożowali, a lěpſche lěkarjenje ſtej dokonjałej, ſo je w Němſkej ſe 100 000 ludźi w lěcże 1841 na 27, 1928 pak jenoż něſchto pſches 11 ſemrěło. Też w najſtrowiſchich krajach, w połnóznych, ßu tele liczby wot 20 na 10 abo 11 ſpadowałe. Żony ßu we wěrje żiwiche a ßwěrniſche, dożpěwaju wyſchſche lěta, a to na 100000 jich 423 ſtarobu hacz do 95. lěta naſtupi, mjes mużemi jenoż 241. Hacz pak ßu to liczby, po kotrychż ſawěſcżaze towaŕſtwa ludżom wulku nadżiju na dołhe żiwjenje cżinja, ſa kotreż ſawěſcżenje trjebaja, kotreż ßo tola wokoło 70. lěta żiwjenja żiwym wupłacżi. Telko 95lětnych ſnajmjeńſcha tu we Łużizy nimamy.

Kak ſteji ſ dżěcżimi? Tu je ßo wulki dżiw ſtał. Wucżba wo wukublanju cżěſcheńkow je wulkej ßmjertnoſczi wotpomhała, ſtarſchim wjele ſrudoby ſalutowała. W lěcże 1841 je w prěnim lěcże ſtejaznych hólczkow kóżdy ſchtwórty, holczkow kóżda pjata wumrěła! Tuż bě tehdy wjele narodow, dokelż chzedża roſomni ludżo dżěcżi wocżahnycz a niz hrjebacz. Nětko je mjenje narodow, dokelż ſe ſto hólczkow jenoż 9 a ſe ſto holczkow jenoż 7 w prěnim lěcże wumrě (tak w lěcże 1931). Macżerje ßu hajerki ſtrowoſcże ſa wſchěch, warja ſtrowu, w burſkich domach jednoru a najſtrowiſchu jědź, tak ſo w żanym hoſcżenzu tak njeßkodźi każ w domach.

Tuż dyrbjeli lubi burja najſtrowiſchi bycz, najwyſchſche lěta dożpěcz. Ale burſke dżěło pſchinjeße doſcz ſtrachow. Se ſkotom, ſ gratom (maſchinami), w bróżnjach, pſchi wſchelakim wjedrje a ſzyła pſchi cżeżkim dżěle pſchińdu ludżo do ſchkody, też żony. Najmjenje ßmjertni, ßměm-li tak prajicz, ßu du-

chowni (wošebej evangelšzy, dokelž maja lubu mandźeſſku) dale ſahrodnizy a na to hakle ratarjo, potom wučerjo, kožerjo, cžěßlojo. Lěkarjo ſteja něhdźe ßrjedźa wſchitkich powołanjow. Najwjazy ßmjertni ßu rěſnizy (maja w někotrych krajach ſkoro ſtajnje tež korczmu), bóle hiſchcźe pohonczojo, piwarźy, horncżerjo, korczmarjo a pinczńizy, cźile wboſy ludźo, kotrymž dyrbi ſakoń pomhacź, ſo móża w nozy ludźom hicź kaſacź. Kiž žaneje njedźele nimaja, czi ßu najßmjertniſchi. Wjednik lokomotiwy nima kóždu njedźelu ßłużbu. Duchowny je w próſdninach kaž ſbóžnz, hdyž na ßwojim pucźowanju zuſeho prědarja ßłyſchi, mjes tym ſo hewak njewě, ſo móže jemu Khryſtuß tež pſches druheho, a to žiwiſcho a lěpje, hnadu dawacź. Mi je ßo pſchezo kóždźicźki prědař jara lubił a tež kóžda woßada. (Skónczenje ſcźěhuje.)

Na kerchowje.

Młódne haložki a kwětki ßu tu nakładźene,
S kraßnymi tak wěnzami ßu rowy wupyſchene.
Dźenß kerchow rjana ſahrodka je Boża:
Na czernju pupk poßledni tak bědźi ßo;
By rad ſakczěł ſ kwětkami tam napſchemoh,
Byk połna wonjata a luboſna tak róża. —
Luboſcź je rowy tam drohich tak pyſchiła,
Luboſcź wulka je ſ pychu tak brojiła,
Ta luboſcź, kiž pſchezo traje.
Luboſcź dźěczi czehnje k rowej nana, macźerje,
Njewjeſta tu wo lubeho žaruje,
Młoda macź tu płaka wo dźěczatko ßwoje. —
Schto lubych morwych cźěła pod hórku tak ſcheptaja?
Nam je derje tu, ßmy połni pokoja!
W měrje wotpočujemy wot ſeńſkeho wſchoh' dźěła.
Bóh Knjes ßam we ßwojej ſahrodzy tu khodźi,
Kiž mučnym, ſrudnym wón tu cźichu ſpłodźi,
Pſches kotruž wětrk kěrluſchki ßej ßwoje ſpěwa. —
Žołte liſcźiczko, hlaj poßlednje nětk ſpadnje!
Sachodnoſcź ßo žiwej' ſtwórby mozuje!
Njemylna jim jich žiwjeńczko rubi.
Haj, ſachodnoſcź wſchěch ßłabych, móznych pſchewinje
A do Božeje ſahrodki jich ſeńſke dowjedźe:
Nowe žiwjenje jim lubi.
Njeſachodnoſcź njebjeſka
Pak ſeńſku ßotru, duſchu cźłowſku, wobjima. L.

F. Th. Hajdan:

Tajka běſche moja macź.

• Pſchibliži=li ßo Ssmjertna njedźela, nam liſcźo ſe ſchtomow padojo praji, ſo pſchiroda Boża mrěje abo ßo k ſymſkemu ſparjej pſchihotuje; potom ßo pſchidruži wětſik, kiž tute prjedawſche rjanoſcźe lěcźneho cźaßa wumjecźe a daloko po kraju wokoło honi. Tak to bywa kóždołětnje, hižo tak dołho, kaž cźłowjek ſe ßwojej ertnej abo ſapißanej ſtawiſnu pomni. Wučźi naß to, ſo wſchitko jónu ſańdźe, a pſchißłowo: „Schtož běſche, ſaß budźe“ ßo ſ kóždym lětkom dopjelnja. S tutym ſpominanjom na ſaſchle, dopominjamy ßo tež na naſchich pſchiwuſnych a ſnatych, pſchecźelow a njepſchecźelow, ſ kotrymiž ßo běchmy na tutym ßwěcźe ſeſnali, ßo žiwi a potom ſkónczńje dźěliczź dyrbjeli. Naſcha wutroba boli a naſche ſnutſkowne ßo rospłomjeni w ſrudobje a horju, hdyž na to ſpominamy. Kak wjele ßylſow ronjachu na prawdźe Božej, dźěchmy=li ßo tam roſžohnowacź na pſchezo wot macźerje, nana, bratra, ßotry abo dźěſcźa. Praſchachmy ßo, cźohodla to, wošebje hdyž pſcheſahe wot naß dźěchu, a dóſtachmy to jeniczke wotmołwjenje, ſ erta duchowneho, hdyž trójzy hruſlikam ſemje do rowa padnycź da. „Se ſemje ſcźe a do njeje ßo ſaßo wrócźicźe“, to je wěcźne poſtajenje, Boża wola.

Tak kaž Ty, luby cźitarjo, luba cźitarka, na Ssmjertnej njedźeli ßo naſtajiſch, ſo byſchcźe na pohrjebniſchcźu ßwojich lubych wopytali a ſ modlitwu tam abo na kemſchach na nich ſpominali, tež ja ßo hotuju. Mje wjedźe pucź k rowej mojeje lubeje macźerki, kotraž nětk hižo něſchto lět wot naß dźěſche, ſawoſtajiwſchi pódla naß tſjoch doroſcźenych hiſchcźe do ſchule khodźazeho ßyna. Kak njerad wot tud dźěſche, njechcham wopißacź, ale ta luboſcź k ßwojemu najmłódſchemu dźěſcźu ſ jeho njewěſtym pſchichodom je jej poßlednju hodźinku wožebje cźežko cźiniła. Shubichmy ſ njej, najdróžſche, ſchtož ßwět poſkicźa — ßo horjazu macźerńu wutrobu, ßo njewrócźazu poradźerku w žiwjenju.

Jeje kolebka ſtejeſche w Póſnańſkim wobwodźe, nětcžiſchej Pólſkej. Pokhadźeſche ſ dobrolutherſkeje ßwójby a bě dźowka dźěławeho kublerja, kiž bě ſ dobom ſkótny wikowař, kotrehož ſkót tež we Łužizy, haj ßamo w Radebergu pola Drježdźan na wikach ſtejeſche. W jeje ródnym měſtaczku bě mała evangelſka zyrkwiczka; wſchak bě tón kraj katolſki a pólſki hacź na pſchicźahowarjow, ſwjetſcha Němzow, kiž běchu evangelſkeho wěrywuſnacźa, lutherſzy do koſcźow. Jeje nan bě hakle do ßwojeje ženitwy pſcheſtupił k evangelſkej zyrkwi a je ſe ßwojej mandźelſkej na 12 dźěcźi wocźahnył. W měſtaczku ßamym bě wulka katolſka zyrkej ſ wobſchěrnej Kalwarſkej horu, putnikarſke měſto ſa krucźekatolſzy

ſmyßlenych Polakow. So mějachu tohodla ßo evangelſzy ſtarſchi jara bědźicź wo ſdźerženje ßwojeje wěry, je tak ſrosumliwe; tuž žadyn dźiw, ſo tež w domje mojeho dźěda pobožny duch knježeſche. Kak nutrnje potom dźěćźi poſkhachu na cźitanje bibliſkich poda-wiſnow ſ erta dźěda, a rady ßu ſpěwali kěrluſche k Božej cźeſcźi, ſchtož bě žro evangelſkeje ßwójby. Tutón duch je potom kóždе ko-cźo ßobu wſako do žiwjenja a tež wobkhowako hacź do ßmjercźe.

Hdyž bě moja macź jako jedna ſ najſtarſchich dźowkow ſe ſkule, dyrbjeſche na dalſche doma pilnje dźěłacź, tola naſtaji ßo w mlodych lětach, ſo by ſhromadnje ſ bratrom w zuſbje ßwoje ſbožo pytała. Chzyſche-li ßo wudacź, bě nawoženja ſwjetſcha ka-tolſki, ſchtož je ju pſchezo wot žeńtwy wottraſchiło, a tola je Boże wjedźenje jej poſtajiło ſa muža katolſkeho mandźelſkeho. Kajke wojowanje to žada, na ßwojej wěrje wobſtacź w nowoſaloženej ßwójbje, móże ßebi kóždy pſchedſtajicź. Skónczńje bě ßej tola wubědźiła evangelſke wěrowanje ſ poſtajenjom, ſo budźa ßlě-dowaze dźěćźi evangelſke. S kajkej luboſcźu je naß potom wot-hladała, njehodźi ßo wuprajicź. Jeje ſdźěděena pobožnoſcź bě nam dźěcźom pſchezo ſ pſchikładom. Tak je tež naß wocźahnyła k porjadnemu kemſchikhodźenju a naß roswucźiła we wěrje ſ ma-cźerńej luboſcźu. Běchmy ſchěſcź dźěcźi, dwě ſtej wumrětej w najrjeńſchich lětach. Kak tehdy macź ſapłakny, hdyž buſchtej po-khowanej! Njeſabytne hodźiny! Swoſtachmy po Božej radźe ſchtyri dźěcźi, ſ kotrychž bě najmłódſchi ſ dźeßacź lětami, tam-nym na pjatach. W ſchulſkich lětach dyrbjeſche kóždy ſ naß w zyrkwi na khorje ſpěwacź, a to ßmy doſcź wotměnjazeho a ßwobodneho cźaßa měli. Hiſchcźe dźenß ſpominam na tutón ſloty cźaß dźěcźatſtwa pod ſchkitom lubeje macźerje. Hdyž po-tom Bóh luby Knjes wſchelakim cźeźkim cźaßam na naſchu ßwójbu pſchińcź da, je macźerka ſ dowěru na Wjerſchneho tež te pſchě-trała. Jako pak njewuhojna khoroſcź (rak) ju popadny, je ßwoje dny w modlitwje a ſpěwanju kěrluſchow dokónczіła, zyle podata Božej pſchedwidźiwoſcźi. Kak je wboha duſchownje a cźělnje cźer-piła, njerěcźo wo tym hacź k ßmjertnej hodźinzy. Hdyž potom po wjazynjedźelſkim hłódnjenju — njemóżeſche niczo wjazy k ßebi bracź — cźiſche wußny, dźerżeſche w rukomaj ßwoje lube ſpě-warſke, kiž běchu jej dale pokoj w tutej cźaßnoſcźi.

Spominam-li na ßlědowazy cźaß po pokhowanju lubeje macźerki ſ jeho njeporjadkom w ßwójbnym žiwjenju, žada moja duſcha po poradnizy, a ja ſapłakam nad dótom tuteje wěrneje wutroby, kotraž bu mi tak ſahe wjata. Cźaß je wuhojił ranu, je wſcho ſrjadował, ale ſtyſka ßo nam po cźłowjeku, kiž ſ nami cźujeſche. Hdyž potom na Ssmjertnej njedźeli pſcheby-wamy na ßwjatym měſcźe wotpocźinka, njech naß wobjima Božі měr, ſo bychmy ſ dźakom a ſ krutym pſchedewſacźom, dopjelnili kaſnje wěry, ſpominali na tych, kotſiž ßu wot naß woteſchki a ßo kaž woni pſchihotowali na naſch poßledni pucź, kiž je druhdy tak cźeźki — a nam tak njeroſumliwy.

Holcźka pſchi rowje macźerki.

Schła je holcźka na kerchow,
Hdźež bě macźerźyny row.
Płakała tam ßylſow wutrobne,
Spěwała ßej pacźeŕ Bohu ſpodobny.
Dótknył ßo jej' jandźel njebjeſki,
Scheptnył hłóß tak troſchtarſki:
„Macźerńu luboſcź Bóh žohnował je;
Ssměm pſchewodźecź, lube dźěcźo, cźe, —
Njech njewidomna tebi tež, —
Hdźežkuli ty tu pſchezo dźeſch!

Njepłakaj!
Saſpěwaj
Pacźeŕ nutrny
Wſchitke dny.
To ßo Bohu ſpodoba,
Žohnowanje ßwoje da."

Saložeŕ naſcheho ßerbſkeho njedźelnika „Pomhaj Bóh".

S dźaknym wopominanjom podawa tu dźenßa naſche ko-pjeńko wobras ßwojeho ſaložerja. Wón bě Khrebjanſki farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella. 27. 4. 1931 je jeho Bóh ſ jeho ſeń-ſkeje ßłużby ſwołał do njebjeſkeje, hdyž bě Knjeſowej zyrkwi tu ßmět 45 lět ßłużicź na wſchelakich měſtnach we wſchelakich kra-jach, tak wot lěta 1895 w ſnatych kupjelach Merany w Južnej Tirolſkej, tak na kónzu ßwojeho ſkutkowanja w kupjelach Auſſee, a tak pſchi ſpočatku ßwojeho dźěła w ßerbſkej Khrjebjanſkej wo-ßadźe, kotraž je mohła 11. novembra t. l. 250lětny jubilej ßwo-jeho nětcźiſcheho Božeho doma woßwjecźicź. Do Khrjebje pſchińdźe młody Sella, rodźeny Němz ſ kupy Rujany, w lěcźe 1884. Faŕ-ſke měſtno bě tam hižo ſchtyri lěta próſdne, dokelž w Pruſkej ža-nych kandidatow njemějachu. Ssobuſacźuwajo tutu duchownu nuſu ßerbſkeje woßady, ßo rosßudźi tu wostacź a ßerbſku rěcź nawuknycź. A wón njeje ju jenož nawuknył, je ju a Sserbſtwo lubował. A tuta luboſcź k Sserbam ſpóſna tež, ſchto ſim pobra-chowaſche: ßerbſke njedźelſke łopjeno. A wón ſałoži tajke w lěcźe 1891. A to bě a je naſch „Pomhaj Bóh".

My wopominamy, wopominajo tutoho evangelſkeho fara-rja, jeneho ſ tych ßerbſkich duchownych, kiž, rodźeny Němz, na-wuknychu ßerbſku rěcź doſpołnje a ßłużachu ßerbſkemu ludej ſe wſchej ßwěru, bywajo ſe ßwojej luboſcźu a ßwěru k ßerbſkemu narodej ſ pſchikładom tak někotremu rodźenemu Sserbej. A hdyž my jemu tu dźenßa ſ tutym wobraſom a ſ tutymi rynczkami ßnadnuſchki pomnik wěnujemy, ſtajimi runje ſ tutym wſchěch Sserbow pſched tu winowatoſcź, hajicź a ſpěchowacź, ſdźerżecź a wukhowacź ßerbſkemu ludej to, ſchtož je faraŕ Sella pſched 45 lětami jemu dał: njedźelſke łopjeńko „Pomhaj Bóh". Hdy njeby móżno było, tuto łopjeńko wukhowacź pſches tutón cźeźki cźaß do lěpſcheho pſchichoda, by na tym wina była, niz tak jara pjenježna nuſa, ale linka, bjesmyßlnoſcź, njedźak Sserbow, kiž ßebi waża pſchemało ßwojich wótzow a macźerjow rěcź a wěru, ßwojeho Boha dary: ßerbſki narod a evangelſku zyrkej.

S tutoho rospominanja naſtawa pſched wſchěmi dotalnymi cźitarjemi tón nadawk, dale ßebi hajicź a dźerżecź tuto evangelſke ßerbſke łopjeńko a ßo ſa jeho rosſchěrjenje kaž ja jeho wudoſpoł-njenje ßwěru ſtaracź — a ſ tutoho rospominanja naſtawa pſched kóždym Sserbom a kóždej Sserbowku, kiž hiſchcźe njejßu cźitarjo, horza próſtwa: Seſtupajcźe ßo ßobu do rjada tych, kotſiž ßo kóždu njedźelu doma ſetkaja a witaja ſ łopjeńkom „Pomhaj Bóh" a jo cźitaja a tak ßwoju ſwólniwoſcź wobßwědcza, ßłużicź Knjeſowej zyrkwi mjes ßerbſkim ludom. A ſchtó njeby ſpóſnał, kak jara nuſne je runje nětkle evangelſke łopjeńko, kotrehoż mjeno je naſch luby ßerbſki poſtrow: „Pomhaj Bóh"?! Schtó moh te pſchicźiny, ſo dyrbimy jo runje nětkole měcź a podpje-racź a cźitacź a wukhowacź, wſchě mjenowacź?!

Faraŕ dr. Sella je po 11lětnym ſkutkowanju — 1884 hacź 1895 — w Sserbach, w Khrjebi, ßerbſki kraj ſaßo wopuſchcźił — dokelž dyrbjeſche. Wón cźerpjeſche na ſchiju a chzyſche wuho-jenje namakacź w južnych cźopliſchich krajach. Ale ßerbſki narod

je wón lubował dale a wo nim ßwědcził ſ kraßnymi ßłowami. Jako ßydomdźeßatnik wuſnawa wón, ſo je ßo jemu pſchezo ſtyſkało ſa Sserbami a ſo ßo jemu hiſchcźe ſtyſka ſa cźichim ßerbſkim krajom a ſa jeho ſprawnym ludom: „Ach, ſo bych tam tola woſtał!“

Nochzemy ſkónczicź, ale ßo tu hiſchcźe wutrobnje ßerbſkemu „Pſchedźenakej“ — knjeſej prof. ſtud. radźe D. Wicźaſej-Stollbergſkemu — dźakowacź. Wón pſchinjeße w ßwojim nowym wudawku: „Pſchedźenak, protyka ſa Sserbow, 1936“ tutón wobraś a lube wopominanje, kotreź ßmy tu ßobu wužili. Tam namaka kóždy hiſchcźe dróbniſcheho wo fararju Sellu a nimo toho wjele rjaneho a ſajimaweho, woßebje teź wjele nowych wobraſ-w

Khrjebjanſki faraŕ dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

Eswjaty ſcźenik Matej.

P. n. M. H.

(Skónczenje.)

Tajki wjeczor njech je byk, jako Jeſuß ſe ßwojimi wuczobnikami do domu Mateja pſchińdźe a ßo mjes hoſcźemi ßydźe. Tu wón w towaŕſtwje zkonikow pſchebywaſche, kaž bychu to dobri pſchecźeljo byli. My ßebi myßlicź mózemy, kak je wón po wjeczeri hoſcźam wutroby a ßwědomnje ſbudźicź pytał a jich wſchitkich do njebjeſkeho kraleſtwa proßył. Drje ßo fariſejſzy, kiž wonka ſtejachu a ßo ſa pſche ßwjatych dźerżachu hacź ſo bychu ſtopki do tajkeho zkoniſkeho domu ſcźinili, na to hórſchachu, kak móże Jeſuß ſ tajkimi njezyrkwinſkimi ludźimi towaŕſtwo měcź. Ale wón jich ſ raſnym wotmołwjenjom wotpokaſa a dozpě, ſo bu ſa zyke zkoniſtwo tutón wjeczor tajki podawk, ſo cźaß żiwjenja na njón njeſapomnichu.

Wot tutoho wjeczora běſche Matej ſtajnje mjes najbliżſchimi wuczobnikami Jeſußowymi wohladacź. Haj, jako Jeſuß někotre dny abo tydźenje poſdźiſcho ſ wulkeje liczby ßwojich pſchiwißowarjow ßebi ßwojich dwanacźe japoſchtołow wuſwoli (Mat. 10, 3), běſche k ſpodźiwanju jich wjele Matej, tón zkonik, mjes nimi.

Ja ßym ras jeneho cźłowjeka prajicź ßłyſchał: „To je tola ſchkoda, ſo my wo japoſchtołſkim ſkutkowanju Mateja tak zyle niczo njewěmy.“ Je to wěrno? Njewěmy ſawěſcźe niczo wo nim? Njej dha wón kraßne ſcźenje (evangelion) napiſał, kajkeż wono na ſpoczatku noweho teſtamenta ſteji? Njebudźe jeho knižka we wſchitkich dźělach ßwěta wot milijonow a ſaßo milijonow w nimale tyßaz rěczach cźitana? Kotry ßwětny ſpißacźel wſchitkich cźaßow mohł ßo w tym naſdala měricź? Njejßy ty, luby cźitarjo, wjele krócź pſched tutej knižku ßedźał a njejßy tón hłóß Jeſußowy ßłyſchał?

Wjele je ßo we wſchitkich dźělach kſcheſcźijanſtwa k khwalbje Mateja prajiło. Zyke knihownje ßu ßo wo jeho ſcźenju napißake. Kak kraßnje Luther rěcźi wo tutym mużu, kiž je nam to „hórſke prědowanje“ abo to „prědowanje na horje“, tuto ſłote łopjeno cźłowjeſtwa, napißał a wukhował! Ale ja njecham niczo wo tym prajicź, ſchto ßu wěrjazy kſcheſcźijenjo wo nim prajili a pißali. Ja chzu jeno na kónzu podacź, ſchto je po ßwěcźe ſnate, ale wěrjazy ſpißacźel, Franzowſa Renan, napißał. Wón praji: „Scźenje Mateja je najwažniſcha kniha kſcheſcźanſtwa.“ A na druhim měſtnje: „Tuta kniha je najwažniſcha kniha, kotraž je ßo hdy pißała.“

Hdyž to wſchitko wopomnimy, ſroſumimy, cźehodla a ſa kajku ßłużbu je Jeſuß na tamnym dnju w Kapernaumje tutoho cźłowjeka ſ wobwjertliwym pjerom ſe ßwojeho prjedawſcheho zkoniſkeho dźěła do liczby ßwojich japoſchtołow powołał a pſchijał. Wón dyrbjeſche ßo wopißowaŕ żiwjenja a ſkutkowanja Jeſußoweho ſcźinicź, kotryž mějeſche kſcheſcźanſtwu a zykemu cźłowjeſtwu k wěcźnemu wopomnjecźu napißacź, ſchtoż je ſe ßwojimaj ßamßnymaj wocźomaj widźał a je ßwojimaj ßamßnymaj wuſchomaj ßłyſchał. M. H.

250. narodniny Khrebjanſkeje zyrkwje.

Pokracźowanje.)

Khwalcźe Boha po jeho wulkej kraßnoſcźi! Pſches Boże ßłowo póſnajemy naſchu cźłowjeſku ßłaboſcź a nuſu. Luther je prajił, ſo ßmy wſchitzy proſcherjo a wſcheje hnady njehódni. Schtó budźe wobſtacź móz pſched wěcźnym ßudnikom? Też to to dyrbimy dźenßa ßłyſchecź! Njech też dźenßa w naſchim wótznym kraju rěcźa pſchecźiwo hrěchej a cźłowjeſkej winje; hdyž ßo dźenßa dźakujemy, dha też ſa to, ſo ßo nam tudy prěduje evangelij wot Jeſom Khryſta, kotryž hrěch a cźłowjeſku winu wotkrywa, ſdobom pucź k wumóżenju pokaſawſchi. Evangelij nam pokaſuje też Bożu móz a kraßnoſcź. Haj, njech je ßłowo wot kſchiża ßwětej hluposcź, nam pak, kiž my ſbóżni budźemy, je wonc Boża móz. Hłubje njemóżemy do Bożeje mozy a kraßnoſcźe hladacź hacź pſches Boże ßłowo, kotreź ßo nam w tutym Bożim domje prěduje.

Sa to wſchitko dźakujmy ßo Bohu a khwalmy jeho! Dźenßa je nam tajka khwalba lohka. Ale też na to mamy dźenßa ſpominacź, ſo je naſcha woßada ſtaw kſcheſcźijanſkeje zyrkwje, kotraž ßo dźenßa tak wjeßelicź njemóże kaž my. Wona ma ßo cźeżko bědźicź, też w naſchim wótznym kraju. Dźenßa na naſchim ßwjedźenju chzemy ßlubicź, ſo budźemy we wſchěm bědźenju a wojowanju naſchej kſcheſcźijanſkej zyrkwi ßwěru dźerżecź. Kaž naſch Bożi dom, tak pyſchmy ßo też my a to ſ brónju naſcheje wěry. Dźak a khwalba njech żenje njepſcheſtanjetej pola naß w naſchim Bożim domje. Njech naß wón poſběhuje ſ hłubiny k Bożej kraßnoſcźi. Njech naß wón pſchezo ſhromadźi w jeho ßwjatnizy, hdźeż je Jeſuß Khryſtuß ßrjedźa mjes nami!

„Sa tajke dobroty cźi, Bożo, khwalbu dawamy a dźakne kěrluſche cźi k cźeſcźi ſaſpěwamy“, woßada ſ dźaknej wutrobu ſanjeße a proße: „Sdźerż, Wótcźe, dale nam naſch Bożi dom.“ Po ſkónczenej liturgiji a po pożohnowanju wuklincźa ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſ poßlednjej ſchtuczku „Tak chzemy ſtaj-

nje dźak cźi, Knjeże Bożo, spěwacź". Jej pschisamkny ßo hischcźe němska ßwjedźeńska Boża ßłużba a Boża ßłużba sa dźěcźi.

Póndźelu 11. novembra. Runje tak kraßne ranje kaž njedźelu. W Khrjebi pak je wjazy žiwjenja hacź njedźelu, a to bjes dźiwa, wulki wopyt, schlesyski biskop D. Zänker je pschischoł, so by ßobu ßwjecźił 250. narodniny Khrjebjanskeje zyrkwje. Hižo poł hodźiny do Božeje ßłużby khwatachu kemscherjo do Božeho doma. W 9 hodźinach wołachu swony wossadu na ßwjedźeńsku Božu ßłużbu. Biskop Zänker a s nim 25 duchowni s Rósborskeho, Wojerowskeho a se Žahanskeho wokrjeßa (haj ßamo se Sakskeje ßu też k nam pschijěli) a zyrkwina rada a zyrkwine sastupjeństwo cźehnjechu w ßwjedźeńskim cźahu do zyrkwje. Zyrkej bě pschepjelnjena. Jako sawod saspěwa zyrkwinski khór pod nawjedowanjom kantora Schulza Schütztowy spěw „Spěwajmy wschitzy dźak naschemu Knjesej". Po sawodnym kěrluschu „Budź khwalba Bohu ßamemu" měje'che knjes superintendent Nay-Mužakowski sawodnu liturgiju: Knjeże, ja lubuju wobydlenja twojeho doma a to městno, hdźež twoja cźesćź bydli! Na to wustupi zyrkwinski khór hischcźe ras se spěwom „Derje tym, kotsiž psched tym Knjesom khodźa w ßwjatosćźi", wot Schütza. S radosćźu sanjeßechmy kěrlusch „Ja chzu khwalicź skutki Boże". Sswjedźeńske prědowanje měješche biskop Zänker. „Bóh, kotryž pschikasa, so by ßo s cźěmnosćźe to ßwětło rosßwěcźiło, tón je ßo rosßwěcźił w naschich wutrobach, so bychmy dostali rosßwěcźenje toho pósnacźa teje kraßnosćźe Božeje we wobliczu Jesom Khrysta" (2. Kor. 4, 6), bě prědowanski tekst. Tutón dźeń je wulzy ważny sa Khrjebjansku wossadu. Psched 250 lětami je ßo tutón Boži dom poßwjecźił. Hladajmy wróćźo do tutoho cźaßa. Tsizecźilětna wójna bě lědma nimo. Wojowali ßu naschi wótzojo sa ßwoju ßwěru. Wójny bě kónz. Naschi wótzojo počźinachu saßo natwarjecź, schtož je wójna sniczźiła. Wschitkón kraj wodycha po tajkej žałostne wójnje. Ssylna wěra dawasche naschim wótzam móz a nadźiju. Lutherowe narodniny ßmy njedźelu woßwjecźili. Jedyn s wucźomzow naschcho reformatora bě s fararjom w tutej zyrkwi. Tehdom nasta w Schlesyskej nowa, evangelska zyrkej. Kak by mohła dźenßa saßo tajka žiwa zyrkej nastacź? tak ßo praschamy. We ßwojej wutrobje noßymy wschitzy wobras zyrkwje, kajkaž by wona bycź dyrbała. Ale bohužel wona tajka njeje. Wona je njedospolna, dokelž też w njej hrěch knježi. Nasch Luther pak je naß wucźił: hdźež je hrěch mózny, tam je Boża hnada hischcźe móznischa. Hdźež je hrěch, tam je też hnada. To je wschudźom tak: w zyrkwi, w ßwěcźe, w cźłowšskim žiwjenju a też w bibliji; wona nam też powěda wo hrěchu cźłowjekow a wo hnadźe Božej. (Skónczenje sćźěhuje.)

Zyrkej a stat.

Sserbski stipendium sa ßerbskich bohoßłowzow, kotsiž ßlubja, w ßerbsko-němskich woßadach skutkowacź, je sa tutón semester saßo sakska krajna zyrkej wupißała. Samołwjenja maju hacź do 1. dezembra t. l. w Drježdźanach bycź. Stipendium wucźinja 300 hriwnow a ßo pak jenemu da, pak na jich wjazy rosdźěli.

Se Sserbow a s daloka.

Do woßadow. Nadźijamy ßo, so ßmě a móże tuto cźißło naschcho njedźelskeho kopjena „Pomhaj Bóh" do prawje wjele domow dóńcź, dokelž ßebi jo woßada sa rosdźělenje na tutym dnju skasa. Zyła polojza němskich kopjeńkow sa ßmjertnu njedźelu je ßo nam poskicźiła a wěscźe a nadźijomnje bu też wjele s nich skasane. Je dźě ßmjertna njedźela a s njej kónz zyrkwineho lěta, tón cźaß, w kotrymž wutroba cźłowjeka rad woßebite ßłowo pschijimuje. Runje tehodła ßmy też my, kaž hižo wjele lět, woßadam poskicźili nasche kopjeńko, ßo nadźijejo, so ßo prawje wjele skasa a potom do domow abo pschi zyrkwinych durjach rosdźěli. Też nasche kopjeńko chze w tutych dnjach rad woßebite ßłowcźko prajicź wschitkim Sserbam a je ßo sa to pschihotowało. So by jemu była składnosćź sa to data we wschěch sakskich a pruskich woßadach! Wono dźěli rad s kóždej woßadu a s kóždym domom wjeßele a srudobu a chze runje na tutej njedźeli s kóždym ßerbskim domom bycź w khutnej rosmołwje. A runje tohodła też kóždy srosumi, so wono runje tehodła też tutu woßebitu składnosćź wužije, proßycź a namołwjecź ßerbske domy, ßebi jo skasacź, so by kóždu njedźelu pschikhadźecź mohło a strowicź kóždeho w maczerńej rěcźi: „Pomhaj Bóh". Tak móżesch ßebi jo skasacź hnydom wot 1. adventa na dalsche pola woßadneho fararja abo tam, hdźež ßo „Sserbske Nowiny" wudawaja a potom wot 1. januara ßem też běrtlklětnje na póscźe. — Wschitzy, kiž tuto kopjeńko hewak cźitaja, a wschitzy, kiž jo tón krócź dostachu, ßu proscheni, jo dale poruczicź. Dźiwajo na to, ßmy w tutym wot 4 na 8 stron powjetschenym cźißle nimo toho, schtož bě woßebje sa ßmjertnu njedźelu pschihotowane, stajili też něschto, schtož hewak porjadnje pod napißmami kaž: „Zyrkej a stat", „Se Sserbow a s daloka", „Na pucź" pißamy, abo schtož pokracźujo dale powjedamy, kaž to s Khrjebje, so by kóždy też w tutym powjetschenym cźißle spósnał, schto je nasche kopjeno a kak nasche kopjeno hewak pische a dźěła. Pißacź a dźěłacź chze wono pschezo a na kóždy pad a njedźiwajo na sadźěwki Bohu a jeho kraleństwu k cźesći a Sserbam k wužitku a k žohnowanju. — Tuž tak: „Pomhaj Bóh".

Na pucź.

Tu podawamy hewak hrónczka, ßłowa, podawki, pschißłowa na pucź ßobu sa rospominanje, podnurjenje a tak k žohnowanju, — k žohnowanju wěso jenož, hdyž buchu rospominane a hdyž bu s nich cźerpana mudrosćź sa žiwjenje a wěcźnosćź. Tak też dźenßa:

Žane selko njeje pische ßmjercź. —
Žiwjeńcźko s kóždym miknjenjom cźeka.—
Dźenßa ktu a sajtra mru. —
Ssmjercź cźi na jegeŕ dunje: schpura ßo s cźopika ßunje. —
Ssmjercź ßej prjedy wołaja, pon ßo psched njej khowaja. —
Schtož ßyjesch, to žnějesch. —
Ta wěra niczo njeplacźi, kiž nima płodow na ßebi. —
Wo cźož měrz drje rodźił njej', wosmje haprleja ßej. —
Se ßylsow wjeßle, se ßmjercźe žiwjenje. —

Listowanje. Kni. L. w D. a H. B. w B., kk. H. w D., T. w B. a L. w M.: Wutrobny dźak sa ßobudźělo w tutym wobschěrnym cźißle. Wjeßelu ßo, so njewostach wopuschcźeny a njewußłyschany. — K. J. W.: Ssym dostał a ßo jara dźakuju. Też Wy namakacźe prjedawschu pósłańku w tutym cźißle. Redaktor. — Sa 1. adv.: B. . z w B. — Sa 3. adv.: L. w M. — Sa 2. adv. a dalsche njedźele postaji k. w. f. S.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenjezkow.

Čzišło 48

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

Założił 1791 Khrjebjanski farar dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 1. dezembra 1935 Bautzen

1. njedźela adventa.

Sacharja 9, 9.

Wjeßel ßo jara, ty Zionska dźowka a wyskaj, Jerusalemska dźowka; hlaj, twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik. —

Wotewrcźe wrota schěroko a cźińcźe durje na ßwěcźe wyßoke, so by tón kral teje cźescźe nuts cźahnył. Schtó je tón ßamy kral teje cźescźe? Wón je tón Knjes ßylny a mózny, tón Knjes mózny w bitwje, tak chzemy saßo nasch adventski kěrlusch dźenßa spěwacź; Jesuß Khrystuß, kral cźescźe chze k nam pschikhadźecź. Drje steja hischcźe wjele ßylsow ßmjertneje njedźele we woczomaj, ale do wschěch ßylsow nuts, do wscheho žedźenja cźlowjeske wutroby dyrbi klinczecź to mózne klinczenje s wolijoweje hory, to wjeßoke wyskanje dźowki Zionskeje: hlaj, twój kral póńdźe k tebi, prawy a pomoznik. K tebi, haj tež k tebi! Daj zionsku cźischinu saczahnycź do twojeho žedźenja a žadanja, do wschěch Twojich staroscźow, wobcźežnoscźow a boloscźow, hdyž chzesch tež ty něschto pytnycź wot sbóžneho, wyskazeho adventskeho wjeßela! A to chzesch tola tež ty? Hlaj, je tola tak, hdźež hara ßwěta, honćtwa po jeńskich, sachodnych wězach, to pytanje ßwětneho lóschta a wjeßela dale dźe, tam njepytnje cźlowjek niczo wot adventskich hłoßow ßwojeho Boha. Jenož hdyž nutrnoscź a cźischina do wutroby sacźehnje tam klinczi tež hłóß Boži:

Hlaj, twój kral pschińdźe k tebi!

Kral je, kiž pschińdźe, poßłuchaj, kral! A my trjebamy tuteho krala. My kschescźenjo ßmy hromadźe wulki lud a tutón lud wupjelni wulki kraj, kiž doßaha hacž ke kónzam ßwěta, ale praj, schto je lud, kraj, bjes wodźerja, bjes krala? A kajkeho krala trjebamy my kschescźenjo? Žaneho ßłabeho cźłowjeka, a hdy by jeho móz hewak wulka była, žaneho cźłowjeka, kiž budźe tež po małej khwili próch, jemja, s kotrejež je wsaty, ně, my trjebamy wěcźneho, wschehomózneho Knjesa a krala. My trjebamy krala, kiž móże naß wumóz se wscheho steho tuteho cźěła a dusche, krala, kiž je ßmjercźi móz brał a kiž móże tež naß se ßmjercźe a s helskich a cźertowskich swjaskow wutorhnycź. A to je tón kral, wo kotrymž adventska powjescź spěwa: Wjeßel ßo!

Wjeßel ßo, hlaj twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik.

Woprawdźe, dźiwny kral, kral, kiž tehorunja nima, tutón Jesuß s Nazaretha, tutón sazpjeny Nazarenski. Kral! Abo njeje wón to? Posběhń ßwojej wocźi a hlaj w tutym ßwjatym adventskim cźaßu pschezo saßo do Bethlehema; tam leži to dźěcźo w žłobje, khudsche dyžli wschě dźěcźi na semi a tola je kral! Wěrny Bóh wot Wótza we wěcźnoscźi porodźeny. Haj wón je kral, hlaj horje na Golgatha, tam wißy na kschižu a cźerpi a njeße hrěchi ßwěta, tež twoje hrěchi. Wón tón jeniczki, w kotrymž dyrbja ßo požohnowacź wschě narody na semi. Haj tutón Jesuß Khrystuß kral, a schtož je najsbóžnische a najwjeßelsche, wón je tež twój kral, luby bratse, luba ßotra.

Abo njechasch žaneho měcź? Njetrjebamy wschitzy tuteho krala? Skoro móże ßo sdacź, so temu tak je, hdyž hladamy na tyßazy a saßo tyßazy, kiž ßo wo tuteho krala wjazy njestaraju. A tola, njedaj ßo mylicź, njedaj ßo saßlepicź, ty trjebasch tuteho praweho, tuteho pomoznika a niz jenož kóždy dźeń, ně, kóždu mjeńschinu twojeho žiwjenja. Hlaj jenož na wschě spytowanja, na wschu nusu, na wschě staroscźe, schtó dawa troscht a měr a móz, schtó móże setrěcź wschě žylsy? A hdyž twój kónz ßo pschibližuje, a po małej khwili pschińdźe wěscźe, haj, schto potom? O, my trjebamy jeho

wſchitzy, hacž ßmy ſtari abo młodźi, wulzy abo maki, my trjebamy naſcheho krala, naſcheho Sbóžnika, pomoznika, wumóžnika. A tehodla klinczi nam w tutym ßwjatym cžaßu pſchezo ſaßo napſchecźiwo, hlaj, hlaj! Haj, wocžin ßwojej wocži a ſpósnaj jeho jako twojeho krala!

Hlaj, twój kral pſchińdźe k tebi! Pſchecźeljo, hdyž we ßwojim cžaßu kral do jeneho měſta pſchińdźe, dha bě hižo njedźele prjedy nuſno, dha ßo wſcho cžiſcźeſché, dha ßo khěže pyſchichu, dha ßo wſchón próch ſ pucźa wurjedźi; a potom, jako pſchińdźe, dha ßo ßwjedźeńſzy witaſche. A hdyž nětko naſch kral Jeſuß Khryſtuß ßwój pſchikhad nam pſchipowjedacź da, hdyž chze ſ nowej hnadu k nam ſacźahnycź, ja měnju, dha rěka też ßo pſchihotowacź a jeho potom ßwjedźeńſzy witacź.

Haj, pſchihotujcźe pucź temu Knjeſej a cžińcźe jeho ſchcźežki rune. Cžińcźe jeho ſchcźežki rune, to rěka, woſtajcźe wſcho, ſchtož wón hidźi, hlajcźe ßo hrěchow. A hiſchcźe ras praju: hdyž kral ſacźehnje, dha cźehnje jeho lud jemu napſchecźiwo, dha witaju jeho. A hdyž wón nětko pſchińdźe, kral Jeſuß Khryſtuß a jeho kralowſki hłóß nam pſchiwoła, ja pſchińdu k wam, ale pſchińdźcźe też Wy nětko wſchitzy ke mni, ſchtó chze dha wróczo woſtacź? Tuž chzemy to pyſchecź, chzemy ßo w mozy jeho krwě poßylnicź, ſo njeby hněw krala na naß pſchiſchoł. Kak rady ßu runje w ßwjatym adventſkim cžaßu kaž w ßwjatym póſtnym cžaßu naſchi Wótzojo ßwjate Boże wotkaſanje ßwjecźili. Kak někotry ßyn, kak někotra dźowka to wjazy njecžini. W ßwjatym adventſkim cžaßu maja telko ſtaroſcźow dla hód, telko ſwonkownoſcźow jich wotdźerži wot wſcheje nutrnoſcźe a hnady połny cžaß khwata nimo a ludźo njeńdźeja kralej napſchecźiwo. Njech tute ßłowo wſchěch napomina k nowej ßwěrnoſcźi w nowym zyrkwinym lěcźe. My chzemy tomu Knjeſej ßłużicź, to dyrbi bycź naſche wſchěch heßło. Doprědka, k Jeſußej! Sa nim a jemu napſchecźiwo ſ wyſkanjom: Hoſiana, temu ßynej Davitowemu! Khwaleny budź, kiž pſchińdźe w mjenje teho Knjeſa! Hoſiana we wyßokoſcźi! Twoji ßmy a ſ tobu chzemy khodźicź pſches tutón cžaß naſcheho žiwjenja do ſbóžneje wěcžnoſcźe ke wulkemu, kraßnemu hodownemu ßwjedźenjej. Hamjeń.

Advent.

S njebjeß zyłom' cžłowjeſtwu
Sswěrny pomoznik ßo bliži.
Boži Ssyn ſe ßmilnoſcźu
Takle hłuboko ßo ſniži,
So by měr a ſbóžnoſcź wſchu
Pſchinjeßł wſchitkim na ſemju.

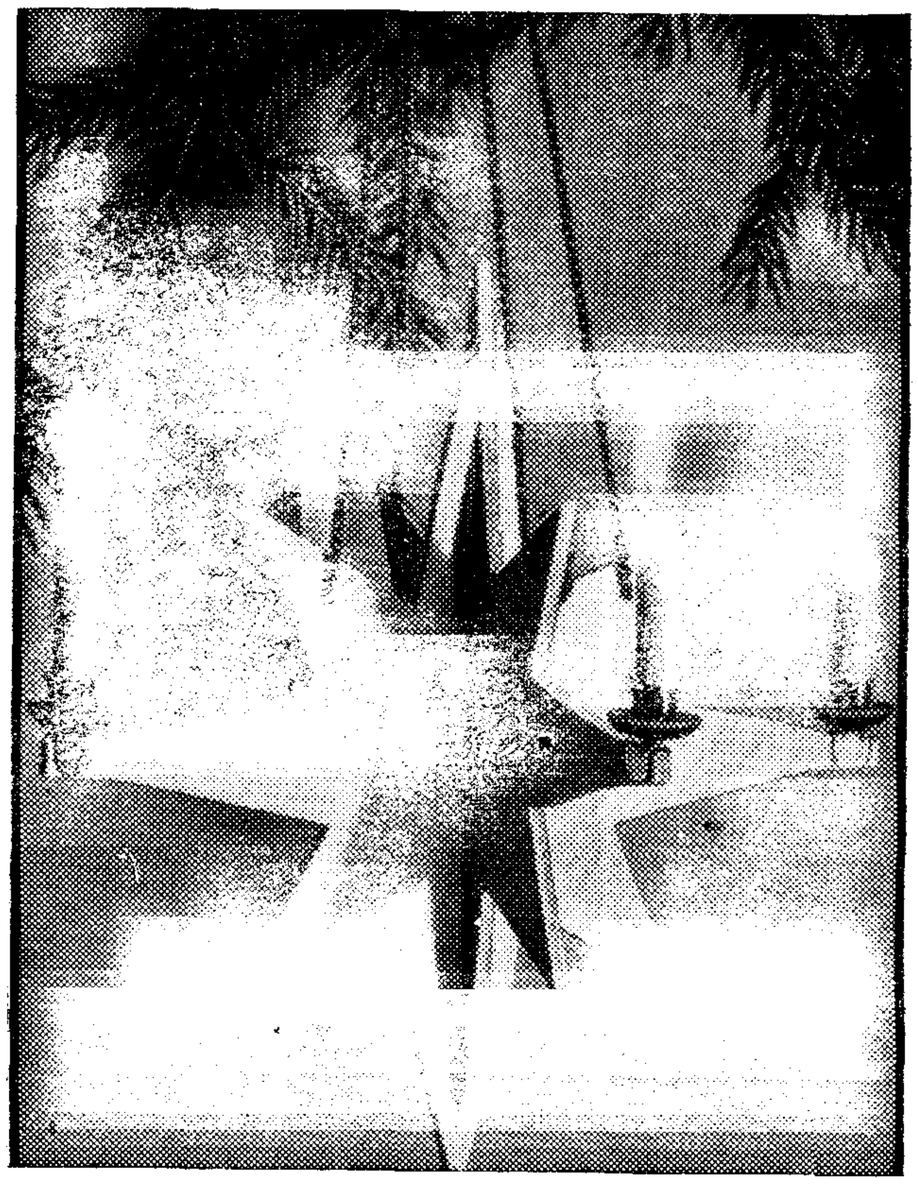
Nětko, duſcha, hotuj ßo
Na dźeń ſboża, połny hnady,
Witacź krala njebjeſkoh',
Kotryž ſwólnje naſche pady
Na ßo wja! Sso ſ luboſcźu
Pſchihotuj jom' k bydlenju!

Tajkoh' hoſcźa nadobnoh'
Chzemy wſchitzy witacź rjenje!
Pomoz ma ſa kóždeho,
Kiž ma k njemu dowěrjenje;
Sswědomnje wón ſpokoji,
Duſchu ſměrom napjelni.

Jeſu, luby Sbóžniko,
Kraßnoſcźe a Wſchehomózny
Ssy ßo wſdak, ſo cžłowjeſtwo
Wumóhł by ſe hrěchow nozy
Ty naſch bratſik ſcžini ßo,
Ssyno Boha Wjeršchneho.

Kralo měra, pſchikhadźej.
Wěcžna luboſcź ſhrěj naß ſnowa
Cžěmne pucźe rosßwěcźej
Nam pſches ßwoje lube ßłowa.
Haj, na twój dźeń, Sbóžniko,
Cžaka zyłe cžłowjeſtwo!

H. B.

Adventſki ſchtomik.

Dobre a ſpomožne adventſke je, adventſki ſchtomik ſtajicź a na njón kóždy dźeń adventſkeho cžaßa powěßnycź papjerku abo hwěžku ſ bibliſkim adventſkim wěſchcźenjom a ju cžitacź a rospominacź. Abo druhdźe maja adventſke hwěžki ſ adventſkim wěſchcźenjom a kóždy dźeń hromadźe jene cžitaja a rospominaja. A druhdźe ſaßo widźiſch adventſke khěžki ſ adventſkimi hwěžkami. A ſaßo druhdźe, hdźež niczo tajke nimaja, woſmu wſchědnje Bibliju a pytaja ſhromadnje adventſke wěſchcźenja a je nutrnje wopominaja. Njech tak abo hinak: wo to dźe, ſo ßo kóždy dźeń ſnowa dopomnimy, ſo je advent, ſo Jeſuß Khryſtuß pſchikhadźa, ſo mamy ßo dohotowacź. A to móžemy jenož dokonjecź ſ Bibliju. Tuž chzemy to też tu cžinicź a ßebi ſtajicź tajki adventſki ſchtomik a kóždy dźeń ſnowa wſacź ſ Biblije ßłowo, jo cžitacź a jo powěßnycź na tutón ſchtomik a do ßwojeje wutroby, doniž ßo potom nad ſchtomikom kaž we wutrobje njeſajaßni radoſtne ßłowo dopjelnjenja: „Wam je ßo dźenßa Sbóžnik narodźił!“

1. a d v e n t : „Ja chzu njepſchecźelſtwo ſtajicź mjes tobu a žonu, mjes twojim ßymjenjom a jeje ßymjenjom; tón dyrbi tebi hłowu rosteptacź a ty budźeſch jeho do pjaty kałacź,“ 1. Mójſ. 3, 15. Tuto ßłowo mjenujemy też protoevangelion abo najprěńſchu wjeßełu powjeſcź wo tym, ſo Wumóžnik pſchińdźe.

Pón dźelu: „W tebi budźa požohnowane wschitke narody na ſemi!“ Sskowo Boże k Abrahamej, 1. Mójſ. 12, 3. pſchirunaj. 1. Mójſ. 18, 18.

Wutoru: „Ja budu jeho widźecź, ale nětk niz; ja jeho wohladam ale niz ſ bliſka. Hwěſda ſeńdźe ſ Jakuba a prut ſtanje ſ Israela“, 4. Mójſ. 24, 17.

Ssrjedu: „Wot Judy njebudźe ſzeptař wſaty ani miſchtr wot jeho nohow hacź pſchińdźe „ſchclo“ — rycźeŕ —. K njemu budźa ßo ludy hromadźecź“, 1. Mójſ. 49, 10.

Schtwórtk: „Prut wuroſcźe ſ Iſajoweho ſchtoma a młodźina ſ jeho korjenja ponjeßy płód, na kotrejź budźe wotpoczowacź Knjeſowy duch, tón Duch mudroſcźe a roſuma, tón Duch rady a mozy, tón Duch póſnacźa a bohabojaſnoſcźe“, Jeſ. 11, 1, 2.

Pjatk: „Hlaj, knježna je ßamodruha a porodźi ßyna; temu budźa rěkacź: „Immanuel“, Jeſ. 7, 14.

Ssobotu: „Nam je ßo dźěcźo narodźiło, Ssyn je nam daty, kotrehoż knježſtwo je na jeho ramjenju. A jemu rěkaju dźiwny, radźicźel, Bóh, mózny, wěcźny wótcźez, měrny fěrſchta, ſo by ßo jeho knježſtwo pſchiſporjako a měra nihdy kónz njebyło na Davitowym ſtole a w jeho kraleſtwje: So by wón to ßame pſchihotował a wobßydnył ſe ßudom a ſ prawdoſcźu wot teho cźaßa hacź do wěcźnoſcźe. To budźe cźinicź ta ßurowoſcź teho Knjeſa Zebaoth,“ Jeſ. 9, 6, 7.

2. advent: „Profetu jako mje, ſbudźi tón Knjes twój Bóh tebi ſ tebje a ſ twojich bratrow; teho dyrbicźe wy poßłuchacź,“ 5. Mójſ. 18, 15.

250. narodniny Khrjebjanſkeje zyrkwje.

(Skónczenje.)

Hrěch ſkaſy cźłowjekow, ßwójby, kraje a ludy. A jenicźzy tam je pſchichod, hdźeź je hnada Boża. To je teź dźenßa tak, to płacźi teź ſa naſch němſki lud. — W Lutherowym cźaßu żadachu ßej kſcheſcźijenjo reformaziju zyrkwje. Prědarjo drje rěcźachu wo hrěchu, ale woni njewědźachu, ſchto hrěch dozyła je. Tak prědowachu wotpuſk (Ablaß). Sa pjenjeſy mózachu ßej wotpuſk hrěchow dobycź. — Hdźeź hrěch knježi, tam dyrbi Boża hnada wutroby rosßwěcźicź. Tak bě to teź pola naſcheho reformatora. Wón myßleſche jenoż na ßwoju ßamßnu wutrobu. W klóſchtrje a w ſpowědnym ſtole (Beichtſtuhl) je ßo reformazija narodźiła. Ssam ſaßo chzyſche Luther hnadneho Boha dobycź, ſo by mohł ßwojemu ludej hnadneho Boha pſchipowědacź. Snutskownje a pſched Bohom bě wón jenoż małe dźěcźatko, ale runje jako tajki móżeſche wón potom cźłowjekam a ßwětej napſchecźiwo jako rjek a ßylny wojowař wuſtupowacź. A tehodla móżeſche ßo wot tuteje zyrkwje, kotruż je Luther k nowemu żiwjenju ſbudźił, prajicź, ſo je wona cźěmnoſcź wucźěriła a wutroby cźłowjekow rosßwětlika.

Kak jara ßej wſchitzy pſchejemy tajke wobnowjenje naſcheje evangelſkeje zyrkwje! Budźe nam Bóh take wobnowjenje ſpożcźicź? Haj, ale jenoż potom, hdyż budźemy każ Luther wědźecź, ſchto hrěch, ſchto pokuta je. Dźenßa cźłowjekojo wot hrěcha a wot pokuty rady njerěcźa, dokelž chzedźa wulzy, mózni rjekojo bycź. Luther pak bu najprjedy poniżny, pokorny a maliczki; wón njeſacźuwaſche to bójſke w ßebi, każ mnoho cźłowjekow dźenßniſcheho cźaßa, ale ßwoju maliczkoſcź a ßwoju njekniczomnoſcź. Wón dźiwaſche na ßkowo naſcheho Knjeſa a Sbóżnika: Sawěrnje, ja praju wam: Je-li ſo ßo njewobrocźicźe a njebudźecźe jako dźěcźi, dha wy njepſchińdźecźe do njebjeſkeho kraleſtwa! Bóh móże ſ niczeho něſchto ſcźinicź, praji Luther. My ßami njeßměmy potajkim niczo bycź, hdyż naß Bóh powyſchicź dyrbi. A tajzy cźłowjekojo, kotſiż ßu ßo ßami nanajniżſcho poniżili, ßu cźi najkhmańſchi, dokelž maja ſnutskowny ſałożk, kotrehoż jim nichtó rubicź njemóże. Hdyż budźemy wědźecź, ſo we wſchěm, ſchtoż cźinimy, Bohu ßłużimy, potom budźemy w naſchim dźěle, w naſchim ſaſtojnſtwje też ßwěrni namakani. Cźaß ßwojeho żiwjenja dyrbimy ßej pſched woczomaj dźerżecź: wſchitko, ſchtoż ty cźiniſch, je Boża ßłużba! —

Tehodla, dźerżcźe ßo pſchezo ßwěru k Bożemu ßłowej, budźcźe ßwěrni waſchej zyrkwi. Luther je prajił: Boże ßkowo njemóże nichtó roſumicź, khiba ſo wone w jeho wutrobje bydli. Do wutroby pſchińcź pak móże wone jenoż pſches bibliju. Luther je nam tutu bibliju ſnowa darił.Ważmy ßej tutón dar, wużiwajmy tute drohe kubło! Sapoczatk noweje zyrkwje je, ſo ßej Boże ßkowo ſa ßwězu na ßwojim pucźu wuſwolimy. A ſ tajkej ßwězu wuhotowani móżemy móz twaricź nowu zyrkej naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.

Po kěrluſchowej ſchtucźzy „Do wěcźnoſcźe pak traje tu hnada Boża wótzowſka“ mějeſche woßadny farař ſkónczu liturgiju. Stejo wuſpěwachmy po požohnowanju ſ hnutej wutrobu „Njech Bohu dźakuje, ßo wutroba wſchěch ludźi!“ Pomałku ßo Boži dom próſdnjeſche. Biſkop Zänker a duchowni wrócźachu ßo ſaßo na faru, hdźeź hiſchcźe hacź do póſdneho popołdnja hromadźe woſtachu. — My wſchitzy pſchejemy Khrjebjanſkej woßadźe wjele ſboża a Bożeho żohnowanja ſa pſchichod a ßo nadźijamy, ſo budźe wona teź dale ßwěru do ßwojeho Bożeho doma khodźicź, ſo budźe wona ßwěru hajicź a ſakhowacź ßwojich Wótzow rěcź a wěru! To daj Bóh! J. P.

Něſchto wo ßmjertnoſcźi.

(Skónczenje.)

Wo ßmjertnoſcźi rěcźecź rěka też něſchto wo khoroſcźach naſpomnicź. Ssu powołanja, kotreż ßu jara njeſtrowe, a wo tych ma ßo tu dodacź, ſo ßu kowownizy, kiż ſ wěſtymi kowami dźěłaja, w ſtajnym ſtraſche, maja ſ jědami cźinicź. Wjeßny kowař a ſamkař do nich njeliczi.

Ssmjercź je hrěchow mſda, to płacźi też wo cźělnej ßmjercźi tych, kiż ßu ſ njerodnym żiwjenjom ßwoju ſtrowoſcź podrywali, ſapomniwſchi na mjeſy cźeſcźe a cźělneje mozy. Hdźeź ſport knježi, tam drje cźeſcź pſches mjeſu dźe. Tola Bóh je mózny knjes a hnadny Wótcźez, kiż někotreho hrěſchnika ſ cźělneho ſachoda pſches pokutu a wěru k żiwjenju poſběhuje. To duchowni zyle hnucźi pola ßmjertnych łożow ſhonja, hdźeź njeje móżno na něſchto druhe twaricź hacź na Khryſtuża.

Khoroſcźe, też njeſaßłużene, pod kotrymiż někotry mórkoze, maja wulku ßwjatu ważnoſcź — po Bożej mudroſcźi! Kak ßo ma? Wjele ſtarych ludźi cźi powjeda, kelko khoroſcźow ßu měli! Je khory bycź ſtrowe, to rěka, ſo pomha k wyſchſchej ſtarobje? Wjele jich wumrje pſchi najlěpſchich lětach, a ßu prěni krócź ſkhorili. Je ſtrowoſcź ſtraſchna, hdyż cźěło njeje ſwucźene, khore bycź? To ßu praſchenja, kotreż ßu na prěnje ßłyſchenje ßměſchne, ſpodźiwne, ale niz hłupe. Cźěło móże ßo ſ khoroſcźu ſeßylnjecź, jědy wumjetacź. W Kralowym młynje w Delnjej Kinje bě wowka ſtrowa hacź pſches 80 lět, hacźrunjeź běſche 7 krócź na ſahorjenje płuzow — we młodych lětach — khora pobyła! Khori ßu pobożni, ſtrowych niczo na Boha ſpomnicź njenuſuje hacź jich wěra, a też wěra je jenoż cźłowſka móz, nima ſtajnoſcźe.

Wo woßebitych khoroſcźach ſkónczńje hiſchcźe někotre

ważne liczby. Bjes dobreje ſtrowoſcże narodżenych běſche ſe 100 000 w lěcże 1906 118, 1931 pak jeno 59, dokelž młode macżerje też jako dźěłacżeńki pod lěkarſkej pomozu ſtejachu. Na ſcharlach nětko jara mało ſ pornjo prjedy 16, wumrje, na difteritis 1 pornjo 4, na duſchaty kaſchel 1 pornjo 6, na tuberkuloſu połoja pornjo lěcże 1906. Na influenzu (gripu) je pak wjele wjazy wumrjeło: 30 pornjo 14 prjedy (w lěcże 1918 293!) wot 100 000 ßmjertnych padow. Też khoroſcżow wutroby je něſchto wjazy. Khoroſcżow cžrjewow, ſ kotrymiž tyßazy dźěcżatkow mrějachu, je jeno hiſchcże dźeßaty dźěl. Rak je ßo w liczenju nimale podwojił, ale prjedy njejßu pſchezo wjedżeli, ſo je rak był. Ssamomordarſtwow je něſchto wjazy. We wójnſkich lětach pak bě jich mjenje! Wulke dobycża tworja ſmužitoſcż; ludźo chzychu kónz wójny doczakacż. Snjeſboženjow běſche po wójnje hacž do lěta 1931 pſchezo mjenje, nětko pak wěmy, ſo je pſchezo wjazy w tychle lětach. Njeſnatych pſchicžinow běſche prjedy (1906) 39 na 100 000, nětko (1931) jeno 2. Tak je liczenje ßo polěpſchowało.

Wjeßelmy ßo bohatſtwa ſtrowoſcże a żiwjenja! Njech maja dźěcżi a dźěcżidźěcżi njeſkaženu ſtrowu krej! W kſcheſcżijanſtwje mamy najlěpſche a woprawdźite ſawěſcżenje żiwjenja — ſa ſemju a ſa njebjeßa. Pomhaj Bóh k temu nam wſchitkim a pſchezy bóle naſchemu zykemu ludej! T. w B.

Zyrkej a ſtat.

S nowym zyrkwinym lětom je w Sakſkej pſched naß nowy rynk tekſtow ſtajeny. Po dotalnym porjedźe bychmy ßo w tutym zyrkwinym lěcże po 4. rynku ſakſkich perikopow ſtožowacż měli, kotryž nam 3 tekſty na wubjerk poſkicża. Nowy poſtajeny rynk je zyle hinak ſałożeny a podawa jako tekſty zyle krótke ſpruchi, kaž ſe ſcżěhowazeho hnydom ſpóſnajecże: 1. advent: Mat. 11, 3; 2. advent: Jan. 3, 19; 3. advent: Luk. 9, 56; 4. advent: Jan. 3, 30; Patorżiza: ßwobodny tekſt; Hodownicżka: Jan. 3, 16; druhi dźeń Hodow: 2. Kor. 8, 9; njedźela po Hodźoch: Luk. 17, 21,b; ſilveſter: ßwobodny tekſt. — Tute ßłowa Noweho Sakonja ßu na poſpyt jako tekſty poſtajene, duchowny pak njeje na to ſwjaſany, kóżdy ras poſtajeny tekſt ſa prědowanje wužicż. Tajke krótke tekſty maja zyle wěſcże něſchto ſa ßo, ale pak móżeſch też wſchelakeho pſchecżiwo tajkemu ſarjadowanju prajicż. Jene ſ dobreho je, ſo pſchi tym někotry něhdy nawuknjeny abo ßnadź też niz nawuknjeny ſpruch ſnowa nawuknjeſch a ſo tak někotre nowe kraßne ßłowo Biblije ſ hłowy nawuknjeſch. Abo ßy natyknjeny wot ſpjecżowanja tych, kiž tajke ſchpruchi nochzeja wuknycż a praja, ſo niczo njepomhaja? Ně runje, dokelž tajkeho tórneho měnjenja a rěcżenja — a hiſchcże hórſcheho w ludu, wukńmy a wukńmy ſaß a ſaß ßłowo Biblije. Wſchak mamy runje nětkle nadobny pſchikład pſched ßobu. Dopomń ßo tola, ſchto — kaž tydźenja pißachmy — Hindenburg 1. auguſta 1934 na ßmjertnym łożu rjekny: „Schtož chzu ja cżitacż, to ja wěm ſ hłowy hižo dołhi cżaß!“

Też ſa ſakſku krajnu zyrkej je němſki miniſter Kerrl kaž ſa zyku němſku evangelſku zyrkej a ſa ſtaropruſku zyrkej „zyrkwinſki wubjerk“ powołał. Do njeho ßłuſcheja 5 ſaſtupjerjo ſe wſchěch zyrkwinſkich ſtron. Njech po tutym pucżu bórſy k ſměrowanju zyrkwje a luda dóńdźemy, tak, ſo by ßo ſkoro ſaßo ſ nowymi mozami a w pſchesjednoſcżi hajiło evangelſke żiwjenje w ludu. My jo pak wſchitzy njewuſtawajo a njemylnje hajmy w ßwojej wutrobje, w ßwojich domach, w ßwojich woßadach, cžerpajo mozy a mudroſcż ſ Biblije a ßo poßylnjejo ſ wěrjazym modlenjom kóżdy dźeń ſnowa. Advent, nowe zyrkwinſke lěto tola tak hižo kóżdeho pſched tutón nadawk ſtaja. A tón cżaß, w kotrymž ßmy a naſch pſchichod, kotryž pſched nami, kóżdeho khutnje k tomu pohonja. Do naſpomnjeneho ſakſkeho wubjerka ßłuſcheja kk. ſuperintendent Ficker-Drježdżanſki, ſuperintendent Gerber-Kamjenicżanſki, wyſchſchi zyrkw. rada Wendelin-Drježdżanſki, farař ſtudentow dr. Fichtner-Drježdżanſki a farař Knabe-Lipſcżanſki.

Seminar ſa bohoßłowzow ſakſeje krajneje zyrkwje w Lückendorfje je ßwoje ſkutkowanje hinak hacž dotal ſałożił. Kandidatojo bohoßłowſtwa tam wjazy ſemeſter abo dwaj njepſchebywaju ale ßo tam na krótke roswucżowanja, kotreż tſi njedźele traja, ſhromadźuja; ſ nimi też cżi kandidatojo, kotſiž jako vikarojo hižo we woßadach ſkutkuja.

Se Sserbow a ſ daloka.

Do Bukez ſcżele naſche łopjeńko do fararjez doma wutrobne ſbożopſchecża. Knjes farař Mjerwa a mandźelſka ßwjecżeſchtaj 22. novembra ßlěborny kwaß. Bóh daj ßwoje żohnowanje do doma a do dźěła, kotreż telko mozow żada ſa woßadu, zyrkej, lud. Haj tak: Bomhaj Bóh.

Do Sserbow je ſaßo duzy Pſchedżenak, ſtary ßwěrny pſchecżel wſchěch ßerbſkich domow. To ſcże mjes druhim też ſ tydźeńſcheho cżißka ſhonili. Podachmy Wam tola ſe ßerbſkeje protyki „Pſchedżenak ſa lěto 1936“ mjes druhim wobras ſałożerja naſcheho łopjeńka ſ. dra. Selly a něſchto ſe żiwjenja a ſkutkowanja tuteho wulzy wobdarjeneho a nadobneho pſchecżela ßerbſkeho luda, kotryž tu rěcž, kotruž tak někotry rodźeny Sserb, tak někotra rodźena Sserbowka ſazpiwa, nawukny, hacżrunje bě rodźeny Němz, a to tohodla, ſo by Sserbam ßłużił a jich rěcży a jich wěrje. Tuž, hdyž tak ſtary pſchecżel duzy po Sserbach, witajcże jeho ſaßo na zyke lěto do doma. Scżele Wam tola naſch ßwěrny a njeſpróżniwy prózowař, k. ſtud. direktor Ota Wicżas-Stollbergſki telko rjaneho a dobreho we wobraſach a ßłowach do domu. Kóżdy ſměje wjeßele na nim, woßebje pak woßady, kotreż ßu lětßa — wſchě wěſo njemóża nadobo naſpomnjene bycż — ſ dleſchim abo mjeńſchim naſtawkom wopomnjene, kaž na pſch. Wóßlincżanſka, Khrjebjanſka, Maleſchanſka, Bukecżanſka, Wochożanſka, Budeſtecżanſka, Sslepjanſka, Michalſka, Hodźijſka, Wojerowſka, Lucżanſka, Laſowſka a njeſabudźmy: zyła woßada naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. A to wſcho ſa 50 pj. ſa zyke lěto 1936. Tuž njedajcże Pſchedżenakej podarmo ßo wo durje khłapacż. Witajcże jeho na zyke lěto a pſchidružſcże jemu kóżdu njedźelu naſche ßerbſke łopjeńko „Pomhaj Bóh.“ Myßlu a měnju, ſo budże nam jara nuſne a dobre, ßebi ßměcż pſchiwołacż kóżdu njedźelu: „Pomhaj Bóh“ a „Wjerſchny pomhaj“.

Na pucż.

Advent, advent! ſaß ſaklincży.
Hotuj, hotuj ßo! ſ njoh' wuklincży.
Sbóżnik duzy je a ſbożo! —
Prózuj ßo a proſch: O Bożo!
Spożcż, ſo ſapſchijam nětk wſcho,
Schtož nam tu bliži ßo;
Sbóżnoſcż wěcżnoſcże,
Sbożo cżaßnoſcże!

Liſtowanje: Sa 3. adv.: L. w M. — ſa wſchě druhe njedźele poſtaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor farař Wyrgacż w Noßacżizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcżi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcżernje w Drježdżanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cżiſchcż „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacży ſchtwórcżlětnje 108 pjenježkow

Čišło 49

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˇ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 8. dezembra 1935 Bautzen

2. njedźela adventa.

Jes. 40, 1—5.

Boži ɜud pschińdźe na ludy, so wschitzy ɜo dyrbja nastrózecź abo na jednotliwych, so na ɜwojim wopacźnym pucźu dyrbja spósnacź ɜwoju winu, mjes tym so drusy ɜo Božeho žohnowanja raduja. Schto je wina zyłeho luda, to njeje lohzy prajene. Wěscźe je kóždy krócź něschto tajkich, kiž na wulkej winje ɜwojeho luda dźěl nimaja, khiba so njejɜu s zyłej mozu pschecźiwo hrěchaˇm a błudam sakrocźeli. Wucźerjo a duchowni, nowinarjo a sastojnizy maja po ɜwojim powołanju lud wucźicź, napominacź, wodźicź, jemu do ɜwědomja rěcźecź. Jich samołwjenje je jara wulke, a hdyž je zyły lud pod ɜud stajeny, ɜo ludowi wodźerjo woɜebje a najprjedy ɜudźeni a saɜudźeni cźuja.

Wěrjazemu je ɜud na kóždy pad Boži ɜud. Hdyž je njewěrjazemu cźłowjekej zyle zuse, szyła ɜebi na něka jki ɜud myɜlicź, wón tola ɜo dyrbi tak rjez ɜudej toho podcźišnycź, schtoż jako scźěhwk jeho khodźenja na njeho pschińdźe. Někotry pod tajkim nasłonjenjom do ɜo dźe kaž słubjeny ɜyn a ɜo wobrocźi, dopomniwschi ɜo na to, schtoż je jako młody kscheścźijan wuknył.

Sswěrni kscheścźijenjo dyrbimy bycź, niz hakle w njeɜbožu ɜo k Bohu měcź, ale stajnje ɜud Boži pscheˇd wocźomaj měcź. Njeɜwěrni ɜu sasparni, kotrymž ɜo wostudźi, pschezo wucźbu ɜłyschecź, kóždu njedźelu spowědź spěwacź, pschezo saɜo advent ɜwiecźicź, na kotrymž njebjeski knjes pschikhadźa, so by płody žadał wot schtoma.

Boži ɜud pak tola jawěscźe njeje sakrocźenje pschecźiwo ludźom, pschi kotrymž mohł wschehomózny Bóh spokojom bycź, hdyž je hrěch khłostany a cźłowjek słubjeny, haj zyły lud sniczeny, njewinowacźi ɜobu. Hižo w starym sakonju ɜo sjewja mikoscź Boža, kotraž w Khrystuɜu potom we ɜwojej poknoscźi skutkuje.

Saɜo a saɜo je Jerusalem pod ɜudom Božim, njech lud njepoɜłucha na profetow abo njech njerodźi wo Khrystuɜa. Jesajas wě, kak chze Bóh Knjes ɜwój lud troschtowacź. Ale je Boži lud zyły lud? Woprawdźe Boži lud móža drje jeno cźi rěkacź, kiž rěcź profetowu ɜłyscha a troscht Boži pytaja we wodacźu. Niz w hordym měscźe Jerusalemje, kotreź je nětko sapuscźene, ale w puscźinje je hłóɜ prědarja: pschihotujcźe Knjesej pucź! Tam ɜu hory a hórki, wscho jara njerune, to pokasuje na wulke njerunoscźe a nižiny ludoweho žiwjenja a cźłowjeskich pucźow.

Mózny knjes dyrbi pschińcź, kotryž to wschitko wě srunacź. Njerunoscźe pak na duchownym polu, wo kotreź ɜo tu jedna, ɜo njemóža se swonkownej mozu, teˇ niz se sakonjemi pschewinycź abo wotstronicź, ale jenicźzy s duchownym dźěłom: kraɜnoscź Knjesowa ɜo dyrbi sjewicź, tak so wschitzy widźa, so Knjesowy ert rěcźi.

To je ɜo w Khrystuɜu stało. My widźimy, so Bóh rěcźi. Njech tola pschezo takle mudrje a hordźe njepraja, so Boże dźiwy najrjeńscho wonka w stwórbje wohladamy a njetrjebamy Božich ɜłužbow w zyrkwjach. Teˇ tule wěru maja wot Khrystuɜa, bjes kotrehož budźichu w pschiwěrje stali. Wjele kraɜnischi pak hacź stwórba je duchapołny, wěrjazy, luby cźłowjek, w kotrymž je Khrystuɜ žiwy. Schto je rjana hora, lubosny doł, hdyž tam cźłowjek steji, kotryž ɜnadź dyrbi se ɜwojeje nuzy tam won cźeknycź, so by tam na lěpsche myɜle pschischoł, potom pak jeno saɜo do ɜwojeje staroscźe a njewěstoscźe sapadnył? W Božej stwórbje je teˇ kscheścźijan wjeɜeły, widźiwschi tam wscho w pobožnym spodobanju na Bosy. Khwali tam Boha. Ale njekhwalimy Boha w zyrkwjach? Widźimy tam Boži lud! Boži lud je tam troschtowany. Božt

lud lubowacź, ſ nim ßobu ſpěwacź, jón jeno wohladacź w jeho mutrnoſczi, to je radoſcź a ſbóžnoſcź.

„Troſchtujcże mój lud!“ praji Bóh. Je nam to tak ważne, wulke, ßwjate, ſo naſch lud jako ßwój lud lubujemy we Khryſtußu? Naſch lud budź ſnutrnej modlitwu wſchehomóžnemu na wutrobu kładźeny. Bóh jón ßudź a troſchtuj, Bóh rěcź ſ nim a k njemu. W Jeſußu to widźimy, a to je advent.

T.

W ßwjatym adventſkim cžaßu.

Hłóß: Budź khwalba Bohu ßamemu.

Sso hodow ßwětło rosſchěrja
Nam ſ Boha po wſchěm ßwěcże,
Tuž hodowny ſpěw kliczecź ma
Tež nětk we kóždej hěcże!
Sswěcź, ßłónzo, kraßnoſcź njebjeſka,
Njech pruhi twoje wohřeja
Wſchě wutroby, wſchě duſche!

Adventſki kralo, pój nětk k nam,
Tak khudym hřeſchnym ludźom;
Sswěcź Twoje ßwětło wutrobam,
Bjes Tebje cźma je wſchudźom! —
Naß wuwjedź ſ hřeſchnej' cźěmnoſcże
Do ßwětła Sswojej' kraßnoſcże.
Sso, Jeſu, ßmil nad nami.

O Jeſu, luby Sbóžniko,
Sso narodź we mni ſ nowoh',
Mje wobſbožuj, cźiń ſbóžneho.
Twój narod, Twoje ßłowo
Mi pomhaj k nowom' narodej,
Wjedź mje do hěty njebjeſkej',
Mój drohi wumožniko!

Twój ßwjaty narod, Jeſußo,
Nam wobradź ſbóžne hody;
To kraßne Boże dźěcźatſtwo,
Měr, wjeßele we Boſy,
Do wutroby troſcht njebjeſki
A w ſrudźbje, nuſy, ſtyſknoſczi
Móz, pomoz, hnadu Božu.

Sa Sswoju ßwěru Ty naß wſmi
Sa Sswoje wobßedźeńſtwo,
Pój, bydl tu ßam mjes nami,
Měj we wutrobje knjejſtwo.
We ßwojim ßłowje duſche paß,
Je ſhotuj na njebjeſki kwaß
Ty, duſche nawoženja!

Budź khwalba, Božo, Wótcże, Cźi
Sa tajku wulku hnadu,
So pomhaſch Ty nam k ſbóžnoſczi,
Nam dawaſch dobru radu.
Daj w Jeſußowym narodźe
Nam žohnowanje bohacże
Na naſchich duſchach ſhonicź.

Nětk wjeßeli ßo kſcheſcźanſtwo
We Tebi, ßwěrny Božo!
Nam narodźił je Sbóžnik ßo,
Je naſche wěcźne ſbožo!
Ta kraßnoſcź Ssyna Božeho
Wſchěm wumoženym błyſchcźi ßo
Kaž tu, tak w njebju wěcźnje!

J. W.

Cźehodła bojiſch ßo po prawom ßmjercże?

Tuto po prawom ſa ßmjertnu njedźelu wotmyßlene rospominanje ſtajimy dźenßa do tuteho ſopjeńka druheho adventa. Abo njeje druhi advent pſchezo tón dźeń, kotryž naß kóžde lěto ſnowa pokaże na wěcźnoſcź, — na wěcźnoſcź, kotrejž ßmy dźeń a bliže? Saſtup do wěcźnoſcże je wumrjecże a ſaſtup do wěcźnoſcże je ſdobom naſtup pucźa pſched wobliczo Jeſußa.

Haj, cźehodła bojiſch ßo po prawom ßmjercże, abo ßnadź lěpje: wumrjecźa? Schto dha je wumrjecże? Tola pſcheſtup duſche ſ bycźa w ſachodnym cźěle do bycźa bjes ſachodneho cźěła. Tuto bycże mjenujemy duchowny raj, wěcźnoſcź. S tuteho je duſcha tola pſchiſchła, jako ty bu cźłowjek na tutej ſemi. Duſcha potajkim tola ſaßo jenož domoj dże do raja, w kotrymž bě doma, prjedy hacź naſtupi pucź ſeńſkeho dróhowanja. A domoj ßo tola kóždy rad wrócźi — khiba ſo nima cźiſte ßwědomje.

Je tole na tym wina, ſo ßo tak boja pſched wumrjecźom? Abo je na tym wina, ſo ßmy my cźłowjekojo, hacź runje je njeßmjertna duſcha w naß, tak jara materialiſtiſzy, tak jara do macźiſny tuteje ſemje ſapleczeni a ſaſchmjatani a ſputani, ſo mjenje abo bóle ſhubichmy wěru a wjedźenje wo tym, ſo wumrjecże je domojpſchińdźenje? Byrnjež naſche žiwjenje wyßoko pſchiſchło hacź na 80 lět, njeßu tute 80 lět tola pornjo wěcźnoſcźi, ſ kotrejež pſchińdźechmy a do kotrejež ßmy duzy niczo, khiba ßnadnuſchka khwilczicźka. Ale wſchak je tuta khwilczicźka ſa tak někotreho tak dołha, ſo ſaby domiſnu a ßo pſched njej boji, a ſa tak něktreho dołha doſcź, ßebi ſkaſycź domojwrót, dokelž ßebi ſkaſy žiwjenje tu, hřeſcho pſchecźiwo duſchi abo cźěłu abo woběmaj a tak pſechcźiwo tomu, kiž je Knjes wobeju a Knjes tež nad wěcźnoſcźu a nad žiwjenjom.

Haj, cźehodła bojiſch ßo ty pſched tym, ſtupicź ſ tuteho bycźa w cźěle do tamneho bycźa bjes cźěła? Je na tym wina to, ſo wjazy wěry nimaſch, kotraž je žiwe hromadubycże ſ Bohom tu, tak ſo to bycże pſched Bohom a ſ Bohom ßo ſ zyła njepſchetorhnje? Do cźělneho naroda bě w nim w duchownym raju, — po cźělnym narodźe ßy w nim, bywajo we wěrje tu, — po cźělnym wumrjecźu budźeſch ſaßo w nim w duchownym raju. Je ßo tuta wěſtoſcź ſhubiła ſ naß cźłowjekow, ſo ßo bojimy wumrjecźa, abo ſchto je? Buchmy mjenje abo bóle materialiſtiſzy? Ssmy hižo w putach njewěry, ſaprěwajo wěcźnoſcź, ſbóžnoſcź, Sbóžnika? Ssmy my hižo tak daloko, ſo, ßebi ßnadź toho niz wědomni, měnimy, ſo ſ wumrjecźom pſchińdże to wulke cźěmne „niczo“? Schto měniſch?

Kak by bylo, hdy by ßo ras dokładnje ſaběrał ßam a ſaběrał ſ druhimi ſ tutym zylym praſchenjom? Wuſbytk mohł jenož dobry bycź a ſe žohnowanjom ſa cźaßnoſcź a ſa wěcźnoſcź, — ſa wěcźnoſcź, kotrejž tola a tola wo kóždźiczku krocźel bliže pſchińdźemy, kotruž tu cźinimy — we wěrje abo njewěrje, po dobrych abo njedobrych pucźach.

Hindenburg ßo njebojeſche wumrjecź. „Prajcże pſchecźelnizy ßmjercźi, ſo móže do komory ſaſtupicź“. Ale wón rěcźeſche tuto ßłowo we wěrje, kotraž ßo ſ Bohom w modlitwje rosžohnowaſche, kotraž Boha w jeho ßłowje pytaſche, kotraž mějeſche Boże ßłowa we wutrobje a pomjatku wot dawna ßem. Tuta žiwa wěra do Boha je tón prawy pucź, je tón pucź pſches tuto žiwjenje, na kotrehož konzu žana bojoſcź pſched ßmjercźu. Duzy po tutym pucźu chzedźa naß tež cźi měcź, kotſiž tam we wěcźnoſcźi, wſcho jene, hacź ßu woni ßami tu na ſemi pſchezo byli duzy po tutym pucźu žiweje wěry abo niz. Hewak ßu woni cźi žarowazy, cźi wěrni žarowazy, žarujo naſche dła, kiž my měnimy, ſo mamy my jich dła žarowacź.

Ssy pak ty tu nětk duzy po tutym puczu zíweje wěry, w kotrejž zy ty sjednoczeny s Bohom hižo, kotraž bywa po wumrjeczu bóle a bóle dokonjana?

To wotmołwjenje na tuto praschenje je twoja wěz. A hdyž ty zebi jo njedasch, da czi jo ras twoje wumrjecze. Tuž: „Budź zíwy tak, kaž, hdyž mrějesch, zebi pschejesch, jo by zíwy był!“

„Na změrkach“.

Njepschestawajzy mózny wichor s hałosami stareje lipy do Wiczasez drjewjanych czwistlow praskasche, jako by do zmjercze rosnjemdrjeny był a zebi tutón njewinowaty, měrny statok sa wopor zadał. —

Hdyž by na czopłych lěcznych wjeczorach po wuskej schczežzy do wjeski khwatajo, łahodnu hórku bliško wožy dozpěwschi tutón nězny domczk se zwojej pyschnej sahrodku wuhladał a staru lipu, kotraž zwoje selene hałosy wysche njeho strażujo wupschestrěwasche — jako stara luba pschecželniza a powědarka s czażow sańdzenych czażow — a widźał stareho Wiczasa se zwojej Hanu na lawzy pod lipu zedźo, zebi powědajo abo czichemu scheptanju w hałosach pozłuchajo — njeby zebi rjeńscheho a hłubscheho pokoja myślicz móhł. — — —

Ale wonaj běschtaj runje tak, kaž wschitzy drusy człowjekojo, zwoje brěmjeschko njesez měłoj.

W jeju jstwiczzy póczjnjesche zo hižo cznicz, jako k nimaj sastupich a jimaj dobry wjeczor pschejach. Hdyž zo Wiczasowa pschecželnje dźakowasche a mje lubje witasche, wosta wón pak dale samyśleny pschi woknu stejo, se staroscziwym ale symnym wobliczom na statok s napschecza shladujo. Tajkeho by jeho prjedy s rědka schtó nadeschoł — stareho Wiczasa, kotrehož wóczzy zo pschezo tak lubosnje zwěczitej a kotrehož ruka běsche pschezo tak czopła a pschecželna, hdyž cze witasche, czehoždla běsche se zwojej Hanu mjes wschitkimi wjeznjanami, a kotsiž jeho snajachu, tak woblubjeny. — Jako běsche zwjatok wuswoniło a nětko zo ke klakanju pschebiwasche, stykny wón zwojej ruzy k modlitwje — po zwěrnym kscheszijanskim waschnju, haj, po dobrym nałožku starych zerbskich wótzow. Nětko hakle zo mje dohlada, a hdyž mje powita, běsche s dobom sazo tón stary pschecželny a ponižny wjeznjan Matej Wiczas.

Czehodla pak běsche jeho wobliczo najprjedy tajke zyle hinasche, jeho wocži tak czmowje hladaschtej a jeho czoło tajke smorschczene? Mózesche zo dozyła stacz, so tez jeho nękajke staroscze hnujachu a czwilowachu a jeho wobliczu tajki zusy ras nanusowachu? Sso zobu sa blido zydnywschi mjelczesche dołhi czaz, a kózde wokomiknjenje sda zo mi, jako by wěczznje trało.

S czichim sdychnjenczkom sruna zo potom w zwojim mjehko wutykanym stole a pohladny sazo s woknom won na tanny zuzodny statok. — — „By zo mi sdało, jako do tuteho czaza wjazy njeztyschał a jako bychu zo mi zwět a człowjekojo s dobom wotzusbnyli, njebych-li tebje sa stareho zwěrneho pschecżela měł a zwojich wjeznjanow njeporoknu zwěrnu smyślenosez snał — njedźiwajo na teho tam“, na zuzoda pokasujo; a jeho wobliczo zo sazo pokhmuri, kaž hdy by zo njebjo s dobom pomrócziło a wschitkim czopłym złónczznym pruham sadźěwało.

„Tam stejesche hnědy njeboh' nana kolebka a tez moja, a tam czěschesche zwěrna zerbska macz tez jeho, teho wozusbnjeneho“. A wón stupi k woknej, zwojej wot kruteho dźěła mosłatej ruzy łamajo: „Ssy ty zyle posabył, schto zmój tebi byłoj, prjedy hacz zo na wumjeńk podachmoj? Njewěsch ty wjazy, so zmój wschitko woprowałoj — twoje dła, dokelž zo nascha wutroba horjesche s luboscżu k zwojemu dźěscżu, abo njepominasch ty na wschitke nutrne modlitwy, w kotrychž byschtaj zo twój nan a twoja droha macz zwojemu Bohej wołakoj — sa twoje sboże a dobrohicze — zyno zwěrneju starscheju?!

S kózdym lětom je naju bóle posabył, a nětko, jako tu wjazy njebyłoj a naju wjazy njetrjebał, czerpa s połnymaj rukomaj — jenož sa zebje zameho a zwoje zywe dny a dobrohicze dźiwajo — s teho, schtož staj jeho starschej zwěru a zwědomicze nalutowałoj, wschitko parujo, schtož by jeju zywjenje połóżiło a łahodnische czinilo.

Czehodla pak zmój sa jeho wukublanje na schuli a universicze telko pjenjes woprowałoj? Wěscze niz tehodla, so by zo skónczznje s zusej wutrobu, s zusej smyślenosczu a s zusymi waschnjemi do domisny wrócził! — — —

Haj wěso, kiž jenož tak zudźi, jako było wschitko, schtož zebi naschi stari wótzojo czescżachu a hajachu, a schtož běsche nam hischcze drohe a zwjate namrěwstwo, wopak abo s jeho smyślenosczu a nahladami wo zywjenju njesnjeślíwe a tehodla sestarjene. — Kak móhł wot teho wocżakacz, so by zo zwěrny a kruty wopokasał we tym, k czemuž jeho jeho starschej wot kolebki zem hacz na dźeń, jako jimaj bożemje prajesche a prěni krócz won do zywjenja stupi, zwědomicze wocżehnjeschtej. Je jemu Biblija woprawdze hischcze zwjate pismo, s kotrejež něhdy s nanom a macżerju czitasche: „Ty pak wostań w tym, schtož zy nawuknył, pschetož ty wěsch, wot koho zy wuknył!“?

Człowjek móże drje zo tez zam wocżahnycz a po sazadach zywy bycz, kaž zo jemu spodoba. Běda pak temu, kotryž je pschе złaby, hacz so móhł wschitko parowacz, schtož jeho psched mylenjemi a strachami swarnuje, kotrymž je we wschědnym zywjenju stajnje wustajeny! — Je to woprawdze k sbożu człowjeka, hdyž zo zam stworiczel sakonjow sczini a je jako jeniczki sakład wobhladuje, na kotryž dybjał zwoje zywjenje sałożicz, a hdyž zo tutemu najwyschschemu wěcznemu a zwjatemu sakonjej wotrjeknje, kotremuž zo naschi zwěrni wótzojo s najhłubschim poddaczom pokłonjachu, zwoje zyle zywjenje jeniczzy po nim stożiwschi? Schtó rukuje jemu sa to, so zo skónczznje w zwojej człowjeskej mudroscżi a hordoscżi sjebał njeje? Tak je wot wscheho spocżatka zem požadanje człowjeka było, radscho knjezicz, hacz zo podwolicz, radscho w raju zwobody zywy bycz, hacz zo psched sakonjemi klonicz dyrbjecz, kotrez jeho zwobodu wotmjesuja abo snicza a jeho zwědomjo satrascheja, hdyž je pschestupi. Schto pak było knjeżerstwo bjes sakonjow a schto było nabożina, kotraž zo Bohu wusnaje a njewjedźała tola wo tutym zwjatym sakonju, kotryž wschitko sachodne s wěcznym Bohom sjednocza? — O, kajku njeporoknu smyślnoscz noschachu něhdy we wutrobje naschi wótzojo, hdyž zo njedźelu knjes a czeladni kaž jedna zwójba wokoło Božeho złowa shromadźowachu a zwojeho Boha czescżachu, jemu dźak a khwalbu spěwajo, a hdyž hischcze kscheszijanske heślo nad jich zywjenjom sapisane stejesche: „Modl zo a dźi po Božej schczežzy, cziń zwěru, schtož ty czinicz masch!“

Swěru wobkhowacz zwojemu Serbstwu a krutu wěru do Boha Wótza, to mějachu sa najwyschu czescz a winowatosez wótzojo nascheho zerbskeho luda. A tajku nadobnu smyślnosez zmój tez mój do twojeje wutroby saplodźiłoj — ty pak zy to sapomnił a zy tutemu czistemu zymjeschku shinycz dał, njespósnawschi, schto s tym wobzedźesche!

O, schtó chzył tu snutskownu ranu sahojicz, kotruž kózde dźěczo do wutroby zwojeju starscheju sadrěje, hdyž s bjesdźakosczu a hordoscżu wschu jeju horzu luboscz a woporliwosez saruna, — so móhło zo husto doscz zywjenje s njej wukrwawicz!“

Wot tajkich hórkich snutskownych boloscżow dospołnje smotany, zydny zo stary Matej do zwojeho mjehkeho wutykaneho

ſtoła, a po jeho ſblědnjenych lizach hronjachu hórke ßylſy a padachu na ſemju kaž cžiſte ßléborne krjepjelki roßy, hdyž rańſche ßłónzo ſkhadźa a ſe ßwojimi cźopłymi pruhami ſemju wohrěwacź póczńje. A ſ jeho wutroby wukhadźachu wſchak ſtajnje tajke cźopłe pruhi, pruhi horzeje luboſcźe k ßwojim ßobuczłowjekam a woßebje — k ßwojemu dźěſcźu, a jeho ßylſy běchu wopraw-dźite krjepjelki roßy, kotrež wußywaſche ſa druhich! —

(Skónczenje pſchichodnje.)

Zyrkej a ſtat.

Zyrkwinſki wubjerk ſakſkeje krajneje zyrkwje — a runje tak je to cžinił zyrkwinſki wubjerk ſtaropruſkeje zyrkwje — je ßo ſ woßebitym ßłowom a ſe wſchelkimi namołwjenjemi wobrocźił na woßady, je namołwjejo, ßobuſkutkowacź ſa ſměrowanje zyrkwje a ſa nowe wěrne kſcheſcźijanſke žiwjenje we ludu. So njeby tuto pominanje bjes wuſpěcha woſtało! Wono cžim khutniſcho klinczi, hdyž je nětko advent a hdyž dźenßa druhi advent, kotryž ma pſchede wſchěm kóždе lěto tón nadawk, nam prědowacź to, ſchtož naſch wulki adventſki kěrluſch ſpěwa:

Wón pſchińdźe k wěcžnom. ßudu
Tych njepokutnych dla,
Se žohnowanjom k ludu,
Kiž jeho ducha ma.

Se Sserbow a ſ daloka.

Naſchim cžitarkam a cžitarjam: Dyrbjałe ßo hdźe sadźěwki abo cźeże ſjewicź pſchi pſchikhadźenju abo rosdźělowanju tutoho naſcheho njedźelſkeho łopjena „Pomhaj Bóh“, proßymy to ſjewicź pak do cžiſchcźerńje pak do Noßacźiz pak ßwojemu woßadnemu fararjej. Kóždy woßadny farař budźe tola hižo ßwojeho ſaſtojnſtwa dla rad ſwólniwy a pomozny, ßo wo dobre rosdźělowanje tutoho nabožneho łopjeńka ſtaracź a też wo to, ſo by hiſchcźe do wjazy domow ßměło porjadnje pſchikhadźecź.

W Budyſchinje je měł ßerbſki lud wulki dźeń. Sserbſka wjeß je jemu ſpěwała! A niz jeno ſe ßerbſkich wßow a ſ měſta běchu pſchikhwatałe wulke ßyły Sserbowkow a Sserbow, ně, też Němzow bě tam wułka liczba, mjes nimi ſaſtupjerjo wyſchnoſcźow, měſta, ſtrony. Tak połne drje njejßu huſto rumnoſcźe „Króny“ pſchi ßerbſkich ßwjedźenjach byłe kaž tón ras. A rjenje je było! Wułke a małe khóry a dźěcźazy khór a jenotliwi ßu nam poſkicźili rjaneho ſ bohateho pokłada naſchich ſpěwow. K nim ßo pſchidružiſchtaj ßerbſki hußleŕ a harmonikař. Sdobom poczeſcźi ßerbſki lud jeneho ſe ßwojich najßłużbniſchich a wopornjwych ßynow a prózowarjow, k. wucžerja Michałka Nawku-Radworſkeho, kotryž bě ßměł runje ßwoje 50. narodniny ßwjecźicź. Bě wón tola też hłowny dirigent tutoho wułkeho ßerbſkeho konzerta. Też my pſchejemy knjeſej wucžerjej Nawzy, ſ kotrymž je ßměła ßerbſka mandźelſka ſ 12 dźěcźimi 50. narodniny ßwjecźicź, wutrobnje wjele ſboža. Bóh jo daj. a ſdźerž jeho dołhe, dołhe lěta ſtroweho a cžiłeho ßwójbje a ludej.

W Drježdźanach je dźenßa ßerbſka Boża ßłużba. Je dźě tola 2. advent! Popołdnju ½4 hodźin ßwjecźimy ju w Kſchižnej zyrkwi. Po njej je ſpowědź a Boże wotkaſanje. Tuž budźmy tam wſchitzy ſ Drježdźan a ſ wokoliny. Knjes farař Wicźežk-Wóßlinczanſki budźe nam prědowacź.

Na pucź.

Adventſki ſchtomik.

2. advent: „Profetu, jako mje, ſbudźi tón Knjes twój Bóh, tebi ſ tebje a ſ twojich bratrow; toho dyrbicźe wy poßłuchacź.“ 5. Mój. 18,1 5.

Pónděłu: „Hlaj, to je mój wotroczk, kotrehož ja ſdźerżu, a mój wuſwoleny, na kotrymž ma moja duſcha ſpodobanje. Ja jemu dam mojeho Ducha; wón pſchinjeße mjes pohanow ßud . . . Nalemjenu ſcźinu wón njedolemi a žehliwy ßužoh wón njewuhaßnje; wón budźe wucžicź, ßwoje prawo ßwěrnje dźerżecź.“ Jeſ. 42, 1—3.

Wutoru: „Duch toho Knjeſa je na mni; tohodla je mje tón Knjes žałbował. Wón je mje póßłał, ſo bych khudym pſchipowědał to evangelion, ſo bych ſahorił rosłamane wutroby, ſo bych prědował jatym wupuſchczenje a ſwjaſanym wotwjaſanje, ſo bych prědował to ſpodobne lěto toho Knjeſa a dźeń toho wjecźenja naſcheho Boha, ſo bych troſchtował wſchitkich ſrudnych. Jeſ. 61, 1, 2.

Ssrjedu: „Pſchetož tak praji tón Knjes Knjes: Hlaj, ja chzu ßam ßwojeho ſtadła hladacź a chzu jo pytacź. Kaž paſtyŕ ßwoje wowzy pyta, hdyž pſchi ßwojim ſtadle je, hdyž ßu ſabłudźene, tak chzu też ja ßwoje wowzy pytacź.“ Heſ. 34, 11, 12.

Schtwórtk: „Tón Knjes je ßo pſchiſßahał a njebudźe ßo łacź. Ty ßy měſchnik wěcžnje po waſchnju Melchiſedekowym.“ Pſ. 110, 4.

Pjatk: „Wopory a jědźne wopory ßo tebi njeſpodobaju, ale wuſchi ßy ty mi wotewrił, ſo ßebi njeżadaſch ani ſapalne wopory ani wopory ſa hrěchi. Tuž ja dźach: Hlaj, ja pſchińdu, w knihach je wo mni piſßane. Twoju wolu, mój Božo, cžinju ja rad a twój ſakoń mam ja ßrjedźa ßwojeje wutroby.

Ssobotu: Wón bě ſaniczowany a tón najhubjeńſchi mjes ludźimi, muž tych boloſcźow a kiž wě wo khoroſcź. Wón bě tak ſaniczowany, ſo też wobliczo pſched nim pſchikrywamy; tohodla njejßmy jeho kedźbowali. Saměſcźe, wón njeßeſche naſche khoroſcźe a nałoži ßebi naſche boloſcźe. My pak mějachmy jeho ſa toho, kiž by ſranjeny a wot Boha ſbity a ponižowany był. Ale wón je naſchich pſcheſtupjenjow dla ſbity. Ta ſchtrafa leži na nim, ſo bychmy my měr měli a pſches jeho rany ßmy my ſahojeni. Jeſ. 53, 4—6.

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Ssnadź ßmój ßo mjes tym widźałoj. — K. M. Pſ.: Doſtach a ßo dźakuju a jo rad wužiju. — K. J. W.: Ssym tohorunja doſtał. Tuž wutrobny dźak. — Sa 3. advent: L. w M. — Dalſcheho poſtaji k. w. ſ. S.

Narjeńſchi dar

ſa kſcheſcźijanſke dźěcźi je rjana knižka:

Njedźelſke bjeßadowanki
Sa pěkne dźěcźi ßerbſkich kſcheſcźijanſkich ſtarſchich ſběrał a pſchiprawił Sserbomił Tuchorſki. 79 ſtr. S wobr. **50** pj.

Wotroczk
Powědanczko ſe ßłowakſkeho ludu. 69 ſtr. S wobr. **30** pj.

Bjes Boha na ßwěcźe
Spißała Kriſtina Rojowa. 57 ſtr. S wobraſami. **30** pj.

Spokojene žedźenje
Do ßerbſkeje rěcźe pſchełożił K. W. 47 ſtr. S wobr. **30** pj.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čišło 50

Bohaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

Sałožił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje | 15. dezembra 1935 | Bautzen

3. njedźela adventa.

Jesajaš 40, 1—3.

Troschtujcże, troschtujcże mój lud, praji wasch Bóh; rěčžcże ſ Jerusalemom wutrobnje a prědujcże jej, so jejna wójna kónz ma, dokelž jejna słóſcź je wodata; pschetož wona je dwojake dostała wot Knjesoweje ruki sa wschě swoje hrěchi. Prědarski hłóš je w puscźinje. Pschihotujcże pucź temu Knjesej, cźińcże na polach runu schcźežku naschemu Bohu! —

Swjaty advent, Khrystušowy pschikhad: Haj, nasch Knjes Khrystuš pschikhadźa. To je wjeßoła adventska powjescź wschěch cźaßow. A na to ßo saßo snowa dopominamy, so je Jesuš tehdom w Bethlehemje hody se ßwojeje njebjeskeje kraßnoscże dele k nam khudym cźłowjekam pschischoł, a Boži jandźel je to pastyrjam pschipowjedał: „Wam je ßo dźenßa Sbóžnik narodźił, kotryž je Khrystuš, tón Knjes.“ Ale my wěmy, a to mějesche nam woßebje sańdźeny druhi advent prajicź, so wón junu saßo pschińdźe w ßwojej kraßnoscźi, ßudźicź žiwych a morwych. Potajkim w sańdźenoscźi je Khrystuš pschischoł a w pschichodźe wón pschińdźe. A tola runje tak pschińdźe też w pschitomnoscźi. A pschezo saßo dopjelni ßo jeho ßłowo: „Hlaj, ja steju psched durjemi a klapam.“

Khrystuš pschikhadźa.

To je po naschim tekscże sa naß wulki troscht a mózne napominanje.

1. W prastarych cźaßach je Boži profeta ßłowa nascheho teksta prědował, a to w cźaßach wulkeje žałoscże a tyschnoscże israelskeho luda, mjenujzy w cźaßach babilonskeho jastwa. Mózne a ßławne kraleſtwo Davitowe bě rospadało, pschetož babilonski kral Nebukadnezar bě ßwjate město Jerusalem wutupił a najwjetschi a najlěpschi dźěl israelskeho luda ſ domisny prjecź wjedł do zuseho kraja, do jatby. A kajke myßle woni tehdom mějachu, to nam pokasuje tamny psalm. „Pschi babilonskich rěkach ßedźachmy a płakachmy, hdyž my na Zion spominachmy.“ A tamnym srudźenym a tyschenym ludźom je profeta na tajke kraßne a spokojowe waschnje prědował: „Troschtujcże, troschtujcże mój lud, praji wasch Bóh; rěčžcże ſ Jerusalemom wutrobnje!“ Tajke ßłowa běchu tola najskěrje kaž evangelij sa israelske dźěcźi! A tehodla ßu tuteho profetu, kiž hinak prědowasche hacž dyrbjachu to cźinicź starschi profetojo se ßwojimi husto khutnymi a hrožazymi ßłowami pschecźiwo hrěschnemu a bjesbóžnemu ludej, rad mjenowali: evangelistu mjes Božimi profetami. A w jeho knihach ßu mužojo noweho testamenta a też nasch Knjes Jesuš Khrystuš ßam to wěschcźene namakali, schtož je ßo tehdom, jako bě Khrystuš w Bethlehemje na semju pschischoł, jako bě mjes cźłowjekami ßwojeho cźaßa prědował a skutkował, jako bě sa naß cźerpił a wumrjeł, kraßnje dopjelniło.

Haj, Khrystuš je pschischoł a chce pschezo saßo k nam pschińcź do nascheje wutroby. A to je, kaž ßmy prajili, sa naß wulki troscht. Pschetož njeje tak, so ßmy my jako cźłowjekojo też w tajkim babilonskim jastwje? Ně, my wopraw-dźe w žanym paradisu žiwi njejßmy a wěmy, so pschi wschěch wjeßołych a rjanych hodźinach, kotrež tu też mamy, tola nam jow na ßwěcźe lute wjeßele a sboże njekiwa, ale so je naß wschitkich hižo staroscź a žałoscź a nusa potrjechiła. Kak wulka wulka móže staroscź bycź, hdyž ßmy ßami abo hdyž je staw nascheje ßwójby skhorjeł, kak hłuboka je srudoba, hdyž je jedyn ſ naschich lubych wumrjeł; a potom ßu tu staroscże wschědneho žiwjenja, sa teho abo tamneho staroscże wo žiwnoscź abo staroscże dla dźěcźi abo staroscże w dźěle a powołanju. A

potom wěmy, so wschitzy dokonjani a dospołni njejßmy a so je wulka staroscź, kotraž dyrbi naß tyschicź, kaž je też naschego wótza dr. Luthera, tyschiła nascha wina, nasch hrěch, kotrehož dla ßmy w tajkim babilonskim jastwje a dyrbjeli po prawom sadwělowacź kaž stari Israelitojo.

A tola njetrjebamy, haj njeßměmy sadwělowacź, pschetoż my ßwjaty advent ßwjecźimy, a Boži proseta nam pschiwoła: „Troschtujcźe, troschtujcźe mój lud!“ A cźehodla możemy tak troschtowani bycź? Dokelž je Knjes kraßnoscźe pschischoł, so by nam pomhał. Runje kaž tehdom njemóżachu stari Israelitojo ßami ßebi pomhacź a ßo wumóz, ale Bóh dyrbjesche jim persiskeho krala Kyrußa póßłacź, so by jich se babilonskeho jastwa wußwobodźił, tak też my cźłowjekojo njemóżemy ßebi ßamym s nusy a s hłubiny hrěcha pomhacź, ale druhi dyrbi nam s pomozu bycź. A to je to, schtoż jenoż we kschescźijanskej nabożinje a wěrje namakamy a nihdźe hewak, so nam ßo pschipowjeda, a to woßebje też w adventskim cźaßu, so je jedyn s wulkej pomozu sa naß pschischoł: Nasch wyßoko khwaleny Knjes Jesuß Khrystuß. Chinijan, kiž .bě ßo ke Khrystußej wobrocźił, nam tutu woßebitoscź kschescźijanstwa s tutym pschirunanjom pokasuje: Muž bě do hłubokeje jamy padnył a leżesche deleka w błócźe a njemóżesche ßebi wupomhacź. Tu dźěsche Konfuzius nimo, wulki wótz a wucžeŕ chinskeje nabożiny, wohlada cźłowjeka tam deleka a rjekny: „Wbohi mużo, mi je tebje wutrobnje żel. Ale cźohodla ßy też tak hłupy był a do tuteje żałostneje jamy padnył? Ja chzu cźi dobru radu dacź: Je-li so saßo wuńdźesch, bjeŕ ßo na kedźbu, so ßo cźi ßamßne njesboże wjazy njestanje!“ Tak rjekny a dźěsche dale. Potom pschińdźe budistiski měschnik, sastupjeŕ ßławneje indiskeje nabożiny. Muża w jamje wohladawschi, dźesche k njemu: „Mi je tebje sawěscźe żel, so tam deleka leżisch. Hdyž mohł ty ßo ßam kruch, nimale wo połojzu wußwobodźicź, mohł ja ßnano cźe zyle wucźahnycź.“ Ale wbohi cźłowjek njemóżesche ßebi ani kruch pomhacź. Skónczenje Knjes Khrystuß nimo dźěsche, a wußłyschawschi njesbożowneho muża wołacź, jeho s jamy wucźahny. Potom hakle k njemu dźesche: „Dźi a njehrěsch dale!“ — Haj Khrystuß pschikhadźa a pomha, ale jenoż wón jako jeniczki! A ßwjaty advent wo tym pschipowjedamy. Njeje to wulki troscht?

2. Ale je też napominanje. „Prědarski hłóß je w puscźinje. Pschihotujcźe pucź temu Knjesej!“ Tuto ßłowo je ßo dopjelniło we woßobje Jana kschcźenika, wo kotrymž je zyrkej ßwjaty advent pschezo prědowała. Jan bě tón, kiž Khrystußej pucź pschihotowasche a cźłowjeka ßwojeho cźaßa kaž naß kedźbliwych cźini na pschikhad Khrystußowy a nam pschiwoła: „Hlaj, to je Boże jehnjo, kotreż ßwěta hrěchi njeße.“ — „Wón je ßylnischi hacž ja, ja kschcźu waß s wodu, wón pak budźe waß se ßwjatym Duchom a s wohenjom kschcźicź.“ A tehodla wón też naß wschěch napomina: „Cźińcźe pokutu, pschetoż njebjeske kraleństwo je ßo pschibliżało.“ Sswjaty advent je pokutny cźaß. W starej zyrkwi, kiž njemóżesche hischcźe woßebity pokutny dźeń, kajkiž ßmy my hakle psched někotrymi njedźelemi měli, ßu runje adventski cźaß s wulkej khutnoscźu a ßwjatoscźu ßwjecźili; stare liturgiske barby sa wołtarne płachty ßu tehodla hischcźe dźenßa violetne kaž ßwjaty póst. Tuž je adventski cźaß sa naß wulke pruhowanje, w kotrymž mamy hladacź do ßwojeho snutskowneho, do ßwojeje wutroby, hacž ßmy woprawdźe też khmani a pschihotowani, tuteho wyßokeho hoscźa prawje pschijecź, a hacž my szyła samóżemy, hdyž wón psched durjemi steji a kłapa, jemu wotewrjecź a durje wutroby wotcźinicź.

Kak steji s nami? Sswjaty japoschtoł Pawoł nas ras napomina, so mamy my ßo jako kschescźijenjo, jako wuswoleni Boži, woblez wutrobnu ßmilnoscź, dobrocźiwoscź, poniżnoscź, cźichomnoscź, scźerpliwoscź, snjeßliwoscź a wysche wscheho teho luboscź, kotraž je swjask dokonjenja. Kak steji s tym wschěm pola naß w naschich wutrobach, w naschich domach a ßwójbach, w naschich woßadach a schulach, w sjawnoscźi a w shromadźisnje s druhimi? Njemohło wjele cźiscźe hinak bycź, hdyž by ßo wschudźom tutón swjask dokonjenja namakał, hdyž by woprawdźe wschudźom prawa kschescźijanska bratrowska luboscź knjeżiła! A wona dyrbi pola naß knjeżicź, je-li so chzemy prawje pschihotowani bycź, hdyž chze Knjes Khrystuß k nam pschińcź. Njechamy jemu se wschěmi ßwojimi mozami pucź pschihotowacź a runu schcźeżku cźinicź a durje ßwojeje wutroby schěroko wotewricź?

Haj, tak dyrbimy ßwjaty advent spěwacź:

„Pschińdź, Jesu, luby Sbóżniko,
Cźi wotewrjeja wrota ßo.“ Hamjeń.

Hdyž ßo lampa ßwěcźi.

Dołhe ßu nětk wjecźory a lampa dołho nam ßo ßwěcźi;
W trubeli tam pieku ßo tak ßłódne jabłuczka;
Měrnje hraja w cźopłej jstwi ßej pěkne dźěcźi,
Mizka, hlaj ßo tłócźi tam też do cźopłeho kucźika!
A wowka dźěcźatkam nětk stare rjane bajki baje,
Darujo jim hodźinki tak drohe, njesapomnite.
Haj, luba wowka mudra je a wschitko wě a snaje:
Wě, cźehodla dźenß khamor samknjeny tam je,
Wě, schto pod schórzuchom je macź do jstwizy donjeßka,
A k cźemu saßuknyła ßuwak sa ßobu,
A k cźemu spěschnje tak macź psches jstwu pscheběża
A schto je cźicho scheptał nank ßej s macźerku.
Lube dźěcźatka, nětk woßma hodźina je biła,
Nětk dźěcźatkow ßo nózka sapocza,
Jutsje wschak wam nowy bajkow wjecźor kiwa!
Je, Bohu porucziwschi wjedźe wowka nětk je do łóżka. —
Wjecźor dołhi a lampa dale tam ßo ßwěcźi.
Poßlednje kak jabłuczka tam s trubjele nětk wonjeja!
Starschej dary twaritaj sa lube ßwoje dźěcźi;
Do dźecźatstwa jimaj mysliczka ßo sabłudźika. —
Sswěcź, lampa jimaj jaßnje ßo hacž do tamneho dnja,
Hdźež, tyßazy ßo hwěžkow wjeßle sbloleja! L.

„Na ßměrkach“.

(Skónczenje.)

Stara Hana, wěrna a luboscźiwa ßerbska macźerka, kotraž běsche kruta psches wschitke ßłónczne a tyschne hodźinki ßwojeho mandźelstwa schła a wschón woßud jako wot Boha postajeny swólniwje njeßła, ßo rudźazemu nanej pschistupi a jeho lubosnje troschtowasche:

„Ssmój ßwoju winowatoscź dopjelniłoj a njemóżemoj wjazy cźinicź, hacž w naju mozach steji. Ssmój tradałoj, so by ßo jemu junu derje schło, a hdyž je naju nětko posabył a ßwojeho nana a ßwoju macź wjazy sańcź nima — Bóh dak, so ßo hischcźe jónu domoj namakał, khiba so budźe pschepośdźe. Někotrežkuli dźěcźo je hischcźe ßwojeju starscheju cźescźicź nawukło, hdyž jeju wjazy njeměješche. Schtoż najprjedy njeje sańcź měło, wo to posdźischo se stysknjwym a horzym żedźenjom požada. Pschetoż Bóh żaneho njekhłostaneho njewostaji, kotryž ßo jeho sakonjam snapschecźiwja.“

S wjeczora hischcze njepscheſtawajzy ſymny deſchcź do woknow ſchwikaſche a w móznych halufach ſtareje lipy wichor howrjeſche a poßlednje ſwjadle kopjeſchka jako ſbytk jeje lěcźneje ſeleneje pychi ſ mozu ſwottorha! Naſyma! Wſchitko mrěje — nihdźe něfajke ſnamjo noweho žiwjenja. Jenoź ſpody brunej pódy dreěma nězne ßymjeſchko, kotreź czaka, a czaka tak dołho, doniź naleěcźne ßłónzo ſaßo ſemju njeſrěje a nowu nadźiju a ſ njej nowe žiwjenje njeſbudźi! — Hłuboko ſamyßleny ßlědźeſche tam wón, ſtary Matej, kotrehoź pucź pſches žiwjenje ßo ke kónzej nakhila — a tu ja, jeho młody pſcheczel, kiž běch hakle lědma pſches próh ſtarſchiſkeho domu ſtupił a, wutrobu połnu nadźije, wón do žiwjenja ſtupajo. A w mojej wutrobje ſaczuwach w tutej hodźinzy jeniczke horze pſchecźe, kotreź móże jenoź pſcheczel pſcheczelej wěnowacź, ſo by też w nim jónu naleěcźne ßłónzo ſeſkhadźało. A ſe ßwojimi czopłymi pruhami nowe mozy a nowu nadźiju ſbudźiło!

Wonkach poczachu hižo wjeczorne ßměrki na ſemju padacź a ju pſchikrywacź, a ſ woßrjedź czornych mróczelow, kotreź pomału a měrnje k połnozy czahnychu, ßo dyß a dyß ßlěborne pruhi pſchedobywachu a dremazu brunu ſemju zunjo majkachu. Wichor bě ßo wunjemdrił, mróczele ßo rospuſchczite a jaßna ßwětłoſcź měßaczka ßo na pola a hona bohacze wuliwaſche, ſo ßo wſchitke drobne deſchczikowe krjepjelki na woknach ſybolachu, kaž drohotne ßlěborne debjeńki. A hdyž dołho tak ſ woknom won ſhladowach do tuteho nězneho wjeczorneho raja, ſaczuwach ſdobom we wutrobje ſtyſkniwe žedźenje. — Hlej, wſchitko, ſchtoź w naſchej wutrobje něfajke hłuboke ſaczucze ſbudźi, a njech ßu to radoſtne abo ſbudźaze hodźinki, ſda ßo nam ſabyte bycź, kaž rucze ſańdźenoſczi pſchißłuſcha a naß niczo wjazy na to njedopomina. Tola něfotraźkuli rana póczńje ſaßo krawicź a ſnowa bolecź, a něfotraźkuli lubołna dopomnjeńka chzyła naß ſnowa woſbožecź, hdyž to abo tamne naß pohnuwa, na to ſpominacź, ſchtoź hněby běſche a we naß jenoź ßwój ſczin ſawoſtaji. — Tak ßlědźichu nětko też moje myßliczki wróczo, a bě mi, jako ßedźach ſe ßwojim pſcheczelom Jurijom na ławzy tam pod lipu, hdźeź běſche naju najlubſche měſtaczko k ſhromadnym ſkhadźowanjam na czopłych lěcźnych wjeczorach w naju ſchulſkich próſdninach. A nihdy njebychmoj ßwoju jenajku ſmyßlenoſcź, ßwojeje towarſchnoſcze hódnoſcź hłubſcho ſaczułoj, hacź w tajkich hodźinkach, hdyž wobaj radſcho mjelczachmoj a běchmoj ßebi tola we wutrobje tak bliſko. — A ſchtó je nam tute ſboże ſnicził? Schtó je wina, ſo je ßwojemu ßwěrnemu pſcheczelej, ßwojimaj lubymaj ſtarſchimaj a ßwojej ßerbſkej domiſnje wozuſbnił?

Zuſe waſchnja, zuſa ſmyßlenoſcź a zuſa wutroba! — Schtó je czi, luby pſcheczelo, tajke njecziſte ßymjo do twojeje ßerbſkeje wutroby ſapłodźił? Njejßy mi ty tehdom ßam wobkrucźił, ſo je tón najbohaczíſchi a najſſbožowniſchi człowjek, kiž ßwěru wobkhowa drohemu namrěwſtwu ßwojich wótzow? Ty pak ßy ßam tutu ßwěru do njeßwěry wobrocził a ſ tym ßam ßebje ßwojeje czeſcze porubił — a njeje czeſcź najwjetſche kubło, kotreź człowjek tu na ſemi wobßedźi?

O ſawěſcze, „rana wot lubeje ruki najbóle pali!“ Krute, ale wſchak jara wěrne je tute ſtare ßerbſke hrono, a nihdy njejßym to hłubſcho ſaczuł, hacź w tutej hodźinzy, kotraź we mni wſchitke žiwe dopomnjeńki a ſtyſkniwe žedźenje ſa tamnym ſańdźenym ſbožom tak móznje ſbudźi.

Samyßleny ßo radujo nad tutej kraßnej wjeczornej krajinu, kotraź ßo pſchede mnu kaž wobkuſłana, bajkojta ſahroda daloko a ſchěroko wupſcheſtrěwaſche, běch wſchitko wokoło ßebje poſabył, a ſda ßo mi, jako dźělił naju jenoź dołhi czežki ßón a měł nětko ſaßo wobßedźecź, ſchtoź bě ßo mi ſhubiło. Tu mje něſchto ſ mojeho hłubokeho ßonjenja wubłudźi, a ſdobom namakach ßo ſaßo w hórkej woprawdźitoſczi, w kotrejź wſchak ſtejach. Wſchitke moje myßliczki běchu jenoź žiwe dopomnjeńki, jenoź czěmny ſczin teho, ſchtoź jónu běſche a nětko ſańdźenoſczi pſchißłuſcha.

Sady mje ſtejeſche ſtary Wiczas; ßwojej ruzy měrnje na mojej ramjeni położiwſchi, tutu cziſchinu pſchetorhny:

„Luby pſcheczelo, ſchto pomha nam — hłubina, kotraź naß wot njeho dźěli, je wſchak pſchenahła a hłuboka, hacź ſo móhli ju ſarunacź. Bóh Knjes je nam tutón czežki dóńt napołożił a budźe nam też móz ſpožczicź, ſo bychmy jón ſwólniwje a ßwěrni nießli!“

Wiczaſowa naß nětko k wjeczeri ſawoła, kotruź běſche mjes tym ſhotowiła. Tola po tym ßo bórſy wot njeju rozžohnowach, a dźiwny pokoj do mojej wutroby ſaczahny, jako ßo pod hołym a błyſchczazym njebjom pſches tutón nózny raj domoj wróczach. Kaž hdy by pſched niczim czěkał, ſchtoź by moju ſnutskownu ranu ſnowa wotkrycź mohło, mějach ßo do ſpěcha, doniź ßo ßußodneho ſtatoka minył njeběch. Na to ſ kóždej krocželu pomalſcho dale ſtupach. Jenoź ſ daloka ßłyſchach hiſchcze zunje ſchumjenje wichora, kiž běſche ßo po czaßu k połodnju wotßalił a nětko ſ khłódnych hór ßwoje božemje pſchiwołaſche — hewak po zyłym kraju ßamotna cziſchina. M. Pſ.

Se Sserbow a ſ daloka.

Pod hodowny ſchtom njeſabudź też położicź ßerbſke knižki a knihe. Tydźenja běchu tu někotre poruczene. Njemóżeſch-li je ßam w „Sserbſkich Nowinach“ kupicź, móżeſch ßebi je pola ßwojeho fararja wobſtaracź. Mjes darami budź też ßerbſka protyka, kotraź je tak rjenje ſaßo ſa nowe lěto pſchihotowana. Pſchihotujmy ßebi hody ſ luboſczu; wone njetrjebaja bohate bycź na widomnych darach, jenoź ſo ßu bohaty na luboſczi k Bohu a k ßobuczłowjekam.

Krematorijow je w Němſkej 114. W lěcze 1934 bu we nich 62 000 czełow ſpalenych.

Dźeń 11. dezembra bě wuſnamny dźeń. Wopomnichmy 100. narodniny ßławneho evangelſkeho muża. 11. dezembra 1835 narodźi ßo Adolf Stoecker. Saměr tutoho muża a jeho žiwjenja a ſkutkowanja bě nowy narod Němſkeje. Sakład a móz ſa tole běchu jemu mozy evangelija, bjes kotrychź mějeſche wſcho to hewak ſa njemóżne. Jeho budźazy hłóß: „Wotucź, evangelſki ludo!“ ma też dźenßa hiſchcze płaczicź. Pſchetoź to je wulzy nuſne. Sbudźenje, wobnowjenje evangelſkeho luda je to, ſchtoź ßebi czaß a wobſtejnoſcze, ſchtoź ßebi pſchitomnoſcź a pſchichod žadaja, ſchtoź dyrbi ßebi też kóždy jenotliwy žadacź, ſa czoź dyrbi też kóždy jenotliwy ſkutkowacź a ßo prózowacź ſe wſchěmi ßwojimi mozami.

Czěſko-morawſzy bratſja — Böhmiſch-mähriſche Brüder — w Czěſkoßłowakſkej ßu po wójnje liczbu ßwojich ßobuſtawow podwojili, ßu ju na 300 000 powyſchili. Też tole móżeſch liczicź po ſnamjenjow czaßa.

Theodor Fliedner, — nan —, ſnaty wjednik a ſpěchowař evangelſkeho hibanja w Schpaniſkej, póńdźe na wotpoczink. Jeho evangelſki ſkutk powjedźe jeho ßyn Theodor Fliedner w Schpaniſkej dale. Tuto dźěło czerpi nětkle też jara pod hoſpodarſkimi pjenježnymi czežemi.

Ruſka njeje ßo pſchezo hiſchcze wotrjekła, wojowacź pſcheczíwo kſcheſczijanſkej wěrje. S najnowſchich powjeſczow ſho-

nimy, so ßu němski reformirtski Boži dom w měsćze Odessa do dźiwadła pschetworili. Modleŕnju w Prischibu, hdźež němszy kolonistojo ßydla, ßu sawrjeli a kommunistiskej schuli pschepodali. Boži dom w Molotschawsku ßu potorhali; kamjenje ßu sa twar měschćanskeje murje wužili. Podobneho s Ruskeje podawaja tež druhe powěsćze. Praschenje wostanje: Kak dołho hischćze?

Na pucź.

Adventski schtomik.

Haj, adventski schtomik damy tebi ßobu na pucź, ně stajimy tebi do pucźa, so njeby nimo móhł, khiba so by ßebi jón ßobu wsak a wscho, schtož na nim, do wutroby pschijał. A czehodla to? so njeby tež nimo hodowneho žohnowanja schoł a prózdne, hołe hody měł, — prózdne, hołe hody, byrnjež tež hodowny schtom połny ßwěczkow měł a blido połne darow. Hody, žohnowane, bohate, sbóžne hody masch, hdyž s adventskej wutrobu, s wutrobu, kotraž czaka, ßo žedźi, ßo pschihotuje, k hodam dźesch a k hodownemu žłobikej. A my trjebamy tajke žohnowane hody runje nětkle, byrnjež tež měli abo dostali semskeho kubła hischćze wjaz. So to hischćze pschezo srosumili njejßmy, so pschezo hischćze na semskich kublach wißamy, jako bychu wone sbóžnosćź a sbožo byłe, so skupi nad nimi strażujemy, so žadosćźiwi po pschezo wjaz žadamy, — to po prawom njeje srosumicź w naschim czaßu a po tajkim czaßu, kotryž nětk nimo. Ale wschak, hdyž tón człowjek we człowjeku człowjeka w pasorach ma, njeßměsch ßebi wot człowjeka wjele srosumjenja žadacź — njeßměsch pak ßo też dźiwacź, so tajki człowjek po hodźoch niz hinajschi hacź do hód, so wón po hodźoch niz sbožownischi hacź do hód, so wón po hodźoch runje tak njesbožowny kaž do hód, dokelž je runje tak njespokojny, skupy, nahrabny, požadliwy, kaž do hód. A runje tohodla stajimy wschěm do pucźa adventski schtomik, na kotryž powěschamy niz jenož hwězki s njebjeß Božeho ßłowa, ale tež tykamy ßwěczki, swubjerane s kaschćzika naschich ßerbskich spěwarskich. A tak tu masch na pucź a do pucźa adventski schtomik sa tsećzi advent!

3. advent: „Tak praji tón Knjes Zebaoth: Hlaj muže je, tomu rěkaju Zemah; pschetož pod nim budźe rosćź a wón budźe teho Knjesa templ twaricź. Haj, teho Knjesa templ budźe wón twaricź a wón budźe na hłowje noßycź rjanu pychu a budźe ßedźicź a knježicź na ßwojim stole a budźe tež měschnik na ßwojim stole.“ — Sach. 6, 12, 13.

Nětk durje, wrota wotewrcźe,
So bydło měł we wutrobje;
Kaž dom nětk pyschi hałožka,
Budź wutroba jom' ßwjecźena.
Tak wón kaž kral też pschińdźe k wam,
Da žiwjenje a sboże ßam.
Budź khwaleny mój Bóh,
Wótz, Sbóžnik, Troschtaŕ mój. K. 8, 4.

Póndźelu: „Hdyž nětk twój czaß pschińdźe, so budźesch se twojimi wótzami spacź, chzu ja twoje ßymjo po tebi sbudźicź, kotrež s twojeho žiwota pschińdźe; temu chzu ja jeho kraleństwo wobtwjerdźicź. Tón budźe khěžu twaricź mojemu mjenu a ja chzu stoł jeho kraleństwa wobtwjerdźicź wěcźnje.“ 2. Sam. 7, 12, 13.

Wyskaj, dźowka Zionska,
Wjeßel ßo, Jerusalem!
Hlaj, twój kral a Sbóžnik dźe,
K tebi s měrom pschikhadźa. k. 20, 1.

Wutoru: „Ja pak ßym ßwojeho krala postajił, na ßwojej ßwjatej horje Zionje. Ja chzu powjedacź wo tym wustawku, so je tón Knjes, ke mni prajił: „Ty ßy mój Ssyn! Dźenża ßym ja Cźe płodźił! Žadaj ßebi wote mnje, ja chzu tebi pohanow sa herbstwo dacź a mjesy teje semje, so bychu ßame twoje byłe. Ty dyrbisch jich se želesnym kijom rosbicź, jako hornzy dyrbisch jich roscźischkacź!“ — Ps. 2, 6—9.

Hosiana! Rycźerjo,
Nasche wulke dobywanje!
Schtož chzesch cźinicź, wschitko to
Khwalicź chzemy kóžde ranje.
Prawizu nětk powyschej,
Kralestwo ßej wobtwjerdźej. k. 5, 3.

Ssrjedu: „W tych ßamych dnjach a w tym ßamym cźaßu chzu ja Davitej prawu młodźinu sbudźicź, a budźe s kralom, kiž derje knježi a budźe ßud a prawdosćź na semi dźeržecź. We tym ßamym cźaßu budźe Judźe pomhane, a Jerusalem budźe směrom bydlicź, a budźa jemu rěkacź: „Tón Knjes nascha pomoz!“

Hosiana! Khětse pój,
Sswoju miłosćź psched naß stajicź.
Njech běh ponižnosćze twój
Kraßnosćź twoju nam chze tajicź,
Zion wschak cźim wěsćźischo
Snaje Ssyna Božeho. k. 5, 5.

Schtwórtk: „Wjeßel ßo jara, ty Zionska dźowka! A wyskaj, Jerusalemska dźowka! Hlaj, twój kral pschińdźe k tebi, prawy a pomoznik, khudy a jědźe na wóßle a na młodym wóßle teje wóßlizy.“ — Sa. 9, 9.

Hosiana, Sbóžniko,
Kralo miły, witaj k nam!
Wěcźnje směrom kralujesch,
Ssyno, Wótza wěcźneho! k. 20, 3.

Pjatk: „Ta kraßnosćź teho poßlednjeho doma budźe wjetscha hacź prěnjeho je była, praji tón Knjes Zebaoth. A ja chzu měr spožcźicź na tym měsćze, praji tón Knjes Zebaoth.“ — Hag. 2, 10.

Kiž człowjek ty ßy rodźeny
A s njebjeß měr nam pschinjeßł ßy,
Ty, starych wótzow nadźija,
Sso modli k tebi wutroba. k. 26, 6.

Ssobotu: „Wam pak, kiž ßo mojeho mjena bojicźe, seskhadźa ßłónzo teje prawdosćze a sbožo pod jeho kschidłami, a budźecźe won a nuts khodźicź a pschibywacź jako kormjene cźelata.“ — Mal. 4, 2.

Tuž, Jesu, ßłónzo hodow jaßne,
Mi ßwěcź se ßwojej miłosću.
Twój błyschcź budź wjeßele mi kraßne,
Mje nawucź mudrosćź hodownu,
Kak w ßwětle twojim khodźicź mam,
Dźak hodow tebi sanoscham. k. 34, 5.

Listowanje: Kni. L. w D.: Hischćze ras dźak! Něschto tu, něschto khowam ja pschileżnu składnosćź. Redaktor. — Předowanja postaja k. w. f. S.

Samotwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosći krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje předarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 51

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

Saložił 1891 Khrjebjanski farar dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 22. dezembra 1935 Bautzen

4. njedźela adventa.

Jana 3, 30: „Wón dyrbi roscź, ja pak dyrbju woteběracź.“

Pschezo, hdyž w lubym adventskim cžaßu ßwoju wutrobu na sbóžne hodowne póßelstwo wo narodźenju nascheho wumožnika pschihotujemy, spominamy też na toho muža, kiž je adventej, to rěka: pschińdźenju toho Knjesa pucź pschihotował, Jana kschcźenika. Nasch Sbóžnik ßam je tutoho muža wyßoko ważił, a je jemu najwjetschi mjes mužami stareho ßluba rěkał. A woprawdźe, wulki je tutón muž, hdyž we ßwojej jednorej drascźe s kamjelskich włoßow psched ludźimi steji a jim pschiwoła: „Cžińcźe pokutu, pschetož Boże kralestwo je ßo pschibližało.“ Wulki je tutón muž, hdyž ßamo móznemu kralej Herodaschej jeho mandźelstwołamanje porokuje. Najwjetschi pak je Jan kschcźenik w tym ßłowje, kotrež wón ßam wo ßebi a wo Jesußu praji: „Wón dyrbi roscź, ja pak dyrbju woteběracź.“ Wón wě, so je wón wot Boha póßłany, ale so niczo njeje pschecźiwo tomu, kiž sa nim pschińdźe, kotrehož hódny njeje, so by rjemjenje jeho cžrijow roswjasał. A jako někotsi jeho wucžobnikow wot njeho woteńdu, so bychu sa Jesußom khodźili, jako lud profetu w pusczinje sapomni a k Jesußej khwata, njeje wón shórknjeny, ale wě, so dyrbi tak bycź, so dyrbi jeho czesczź woteběracź a Khrystußowa czesczź pschiběracź.

Wot Jana kschcźenika dyrbimy wuknycź, jeli so chzemy žohnowane hody dočakacź. Jenož potom ßmy myßl hodowneho podawka rozumili, hdyž s najsnutskownischeje wutroby prajimy: „Wón dyrbi roscź, ja pak dyrbju woteběracź.“

Tak stary cžłowjek ßam wot ßo njepraji. Nawopak. Tón rjekńje: „Ja dyrbju roscź, moja czesczź, moje kubło, moje bohatstwo dyrbi pschiběracź. Hłowny hrěch stareho cžłowjeka je ßebicźiwosczź. My ßmy wot pschirodźenja swucźeni, najprjedy ßami na ßo myßlicź, w ßrjedźischczu nascheho myßlenja a jadźerźenja steji ßamßne „ja“. To chce ßwoju wolu, ßwoju czesczź, ßwój wužitk měcź. S tajkeje ßebicźiwosczże pschińdźe wschitka hara, wschitka swada, wschitko njepschecźelstwo mjes ludźimi, i cžimž ßebi ßwoje žiwjenje wobcźežujemy. S tuteje ßebicźiwosczże pschińdźe też wschón njeměr, wscha njespokojnosczź, wscha tyschnosczź nascheho žiwjenja. Stary cžłowjek je žiwy w najhórschim wotročkowstwje, we wotročkowstwje ßwojeho ßamßneho „ja“.

Schtó naß i tutoho wotročkowstwa wußwobodźi? niz my ßami, też niz nascha dobra wola, ale jenož tón, kiž praji: „Jeli jo waß Ssyn wußwobodźi, dha sczże prawje ßwobodni.“ W nusy nascheje ßebicźiwosczże ßłyschimy wjeßełe hodowne póßelstwo: Khrystuß, nasch Sbóžnik, tu je. W jeho narodźenju dostanjemy móz a pomoz, knjejstwo ßamßneho „ja“ pschewinycź. W hródźi w Bethlehemje sjewi ßo nam najwyschschi pschikład luboscże, kiž ßo ßam saprěwa. Wón, tón Boži Ssyn, sczini ßo cžłowjek, wón, tón najwyschschi, sczini ßo małe dźěcźatko, wón, tón bohaty, budźe khudy, so bychmy my psches jeho niskosczź, psches jeho cžłowjestwo, psches jeho khudobu wulhowani, bohacźi a sbóžni byli. Tohodla spěwamy:

Wohlejcźe luboscź, kiž Bóh Knjes tak hnadnje nam sdźěli!
Kiž je Bóh ßam,
Dźe jako dźěcźatko k nam,
Nad ßwětom hrěschnym ßo ßmili.

Hdyž žo pod žwětło tuteje wulkeje Božeje luboſcže ſtajamy, potom njemóžemy cźi ſtari woſtacź, potom njemóžemy wjazy žo žami lubowacź, potom njemóže nam wjazy žamžne „ja“ to najwyſchſche a najwažniſche na žwěcźe bycź. Potom dyrbi na měſtno naſcheho „ja“ Wón ſtupicź, kiž je ſe žwojej luboſcźu naſchu wutrobu žebi dobył. Potom móžemy jenož jene žedźenje měcź, ſo by tón Sbóžnik, kiž naž ſbóžnych cźini, w naſchej wutrobje a w naſchim žiwjenju pſchezo wjetſchi był. Wón dyrbi roſcź, ja pak dyrbju wotběracź. Jeli ſo žmy woprawdźe tón wulki hodowny dźiw roſumili, potom budźe naſche „ja“ mjeńſche a mjeńſche, potom budźe naſch najrjeńſchi nadawk, ſe žwojim zyłym žiwjenjom a ſe wſchěmi žwojimi mozami a darami tomu Knjeſej žłužicź a jemu žwoje žiwjenje žwjecźicź. Je-li pak Khryſtuž we naž wulki a mózny, potom je też naſch bližſchi nam ważny a drohi. Potom njewidźimy wjazy we žwojim bližſchim zuſeho cźlowjeka, ale bratra, kiž je też pſches Khryſtuža wumoženy. Haj, potom widźimy w kóždym žwojich žobucźlowjekow Khryſtuža žameho. Pſchetož wón je wſchak prajił: „Schtož ſcźe cźinili jenemu mjes mojimi najmjeńſchimi bratrami, to ſcźe wy mi cźinili.“

My móžemy jenož hody žwjecźicź, hdyž wſchu njeluboſcź, wſchu ſwadu, wſchu ſawiſcź dozyła ſe žwojich wutrobow a ſe žwojich domow ſacźěrimy. Ważniſche dyžli božodźěſcźowy ſchtom a žwěcźki a hodowne dary je, ſo w naſchich wutrobach duch Khryſtužoweje luboſcźe žehli a žwěcźi. Hdyž budźa nam bórſy hodowne ſwony ſwonicź, potom chzemy ſ jich ſynkow tamne wulke Janowe žłowo won žłyſchecź a wono dyrbi naſche žamžne wuſnacźe bycź:

Wón dyrbi roſcź, ja pak dyrbju wotběracź!
Ja njejžym niczo, Khryſtuž je mi wſchitko!

Sbóžniko drohi, ach narodź žo nutskach też we mni,
Pój žem do mojeho ſeńſkeho hubjeńſtwa ke mni!
Sjednocź žam žo
So mnu, Immanuelo,
Nowe płodź žiwjenje we mni.
Tuž nětko daj mi cźe lubowacź, pſchecźelo žwěrny,
Žiwy bycź tebi, to žadam žej, kralo ty měrny;
Proſchu pak cźe:
Se žobu dźěcźo ſcźiń mje,
So žym ſtaw na tebi wěrny.

Hodowny žwjedźeń.

Hłóž: Knjeſa khwal duſcha.

Hody tak kražnje je njebjeſki Wocźez naſch luby
Wuwjedł a dopjelnił žwoje najkražniſche žluby!
S njebježow žam
Pſchiſchoł je Wumožnik k nam,
Wumohł ſe žmjercźe wſchě ludy!

Dźěcźatko w žłobiku leži na žynje a žłomje. —
Rjenje a derje je dźěcźom we ſtarſchiſkim domje;
Maja tam wſcho,
Schtož trjeba w žiwjenju žo,
Najwjaz pſchi hodownym ſchtomje.

Nochzyli wěrnicź, ſo Jeſuž naž wumohł je ſ hele,
Shubjeni dźemy do najwjeſchoh' hubjeńſtwa dele. —
Jeſuž naſch Knjes
Naſchu je winu wſchu nježł,
Cźerpił ſa hrěſchnikow wjele. —

Hody nětk dźěcźatka ſpěwajcźe Bohu cźeſcź rjenje,
Wſchitzy też kſcheſcźenjo wulzy wy ſ wyſkom kaž ženje!
Hodowny cźaž
Spěwajmy wježelе ſaž'
Pſalmy Jom', kěrluſche rjenje!

Hody nětk! ſyma je w wutrobje — cźlowjecźe tudy —
Wěra a žwěra a luboſcź mrje — kedźbujcźe ludy —,
Njewocźakaj! —
Jeſužej wutrobu daj!
Bjes njeho woſtanjeſch khudy! —

Hody nětk! Shubjeny žyno, ach, domoj dźi k nanej!
Njewěſch dha wjazy kak rjenje bě w domiſnje rjanej?
S zuſby pój dom! —
Tam Božodźěſcźowy ſchtom, —
Domiſna! Nježdaſch žanej'?

Hody nětk! Shubjeny žyno cźi ſkładnoſcź je data!
Sdala cźe widźi pſchińdź Wócźez, kiž luboſcź tak žwjata!
Sbožowny ty
Domoj, hdyž witany žy!
Nuſa je wſchitka cźi wſata.

Hody žu ſrudne bjes Jeſuža! — Hrěchi wſcho ſduſcha.
Tam pak měr, radoſcź ma duſcha, hdźež Jeſužej žłuſcha.
Hodowny wyſk
W cźěmnocźi jaždny je błyſk! —
Khwataj tuž k Jeſužej, duſcha!

Modlenje, khwalba, cźeſcź, Jeſu mój, wěcžnje budź Tebi!
Bliže pſchez bliže cźehń wutrobu moju Ty k Ssebi.
Sbóžnik žy mój!
Wěcžnje bycź, woſtacź chzu Twój!
Saždužba Twoja mje debi. J. W.

K hodam.

„Boža hnada a Boże kraleſtwo dyrbi k nam pſchińcź, hdyž my dyrbimy jo doſtacź; my njeſamóžemy nihdy k njemu pſchińcź; runje kaž Khryſtuž je k nam ſ njebjež na ſemju pſchiſchoł a niz my wot ſemje k njemu do njebja horje ſtupili. To rěka ſbóžny bycź, hdyž Bóh w naž kraluje a my jeho kraleſtwo žmy.“ Martin Luther.

„Ja woſtanu pſchi tym, ja wěrju, ſo Jeſuž Khryſtuž je mój Sbóžnik a ſo žměm žo jeho hnady troſchtowacź.“ von Hindenburg.

Luboſne dźěcźatko.

Hlaj, dźěcźatko tu w twjerdym žłobiku,
Dźěcźatko tak luboſne a makuſchke!
Sso jaždni we bójſkim žwětleſchku,
Runja jandźelkej žo pohibujo pěkne je
Dźěcźatko tak luboſne!
Wot Boha na ſemju je póždłane
Tak makuſchke to dźěcźatko a luboſne,
Pruha hwězdy jemu dele žwěcźeſche.
Tak hródźicźku je namakało
Luboſne tak dźěcźatko. —
S hródźicźki kak twóchny wſchitka cźma
Pſched luboſnym tam makuſchkim dźěcźatkom!
Rumcźk wupjelni wſchón luboſcź macźerna.
Nan hlada ſ dobrym ſpodobanjom, ſ wježelom
Na luboſne tak dźěcźatko.
„Ty makuſchki, luby mi žynaſchko!“ —
Macź ſynczi wſcha ſbožowna kěrluſchki. —
„Ty ſbóžnoſcź žy cźlowjekam pſchinježko
Makuſchke, luboſne dźěcźatko. L.

„Czicha nóz."

Wobras molerja Antonio Allegri di Corregio (1494—1534).
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Zyrkej a ſtat.

K hodam: Wubjerk němſkeje zyrkwje je woſjewił ſcźěhowazy hodowny poſtrow: „Sbóžna hnada Boža je ſkhadźała wſchitkim cźłowjekam a roswucźi naß, ſo my dyrbimy ſapřećź bjesbóžne waſchnje a ſwětne lóſchty a pózcźiwe, prawe a bohabojaſne žiwjenje wjeſcź tu na tym ſwěcźe, a wočzakowacź na tu ſbóžnu nadźiju a ſjewjenje teje kraßnoſcźe toho wulkeho Boha a naſcheho Sbóžnika Jeſom Khryſta, kiž je ſo ſam ſa naß dał, ſo by wón naß wumohł wot wſcheje njeſachodnoſcźe a ſebi ſam wucźiſcźił lud, kiž by ſam jeho był a ſo ſwěru dźerżał k dobrym ſkutkam." — Tit. 2, 11—14. — Tak ſtrowimy my k hodam wſchě woßady a wſchěch woßadnych w Němſkej Evangelſkej Zyrkwi. Bóh daj woživicź hodowne póßelſtwo wo wumožazej hnadźe na naſchej zyrkwi a w naſchim ludu a dać nam wſchěm žohnowany hodowny ſwjedźeń.

Wubjerk němſkeje zyrkwje.

Němſki miniſter Kerrl, miniſter ſa zyrkwinſke naležnoſcźe, woſjewi ſcźěhowaze ſłowo k hodam: „K tulětnemu hodowne-

mu ſwjedźenjej ſtrowju ja Němſku Evangelſku Zyrkej ſe wſchěmi jeje dźělemi, woßady, fararjow a ſaſtojnikow a pſcheju wſchěm, kotſiž ſu tu doma a ſwonka mjeſow ſ njej ſwjaſani, wjeßeke hody a dobre nowe lěto. — Wot wjednika powołany, zyrkej ſaßo do ſrjadowanych wobſtejnoſcźow dowjeſcź, pſcheju ja pſchede wſchěm tym wote mnje poſtajenym zyrkwinſkim wubjerkam k jich dźěłu Boże žohnowanje. — My ſtejimy jako němſzy mužojo a němſke žony pod ſamołwjenjom, kotreż mamy pſched wjednikom a ludom. A jako evangelſzy kſcheſcźijenjo pod ſamołwjenjom, kotreż mamy pſched Bohom. Cźim hłubſcho my ſebi tutoho ſamołwjenja ſmy wědomi, cźim lóžo nam budźe, hladajo na zyłk, pſchinjeſcź tež woßobinſke wopory. — Woporniwa móz luboſcźe daj ſo wulkemu ſkutkej, na kotrymž my wſchitzy ſobudźěłamy, derje radźicź.

Hanns Kerrl."

Se Serbow a ſ daloka.

Do hód — hody. Dźenża je hiſchcźe advent — ſa jutſiſchim Patorżiza! Dźenża knježi adventſki wěnz a adventſka hwězda — ſajutſiſchim pſchekraßni wſcho ſe ſwojim ſwětłom hodowny ſchtom! Rjane adventſke wěnzy wohladachmy na pſch. na torhoſchcźach w Lubiju. Běchu hobrſke, wißachu wyſche ſrjedźiſchcźa torhoſchcźa a ſwěcźachu ſo wjecžor rjenje, tohorunja na woßebitych haßach tež wulke adventſke hwězdy. A ſamo ſchtom połny ſwěcźkow tam hiſchcźe wohladachmy. — So njeby wſchěch tutych adventſkich prědarjow prózowanje podarmo było!

S **Drježdźan.** Druha adventſka njedźela bě ſa evangelſkich Serbow wurjadny dźeń, wſchak dyrbjachu ſo w Kſchižnej zyrkwi wotměcź ſerbſke kemſche. Tón abo tamna je ſo potom po wobjedźe na nohi naſtajił do města, ſo by nakupił dary k hodam ſa lubych pſchiwuſnych a potom ſo poßylnił na ſerbſkim kemſchenju we wěrje wótzow. Hdyž potom ¼4 hodźin ſwony k Božej ßłużbje wołachu, tež Němzy do zyrkwje dźěchu, ale ſpodźiwne zuſe ſynki ſpěwazych kemſcherjow njeroſumjo ju ſaßo wopuſchcźichu. Kemſcherjow bě ſchwarna liczba a ſwjeßelaze je, ſo tež nětko ſaßo tójſchto młodych Serbow wohladamy. Kemſche mějeſche knjes farař Wicźežk ſ Wóßlinka, kiž je wobdarjeny prědař. Spowědnych bě na 74 woßobow. Kemſche porjeńſchi nowy zyrkwiny khór pod wjedniſtwom knjeſa Kowarja. — Po kemſchenju bě woßadna ſhromadźiſna w „Johanneshof", kotraž bě derje wopytana. Wutrobnje buchu krajenjo a krajanki ſ Łužizy powitane, běchu to k. farař Wicźežk a knježna Wyrgacžez, dźowka naſcheho redaktora „Pomhaj Bóh" ſ Noßacźiz, a prjedawſchi pohoncž fararja Imiſcha ſ Hodźija. Knjes farař ſpomni na ſwoju woßadu Wóßlink, ſ kotrejež tež naſch waženy knjes hudźbny direktor Bj. Krawc pokhadźa. Pokaſowaſche na cźežkoty w duchownym ſaſtaranju woßadnych, bě dowidźecź, ſo tež duſchepaſtyŕſtwo w tajkej wulkej woßadźe njeje lohke. Bohužel je ſrudźaze ſłyſchecź, ſo tež wokoło Wóßlinka dobroßerbſki duch popuſchcźi. Wina na tym wotrodźenju ſu měſchane mandźelſtwa, potajkim ſerbſko-němſke abo němſko-ſerbſke. Widźimy, ſo tež w naſchich holanſkich wßach wuwita zuſa induſtrija ſerbſkim waſchnjam ſchkodźi. So potom tež pobožnoſcź mjes woßadnymi ſo ſhubi, je jaßne, tuž je Wóßlink na narodnym rospadu kaž měſchana woßada Wjeleczin. Wuwjedźenja běchu powucźaze a měnjenje knjeſa fararja, ſo drje budźe ſ poßlednim ſerbſkim fararjom we Wóßlinku, je ſ tym cźim bolostniſcho. Wjecžor bě wobwěnzowany ſ ludowymi pěßnjemi a pſchi ſhromadnym kofejpiczu ſo cźaß rucźe miny.

E. Th. H.

Se ßwěta. Hody a wojowanje — Rom, wulzy ważne město kſcheſczańſtwa, a wójna, — kſcheſczijańſka Italſka a kſcheſczijańſka Abeßynſka, — kak pſchińdżeſch to tu pſches jene a do cziſta? Něſchto tu njetrjechi! A hdże je wina? — Praj, może to we wulkim hinak bycź, hdyž je to w małym tak, a to niz jenoż něhdże daloko w zuſnych krajach, ně, tu pola naß, tu na wßach, tu w domach. Njeje też tu tak, ſo dyrbiſch tu a tam wobſtejnoſcże ſkrótka tak wopißacź: Hody a njejednota, — ßwjedżeń luboſcże a njepſcheczelſtwo, — ßwjedżeń měra a hara, — ßwjedżeń wujednanja a roskora? Kak pſchińdżeſch to tu pſchesjene a do cziſta? Něſchto tu njetrjechi! A hdże je wina? — Haj hdże? Praj, kajke je to wſchudżom we wutrobje kóżdeho a kóżdeje? Tu tczi ſchpak! Dokelż też tu pſches jene njepſchińdżeſch a njemóżeſch prajicź: Hody hewak a hody we wutrobje, — ßwjedżeń luboſcże a luboſcź we wutrobje, — ßwjedżeń měra a měr we wutrobje, — tohodla też nihdże druhdże njemóżeſch nětkle hody pſches jene pſchińcź ſ tym, ſchtoż tu woprawdże tak je. Haj, żadyn dźiw, ſo to tak je, każ je, we żiwjenju! Dźiw ſkerje, ſo to hiſchcże hórje njeje! Ale my też hižo njejßmy na kónzu! — Schto to nětk? Advent rěka pſchikhad a tutón pſchikhad żada ßebi pſchihot. Kóżdy ſapoczń tuż adventſki pſchihot we ßwojej wurobje, — ale ſe wſchej ßwěru a ßurowoſczu a ſe wſchej njeſnjeßliwoſczu ſ tym, ſchtoż tam njeadventſke, njekſcheſczijańſke, — a k tomu ſ modlenjom! A kóżdy dokonjej tutón pſchihot dokładnje a hnydom! Hody ßu bliſko! Hodowny Knjes je bliſko! Wono mohło pſchepoſdże bycź! Hodowne żohnowanje mohło nimo hicź, dokelż njenamaka durje wutroby wotewrjene, abo dokelż njenamaka pſchi wotewrjenych durjach we wutrobje żaneho ruma. Hdżeż pak hodowne żohnowanje nimo dże, tam je też hody wójna, na ßwjedżenju měra roskora, tam je to hody w małym tak każ tam k juhu we wulkim. A we wulkim tam a we wulkim tu njebudże to hinak, dokelż to njemóże hinak bycź, dokhoż to w małym a najmjeńſchim hinak njeje: we wutrobje. Tohodla: Do wutroby hody! Hody pak ßu we wutrobje hakle, hdyž je tam hodowny Knjes. Tohodla: Do wutroby Jeſußa! A dokelż je w ſtarſchej a ſtarej wutrobje lohzy hižo to a tamne, a tajke a druhe hinaſche, tohodla do młodeje a najmłódſcheje wutroby Jeſußa. Sroſumimy: hodow prěni a najwoßebniſchi nadawk njeje, dźěczom wjele abo mało hodownych darow wobradżecź, kotreż huſto doſcź, woßebje nětkle nimaſch, byrnjeż je chzył radſcho hiſchcże měcź, — ně: hodow prěni a ſakładny nadawk je, dźěczom Jeſußa dacź, kotrehoż móżeſch měcź, hdyž jenoż chzeſch, a kotrehoż maſch też nětkle, njech też praja, ſo Jeſuß ſ kraja wotkhadża. Woni to jenoż praja, dokelż ßebi to pſcheja a dokelż ſo jeho nimaja a żenje wſcho wſchudże měli njejßu we wutrobje. — Ty, praj, maſch jeho ty we wutrobje? Maſch ty Jeſußa we wutrobje? Wěſch tola, ſo je 4. advent dżenßa a ſajutſiſchim Patorżiza! — Hlaj tak pſchińdże tebi — njech to też dźiwnje klinczi — runje ſe ßwěta hodowne a adventſke prědowanje. Dokelż je to tam w ßwěcże — pola naß a druhdże — tak njehodowne, tohodla ßy wołany a wabjeny k hodownemu, k Jeſußej. So by hižo nawabjeny był!

Na pucź.

Adventſki ſchtomik.

Adventſki ſchtomik ßo doßwěczi, hodowny ſchtomik ßo ßaßwěczi. Radoſczíwe to hodźinki. Schtó by tu był, kiž nochzył w nich hiſchcże bycź każ tehdy, hdyž dźěczo bě? S dźěczazej wutrobu, dowěru, radoſczu hody ßwjeczicź pak móżeſch Ty. Pohladaj tola na wulkeho Luthera! Kak je wón ſ dźěczimi ſ dźěczazej wěru a luboſczu ßwjeczík hody, ſpěwajo, haj pſchedſtajejo ſ nimi to, ſchtoż ſ kraßnym hodownym kěrluſchom ſaſpěwa: „Ja ſ njebjeß dele pſchińdu k wam.“ Móżeſch nężniſcho ſpěwacź ſ tajkej dźěczazej dowěru a luboſczu hacź Luther? Wón tola ſpěwa:

Ach mój najlubſchi Jeſußo!
Czíń ßebi czíſte póßłanczko
A wotpoczń w mojej wutrobje,
So wona Tebje wopomni.

So by Ty mohł a ſo by Ty mohła tak radoſcźiwje hody ßwjeczicź. Ja Czi je pſcheju ſ wutroby. Tak budżeſch też ſbożowny!

Tuż pak nětk najprjódzy pod adventſki ſchtomik!

4. advent: „Hlaj, ja póſczelu ßwojeho jandźela, kiž dyrbi prjedy mje pucź pſchihotowacź. A hnydom pſchińdże k ßwojemu templu tón Knjes, kotrehoż wy pytacże, a tón jandźel toho ßluba, kotrehoż wy żadacże. Hlaj, wón pſchińdże! praji tón Knjes Zebaoth.“ — Mal. 3, 1.

Pucź jemu pſchihotujcże,
Hóſcź wyßoki wón dże;
Haj, jeho wokoſchujcże,
Schtoż hidźi, woſtajcże.
Jom' doły powyſchujcże
A hórki ponižujcże,
Njech kſchiwe rune je. K. 9, 2.

Póndźelu: „A ty Bethlehem Ephrata, kiž ßy mała mjes tyßazami w Judże, ſ tebje dyrbi mi tón pſchińcź, kotryż w Iſraelu Knjes budże, kotrehoż wukhód je wot ſpoczatka a wěcznoſcże był.“ — Mi. 5, 1.

Ssem kralowſke wy dźěczi,
Waſch kral, wón nětko dże!
Joh' dźiwneho na ßwěcże
Wy ſ czeſczu witajcże!
Na trunach chzemy dźěłacź
A hoſianna ſpěwacź,
Każ derje duſcha wě. K. 14, 1.

Patorżizu: „Wam je ßo dżenßa tón Sbóżnik narodźił, kotryż je Khryſtuß tón Knjes!“ — Luk. 2, 11.

Nóz ßwjata, hdżeż je ſeſkhadżało
Nam Boże wěczne ßmilenje!
Nam ſ njebjeß dźěczo je ßo dało,
Je ßwětło, naſche żiwjenje.
A tuto ßwětło ſ wyßoka
Stotyßaz ßłónzow pſchetrjechja. K. 34, 1.

Mißijonſke dary hacź do 31. hodownika na pokładnika ßerbſkeho pobocżneho mißijonſkeho towaŕſtwa fararja em. Rjedu (Giro 228).

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Hodowny dźak a hodowny poſtrow ſa hodownu póßłanku. Redaktor.

Wſchěm ßobudźěłacźerkam a ßobudźěłacźerjam a tohorunja wſchěm czitaŕkam a czitarjam pſcheju nutrnje żohnowane hody.

Sa njedźelu po hodźoch: H. w B. — Sa 1. po Epiph. poſtaji k. w. ſ. S.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſczérnje w Drježdżanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Czíſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórczélětnje 108 pjenjezkow

Čzišło 52

Pomhaj Bóh!

Lětnik 45

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

Załožił 1891 Khrjebjanski farař dr. theol. a fil. Bjedrich Sella.

W Budyschinje 29. dezembra 1935 Bautzen

Nowe lěto.

List na Hebrejskich 10, 35. 36.

„Njeczišńcże wasche dowěrjenje precz, kotrež ma wulke sapłaczenje. Sczerpliwosczе pak je wam trjeba, so byschcże Božu wolu czinili a to zlubjenje dostali.“ Jesu, prjedy dźi nam tu na semi; njedaj zo nam dołho komdźicz ani hnadnoh' czasa skomdźicz. Wjedź naš za ruku k Wótzej do domu. Jesuša zej wuswolmy w sapoczatku noweho lěta; kiž je sas a sas nasch najzwěrnischi pschecżel byl, psches kotrehož zmy wot młodosczе zem a nětko sazo psches zyle dołhe lěto požohnowani se wschěm duchownym požohnowanjom w njebjeskich wěžach, Jesuš, nasch Sbóžnik, steji pschi wrotach noweho lěta a chze s nami ruku w ruzy psches nam zyle njesnaty kraj pschichodneho lěta jako nasch wjednik hicz. Hlaj, kak pschecżelny wón je! S wjeselosczu pschimajmy sa tutoho pschecżela ruku. W sańdżenym lěcże zmy shonili, so derje tomu, kiž zo na njeho spuschcża. Tež pschi sapoczatku noweho lěta je najlěpsche to, hdyž pozylnjamy zwoju a druheho duschu twarjo na jeho zwěrnosczi, hdyž zo smužimy a skhroblimy k nowej sczerpliwosczi, k nowej pozłuschnosczi a k poddaczu jeho woli a hdyž zo wokschewimy na wěstej nadźiji jeho zlubjenjow. Tohodla je złowo nascheho teksta prawe sa ranje noweho lěta, naš dopominajo, so jako Boże dźěczi dźemy do noweho lěta: we wěrje zwěrni, w pozłuschnosczi sczerpliwi, w nadźiji stroschtni.

„Njeczišńcże nasche dowěrjenje precz.“ Kajke dowěrjenje drje Boże pišmo měni? Tebi a mi drje zo wschelake poskicża sa kij a prut k puczowanju do noweho lěta. Strowy, zylny muž, žona wjeselca a khmana do dźěła stejisch dzenza psched nowym lětom. „Na zwoju strowosczi móžu wschak zo spuschczecz, mojej ruzy budźetaj jo dokonjecz.“ Je to wěrno? Haj, dzakuj zo Bohu sa tu tebi spožczenu hnadu, ale wopomń: kak nětkotry je psched lětom podobnje myzlił a rěczał a dzenza je jeho městno prózdne. Ně, tajkeho dowěrjenja zo wsdaj! — Tebi je zo radźiło w sańdżenym lěcże, zy sazłużicz a hromadźicz změt. „Ja mózu směrom pschihladowacz, njech pschińdże, schtož chze.“ Je to wěrno? Haj, njesapomń, schtož je Knjes tebi dobreho czinił; ale njespuschczej zo na pjenjesy a zwětne wězy. Serbske pschisłowo praji: Sbožo wschak je rjana schkleńza, ale brinkocziwa. Tajke dowěrjenje czišń precz! — Ty zy wobdaty wot wjele lubych człowjekow a pschecżelow. „Schto mohło zo mi swadźicz, schto stacz? Sady mje steja moji pschecżeljo.“ Haj, zwěrni ludźo zu dar Boži; ale tež wo najzwěrnischich płaczi: „Człowjek je jako trawa a wschitka człowjeczna kraznoscz jako trawna kwětka.“ Njesabudź: W nusy je kóždy zam zwój pschecżel. Czišń tajke dowěrjenje precz! Masch-li dowěrjenje tomu, schtož je sewske, człowjeske, sabudżesch, so je do wscheho teho hrěch sapleczeny a s nim swjasany. Schtož masch sa żelezny kij, je słamanliwa sczina. Chzesch po tutym puczu hicz? Bóh swarnuj! — „Njeczišńcże wasche dowěrjenje precz.“ Mohł zo praschecz, kajke dowěrjenje je s tym měnjene? Jenož jene to je: Kschesczijanske dowěrjenje żiwemu Bohu. Hlaj, Bóh je tak krazny, so steji wschitko w jeho rukomaj; wón tak mózny knježi na njebju, so wichor, wětry wodźi, tež wschitke mróczele, wón je tak wulki, so njebjo a semju napjelnja.“ Ale jene wón pschi tym zyle wěscże njeje: tak hordy, so by wotpokasał roskateho człowjeka, kiž zo jemu bliži s dowěrjenjom prosscho: Pomhaj mi, zmil zo. Ně, runje czi, kiž jeho prosscha kaž dźěczi zwojeho nana, steja jeho wutrobje najbliže. Tych wón dzenza znowa do zwojeje Wótzneje wutroby, zwěry a schkita samknje. Je to tež zyle wěste? tak zo praschesch. Haj, zyle wěste je, so mamy tajkeho Boha. Boże złowo sa to rukuje: „Tehodla moja wutroba k njemu steji, so zo na nim zmilicz dyrbju, praji tón Knjes.“ Luboscz a zwěrnosczi, kiž je tak rěczała,

njeje wumrěła ani ßo pſcheměniła, kaž lěta a lětſtotki. Jenož pſchezo jaßniſcho je ßo ſjewiła, doniž njeje ſkhadźała w zyłej ßwojej połnoſcźi jako wumožeŕſka, ſbóžnych cźinjaza luboſcź w Božej nozy a na kſchižu. Hladaj na to, ſchtož je twój Bóh w Khryſtußu Jeſußu ſa tebje cźinił. Nětk ßmy Boże dźěcźi pſches Khryſtußa. „Kak dha by wón też njechał ſ nim wſchitko nam hnadnje dacź?“ Tuž cźißńcźe wſchitko wopacźne dowěrjenje precź, ale ſ nowej ßwěrnoſcźu mějcźe dowěru na naſcheho Boha a ſacźehńcźe ſmužicźi a wjeßeli ſ njej do noweho lěta.

Jako Boże dźěcźi dźemy do noweho lěta ßwěrni we wěrje do naſcheho Boha, ale też ſcźeŕpliwi w poßłuſchnoſcźi k njemu. „Scźeŕpliwoſcźe je wam trjeba, ſo byſchcźe Božu wolu cźinili.“ Schtóž je we wěrje Boże dźěcźo, ſnaje pucź, kotryž chze hicź w nowym lěcźe: ja chzu Božu wolu cźinicź. Wón pak też wě, kak ma na tutym pucźu hicź: „Scźeŕpliwoſcźe je wam trjeba!“ Wſchelake ßu nadawki, kotrež w nowym lěcźe na naß cźakaju, ſa tym kak ſtari, k cźemuž khmani ßmy a kajke ſaſtojnſtwo a powołanje mamy. Najwjazy pak je jedyn nadawk, kotryž nam wſchitkim Bóh dowěri a kotryž je do wſcheho dźěła położił: „ſo cźinimy Božu wolu.“ A ſa tym kaž ßo próźujeſch: ſo bych tola Božu wolu we wſchěm dokonjał! w tej měrje budźe twoje dźěło požohnowane ſa tebje a ſa druhich. Tuž woſtajmy ßo wſcheho ßamßneho žadanja, wſcheho ßamßneho namyßlenja, wſcheje ßwětneje nadźije, wſchěch cźeſcźelakomnych myßlow w nowym lěcźe. Tole wſcho nam jenož wutrobu wobcźežuje. So jenož Božu wolu cźinimy we wſchej ponižnoſcźi a ßwěrnoſcźi, ſprawdu a w luboſcźi, hlaj to je naſch pucź w nowym lěcźe. Hacź pſchi tym ſ nami dźe pſches cźeſcź a hanibu, pſches ſke a dobre rěcźe, pſches hanjenje ßwěta a cźiche ſaprěcźe, njeſtaraj ßo jara: wſchak Bóh twój Wótz ßam je, kiž ſa wſchitko ßo ſtara, wſcho derje wumiedźe. Ale tutón pucź, runjež ßo ſda lohki bycź, je cźežki. W Božim kraleſtwje płacźi: „Scźeŕpliwoſcźe je wam trjeba.“ Scźeŕpliwoſcź ſe ßamßnej wutrobu. „Cźłowjeſka wutroba je pſche měru khrobła a jara bojaſna, ſchtó móže ju póſnacź?“ Prjedy hacź ta nawuknje na Božu wolu kedźbowacź, dyrbi ju Sswjaty duch pſchezo ſaß khutnje powucźecź, jeje myßle a pomyßlenja pſches Boże ßłowo ſtajnje porjedźicź. Trjeba je, ſo wſchědnje ßwoju wutrobu Bohu Knjeſej poruczamy we modlitwje. Njeſabudź to w nowym lěcźe. — „Scźeŕpliwoſcźe je wam trjeba“ też pſchecźiwo druhim cźłowjekam, pſchecźiwo ßwojim. Hdyž naß njeſroſumja, hdyž we wopacźnej luboſcźi chzeja naß wotwjeſcź wot wuſkeho pucźa, hdyž ſdaleni wot Boha zyle hinajſche pucźe dźeja a ßu nam ſe ſpytowarjemi, ſo w jeho luboſcźi njewoſtanjemy, o kak nuſne potom je, ſo ßo cźiſchcźimy k wutrobje Boha Knjeſa a wužiwamy pilnje wſchitko, ſchtož naß ſdźerži pſchi Bosy, najwjazy Boże ßłužby a Boże wotkaſanje. Njeſabudź to w nowym lěcźe! — A „ſcźeŕpliwoſcźe je nam trjeba“ pſchecźiwo Bohu ßamemu. Bóh ßo njeda nuſowacź, też niz wot ßwojich dźěcźi. Wulkich we ßwojim kraleſtwje je pſches ponižnoſcź wulkich ſcźinił. Tak je drje móžno, ſo dyrbi też tebi w nowym lěcźe někotru nadźiju ſniczicź. Cźim khutniſcho chze kſchiž Khryſtußowy w nowym lěcźe wobjimany bycź ſ dźěcźinſkim: twoja wola je najlěpſcha. Njeſabudź to w nowym lěcźe! Haj, pucź do noweho lěta w ſcźeŕpliwej poßłuſchnoſcźi Bohu je cźežki, huſki, nahły. Ale to je tón prawy, ſbóžny pucź Boži. A wón je też pſchekraßnjeny ſe ßwětłom Knjeſoweho ßlubjenja, ſo ßmědźa Boże dźěcźi do noweho lěta hicź ſtroſchtne w nadźiji na Boha.

„Njecźißńcźe waſche dowěrjenje precź, kotreź ma wulke ßlubjenje, ... ſo byſchcźe to ßlubjenje doſtali.“ Hdyž mamy dowěrjenje Bohu, ßlubi nam Boże ßłowo najprjedy požohnowanje ſa naſche cźeſtne, ſemſke žiwjenje. „Požohnowany je tón muž, kiž ßo na teho Knjeſa ſpuſchcźa a ma teho Knjeſa ſa ßwoju nadźiju.“ Kotſiž na teho Knjeſa cźakaju, doſtanu nowu móz, ſo ſ kſchidłami horje lecźa, jako hodleŕ. Tón Knjes je dobry temu, kiž ßo na njeho ſpuſchcźa a tej duſchi, kiž ſa nim pyta.“ Sslubjenje, wo kotrymž tekſt napoßledk rěcźi, njepłacźi ſemſkemu, ale njebjeſkemu kubłu, krónje žiwjenja. „Scźeŕpliwoſcźe je wam trjeba, ſo byſchcźe ßlubjenje doſtali“ a ſbóžni byli. Cźaß pſchińdźe, hdźež ßmy ßo tu nabyli ſemſkeho měcźa a ſakhadźenja a ßebi domoj ždamy. Tola njebudźmy tu njeſcźeŕpliwi. Wěſcźe je nam njeſachodne herbſtwo ſkhowane w njebjeßach. Na njo dyrbimy pak cźiſche cźakacź w ſcźeŕpliwoſcźi. Kak dołho je ſhubjeny ßwět cźakacź dyrbjał na ßwojeho wumožerja! Ale ſkónczńje bě cźaß tola dopjelnjeny a jandźelow halleluja klinczi: „Wam je ßo dźenßa tón Sbóžnik narodźił.“ Tak pſchińdźe też junu dźeń, hdźež Boži wumoženi pſchińdu ſ wyſkanjom. My njewěmy, ſchto jutſje budźe, njewěmy, ſchto nam nowe lěto pſchinjeße. Ssnano pſchеſtanje naſch cźaßny běh a naſcha ſcźeŕpliwa wěra naß dowjedźe k tym, wo kotrymiž Pawoł praji: „Khwalbu a cźeſcź a njeſachodnoſcź tym, kotſiž ſcźeŕpliwje we dobrych ſkutkach ſteja ſa tym wěcźnym žiwjenjom.“ O rjany dnjo, a rjany cźaßo ty, hdy naſtanjeſch? Ssnano bórſy; cźakajmy jenož na njón w ſcźeŕpliwoſcźi, we wobſtajnej, ßwěrnej wěrje a modlitwje. Bóh dał, ſo by naß nowe lěto dowjedło k nowemu dowěrjenju na pomoz naſcheho Sbóžnika. Jedyn je naſch miſchtr, Khryſtuß. Tuž proſchmy jeho wutrobnje:

To wſchitko, Knježe, podaj a ſ hnadnej ruku dodaj;
Tak dźakńje wužiwamy, ſchtož wſchědnje potrjebamy.
Hamjeń.

Nowe lěto!

Twań, o moja duſcha, twar na Boha!
Wěra jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Sso njebójmy! w Božich rukach ßmy!
Bóh Knjes wſchehomózny ſniczi wichory
We cźěmnym dole, móz, ſchkit nam je,
Hroſy-li ßmjercź bóle, Bóh pomhacź wě!

Twań, o moja duſcha, twań na Boha!
Wěra jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Kónz bórſy ma naſch běh žiwjenja,
Skóržby wocźichnjenja, mamy Jeſußa.
Je nimo běda, wſchě cźerpjenja —
Tam, hlaj, měra hěta! Bóh khwalbu ma! J. W.

Wróczo hladajo njeſabucź!

Schto njeßměm ſabycź, wróczo hladajo?

Kak drje tola je ſa kóždeho, ſo nětkle na kónzu lěta wróczo hlada do lěta, do cźaßa, kiž ſaßo nimo je. Abo wón by dyrbjał do tych ßłuchecź, kiž ßu tak liwzy, ſo ßamo kónz lěta, ſilveſter njeſamóže jich pohnucź, ras wróczo hladacź a ſa tym hladacź, ſchto je było, ſchto ßo ſtało w ſaúdźenym nětk cźaßu, w minjenym nětk lěcźe. Ale hdyž tole, jenož tole cźiniſch, njecźiniſch wſcho, ſchtož nuſne, a ſpomožne. Hdyž jenož tole cźiniſch, płacźi tebi: Wróczo hladajo njeſabydź!

Schto niz ſabycź? Hladacź — na ßo a do ßo!

Hladacź na to, ſchtož je było a ßo ſtało a kritiſowacź, a hladaſch na druhich, kajzy ßu byli a ſchto ßu cźinili a poßu-

dżowacź, haj to cźiniſch. Ale hladajo wróczo hladacź ßam na ßo, kajki ßy byk a ſchto ßy cźinik a kritiſowacź, to ſabudżeſch. A hladajo wróczo hladacź ßam do ßo, ſchto tam było dobreho a njedobreho, ſchto tam polěpſchene a ſkażene, ſchto tam ſhubjene a dobyte, a poßudżowacź, to woſtajiſch. Haj tajkeho ſabudżeſch a ßo woſtajiſch, runjeż je tola nětkle woßrjedź telko ßwjatych dnjow a na krótkich dnjach ſa to ſkładnoſcźe a khwile doſcź a hacź runje tola runje dny a hodźinki ſilveſterſkeho dnja a dozyła kónz lěta k tomu wabja a pohnuwaja a ßu ſa to każ pſchihotowane. Ale wſchak tón cźlowiek w cźlowieku ßo wobara pſchecźiwo tajkemu pruhowanju tohodla, dokelź ßo dyrbi pſched tym bojecź, pak tehodla, dokelź je pſche ßamopramy. S tym pak je hižo prajene, ſo je tajka „ſabycźiwoſcź“ jenoż ſe ſchkodu a ſo je tu hižo, prjedy hacź je ßo nowe lěto ſapoczało a prjedy hacź ßu ßo nowolětne pſchecźa wuprajiłe, prěni a ſakładny ſadźěwk ſa to, ſo ßo ſbožopſchecźa dopjelnja a ſo je nowe lěto wěrnje ſbožowne lěto!

Tohodla pſchewiń ßo a pſchewiń to, ſchtoż cźi ſadźěwa, ßo wróczo hladajo hladaſch też na ßo a do ßo! Ale njeſpokoj ßo ſ tym, ſo jenoż hladaſch, ně, nětk poßudźuj też wſcho, ſchtoż namakaſch, njedźiwajo, ſo ty ßam to ßy, kiž je to a tamne wopak cźinił abo ſworał, ſo ty ßam to ßy, kiž je to a tamne prawje cźinił a derje dokonjał! Se wſcheho wſmi wucźbu a pucźnik ſa dalſche, ſa nowe lěto, ſa kotreż ßebi pſchejeſch ßam a ſa kotreż tebi druſy pſcheja, ſo by ſbožowne było! A niz jeno to! Ně, ßlub ßebi, ſo chzeſch ßo toho, ſchtoż dyrbjeſche ſa prawe ſpóſnacź, też dźerżecź a ßo po tym měcź! A też to niz hiſchcźe doſcź! Wuproſch ßebi wot teho, kiž je też w nowym lěcźe Knjes, pomoz a żohnowanje ſa to. Tak hakle ſakład ſałożiſch ſa to, ſo ßo pſchecźa, kotreż pak niech ßu ſdobom dobroproſchenja, dopjelnja, ſo móże nowe lěto bycź ſbożowne nowe lěto.

So lěto njeje ſbożowne — to ſtorka cźlowiek tola tak powſchitkownje na druhich, haj ßamo na Boha, a tola dyrbjał tu winu w najbliżſchej bliſkoſcźi woſtajicź, pola ßebje.

Njeměń, ſo je tole tajke „mudrowanje“ wokoło ſylveſtra! Spytaj jenoż ras, tak „mudrowacź“ a po tym cźinicź a ßo měcź, ty bórſy ſpóſnajeſch, ſo je tón wěrnje mudry, kiž tole wſcho cźini ſe wſchej ßwěru — a hdyż dyrbi bycź — też ſe wſchej krutoſcźu.

So by ßo cźi ſtare lěto tak kónczało a nowe lěto ßo cźi na tajkim ſałożku ſapoczało, to cźi pſchejemy ſ wutrobu.

400lětny hodowny jubilej.

W lěcźe 1535 je Joſef Klug cźiſchcźał ſpěwarſke: „Wittenberger Geſangbuch“. Tute ſpěwarſke mějachu hižo 52 kěrluſchow, mjes tym ſo bě jich w prěnich evangelſkich ſpěwarſkich jenoż 8 kěrluſchow.

Tute prěnje Lutherowe ſpěwarſke běchu ſdobom prěnje ſpěwarſke kſcheſcźijanſkeje zyrkwje a ßkuſchachu ßobu do toho, po cźimż ßo kſcheſcźijenjo żedźachu. Tohodla liczimy ſpěwarſke knihi ßobu do tych tſjoch wulkich, drohich darow, ſ kotrymiż je Luther kſcheſcźijanſtwo wobdarił a reforměrował: Biblija w němſkej, t. r. w maczeŕnej rěczi, katechismuß, ſpěwarſke. So to tak, to ſ toho ſpóſanawamy, ſo je katolſka zyrkej, ſpóſnawſchi wliw tutych tſjoch knihow w rěczi woßadnych, ßwojim woßadam też dawa katechismuß, Bibliju w rěczi woßadnych.

Kak jara woßadni po kěrluſchach a ßobuſpěwanju w Bożich ßkużbach żedźichu, ſpóſnawamy też ſ toho, ſo buchu ſpěwarſke ſa cźaß Luthera pſchezo ſaßo ſnowa cźiſchcźane a ſo bě poßledni wudawk do Lutheroweje ßmjercźe hižo rjana wobſchěrna kniha.

Wudawk lěta 1535 potajkim měješche 52 kěrluſchow a mjes tutymi bě też k prěnjemu raſej kraßny hodowny kěrluſch Lutherowy: „Ja ſ njebjeß dele pſchińdu k wam.“ Tutón kěrluſch ma tam tole napißmo: „Kinderlied auf die Weihnacht Chriſti, aus dem 2. Kapitel St. Lucä gezogen durch Dr. Martin Luther.“

My móżemy ßebi też myßlicź, ſo je Luther tutón rjany hodowny kěrluſch k hodam lěta 1534 pěßnił. Sa to rěcźi też, ſo je Luther Hodowniczku lěta 1534 popołdnju wo Luk. 2, 10 a dalſche prědował.

Mjes dźěcźimi je tutón kěrluſch naſtał. 13. junija 1525 bu Luther ſ Katharinu von Bora ſwěrowany. Jeju ßyn „Hänſichen“, kotryż ßo 7. junija 1526 narodźi, bě 1534 8 lět ſtary. Jeju ſcheſte dźěcźo, Margareta, kotrejeż potomnizy ßu jako jeniczzy Lutherowi cźělni potomnizy dźenża żiwi, narodźi ßo 17. dezembra 1534 a bu 18. dezembra kſchcźena. Lutherez macź je potajkim w hodownych dnjach lěta 1534 hiſchcźe ßama ſe ßobu cźinicź měła a Lutherez nan je, hacź runjeż měješche hłowu a ruzy połnej dźěła, ßo dyrbjał bóle hacź hewak ßwojim dźěcźom wěnowacź a je to wěſcźe lubje rad cźinił. Haj, je to lubjerad cźinił. Dopokas ſa to je dźě runje tutón naſch kěrluſch. Tutón je ßo naſchemu Lutherej tehdy, hdyż tak mjes ßwojimi dźěcźimi pſchebywaſche w adventſkim a hodownym cźaßu — a k jeho dźěcźom pſchidruži ßo rad też tak někotre druhe, woßebje pak jene żuſe, kotreż bě Luther we ßwojej luboſcźi a wopornoſcźi do domu pſchijał! — ſ wutroby wudobył. Wón je pſchi tym dźěcźom też rad ſwólniwy był a po waſchnju tamneho cźaßa ſ nimi hodowne dźěcźo w jeho kolebzy kolebał. My ßłyſchimy a widźimy jeho tola tam mjes dźěcźimi, hdyż ſpěwamy ſ tutym kěrluſchom:

„Rad chzu ja Tebje kolebacź
A ſ wjeßeloſcźu ſaſpěwacź:
Spi derje, lube dźěcźatko,
Ty kraßny, ſłoty Jeſußo!“

Něſchto pak ßo Lutherez nanej pſchi tym njeje ſpodobało, mjenujzy, ſo dyrbjachu dźěcźi — a wón ſ nimi — pſchezo a pſchezo ßamßnu melodiju ſpěwacź: „Eia ſuſani, eia ſuſani!“ A tole je ßobu pomhało, ſo po nowej melodiji naſta nowy hodowny kěrluſch, tón hodowny kěrluſch, bjes kotrehoż żane hody njeßwjecźimy, njech ßmy mali, njech ßmy wulzy.

Kěrluſch měješche tehdy 15 ſchtuczkow. Lutherez ßu — a reformator Luther je ßměł hiſchcźe 11 ras ſe ßwojimi hody ßwjecźicź — ſ tutym kěrluſchom tak hody ßwjecźili, ſo jena ſ holczkow, jako jandźel ſdraſcźena do jſtwy, w kotrejż wſchitzy druſy ßedźachu, ſtupi a prěnje 5 ſchtuczkow ſpěwaſche. Wot 6. ſchtuczki ſpěwachu dźěcźi kěrluſch a ſ 15. ſchtuczku ßo wſchitzy pſchiſamknychu, Boha khwalo ſa wſchu luboſcź:

„Nětk, moja duſcha, Boha khwal,
So je nam ßwojoh' Ssyna dał;
Nam jandźeljo wſchěm k wjeßelu
Nětk nowe lěto ſpěwaju.“

Tuż, hdyż je lětßa tak rjez 400lětny jubilej, ſo bu tutón kraßny hodowny kěrluſch ludej daty, ſpěwajmy jón ſ dwójnej dźaknej wutrobu, a ſpěwajcźe, Wy ſtarſchi, jón ſ dźěcźimi a ſ zyłym domom, a ſpěwajcźe Wy wulzy a ſtari ſ młodymi a małymi, ſo byſchcźe wſchitzy wobhnadźeni byli, mějo hodowne dźěcźo we wutrobje a tak hodowne żohnowanje a hodowne ſbożo. Haj, ſpěwajmy wſchitzy runje lětßa tutón kěrluſch, do-

kelž ßu tajzy w kraju, kotsiž praja, so Jesuß Khrystuß niczo sa naß njeje, tajzy, kotsiž praja, so Jesuß saßo dże wot naß precž, dokelž dyrbi, spěwajmy tutón kěrlusch, kotryž je ßebi zyły lud dobył a kotryž je 400 lět dołho nasch lud a milijony a milijony czlowjekow po zyłym ßwěcże wobsbožak, s zyłej wutrobu, s krutym wusnaczom, s horzym dzakowanjom a s nowym ßlubjenjom: a witajmy tak Sbóżnika a krala ßebi saßo snowa do wutroby, do doma, do kraja, do żiwjenja:

Budź witany! Ssy kraßny hóscź!
Mi hrěschnikej dasch hnady doscź.
Ssy do hubjeństwa pschischoł k nam,
O kak ja Czi doscź dzaka dam?

Zyrkej a stat.

Patorżizu dyrbjachu klamy w 5 hodź. saczinjecź. S tutym poruczenjom bu pschecżo, kotrež je woßebje tež evangelske nowinarstwo husto wuprajiło, dopjelnjene.

Se Sserbow a s daloka.

Do **Barta** scżelemy do farskeho doma nutrne pschecża sa wustrowjenje knjesa fararja. Bóh chzył to dacź. Bóh daj Wam tež żohnowane, strowe nowe lěto.

Nabożina w Europje. Po najnowischich wobliczenjach ßydli jich w Europje 118 893 627 evangelskich kschescżijanow, 184 426 950 katolskich kschescżijanow, 124 350 678 orthodoxnych kschescżijanow, wscho hromadże 427 671 255 kschescżijanow. Mohamedanskich je jich po tutym liczenju 13 000 000.

Na pucź.

Do noweho lěta na pucź chzemy Wam, lubi czitarki a lubi czitarjo, ßobu dacź to, bjes czehoż Wy, dokelž kschescżijenjo scże, tola tež nochzecże bycź ani jeneho dnja: pucźnik — Bibliski pucźnik. Nasche łopjeńko, kotrež Wasch kóżdu niedźelu strowi s naschim lubym ßerbskim postrowom: „Pomhaj Bóh“, chze Wam nětk tež dzeń wote dnja bycź s pucźnikom, — wěso s Bibliskim pucźnikom. S kajkim tež hewak? Wono pschewosmje s tym ßłużbu nascheho stareho a lubeho Bibliskeho pucźnika, kotryż njebu sa tuto lěto wjazy czischczany. Czehodla niz? ßnadź ßo praschecże. Jeho kónz je srudny — niz sa njeho, ale sa naschich Sserbow. Wón njebu wjazy czischczany, dokelž bu liczba jeho lubowarjow mjeńscha a mjeńscha a liczba tych, kotsiž ßo tutej knižzy wotrjeknychu wjetscha a wjetscha! Schtoż móże tutu wobskórżbu někak mjenje cżežku sczinicź, je to, so drje tola nimale wschitzy — abo tola jenoż někajki dźěl? — s tych, kiž knižku wjazy njerodżachu, ßo jej wotrjeknychu, tehodla, dokelž mějachu němsku kschescżijansku protyku na scżěnje, s kotrejž nětko dźěchu a dźeja ßwój pucź, ju mějo sa protyku a sa pucźnika, sa Bibliskeho pucźnika. Ssnadna drje je tola — abo mylimy ßo? — liczba tych, kiž ßebi Bibliski pucźnik wjazy njekupowachu tohodla, dokelž ani tutu knižku ani Bibliju njewużiwachu ani njewużiwaja duzy po pucżu. Tola to wucżiń kóżdy Sserb a ßerbski dom ßam se ßobu a se ßwojim Bohom.

Nasche njedźelske łopjeńko pak chze kóżdemu ßłużicź se ßłużbu Bibliskeho pucźnika, ßebi pschejo, so k dotalnym czitarkam a czitarjam hischcże wjaz pschistupja, kotrymž mohł tež tak kóżdy dzeń snowa poßłużicź.

Bibliski pucźnik sa lěto 1936 potajkim damy Wam ßobu na pucź, abo, hdyž dyrbi bycź — stajimy Wam do pucża, so njebyschcże dale móhli abo dale chzyli, khiba s nim. Do teho pak pschejemy Wam wschěm żohnowane, sbożowne nowe lěto, pokne Bożeje hnady a pomozy, ßo Wam dźakujo sa wschu ßwěru a pomoz, kotruż scże łopjeńku wopokasali, ßłużo tak ßobu Bożemu kralestwu w naschim ßerbskim ludże a runje tak Bóh pschewodź Waß se ßwojej wschehomóznej a se ßwojej wschehomikej ruku a budź s Wami. Haj: Pomhaj Bóh.

Bibliski pucźnik.

Nowe lěto: Hnada budź s Wami a pokoj wot Boha, nascheho Wótza, a wot teho Knjesa Jesom Khrysta. Rom. 1, 7. — Luk. 2, 21. — Gal. 3, 23—29.

Nasch wěczny ßmilny Bóh — chzył nam a kiž joh' snaju, — dacź troschtnu wutrobu a měr w naschim kraju. — Njech jeho hnada je tu stajnje pola naß — se wscheho njesboża naß wumóż kóżdy czaß. k. 613, 2.

Schtwórtk, 2. januara: Tón Knjes požohnuj Tebje a swarnuj Tebje. Tón Knjes rosßwěcź ßwoje wobliczo na Tebi a budź Tebi hnadny. Tón Knjes posběhń ßwoje wobliczo na Tebje a daj Tebi tón měr. 4. Mójs. 6, 24—26. — Mat. 11, 25—30. — Ps. 9. — kěrl. 240.

Pjatk, 3. januara: Jesuß stupi ßrjedża mjes nich a dźesche k nim: „Měr budź s Wami!“ Jan. 20, 19. — Luk. 3, 1—14. — 1. Mójs. 12. — k. 427.

Ssobota, 4. januara: Njenastróżej mje, Ty, moja nadźija, w srudnym czaßu. Jer. 17, 17. — Luk. 3, 15—22. — Ps. 73, 23—28. — k. 335.

Naschim czitarjam!

Sakońskich postajenjow dla njemóże ßo wot lěta 1936 pschipomoz sa sawostajenych po czitarjach nascheho czaßopißa wjazy poskiczecź. Nadźijamy ßo, so tohodla wschitzy czitarjo tež dale naschemu czaßopißej ßwěrni wostanu.

Nakład czaßopißa „Pomhaj Bóh“.

Listowanje:

Wschěm czesczenym ßobudźěłaczerkam a dźěłaczerjam ßo na kónzu lěta nutrnje dźakuju sa wschu pomoz, sa wscho ßobuprózowanje. Bóh sapłacź Wam po ßwojim bohatstwje a po ßwojej hnadże wschu ßłużbu, kotruż scże, tu ßobudźěłajo dokonjeli sa jeho kralestwo a sa nasch lud. A Bóh daj Wam po ßwojej lubosczi a po ßwojej wschehomozy żohnowane nowe lěto a tak sbożowne nowe lěto. Wón budź Wam schkit wo dnjo a w nozy a pomoznik we wschěm dobrym a spomożnym. Wón żohnuj Wam tež w nowym lěcże Waschu ßwěru a lubosczź, Wasche dźěło a Wasche skutkowanje, s kotrymž ßłużicże jeho kralestwu a ludu, do kotrehoż po jeho woli ßłuschecże. Haj, tak Pomhaj Bóh do noweho lěta a w nowym lěcże. **Redaktor.**

K. J. W.: Dźak sa wscho, schtoż póßłaschcże. **Redaktor.**

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsczernje w Drježdżanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Czischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płaczi schtwórczłětnje 108 pjenjezkow